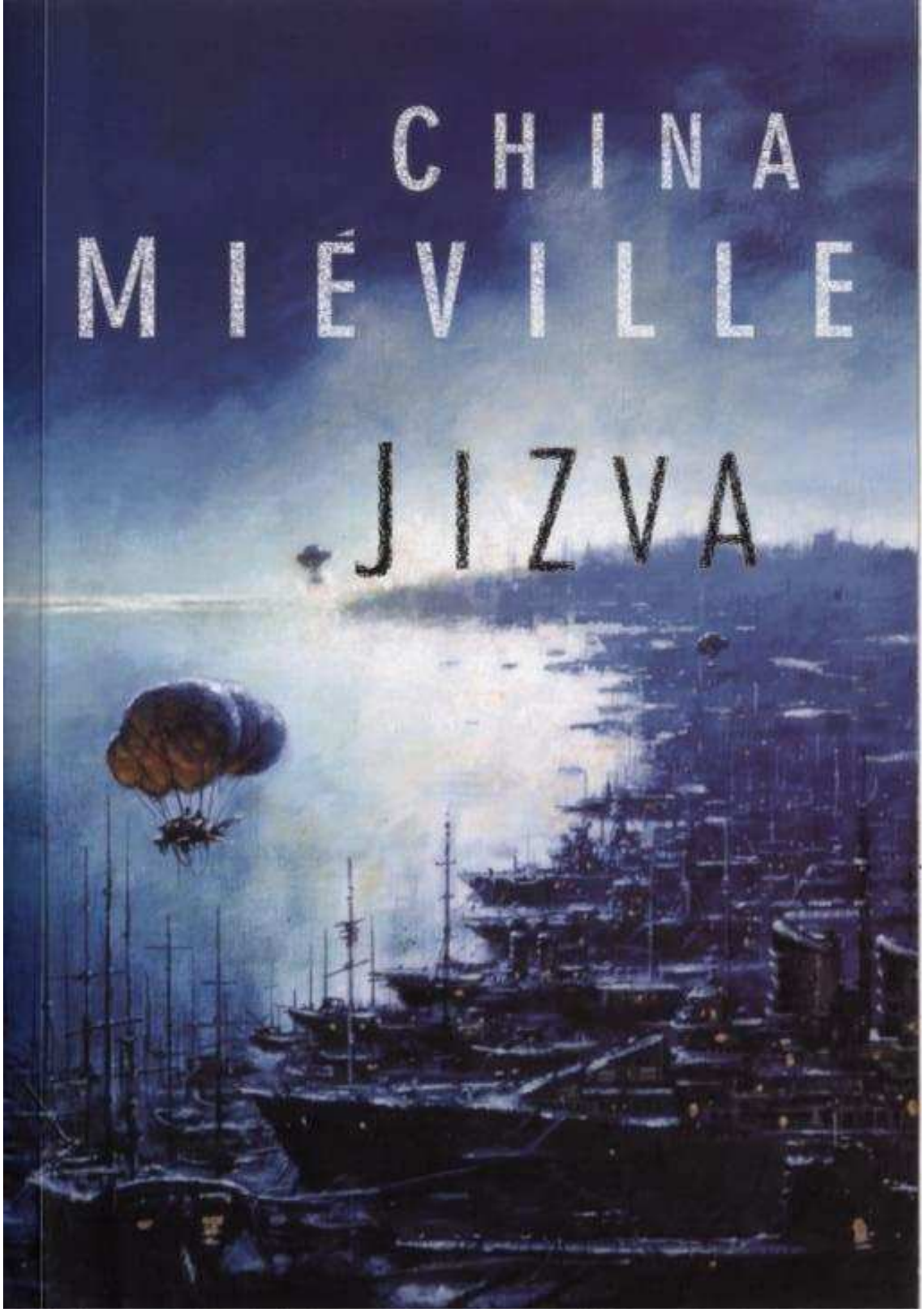

CHINA
MIÉVILLE
JIZVA

NEW WEIRD

JIZVA

CHINA MIÉVILLE

Laser

„*Jizva* je sytější a opojnější zážitek, než jsme měli právo očekávat od autora, který je teprve na začátku své kariéry.“ – LOCUS

„Kniha plná úchvatných okamžiků úžasů, při nichž vám bude zároveň tuhnout krev žilách.“ – AMAZON.CO.UK

„*Jizva* je triumfem fantazie, nově a přesvědčivě předvádí přednosti všemožných žánrů. Je také varováním před fantazií, střízlivým pohledem na chaos, který po sobě zanechá každý šílený vizionář.“ – KIM NEWMAN, THE INDEPENDENT

„Miévillovy postavy nejsou nakonec o nic moudřejší než na začátku, ale na jeho důvěře ve vlastní výtvory není vůbec nic nejistého. A je nádherně nakažlivá. Armada, podobně jako Nový Krobuzon, dýchá atmosférou a komplexností skutečného místa – v němž si však nepřejte žít.“ – SUNDAY TELEGRAPH

„*Jizva* v konečném důsledku předvádí dosti invence a surové energie, pevně spoutané klidnou inteligencí zkušeného architekta, aby prokázala, že Miéville je jedním z nejnápaditějších mladých spisovatelů v jakémkoli literárním žánru.“ – GUARDIAN

„Miéville se se svou jedinečnou fantazií a nádhernou prózou rychle stává novou nadějí science fiction.“ – DAILY MIRROR

„Miévillovy smyšlené společnosti mohou být fantastické, ale jsou naprosto koherentní… nádherně nakažlivé.“ – DAILY TELEGRAPH

„Bizarní postavy a extravagantní kulisy… Miéville dozrává jako jeden z nejpodmanivějších nových hlasů v imaginativní próze a *Jizva* dokazuje, že vynikající *Nádraží Perdido* nebyla žádná náhoda.“ – SAN FRANCISCO CHRONICLE

„Temné, bizarní, surreálné a strhující.“ – STARBURST

„Autor vytvořil skvostně propracovanou plovoucí civilizaci hemžící se temnými, excentrickými postavami hodnými pera Mervyna Peakea či Charlese Dickense. Toto je dark fantasy toho nejmodernějšího ražení a vážný kandidát na zisk celé řady ocenění.“ – PUBLISHERS WEEKLY

„Armada je bezesporu jedním z nejzajímavějších výtvorů v soudobé fantastické literatuře… Kvalita Miévillova spisovatelského umění je často ohromující, jeho zručnost při charakterizaci nepřekonatelná, ale v mnoha ohledech je ještě pozoruhodnější jeho nespoutaná vynalézavost, genialita, s níž vytváří a zalidňuje svůj fantastický svět.“ – SOCIALIST REVIEW

„Miévillova literární tvorba je velice současná, stylová a otevřeně se hlásí ke svým kořenům… Je to spisovatel, který má fantazie na rozdávání.“ – mELBOURNE AGE

Pro české čtenáře mám hned dva vzkazy.

Za prvé: své romány se pokouším psát s úctou a respektem ke Kafkově literární tradici a jsem velmi poctěn tím, že jsou má díla v jeho zemi publikována.

Za druhé: jedna z postav mého posledního románu *Iron Council*, jenž se odehrává ve stejném světě jako *Jizva* a *Nádraží Perdido*, je přímo inspirována světoznámým občanem z Vaší země.

Netřeba nic dodávat, snad jen, že bez Prahy by román *Iron Council* nebyl nikdy napsán! Právě Česká republika je tedy jednou z přímých inspirací pro Bas-Lag.

China Miéville
červen 2004

Claudii, mé matce

Název originálu: **THE SCAR**

Obálka: **Edward Miller**

Grafická úprava obálky: **Abstrakt**

Překlad: **Milan Žáček**

Redakce: **Helena Šebestová, Jolana Čermáková**

Copyright ©2001 by China Miéville
All Rights Reserved
Copyright ©2004 for the Czech translation by M. Žáček
Copyright ©2004 for Cover by E. Miller
Copyright ©2004 for the Czech edition by Laser-books s. r. o.

ISBN 80-7193-176-4

Poděkování

S hlubokou láskou vyjadřuji díky Emmě Birchamové, zase a pořád.

Obrovsky děkuji všem v nakladatelstvích Macmillan a Del Rey, obzvláště svým redaktorům Peteru Laverymu a Chrisu Schluepovi. A jako vždy děkuji víc, než dokážu vyjádřit, Mic Cheethamové.

Jsem zavázán všem, kdo četli rukopis a poskytovali mi rady: své matce Claudii Lightfootové, své sestře Jemimě Miévillové, Maxu Schaeferovi, Farah Mendelsohnové, Marku Bouldovi, Oliveru Cheethamovi, Andrewu Butlerovi, Mary Sandysové, Nicholasu Blakeovi, Deanně Hoakové, Jonathanu Strahanovi, Colleen Lindsayové, Kathleen O'Sheaové a Simonu Kavanaghovi. Bez nich by tato kniha byla mnohem slabší.

A přesto vzpomínky nechtěly zapadnout do zapadajícího slunce, onoho zeleného a zmrzlého záblesku na širé modré moře, kde se zlomená srdce tříští ze svých ran. Slepá obloha vybílila intelekt lidské kosti, ze zlomeniny sedřela emoce a odhalila skrytý zármutek. A zrcadlo odhaluje mne, nahou a zranitelnou skutečnost.

Dambudzo Marechera, *Černá záře slunce*

Míli pod nejnižším mrakem skála proráží vodu a začíná moře.

Dostalo řadu jmen. Všechny zátoky a zálivy a bystřiny byly roztříděny, jako by nebylo jednolité. Ale je jen jedno, a hranice jsou absurdní. Vyplňuje prostor mezi kamením a pískem, obtáčí se kolem pobřežních linií a naplňuje příkopy mezi kontinenty.

Na okraji světa je slaná voda dostatečně studená, aby způsobila popáleniny. Ohromné kusy zmrzlého moře napodobují pevninu a lámou se a drtí a přetvářejí, provrtané tunely, domovy ledních krabů, filozofů s krunýři živého ledu. Na jižních mělčinách se tyčí lesy trubkounů, chaluh a dravých korálů. S hloupou ladností v nich plují měsíčníci. V kostech a rozpadajícím se železe si tvoří hnízda trilobiti.

Moře se jen hemží.

Volně v něm plují hladináči, kteří žijí a umírají v příboji, aniž kdy spatří špínu hlubin. V neritických tůních a na pobřežních rovinách se daří složitým ekosystémům, jež kloužou na organických haldách k okrajům kamenných lavic a padají do oblasti, kam nikdy nezasvítí slunce.

Otevírají se tu strže. Pod osmimílovou vrstvou vody trpělivě dřepí bytosti na půli cesty mezi měkkýši a božstvy. V potemnělém chladu panuje brutalita evoluce. Neomalená stvoření vypouštějí sliz, fosforeskují a pohybují se za kmitání nečistých údů. Logika jejich forem má kořeny v nočních můrách.

Zejí zde bezedné šachty vody. Jsou tu místa, kde se žula a bahnité mořské dno řítí dlouhé míle svislými tunely a roztékají se do jiných sfér, pod tlakem tak velkým, že voda teče pomalu a hustě. Prýští pak póry reality, v nebezpečných vlnách prosakuje zpátky a zanechává za sebou trhliny, z nichž se mohou nořit zapuzené síly.

Ve studených středních hloubkách skálou pronikají hydrotermické sopouchy a chrlí mračna přehřáté vody. V horku tohoto prostředí se po celý svůj krátký život vyhřívají složití tvorové, kteří nikdy neopustí několik stop teplé, na minerály bohaté vody, a nezabloudí do chladu, který by je zabil.

V krajině pod hladinou se zvedají hory, otevírají kaňony a táhnou se lesy, přeskupují se v ní duny, zejí ledové jeskyně a rozkládají se hřbitovy. Voda je hustá hmotou. V hlubinách nemožně plují ostrovy,

strhávané očarovaným přílivem a odlivem. Některé jsou velké jako rakve, drobné odštěpky kamene a žuly, které se odmítají potopit. Jiné tvoří rozeklané skály dlouhé půl míle, vznášejí se tisíce stop hluboko a pohybují se v pomalých, tajemných proudech. Na těchto nepotopitelných pevninách existují společenstva: přetrvávají na nich skrytá království.

Na oceánském dně se lze setkat s hrdinstvím i divokými válkami, jež zůstávají obyvateli souše nepovšimnuty. Lze se na nich setkat s bohy i s pohromami.

Mezi mořem a vzduchem proplouvají nezvané lodě, jejichž stíny tečkují dno tam, kde je dostatečně vysoko na to, aby na ně dopadlo světlo. Obchodní koráby a rybářské čluny plují nad práchnivinou jiných plavidel. Vodu hnojí mrtvoly námořníků. Jejich očima a rty se živí mrchožravé ryby. V korálové architektuře se tyčí hroty všude tam, kde si moře přisvojilo stěžně a kotvy. Oplakávají či zapomínají se ztracené lodě, které přijímá a pod korýši ukrývá živoucí dno, jež je v podobě jeskyní předává murénám a krysatkám a račím vyděděncům a dalším primitivnějším tvorům.

V největších hlubinách, kde se pod tlakem vody hroutí fyzikální zákony, se tmou stále pozvolna snášejí těla. Celé dny poté, co se převrátily jejich lodě.

Na dlouhé cestě dolů hnijí. Na černý písek na dně světa dopadnou jen chaluhami pokryté kosti.

Po okraji kamenné lavice, kde studenou, světlou vodu nahrazuje plíživá tma, se škrábe rak. Spatří kořist, zacvaká, kdesi hluboko v hrdle zachroptí, stáhne kuklu své dravé olihni a vypustí ji.

Zvíře vyrazí a vrhne se do hejna vypasených makrel, které víří jako mračno a přeskupuje se dvacet stop nad jejich hlavami. Oliheň rozvine stopu dlouhá chapadla a švihnutím je zase stahuje. Pak se s mrtvou rybou vrací ke svému pánovi a hejno se za ní opět zaceluje.

Rak makrele odtíná hlavu a ocas a mrtvé tělo si ukládá do síťované tašky u pasu. Zakrvácenou hlavu dává obrat olihni.

Horní část rakova těla, měkká partie bez krunýře, je citlivá na sebemenší změny v proudění vody a teplotě. Když se setkají a smísí komplexní přívaly vody, zasvědí ho bledá kůže. Mračno makrel v náhlé křeči ztuhne a zmizí za krustou útesu.

Rak zvedne ruku, přivolá k sobě oliheň a jemně ji konejší. Prstem jí přejíždí harpunu.

Stojí na žulovém hřbetu, kde se proti němu vlní mořské řasy a kapradiny a laskají mu dlouhý podbřišek. Napravo od něho se tyčí kopce porézního kamene. Nalevo svah prudce klesá do disfotické vody.

Rak cítí, jak z hlubin vzlíná chlad. Vzhlíží do ostře odstupňovaných odstínů modři. Daleko nad jeho hlavou, na hladině, se třpytí světlo. Jeho paprsky pod rakem rychle pohasínají. Stojí jen kousek nad hranicí věčné noci.

Tady, na okraji plošiny, našlapuje pečlivě. Často sem přichází na lov, protože dál od světlejších, teplejších mělčin si kořist dává menší pozor. Někdy z hlubin překvapivě vyplují i velké ryby, jež nejsou zvyklé na jeho chytrou taktiku a kopí s trny. Rak se nervózně posunuje v proudu a zírá do širého moře. Někdy ze soumračné zóny nevypluje kořist, nýbrž dravec.

Obtékají ho chladné víry. Kolem nohou se mu uvolňují oblázky a pomalu poskakují po svahu, pryč z dohledu. Rak se zapře na kluzkých balvanech.

Odněkud zdola se ozývá slabé bubnování kamenů. O kůži se mu otírá chlad, který k němu nepřinesl žádný proud. Kameny se přeskupují a nově vzniklými štěrbinami vyvěrá thaumaturgický proud.

Ve studené vodě, na hranici tmy, se objevuje cosi neblahého.

Oliheň račího lovce začíná propadat panice, a když je opět vypuštěna, okamžitě se vrhá po svahu vzhůru, prchá ke světlu. Rak mhouří oči do tmy a pátrá po zdroji zvuku.

Cítí zlověstnou vibraci. Zatímco do vody zašpiněné prachem a planktonem upírá zrak, něco se pohne. Kdesi hluboko se zachvěje kamenná zátka větší než muž. Když se obrovský nepravidelný balvan znenadání uvolní a začne se drtivě valit dolů, rak si skousne rty.

Burácení vyvolané jeho pohybem se šíří ještě dlouho poté, co zmizel.

Ve svahu nyní zeje otvor, z něhož do moře vzlíná tma. Rak chvilku zůstává zticha a bez hnutí a úzkostlivě se dotýká svého kopí, svírá je a potěžkává. Cítí, jak se rozechvěl.

A potom, poznenáhlu, z díry vyplouvá cosi bezbarvého a studeného.

Klame oči. Míhá se s groteskní organickou rychlostí, s níž jako by nesouvisel žádný úmysl, jako by šlo o krev vytékající z rány. Rak se nehýbá. Zakouší intenzivní strach.

Ven vyplouvá další stín. Zase jej nedokáže určit: uniká mu; je jako vzpomínka nebo dojem; nedá se popsat. Je rychlý a hmotný a studeně děsivý.

Pak se zjevuje další a ještě další, až z temnoty vytéká vytrvalý prudký pramen. Stíny se viditelně přeskupují, spojují se a rozdělují; jejich pohyb zůstává nejasný.

Rak se nehýbá. Ve dmutí vody slyší zvláštní šeptané rozmluvy.

Vytřeští oči, když spatří obrovské, dozadu zahnuté zuby, a těla zvlněná záhyby. Svalnaté tvory, kteří se vlní a mihotají v ledové vodě.

Rak sebou trhne a ustoupí dozadu. Nohy mu sklouznou na svažující se skále, snaží se uklidnit, ale je příliš pomalý – šíří se od něho slabé roztříštěné zvuky.

Temní tvorové, kteří se pod ním v chumlu proplétají, sebou najednou škubnou líným dravčím pohybem. Rak spatří temné kotouče desítek očí a paralyzován hrůzou si uvědomí, že se upírají na něho.

A tvorové s obludnou ladností zamíří nahoru, a vrhnou se na něho.

Část první

Kanály

Kapitola první

Už deset mil za městem ztrácí řeka sílu a malátně se rozlévá do poloslané delty, která napájí Železnou zátoku.

Lodě plavící se na východ z Nového Krobuzonu pronikají do níže položené krajiny. Směrem na jih stojí chatrče a shnilá mola, na nichž venkovští nádeníci chytají ryby, kterými si doplňují monotónní stravu. Jejich děti opatrně mávají na pasažéry. Občas se tu zvedá kamenitý vršek nebo hájek tmavenů, místa, jež se vzpírají zušlechtění, ale větší část kraje je bez kamení.

Přes okraj živého plotu, stromy a ostružiní vidí námořníci z palub na pás polí. Plují ježatým výběžkem Obilné spirály, dlouhého zákrutu zemědělské půdy, která živí město. Mezi úrodami, při orbě černé půdy či vypalování strniště – v závislosti na ročním období – tady lze spatřit muže a ženy. Mezi lány, na kanálech skrytých za hliněnými břehy a vegetací, se tajuplně sunou říční čluny. Neúnavně pendlují mezi metropolí a statky. Přivážejí na venkov chymikálie a palivo, kámen, cement a luxusní zboží. Do města se kolem akrů obdělané země, poseté vesničkami, panskými sídly a mlýny, vracejí s hromadami pytlů obilí a masa.

Doprava se nikdy nezastavuje. Nový Krobuzon je nenasytný.

Severní břeh Hrubodehtu je divočejší.

Tvoří jej dlouhý pás křovin a mokřadů. Táhne se více než osmdesát mil, dokud jej zcela nepohltí pahorky a kopce, které se k němu plíží ze západu. Kamenité křoviny, sevřené řekou, horami a mořem, zůstávají pusté. Pokud je obývá někdo jiný než ptáci, skrývá se.

Bellis Chladnovína se vydala na cestu na východ v poslední čtvrtině roku, v době ustavičných dešťů. Pole, která viděla ona, tvořilo jen studené bahno. Ze zpola obnažených stromů kanula voda. Jejich siluety se na pozadí mračen rýsovaly jako vlhké tahy inkoustem.

Když se Bellis posléze k této nešťastné době v myšlenkách vracela, šokovaly ji podrobnosti jejích vzpomínek. Dokázala si vybavit tvar husího hejna, které se skřehotáním přelétalo nad lodí; pach mízy a hlíny; břidlicový odstín oblohy. Vzpomínala si, jak očima pátrá v živém plotě, ale nikoho nevidí. Jen nitky kouře v provlhlém ovzduší a nízké domky chráněné před nepřízní počasí.

Tlumený pohyb zeleně ve větru.

Stála na palubě, zahalená v šálu, a napínala oči a uši, jestli si nevšimne hrajících si dětí, rybářů nebo někoho, kdo by se staral o některou ze zle zřízených zahrádek, které viděla. Slyšela však jen dravé ptactvo. Jediné lidské tvary, které zahlédla, byli strašáci do zelí s netečnými výrazy v hrubých náznacích tváří.

Cesta netrvala dlouho, ale vzpomínky na ni ji zachvátily jako infekce. Měla pocit, že k městu, jež nechávala za zády, je připoutána časem. Když se mu vzdalovala, minuty se natahovaly k prasknutí a zpomalovaly v závislosti na ujeté vzdálenosti, takže její krátká plavba se neskutečně vlekla.

A pak praskly a ona se po dopadu ocitla tady, teď, sama a daleko od domova.

Mnohem později, když se Bellis nacházela velice daleko od všeho, co znala, probouzela se užaslá nad tím, že se jí nezdálo o městě, jejím domově, v němž prožila víc než čtyřicet let. Snila o tom krátkém úseku řeky, o tom větrem ošlehaném pásu země, který ji neobklopoval ani polovinu dne.

Na klidné vodě několik set stop od kamenitého břehu Železné zátoky kotvily tři sešlé lodě. Kotvy měly zapuštěné hluboko v naplavenině. Řetězy, jež je poutaly, pokrývaly letité strupy vilejšů.

Nedalo se na nich nikam odplout, byly natřené asfaltovou černí a záď i příď měly zastavěné velkými, vratkými dřevěnými konstrukcemi. Ze stěžňů jim zbývaly jen pahýly, komíny vyhasly a halila je vrstva starého guána.

Lodě kotvily těsně vedle sebe. Obklopovaly je bóje pospojované nad i pod hladinou ostnatými řetězy. Všechna tři stará plavidla se tísnila na vlastním kousku moře, aniž se nechávala strhávat proudy.

Poutala pozornost. Byla sledována.

V jiné lodi o kus dál se Bellis postavila k okénku a zadívala se na ně, jak to za poslední hodiny udělala už několikrát. Pevně si založila ruce na hrudi a sklonila se ke sklu.

Kajuta jí připadala zcela nehybná. Moře se pod lodí pohybovalo příliš pomalu a nepatrně na to, aby je vnímala.

Obloha byla popelavě šedá a promoklá. Čára pobřeží a kamenité kopce vroubící Železnou zátoku působily zanedbaně a velice studeně. Tu a tam na nich rostly rosička a bledé solné kapradí.

Tři dřevěné vraky na vodě byly nejtmavší viditelné objekty.

Bellis se pomalu posadila na lůžko a vzala do ruky dopis. Psala jej jako deník; řádky či odstavce oddělené daty. Zatímco pročítala poslední záznamy, otevřela si plechovou krabičku s ubalenými doutníčky a zápalkami. Zapálila si a zhluboka vdechla kouř. Z kapsy vytáhla plnicí pero, a než kouř vydechla, dopsala úsečným rukopisem několik dalších slov.

Lebek, 26. loupce 1779. Na palubě *Terpsichorie.*

Kotviště v Tarmuthu jsme opustili už skoro před týdnem a jsem ráda, že jsme pryč. Je to špinavé, násilnické město.

Na základě rady jsem noci trávila ve svém pokoji, ale dny jsem měla sama pro sebe. Viděla jsem všechno, co se vidět dalo. Město je úzké jako stuha. Je to průmyslový pás, který se táhne asi míli na sever i na jih od delty a protíná jej voda. Každý den se k několika tisícovkám místních obyvatel připojují obrovské davy, které sem za úsvitu přijíždějí za prací na člunech či vozech z metropole. Každou noc se bary a bordely plní cizími námořníky, kteří dostali povolení nakrátko opustit loď.

Většina solidních lodí prý urazí i zbývající vzdálenost přímo do Nového Krobuzonu, aby vyložila náklad v kelstromských docích. Tarmuthské doky už dvě stě let pracují tak na polovinu své kapacity. Náklady v nich skládají jen trampové lodi a námořní lupiči – jejich zboží v každém případě skončí ve městě, a na zbývající míle a vyšší clo uvalované oficiálními kanály už nemají čas ani peníze.

Loďmi se to tu jen hemží. Železná zátoka je jich plná – dávají si pauzu na dlouhých plavbách, chrání se tu před mořem. Obchodní koráby z Gnurr Kettu, Chadoru a Šankelu na cestě do nebo z Nového Krobuzonu, které kotví dostatečně blízko Tarmuthu, aby si v něm mohly odpočinout jejich posádky. Občas jsem daleko uprostřed zátoky spatřila i mořské skřarachy, které odvázali z udidel vozových lodí, aby si pohráli a zalovili.

Tarmuthské hospodářství nestojí jen na prostituci a pirátství. Město je plné průmyslových areálů a továrních vleček. Už celá staletí žije ze stavby lodí. Pobřeží je poseto desítkami loděnic, kde se staví vlečiště podobná podivným lesům svislých trámů. V některých se přízračně rýsují zpola dokončené lodě. Práce je tu nekonečná, hlučná a špinavá.

Ulice jsou protkané drobnými soukromými železničními tratěmi, které z jedné strany Tarmuthu na druhou převážejí stavební dříví, palivo a vůbec všechno možné. Každá společnost si postavila vlastní trať, aby spojila své jednotlivé provozovny, a všechny jsou žárlivě střežené. Město tvoří bláznivá změť železnic, které navzájem kopírují své trasy.

Nevím, jestli to víš. Nevím, jestli bylo toto město tebou už navštíveno.

Zdejší lidé mají k Novému Krobuzonu rozporuplný postoj. Tarmuth by bez zákazníků z hlavního města nepřežil ani den. Vědí to a je jim to protivné. Jejich nevlídná nezávislost je strojená.

Musela jsem tam zůstat skoro tři týdny. Kapitána *Terpsichorie* šokovalo, když jsem mu řekla, že se nalodím až v Tarmuthu a nepoplavím se s ním už z Nového Krobuzonu, ale trvala jsem na svém, protože mi nic jiného nezbývalo. Moje pozice na lodi byla podmíněna znalostí salkrikaltorské račtiny, kterou jsem se falešně ohánělа. Do odjezdu a na to, abych lež přetavila na pravdu, mi nezbýval ani měsíc.

Měla jsem připravený plán. Celé dny jsem v Tarmuthu trávila ve společnosti jistého Marrikače, postaršího raka, který se uvolil, že bude mým učitelem. Každý den jsem chodila ke slaným kanálům račí čtvrti. Sedávala jsem na nízkém balkonu, který lemoval jeho pokoj, on si pokládal dolní část těla v krunýři na nějaký zanořený kus nábytku a drbal se a tahal si kůži na vychrtlé lidské hrudi a z vody mě káral.

Bylo to těžké. Nečetl. Nebyl školený učitel. Zůstával ve městě jen proto, že ho zmrzačilo nějaké zranění nebo dravec a jemu na levém boku zbyla jen jediná noha, takže v Železné zátoce už nemohl lovit ani ty nejpomalejší ryby. Byl by to hezčí příběh, kdybych tvrdila, že jsem k němu cítila náklonnost, že to byl milý, i když umíněný starý pán, ale byl to hajzl a protiva. Nemohla jsem si však stěžovat. Nezbývalo mi než se soustředit, vyvolat několik učebních kouzel, uvést se do jazykového transu (a páni! jak to bylo těžké! nepoužívala jsem ho tak dlouho, že se mi rozum proměnil v kus odporného sádla!) a hltat každé slovo, které přede mnou vyslovil.

Bylo to uspěchané a nesystematické – jeden obrovský zmatek, zmatek jako hrom, ale když *Terpsichorie* zakotvila v přístavu, už jsem jeho cvakavému jazyku slušně rozuměla.

Nechala jsem toho zahořklého starého páprdu v jeho zatuchlé vodě, odešla jsem z podnájmu a nastěhovala se do kajuty – té, ve které teď píšu.

Z tarmuthského přístavu jsme vypluli v prachdek ráno a pomalu jsme zamířili k pustým jižním břehům Železné zátoky, vzdáleným dvacet mil od města. Cestou jsem si všímala lodí seřazených v pečlivých formacích na strategických místech podél okrajů zátoky a na klidných místech u rozeklaných břehů a borových lesů. Nikdo o nich nechce mluvit. Vím, že to jsou lodě novokrobuzonské vlády. Korzárské a jiné.

Dnes je lebek.

V řetězdek se mi podařilo přesvědčit kapitána, aby mi dovolil opustit loď, a tak jsem dopoledne strávila na břehu. Železná zátoka je jednotvárná, ale všechno je lepší než tahle zatrolená loď. Začínám pochybovat, jestli je opravdu lepší než Tarmuth. To neustálé idiotské šplouchání vln mě dovádí k šílenství.

Na břeh mě zavezli dva zamlklí námořníci, kteří se lhostejně dívali, jak překračuji okraj člunu a posledních několik stop ke břehu se brouzdám ledovým příbojem. Ještě pořád mám tvrdé a prosolené boty.

Seděla jsem na oblázcích a házela kamínky do vody. Přečetla jsem kus dlouhého a špatného románu, který jsem našla na palubě. Dívala jsem se na loď. Kotví nedaleko věznic, takže náš kapitán může snadno přijímat místožalářníky a rozprávět s nimi. Dívala jsem se i na vězeňské lodě. Na jejich palubách či za okny nebyl patrný žádný pohyb. Nikdy se na nich nic nehýbá.

Přísahám, že nevím, jestli to zvládnu. Chybíš mi, stejně jako Nový Krobuzon.

Vzpomínám na svou cestu.

Jen těžko se dá uvěřit, že z města je to k tomuto bohy zapomenutému kusu moře pouhých deset mil.

Za dveřmi titěrné kajuty se ozvalo zaklepání. Bellis vyšpulila rty a zamávala listem papíru, aby uschl. Pomalu jej složila a vrátila do kufru, v němž převážela veškerý svůj majetek. Přitáhla si kolena k bradě, pohrávala si s perem a dívala se, jak se dveře otevírají.

Na prahu stanula jeptiška s rukama zapřenýma o obě strany dveřního rámu.

„Slečno Chladnovíno," pravila nejistě. „Můžu dál?"

„Je to i vaše kajuta, sestro," odpověděla Bellis potichu. Otáčela perem kolem prstu. Byl to neurotický kousek, který dovedla k dokonalosti na univerzitě.

Sestra Meriope se přišourala blíž a posadila se na prázdnou židli. Hladila si tmavě rudý hábit a mnula si čepec.

„Už tu spolu v kajutě bydlíme několik dní, slečno Chladnovíno," začala Meriope, „a mám dojem… jako bych vás vůbec neznala. Není to situace, kterou bych chtěla dál prodlužovat. Jelikož spolu budeme cestovat a bydlet řadu týdnů… tyto dny by nám mohlo usnadnit jisté přátelství a důvěrnost…" Odmlčela se a propletla si prsty.

Bellis ji bez hnutí pozorovala. Proti své vůli ucítila záchvěv pohrdavého soucitu. Dovedla si představit, jak ji sestra Meriope musí vidět: škrobenou, tvrdou, na kost vyzáblou. Bledou. Rty a vlasy obarvené studeným brunátem modřin. Vysokou a nemilosrdnou.

Máš dojem, jako bys mě neznala, pomyslela si, *protože jsem s tebou za týden neprohodila ani dvacet slov a protože se na tebe nepodívám, pokud mě neoslovíš, a pak tě upřeným pohledem jen uvádím do rozpaků.* Povzdechla si. Meriope je poznamenaná svým povoláním. Bellis si představovala, jak si píše do deníku: „Slečna Chladnovína je tichá, přesto však vím, že si ji zamiluji jako svou sestru." *Já se s tebou* neskamarádím, pomyslela si Bellis. *Ze mě si důvěrnici* neuděláš. *Já tě nevykoupím z té nanicovaté tragédie, která tě sem dovedla.*

Bellis hleděla na sestru Meriope a nic neříkala.

Když se Meriope představila, tvrdila, že odjíždí do kolonií, aby založila kostel, aby pro slávu Dariochovu a Drmolovu obracela na víru domorodce. Řekla to se slabým potáhnutím a kradmým, hloupě nepřesvědčivým pohledem. Bellis nevěděla, proč byla Meriope vyslána do Nova Esperium, ale muselo se jí přihodit nějaké neštěstí, upadla v něčí nemilost či porušila nějaký přihlouplý jeptišský slib.

Sjela pohledem k Meriopině břichu a pátrala, zda se jí pod smířlivým hábitem něco nedme. Takové vysvětlení by bylo nejpravděpodobnější. Od Dcer Dariochových se očekávalo, že se zřeknou tělesného potěšení.

Nebudu ti sloužit jako zástupný zpovědník, uvažovala Bellis. *Sama se musím vypořádat s vlastní zatracenou emigrací.*

„Sestro," řekla, „obávám se, že jste mě zastihla při práci. Musím bohužel konstatovat, že nemám čas na šprýmování. Možná někdy

jindy.“ Podrážděnilo ji, že se neubránila tomuto poslednímu drobnému ústupku, ale stejně neměl žádný vliv. Meriope byla zdrcená.

„Přeje si s vámi mluvit pan kapitán,“ dodala jeptiška přidušeným a bezútěšným hlasem. „V jeho kajutě, v šest hodin.“ Vyšourala se ze dveří jako zpráskaný pes.

Bellis si povzdechla a potichu zaklela. Zapálila si další doutníček a rychle jej vykouřila, zatímco se silně štípala do kůže nad nosem. Pak opět vytáhla dopis.

Jestli se ta zatracená jeptiška nepřestane lísat, napsala rychle, *tak se tady namouduši zblázním. Bohové, stůjte při mně. Bohové, nechte shnít tuhle zatracenou loď.*

Když Bellis uposlechla kapitánova příkazu, byla už tma.

Kajuta mu sloužila i jako úřadovna. Byla malá a příjemně obložená tmavými dřevy a mosazí. Na stěnách viselo několik obrázků a tisků. Bellis se na ně zběžně podívala a pochopila, že nepatří kapitánovi, ale tvoří vybavení lodi.

Kapitán Myzovič jí pokynul, aby se posadila.

„Slečno Chladnovíno,“ oslovil ji, když se usadila. „Doufám, že ubytování vás uspokojuje. Co jídlo? Posádka? Dobrá, dobrá.“ Krátce se podíval na papíry na stole. „Chtěl jsem s vámi probrat pár věcí, slečno Chladnovíno,“ dodal a opřel se.

Bellis čekala a nespouštěla z něho oči. Byl to pohledný padesátník s vážným výrazem. Uniformu měl čistou a vyžehlenou, což u všech kapitánů nebývalo zvykem. Bellis netušila, zda bude výhodnější, když se mu bude klidně dívat do očí, nebo když ostýchavě sklopí zrak.

„Slečno Chladnovíno, ještě jsme si řádně nepohovořili o vašich povinnostech,“ pravil tiše. „Budu k vám samozřejmě natolik zdvořilý, že s vámi budu jednat jako s dámou. Musím vám říci, že nejsem zvyklý najímat pomoc vašeho pohlaví, a kdyby na esperijské úřady nezapůsobila vaše dosavadní činnost a dobrozdání, mohu vás ujistit, že…“ Nechal větu vyznít do prázdna.

„Rozhodně nemám v úmyslu vám jakkoli znepříjemňovat život. Jste ubytována mezi cestujícími. Stravujete se v jídelně cestujících. Jak však sama dobře víte, platící cestující nejste. Jste tu zaměstnána. Byla jste najata agenty kolonie Nova Esperium a po dobu trvání této plavby jsem já jejich zástupcem. A třebaže to má minimální dopad pro sestru Meriope, doktora Trhomucha a ostatní, pro vás… to znamená, že jsem váš zaměstnavatel.

Ovšemže nejste členkou posádky,“ pokračoval. „Nechci vám rozkazovat, jako rozkazuji jim. Pokud budete raději, služby bych od

vás jen *žádal*. Ale budu trvat na tom, abyste těmto žádostem vždy vyhověla.“

Pozorně se navzájem prohlíželi.

„Tak,“ poněkud zmírnil tón. „Nepředpokládám obtížné úkoly. Většina posádky je z Nového Krobuzonu nebo Obilné spirály a ta část, která není, mluví naprosto dokonalou ragamolštinou. Poprvé vás budu potřebovat až v Salkrikaltoru, a tam se dostaneme tak za týden nebo ještě delší dobu, takže máte spoustu času, abyste si odpočala a seznámila se s ostatními pasažéry. Vyplouváme zítra ráno, v časných hodinách. Nepochybuji, že budeme pryč dřív, než vstanete.“

„Zítra?“ zeptala se Bellis. Bylo to první slovo, které po svém příchodu pronesla.

Kapitán se na ni ostře zadíval. „Ano? Není vám to vhod?“

„Původně jste mi, pane kapitáne, říkal,“ namítla bezbarvě, „že vyplujeme v prachdek.“

„To je pravda, slečno Chladnovíno, ale rozmyslel jsem si to. Skončil jsem s papírováním mnohem rychleji, než jsem očekával, a kolegové důstojníci jsou připraveni dnes v noci přesunout vězně. Vyplouváme zítra.“

„Doufala jsem, že ještě stačím dojet do města, abych poslala dopis,“ vysvětlovala Bellis. Pořád nezvyšovala hlas. „Důležitý dopis příteli do Nového Krobuzonu.“

„Vyloučeno,“ opáčil kapitán. „To není možné. Nehodlám tu marnit už ani den.“

Bellis seděla nehnutě. Tento muž jí sice nenaháněl strach, ale neměla nad ním žádnou moc, vůbec žádnou. Pokusila se přijít na to, čím by si nejspíše získala jeho sympatie a přiměla ho, aby jí vyhověl.

„Slečno Chladnovíno,“ ozval se najednou kapitán a kupodivu mluvil ještě vlídněji. „Obávám se, že věci se už daly do pohybu. Pokud si přejete, mohu váš dopis předat místožalářníkovi Katarrsovi, ale upřímně řečeno tento postup nemohu doporučit jako zcela spolehlivý. Svůj list budete mít příležitost odeslat v Salkrikaltoru. I kdyby tam nekotvily žádné novokrobuzonské lodě, stojí tam sklad, od něhož mají klíče všichni naši kapitáni; funguje jako místo k předávání informací, rezervních nákladů a pošty. Dopis zanechte tam. Převezme ho další loď plující do Nového Krobuzonu. Příliš se nezpozdí.

Z toho můžete načerpat i ponaučení, slečno Chladnovíno,“ dodal. „Na moři nemůžete marnit čas. To si zapamatujte: nečekejte.“

Bellis ještě chvilku zůstala sedět, ale byla naprosto bezmocná, a tak jen stiskla rty, vstala a odešla.

Dlouho stála pod studenou oblohou Železné zátoky. Hvězdy neviděla; měsíc a jeho dcery, jeho dvě malé oběžnice, nebyly jasné. Celá zkřehlá chladem vykročila, vyšplhala po krátkém žebříku k zvýšené přídi a zamířila k čelenu.

Chytila se železného zábradlí a postavila se na špičky. Viděla těsně nad hrazení, na neosvětlené moře.

Za ní umlkaly zvuky, jež vydávala posádka. Kdesi v dáli spatřila dvě blikotavé rudé tečky: pochodeň na můstku vězeňské lodi a její dvojče v černém přílivu.

Ze strážního koše, nebo odněkud z lanoví, z jakéhosi nezřetelného místa přibližně sto stop nad palubou, uslyšela několik tónů zpívané melodie. Nepodobala se pitomým námořnickým popěvkům, které zaslechla v Tarmuthu. Byla pomalá a složitá.

Na svůj dopis si budeš muset počkat, pronesla Bellis tiše nad vodou. *Než ode mě dostaneš zprávy, budeš si muset počkat. Budeš si muset ještě chvíli počkat, než dorazím do račí země.*

Vyhlížela do noci, dokud se nesetřely poslední hranice mezi pobřežím, mořem a oblohou. Potom se pod příjemnou rouškou tmy pomalu vydala na záď, k úzkým dveřím a nízkým chodbičkám, které vedly do její kajuty: ždibci prostoru, chybě v konstrukci lodi.

(O něco později, v nejstudenější hodině, loď neklidně vyplula a Bellis se na lůžku pohnula, přitáhla si deku ke krku a někde pod úrovní snů si uvědomila, že na palubu přichází živý náklad.)

Jsem tady ve tmě, unavený, a jsem plný hnisu.

Kůže se mi jím napíná, natahuje, až se krabatí, a nemůžu se jí dotknout, aniž by se ostře nerozbolela. Jsem nakažený. Cítím bolest, když se sám sebe dotýkám, a dotýkám se všude, abych se ujistil, že cítím bolest, že jsem ještě neznecitlivěl.

Ale přesto děkuji tomu, díky němuž jsou tyto žíly moje, že jsem plný krve. Rozdírám si strupy, až se zalévají krví, a já se zalévám s nimi. A to je mi slabou útěchou a ani si nevšímám bolesti.

Přicházejí si pro nás, když je vzduch tak klidný a černý, když se neozve ani jeden mořský pták. Otevírají dveře a svítí dovnitř, obnažují nás. Skoro se stydím, když vidím, jak jsme podlehli, jak jsme podlehli špíně.

Za jejich světly nevidím nic.

Tam se k sobě choulíme a potom nás prudce rozeženou a já rukama popadám křečovitou hmotu, která se mi začne škubat na břichu, když nás vyhánějí ven.

Proplétáme se dehtovanými chodbami a strojovnami, a když zjistím, co mají za lubem, zalije mě chlad. A jsem dychtivější, jsem rychlejší než někteří ze starců zlomených v pase, kteří kašlou a chrchlají a bojí se pohnout.

A pak nás cosi vcucne, pozře mě zima spolknutá tmou a bohové, kurvafix ať oslepnu, ocitáme se venku.

Venku.

Jsem tím omráčený. Jsem omráčený úžasem.

Trvalo to dlouho.

Tísníme se u sebe, jeden vedle druhého, jako troglodyti, jako krátkozrací trpaslíci. Starci podléhají panice, z nepřítomnosti stěn a hran a pohybu chladu, z vody a vzduchu.

Mohl bych zařvat: bohové pomozte mi. Mohl bych.

Je tu černočerná tma, ale přesto vidím kopce a vodu a vidím mraky. Vidím věznice kolem dokola, jak se houpají jako rybářské prámy. Drmole náš nejmilejší, já vidím mraky!

Do prdele, vždyť já si broukám, jako kdybych konejšil dítě. To jsem celý já, takové kňourání.

A pak nás dál tlačí jako dobytek, který se šourá, chřestí řetězy, roní krev, prdí, bručí si, užaslý, dál přes palubu zmátoženou tíhou těl a pout ke kývajícímu se provazovému můstku. A pak nás přes něj ženou, všechny do jednoho, a všichni se uprostřed prověšené lávky mezi loďmi na chvilku zastavují a jejich myšlenky jsou viditelné a jasné jako chymická exploze.

Zvažují, zda neskočit.

Do vody zátoky.

Ale provazy kolem můstku jsou vysoko, obklopuje nás ostnatý drát a naše ubohá těla jsou rozbolavělá a zesláblá a všichni zaváháme a pokračujeme a přecházíme vodu na novou loď.

Když dojde řada na mě, zastavím se jako ostatní. Jako oni i já se příliš bojím.

A pak se nám pod nohama táhne další paluba, hladký a čistý vydrhnutý plech, rozechvělý chodem strojů, a následují další chodby a cvakající tlačítka a nakonec další dlouhá neosvětlená místnost, kde se vyčerpaně kácíme na zem a vyměňujeme si místa a pomalu se zvedáme, abychom se podívali, kdo je náš nový soused. Kolem se ozývají první šeptané hádky a hašteření a rvačky a svádění a znásilňování, které tvoří naši politiku. Vytvářejí se nová společenství. Nové hierarchie.

Chvíli sedím stranou, ve stínech.

Pořád setrvávám v okamžiku, kdy jsem vstoupil do noci. Je jako jantar. Já jsem hmyz v jantaru. Vězní mě, ale krucinál, jak jsem v něm nádherný.

Mám teď nový domov. V tom okamžiku budu žít tak dlouho, jak to bude možné, dokud nevyhasnou vzpomínky, teprve pak vyjdu ven. Vyjdu do tohoto nového místa, kde právě sedíme.

Někde buší roury jako obrovská kladiva.

Kapitola druhá

Za Železnou zátokou bylo moře strohé. Bellis se probudila do jeho pleskavých výpadů. Odešla z kajuty, kde se prosmýkla kolem sestry Meriope, o jejímž zvracení nebyla přesvědčena, že je způsobeno pouze mořskou nemocí.

Bellis vyšla do poryvů větru a mohutného práskání plachet, které se škubaly jako zvířata přivázaná na řetězech. Z obrovského komína se linula trocha sazí a loď mručela energií parního stroje ukrytého kdesi hluboko v podpalubí.

Bellis se posadila na přepravku. *Tak jsme vypluli*, pomyslela si úzkostlivě. *Vyrážíme. Míříme pryč.*

Dokud kotvili, měla dojem, že na *Terpsichorii* se pořád něco děje: někdo v jednom kuse něco drhl nebo zvedal části strojního zařízení nebo přebíhal z jednoho konce lodi na druhý. Ale nyní se tento dojem aktivity mnohonásobně prohloubil.

Bellis se úkosem rozhlížela po hlavní palubě. Ještě nebyla připravená pohlédnout na moře.

V lanoví se to jen hemžilo. Většina námořníků byla lidského původu, ale tu a tam po provazových chodníčcích a do strážních košů vybíhal i trnitý hoči. Na palubách muži tahali bedny a otáčeli obrovskými rumpály, nesrozumitelnými zkratkami na sebe křičeli pokyny a naváděli řetězy na mastné setrvačníky. Byli tu vysokánští kaktusíci, příliš těžcí a nemotorní, aby šplhali po lanech. Tento nedostatek však kompenzovali úsilím na palubě, kde se jim při tahání a uvazování lan mohutně stahovaly vláknité rostlinné bicepsy.

Mezi nimi se procházeli důstojníci v modrých uniformách.

Přes loď se hnal vítr a periskopické komínové nástavce kvílely jako tklivé píšťaly.

Bellis dokouřila doutníček. Pomalu vstala a se sklopenýma očima kráčela k boku, až došla k zábradlí, kde vzhlédla a zadívala se na moře.

Po souši nebylo ani památky.

Dobří bohové, pomyslela si vyděšeně.

Poprvé v životě se rozhlížela pouze po vodní hladině.

V osamění pod kolosální, hrozivě se klenoucí oblohou se v ní jako žluč zvedla vlna úzkosti. Zatoužila se ocitnout v uličkách svého města.

Kolem lodi se rychle šířily skvrny mastné pěny, ustavičně mizely a zase se objevovaly. Voda zmučeně kolotala ve složitých mramorovaných vlnách. Před lodí se přeskupovala, jak by to dělala před velrybou, kánoí či spadlým listem, v tupém přizpůsobování se, které se mohlo zvrátit s každým náhlým přívalem.

Chovala se jako obrovité imbecilní dítě. Mocné a hloupé a nevypočitatelné.

Bellis se úzkostlivě rozhlédla kolem dokola a pátrala po nějakém ostrově, po výběžku pobřeží. V dané chvíli nic nenašla.

Loď pronásledovalo mračno mořských ptáků, kteří se snášeli na mršiny v její brázdě; na palubu a do pěny přitom pouštěli spršky guána.

Dva dny se plavili bez zastávky.

Bellis si připadala takřka omámená zlostí, že její cesta konečně započala. Kráčela po chodbách a palubách, zavírala se do kajuty. Otupěle sledovala, jak *Terpsichorie* míjí vzdálená skaliska a malé ostrovy ozářené šedým denním světlem nebo měsícem.

Námořníci si prohlíželi obzor a olejovali si pistole velké ráže. Baziliščí kanál, se stovkami špatně zakreslených ostrůvků a obchodních středisek a s nekonečným množstvím lodí zásobujících na jednom konci nenasytný hospodářský chřtán Nového Krobuzonu, křižovali piráti.

Bellis věděla, že obrněná loď této velikosti plující pod vlajkou Nového Krobuzonu skoro určitě nepadne nikomu za kořist. Ostražitost posádky ji jen lehce znervózňovala.

Terpsichorie byla obchodní loď. Nebyla určena pro cestující. Nenacházela se na ní knihovna ani společenská místnost či herna. Na jídelně pro pasažéry bylo ještě hodně co dohánět; s výjimkou několika litografií měla úplně holé stěny.

Bellis se v ní stravovala o samotě a jednoslabičně odpovídala na všechny bujaré poznámky, zatímco ostatní cestující seděli pod špinavými okny a hráli karty. Bellis je pokradmu a napjatě pozorovala.

V kajutě si dělala nekonečný přehled všeho, co si vzala s sebou.

Město opustila v náhlém spěchu. Měla jen velmi málo oblečení – ve strohém stylu, který si oblíbila: bylo střízlivé a černé a barvy hnědého uhlí. Měla sedm knih: dva svazky lingvistické teorie, slabikář salkrikaltorské račtiny, antologii povídek v několika jazycích, silný, prázdný deník a po výtisku svých vlastních monografií: *Gramatologie vysoké kettštiny* a *Kodexů Červích křovin.* Měla několik gagátových, granátových a platinových šperků; malou kosmetickou taštičku; inkoust a pera.

Celé hodiny dopisovala další podrobnosti do dopisu. Líčila ošklivost širého moře, ostrá skaliska, která z něj vyčnívala jako pasti. Psala dlouhé parodické popisy důstojníků a pasažérů a libovala si v karikatuře. Sestra Meriope; kupec Bartol Gimgewry; vyzáblý chirurg doktor Konejšík; paní a slečna Kardomiovy, tichá vdova a dcera proměněné Bellisiným perem v intrikánskou dvojici vdavekchtivých lovkyň. Z Johanna Trhomucha se stal profesionální šašek, kterému se posmívají návštěvníci varieté. Pro všechny si vymýšlela motivy a spekulovala, co je mohlo poslat na poloviční cestu kolem světa.

Když stála druhého dne na zádi, u hromady výkalů racků a orlovců, kteří se pořád hašteřili nad odpadky vytékajícími z lodi, pátrala po ostrovech, ale viděla jen vlny.

Cítila se odvržená. Potom, zatímco prozkoumávala obzor, uslyšela jakýsi zvuk.

Nedaleko od ní sledoval ptáky přírodovědec doktor Trhomuch. Bellis strnula. Byla odhodlaná odejít hned, jakmile na ni promluví.

Když doktor shlédl z výšky a spatřil, jak si ho měří chladným pohledem, věnoval jí roztržitý úsměv a vytáhl si notes. Skoro okamžitě se o ni přestal zajímat. Bellis se dívala, jak skicuje ptáky, aniž ji bere jakkoli na vědomí.

Odhadovala, že mu táhne na šedesát. Řídnoucí vlasy nosil pečlivě sčesané dozadu, měl malé hranaté brýle a tvídovou vestu. Ale navzdory tomuto akademickému stejnokroji nevypadal ani jako slaboch, ani jako groteskní knihomol. Byl vysoký a držel se pěkně zpříma.

Rychlými, přesnými tahy zachycoval zaťaté ptačí paráty a surovou bojovnost racčích očí. Bellis k němu pocítila velice slabé sympatie.

Zanedlouho jej oslovila.

Takto se cestuje snáz, připustila si v duchu. *Johannes Trhomuch je okouzlující.* Bellis tušila, že bude stejně přátelský ke všem ostatním na palubě.

Společně poobědvali a nakonec se jí ho snadno podařilo odvést od ostatních pasažérů, kteří je upřeně sledovali. Trhomuch roztomile nezavdával důvod k žádným spekulacím. Pokud ho napadlo, že společnost neomalené a odtažité Bellis Chladnovíny může vzbudit poznámky ostatních cestujících, nedbal toho.

Trhomuch byl rád, že se může bavit o své práci. Nadšeně rozprávěl o neprobádané fauně Nova Esperium. Řekl Bellis, že po návratu do Nového Krobuzonu má v plánu vydat o ní monografii. Sdělil jí, že kriticky posuzuje kresby, světlotisky a pozorování.

Bellis mu popsala tmavý skalnatý ostrov, který zahlédla na severu krátce po včerejší půlnoci.

„To byl Severní Morin," odpověděl. „Kancir je teď nejspíš dál na severozápad. Po setmění zakotvíme na Ostrově Tančícího ptáka."

Poloha a pohyb lodi byly u ostatních pasažérů námětem nekonečných rozhovorů a Trhomuch si Bellis změřil nechápavým pohledem, užaslý nad její neznalostí. Bellis to bylo jedno. Důležité pro ni bylo, odkud prchá, nikoli kde je či kam má namířeno.

Ostrov Tančícího ptáka se objevil, zrovna když zapadlo slunce. Sopečný povrch měl cihlově červenou barvu a rozbíhal se do nevelkých vrcholů podobných lopatkám. Po svazích zátoky se plížilo Qé Banssa. Bylo to ubohé městečko, ošklivý malý rybářský přístav. Pomyšlení, že se vylodí v dalším otravném městě spoutaném námořními hospodářskými vztahy, Bellis skličovalo.

Námořníci, kteří nedostali povolení vystoupit na břeh, se nevrle dívali, jak jejich kamarádi a cestující odcházejí po lávce. V doku nekotvily žádné další novokrobuzonské lodě: Bellis neměla kam doručit svůj dopis. Přemýšlela, proč v tomto bezvýznamném přístavu vůbec zastavují.

S výjimkou náročné studijní cesty do Červích křovin, kterou podnikla před několika lety, ocitla se teď vůbec nejdál od Nového Krobuzonu. Dívala se na nevelký dav v přístavišti. Místní vypadali staře a horlivě. Vítr k ní donesl různorodou směsku nářečí. Většina pokřiků zaznívala v sůlštině, námořnické hantýrce, jazyce rozmanitých prvků snýtovaných z tisícovky místních výrazů z Baziliščího kanálu, ragamolštiny a perrikštiny, jazyků Pirátských a Jhešulských ostrovů.

Bellis spatřila, jak kapitán Myzovič šplhá strmými uličkami k cimbuřím budovy novokrobuzonského velvyslanectví.

„Proč zůstáváte na palubě?" zeptal se Johannes.

„Vůbec netoužím po tom, aby mě obklopilo mastné jídlo a cetky," odpověděla. „Tyhle ostrovy mě deptají."

Johannes se usmál, jako by ho její postoj potěšil. Pokrčil rameny a pohlédl k obloze. „Bude pršet," prohodil, jako by se ho zeptala na totéž, „a já musím na lodi ještě na něčem pracovat."

„Proč se tady vůbec zastavujeme?" pokračovala Bellis.

„Tuším, že jde o nějakou vládní záležitost," opáčil Johannes obezřele. „Kotvíme na posledním seriózním místě. Za ním sféra novokrobuzonského vlivu výrazně… slábne. Je tu patrně třeba věnovat pozornost řadě věcí.

Naštěstí," dodal po chvilkovém odmlčení, „nám do toho nic není."

Dívali se na stále temnící oceán.

„Viděla jste vězně?" zeptal se Johannes znenadání.

Bellis na něho překvapeně pohlédla. „Ne. Vy ano?" Měla tendenci zaujímat obranný postoj. Přítomnost živého lodního nákladu ji uváděla do rozpaků.

Když byla přinucena odjet z Nového Krobuzonu, pochopení přišlo náhle a děsivě. Všechno si naplánovala v přidušené panice. Potřebovala se dostat jak nejdál to bylo možné, a to rychle. Labutí moře a Myršok jí připadaly příliš blízko, a tak horečnatě uvažovala o Šankelu a Jorakeče, Neovadanu a Teši. Ale ty byly buď příliš vzdálené, příliš nebezpečné, příliš cizí, příliš nedostupné, nebo příliš děsivé. Na těchto místech nebylo nic, co by mohla přijmout za svůj domov. Konsternovaně si uvědomila, že všechno opustit je pro ni příliš těžké, že na Novém Krobuzonu, na tom, co ji definuje, pevně lpí.

A potom ji napadla Nova Esperium. Země, která dychtí po novém obyvatelstvu. Která se na nic neptá. Na druhém konci světa, drobná skvrnka civilizace v neprobádaných končinách. Domov mimo domov, novokrobuzonská kolonie. Určitě drsnější a nelítostnější, místo, kde se s ní nebude nikdo mazlit – Nova Esperium byla na řadu laskavostí ještě příliš mladá –, ale přesto kultura vystavěná na kultuře jejího města.

Uvědomila si, že pokud si zvolí tento cíl, Nový Krobuzon jí zaplatí cestu, i kdyby z něj prchala. A bude mít stále otevřený komunikační kanál: pravidelný, byť nepříliš častý kontakt s loďmi z domova. Pak by se mohla dozvědět, kdy bude bezpečné vrátit se domů.

Ale plavidla, která se vydávají na dlouhou, nebezpečnou cestu ze Železné zátoky přes Vzdutý oceán, vozí i novoesperijskou pracovní sílu. To znamená, že mají nákladový prostor plný vězňů: peónů, smluvních dělníků a přetvorů.

Při pomyšlení na muže a ženy v podpalubí, zavřené ve tmě, se Bellis svíral žaludek úzkostí, a tak na ně nemyslela. Kdyby měla na

vybranou, s podobnou plavbou a takto krutými převozy by neměla nic společného.

Vzhlédla k Johannovi a pokusila se odhadnout, na co právě myslí.

„Musím připustit," ozval se váhavě, „že mě překvapuje, že jsem od nich nezaslechl *vůbec* žádné zvuky. Myslel jsem si, že se dostanou na vzduch častěji."

Bellis mlčela. Čekala, až Johannes změní téma, aby se mohla dál soustředit na snahy zapomenout, co se skrývá pod jejich nohama. Slyšela veselí rozléhající se z přístavních hospod. Znělo naléhavě.

Pod dehtem a ocelí, ve vlhkých kobkách pod palubou. Hladově pojídané jídlo, cíl šarvátek. Hovna, semeno a tuhnoucí krev. Vřeštění a pěstní souboje. A řetězy jako kámen a všude kolem šepot.

„To je škoda, chlapče." Hlas chraplavý nedostatkem spánku, ale soucit v něm zaznával opravdově. „Za to dostaneš nejspíš pěkný výprask."

Před mřížemi vězeňského prostoru se plavčík zkroušeně díval na střepy kameninové mísy a rozlité jídlo. Lžící je vězňům nabíral do misek a smekla se mu ruka.

„Taková hlína vypadá pevná jako železo, dokud ti nespadne na zem." Muž za mřížemi byl stejně špinavý a unavený jako zbytek vězňů. Na obnažené hrudi pod roztrženou košilí mu bublal obrovský nádor tkáně, z níž mu vyčnívala dvě páchnoucí chapadla. Bezvládně se kývala, mrtvá, odulá závaží. Jako většina přepravovaných i tento muž byl přetvor, přeroubovaný vědou a thaumaturgií do nové podoby, potrestaný za nějaký zločin.

„To mi připomíná, jak šel Kronoh do války," pokračoval muž. „Slyšels už ten příběh?"

Plavčík sbíral ze země tučné maso a mrkve a házel je do kýble. Zvedl k muži oči.

Vězeň se odšoural od mříže a uvelebil se u stěny.

„Jednoho dne, na počátku světa, vyhlédne Darioch ze svého příbytku na stromě a vidí, jak se k lesu blíží vojsko. A do prdele, vždyť je to ta cháloní havěť a jde si pro svoje košťata. Víš, jak jim Kronoh sebral košťata, ne?"

Plavčíkovi bylo asi patnáct a na svou pozici byl už starý. Chodil v oblečení, které nebylo o nic čistší než hadry vězňů. Zpříma se na muže zadíval a *ano*, ten příběh znal, a proběhla jím náhlá změna, tak hluboká a pozoruhodná, jako by na chvilku dostal nové tělo. Na okamžik vypadal silný a drzý, a když mu úsměv na rtech pohasl a on se opět sklonil k hromadě jídla a střepů, část z této náhle získané pýchy v něm přetrvala.

„Dobře,“ pokračoval vězeň. „Darioch si k sobě nechá zavolat Kronoha, ukáže mu blížící se cháloně a řekne mu: ’Tohle sis zbodal ty, Kronohu. Něco jsi jim sebral. A Salter je zrovna na konci světa, takže do boje s nimi musíš jít ty sám.‘ A Kronoh nadává a úpí a pořád jen…“ Muž otevíral a zavíral prsty, jako by to byla upovídaná pusa.

Už se jal pokračovat, když tu ho plavčík přerušil. „To znám,“ zvolal, když vyprávění najednou poznal. „To už jsem slyšel.“

Nastalo ticho.

„No tak jo,“ poznamenal muž, překvapený vlastním zklamáním. „Tak jo, ale poslouchej mě, hochu, já sám jsem to už pěkně dlouho neslyšel, tak si myslím, že budu pokračovat a celé to vypovím.“

Chlapec se na něho tázavě podíval, jako by chtěl přijít na to, jestli si z něho muž nedělá legraci. „Mně je to jedno,“ opáčil. „Dělej si, co chceš. Mně je to fuk.“

Vězeň příběh za kašlání a lapání po dechu tiše převyprávěl. Plavčík se míhal ve tmě za mřížemi, uklízel nepořádek a rozdával další jídlo. Dočkal se konce vyprávění, kdy se roztříštila Kronohova komínová a porcelánová zbroj a způsobila mu větší zranění, než kdyby na sobě žádnou neměl.

Na konci historky se chlapec podíval na vyčerpaného muže a opět se zazubil.

„A neřekneš mi, jaké z toho plyne ponaučení?“ zeptal se.

Muž se chabě pousmál. „Myslím, že ho už znáš.“

Chlapec přikývl a na okamžik soustředěně vzhlédl. „’Když je to tak akorát, ale přece chybí část, je lepší nechat být, a s tím se spokojit,‘“ recitoval. „Vždycky jsem měl radši příběhy bez ponaučení,“ dodal. Přidřepl si k mřížím.

„V tom ti musím dát, kurva, za pravdu, hochu,“ muž na to. Odmlčel se a natáhl mezi mříže ruku. „Jmenuju se Tanner Vak.“

Plavčík zaváhal: nebyl nervózní, jen zvažoval možnosti a výhody. Pak Tannerovu ruku přijal.

„Díky za to vyprávění. Já jsem Šekel.“

A pokračovali dál.

Kapitola třetí

Bellis se vynořila ze spánku, když znovu vypluli, ačkoli zátoka pořád tonula ve tmě. *Terpsichorie* se otřásala a chvěla jako promrzlé zvíře a Bellis se překulila k okénku a sledovala, jak se vzdaluje oněch několik málo světel Qé Banssy.

Toho rána jí nebylo umožněno vyjít na palubu.

„Promiňte, paní," řekl námořník. Byl mladý a zoufale nesvůj, když jí musel zastoupit cestu. „Kapitánův rozkaz: cestující nesmí do deseti na palubu."

„Proč?"

Ucukl, jako by ho udeřila. „Vězni," odpověděl, „jsou na zdravotní procházce." Bellis sotva znatelně vypoulila oči. Mladík pokračoval: „Kapitán jim dopřává doušek čerstvého vzduchu a my pak musíme uklidit palubu – jsou strašně špinaví. Nechcete si dát zatím snídani, paní? Bude to vcukuletu."

Když se stáhla mladíkovi z očí, zastavila se a uvažovala. Ta shoda náhod, tak brzy po rozhovoru s Johannem, se jí nelíbila.

Bellis se chtěla podívat na lidi, které vezli v podpalubí. Nedokázala odhadnout, zda ji k tomu žene chorobná zvědavost nebo nějaký vznešenější pud.

Místo aby zamířila na záď do jídelny, propletla se postranními chodbičkami, potemnělými prostorami, kolem malých dvířek. Stěnami postupovalo basové dunění: lidské hlasy zněly jako psí štěkání. Na konci chodby otevřela poslední dveře; vedly do vestavěné skříně s policemi. Ohlédla se, ale byla sama. Dokouřila doutníček a vstoupila dovnitř.

Když odsunula vyschlé prázdné láhve, spatřila, že za policemi se skrývá staré okno. Odklidila z polic smetí a neúspěšně se pokoušela otřít sklo.

Trhla sebou, když venku za oknem někdo přešel, ani ne tři stopy od ní. Sehnula se a rozhlédla se po lodi štěrbinou v nánosu špíny. Před ní se tyčil obrovský zadní stěžeň a za ním rozeznávala nejasné kontury hlavního a předního stěžně. Shlížela na hlavní palubu.

Námořníci se pohybovali sem a tam, v rámci lodních rituálů lezli nahoru a dolů, uklízeli a točili rumpály.

Spatřila i masu dalších tvorů, natěsnaných v chumlech, kteří se hýbali pomalu či vůbec ne. Bellis se ošklivostí zkřivila ústa. Byli to většinou lidé a většinou muži, ale vzpírali se jakémukoli zevšeobecnění. Uviděla muže s prohnutým, tři stopy dlouhým krkem, ženu s klubkem škubajících se paží, postavu, jejíž dolní část tvořily pásy, a další, jíž z kostí vyčnívaly ocelové dráty. Jediné, co měli společné, byly jejich zašlé šaty.

Bellis nikdy předtím neviděla tolik přetvorů na jednom místě, tolik tvorů, kteří byli pozměněni v trestaneckých továrnách. Někteří byli uzpůsobeni pro práci v průmyslu, zatímco u jiných měla dojem, že jediným účelem jejich přetvoření byla snaha dosáhnout groteskního účinku, neboť měli znetvořená ústa a oči a bozi vědí, co ještě.

Bylo tu několik kaktusíkovských trestanců a příslušníků jiných ras: hoči s polámanými trny, nepočetná skupinka cheprijek, jimž se na bledém slunci škubala a blyštěla broučí hlavotěla. Nebyli tu samozřejmě žádní voďanojové. Při takovéto cestě byla pitná voda příliš cenná, než aby se jí plýtvalo na udržování voďanojů při životě.

Slyšela křik žalářníků. Mezi přetvory si vykračovali muži a kaktusíci s biči v rukou. Vězni se ve skupinkách po dvou, po třech a po deseti začali v nepravidelných kolech šourat po palubě.

Někteří zůstali nehybně ležet, a byli ztrestáni.

Bellis odtáhla tvář.

Toto byli její dosud nespatření spolucestující.

Nezdá se, že by jim čerstvý vzduch dodával sil, uvažovala odtažitě. *Nezdá se, že by jim pohyb způsoboval potěšení.*

Tanner Vak se pohyboval jen do té míry, aby se vyhnul bití. Rytmicky pohyboval očima. Tři dlouhé kroky je upíral na zem, pak je na jeden krok zvedl, aby se podíval na oblohu a vodu.

Loď se jemně otřásala chodem parního stroje v podpalubí a plachty byly vypjaté. Kolem rychle ubíhaly útesy Ostrova Tančícího ptáka. Tanner se zvolna přesunul na levobok.

Obklopovali ho muži, s nimiž sdílel vězení. Vězenkyně stály v menší skupince kousek opodál. Všichni měli stejně umolousané tváře a všem se v nich zračil stejně studený výraz jako jemu.

Nepřibližoval se k nim.

Najednou zaslechl hvízdnutí, ostrý dvojitý tón, který se lišil od vřeštění racků. Vzhlédl k obloze a z jakéhosi kovového výčnělku, který měl za úkol vyčistit, k němu shlédl Šekel. Střetli se pohledy a chlapec na Tannera mrkl a rychle se na něho usmál. Tanner úsměv opětoval, ale Šekel už se díval někam jinam.

Na přídi se nad mosazným přístrojem hrbil důstojník rozmlouvající s námořníkem s výraznými nárameníky. Zatímco Tanner napínal zrak, aby spatřil, čemu se věnují, přes záda ho přetáhla hůl; nepříliš silně, ale s varováním, že bolet to může ještě mnohem víc. Kaktusíkovský dozorce se na něho rozeřval, aby se nezastavoval, takže opět přidal do kroku. Na hrudi se mu zachvěla naroubovaná cizorodá tkáň. Chapadla ho svědila a loupala se z nich kůže, jako by je silně spálilo slunce. Plivl na ně a vetřel si do nich sliny, jako by byly nějaká mast.

Přesně v deset hodin Bellis dopila čaj a vyšla ven. Paluba byla zametená a vydrhnutá. Nic nenasvědčovalo tomu, že se po ní někdy procházeli vězni.

„Je to zvláštní, když si pomyslíte, že v Nova Esperium můžeme mít na starosti muže a ženy, kteří se s námi plavili přesně na této lodi, a my to nikdy nepoznáme," prohodila Bellis o něco později, když spolu s Johannem sledovala moře.

„To se vám nestane," odpověděl. „Protože kdy by mohla lingvistka potřebovat smluvního asistenta?"

„Nepotřebuje ho přece ani přírodovědec."

„To vůbec není pravda," opáčil Johannes mírně. „Někdo musí odnášet bedny do buše, líčit pasti, tahat omráčená a mrtvá těla, krotit nebezpečná zvířata… víte, není to jen malování. Někdy vám ukážu i svoje jizvy."

„To myslíte vážně?"

„Ano." Pak se zamyslel. „Mám stopu dlouhý šrám, když se vztekla sardula… kousnutí od čerstvě narozené chalkydri…"

„Sardula? Opravdu? Můžu se podívat?"

Johannes zavrtěl hlavou. „Dostala mě… kousek od jednoho choulostivého místa."

Nepodíval se na ni, ale stydlivě nevypadal.

Johannes se o kajutu dělil s Gimgewrym, neúspěšným kupcem, člověkem paralyzovaným pochopením vlastní nedostatečnosti, který si

Bellis prohlížel s ubohou žádostivostí. Johannes nebyl nikdy chlípný. Než si stačil všimnout Bellisiných předností, vždycky se zdálo, že myslí na něco úplně jiného.

Bellis nečekala, až jí začne dělat návrhy – kdyby se jí chtěl dvořit, rychle by ho odmítla. Byla však zvyklá, že se s ní muži snaží flirtovat – obvykle jen krátce, než si uvědomili, že její odtažité chování není postoj, od něhož by se po jejich naléhání dokázala oprostit. Trhomuchova společnost byla upřímná a asexuální a Bellis vyváděla z míry. Přemýšlela, jestli nepatří mezi ty, které její otec označoval za teplé, ale připadalo jí, že o žádného muže na palubě nestojí o nic víc než o ni samou. A pak v ní toto uvažování vzbuzovalo pocit marnivosti.

Zatímco mezi nimi visely nevyřčené narážky, napadlo ji, že z něho cítí náznak jakoby strachu. *Možná,* uvažovala, *se o takové věci nezajímá. Nebo je to třeba zbabělec.*

Šekel a Tanner si vyměňovali příběhy.

Šekel znal spoustu Kronohových skutků, ale Tanner je znal všechny. Ale i u těch, které Šekel slyšel už dříve, znal Tanner jiné verze a ty uměl dobře vyprávět. Šekel mu na oplátku vyprávěl o důstojnících a cestujících. Necítil než pohrdání pro Gimgewryho, jehož zaslechl, jak horečnatě onanuje za dveřmi záchodku. Rozpačitě blahosklonný Trhomuch mu připadal nesmírně nudný a kapitán Myzovič v něm vzbuzoval úzkost, ale holedbal se a vymýšlel si, že se potácí po palubě opilý.

Prahl po slečně Kardomiové. Líbila se mu Bellis Chladnovína – „Na slečnu Černomodrou se ale nehodí ani popis studená jak psí čumák.“

Tanner popisy a narážky bedlivě poslouchal, a když se to hodilo, smál se a podivoval. Šekel mu vylíčil zkazky a historky, které si vyprávějí námořníci – o piasách a korzárkách, Marichoňanech a strupových pirátech, o tvorech žijících pod hladinou.

Za Tannerem se táhla dlouhá tma nákladového prostoru.

Odehrával se v něm neustálý, urputný boj o potravu a palivo. Cílem nebyly jen zbytky masa a chleba: mnoho vězňů bylo přetvořeno za využití kovových součástek a parních strojů. Když jim vyhasly kotle, byli paralyzováni, takže shromažďovali vše, co mohlo hořet. Ve vzdáleném koutě vězení stál stařec, jehož cínová trojnožka, na níž kráčel, se nepohnula už tři dny. Zcela mu vyhasl kotel. Jedl jen tehdy, když se ho někdo uráčil nakrmit, a nikdo nepředpokládal, že přežije.

Šekela brutalita této malé říše fascinovala. Starce pozoroval dychtivýma očima. Díval se na modřiny, které utrpěli. Zahlédl

podivuhodné dvojité siluety mužů souložící dobrovolně nebo pod nátlakem.

Ve městě stál v čele gangu v Havraní bráně a teď si dělal starosti, co se stane s jeho členy, když je pryč. Úplně první krádež, v šesti letech, mu vynesla šekel, a tato přezdívka mu už zůstala. Tvrdil, že na žádné jiné jméno si nevzpomíná. Práci na lodi přijal v okamžiku, kdy aktivita gangu, jež zahrnovala i občasná vloupání, přitáhla příliš velkou pozornost milice.

„Ještě měsíc a už bych tam seděl s tebou, Tannere," řekl. „Chybělo málo."

Meteomantický stroj u čelenu *Terpsichorie*, obsluhovaný lodními thaumaturgy a bloudivody, před lodí odsával vzduch. Plachty se vzdouvaly, aby vyplnily nastalé vakuum; zezadu se do nich hnal tlak. Plavili se slušnou rychlostí.

Mechanismus Bellis připomínal novokrobuzonské oblačné věže. Pomyslela na obrovské přístroje čnící nad střechy Zádehtí, tajemné a rozbité. Přepadl ji palčivý stesk po ulicích a kanálech, po *velikosti* města.

A po strojích. Mechanismech. V Novém Krobuzonu ji obklopovaly. Teď tu byl jen malý meteomant. A konstrukt v jídelně. Parní stroj v podpalubí sice dělal z celé *Terpsichorie* jeden velký mechanismus, ale zůstával neviditelný. Bellis se po lodi pohybovala jako zatoulané ozubené kolečko. Postrádala utilitářský chaos, který byla nucena opustit.

Proplouvali rušnou částí moře. Míjeli další lodě: za dva dny po vyplutí z Qé Banssy Bellis spatřila už tři. První dvě byly drobné protáhlé tvary u obzoru; třetí byla nízká karavela, která se jim přiblížila mnohem více. Byla z Odraline, což jim oznámily balonky, které vypouštěla z plachet. Na zčeřené hladině sebou prudce házela.

Bellis na její palubě spatřila i námořníky. Dívala se, jak se houpou ve složitém lanoví a šplhají po trojúhelníkových plachtách.

Terpsichorie proplouvala mezi pustě vyhlížejícími ostrovy: Kadannem, Rin Lorem, Eidolonem. Ke každému z nich se poutala nějaká legenda, a Johannes je všechny znal.

Bellis sledováním moře trávila celé hodiny. Voda tady, daleko na východě, byla mnohem čistší než v blízkosti Železné zátoky: viděla šmouhy, které byly obrovskými hejny ryb. Námořníci, kteří nebyli zrovna ve službě, seděli s nohama přehozenýma přes hrazení, s neumělými pruty chytali ryby a noži a sazemi z lamp zdobili kosti a narvalí kly.

Občas se v dálce nad hladinou objevily hřbety velkých dravců, jako třeba orky. Jednou při západu slunce *Terpsichorie* proplula těsně kolem nevelkého zalesněného pahorku, jednu či dvě míle dlouhého lesíku rašícího přímo z oceánu. Nedaleko břehu bylo vidět shluk hladkých skalisek a Bellis poskočilo srdce, když spatřila, jak se jeden balvan vztyčil a z vody se zvedl ohromný labutí krk. Tupá hlava se otočila a Bellis sledovala, jak z mělčiny líně pádlují plesiosauři a pomalu mizí.

Na krátkou dobu se nechala zaujmout podmořskými masožravci. Johannes ji vzal do své kajuty a začal se prohrabovat knihami. Bellis na hřbetech několika titulů uviděla jeho jméno: *Anatomie sarduly; Dravci v pobřežních tůních Železné zátoky; Teorie megafauny*. Našel monografii, kterou hledal, a ukázal jí fantastická vyobrazení starodávných, třicet stop dlouhých tupohlavých ryb; ropušnic s rozeklanými zuby a vypouklými čely a dalších.

Večer druhého dne po vyplutí z Qé Banssy posádka *Terpsichorie* zahlédla souš lemující Salkrikaltor: zubaté šedé pobřeží. Bylo po deváté, ale obloha byla tentokrát jako vymetená a měsíc a jeho dvě dcery zalévali zemi jasnou září.

Bellis na tuto horskou krajinu brázděnou větrem chtě nechtě hleděla s otevřenými ústy. Hluboko ve vnitrozemí, v místech, kam sotva dohlédla, viděla, jak se po srázech strží plouží tma lesů. Na pobřeží byly stromy mrtvé, prázdné prosolené schránky.

Johannes zaklel vzrušením. „Do Drmola, to je Bartoll!“ zvolal. „Nějakých sto mil na sever se táhne pětadvacet mil dlouhý Cyrhusinský most. Doufal jsem, že ho třeba uvidíme, ale myslím, že bychom si mohli koledovat o nepříjemnosti.“

Loď se už od ostrova vzdalovala. Byla zima a Bellis si netrpělivě přitáhla tenký kabát.

„Jdu dovnitř,“ oznámila, ale Johannes jí nevěnoval pozornost.

Upíral oči do míst, kterými propluli, k mizejícím břehům Bartollu.

„Co se to děje?“ zamumlal. Bellis se prudce otočila. V přírodovědcově hlase zaznívala nelibost. „Kam to plujeme?“ rozhodil Johannes rukama. „Podívejte… vzdalujeme se od Bartollu.“ Z ostrova už nezbývalo skoro nic než nejasná šmouha na okraji moře. „Salkrikaltor leží *támhle* – na východ. Za pár hodin jsme měli proplouvat nad raky, ale teď míříme na jih… Od společenství se *vzdalujeme…*“

„Možná nejsou rádi, když se jim lodě plaví přímo nad hlavami,“ poznamenala Bellis, ale Johannes zavrtěl hlavou.

„Vede tudy standardní trasa," odpověděl. „Plujete-li na východ od Bartollu, dostanete se do Salkrikaltoru. To je běžná cesta. My máme namířeno jinam." Ve vzduchu nakreslil mapu. „Toto je Bartoll a toto je Vrch Gnómon, a mezi nimi, na moři… Salkrikaltor. Tady dole, kam teď míříme… není nic. Řada špičatých ostrůvků. Do Salkrikaltoru se vydáváme velkou oklikou. Rád bych věděl proč."

Příštího rána si nezvyklé trasy všimlo i několik dalších pasažérů. Za několik hodin se novina roznesla po všech uzavřených chodbičkách. Kapitán Myzovič si cestující svolal do jídelny. Bylo jich skoro čtyřicet a dostavili se úplně všichni. I pobledlá, zubožená sestra Meriope a další podobně postižení.

„Není třeba si dělat starosti," ujistil je kapitán. Bylo na něm jasně vidět, že nutnost vysvětlovat změnu trasy v něm vyvolává vztek. Bellis od něho odvrátila oči a podívala se ven z okna. *Proč tady jsem?* napadlo ji. *Je mi to úplně jedno. Je mi úplně jedno, kam plujeme, i jak se tam, do prdele, dostaneme.* Sama sebe však nepřesvědčila, a tak zůstala v jídelně.

„Ale *proč* jsme se odchýlili od obvyklé trasy, pane kapitáne?" zeptal se kdosi.

Kapitán zlostně vydechl. „Dobrá tedy. Poslouchejte. Objíždíme Ploutve, ostrovy u jižního výběžku Salkrikaltoru. Tento krok vám *nejsem* povinen zdůvodňovat. Nicméně…" Odmlčel se, aby dal cestujícím najevo, jakého se jím dostává privilegia. „Za daných okolností… vás musím všechny požádat, abyste s touto informací nakládali nanejvýš obezřele.

Před příjezdem do Salkrikaltoru obeplujeme Ploutve, abychom se dostali na dohled několika novokrobuzonských držav. Jistých mořských průmyslových komplexů, jež zůstávají veřejnosti utajeny. Mohl bych vás zavřít do kajut. Ale i tak byste mohli něco zahlédnout z oken, a pak bych byl docela nerad, kdybyste šířili zvěsti, které by toho byly důsledkem. Tak tedy: máte možnost vyjít nahoru, ovšem pouze na záďovou palubu. *Ale.* Ale apeluji na vás jakožto na patrioty a na spořádané občany, abyste s ohledem na to, co dnes v noci spatříte, zachovali diskrétnost. Vyjadřuji se dostatečně jasně?"

K Bellisině znechucení se rozhostilo mírně ohromené ticho. *On je omračuje nabubřelostí,* pomyslela si a pohrdavě se odvrátila.

Vlny občas proťal skalnatý výběžek, ale nic dramatičtějšího. Většina pasažérů se shromáždila v zadní části lodi a dychtivě se rozhlížela po vodní ploše.

Bellis upírala oči k horizontu, celá nesvá, že nemůže být sama.

„Myslíte si, že až to uvidíme, poznáme, o co jde?“ zeptala se kvokající žena, kterou Bellis vůbec neznala a které nevěnovala pozornost.

Setmělo se a silně se ochladilo a někteří cestující se stáhli do podpalubí. Vysoko čnící Ploutve se pohupovaly na obzoru a chvíli byly vidět, chvíli ne. Bellis pro zahřátí usrkávala svařené víno. Nudila se a místo moře sledovala námořníky.

A potom, kolem druhé hodiny ranní, když na palubě zůstala už jen asi polovina cestujících, se na východě cosi objevilo.

„Bozi na nebesích,“ zašeptal Johannes.

Tvar dlouho zůstával tajuplnou, nerozpoznatelnou siluetou.

A o něco později, když se k němu přiblížili, si Bellis všimla, že se jedná o velkou černou věž, prudce strmící z moře. Z jejího vrcholu žhnulo olejnaté světlo, výron špinavých plamenů.

Připluli skoro až k ní, ale zůstali ve vzdálenosti něco přes míli. Bellis zalapala po dechu.

Byla to plošina postavená nad mořem, dosahující na každé straně délky více než dvou set stop. Jako obrovitý kolos spočívala na třech masivních kovových nohách. Bellis slyšela, jak duní.

Kolem pilířů se tříštily vlny. Proti obloze tvořila siluetu spletitou a nepravidelnou jako nějaké město. Nad třemi podpěrami bylo vidět shluk na první pohled nahodile rozmístěných věží a jeřáby, které se pohybovaly jako ruce s pařáty; nad nimi čněl a dštil oheň obrovský minaret z traverz. Prostor nad plameny byl narušen thaumaturgickým vlněním. Ve stínech pod plošinou se do moře zanořoval gigantický kovový píst. Na zastavěných úrovních blikala světla.

„Co to, u Drmola, je?“ hlesla Bellis.

Bylo to děsivé a ohromující. Cestující zírali jako blázni.

Hory nejjižnější Ploutve tvořily šmouhu v dálce. U základny plošiny se pohybovaly dravé stíny: obrněné hlídkové čluny. Z paluby jednoho z nich začala ve složitém trhaném rytmu šlehat světla; odpovídající světelná salva vystřelila i z můstku *Terpsichorie.*

Z paluby neuvěřitelné struktury zazněl klakson.

A už se vzdalovali. Bellis se dívala, jak se věž zmenšuje, neustále chrlíc plameny.

Johannes stál užasle, bez hnutí.

„Nemám ponětí,“ odpověděl pomalu. Bellis chvíli trvalo, než si uvědomila, že odpovídá na její otázku. Na ohromný tvar tyčící se z moře hleděli tak dlouho, dokud jej byli vůbec schopni rozeznat.

Když jim zmizel, tiše zamířili k chodbě. A potom, jakmile dospěli ke dveřím vedoucím ke kajutám, kdosi za nimi zařval:

„Další!“

Byla to pravda. Několik mil od nich se nacházela další gigantická plošina.

Větší než ta první. Čněla na čtyřech nohách z betonu, na němž byl patrný vliv místního podnebí. Byla řidčeji osazená. Z každého rohu se zvedala jedna široká, nízká věž a na okraji stál obrovský jeřáb. Struktura burácela jako živý tvor.

Opět byla vidět světelná výzva strážců plošiny a opět následovala odpověď z *Terpsichorie.*

Foukal vítr a obloha byla studená jako železo. Zatímco *Terpsichorie* klouzala tmou, z plošiny v mělčinách nehostinného moře se ozývalo ryčení.

Bellis a Johannes čekali s promrzlýma rukama další hodinu, až se jim dech u úst proměňoval v páru, ale nic jiného se už neobjevilo. Viděli pouze vodu a tu a tam některou z Ploutví, zubatou a neosvětlenou.

Řetězdek, 5. arory 1779. Na palubě *Terpsichorie*

Hned jak jsem dneska ráno vešla do kapitánovy kajuty, bylo jasné, že ho něco rozzlobilo. Skřípal zuby a tvářil se, jako by chtěl někoho zabít.

„Slečno Chladnovíno," pravil, „za několik hodin připlujeme do Salkrikaltoru. Ostatním cestujícím a posádce bude umožněno opustit na několik hodin loď, obávám se však, že vám žádné takové potěšení dopřáno nebude."

Znělo to bezbarvě a nebezpečně. Ze stolu si uklidil všechny pomůcky a nástroje. To mě zneklidnilo, i když nedokážu říct proč. Obvykle ho obklopuje val různých věcí. Bez nich mezi námi nestála žádná bariéra.

„Mám schůzku s představiteli Salkrikaltorského společenství, a vy mi budete tlumočit. Už jste pracovala s obchodními delegacemi – postup znáte. Vy budete místním představitelům tlumočit do salkrikaltorské račtiny a jejich tlumočník mí bude jejich slova převádět do ragamolštiny. Budete pečlivě poslouchat a dávat na něho pozor, a on bude poslouchat vás. Tím bude na obou stranách zajištěn řádný průběh. Rozhovoru se však nebudete *účastnit.* Vyjadřuji se dost jasně?" Svou myšlenku rozváděl jako učitel. „Neuslyšíte nic, co mezi námi zazní. Budete informační kanál, nic jiného. Neuslyšíte vůbec *nic.*"

Podívala jsem se tomu hajzlovi do očí.

„Budeme hovořit o záležitostech nejvyššího stupně utajení. Slečno Chladnovíno, na lodi neexistují tajemství. To vám povídám.“ Naklonil se ke mně. „Jestli se o rozebíraných skutečnostech někomu zmíníte – mým důstojníkům, té blinkající jeptišce nebo svému důvěrnému příteli doktoru Trhomuchovi –, dozvím se o tom.“

Určitě Ti nemusím zdůrazňovat, že jsem byla v šoku.

Doposud jsem se jakémukoli střetu s kapitánem vyhýbala, ale zlost v něm probudila náladovost. Nebudu před ním působit jako slaboch. Raději snesu měsíce nepříjemných pocitů, než abych strategicky ohýbala hřbet vždycky, když se ke mně přiblíží.

Mimoto mnou cloumal vztek.

Promluvila jsem, jako bych byla z ledu.

„Pane kapitáne, o těchto otázkách jsme se bavili, když jste mi nabídl toto místo. Moje dosavadní činnost a dobrozdání jsou nenapadnutelné. Je pod vaši úroveň o mně nyní pochybovat.“ Hovořila jsem velmi vznešeně. „Nejsem nějaká násilím odvedená sedmnáctiletá holka, kterou byste mohl takto zastrašovat. Svou práci odvedu tak, jak je uvedeno ve smlouvě, a vy nebudete napadat mou profesionalitu.“

Netuším, co ho tak rozohnilo, a je mi to jedno. Ať mu bozi rozežerou tu jeho zasranou kůži.

A tak tu teď sedím s „blinkající jeptiškou“ – i když se zdá, že už jí je trochu líp, dokonce se uculovala, že se v bátek zúčastní mše – a píšu Ti. Blížíme se k Salkrikaltoru, kde budu mít příležitost dopis zalepit a odevzdat, aby ho převzala nějaká projíždějící novokrobuzonská loď. Toto dlouhé rozloučení k Tobě dorazí jen o několik týdnů později. Což není až tak špatné. Doufám, že si je přečteš ve zdraví.

Stýská se Ti po mně stejně, jako se mně stýská po Tobě? Nevím, co si počnu bez tohoto prostředku, který mě s Tebou spojuje. Uplyne možná víc než rok, než se Ti zase ozvu, než v přístavu v Nova Esperium zakotví další parník nebo plachetnice, a to si mě představ! Budu mít určitě dlouhé vlasy slepené bahnem, zřeknu se oblečení a budu chodit jen pokreslená znaky jako nějaká divošská šamanka! Jestli budu pořád umět psát, napíšu Ti a vylíčím Ti, jak se mi daří, a zeptám se Tě, jak to vypadá v mém městě. A Ty mi možná taky napíšeš a ujistíš mě, že nehrozí žádné nebezpečí a že se můžu vrátit domů.

Cestující vedli vášnivé debaty o tom, co spatřili předešlé noci. Bellis to pokládala za cosi pod svou důstojnost. *Terpsichorie* proplula Hraničním průlivem a vnikla do klidnějších vod Salkrikaltoru. Nejprve se před nimi zjevil svěží vegetací porostlý ostrov Vrch

Gnómon a potom, před pátou odpolední, se přes obzor přehouplo město Salkrikaltor.

Slunce viselo velice nízko a světlo se hustě rozlévalo. Pobřeží Vrchu Gnómon se zeleně a mohutně tyčilo jen několik mil na sever. Věže a střechy Salkrikaltoru vyčnívaly z vln v horizontálním lese prodlužujících se stínů.

Byly zhotoveny z betonu, železa, kamene, skla a kusů silného korálu chladných vod. Sloupy ovinuté chodníky, pospojované uzounkými lávkami. Složité kónické vížky, vysoké sto stop, temné hranaté pevnosti. Masa protichůdných stylů.

Kontury na čáře obzoru představovaly bujnou dětskou představu útesu. Organické věže se dmuly jako vývržky rourouna. Existovaly tu analogie ke krajkovým korálům – vysoké příbytky, které se větvily do desítek úzkých místnůstek – a nízké arény se spoustou oken, které připomínaly kyklopské sudovité houby. Nakadeřené stuhy budov podobné jemnému korálu.

Věže zanořeného města čněly stovky stop nad hladinu, jejich tvary zůstávaly neporušené. Na úrovni moře se otevíraly obrovité brány. Výška přílivu, který je měl zalít, byla vyznačena zelenými šmouhami pěnových šlemů.

Stály tu i novější stavby. Vejčitá sídla vytesaná z kamene a vroubkovaná plechem, držená nad vodou na podpěrách, jež vyčnívaly ze zanořené střešní krajiny. Na moři rovněž absurdně trůnily plovoucí plošiny zastavěné řadami hranatých cihlových domů – podobných těm v Novém Krobuzonu.

Na chodnících a mostech u hladiny a vysoko nad nimi se pohybovaly tisíce raků a značný počet lidí. Mezi věžemi občas propluly barže s plochým dnem.

Zaoceánské koráby kotvily na okraji města, připoutané ke sloupům v moři. Rybářské čluny, džunky a klipry. *Terpsichorie* se přiblížila.

„Podívejte támhle," upozornil kdosi Bellis a ukázal do hloubky – voda byla dokonale čistá. I v pohasínajícím světle pod sebou spatřila široké třídy salkrikaltorských předměstí. Byly vroubené studeně zářícími pouličními lampami. Budovy končily přinejmenším padesát stop pod hladinou, aby umožnily hladký průjezd lodím, které proplouvaly přímo nad nimi.

Další obyvatele, opět raky, Bellis viděla na chodnících spojujících podmořské vížky. Rychle přebíhali a plavali tam a zpátky; pohybovali se mnohem snadněji než jejich krajané na vzduchu nad hladinou.

Bylo to vskutku pozoruhodné místo. Když zakotvili, Bellis se závistí sledovala, jak se spouštějí čluny. Většina posádky a pasažérů

se dychtivě seřadila před žebříky. Vzrušeně se usmívali a hašteřili a upírali zraky k městu.

Nastal soumrak. Salkrikaltorské věže se rýsovaly na pozadí tmavé oblohy; osvětlená okna se odrážela v černé vodě. Vzduchem se nesly slabé zvuky: hudba, křik, skřípání strojů, šplouchání vln.

„Na palubu se vraťte před druhou hodinou ranní," zařval jeden podporučík. „Zdržujte se spíš v lidských čtvrtích a všude jinde nad hladinou. Je tam spousta zábavy, aniž byste museli hazardovat se svými plícemi."

„Slečno Chladnovíno?"

Bellis se otočila na korvetního kapitána Břemena.

„Slečno, pojďte prosím se mnou. Ponorka je připravená."

Kapitola čtvrtá

Bellis, stísněná uvnitř malinké ponorky, v husté spleti měděných trubek a ciferníků, se natahovala za Břemenem, kapitánem Myzovičem a podporučíkem u kormidla, kteří jí bránili ve výhledu ven.

V jednom okamžiku moře omývalo spodní okraj vyztuženého předního okna; potom se tento neobvyklý dopravní prostředek znenadání nahnul, obloha zmizela a vypouklé sklo zalily vlny. Rázem ustalo šplouchání i slabé kvílení racků. Jediným zvukem bylo bzučivé hučení roztočeného šroubu.

Bellis byla plná očekávání.

Ponorka se nakláněla a ladně se snášela k neviditelným skaliskům a písku. Pod tupou přídí se rozsvítilo prudké obloukové světlo a pod plavidlem prozářilo kužel vody.

Kousek ode dna se lehce naklonili vzhůru. Z výšky se snášelo slabé večerní světlo, kterému stály v cestě mohutné černé stíny lodí.

Bellis hleděla kapitánovi přes rameno do temné vody. Tvářila se netečně, ale pohybovala rukama, které jí cukaly úžasem. V ostrých křivkách kolem proplouvaly ryby a uhýbaly před neohrabaným kovovým vetřelcem. Bellis její vlastní rychlý dech zněl nepřirozeně hlasitě.

Ponorka se opatrně proplétala mezi řetězy, jež visely z klenby lodí na hladině jako popínavé rostliny. Kormidelník s graciézností znalce pohyboval pákami, stroj se překulil přes nevelký okraj zvětralé skály a před nimi se objevil Salkrikaltor v celé své hlubinné kráse.

Bellis prudce vydechla.

Všude visela světla. Koule studeného osvětlení podobné zmrzlým měsícům, beze stopy po hnědém odstínu typickém pro

novokrobuzonské plynové lampy. Město žhnulo v tmavnoucí vodě jako síť plná přízračných světýlek.

Vnější okraje města tvořily nízké budovy z porézního kamene a korálů. Mezi věžemi a nad střechami se pohybovaly další ponorky. Zanořené promenády se šplhaly k baštám a katedrálám asi míli vzdáleného městského jádra, které bylo skrz vodu zatím jen sotva patrné. V srdci Salkrikaltoru se tyčily ještě vyšší stavby, které vyčnívaly i vysoko nad hladinu. Ani pod ní nebyly o nic méně složité. Město bylo spletité a důmyslně pospojované.

Všude bylo vidět raky. K proplouvající ponorce lhostejně zvedali oči. Smlouvali před obchody ověnčenými vlnícími se kusy barevných látek; hašteřili se na náměstíčkách z umně tvarovaných chaluh; procházeli se ve spletích uliček. Naváděli vozíky tažené pozoruhodnými zvířaty: osm stop vysokými zubatkami. Jejich děti se věnovaly hrám, popichovaly okouny v klecích a barevné slizouny.

Bellis spatřila zflikované, zpola opravené domy. Dál v okrajových uličkách podmořské proudy smýkaly organickým odpadem práchnivějícím na korálových dvorech.

Zdálo se, že ve vodě se každý pohyb protahuje. Raci plavali nad střechami, plácajíce neelegantně ocasy. Sestupovali z vysokých říms a pomalu se snášeli ke dnu s nataženýma nohama připravenýma k dopadu.

Zevnitř ponorky město vypadalo tiše.

Pluli pomalu k monumentálním budovám Salkrikaltorského centra, lekali ryby a vířili vznášející se odpadky. Je to opravdová metropole, pomyslela si Bellis. Kypící a hemžící se obyvatelstvem. Úplně jako Nový Krobuzon, jenže zhýčkaná a zpola zatopená vodou.

„Tamto jsou rezidence vládních úředníků," ukazoval jí Břemen. „Tamto je banka. Továrna je támhle. Proto raci tak hojně obchodují s Novým Krobuzonem: my jim můžeme pomoct s parní technologií. Ta se pod vodou zavádí jen velice těžko. A toto je ústřední rada Račího společenství Salkrikaltoru."

Budova vytvářela spletitý komplex. Zakulacená a vypouklá jako nesmírně obrovitý mozkový korál, dotvarovaný vnější vrstvou záhybů. Věže se ve vodě vzpínaly vysoko, až nad hladinu. Ve většině křídel stavby – ozdobených svinutými hady a hieroglyfickými hrdinskými příběhy – se v tradičním salkrikaltorském stylu otevírala okna a dveře, aby jimi mohly bez omezení proplouvat drobné rybky. Jedna část však byla hermeticky uzavřena; měla jen malá okénka a masivní kovové dveře. Z průduchů se linula nekonečná řada bublin.

„Tady se setkávají s lidmi," poznamenal jeden poručík. „Tam máme namířeno."

„Nad hladinou přece žije v Salkrikaltoru lidská menšina," odtušila Bellis pomalu. „Nad hladinou je spousta místností a raci dokážou bez potíží několik hodin dýchat vzduch. Proč nás nutí, abychom se s nimi setkávali tady dole?"

„Ze stejného důvodu, proč my přijímáme Salkrikaltorského velvyslance v audienčních síních v parlamentu, slečno Chladnovíno," odpověděl kapitán, „bez ohledu na to, že je to pro něj poněkud kruté a nepohodlné. Tohle je jejich město; nás pouze hostí. *Nás dva…*" Obrátil se k ní a máchl rukou, aby ukázal pouze na sebe a korvetního kapitána Břemena, „… aby bylo jasno. *Nás* hostí." Pak se pomalu otočil.

Ty svině, pomyslela si Bellis vztekle se zaťatými čelistmi.

Kormidelník zvolna zpomalil, až se skoro přestali pohybovat, a velkým tmavým otvorem vplul do křídla. Vznášeli se nad raky, kteří je naváděli mohutným mácháním paží ke stěně na konci betonové chodby. Pak se za nimi s rachotem zavřela vrata.

Z tlustých krátkých rour lemujících stěny se vyvalil ohromný, neutuchající proud bublin. Moře bylo odsáváno ventily a odtokovými kanály. Voda kolem pomalu klesala. Ponorka zvolna dosedla na betonovou podlahu a naklonila se na bok. Po okénku stekla voda, která na něm zanechala řetízky kapek, a Bellis vyhlédla do vzduchem vyplněné místnosti. Poté, co z ní bylo odčerpáno moře, vypadala ošuměle.

Když kormidelník konečně uvolnil šrouby, které držely dvířka, vyklopil je a dovnitř zavanul milosrdně chladivý vzduch. Na betonové podlaze stály kaluže slané vody. Místnost páchla po chaluhách a rybách. Bellis vystoupila z ponorky, zatímco si důstojníci uhlazovali uniformy.

Za nimi stanula račice. Třímala kopí – Bellis napadlo, že je příliš složitě zdobené a lehké na to, aby mohlo sloužit k jiným než ceremoniálním účelům – a na hrudi měla krunýř z jakéhosi jasně zeleného nekovového materiálu. Přivítala je úklonou.

„Poděkujte jí za uvítání," nařídil kapitán Bellis. „Požádejte ji, aby informovala předsedu rady, že jsme připluli."

Bellis nahlas vydechla a pokusila se uvolnit. Zklidnila se a vybavila si slovní zásobu, gramatiku, syntax, výslovnost a ducha salkrikaltorské račtiny: všechno, co se naučila během oněch intenzivních týdnů s Marrikačem. Rychle, cynicky a potichu se pomodlila.

Potom se připravila na vibrato, račí cvakavou a sekanou řeč, slyšitelnou na vzduchu i ve vodě, a promluvila.

K její nesmírně úlevě račice přikývla a odpověděla.

„Budete uvedeni," řekla a opatrně opravila Bellisin chybně použitý čas. „Váš kormidelník počká tady. Pojďte tudy."

Velká uzavřená kulatá okna vyhlížela do zahrady oslnivě jasných podmořských rostlin. Stěny byly pokryty tapisériemi znázorňujícími slavné okamžiky salkrikaltorských dějin. Podlahu tvořily kamenné dlaždice – zcela suché, jež ohříval nějaký skrytý oheň. Místnost byla ozdobena tmavými ornamenty – z gagátu, černých korálů, černých perel.

Lidi pokývnutím uvítali tři raci. Jeden z nich, mnohem mladší než jeho druzi, stál kousek opodál, přesně jako Bellis.

Byli bledí. Ve srovnání s tarmuthskými raky trávili mnohem větší část života pod hladinou, kde je nemohly zbarvit sluneční paprsky. Jediné, čím se horní část račího těla lišila od těla lidského, byl malý žábrový límec na krku, nicméně jistá cizorodost se dala vysledovat i z jejich podmořské bledosti.

Od pasu dolů patřil račí zadek s krunýřem obrovským skalním humrům: ohromné štíty zvrásněné schrány a překrývajících se článků. Lidská břicha jim vyčnívala nad místy, kde měli mít oči a tykadla. I na vzduchu, v cizorodém prostředí, se zástup jejich nohou pohyboval s propracovanou ladností. Při pohybu vydávali jemné zvuky, slabé chitinové bubnování.

Krunýře zadků si zdobili čímsi na způsob tetování, do schrán si vyrývali obrazce a barvili si je rozmanitými výtažky. Oba starší raci měli na bocích pozoruhodné shluky symbolů.

Jeden z nich předstoupil a velice rychle cosi pronesl v salkrikaltorštině. Chvilku bylo ticho.

„Vítejte," pravil mladý rak za jeho zády, račí tlumočník. Mluvil ragamolsky se silným přízvukem. „Jsme rádi, že jste připluli a budete s námi hovořit."

Debata se rozvíjela jen pozvolna. Předseda rady, král Skarakači, a radní, král Drúd'adži, vyjádřili zdvořilé a obřadné potěšení, které jim Myzovič s Břemenem opětovali. Všichni se shodli, jak je výtečné, že se setkávají a že dvě tak velká města mají stále tak dobré vztahy, že obchod je zdravý způsob záruky přátelských vazeb a tak dále.

Konverzace pak záhy přešla na jiné téma. Bellis zjistila, že pozoruhodně hladce přešla k tlumočení specifických otázek. Debata sklouzla k otázkám, kolik jablek a švestek *Terpsichorie* vyloží v Salkrikaltoru a kolik láhví mastí a kořalky za ně obdrží.

Zanedlouho se začaly probírat státní záležitosti, informace, které musely pocházet z vyšších sfér novokrobuzonského parlamentu:

podrobnosti o tom, kdy a zda budou vyměněni velvyslanci, o možnostech obchodních smluv s dalšími mocnostmi a o tom, jaký budou mít tyto dohody dopad na vztahy se Salkrikaltorem.

Bellis připadlo snadné zavřít uši před větami, které pronášela, nechávat informace hladce plynout svým mozkem. Nikoli z patriotismu nebo oddanosti novokrobuzonské vládě – které vůbec nepociťovala –, ale z nudy. Tajné debaty jí zněly nesrozumitelně, krátké útržky informací, které tlumočila, v ní nevzbuzovaly žádný zájem či vzrušení. Místo toho myslela na tuny vody nad svou hlavou, a divila se, že nepropadá panice.

Chvíli tlumočila automaticky a zapomínala, co řekla, skoro ihned poté, co jí slova splynula ze rtů.

Potom však zaslechla, že kapitán změnil tón hlasu, a uvědomila si, že už zase poslouchá.

„Mám ještě jednu otázku, Vaše Excelence," pravil kapitán Myzovič a usrkl si svého nápoje. Bellis si odkašlala a zacvakala salkrikaltorské zvuky. „V Qé Bansse jsem dostal rozkaz prověřit prazvláštní hlášení podané novokrobuzonským zmocněncem. Bylo tak absurdní, že jsem si byl jistý, že jde o nějaké nedorozumění. Nicméně jsem se vydal oklikou kolem Ploutví – což je i důvod, proč jsem se dostavil pozdě na tuto schůzku.

Během zajížďky jsem ke svému… zděšení a znepokojení zjistil, že hlášení se zakládalo na pravdě. Zmiňuji se o něm, poněvadž se dotýká našeho přátelství se Salkrikaltorem." Kapitánův hlas zněl čím dál tvrději. „Dotýká se našich zájmů v salkrikaltorských vodách. U jižního výběžku Ploutví, jak páni radní dobře vědí, se nacházejí… mimořádně významné investice, za jejichž kotvení platíme velkorysé částky. Mluvím, samozřejmě, o našich plošinách, našich soupravách."

Bellis slovo *soupravy* v podobném kontextu nikdy neslyšela, a tak je plynule pronesla ragamolsky. Zdálo se, že raci mu rozumějí. I nadále tlumočila automaticky a plynule, ale nyní už fascinovaně naslouchala každému kapitánovu slovu.

„Minuli jsme je po půlnoci. Napřed jednu, pak druhou. Všechno bylo, jak má být, jak v případě *Skrčka*, tak v případě *Hvězdy smetí*. Ale, páni radní…" Vsedě se předklonil, položil sklenici a upřeně se na raky zadíval. „Chci vám položit velice důležitou otázku. *Kde je ta další?"*

Račí vládní úředníci na kapitána vytřeštili oči. V pomalé komické souhře se na sebe podívali, pak opět upřeli zrak na kapitána Myzoviče.

„Přiznáváme se, že jsme poněkud… zmateni, pane kapitáne." Tlumočník zdvořile překládal slova svých představitelů, stále stejným

tónem, ale Bellis si na zlomek vteřiny všimla jeho pohledu. Něco mezi nimi proběhlo, nějaký společný úžas, pocit spolunáležitosti.

Do čeho nás to zasvěcují, bratře? ptala se Bellis v duchu. Byla napjatá a zatoužila po doutníčku.

„Vůbec netušíme, o čem to mluvíte," pokračovala druhá strana. „Pokud platíte za kotevní práva, o plošiny se nezajímáme. Co se stalo, pane kapitáne?"

„Stalo se toto," odpověděl kapitán Myzovič přidušeným hlasem, „zmizela *Durrha*, naše hlubokomořská souprava, naše mobilní plošina." Počkal, až Bellis dopřekládá, a pak vyčkával ještě chvilku a protahoval ticho. „A mohl bych dodat, že zmizela společně s doprovodem čítajícím pět obrněných lodí, s důstojníky, s posádkou, vědci a geoempatem.

První hlášení, že *Durrha* se nenachází na svém kotvišti, dorazilo na Ostrov Tančícího ptáka už před třemi týdny. Posádky zbylých dvou souprav se ptaly, proč jim nikdo neřekl o rozkazu, že má být *Durrha* přemístěna. Žádný takový rozkaz vydán nebyl." Kapitán uchopil sklenici a oba raky si měřil pohledem. „*Durrha* měla na svém místě zůstat ještě nejméně šest měsíců. Měla být tam, kde jsme ji zanechali. Pane předsedo rady, pane radní – *co se stalo s naší vrtnou soupravou?*"

Když Skarakači promluvil, tlumočník napodoboval jeho zdvořilý tón. „My nic nevíme."

Kapitán Myzovič si propletl prsty. „Došlo k tomu ani ne sto mil odsud, v salkrikaltorských vodách, v oblasti, kde pravidelně hlídkuje vaše loďstvo a vaši lovci, a vy nic nevíte?" Z jeho hlasu zaznívalo sebeovládání i výhrůžky. „Páni radní, to je neuvěřitelné. Vy netušíte, co se stalo? Jestli se potopila v náhlé bouři, nebo jestli byla napadena a zničena? To mi chcete tvrdit, že jste nic *neslyšeli?* Že nám něco uškodilo tak blízko vašich břehů, a vy o tom nic nevíte?"

Nastalo dlouhé ticho. Oba raci se k sobě naklonili a šeptali si.

„Zaslechnout se dá leccos…" pravil král Skarakači prostřednictvím svého tlumočníka. Drúd'adži na ně ostře pohlédl. „Ale o této záležitosti jsme nic neslyšeli. Svým novokrobuzonským přátelům můžeme vyjádřit oporu a soustrast – neposkytneme jim však informace."

„Musím vám říct," začal kapitán Myzovič po šeptané konzultaci s Břemenem, „že mě to hluboce zarmucuje. Nový Krobuzon již nemůže platit za kotevní práva na soupravu, po které se slehlo moře. Nájem se tedy snižuje o třetinu. A pošlu hlášení do města, že nám nejste schopni poskytnout pomoc. Což do jisté míry nejspíš zpochybní schopnost Salkrikaltoru fungovat jako ochránce našich zájmů. Má vláda bude

chtít o této situaci dále jednat. Patrně bude třeba zavést nová opatření. Děkuji vám za vaši pohostinnost," dodal a vyprázdnil sklenici. „Strávíme jednu noc v salkrikaltorském přístavu. Vyplouváme zítra ráno."

„Okamžik, prosím, pane kapitáne." Předseda rady pozvedl ruku.

Rychle cosi zašeptal Drúd'adžimu, který přikývl a ladně odcupital z místnosti. „Chtěli bychom s vámi projednat ještě jednu věc."

Když se Drúd'adži vrátil, Bellis se rozšířily zorničky. Za rakem přišel člověk.

Působil tu tak nepatřičně, že jí vyrazil dech. Zírala na něho jako smyslů zbavená.

Muž byl jen o málo mladší než ona a měl upřímnou, dobromyslnou tvář. Nesl si velký tlumok a byl oblečen do čistých, byť obnošených šatů. Věnoval jí odzbrojující úsměv. Bellis se zlehka zakabonila a přerušila s ním oční kontakt.

„Kapitán Myzovič?" Muž mluvil ragamolsky s novokrobuzonským přízvukem. „Korvetní kapitán Břemen?" Potřásl si s nimi rukou. „Omlouvám se vám, paní, ale vaše jméno neznám," dodal s napřaženou paží.

„Slečna Chladnovína, naše tlumočnice, pane," odpověděl kapitán dřív, než Bellis stačila zareagovat. „Jednáte ale se mnou. O co jde?"

Muž vylovil z kabátu úředně vyhlížející svitek.

„To by mělo všechno vysvětlit, pane kapitáne," řekl.

Kapitán svitek bedlivě studoval. Asi za půl minuty prudce vzhlédl a opovržlivě jím zamával.

„Co má tahle blbost, krucinál, znamenat?" procedil najednou mezi zuby, až Bellis nadskočila. Píchl svitkem před Břemena.

„Myslím, že všechno uvádí poměrně jasně, pane kapitáne," namítl muž. „Mám další kopie, pakliže byste neovládl svůj hněv. Obávám se, že budu muset převzít velení vaší lodi."

Kapitán se štěkavě zasmál. „Opravdu?" znělo to nebezpečně nervózně. „Opravdu je tomu tak, pane…" Předklonil se a zadíval se do papíru v Břemenových rukou. „Pane Fenku? Opravdu je tomu tak?"

Při pohledu na Břemena si Bellis uvědomila, že na nově příchozího pohlíží s úlekem a obavami. Muž skočil kapitánovi do řeči.

„Pane," řekl naléhavě, „směl bych vám navrhnout, abychom poděkovali našim hostitelům a umožnili jim vrátit se ke své práci?" Významně se na raky zadíval. Tlumočník pozorně poslouchal.

Kapitán zaváhal a jednou přikývl. „Prosím, sdělte našim hostitelům, že jejich pohostinnost je vynikající," obrátil se na Bellis. „Poděkujte jim za čas, který nám věnovali. Cestu ven už najdeme sami."

Zatímco Bellis hovořila, raci se půvabně ukláněli. Oba radní vykročili a opět si s nimi, ke kapitánově stěží skrývané zlosti, potřásli rukama. Odešli stejnou cestou, kudy přišel pan Fenek.

„Slečno Chladnovíno?“ kapitán ukázal na dveře, které vedly zpátky k ponorce. „Počkejte na nás venku, prosím. Jde o vládní záležitost.“

Bellis postávala na chodbě a potichu nadávala. Za dveřmi slyšela kapitánovo agresivní hřímání. Ale ať jakkoli napínala uši, nedokázala rozpoznat, co říká.

„*Probohy*,“ zabručela a vrátila se do monotónní betonové místnosti, kde ležela ponorka jako nějaký groteskní rochnící se netvor. Račí zřízenec lhostejně čekal a slabě cvakal.

Kormidelník ponorky se rýpal v zubech. Z úst mu táhlo po rybách.

Bellis se opřela o stěnu a čekala.

Po více než dvaceti minutách vyletěl ze dveří kapitán, následovaný Břemenem, který se ho pokoušel uklidnit.

„Břemene, zrovna teď mi nic neříkejte, kurvafix, rozumíte?“ řval kapitán. Bellis na něho užasle hleděla. „Postarejte se jen o to, aby mi nepřišel na oči *pan Fenek*, nebo nebudu zodpovědný za to, co provedu, do prdele, bez ohledu na to jeho zasraný podepsaný a zapečetěný zplnomocnění.“

Za korvetním kapitánem vykoukla zpoza dveří Fenkova hlava.

Břemen pokynul Bellis a Fenkovi, aby si rychle vlezli do zadní části ponorky. Vypadal vyděšeně. Když se posadil před Bellis a vedle kapitána, všimla si, že se od Myzoviče odtahuje.

Jakmile stěnami betonové místnosti začala opět přitékat mořská voda a plavidlo se rozechvělo zvukem skrytých strojů, muž v odřeném koženém kabátě se obrátil k Bellis a usmál se na ni.

„Silas Fenek,“ zašeptal a natáhl ruku. Zaváhala a pak ji přijala.

„Bellis,“ zamumlala. „Chladnovína.“

Cestou k hladině nikdo nepromluvil. Na palubě *Terpsichorie* kapitán vztekle pospíchal do své kajuty.

„Pane Břemene,“ zaryčel. „Přiveďte mi pana Fenka.“

Silas Fenek si všiml, jak ho Bellis pozoruje. Trhl za kapitánovými zády hlavou a na kratičký okamžik zakoulel očima, potom se s ní kývnutím rozloučil a odklusal za Myzovičem.

Johannes byl pryč, zmizel v Salkrikaltoru. Bellis se rozmrzele dívala přes hladinu na světla, v nichž se rýsovaly věže města. U boků *Terpsichorie* nekotvily žádné čluny a nebyl na ní nikdo, kdo by s ní

odvesloval. Zaplavil ji pocit křivdy. Dokonce i ukňouraná sestra Meriope sebrala síly, aby loď opustila.

Bellis se vydala najít Břemena. Dohlížel na posádku, která látala natrženou plachtu.

„Slečno Chladnovíno.“ Apaticky k ní vzhlédl.

„Pane korvetní kapitáne,“ spustila. „Chci se zeptat, jak bych mohla odevzdat poštu do novokrobuzonského skladu, o kterém mi řekl kapitán Myzovič. Musím odeslat urgentní dopis…“

Hlas jí zeslábl. Břemen vrtěl hlavou.

„To není možné, slečno Chladnovíno. Nemohu teď uvolnit nikoho, kdo by vás doprovodil, nemám klíč a teď ho žádat od kapitána *nebudu.*… Chcete, abych pokračoval?“

Bellis ucítila bodnutí lítosti a zůstala nehybně stát.

„Pane korvetní kapitáne,“ pokračovala pomalu hlasem, v němž nebyly patrné žádné emoce. „Pane korvetní kapitáne, kapitán mi osobně přislíbil, že dopis zde mohu nechat. Má pro mě mimořádnou důležitost.“

„Slečno Chladnovíno,“ přerušil ji, „kdyby šlo o mě, doprovodil bych vás tam sám, ale není to *možné* a obávám se, že tím celá věc hasne. A navíc…“ Opatrně vzhlédl a ztišil hlas do šepotu. „Navíc… prosím vás, abyste o tom nemluvila, ale… žádný sklad potřebovat nebudete. Víc vám říct nemůžu. Za několik hodin to sama pochopíte. Kapitán nechal na zítřejší časné ráno svolat všechny přítomné. Všechno vysvětlí. Věřte mi, slečno Chladnovíno. Tady svůj dopis nechávat nemusíte. Dávám vám své slovo.“

Co tím chce naznačit? uvažovala Bellis, zároveň vyděšená i povznesená. *Co tím chce, u všech bohů, naznačit?*

Podobně jako většina vězňů ani Tanner Vak se nevzdaloval z místa, které obsadil. Poblíž nepříliš častých záblesků světla shora, jakož i potravy, o ně usiloval kdekdo. Už dvakrát se mu je někdo pokusil obsadit; přestěhoval se na ně, když se šel vymočit nebo vykálet. V obou případech se mu podařilo vetřelce přesvědčit, aby odešel, aniž se musel uchýlit k boji.

Zády u stěny, na jedné straně klece, seděl nepřetržitě celé hodiny. Šekel ho nikdy nemusel hledat.

„Zdar, Vaku!“

Tanner podřimoval a mračna v hlavě se mu rozptylovala dosti dlouho.

Šekel se na něho zubil zpoza mříží. „Probuď se, Tannere. Chci ti povyprávět o Salkrikaltoru.“

„Zavři hubu, kluku," zamručel muž vedle Tannera. „Pokoušíme se usnout."

„Jdi do prdele, pičusi přetvořenej," vyštěkl Šekel. „Až sem přijdu znova, budeš chtít jídlo, co?"

Tanner smířlivě mával rukama.

„Ale no tak, chlapče, no tak," chlácholil ho, zatímco se pokoušel setřást poslední zbytky spánku. „Vyprávěj mi, o čem chceš, ale potichu, ano?"

Šekel se usmál. Byl opilý a vzrušený.

„Viděls někdy Salkrikaltor, Tannere?"

„Ne, chlapče. Nikdy jsem nevytáhl paty z Nového Krobuzonu," odpověděl polohlasem. Mluvil potichu a doufal, že ho Šekel napodobí.

Hoch zakoulel očima a posadil se. „Nasedneš do člunu a vesluješ kolem obrovskejch budov, který se vynořujou přímo z moře. Některý místa stojí těsně vedle sebe jako stromy. A vysoko nad tím vším se táhnou ohromný mosty a někdy… někdy někoho spatříš – člověka nebo raka –, jak z nich skočí. A letí střemhlav dolů, jestli je to člověk, nebo, v tom druhým případě, si k tělu přitáhne všechny nohy, vletí do vody a rychle odplave nebo zmizí pod hladinou.

Byl jsem akorát v jednom baru v Pevninský čtvrti. Viděl jsem…" Rukama chvatně vykresloval úzké tvary, aby ilustroval, co právě říkal. „Vylezeš z člunu a velkejma dveřma vstoupíš do velký místnosti s tanečnicema – lidskýma tanečnicema." Dětinsky se zazubil. „A hned vedle baru, úplný hovno, není tam podlaha… je tam rampa, která se noří několik mil do moře. Všechno je zespod osvícený. A raci přicházejí a odcházejí, přímo po tý rampě ve vodě, vcházejí do baru, nebo jdou domů."

Šekel se nepřestával zubit a vrtěl hlavou.

„Jeden z našich chlápků se tak ožral, že tam zahučel." Zasmál se. „Museli jsme ho vytáhnout, mokrýho na kost. To ti povídám, Tannere… nikdy jsem nic podobnýho neviděl. Zrovna teď se tady motají, přímo pod náma. Zrovna *teď*. Je to jako ve snu. Jak se rozvaluje na moři, a pod hladinou je toho víc než nad ní. Jako by se město odráželo ve vodě… a oni do toho odrazu klidně vcházejí. Chci se na to ještě podívat, Tannere," dodal naléhavě. „Na lodi jsou obleky, přilby a všechno ostatní… Hned bych se tam vydal. Podíval bych se na to tak, jak to vidí oni…"

Tanner se snažil přijít na nějakou kloudnou odpověď, ale ještě pořád ho zmáhala únava. Zavrtěl hlavou a pokusil se rozpomenout na nějaký Kronohův skutek, který líčí život v moři. Než ale stačil promluvit, Šekel se kolébavě postavil.

„Měl bych jít, Tannere,“ řekl. „Kapitán všude rozmisťuje cedule. Na ráno svolává shromáždění, důležitý informace, bla-bla-bla. Jdu si radši hodit šlofíka.“

Než si Tanner vzpomněl na příběh o Kronohovi a škeblových vrazích, Šekel zmizel.

Kapitola pátá

Když Bellis druhý den vstala, *Terpsichorie* byla uprostřed širého oceánu.

Cestou na východ se oteplovalo a cestující, kteří se shromáždili, aby si vyslechli kapitánovo prohlášení, už odložili ty nejtěžší kabáty. Posádka stála ve stínu zadního stěžně, důstojníci u schodů na můstek.

Silas Fenek, nový cestující, stál o samotě. Všiml si Bellisina pohledu a usmál se na ni.

„Už jste se s ním setkala?“ zeptal se Johannes Trhomuch za jejími zády. Mnul si bradu a se zájmem si Fenka prohlížel. „Byla jste s kapitánem pod hladinou, je to tak, že ano? Když se objevil pan Fenek?“

Bellis pokrčila rameny a podívala se jinam. „Nemluvili jsme spolu,“ odpověděla.

„Nemáte představu, proč jsme změnili kurz?“ pokračoval Johannes. Bellis se zamračila, aby dala najevo, že mu nerozumí. Přírodovědec se na ni podrážděně podíval. „Slunce,“ vysvětloval pomalu. „Je po naší levici. Míříme na jih. Plujeme špatným směrem.“

Když se před nimi kapitán objevil na schůdcích, na palubě ustal veškerý šepot. Přiložil si ke rtům měděný trychtýř.

„Děkuji vám, že jste se sešli tak rychle.“ Jeho hlas se shromážděným rozléhal nad hlavami v kovových ozvěnách. „Mám pro vás znepokojivou zprávu.“ Troubu na chvilku odložil a zdálo se, že přemýšlí, co řekne. Jakmile se zase ozval, znělo to naštvaně. „Musím vám zdůraznit, že nestrpím žádné námitky či nesouhlas. Nebudu o ničem diskutovat. Reaguji na nepředpokládané okolnosti a nebudu nic vysvětlovat. Nepoplujeme do Nova Esperium. Vracíme se do Železné zátoky.“

Cestující začali překvapeně a vztekle vykřikovat, posádka udiveně mručela.

To přece nemůže! pomyslela si Bellis. Ucítila, jak ji zaplavuje panika – nikoli však překvapení. Uvědomila si, že po Břemenových narážkách něco takového očekávala. Uvědomila si rovněž, že někde v hloubi duše se při pomyšlení na návrat raduje. Tento pocit v sobě nekompromisně zadusila. *Pro mě to žádný návrat domů nebude*, pomyslela si horečnatě. *Musím odjet. Co si počnu?*

„To by stačilo!“ okřikl přítomné kapitán. „Jak už jsem *řekl*, nečiním toto rozhodnutí nikterak lehce.“ Zvýšil hlas, aby překřičel hlasité protesty. „Za necelý týden budeme zpátky v Železné zátoce, kde se s platícími pasažéry dohodneme na náhradním řešení. Budete se moci plavit na jiné lodi. Jsem si vědom toho, že budete cestovat o měsíc déle, ale nemohu udělat nic jiného, než se vám upřímně omluvit.“

Na zaťaté a brunátné tváři nebyla žádná snaha o omluvu patrná. „Nova Esperium bude muset bez vás přežít několik dalších týdnů. Vyzývám cestující, aby se do třetí hodiny odpolední zdržovali na zadní palubě. Posádce zde budou nyní sděleny nové pokyny.“ Pak hlásnou troubu odložil a sešel na palubu.

Určitou dobu se na lodi pohyboval jen on. Potom bylo ticho přerušeno a několik pasažérů i navzdory jeho rozkazu rázně vykročilo a žádalo ho, aby rozhodnutí ještě změnil. Jakmile k němu došli, ozvalo se kapitánovo vzteklé štěkání.

Bellis upírala oči na Silase Fenka. Dávala si dohromady jednotlivé dílky záhady.

Muž při pohledu na celé to pozdvižení jen nehybně stál. Všiml si, že ho Bellis sleduje, chvíli jí pohled opětoval, potom pomalým krokem odešel.

Johannes Trhomuch vypadal naprosto omráčeně. Lapal po dechu v takřka komediální imitaci ohromení.

„Co to *dělá*?“ ptal se. „O čem to *mluví?* Já nemůžu čekat další dva týdny v dešti Železné zátoky! U chrchle! A proč plujeme na jih? Zase jede oklikou kolem Ploutví… Co se to tu *děje*?“

„Něco hledá,“ odpověděla Bellis dostatečně hlasitě na to, aby ji slyšel. Chytila ho za loket a zlehka ho odváděla od ostatních. „A já bych na kapitána dechem neplýtvala. Nepřizná to, ale myslím, že v této věci nemá ani v nejmenším na vybranou.“

Kapitán se procházel tam a zpátky po palubě, vytahoval dalekohled a prohlížel si obzor. Důstojníci volali rozkazy mužům ve

strážních koších. Bellis sledovala rozpaky ostatních cestujících, kteří si mezi sebou vyměňovali nezaručené zprávy.

„Ten chlap se neumí chovat," zaslechla z něčích úst, „když takhle řve na svoje cestující."

„Stála jsem před kapitánovou kajutou a zaslechla jsem, jak ho kdosi obviňuje z mrhání časem – z neuposlechnutí rozkazu," hlásila zmatená slečna Kardomiová. „Jak je to možné?"

To byl Fenek, napadlo Bellis. *Naštval se, protože jsme neudělali okamžitě čelem vzad. Myzovič dělá… co? Cestou zpátky pátrá po stopách* Durrhy.

Moře za Ploutvemi bylo tmavší, mocnější a studenější – nečněla z něj skaliska. Obloha neměla žádnou barvu. Plavili se za Baziliščím kanálem. Byli na okraji Vzdutého oceánu. Bellis se s odporem dívala na nekonečné zelené vlny. Cítila závrať. Představila si tři, čtyři, pět tisíc mil slané vody táhnoucí se do dálky východním směrem, a zavřela oči. Neúnavně na ni dorážel vítr.

Uvědomila si, že se v myšlenkách zase vrací k řece, pomalému vodnímu kanálu, který spojoval Nový Krobuzon s mořem jako zvláštní pupeční šňůra.

Když se Fenek znovu objevil a rychle se vydal přes zadní palubu, Bellis se mu postavila do cesty. „Pane Fenku," oslovila ho.

Jakmile ji spatřil, prozářila se mu tvář. „Bellis Chladnovína," zvolal. „Doufám, že vás naše zajížďka nevyvádí z míry."

Pokynula mu, aby s ní odešel z doslechu oněch několika málo cestujících a členů posádky, kteří postávali na palubě. Zastavila se ve stínu ohromného lodního komínu.

„Obávám se, že ano, pane Fenku," odpověděla. „Mám velice konkrétní program. Vážně se mi zkomplikovala situace. Nemám ponětí, kdy se mi podaří najít další loď, která bude stát o mé služby." Silas Fenek přikývl v gestu neurčité solidarity. Očividně myslel na něco jiného.

Bellis se ozvala ještě jednou. „Ráda bych věděla, zda byste mi mohl něco říct k té vynucené změně plánu, která tak rozlítila našeho kapitána." Zaváhala. „Řeknete mi, co se tu děje, prosím?"

Fenek zvedl obočí. „To nemůžu, slečno Chladnovíno," opáčil mírným hlasem.

„Pane Fenku," zamumlala chladně, „viděl jste reakci našich cestujících; víte, s jakým nesouhlasem se tato změna setkala. Nemyslíte si, že si já – my všichni, ale já především – nezasloužím nějaké vysvětlení? Neumíte si představit, co by se stalo, kdybych pověděla ostatním, co tuším – že celý tento zmatek podnítil náš

tajemný nový spolucestující…“ Bellis hovořila rychle a snažila se ho přimět nebo vyprovokovat k tomu, aby jí řekl pravdu, ale jakmile si všimla jeho výrazu, ihned se odmlčela. Tvář mu prošla náhlou a naprostou proměnou.

Přátelský, mírně vychytralý výraz ztvrdl. Vztyčil prst, aby ji utišil, rychle se rozhlédl, pak se rozhovořil. Znělo to upřímně a mimořádně naléhavě.

„Slečno Chladnovíno. Chápu vaše rozhořčení, ale musíte mě vyslechnout.“

Bellis se napřímila a zadívala se mu do očí.

„Tu hrozbu musíte odvolat. Nebudu apelovat na vaše profesionální zásady či vaši zatracenou čest,“ šeptal. „K těmto věcem se nejspíš stavíte stejně cynicky jako já. Budu však apelovat na *vás*. Netuším, co jste si dokázala domyslet nebo co jste vytušila, ale dovolte mí, abych vám sdělil, že je *životně důležité* – rozumíte mi? –, abych se rychle, bez zdržování a bez potíží vrátil do Nového Krobuzonu.“ Nastala dlouhá odmlka.

„Slečno Chladnovíno, v sázce… v sázce je obrovská spousta věcí. Teď nemůžete vyvolávat neshody. Prosím vás, abyste si tohle všechno nechala pro sebe. Spoléhám na vaši diskrétnost.“

Nevyhrožoval jí. Tvářil se přísně, nikoli však agresivně. Jak už řekl, prosil ji, nesnažil se ji zastrašit, zahnat do pasivity. Mluvil k ní jako ke společnici, k důvěrnici.

A Bellis, kterou jeho naléhavost dojala i šokovala, si uvědomila, že to, co ví, si pro sebe *opravdu* nechá.

Spatřil, jak se jí rozhodnutí mihlo tváří, a než odešel, poděkoval jí ostrým přikývnutím.

V kajutě se Bellis pokoušela vymyslet, jak se zachová. Zdržovat se delší dobu v Tarmuthu by pro ni vůbec nebylo bezpečné. Co nejdříve se musí nalodit na jiné plavidlo. Žaludek měla sevřený nadějí, že se dostane do Nova Esperium, ale se strašlivou předtuchou si uvědomila, že už není v situaci, kdy by mohla činit jakákoli rozhodnutí.

Nijak ji to nevyděsilo. Racionálně a pomalu si uvědomila, že bude muset odjet kamkoliv, jak jen to bude možné. Nemůže otálet.

O samotě, mimo dusné ovzduší zlosti a zmatku, které dosedlo na zbytek lodi, Bellis věděla, že veškeré její naděje jsou tytam. Cítila se vyschlá jako starý papír, jako by vítr burácející na palubě jí měl roztrhat tělo a odvát je do dáli.

Skutečnost, že je částečně zasvěcena do kapitánových tajemství, ji nijak neutěšovala. Nikdy se necítila vykořeněnější.

Rozlomila pečeť na svém dopise, povzdechla si a začala dopisovat nové řádky na poslední stránku.

Lebek, 6. arory, 1779. Večer, psala. *Tak, nejdražší, koho by to napadlo? Mám příležitost dopsat několik dalších vět.*

Utěšovalo ji to. Ačkoli koketní tón, který používala, byl pouze strojený, poskytoval jí útěchu a nepřestala psát, ani když se vrátila sestra Meriope a šla spát. Zatímco Vzdutý oceán monotónně ohryzával železo *Terpsichorie,* pokračovala v psaní ve světle malé petrolejky, jež vytvářela atmosféru spiklenectví a tajemství.

V sedm hodin následujícího rána Bellis probudil zmatený povyk. Ještě si nedozavázala tkaničky a už spolu s několika dalšími ospalými pasažéry vyklopýtala do světla. V prudkém jasu několikrát zamrkala.

Námořníci se seběhli u zábradlí na levoboku, rozhazovali rukama a křičeli. Bellis sledovala, jak upřeně hledí k obzoru, a uvědomila si, že se dívají *vzhůru.*

Na obloze, ve výšce dvou set stop, visel nad širým mořem jakýsi člověk.

Bellis připitoměle otevřela pusu.

Muž zakopal nohama jako dítě a upřel pohled na loď. Přihlížejícím to připadalo, jako by ve vzduchu stál. Byl přivázaný k postroji a visel těsně pod vypaseným balonem.

Zašmátral prsty u pasu, načež od něho něco odpadlo, zřejmě zátěž, která se ve spirálách líně snesla do moře. Pak sebou trhl a vystoupal tak čtyřicet stop. Za slabého vrnění vrtule se pohyboval v nepříliš ladné křivce. Pustil se do dlouhého, nepravidelného obletu *Terpsichorie.*

„*Vraťte se, krucinál, na svá místa*!“ Posádka se při zvuku kapitánova hlasu horlivě rozutekla. Kapitán vystoupil na hlavní palubu a na pomalu se otáčející postavu zamířil dalekohled. Muž se vznášel u špiček stěžňů a působil dojmem, jako by chtěl něco ukrást.

Kapitán na letce zařval skrz trychtýř. „Vy tam…“ Hlas se nesl dobře. Zdálo se, že i moře se utišilo. „Mluví k vám kapitán Myzovič z lodi *Terpsichorie,* parníku patřícího do flotily novokrobuzonského obchodního loďstva. Žádám vás, abyste přistál a představil se mi. Pokud neuposlechnete, budu vaše chování považovat za nepřátelskou akci. Na začátek sestupu máte jednu minutu, jinak se budeme bránit.“

„U Drmola,“ hlesl Johannes. „Už jste něco takového viděli? Je příliš daleko, aby se vznesl z pevniny. Musí být na výzvědách z lodi ukryté za horizontem.“

Muž nad nimi nepřestával kroužit a chvíli bylo slyšet jen vrnění jeho motoru.

Nakonec promluvila Bellis. „Pirátské?“ zašeptala.

„Možná.“ Johannes pokrčil rameny. „Ale místní lupiči by loď naší velikosti či s naším arzenálem zajmout nedokázali. Vybírají si menší Plavidla, s dřevěnými trupy. A pokud to jsou korzáři…“ Našpulil rty. „No, jestli mají svolení od Fy Vadisa nebo někoho jiného, pak by mohli mít palebnou sílu, aby nás napadli; ale museli se zbláznit, kdyby chtěli riskovat válku s Novým Krobuzonem. Pirátské války, do Drmola, už přece skončily!“

„Tak dobrá!“ zařval kapitán. „Toto je poslední varování.“ U zábradlí se seřadili čtyři mušketýři. Zamířili zbraně na poletujícího návštěvníka.

Vrnění motoru se rázem změnilo. Muž sebou škubl a začal se trhavě vzdalovat od lodi.

„Palte, krucinál!“ zařval kapitán a muškety vystřelily, ale muž se rychle dostal mimo dostřel. Dlouhou dobu se zmenšoval a pomalu se ztrácel za obzorem. Ve směru, kam měl namířeno, nebylo vidět vůbec nic.

„Jeho loď musí být dál než dvacet mil odsud,“ poznamenal Johannes. „Dostane se k ní nejdřív za hodinu.“

Kapitán křičel na posádku, organizoval ji do jednotek, které hned vyzbrojoval a rozestavoval kolem okrajů lodi. Muži nervózně potěžkávali zbraně a dívali se na pomalu se vlnící moře.

Břemen přeběhl ke shromážděným cestujícím a poslal je do kajut nebo do jídelny. Hovořil velice odměřeně.

„*Terpsichorie* je pro každou pirátskou loď velké sousto a ten zvěd si toho hned všiml,“ řekl. „Ale než se vrátíme za Ploutve, kapitán trvá na tom, abyste se nepletli posádce. *Odejděte,* prosím.“

Bellis seděla dlouhou dobu s dopisem v kapse. V poloprázdné jídelně kouřila a pila vodu a čaj. Zpočátku bylo ve vzduchu cítit napětí, ale po hodině strach poněkud polevil. Otevřela si knihu a četla si.

A potom se ozvaly tlumené výkřiky a dusot pobíhajících nohou. Bellis rozlila zbytek čaje a s ostatními pasažéry běžela k oknu.

Po hladině se k nim rychle blížila hrstka tmavých tvarů.

Nízké malé obrněné výzvědné čluny.

„Jsou to blázni!“ sykl doktor Konejšík. „Kolik jich je? Pět? Přece nás nemůžou zajmout!“

Z paluby *Terpsichorie* zazněla dunivá rána a několik yardů před prvním člunem explodovalo moře v obrovském kráteru páry a vody.

„To je varovný výstřel,“ podotkl kdosi. „Ale neotáčejí se.“

Drobné plavidlo projelo sprškou vody a dál se sebevražedně hnalo k mohutné železné lodi. Shora bylo opět slyšet dusot, a hlasité povely.

„To bude strašné," zašklebil se doktor Konejšík, a jen co promluvil, *Terpsichorie* se prudce zakolébala po skřípavém nárazu kovu na kov.

V nákladovém prostoru Tanner Vak zprudka přepadl přes svého souseda. Ozval se hromadný vyděšený řev. Když do sebe narazili přetvoři, strhly se jim strupy a otevřely se nakažené tkáně.

Vězni uzavření ve tmě ucítili, jak byla loď najednou vyvržena z moře.

„*Co se to děje*?" ječeli přede dveřmi. „*Co se stalo? Pomozte nám!*"

Klopýtali a kopanci a údery si razili cestu k mřížím, kde se navzájem drtili o železo. Ozývaly se další výkřiky a hlasitější projevy paniky.

Tanner Vak řval se svými druhy.

Nikdo nepřicházel.

Loď se zakymácela, jako by jí někdo uštědřil ránu. Bellis vletěla na okno. Cestující se rozbíhali do všech stran, ječeli nebo řvali, s hrůzou v očích se sbírali z podlahy a odhazovali před sebou popadané židle a stoličky.

„Co to bylo, *do Drmola*?" zařval Johannes. Slyšel, jak se poblíž někdo modlí.

Bellis spolu s ostatními vyklopýtala na palubu. Na levoboku se k *Terpsichorii* pořád hnaly malé obrněné čluny, ale na *pravoboku*, kam se nikdo nedíval, se těsně vedle lodi zničehonic zhmotnila obrovská černá ponorka.

Byla víc než sto stop dlouhá, posetá trubkami a pobitá dělenými kovovými ploutvemi. Ze spárů mezi nýty a z hran pod okny crčela voda.

Bellis na toto zlověstně vyhlížející monstrum vyděšeně hleděla. Námořníci a důstojníci na sebe zmateně řvali, přebíhali od zábradlí k zábradlí a snažili se sešikovat.

Na horní straně ponorky se začaly otevírat dva poklopy.

„*Vy tam!*" Břemen z paluby ukázal prstem na cestující. „*Dovnitř, okamžitě!*"

Bellis se stáhla do chodbičky.

Drmole pomoz mi drazí bohové *do zasraného chrchle*, hnal se jí hlavou příval proseb. Zběsile se rozhlížela a slyšela, jak cestující nesmyslně pobíhají z jednoho místa na druhé.

Pak si najednou vzpomněla na malou vestavěnou skříň, odkud je vidět na palubu.

Venku za tenkou stěnou slyšela výkřiky a střelbu z pušek. Horečnatě odklidila věci z police před oknem a přitiskla tvář ke špinavému sklu.

Vzduch se zbarvil oblaky kouře. Posádka pobíhala v bezhlavé panice. Po celé délce paluby bojovaly ve zmatené a krvavé řeži malé skupinky námořníků.

Mezi útočníky bylo vidět většinou lidské muže a kaktusíky, několik drsně vyhlížejících žen a přetvory. Všichni na sobě měli nápadné a bizarní oblečení: dlouhé barevné kabáty a nohavice, vysoké boty a okované opasky. Od pirátů z divadelních revuí nebo laciných tisků se lišili špínou a stářím svého ošacení, zarputilým odhodláním, které se jim zračilo ve tvářích, a organizovanou účinností útoku.

Bellis všechno sledovala v nesmírných podrobnostech. Přepadení vnímala jako sled dramatických výjevů, jako světlotisky, které jeden po druhém probleskují tmou. Připadalo jí, že zvuk se situací nijak nesouvisí, že je jen drnčivým mravenčením kdesi v zadní části její lebky.

Sledovala kapitána a Břemena, jak z příďové nástavby řvou rozkazy, pálí z pistolí a horečnatě zase nabíjejí. Modře odění námořníci se bili s neobratným zoufalstvím. Kaktusíkovský plavčík zahodil zlomený meč a jednoho piráta srazil k zemi pořádnou petelicí, ale hned nato zaječel bolestí, když mu pirátův druh zaťal mačetu do předloktí, z něhož mu vystříkla sprška mízy. Skupina vyděšených novokrobuzonských námořníků zaútočila na piráty ručnicemi a bajonety, pak zaváhala, když se ocitla mezi dvěma přetvory s obrovskými mušketami. Mladí mořeplavci popadali k zemi v dešti roztrhaného masa a střepin.

Mezi stěžni Bellis spatřila tři nebo čtyři klidně se vznášející postavy, zavěšené z balonů stejně jako první zvěd, které s vrněním přeletovaly nízko nad bojujícími skupinkami a pálily do nich z křesadlovek.

Paluba byla zalitá krví.

Bylo slyšet stále silnější řev. Bellis se třásla. Skousla si ret. Na celé scéně bylo cosi neskutečného. Násilí mělo groteskní a odporný rozměr, ale v doširoka otevřených očích námořníků byl patrný údiv, pochyby, že se něco takového může vůbec dít.

Piráti se bili těžkými šavlemi a krátkými pistolemi. V pestrobarevném oblečení vypadali jako městská lůza, pohybovali se však rychle a disciplinovaně a bojovali jako vojsko.

„Krucinál!“ zařval kapitán Myzovič, pak vzhlédl a vystřelil. Jeden ze zavěšených vzduchoplavců sebou trhl; ve sprše krve mu kulka zlomila vaz. Rukama ještě křečovitě zašmátral u opasku a jako těžký trus pod sebe shodil zátěž. Mrtvola rychle stoupala a ve spirálách se vznášela do oblak.

Kapitán zběsile gestikuloval. „Přeskupte se, kurva,“ hulákal. „Sejměte toho hajzla na zadní palubě!“

Bellis pohnula hlavou, ale na kapitánův cíl pořádně neviděla. Uslyšela ho však, jak nedaleko vydává úsečné rozkazy. Útočníci zareagovali, nechali šarvátek a shlukli se do malých oddílů. Vzali si na mušku důstojníky a pokusili se proniknout linií námořníků, kteří jim bránili v cestě na můstek.

„Vzdejte se!“ zaburácel hlas poblíž jejího okna. „Vzdejte se a hned bude po všem!“

„Zastřelte toho hajzla!“ řval kapitán na svou posádku.

Kolem Bellisina okna proběhlo pět nebo šest námořníků s tasenými meči a nabitými pistolemi. Chvilku bylo ticho, pak cosi zadunělo a ozvalo se slabé zapraskání.

„Do Drmola…“ Řev zněl hystericky, ale najednou se zlomil v dávivém výdechu. Bylo slyšet novou bouři výkřiků.

Potom jí do zorného pole vklopýtala dvojice mužů a Bellis vyděšeně vyjekla. Muži se svalili na zem v gejzírech krve a ihned zemřeli. Šaty a těla měli zmasakrované neuvěřitelným množstvím ran, jako by je přemohla přesila čítající stovky nepřátel. Nenašla by se na nich ani stopa, která by nebyla poznamenaná zející ránou. Hlavy se proměnily ve změť rozsápaného masa a kostí.

Bellis zírala jako opařená. Chvěla se, ruce na ústech. Na všech těch zraněních bylo cosi mimořádně nepřirozeného. Jako by se tetelila, procházela jednotlivými fázemi, hluboké rány, které se najednou stávaly neskutečnými a přízračnými. Ale krev, která se pod nimi nahromadila, byla naprosto skutečná a oba muži byli opravdu mrtví.

Kapitán na ně vyjeveně hleděl. Bellis zaslechla na tisíc překrývajících se vzdušných zasyčení. Ozvaly se dva plačtivé výkřiky a mokré zabubnování těl dopadnuvších na palubu.

Poslední námořník se vracel kolem Bellis, cestou, kudy přiběhl, a vyděšeně vyl. Do týla ho tvrdě zasáhla prudce vržená křesadlovka. Muž padl na kolena.

„*Ty zatracená svině*!“ řval kapitán Myzovič. V hlase se mu mísil vztek s nesmírným strachem. „*Ty zaprodance pekla!*“

Aniž mu věnoval sebemenší pozornost, do Bellisina zorného pole vkráčel šedě oděný muž. Nebyl vysoký. Pohyboval se se strojenou důstojností a vypracované tělo nesl, jako by byl mnohem štíhlejší. Měl

na sobě koženou zbroj a tmavě šedé oblečení poseté kapsami, opasky a pouzdry na pistole. Všechno měl silně potřísněné krví. Bellis mu neviděla do tváře.

Došel k padlému muži a napřáhl rovný meč zbrocený krví, která z něj ještě hustě odkapávala.

„Vzdej se," vyzval potichu muže před sebou, který k němu s hrůzou v očích vzhlédl, zavzlykal a připitoměle zašmátral po noži.

Šedě oděný muž se s pokrčenýma nohama a rukama okamžitě roztočil ve vzduchu. Kroužil, jako by tančil, pak rychle došlápl a podrážkou boty dupl muži na obličej a přirazil ho k zemi. Krvácející námořník se bezvládně natáhl – v bezvědomí či mrtvý. Šedý muž dopadl na palubu a už se ani nepohnul. Tvářil se, jako by celou dobu stál nehnutě.

„*Vzdejte se*," zařval a posádka *Terpsichorie* zakolísala.

V boji už prohrávala.

Mrtví se váleli všude kolem jako smetí a umírající volali o pomoc. Většina mrtvol na sobě měla uniformy novokrobuzonského obchodního loďstva. Každou vteřinu se z ponorky a z obrněných člunů vynořovali další piráti. Obklopili posádku *Terpsichorie* a zahnali ji na hlavní palubu.

„Vzdejte se," zařval muž ještě jednou s neznámým přízvukem. „Odhoďte zbraně a bude po všem. Jestli neuposlechnete, budeme vás zabíjet, dokud nepřijdete k rozumu."

„Do Drmolovy prdele…" zahulákal kapitán Myzovič, ale velitel pirátů ho přerušil.

„Kolik svých mužů byste nechal zabít, pane kapitáne?" zeptal se a slova nechal zaznít procítěně jako herec. „Poručte jim, aby okamžitě odhodili zbraně, a nebudou se muset cítit jako zrádci. Jinak vydáte rozkaz, aby zemřeli." Z kapsy vytáhl silný kus plsti a začal otírat čepel. „Rozhodněte se, pane kapitáne."

Na palubě bylo ticho. Bylo slyšet jen slabé vrnění motorů vzduchoplavců.

Myzovič a Břemen se chvilku radili, potom se kapitán rozhlédl po svých zmatených a vyděšených mužích a rozhodil ruce.

„Odhoďte zbraně," zařval. Námořníci chvilku váhali, pak jeho rozkaz splnili. Muškety, pistole a krátké meče dopadly tupě na palubu. „Jste v přesile, pane," vykřikl.

„Zůstaňte, kde jste, pane kapitáne," zahřímal v odpověď muž v šedém. „Přijdu k vám." Rychle sůlsky něco sdělil pirátům, kteří s ním postávali před oknem. Bellis slabě zaslechla slovo, které mohlo znít jako „pasažéři", a hlava se jí zatočila návalem adrenalinu.

V tichosti se přikrčila, ani se nepohnula. Z chodby za sebou uslyšela vřískot cestujících, které piráti vyváděli ven.

Zaslechla Johanna Trhomucha, srdceryvný Meriopin pláč, vyděšenou okázalost doktora Konejšíka. Zaslechla výstřel, následovaný ustrašeným výkřikem.

Zvenku slyšela nářek vyděšených cestujících, právě vyváděných na palubu.

Piráti si počínali velmi důkladně. Bellis ani nedutala, ale slyšela, jak bouchají dveřmi při prohledávání chodeb. Zoufale se pokoušela opatrně zavřít dveře skříně, ale muž na chodbě je snadno otevřel, jen co se do nich opřel ramenem; a když před ní stanul celý špinavý a zakrvácený, ozbrojený mačetou, Bellis ztratila veškerou odvahu stavět se mu na odpor. Upustila láhev, kterou se vyzbrojila, a nechala ho, aby ji vytáhl ven.

Posádka, čítající skoro sto mužů, se ve zdrcené zbídačenosti seřadila na jednom konci paluby. Mrtví z jejich řad byli hozeni přes palubu. Cestující se k sobě tiskli kousek opodál. Některým z nich, jako třeba Johannovi, tekla krev z nosu a byli samá modřina.

Uprostřed skupiny cestujících, v nedefinovatelných hnědých šatech a se stejně pokorným a zubožením výrazem jako všichni ostatní, stál Silas Fenek. Skláněl hlavu a díval se do země. Bellis se na něj několikrát kradmo podívala, ale jeho pohledu se nedočkala.

Uprostřed paluby stál páchnoucí lodní náklad: desítky přetvorů vyvedených z podpalubí. Byli naprosto zmatení, na světle mžourali a udiveně hleděli na piráty.

Barvami hýřící útočníci se houpali v lanoví nebo smetali odpadky do moře. Rozestavili se kolem paluby a mířili na zajatce puškami a luky.

Vyvést všechny vystrašené, zaražené přetvory zabralo nějakou dobu. Když byly prozkoumán celý znečištěný nákladový prostor, bylo objeveno několik mrtvých těl. Piráti je shodili do moře, kde je kovové končetiny a přídavné části velice rychle stáhly ke dnu.

Na hladině se stále líně převalovala mohutná ponorka, nyní už těsně přihákovaná k *Terpsichorii*. Obě plavidla se pohupovala ve stejném rytmu.

Muž v šedém, vůdce pirátů, se pomalu otočil k zajatcům. Až nyní mu Bellis mohla pohlédnout do tváře.

Když si všimla nakrátko zastřižených šedivějících vlasů, odhadla, že mu táhne na čtyřicet. V hluboce zasazených očích se mu zračila zádumčivost, ústa měl pevně sevřená a smutná, rysy pevné.

Bellis stála vedle Johanna a ztichlých důstojníků. Muž v kožené zbroji pomalu došel ke kapitánovi. Zatímco míjel cestující, dva nebo tři kroky se zpříma díval na Johanna, potom z něho pohledem pomalu sklouzl.

„Nuže," ozval se kapitán Myzovič dostatečně hlasitě na to, aby ho slyšela většina přítomných, „*Terpsichorie* je vaše. Chápu to dobře, že za ni budete požadovat výkupné? V tom případě bych vám, pane, mohl sdělit, že mocnost, kterou reprezentujete, se dopustila nesmírné chyby. Nový Krobuzon jste rozhodně nepotěšil."

Vůdce pirátů se nehýbal.

„Ne, pane kapitáne," odpověděl. Teď, když nemusel překřikovat bitevní vřavu, mluvil mírným, skoro ženským hlasem. Podobně jako tváří i celým tělem jako by prosvítaly stopy nějaké tragédie. „Výkupné ne. Mocnosti, kterou zastupuji, je Nový Krobuzon zcela ukradený, pane kapitáne." Zadíval se Myzovičovi do očí a pomalu a vážně zavrtěl hlavou. „Zcela ukradený."

Aniž se otočil, natáhl za sebe ruku a jeden z jeho mužů mu podal velkou křesadlovou pistoli. Zkušeně ji před sebou podržel, přejel ji očima a zkontroloval pánvičku.

„Vaši muži jsou odvážní, ale nejsou to vojáci," pokračoval, zatímco potěžkával zbraň. „Otočíte laskavě hlavu, pane kapitáne?"

Chvíli bylo ticho, pak se Bellis sevřel žaludek a skoro se jí podlomily nohy, když pochopila, co právě řekl.

Kapitána a ostatní význam jeho slov zasáhl skoro ve stejném okamžiku. Ozvaly se povzdechy, Myzovič vytřeštil oči a tvář se mu zkroutila zlostí a hrůzou. Emoce se v ní přetlačovaly v odporném souboji. Otevíral a zavíral ústa.

„Ne, já hlavu *neotočím*, pane," zařval nakonec a Bellis při těch slovech, hysterii a šoku, které mu zlomily hlas, zalapala po dechu. „*Neotočím* a běžte s tím do prdele, pane, vy jeden zasraný *zbabělce*, pane, vy *sráči…*"

Muž v šedém přikývl.

„Jak si přejete." Pozvedl zbraň a střelil kapitána Myzoviče přímo do oka.

Ozvalo se krátké zapraštění, vystříkla krev a úlomky kosti a kapitán se s vyceněnými zuby a imbecilním výrazem v zohavené tváři skácel v křečích na zem.

Když dopadl na palubu, vzduch pročísla bouře výkřiků a nevěřícných heknutí. Vedle Bellis se zapotácel Johannes, kterému se z hrdla dralo přidušené chrčení. Bellis se dávila a polykala; při pohledu na umírajícího, který sebou škubal v tratolišti krve, dýchala přerývaně. Předklonila se a lekla se, že se pozvrací.

Někde za sebou uslyšela sestru Meriope, která koktavě odříkávala Dariochův žalozpěv.

Vrah vrátil zbraň a převzal další, čerstvě nabitou. Otočil se na důstojníky.

„Do Drmola," zaúpěl Břemen roztřeseným hlasem. Civěl na Myzovičovo tělo, potom se podíval na piráta. „Drmole můj nejmilejší," kňoural a zavřel oči. Muž v šedém mu prohnal kulku spánkem.

„*Pro bohy!*" zařval kdosi hystericky. Důstojníci ječeli, divoce se rozhlíželi kolem dokola a snažili se vycouvat někam pryč. Hřmot obou výstřelů se nad palubou stále vznášel v přízračně ozvěně.

Lidé vřeštěli. Někteří důstojníci padli prosebně na kolena. Bellis se nemohla uklidnit.

Muž v šedém rychle vylezl po žebříku na příďovou nástavbu a rozhlédl se po palubě.

„*S vražděním*," zvolal s rukama složenýma u úst do kornoutu, „*je konec.*"

Počkal si, až odezní vyděšený povyk.

„S vražděním je konec," zopakoval. „Dál zabíjet už není třeba. Slyšíte? Je s tím konec."

Rozpažil, když se začal znovu rozléhat povyk, který tentokrát znamenal udivenou a nevěřícnou úlevu.

„Poslouchejte mě," křikl. „Chci vám něco oznámit. Vy, muži v modrých uniformách, vy, námořníci novokrobuzonského obchodního loďstva, vaše dny u námořnictva skončily. Poručíci a podporučíci, musíte přehodnotit své pozice. Pro ty, kdo ctí své novokrobuzonské hodnosti, není tam, kam odplujeme, místo." Bellis v zoufalství vyděšeně a pokradmu sklouzla pohledem na Fenka. Ten si zarputile prohlížel své sepjaté ruce.

„Vy…" pokračoval muž a ukázal na muže a ženy z nákladového prostoru, „…jste přestali být přetvory, přestali jste být otroky. Vy…" a zadíval se na cestující, „…musíte přehodnotit svou novou existenci."

Sevřel hrazení a přejel očima po nechápavě se tvářících vězních. Od mrtvol kapitána a jeho prvního důstojníka k nim pomalu přitékaly potůčky krve.

„Musíte se mnou odplout," pravil muž tak hlasitě, aby ho všichni slyšeli. „Do nového města."

1. mezihra – Jinde

Neurčití tvorové kloužou a svírají skaliska, táhnou se vodou.

Pohybují se v noci mořem prostoupeným tmou, obdělávanými poli chaluh a mořských řas, ke světlům račích vesnic rozesetým v mělčinách. Tiše vklouzávají do kraalů.

Zahlédnou je tuleni v klecích, kteří ochutnají víry deformované vody, již tvorové zčeří při proplutí, a v panické hrůze se stahují a vrhají se na spletené stěny a střechy svých vězení. Vetřelci nahlížejí jako zvědaví skřítci do prázdných okenních otvorů a děsí obyvatele, kteří vybíhají na článkovaných nohou ven s vidlemi a kopími a vyděšeně bodají kolem sebe.

Račí statkáři rychle podléhají.

Jsou pochytáni, zajati, znehybněni a podrobeni výslechu. Ukolébáni thaumaturgií a přinuceni násilím, raci drmolí odpovědi na sykané otázky.

Vlnící se dravci se v nahodilých útržcích informací dozvídají věci, které potřebují vědět.

Doslechnou se o obrněných ponorkách ze Salkrikaltoru, které proplouvají vesnicemi v Baziliščím kanálu, hlídkují na tisících mílích vody a střeží nezřetelné hranice vlivu račího společenství. Střeží je před vetřelci.

Dravci se hašteří, uvažují a shromažďují.

Víme, odkud přišel.

Ale možná se nevrátí.

Vládne mezi nimi nejistota. Domů, nebo na východ – ven?

Stopa se dělí a lze udělat jediné. Dravci se rozdělují na dva sbory. Jeden míří na jihozápad do mělkých vod, do Železné zátoky a Tarmuthu a pomalu tekoucí zředěné soli delty Hrubodehtu, aby pátrali

a naslouchali, čekali na zprávy, slídili a skrývali se a pídili se po informacích.

Mizí ve víru zvlněné vody.

Druhý sbor, s nejistějším úkolem, míří pryč, dolů.

Míří do drtivých hlubin.

2. mezihra – Bellis Chladnovína

Ach. Ach, kam to plujeme?

Zamčeni v kajutách a vyslýcháni muži s bezobsažnými tvářemi, jako by tito vrazi, tito piráti byli sčítači lidu nebo byrokrati nebo… – Jméno? ptají se, a – Povolání? Potom chtějí znát můj – Důvod k cestě do Nova Esperium? A myslím, že se jim vysměju do obličeje.

Kam to, kurva, plujeme?

Dělají si dlouhé poznámky, detailně mě rozepisují do tištěných formulářů, potom se obracejí na sestru Meriope a dělají totéž i s ní. Reagují stejně na lingvistku i na jeptišku, sotva znatelnými přikývnutími a drobnými dotazy.

Proč si můžeme ponechat své věci? Proč mi neseberou šperky, neznásilní mě nebo neprobodnou? Žádné zbraně, říkají nám, a žádné peníze a žádné knihy, ale všechen ostatní majetek si můžeme nechat, a hrabou se nám v kufrech (jaksi lhostejně) a vytahují dýky a bankovky a monografie a špiní mi oblečení, ale všechno ostatní je nezajímá. Nevezmou mi dopisy, boty, obrázky a veškeré nahromaděné zbytečnosti.

Dohaduju se s nimi o knihách. Nemůžu vám je dát, říkám, nechte mi je, jsou moje, některé jsem napsala, a nechávají mi prázdný notes, ale tištěné knihy, povídky, učebnice, dlouhý román, všechno mi berou. Snadno. Je jim jedno, když jim ukazuju, že B. Chladnovína jsem já osobně. Odnesou i Chladnovíny.

A nevím proč. Nemůžu přijít na to, co vlastně dělají.

Sestra Meriope sedí a modlí se, drmolí svoje posvátné súry a mě překvapuje a těší, že nepláče.

Drží nás uvnitř a čas od času za námi přicházejí s čajem a jídlem, nejsou ani hrubí, ani milí, nejeví zájem jako ošetřovatelé v zoologické zahradě. Chci ven, říkám jim. Ostře klepu na dveře a říkám jim, že musím na záchod, vyhlížím ze dveří a stráž na naší chodbě na mě zařve, ať zůstanu uvnitř a přináší mi kýbl, na který sestra Meriope vrhá ponížený pohled. Je mi to jedno, lhala jsem jim. Chtěla jsem vyhledat Johanna anebo Fenka, chci se podívat, co se děje někde jinde.

Všude kolem je slyšet dupání a nezřetelné debaty v jazyce, kterému skoro nerozumím. Na severoseverovýchod, slyším, a na druhé straně paluby, a – Vůbec někdy? To říct nemůžu a – Kam odplula jeho strážní loď? A pak slyším další věci, které mi zůstávají nesrozumitelné.

Okýnkem u hlavy vidím jen poryvy větru nad hladinou, tmu nahoře i dole. Kouřím a kouřím.

A když dokouřím doutníčky, lehám si a uvědomuju si, že nečekám, až umřu, nevěřím, že umřu, čekám na něco jiného.

Až přistanu. Až pochopím. Až budu v cíli své cesty.

Když sleduju zmalovaný západ slunce, s jistým údivem si uvědomuju, že zavírám oči a jsem na smrt unavená a, u chrchle, opravdu? opravdu usnu? usnu, usnu

usnu

neklidné, ale dlouhé, ospalé oči mrkající za Meriopina nábožného kňourání, někdy se otevřou, ale pořád

spím

dokud se v náhlém záchvatu paniky neposadím a nevyhlédnu na projasňující se moře.

Přichází ráno. Prospala jsem noc, ve skrytu své snící hlavy.

Pečlivě se oblékám. Drhnu si vysoké boty. Jako vždy se líčím a svazuju si vlasy.

V půl sedmé zaklepe na dveře kaktusík a přináší nám kaši. Zatímco ji usrkáváme, sděluje nám, co se stane. – Už jsme skoro v cíli, říká. – Až zakotvíme, následujte ostatní cestující, počkejte, až uslyšíte svoje jména, a běžte, kam vám bude řečeno, a pak… ale ztrácím nit, ztrácím nit, pak co? Pak všechno pochopíme? Poznáme, co se s námi děje?

Kam plujeme?

Balím si věci a připravuju se, až nás někde, kdesi, vysadí. Myslím na Fenka. Co asi dělá a kde je? Byl tak zticha, když byl zabit kapitán.

Nechtěl, aby se někdo dozvěděl o jeho zmocnění, o tom, že může velet lodi, měnit trasy zaoceánských plaveb.

(Objímám ho.)

Ven. Do čerstvého průzračného větru. Neodbytně na mě naléhá.

Mžourám jako jeskynní sůva. Naučila jsem, se vidět v kalném hnědém světle kajuty a toto ráno mě leká. Slzí mi oči a mrkám a mrkám a nad hlavou se ode mě vzdalují mořská oblaka. Všude slyším slabý potlesk vln. Ve vzduchu kolem sebe cítím sůl.

Kolem mě stojí všichni ostatní, Konejšík a Kardomiovy, jedna i druhá. Murrigan a Ettenry a Bartol Gimgewry a Joreling Trhomuch, můj Johannes, který na mě spěšně pohlédne se záblesk úsměvu, než ho strhne dav, a někde je i Fenek, s hlavou pořád svěšenou, a všichni na tomto světle vypadáme, jako bychom byli neuměle vystřižení z papíru. Jsme zhotovení z podřadnějšího materiálu než zbytek dne. Ten nás ignoruje s drzostí zkurveného uličníka.

Chci zařvat na Johanna, ale toho odnáší proud lidí z lodi a já se nově projasněnýma očima dívám a dívám.

Zápasím se svým lodním kufrem, klopýtám, belhám se přes celou palubu. Cítím se potlučená světlem a vzduchem a opět vzhlížím k obloze a vidím, jak nade mnou krouží ptáci. Potácím se kupředu a nespouštím je z očí, opisují nad námi kruhy, přelétávají na pravobok a klikatě míří k obzoru a já na jejich trase spatřuju stěžně. Tomu jsem se vyhýbala. Ještě jsem se nepodívala do strany, ještě jsem si nevšimla, kde jsme. Cíl naší cesty se skrýval mimo mé zorné pole, ale teď, když se dívám na racky, mi náhle vniká do očí.

Je všude. Jak jsem ho mohla nevidět?

Šouráme se dál a někdo křičí naše jména, dělí nás do skupinek a rozdává pokyny, složité instrukce, ale já neposlouchám, protože se rozhlížím po

můj nejmilejší Drmole

někdo vyvolá mé jméno a já se tu opět ocitám vedle Johanna, ale nedívám se na něho, protože

sleduju

stěžeň za stěžněm a plachty a věž a

dál a víc

jsme tady

vedle tohoto lesa

u zasraného Drmolova chrchle

klam, optický klam

město, které se nekonečně hýbe a vlní a čvachtá ze strany na stranu

– slečno Chladnovíno, říká někdo nezúčastněně, ale já nemůžu, teď ne, teď se dívám, *položila jsem si kufr a* dívám se

a někdo třese Johannovi rukou, a on se na něho zmateně dívá, zatímco k němu promlouvají. – Ach, doktor Trhomuch, jste co nejsrdečněji vítán, je to pro nás veliká pocta, ale já neposlouchám, protože jsme tady, přistáli jsme a jen se podívejme jen se na to podívejme!

Ach, vždyť se vždyť musím se smát nebo zvracet, jak se mi obrací žaludek, podívejme, už jsme tady, jsme tady

Jsme tady.

Část druhá

Sůlština

Kapitola šestá

Pod vodou svítily lucerny. Zelené, šedé, studeně bílé a jantarové koule račí výroby a vykreslovaly spodní část města.

Světlo se ostře lámalo ve volně se vznášejících částečkách. Nevycházelo pouze z tisíce zdrojů umělého osvětlení, nýbrž i z brázd jitřního slunečního svitu, odkud se snášelo v ostrém úhlu pod hladinu a vytvářelo tunely mezi vlnami a většími hloubkami. Obeplouvaly je a tupě jimi proplouvaly ryby a kree.

Zdola město připomínalo souostroví stínů.

Nemělo pravidelný tvar, bylo nesmírně spletité a mohutně se rozvalovalo do dáli. Měnilo směr mořských proudů. Zanořené kýly byly natočené do všemožných směrů. Jako vlasy se ve vodě vznášely utržené a zapomenuté kotevní řetězy. Z otvorů města se vylévaly splašky: fekální hmota a částice, neklidně vířící olej, který se sunul k hladině v malých mastných vrstvách. Vodu znečišťoval neustávající výtok odpadu a mizel v ní.

Pod městem se stovky yardů táhlo rychle slábnoucí světlo, po něm pak míle tmavé vody.

Spodní strana Armady se hemžila životem.

Jejími strukturami se proplétaly ryby. Mezi odtoky se cílevědomě pohybovali myslící, mlokům podobní tvorové. Do skulin byly vsunuté klece z drátěného pletiva, které se houpaly i na koncích řetězů a byly plné vypasených tresek a tuňáků. Byla tu račí obydlí připomínající korálové nádory.

Za okraji města a pod ním, v místech, kde už sláblo světlo, se protáčeli a krmili obrovití a zpola ochočení mořští skřaraši. Vrněly tu ponorky – strnulé stíny. Na obhlídce tu neustále kroužil delfín. Ke

zvápenatělé základně města byla připoutána celá pohybující se biologická a politická sféra.

Okolní moře rezonovalo zhmotnělými zvuky: staccatovým cvakáním a vibracemi dunícího kovu, pohlcenými zvuky vodního tření, které vydávaly o sebe se otírající mořské proudy. Rachot, který odezněl, jakmile dosáhl hladiny.

Mezi tvory, kteří se drželi a viseli pod městem, byly i desítky mužů a žen. Šmátrali kolem sebe zdlouhavými pohyby, vedle ladných listů a hub zoufale nemotorní.

Voda byla studená a hladináři na sobě měli pogumované kožené obleky a ohromné přilby z mědi a tvrzeného skla; k hladině je poutaly vzduchové trubice. Viseli na žebřících a lanech a nebezpečně se vznášeli nad nepředstavitelnými hlubinami.

S pevně nasazenými přilbami byli odříznuti od zvuků a každý z nich se těžkopádně pohyboval vedle svých druhů, zcela o samotě. Jako vši šplhali po rouře, která se zanořovala do potemnělého moře jako převrácený komín. Představovala životem kypící změť řas a fantasticky zbarvených ulit. Chaluhy a žahavý filigrán ji dusily jako břečťan, volně kolem ní vlály a zlehka se dotýkaly planktonu.

Plul mezi nimi i plavec s obnaženou hrudí, z níž vyčnívala dvě dlouhá chapadla – vlnila se v proudu, ale také podle vlastního uvážení.

Byl to Tanner Vak.

Delfín se silnými údery ocasu hnal kolem okrajů města, ven a vzhůru ke světlu. Prorazil si cestu slábnoucím vodním tlakem, vymrštil se, vyletěl do vzduchu, chvíli visel ve sprše slaných kapek a vychytralýma očima si prohlížel město.

Pod hladinou se opět provlnil vrstvami vody. Nedaleko spatřil obrovské nezřetelné tvary, zastřené vodou a pableskováním thaumaturgie. Jelikož je střežili připoutaní žraloci, nebylo záhodno je prozkoumávat. Nebylo možno na ně zaostřit.

Neplavali kolem nich žádní potápěči.

Bellis vytrhly ze spánku hlasy.

Od příjezdu na Armadu uplynulo už několik týdnů.

Všechna rána byla stejná. Probudit se a posadit, chvíli čekat, nevěřícně se rozhlížet po malém pokojíku v neustálém ochromujícím údivu. Prýštil z ní dokonce silněji než stesk, který pociťovala po Novém Krobuzonu.

Jak jsem se sem dostala? zaznívala v ní nezodpovězená otázka.

Roztáhla závěsy, sevřela okenní římsu a rozhlížela se po městě.

Když připluli, onoho prvního dne, stáli se všemi svými zavazadly v hloučku na palubě *Terpsichorie*, obklopeni strážemi a ženami a muži se seznamy a nejrůznějšími dokumenty. Tváře pirátů byly zatvrzelé, ošlehané nepřízní počasí. Bellis se i navzdory strachu obezřele rozhlížela a nedokázala je pochopit. Byli příliš nesourodí, směs etnik a kultur. Pokožka i oblečení jim hrály všemožnými barvami. Někteří byli zjizveni abstraktními vzory; jiní se navlékli do batikovaných hábitů. Vypadali, jako by jejich společným znakem bylo pouze nevlídné vystupování.

Když znenadání ztuhli do jakéhosi pozoru, Bellis poznala, že se dostavili jejich nadřízení. U zábradlí lodi stanuli dva muži a žena. Přidal se k nim i vrah – šedě oděný velitel přepadového oddílu. Oblečení a meč už měl dokonale čisté.

K němu přistoupil mladší z mužů a přidala se i žena. Když je Bellis spatřila, zůstala na ně uhranuté hledět.

Muž měl na sobě tmavošedý oblek, žena jednoduché modré šaty. Byli vysocí a vystupovali s nesmírnou vážností. Muž měl pod nosem zastřižený knírek a šířil kolem sebe atmosféru nenucené arogance. Žena byla mohutných a nepravidelných rysů, ústa však měla smyslná a krutý výraz v očích podmanivý.

Důvodem, proč na ně Bellis užasle a znechuceně civěla, tím, co k nim připoutalo její pozornost, byly jizvy.

Jedna se stáčela po levé straně ženina obličeje, z vnějšího koutku oka ke koutku úst. Jemná a nepřerušovaná. Druhá, silnější, kratší a klikatější, se jí táhla od pravé strany nosu přes líci a zavinovala se, jako by jí chtěla obkroužit oko. A další jí obkreslovaly kontury tváře. Okrovou kůži hyzdily s estetickou jemností.

Když Bellis sklouzla pohledem ze ženy k muži, ucítila, jak se v ní cosi sevřelo. *Co je to, kurva, za bizarnost?* pomyslela si úzkostlivě.

Muž byl ozdoben totožnými, ale zrcadlově obrácenými šrámy. Dlouhou, oblou jizvou, která se mu táhla po pravé líci, kratším, ozdobným zářezem pod levým okem. Jako by byl ženiným pokřiveným odrazem.

Zatímco Bellis vyděšeně sledovala znetvořenou dvojici, žena promluvila.

„Už jste si nejspíš uvědomili,“ pronesla dobrou ragamolštinou a jemný hlas zvýšila natolik, aby ji všichni slyšeli, „že Armada se rozhodně nepodobá jiným městům.“

To má být uvítání? pomyslela si Bellis. To má být všechno, co nabídnou traumatizovaným a nic nechápajícím přeživším z *Terpsichorie?*

Žena pokračovala.

Vyprávěla jim o městě.

Občas se odmlčela a bez přerušení se ihned ozval muž. Byli skoro jako dvojčata, která si navzájem dokončují věty.

Bellis měla potíže poslouchat, co jí vlastně sdělují. Nevěděla, co si má myslet o pocitech, které před jejíma očima probíhaly mezi zjizveným mužem a ženou pokaždé, když se na sebe podívali. Především o jejich touze. Měla dojem, jako by přestala být ukotvena v čase: jako by o tomto příjezdu jen snila.

Později jí došlo, že většinu z toho, co bylo řečeno, vstřebala, že do ní slova vstoupila a byla zpracována na nějaké podvědomé úrovni. Informace proti její vůli vystoupily na povrch, když začala na Armadě žít.

V dané chvíli si však uvědomovala pouze jejich sdílenou náruživost a ohromené nadšení, které přivítalo poslední ženinu větu.

Slova k Bellis dospěla několik dlouhých vteřin poté, co byla pronesena, jako by měla lebku z nějakého tvrdého materiálu, jímž se zvuk pohyboval jen velice pomalu.

Ozval se davový povzdech, jásot a potom bouře nevěřícného povykování, nesmírná příbojová vlna nesoucí se z hrdel stovek vyčerpaných, páchnoucích přetvořených vězňů, kteří se na palubě prozatím jen třásli. Sílila a sílila, zprvu opatrně, a pak v závratném vítězoslavném opojení.

„Lidé, kaktusíci, hočiové, raci… *přetvoři,*“ řekla žena. „Na Armadě jste všichni námořníci a občané. Na Armadě mezi vámi není rozdílu. Tady jste svobodní. A sobě rovní.“

Uvítání nakonec přece jen zaznělo. A přetvoři na ně zareagovali s hlasitým a uslzeným povděkem.

Bellis byla se svými nahodilými druhy hromadně vehnána do města, kde na ně se smlouvami a nelítostnými a dychtivými výrazy čekali muži a ženy zastupující městské obchodní kruhy. Když se šourala pryč, ještě jednou se ohlédla po skupince vůdců a s úžasem si všimla, že se k nim připojila další postava.

Johannes Trhomuch naprosto omráčeně hleděl na ruku, kterou mu nabízel zjizvený muž – neodmítal ji, jen vypadal, jako by nedokázal přijít na to, co si s ní má počít. Předstoupil starší muž, který stál vedle

vraha a zjizvené dvojice, uhladil si sněhobílou bradku a Johanna hlasitě oslovil jménem.

To bylo vše, co Bellis spatřila předtím, než byla odvedena. Z paluby lodi na Armadu, do svého nového města.

Flotily příbytků. Města postaveného na kostrách starých lodí.

Všude se v nepolevujícím větru třepotalo a sušilo ošuntělé oblečení. Zmítalo se v armadských uličkách, u vysokých cihlových zdí, věží, stěžňů, komínů a ve starobylém ráhnoví. Bellis z okna vyhlížela na scénu tvořenou proměněnými stěžni a čeleny, městskou krajinu zobců a příďových nástaveb. Na stovky pospojovaných lodí, zaujímajících plochu skoro jedné čtvereční míle moře, a na město postavené na jejich základech.

Bezpočet lodních stavebních stylů: vyklizené válečné veslice; štíří galéry; lugry a brigantiny; mohutné parníky dlouhé stovky stop a vedle nich kánoe, které nebyly větší než člověk. Houpaly se zde cizokrajné primitivní keče a člun vyřezaný ze zkostnatělého těla velryby. Na vlnách spočívaly stovky lodí spoutané soustavou provazů a pohyblivých dřevěných lávek.

Město hlučelo. Uvázaní psi, pokřikování prodavačů, burácení motorů, kladiv a soustruhů, roztloukaného kamení. Klaksony z dílen. Smích a křik, vše v místní verzi sůlštiny, hybridní námořnické hantýrky, která byla jazykem Armady. A na pozadí těchto městských zvuků se neslo drsné rámusení lodí. Úpění dřeva a práskání kůže a lan, otloukání boku o bok.

Armada se neustále pohybovala, lávky se houpaly, vížky se nakláněly. Město se sunulo po mořské hladině.

Plavidla byla přestavována zevnitř ven. Z kajut a přepážek se staly domy; na starých dělových palubách vznikly dílny. Město však nebylo spoutáno existujícími lodními plášti. Přetvářelo je. Byly dostavovány a nastavovány; v architektonické změti se zde mísily styly a materiály stovek historických období, odrážející stovky estetických vnímání.

Několik staletí staré pagody se nebezpečně nakláněly na palubách starodávných veslic a na kolesových parnících uloupených v jižních mořích se jako nové komíny tyčily betonové monolity. Ulice mezi budovami byly úzké. Přes přestavěné lodi ubíhaly po lávkách, klikatily se mezi stěžni a náměstími a tím, co se dalo považovat za rezidence. Přes klipry, nad zbrojnicemi ukrytými hluboko v podpalubích, se táhly parky. Domy na palubách byly popraskané a rozklížené neustálým Pohybem lodí.

Bellis viděla plachty na tržnici U zimní slámy: stovky hbitých loděk a rychlých říčních člunů, z nichž žádný nebyl delší než dvacet

stop, které vyplňovaly prostor mezi honosnějšími loďmi. Malá plavidla, spoutaná řetězy a ztvrdlými lany, do sebe ustavičně narážela.

Prodavači právě otevírali a své malé plovoucí krámky věnčili stuhami, obkládali cedulemi a rozvěšovali na ně své zboží. Z okolních lodí sestupovali po strmých provazových lávkách na tržnici první zákazníci, kteří pak už zkušeně překračovali z jednoho člunu na druhý.

Vedle tržnice se houpala korbita zarostlá břečťanem a popínavými květinami. Na palubě byla postavena nízká, nádherně vyřezávaná obydlí. Plavidlo nemělo pokácené stěžně; po těch se naopak plazila vegetace, která jim dodávala vzhled starobylých stromů. Byla tu ponorka, která se neponořila už celá desetiletí. Kolem periskopu se jí táhl hřbet úzkých domků; připomínaly hřbetní ploutev. Obě plavidla byla propojena kymácející se dřevěnou lávkou, která se klenula nad tržnicí.

Z parníku se stal obytný blok; v trupu byla vyražena nová okna, na palubě vyrostla dětská prolézačka. V hranatém kolesovém parníku byly zřízeny houbové farmy. Vozová loď, s ozdobně vyleštěným řetězem, byla zastavěna řadami cihlových domků, jež vyplňovaly křivky lodních základů. Z komínů se linuly obláčky kouře.

Budovy ozdobené kostmi, nátěry v rozpětí od tlumených odstínů šedí a rzi ke křiklavé zářivosti heraldických barev: město esoterických forem. Jeho hybridnost byla strohá a zbavená veškerého kouzla, zohyzděná sešlostí a graffiti. Budovy na vlnách klesaly, zvedaly se a opět klesaly a představovaly nezřetelnou hrozbu.

V útrobách trampových obchodních korábů se ukrývaly slumy a rezidence, které se také neohroženě zvedaly na palubách šalup. Stály tu kostely, sanatoria a opuštěné domy, a všechny olizovala neustálá vlhkost a dotvářela sůl – a vše se halilo do šplouchání vln a hnilobného zápachu moře.

Lodě byly svázány tkanivem řetězů a sklopných svorníků. Každé plavidlo představovalo ostrůvek v síti provazových můstků. Navzájem propojené čluny vytvářely oblé hráze a obklopovaly volně plovoucí plavidla; tvořily přístav Basilio, kde mohlo v bezpečí před bouřemi zakotvit armadské loďstvo nebo lodě návštěvníků, kde se plavidla opravovala nebo vykládala.

Největší lodě pluly kolem okrajů města, za hranicemi tvořenými vlečnými čluny a parníky připoutanými k armadským bokům. Na otevřeném moři bylo vidět flotily rybářských bárek, městské válečné a vozové lodě, těžní čluny a další plavidla. Takové bylo armadské pirátské loďstvo, které vyráželo do světa a vracelo se do přístavu s náklady vyrvanými nepřátelům nebo moři.

A za tím vším, za městským horizontem, jenž se hemžil ptáky a dalšími tvary, za všemi těmito plavidly se rozkládalo moře.

Širý oceán. Vlny podobné neúnavně poletujícímu hmyzu.

Omračující a prázdné.

Bellis bylo dáno na srozuměnou, že lidé, kteří ji zajali, ji nyní chrání. Byla obyvatelkou Ostrovodského panství, jemuž vládli muž a žena s jizvami. Ti všem, které zajali, slíbili práci a ubytování, a své sliby rychle splnili. S vyděšenými, zmatenými nově příchozími se setkali agenti, vyvolali je jmény ze seznamů, ověřili si jejich dovednosti a osobní údaje a lámanou sůlštinou jim vysvětlili, jakou práci jim nabízejí.

Bellis několik minut trvalo, než pochopila, a ještě déle, než uvěřila, že jí nabízejí místo v knihovně.

Podepsala předložené papíry. Důstojníci a námořníci z *Terpsichorie* byli nekompromisně odváděni za účelem „posouzení“ a „převýchovy“ a Bellis rozhodně neměla náladu dělat potíže. Načmárala své jméno, strnulá vztekem. *Tomu, krucinál, říkáte nějaká smlouva?* chtělo se jí zařvat. *Nemám možnost volby, a všichni to dobře víte.* Přesto ji podepsala.

Organizace, předstírání legálnosti, ji mátly.

Byli to piráti. Ocitla se v pirátském městě, které se řídí tvrdými zákony obchodu, existuje v pórech světa, loupí nové občany z lodí; v plovoucím svobodném přístavu, jenž slouží k nákupu a prodeji kradeného zboží, kde má pravdu ten, kdo má moc. Důkazy o tom bylo možné nalézt všude: ve strohosti obyvatel, ve zbraních, které u sebe nepokrytě nosili, v bičištích a pranýřích, které spatřila na ostrovodských lodích. Napadlo ji, že na Armadě udržuje morálku námořní nástroj, bič.

Ale v lodním městě nevládla surová brutokracie, kterou Bellis očekávala. Fungovala tu jiná logika. Byly uzavírány písemné smlouvy, o nové osadníky se staraly úřady. Ano, našli se zde i jacísi úředníci: výkonná administrativní kasta, úplně stejná jako v Novém Krobuzonu.

Bok po boku s právem silnějšího, nebo jako jeho opora či jako jeho přirozený obal, zde vládla byrokratická pravidla. Neocitla se na lodi, ocitla se ve městě. Vstoupila do jiné země, stejně složité a organizované, jako byla ta její.

Úředníci ji odvedli na *Chromolit*, pomalu práchnivějící kolesový parník, a ubytovali ji ve dvou malých kulatých místnůstkách propojených točitým schodištěm, které bylo vestavěno do prostoru, jenž musel kdysi sloužit jako hlavní lodní komín.

Někde hluboko v útrobách lodi se skrýval parní stroj, který kdysi jejím nynějším domovem vypouštěl saze. Musel vyhasnout dávno před tím, než se narodila.

Bylo jí sděleno, že byt je jen její, ale musí za něj platit, každý týden, v ostrovodském zúčtovacím středisku. Byla jí vyplacena záloha na mzdu: několik bankovek a nějaké drobné – „deset očí tvoří vlajku, deset vlajek finiál.“ Platidla byla otřepená a neuměle vytištěná. Barva se lišila kus od kusu.

Bylo jí primitivní ragamolštinou řečeno, že Armadu nebude smět nikdy opustit, a potom ji zanechali o samotě.

Čekala, ale bylo to všechno. Ve městě byla sama, a město bylo vězením.

Nakonec ji hlad vyhnal, aby si šla koupit mastné jídlo od pouličního prodavače, který na ni drmolil sůlštinou příliš rychlou na to, aby jí pohotově porozuměla. Procházela se po ulicích, užaslá, že ji nikdo neobtěžuje. Cítila se tu tak cize, zdrcená kulturním šokem, který ji paralyzoval jako migréna, obklopená ženami a muži v bohatých, otrhaných šatech, dětmi bez domova, kaktusíky a cheprijkami, hočii, llorgissy, obrovskými gessiny, vu-murty a jinými tvory. Raci žili pod městem a nad hladinou se na svých pomalých, toporných nohou procházeli jen za dne.

Ulice připomínaly malé úzké hřebeny vinoucí se mezi domy natěsnanými na palubách. Bellis si zvykala na klouzání města, na obzor, který se neustále posouval a ujížděl. Všude kolem slyšela hulákání a rozhovory v sůlštině.

Učila se ji snadno: slovní zásoba nebyla nijak originální, poněvadž byla uloupena z jiných jazyků, a syntax byla jednoduchá. Musela ji používat – nemohla se vyhnout nákupu potravin, otázkám na směr nebo žádostem o vysvětlení, hovorům s jinými Armaďany –, a když jí mluvila, přízvuk ji označoval za čerstvou přistěhovalkyni, za někoho, kdo se nenarodil ve městě.

Ti, kteří s ní mluvili, k ní většinou přistupovali s trpělivostí, dokonce se na ni obraceli s těžkopádnou laskavostí a promíjeli jí rozmrzelost. Možná očekávali, že se zklidní, až Armadu přijme za svůj domov.

Nezklidnila se.

Toho rána, kdy vystoupila z komína *Chromolitu*, se jí v hlavě opět rozezněla otázka: *Jak jsem se sem dostala?*

Stála na ulici ve městě lodí, na slunci, lapená svými únosci v síti. Ze všech stran byla obklopena muži a ženami, stroze se tvářícími lidmi a příslušníky jiných ras, dokonce několika konstrukty, kteří

smlouvali, pracovali, drmolili sůlštinou. Bellis se procházela napříč Armadou – jako vězenkyně.

Měla namířeno do Hodinářského ostrohu. Toto panství sousedilo s Ostrovodami, a bylo známější pod názvy Knihov nebo cheprijská čtvrť.

Od věží *Chromolitu* to bylo do Velkoústrojné knihovny něco přes tisíc stop. Cestou musela přejít alespoň šest lodí.

Nebe bylo plné létacích strojů. Pod vzducholoděmi se kývaly gondoly, které přepravovaly cestující přes nepravidelně čnící budovy, přistávaly mezi těsně nastavěné domy, spouštěly provazové žebříky a obeplouvaly mnohem větší vzdušná plavidla, přepravující zboží a strojní zařízení. Ta nabývala přímo chaotických podob. Některá byla slátaná ze svázaných plynových vaků a kabiny a stroje z nich nazdařbůh vyčnívaly jako nahodilé nánosy materiálu. Stěžně korábů sloužily jako kotevní stožáry, z nichž jako šťavnaté, zmutované plody rašily aerostaty nejrůznějších tvarů.

Z *Chromolitu* Bellis přešla po strmé lávce na škuner *Postilion*, přeplněný stánky, v nichž se prodával tabák a cukrovinky. Přestoupila na barkantinu *Sedící rys*, s palubou hemžící se obchodníky s hedvábím, kteří prodávali přebytky z armadských loupežných výprav. Dál doprava, kolem zlomeného llorgisského mořského sloupu, pohupujícího se jako nějaká zlověstná rybářská návnada, a pak přešla Taftový most.

Ocitla se na *Přísné*, obrovitém klipru na okraji Knihova, kde vládly cheprijky. Vedle potahů, tažených armadskými děsivě zdegenerovanými voly a koňmi, Bellis minula i skupinku tří cheprijských strážných sester.

Podobné trojice byly k vidění i v Újetci a Přípotokách, cheprijských ghettech v Novém Krobuzonu. Když je tu spatřila poprvé, neubránila se úžasu. Cheprijky na Armadě, podobně jako cheprijky v Novém Krobuzonu, musely být dcerami uprchlic z Lodí milosrdenství, jež uctívaly to, co jim zbylo, to, na co si vzpomínaly, z beredkainevského panteonu. Nesly si tradiční zbraně. Pružná humanoidní ženská těla měly ošlehaná větrem, hlavy podobné gigantickým skarabům se jim duhově třpytily ve studené záři slunce.

V přítomnosti tolika němých cheprijských obyvatelek byly ulice Knihova tišší než ulice Ostrovod.

Na druhé straně byl vzduch lehce okořeněný zbytky chymických mlžných závojů, jež tvořily součást cheprijské komunikace. Byly ekvivalentem nespoutaného povykování.

Uličky a náměstí byly poseté sochami z cheprijských slin, jako tomu bylo na novokrobuzonském Náměstí soch. Postavami z mýtů, abstraktními tvary, mořskými stvůrami zhotovenými z opalizujícího materiálu, který cheprijky metabolizovaly prostřednictvím hlavoskarabů. Barvy byly tlumené, jako by zde barvuliny byly hůře k mání, nebo měly horší kvalitu.

Na jedné ze tříd *Smíšeného prachu,* cheprijské mechanické lodi – Lodi milosrdenství, která unikla Vyplenění, Bellis zpomalila, uhranutá pohledem na ozubená kola a architekturu staveb. Z pole na palubě zemědělské lodě u zádi jí prudké poryvy větru vháněly pod nohy hmyz a prázdné skořápky a z nižších palub k ní skrze žebroví zaznívalo vzdálené bučení dobytka.

Pokračovala přes vypasenou tovární loď *Laboratoř Aronnax,* podél hutí a rafinérií na Kromské náměstí, odkud se přes vodu táhla velká závěsná plošina na palubu *Ubožáka,* nejvzdálenější z plavidel, jež vytvářela Velkoústrojnou knihovnu.

„Nač ten spěch… nikdo se nestará, jestli přijdeš pozdě," utrousila Carrianne, jedna z lidských zaměstnankyň, když se Bellis prohnala kolem. „Jsi tady nová, bylas násilně odvedená, tak bys toho mohla taky využít." Bellis zaslechla, jak se směje, ale nic na to neřekla.

Chodby a přestavěné jídelny byly přecpané policemi a prskajícími petrolejkami. Badatelé všemožných ras špulili rty, pokud je měli, a toužebně za Bellis upírali oči. Čítárny byly velké a tiché. Okna měly zanesená vrstvami prachu a vysušeného hmyzu a zdálo se, jako by jejich tabulky přidávaly léta světlu, které se jimi snášelo přes rozlehlé stoly a svazky psané v desítkách jazyků. Když Bellis vstoupila do oddělení akvizic, připadlo jí, že i přidušený kašel zde zní jaksi omluvně. Knihy balancovaly na skříňkách, vozících a v neuspořádaných komíncích na podlaze.

Strávila zde celé hodiny metodickým tříděním svazků; vršila na hromady knihy psané jazyky, kterým nerozuměla, a údaje o dalších svazcích zapisovala na lístky. Ty pak abecedně zakládala – sůlská abeceda se jen lehce lišila od ragamolské – podle autora, názvu, jazyka, témat a předmětů.

Krátce předtím, než si měla udělat přestávku na oběd, zaslechla kroky. Napadlo ji, že to musí být Šekel. Chlapec byl jediným člověkem z *Terpsichorie,* s nímž se stýkala nebo mluvila. Při této myšlence se pousmála: Bellis se přátelí s plavčíkem. Už skoro před dvěma týdny ji přišel celý rozkurážený navštívit, čišela z něho pubertální drzost a vzrušení ze zajetí a nových okolností, v nichž se ocitli. (Vysvětlil jí, jak mu kdosi vyprávěl o „strašidelné vysoké paní v

černém a s modrými rty“, která pracuje v knihovně. Při těchto slovech se široce usmíval a Bellis se musela otočit, aby se nezasmála taky.)

Živil se všelijak a bydlel společně s jedním přetvořeným mužem z *Terpsichorie.* Bellis Šekelovi nabídla měděnou vlajku, když jí pomůže třídit knihy do polic, a on na to rád přistoupil. Od té doby přišel ještě několikrát, občas jí s něčím pomohl a vyprávěl si s ní o Armadě a porůznu rozptýlených známých z lodi.

Hodně se toho od něho dozvěděla.

Teď se k ní však úzkou chodbičkou neblížil Šekel, nýbrž rozpačitý, záhadně se usmívající Johannes Trhomuch.

Později si s jistým pocitem studu vzpomínala, jak při jeho příchodu vstala *(s radostným výkřikem, probohy, úplně jako nějaké přecitlivělé dítko)* a vrhla se mu kolem krku.

I on ji objal a nesměle se na ni usmál. A po dlouhém důvěrném uvítání se od sebe odtáhli a zadívali se jeden na druhého.

Řekl jí, že využívá první příležitosti, kdy mu bylo umožněno vyjít ven, a Bellis se ho hned vyptávala, co dělá. Byl poslán do knihovny a tak se rozhodl, že ji navštíví, ale Bellis se ho opět zeptala, co krucinál *dělá.* Když jí odpověděl, že jí to říci nemůže, že už musí jít, skoro zadupala vztekem, ale to už ji chlácholil *počkejte, počkejte,* a vysvětloval jí, že teď už má volného času přece jenom víc, a prosil ji, aby chvilku *poslouchala.*

„Jestli máte čas zítra večer,“ řekl, „rád bych vás pozval na večeři. Na pravé straně Ostrovod, na *Brunátném jazyku,* je jeden takový podnik, nazvaný U neuskutečněného času. Znáte ho?“

„Najdu to,“ opáčila Bellis.

„Mohl bych pro vás přijít,“ začal Trhomuch, ale Bellis mu skočila do řeči.

„Najdu to.“

Přírodovědec se na ni usmál s ohromeným potěšením, které si dobře zapamatovala. *Jen jestli budete mít ten čas doopravdy!* pomyslela si sardonicky. *To si vážně myslí… Je to možné?* Najednou se cítila nejistá, skoro vyděšená. *To snad ostatní každý večer někam chodí? Jsem tu ve vyhnanství sama? To si tady ve svém novém domově cestující z* Terpsichorie *každý večer vyhazují z kopýtka?*

Když toho večera Bellis odcházela z knihovny, stísněné prostředí Armady a úzké uličky na ni působily skličujícím dojmem. Když však zvedla zrak a zadívala se na siluetu města, Vzdutý oceán se na ni snesl jako žula, až ucítila, že nemůže dýchat. Nedokázala uvěřit, že masa vody a vzduchu kolem Armady město neutopí a vmžiku je nepozře.

Spočítala si mince a přistoupila ke kočímu vzdušné drožky, který do svého vznášedla právě čerpal plyn ze zásobárny na *Laboratoři Aronnax.*

Taxík si klidně vrněl ve výšce sta stop nad nejvyšší palubou a Bellis se pohupovala v gondole. Viděla, jak se pod ní nahodile kolébají okraje města a velice pomalu se nechávají unášet proudy, které pod nimi právě tekly. V dálce spatřila les strašidelné čtvrti. Arénu. Brukolakovu pevnost.

A uprostřed Ostrovod pak něco úžasného, něco, na co si doposud nedokázala zvyknout – zdroj síly tohoto panství. Něco, co mohutně čnělo na pozadí všech okolních lodí: největší loď ve městě, největší loď, kterou kdy viděla.

Skoro devět set stop zčernalého železa. Pět gigantických komínů a šest stěžňů bez plachtoví, dosahujících výšky více než dvou set stop; vysoko nad nimi pak přivázanou obrovskou poškozenou vzducholoď. Nesmírná kolesa po obou jejích bocích, jež se podobala průmyslovým plastikám. Paluby skoro prázdné, nenarušené náhodně rozestavěnými budovami, které hyzdily ostatní plavidla. Pevnost Milenců, jako na břeh vyplavený titán: *Velká Východní,* stroze si hovící uprostřed armadského baroka.

„Rozmyslela jsem si to," řekla Bellis znenadání. „Nepojedeme na *Chromolit."*

Nasměrovala pilota na záďozáďopravobok – v městském navigačním úzu vycházejícím z polohy *Velké Východní.* Když muž jemně stočil kormidlo, shlédla dolů na davy obyvatel. Vzduchoplavec si v poryvů rozvířeného vzduchu razil cestu mezi stěžni a ráhnovím, rozesetými po celé armadské obloze. Kolem věží Bellis sledovala městské ptactvo: racky, holuby a papoušky. Seděli na střechách a bidýlkách, na palubách lodí, pospolu vedle dalších živých tvorů.

Slunce zapadlo a město se blyštělo. Při letu nad světly ověšeným ráhnovím, na něž by dosáhla nataženou rukou, Bellis pocítila nával melancholie. Spatřila cíl své cesty: bulvár sv. Karčeriho na parníku *Glomarovo srdce,* omšele výstavní promenádu slabě zbarvených pouličních lamp, spletitých rzivců a štukových fasád. Když gondola začala klesat, upírala oči na ošumělejší, temnější siluetu za parkem.

Za čtyři sta stop dlouhou vodní plochou, třpytící se nečistotami, čněla věž z propletených nosníků. Dosahovala výšky, v níž se pohybovaly vzducholodě, a dštila plameny. Mohutná betonová struktura na nohách připomínajících čtyři drolící se sloupy vystupovala ze znečištěného moře. Tmavé jeřáby se pohybovaly bez zjevného účelu.

Bylo to monstrum vzbuzující úžas, ošklivé a zlověstné. Bellis se ve snášejícím se aerostatu opřela, aniž spouštěla zrak z *Durrhy*, uloupené novokrobuzonské plošiny.

Kapitola sedmá

Celý následující den bez slitování pršelo: tvrdé šedé kapky podobné úlomkům křemene.

Prodavači byli zticha; obchody šly jen velmi špatně. Na armadských lávkách to klouzalo. Docházelo k nehodám: opilci a nemotorové padali do studeného moře.

Městské opice zaraženě posedávaly pod markýzami a hašteřily se. Byli to škůdci, divoké kmeny, jež se volně pohybují po celém plovoucím městě, neustále spolu zápasí, perou se o zbytky a teritorium, ručkují pod mosty a honí se v ráhnoví. Nebyla to zde jediná volně žijící zvířata, byli to však nejúspěšnější sběrači odpadků. Opice se teď choulily v chladném vlhku a navzájem si apaticky probíraly srst.

V kalném světle Velkoústrojné knihovny a v bubnování dešťových kapek ztrácely smysl cedulky vyzývající návštěvníky, aby nevyrušovali ostatní.

Z Panáčníka zádumčivě zněly krevní sirény, jako tomu bývalo vždy, když lilo jako z konve a strupobijci říkali, že z oblohy crčí krev. Voda se podivně perlila na *Uroku,* vlajkové lodi v Suchopádu. Plesnivěla a žhnula, ta tmavá a zahnívající struktura strašidelné čtvrti. Lidé v sousedním Tobě-tebe-ti si ukazovali na zchátralou siluetu opuštěné čtvrti a navzájem se varovali, jak to mívali ve zvyku, že někde uvnitř se pohybuje lojový stvůr.

V první hodině po soumraku skončila ve ztichlé budově Mohylové síně na *Theriantropu,* srdci Panáčníka, rozmrzelá schůzka. Strupobijci na stráži u brány slyšeli, jak jednotlivé delegace odcházejí. Dotýkali se zbraní a dlaněmi si přejížděli krunýře svých organických zbrojí.

Stál mezi nimi i jeden muž: bez několika palců vysoký šest stop, s úžasně vypracovaným tělem, oblečený do tmavě šedého koženého obleku, s rovným mečem zavěšeným u boku. Pohyboval se a hovořil s klidnou graciézností.

Se strupobijci rozebíral vlastnosti zbraní, pak je vyzval, aby mu předvedli údery a rány z *mortu krutt*, jejich bojové nauky. Nechal je, aby se dotkli jemné spleti drátků, které se mu vinuly kolem pravé paže a po straně zbroje do baterie u opasku.

Muž srovnával výpad Zatvrzelý hřeb z dupoklání s úderem *sadr* z *mortu krutt*. On i jeho soupeř máchali rukama v pomalých ukázkových atacích, když tu se na vrcholu schodiště nad nimi otevřely dveře a stráže se urychleně postavily do pozoru. Muž v šedém se zvolna napřímil a došel do rohu mezipatra.

Sestupoval k nim ledově nasupený muž. Byl vysoký, mladě vyhlížející, s postavou tanečníka a pihovatou pokožkou barvy vybledlého popela. Vlasy jako by náležely někomu jinému: tmavé, dlouhé, hustě zkadeřené a z hlavy mu visely v nespoutaných loknách jako rozcupovaná vlna. Při každém pohybu poskakovaly a namotávaly se.

Když prošel kolem strupobijců, přísně jim pokynul. Stráže mu pozdrav opětovaly s mnohem větší obřadností. Zastavil se před mužem v šedém. Oba muži se na sebe dívali s nevyzpytatelnými výrazy.

„Živníku Dúle," pravil nakonec nově příchozí šeptem.

„Mrtevníku Brukolaku," zněla odpověď. Uther Dúl pohlížel na Brukolakovu širokou, pohlednou tvář.

„Zdá se, že vaši zaměstnavatelé se přece jen vrhli do toho hloupého intrikování," zamumlal Brukolak a zmlkl. „Pořád nemůžu uvěřit, Uthere," řekl nakonec, „že tuto šílenost schvalujete."

Uther Dúl se nehýbal, z muže před sebou nespouštěl oči.

Brukolak se narovnal a odfrkl si způsobem, který mohl vyjadřovat pohrdání, zasvěcení do společného tajemství nebo řadu jiných věcí. „Víte, že se to nestane," pokračoval. „Město to nedovolí. K tomuto účelu město neslouží."

Brukolak líně otevřel ústa; vyšlehl mu z nich velký rozeklaný jazyk, kterým ochutnal vzduch a stopy Dúlova potu.

Určité věci dávaly Tanneru Vakovi jen pramalý smysl.

Nechápal, jak může snášet chlad mořské vody. se svými rozměrnými přetvořenými chapadly se musel potápět s obnaženou hrudí a při prvním dotyku vody utrpěl šok. Skoro to vzdal, pak se natřel lojem; ale aklimatizoval se mnohem rychleji, než byl s to

pochopit. Chlad mu pořád naháněl strach, ale vnímal jej už jen abstraktně. Neochromoval ho.

Nechápal, proč se mu ve slané vodě chapadla hojí.

Od chvíle, kdy mu byla naroubována z rozmaru novokrobuzonského soudce – jako trest, který podle jakési blahosklonné alegorické logiky, již nikdy nepochopil, údajně souvisel s jeho zločinem –, na něm visela jako zapáchající mrtvé údy. Jednou do nich na zkoušku řízl a vrstvy nervů, jež do nich byly vpraveny, explodovaly bolestí, při níž málem omdlel. Ale bolest byla to jediné, co v nich žilo, takže si je ovinul kolem těla jako hnijící krajty a pokoušel se je ignorovat.

Ale jakmile se ponořil do slané vody, začala se hýbat.

Nesčetná drobná poranění na nich zmizela, a když se jich nyní dotkl, byla studená. Po třech ponorech si k vlastnímu obrovskému údivu uvědomil, že chapadla se začala pohybovat nezávisle na vodě.

Hojila se.

Po několika týdnech potápění jimi prochvívaly nové počitky, přísavky se jemně svíraly a přichytávaly se k okolním předmětům. Tanner se učil pohybovat jimi podle vlastní vůle.

V prvních zmatených dnech po příjezdu se Tanner procházel po jednotlivých panstvích a udiveně poslouchal obchodníky a předáky, kteří mu nabízeli práci v jazyce, jemuž se velice rychle učil.

Když místopřísežně prohlásil, že je technik, náborář pracující pro Ostrovodský přístavní úřad na něho vrhl hladový pohled a dětinskou sůlštinou a pantomimickými posunky rukou se ho zeptal, zda nechce jít do učení na potápěče. Je jednodušší vyškolit technika na potápěče než naučit potápěče dovednostem, které nashromáždil Tanner.

Dýchat vzduch pumpovaný shora a pohybovat se bez přílišného výdeje energie, aby se zbytečně neroztočil, se učil jen velice ztěžka, neboť v horké, těsné přilbě bylo snadné podlehnout panice. Nakonec si však vychutnával zpomalený rytmus a rozvířenou jasnost vody za sklem.

Vykonával nyní podobnou práci, kterou dělal vždycky – záplatoval a opravoval, přestavoval, pohrával si s nářadím u velkých strojů –, avšak tentokrát hluboko pod přístavními mechanismy a jeřáby. Svou práci vykonával pod tlakem vody, před očima ryb a úhořů, vystavený napospas proudům, zrodivším se kdesi daleko od města.

„Už jsem ti říkal, že Studenej čumák dělá v knihovně, ne?“

„Říkal, chlapče," odpověděl Tanner. Spolu se Šekelem jedl pod markýzou v docích, zatímco se kolem nich nadále snášely záplavy vody.

Šekel přišel do přístavu se skupinkou otrhaných uličníků ve věku mezi dvanácti až šestnácti roky. Tanner si byl skoro jistý, že všichni s výjimkou Šekela se narodili na Armadě; skutečnost, že mezi sebe vpustili zajatce, který se ještě potýkal se sůlštinou, svědčila o Šekelově mimořádné přizpůsobivosti.

Teď Šekela nechali, aby pojedl společně s Tannerem.

„Ta knihovna se mi líbí," řekl. „Chodím tam rád, a není to ani kvůli té ledové ženské."

„Nebude ti vůbec na škodu, když se začneš trochu věnovat čtení, chlapče," podotkl Tanner. „Už jsme skončili s Kronohovými skutky; mohl by sis najít jiné příběhy. Pro změnu bys je teď mohl číst ty mně. Jak ti jdou písmena?"

„Umím je poznávat," opáčil Šekel neurčitě.

„Tak na tom pracuj. Běž si promluvit se slečnou Čumákovou a nech si od ní doporučit něco ke čtení."

Chvíli jedli v tichosti a dívali se na skupinku armadských raků, jak vylézají ze svého podvodního rakoviště.

„Jaké je to tam dole?" zeptal se nakonec Šekel.

„Je tam zima," odpověděl Tanner. „A tma. Tma, ale… taková svítivá. Ohromná. Prostě tě obklopuje ohromnost. Jsou tam tvary, které vidíš jenom tak trošku, ohromné tmavé siluety. Ponorky a jiné věci – a někdy máš pocit, že vidíš ještě něco. Nemůžeš to pořádně rozeznat a hlídají to stráže, takže se nemůžeš dostat moc blízko.

Sledoval jsem raky pod jejich rakovišti. Mořské skřarachy, které občas zapřahají do vozových lodí. Rybáky, podobné mlokům, z Koupáku. Ty při pohybu skoro neuvidíš. Delfína Parchanta Jana. Pod hladinou funguje pro Milence jako šéf bezpečnosti, a chladnokrevnějšího, zlomyslnějšího hajzla si nedokážeš představit.

A pak je tam pár… přetvorů." Hlas mu odvířil do ticha.

„To je divný, co?" poznamenal Šekel s pohledem upřeným na Tannera. „Nemůžu si zvyknout, že…" Nic víc neřekl.

Nemohl si na to zvyknout ani jeden z nich. Místo, kde jsou si přetvoři rovni s ostatními. Kde může být přetvor předákem nebo vedoucím, a ne tím nejposlednějším nádeníkem.

Šekel si všiml, jak si Tanner tře chapadla. „Jak se jim daří?" zeptal se a Tanner se usmál a soustředil se, a jeden z pružných údů se trochu stáhl a jako umírající had se začal sunout k Šekelově chlebu. Hoch uznale zatleskal.

Na okraji mola, kde vyplouvali na hladinu raci, stál vysoký kaktusík s obnaženou hrudí posetou žilnatými rostlinnými jizvami. Přes záda měl uvázanou obrovskou sečnou kuš.

„Znáš ho?“ zeptal se Tanner. „Jmenuje se Hedrigall.“

„To mi jako kaktusíkovský jméno moc nepřipadá,“ namítl Šekel a Tanner zavrtěl hlavou.

„Není to kaktusík z Nového Krobuzonu,“ začal vysvětlovat, „dokonce ani z Šankelu. Zajali ho, stejně jako nás. Do města se dostal před víc než dvaceti lety. Je z Dreer Samheru, a ten leží skoro dva tisíce mil od Nového Krobuzonu.

A povím ti, Šekele, ten umí vyprávět. Ten zná příběhů, že ani nepotřebuješ knížky.

Než ho zajali a dostal se sem do města, působil jako obchodník a pirát, a viděl úplně všechny tvory, co žijí v moři. S tou kuší by ti dokázal očesat vlasy; takovou má mušku. Viděl keragory a komáří lidi i nezařazené a vlastně všechno, na co si vzpomeneš. A to bys hleděl, jak ten o tom umí vyprávět. V Dreer Samheru jsou bajkáři, kteří se vyprávěním příběhů přímo živí. Hed byl jedním z nich. Když se mu chce, může tě svým hlasem zhypnotizovat, úplně tě jím opije. Zatímco ti vykládá ty příběhy.“

Kaktusík stál bez hnutí a nastavoval kůži úderům deště.

„A teď je z něho vzduchoplavec,“ pokračoval Tanner. „Už několik let řídí vzducholoď na *Velké Východní* – výzvědné a válečné staty. Je to jeden z nejdůležitějších lidí, co pracují pro Milence, a je to fakt prima chlapík. Teď tráví nejvíc času nahoře v *Aroganci.*“

Tanner a Šekel se podívali za sebe a vzhůru. *Arogance* byla připoutána víc než tisíc stop nad palubou *Velké Východní.* Byla to velká, poničená vzducholoď se zkroucenými ocasními ploutvemi a motorem, který nefungoval už několik let. Na konci stovek yardů dehtem vyztuženého lana, přivázaného ke gigantické lodi, sloužil jako městský strážní koš.

„Hedrigallovi se tam nahoře moc líbí,“ dodal Tanner. „Řekl mi, že teď už chce mít jenom klid.“

„Tannere,“ začal Šekel pomalu, „jakej máš názor na Milence? Přece pro ně pracuješ; Slyšels je mluvit; víš, jak vypadají. Co si o nich myslíš? Proč děláš to, co ti řeknou?“

Tanner mluvil a věděl, že mu Šekel nebude úplně rozumět. Ale byla to tak důležitá otázka, že se otočil a na chlapce, s nímž společně bydlel (na levoboku staré železné lodi), se velice obezřele zadíval. Z chlapce, který byl jeho žalářníkem, posluchačem a přítelem, se stával někdo jiný, někdo jako příbuzný.

„Měl jsem být otrokem v koloniích, Šekele," řekl potichu. „Milenci z *Velké Východní* se mě ujali, dali mi práci, kde si můžu vydělat peníze, a řekli mi, že je jim u prdele, jestli jsem byl někdy přetvořen. Milenci mi dali život, Šekele, a město a domov. Říkám ti, že ode mě můžou chtít úplně *všechno* na světě a já to pro ně kurevsky rád udělám. Nový Krobuzon mi může políbit prdel, hochu. Jsem Armaďan, obyvatel Ostrovod. Učím se sůlštinu. Jsem loajální."

Šekel z něho nespouštěl oči. Tanner byl klidný, pomalu se vyjadřující muž a Šekel z něho ještě nikdy necítil takové zaujetí.

Hluboce na něho zapůsobil.

Nepřestávalo pršet. Osvobození cestující z *Terpsichorie* se snažili na Armadě nějak žít.

Na křiklavých jolách a barkantinách se dohadovali, nakupovali a prodávali a kradli, učili se sůlštinu, někteří plakali, studovali mapy města, propočítávali vzdálenosti do Nového Krobuzonu nebo z Nova Esperium. Truchlili nad ztrátou svého dosavadního života, civěli na světlotisky přátel a milých, které zanechali doma.

V převýchovném vězení mezi Ostrovodami a Panáčníkem dosud zůstávaly desítky námořníků z *Terpsichorie.* Někteří pokřikovali na vychovatele, kteří se je pokoušeli uklidnit a celou dobu posuzovali, zda se ten který námořník dokáže vymanit ze svých pout, zda se oslabí jeho vazby na Nový Krobuzon, zda ho budou moci získat pro Armadu.

A pokud ne, rozhodovali, co s ním provedou.

Bellis dorazila do Neuskutečněného času s rozmazaným líčením a splihlými vlasy. Stála celá promáčená ve dveřích, kde ji ihned uvítal číšník; v překvapení nad jeho chováním na něho vytřeštila oči. *Jako by to byl opravdový číšník v opravdové restauraci a v opravdovém městě,* proběhlo jí hlavou.

Brunátný jazyk byla velká a starobylá loď. Byla tak zastavěná budovami, tak dovedně přebudovaná a dotvořená, že nebylo možné určit, jakým typem lodi kdysi byla. Součást Armady už tvořila celá staletí. Příďovou nástavbu měla posetou sutinami starých chrámů z bílého kamene, který se z větší části povaloval po zemi, rozdrcený na prach. Ruiny byly obrostlé břečťanem a kopřivami, které však nedokázaly zabránit vstupu městským dětem.

V uličkách *Brunátného jazyka* se krčily podivné tvary, kusy záhadných věcí vyrvaných moři, které tu zůstávaly ležet v koutech jakoby zapomenuté. Restaurace byla malá, teploučká, jen zpoloviny zaplněná, obložená tmavenem. Okna shlížela přes změť kečí a kánoí na Spratohřbetské doky, druhý armadský přístav.

Bellis si s bodnutím u srdce všimla, že ze stropu v restauraci visí na krátkých provázcích papírové lampióny. Naposledy je viděla v hospodě U hodin a kohoutka, ve Vilných polích v Novém Krobuzonu.

Aby se zbavila palčivé melancholie, musela potřást hlavou. Od stolu v koutě vstával Johannes a mával na ni.

Chvíli seděli potichu. Johannes jí připadal nesmělý a Bellis si uvědomila, že vůči němu pociťuje rozmrzelost za to, že o sobě nedával tak dlouho vědět, ale jelikož tušila, že se k němu nechová spravedlivě, zvolila mlčení.

Pak si s úžasem všimla, že červené víno na stole je archivní Galaggi, Villa Predicus 1768. Vzhlédla k Johannovi s nevěřícným pohledem. S pevně stisknutými rty dala najevo nesouhlas.

„Myslel jsem, že bychom to mohli oslavit," řekl. „Když se tak opět setkáváme."

Víno bylo výtečné.

„Proč mě… nás… tady nechávají takhle žít? Nebo hnít?" ptala se Bellis. Ujídala své soté z ryb a hořkého, na lodi pěstovaného listí. „Řekla bych… řekla bych, že není moc rozumné sebrat několika stovkám lidí život a pak je vypustit do… tohoto…"

„To neudělali," namítl Johannes. „Kolik z ostatních cestujících z *Terpsichorie* jste viděla? Kolik členů posádky? To si nevzpomínáte na ty pohovory, otázky, když jsme sem přijeli? Byly to testy," dodal mírně. „Posuzovali, kdo nepředstavuje riziko a kdo ano. Kdyby si mysleli, že s vámi budou příliš velké potíže… nebo že jste příliš vázaná na Nový Krobuzon…" Nechal slova odeznít.

„Pak co…?" zatlačila na něho Bellis. „Tak jako kapitán…?"

„Ne, ne, ne," ohradil se Johannes rychle. „Myslím, že na vás působí. Pokoušejí se vás přesvědčit. Chci říct, že vy o násilném verbování víte svoje. V novokrobuzonském loďstvu je spousta námořníků, kteří měli s mořem společného jen tolik, že v noci, kdy byli *naverbováni*, hýřili v nějaké přístavní krčmě. Většině z nich to nezabrání, aby nakonec, když nastoupí do služby, na moři už zůstala."

„Na chvíli," opáčila Bellis.

„Ano. Neříkám, že je to úplně totéž. Je tu jeden velký rozdíl: jakmile vstoupíte na Armadu, už z ní… neodejdete."

„To už jsem slyšela snad tisíckrát," poznamenala Bellis pomalu. „Ale co armadské loďstvo? Co raci pod hladinou? Myslíte si, že ti utéct nemůžou? Ale stejně, kdyby to byla pravda, kdyby lidé neměli sebemenší možnost odsud uniknout, pak by tu nebyl schopný žít nikdo kromě těch, co se tu narodili."

„Ovšem," přitakal Johannes. „Než se městští korzáři dostanou zpátky na Armadu, plaví se po moři celé měsíce, možná i roky. A při těchto cestách kotví v cizích přístavech a vsadím se, že pár členů posádky občas určitě zmizí. Bývalí Armaďané musí být rozeseti po celém světě.

Ale skutečností zůstává, že tyto posádky jsou pečlivě vybírány: zčásti z hlediska oddanosti a zčásti proto, že pokud opravdu utečou, nebude to vadit. Je pravidlem, že to jsou skoro všechno lidé narození ve městě; propustku jen zřídkakdy získá někdo naverbovaný zvnějšku. Někdo, jako jste vy nebo já, si o nalodění na takové plavidlo může nechat jen zdát. Většina z nás, zajatců, dožije svá léta na Armadě.

Ale krucinál, Bellis, zamyslete se, kdo bývá takto zajat. Jasně, několik námořníků, několik *konkurujících* pirátů, několik obchodníků. Ale ty lodě, se kterými se Armaďané setkávají – myslíte si, že bývají uneseny všechny? Většina ukořistěných plavidel jsou lodě… lodě jako *Terpsichorie. Koráby s otroky* nebo lodě mířící do kolonií s náklady přetvorů. Nebo vězeňské lodě. Nebo lodě přepravující válečné zajatce.

Většina přetvorů na *Terpsichorii* si už dávno uvědomila, že se nikdy nevrátí domů. Dvacet let, páni – to se rovná doživotí a trestu smrti, a oni to vědí. A teď se ocitnou tady, a mají práci, peníze a *úctu.*… Můžete se divit, že na to přistoupí? Pokud vím, z *Terpsichorie* bude možná odmítnuto jen sedm přetvorů, a dva z nich už trpí demencí."

A jak to, kurva, jak to ve jménu Drmola jenom víš? ptala se Bellis v duchu.

„A co lidé jako my?" pokračoval Johannes. „My všichni… jsme dobře věděli, že se domů – do Nového Krobuzonu – nepodíváme nejméně, a říkám nejméně, pět let, ale nejspíš mnohem déle. Podívejte se na tu nesourodou směsici, kterou představujeme. Řekl bych, že ze zbývajících pasažérů měl nezničitelnou vazbu na město jen málokdo. Lidé, kteří sem přijedou, jsou přirozeně vykolejení; a překvapení, zmatení, vyděšení. Ale nejsou na kolenou. Copak tu nenaleznou onen 'nový život', který se slibuje novým kolonistům v Nova Esperium? Není to něco, co většina z nás hledala?"

Většina snad, pomyslela si Bellis. *Ale ne všichni. A jestli předtím, než nás tu nechají volně žít, posuzují, jak jsme tady spokojení, pak* bozi vědí *– já vím –, že se při posuzování můžou dopustit přehmatů.*

„Pochybuji," mluvil dál Johannes, „že by byli tak naivní a nechali nás, abychom se tu potloukali bez dozoru. Překvapilo by mě, kdyby si o nás nevedli pečlivé záznamy. Mám tušení, že jsme pořád střeženi. Ale stejně, co bychom mohli dělat? Jsme ve *městě*, ne na člunu, který bychom mohli řídit nebo ze kterého bychom mohli utéct.

Skutečné potíže by mohly být jedině s posádkou. Na spousty námořníků čekají doma rodiny. Právě u těch existuje velká pravděpodobnost, že představu o novém domově odmítnou.“

Jenom s posádkou? pomyslela si Bellis a ucítila v krku hořkou pachuť.

„A co se s nimi teda stane? To, co s kapitánem?“ zeptala se mdle. „To, co s Břemenem?“

Johannes sebou cukl.

„Bylo… bylo mi řečeno, že… se to na nalezených lodích týká jen kapitánů a prvních důstojníků… Že ti mohou přijít o příliš mnoho, že jsou mimořádně spjati se svým domovským přístavem…“

Ve tváři se mu zračila jakási podlézavost a omluvnost. Bellis si se sílícím pocitem odcizení uvědomovala, že zůstala sama.

Dnes večer sem přišla s představou, že si s Johannem bude moci promluvit o Novém Krobuzonu, že se s ním podělí o svou sklíčenost, že se bude moci dotknout zkrvavené části své mysli a rozpovídat se o lidech a ulicích, které jí tak chybí.

Že by se třeba mohli dostat k tématu, které jí už celé týdny nedává spát: možnosti útěku.

Ale Johannes se přizpůsoboval. Hovořil pečlivě neutrálním hlasem, jako by všechno, co říkal, bylo jen líčením událostí. Snažil se smířit s vládci města. Na Armadě našel něco, co mu umožňovalo pomýšlet na ni jako na nový domov.

Co pro to museli udělat? napadlo ji. *Co tady dělá?*

„O kom jste ještě něco slyšel?“ zeptala se po nevraživé odmlce.

„Musím bohužel říci, že Konejšík byl jedním z těch, kdo příjezd nezvládli,“ pravil a tvářil se vskutku smutně. Hybridní a neustále se měnící armadská populace mohla za to, že město fungovalo jako přenašeč bezpočtu nemocí. Obyvatelé v něm narození byli odolní, ale každá skupina zajatců se hned po příjezdu musela potýkat s horečkami a nakažlivými nemocemi a několik nově příchozích vždy zemřelo. „Slyšel jsem zvěsti, že náš nový spolucestující, pan Fenek, pracuje někde v Ostrovodách nebo v Tobě-tebe-ti. Sestra Meriope…“ vyhrkl najednou a oči se mu rozšířily. Zavrtěl hlavou. „Sestra Meriope… Je z důvodu vlastní bezpečnosti pod neustálým dohledem. Ustavičně vyhrožuje, že si ublíží. Bellis,“ zašeptal, *„ona je těhotná.“*

Bellis vytřeštila oči.

To přece nemůžu poslouchat, pomyslela si a mluvila jen tolik, aby udržovala tok hovoru. Cítila se osamělá. *Nesmyslná tajemství a klišé. Co bude následovat?* uvažovala opovržlivě, zatímco se Johannes dál monotónně probíral seznamem cestujících a důstojníků *Terpsichorie.*

Že byl nějaký důvěryhodný námořník ve skutečnosti převlečená žena, které se chtělo na moře? Láska a sodomie mezi důstojníky?

Toho večera bylo na Johannovi cosi patetického, co by ji v souvislosti s ním nikdy předtím nenapadlo.

„Jak to všechno víte, Johanne?“ zeptala se nakonec opatrně. „Kam jste se to dostal? Co vlastně děláte?“

Johannes si odkašlal a dlouho upíral zrak do sklenice.

„Bellis…“ Zdálo se, jako by se slabý ruch restaurace kolem něho hlasitě rozléhal. „Bellis… mohu vám něco říci důvěrně?“ Povzdechl si, a vzhlédl k ní.

„Pracuji pro Milence,“ přiznal se. „A nemám na mysli práci někde v Ostrovodách. Pracuji *přímo* pro ně. Vytvořili tým výzkumníků, kteří pracují na jednom zcela…“ Zavrtěl hlavou a začal se radostně usmívat. „Na jednom zcela *neuvěřitelném* projektu. Je to úžasná příležitost. A přizvali mě, abych s nimi spolupracoval – vzhledem k mé předešlé práci.

Členové týmu četli některé z mých výzkumných prací a rozhodli se, že bych mohl… že chtějí, abych s nimi spolupracoval.“ Bellis si uvědomila, že překypuje nadšením. Choval se jako dítě, skoro úplně jako dítě.

„Jsou tu thaumaturgové, oceánologové, mořští biologové. Součástí týmu je rovněž muž, který přepadl *Terpsichorii*, Uther Dúl. Ve skutečnosti hraje klíčovou roli. Je to filozof. Pracuje se současně na nejrůznějších projektech. Projektech týkajících se kryptogeografie a teorie pravděpodobnosti, stejně jako… výzkumů, na nichž pracuji já. Muž, který má všechno na starosti, je úchvatný. Byl s Milenci, když jsme přijeli; vysoký muž s vousy.“

„Pamatuji se na něho,“ podotkla Bellis. „Vítal vás.“

Johannovi se tváří mihl výraz na hranici mezi zkroušeností a vzrušením.

„To je pravda,“ odpověděl. „To je Tintinnabulum. Lovec, člověk zvenčí, zaměstnaný městem. Spolu s dalšími sedmi muži žije na *Bobrovi*, v místě, kde Ostrovody sousedí s Panáčníkem a Knihovem. Na malé lodi se zvonicí…

Věnujeme se tak *úžasné* práci,“ vyhrkl znenadání, a když Bellis spatřila jeho ničím nezkalenou rozkoš, pochopila, že si ho Armada zcela získala. „Zařízení jsou sice stará a nespolehlivá – analytické stroje jsou vyloženě starobylé, ale práce je mnohem a mnohem revolučnější. Musím dohánět měsíce výzkumů – učím se sůlsky. Tahle práce… znamená číst ta nejrůznorodější pojednání.“

Usmál se na ni s nedůvěřivou hrdostí. „Pro tento projekt existují jisté klíčové texty. Jeden z nich jsem napsal já. Věřila byste tomu?

Není to neuvěřitelné? Pocházejí z celého světa. Z Nového Krobuzonu, Chadoru. A pak jsou tajemné knihy, které nemůžeme najít. Jsou psány ragamolštinou, sůlštinou a měsíčním písmem… jedna z těch nejdůležitějších je prý sepsána ve vysoké kettštině. Vytvořili jsme si jejich seznam z odkazů v knihách, které máme k dispozici. Jen bozi vědí, jak tady nashromáždili tak úžasnou knihovnu, Bellis. Polovinu z těchto knih bych doma nikdy nesehnal…“

„Ukradli je, Johanne,“ odsekla a tím ho umlčela. „Tak je sehnali. Každý zatracený svazek ve Velkoústrojné knihovně je ukradený. Z lodí, z měst, která drancují na souši. Od lidí, jako jsem já. Jsou tu mé knihy, které jsem *já* napsala a které mi byly ukradeny. Takto získávají své knihy.“

Bellis se v žaludku usazovalo cosi studeného.

„Povězte mi,“ začala a pak se zarazila. Napila se vína, zhluboka se nadechla a zkusila to ještě jednou. „Povězte mi, Johanne, není to zvláštní? Že z celého oceánu – *celého zasraného oceánu*, že z celého širého moře si vyberou loď, na níž se plaví jejich intelektuální hrdina…“

A opět v jeho očích spatřila onen rozpačitý koktejl omluv a povznesenosti.

„Ano,“ odpověděl. „Teď jste na to kápla. O tom jsem se s vámi chtěl bavit.“

Bellis najednou věděla, co se chystá říct, pocítila jistotu, při níž se jí zvedl žaludek odporem, ale přesto ho měla pořád ráda, opravdu měla, a tolik chtěla, aby se mýlila, že nevstala a neodešla; chtěla, aby ji opravil, i když věděla, že to neudělá.

„Nebyla to náhoda, Bellis,“ slyšela. „Nebyla. Mají v Salkrikaltoru agenta. Dostávají seznamy pasažérů plujících do kolonií. Věděli, že přijíždíme. Věděli, že přijíždím.“

Papírové lampióny se rozkývaly, když někdo otevřel a zavřel dveře. Od vedlejšího stolu se ozýval zvonivý smích. Obklopovala je vůně plněného masa.

„Proto zajali naši loď. Přišli si pro mě,“ dodal Johannes pomalu a Bellis zavřela oči, poražená.

„Ach, Johanne,“ řekla rozechvěle.

„Bellis,“ zvolal poplašeně, natáhl ruku, ale Bellis ho přerušila rázným posunkem. *Copak, snad si nemyslíš, že budu brečet?* pomyslela si vztekle.

„Johanne, chtěla bych vám říct, že mezi pětiletým či desetiletým trestem a *doživotím* existuje nekonečný rozdíl.“ Nedokázala se na něho podívat. „Je možné, že pro vás, pro Meriope, pro Kardomiovy a

nevím, pro koho ještě, Nova Esperium znamenala nový život. *Pro mě ale ne.*

Pro mě ne. Pro mě to byl únik, nutný a *dočasný* únik. Narodila jsem se v Chnumu, Johanne. Do školy jsem chodila v Mafatonu. Nabídku k sňatku jsem dostala v Brokatech. Rozešla jsem se ve Vilných polích. Nový Krobuzon je můj domov; vždycky to bude můj domov.“

Johannes se na ni díval se vzrůstajícími rozpaky.

„Kolonie mě vůbec nezajímají. Celou Nova Esperium mám u prdele. *U prdele.* Nechci žít se skupinou zkorumpovaných budižkničemů, neuspěšných šmelinářů, zneuctěných jeptišek, byrokratů, kteří jsou buď příliš neschopní, nebo slabí, aby se vrátili domů, otrávených vyděšených domorodců… U chrchle, Johanne, vždyť mě nezajímá ani *moře.* Ledové, hnusné, špinavé, monotónní, smradlavé…

Nezajímá mě ani tohle město. Já nechci žít v *kuriozitě,* Johanne. Tohle je pouťová atrakce! Daly by se jí strašit děti! ’Plovoucí pirátské město!‘ Já to nechci! Nechci žít ve velkém pohupujícím se cizopasníkovi, který jako nějaký zkurvený pavouk vysává svoje oběti. Tohle není město, Johanne; je to zaprděná vesnička, která nemá ani míli na šířku, a já s ní nechci mít nic společného.

Pořád jsem počítala s návratem do Nového Krobuzonu. Nikdy bych nechtěla dožít někde jinde. Je sice špinavý a krutý a problematický a nebezpečný – zvlášť pro mě, zvlášť teď, ale je to můj domov. Nic na světě nemá jeho kulturu, průmysl, obyvatelstvo, thaumaturgií, jazyky, umění, knihy, politiku, dějiny… Nový Krobuzon,“ pronesla pomalu, „je nejúžasnější město na Bas-Lagu.“

A jelikož toto prohlášení vyšlo právě z jejích úst, z úst člověka, který si nedělal iluze o novokrubuzonské brutalitě, špíně či represi, působilo mnohem silněji, než kdyby je vyslovil nějaký ústavní činitel.

„A vy mi tady říkáte,“ dodala nakonec, „že jsem se ocitla ve vyhnanství ze svého města – v *doživotním* vyhnanství – kvůli *vám?*“

Johannes na ni omráčeně hleděl.

„Bellis,“ začal pomalu, „nevím, co na to mám říct. Můžu říct jen… že je mi to líto. Nebyla to má volba. Milenci věděli, že jsem na seznamu pasažérů, ale… To není jediný důvod. Potřebují víc zbraní, takže by loď přepadli tak či onak, ale…“

Zlomil se mu hlas. „Ale nejspíš ne. Šli hlavně po mně. Ale Bellis, prosím vás!“ Naléhavě se k ní naklonil. „Nebyla to moje volba. Nestalo se to kvůli mně. Netušil jsem to.“

„Ale smířil jste se s tím, Johanne,“ namítla Bellis. Konečně vstala. „Smířil jste se. Máte štěstí, že jste si našel něco, co vám tady přináší

štěstí, Johanne. Chápu, že to nebyla vaše volba, ale doufám, že *vy* pochopíte, že tu nemůžu sedět, jako by se nic nestalo, a jen si tak hezky povídat, když vy můžete za to, že jsem přišla o domov.

A neříkejte jim, kurva, Milenci, jako by to byl nějaký titul, jako by ti dva zvrhlíci tvořili nějaké souhvězdí nebo co. Podívejte se, jak jste z nich na větvi. Jsou jako my; mají jména. Mohl jste nesouhlasit, Johanne. Mohl jste to odmítnout.“

Když se otočila k odchodu, vyslovil její jméno. Nikdy neslyšela, že by použil podobný tón, ledový a prudký. Vyrazilo jí to dech.

Vzhlédl k ní, s rukama zaťatýma na desce stolu. „Je mi líto – opravdu líto, že se cítíte unesená. Netušil jsem to. Ale na co si stěžujete? Že žijete v cizopasném městě? To pochybuji. Nový Krobuzon může být v přímém srovnání sofistikovanější než Armada, ale zkuste říct někomu v rozvalinách Surochu, že Nový Krobuzon není pirát.

Kultura? Věda? Umění? Bellis, chápete vůbec, kde to *jste?* Toto město je sumou *stovek* kultur. Každý námořní národ ztratil lodě ve válkách, při přepadeních, při dezerci. A ty lodě jsou *tady.* Armada je z nich postavena. Toto město je sumou ztracených lodí celých dějin. Na tomto místě jsou lumpové a vyvrhelové a jejich potomci z kultur, o kterých Nový Krobuzon ani neslyšel. Uvědomujete si to? Rozumíte, co to znamená? Všichni odpadlíci se tady setkávají, překrývají se tu jako šupiny, a vytvářejí něco nového. Armada brázdí Vzdutý oceán už skoro odnepaměti, přibírá vyděděnce a uprchlíky úplně *odevšad.* U chrchle, Bellis, dochází vám vůbec *něco?*

Dějiny? Legendy a pověsti o tomto místě kolují mezi všemi námořními mocnostmi už celá staletí; věděla jste to? Znáte nějaké námořnické zkazky? Nejstarší armadské lodi je víc než *tisíc let.* Lodě se mohou měnit, ale původ města sahá nejmíň k Masožravým válkám a někteří říkají, že až k zatracené říši duchohlavů… A vesnička? Počet obyvatel Armady nikdo nezná, ale je jich přinejmenším několik set tisíc. Spočítejte si všechny nekonečné vrstvy palub; je tu pravděpodobně tolik mil ulic jako v Novém Krobuzonu.

Ne, víte, Bellis, já vám nevěřím. Myslím, že nemáte žádný důvod, proč byste tu nechtěla žít, žádný objektivní důvod, proč byste měla dávat přednost Novému Krobuzonu. Myslím, že se vám prostě jen stýská. Nechápejte mě špatně. Nemusíte mi nic vysvětlovat. Je pochopitelné, že budete Nový Krobuzon vždycky milovat. Ale vy ve skutečnosti neříkáte nic jiného než: ’*Mně* se tady nelíbí; *já chci jet domů.*‘“

Poprvé na ni upřel pohled, v němž se zračilo něco, co nemělo daleko k nelibosti.

„A pokud se porovná vaše touha po návratu domů například s touhami několika set přetvorů z *Terpsichorie*, kteří tu nyní mohou žít lépe než zvířata, pak se obávám, že mi vaše potřeba nepřijde nikterak důležitá.“

Bellis z něho nespouštěla oči. „Pokud by chtěl někdo náhodou sdělit úřadům,“ odpověděla ledovým hlasem, „že bych byla vhodným kandidátem pro uvěznění a převýchovu, pak vám přísahám, že bych si vzala život.“

Tato hrozba byla směšná a zdaleka ne pravdivá a Bellis si byla jistá, že to Johannes ví, ale žádným nápadnějším způsobem by se ho doprošovat nedokázala. Věděla, že má moc způsobit jí vážné potíže.

Byl to přeběhlík.

Otočila se a odešla – ven do mrholení, které stále halilo celou Armadu. Chtěla mu toho tolik říct, chtěla se ho zeptat na tolik věcí. Chtěla si s ním promluvit o *Durrze*, gigantické planoucí záhadě ocitnuvší se nyní v nevelké zátoce lodí. Chtěla vědět, proč ji Milenci ukradli, co umí dělat a co s ní mají v plánu. Kde je její posádka? chtěla se ptát. Kde je geoempat, kterého nikdo neviděl? A byla si jistá, že Johannes tyto věci ví. Ale teď s ním už mluvit rozhodně nemohla.

To, co řekl, nemohla vypudit z uší. Vroucně doufala, že i jemu znepokojivě znějí v hlavě její slova.

Kapitola osmá

Když se příštího rána podívala z okna, přes střechy a komíny si všimla, že se město pohybuje.

Někdy v noci byly k městu připřaženy stovky vlečných člunů, které se kolem Armady neustále pohybovaly jako včely kolem úlu. K okraji města byly připoutány pomocí silných řetězů. Vypluly na volné moře, s řetězy napjatými k prasknutí.

Bellis si na proměnlivost města už zvykla. Jeden den slunce vycházelo nalevo od jejího komína, druhý den napravo, podle toho, jak se Armada v noci pomalu natočila. Dovádění slunce ji mátlo. Bez výhledu na pevninu se dala poloha města určovat pouze podle hvězd a Bellis civění na hvězdy připadalo vždycky nudné: nepatřila k těm, kdo okamžitě rozpozná Trojnožce, Nemluvně nebo další souhvězdí. Noční obloha jí nic neříkala.

Dnes slunce vyšlo skoro přímo naproti jejímu oknu. Lodě, které tahaly za řetězy a vlekly Armadu, se jí rýsovaly v zorném poli a za chvilku si propočítala, že míří na jih.

Toto fenomenální úsilí jí vyráželo dech. Vedle města, které táhly, ač jich bylo závratné množství, vypadaly lodě jako hračky. Posoudit pohyb Armady dokázala jen s obtížemi, ale když se podívala na vodu tekoucí mezi loďmi a šplouchající vlny u okrajů města, vytušila, že plují přízračně pomalu.

Kam to jedeme? přemýšlela bezmocně.

Cítila se podivně zahanbená. Na Armadu dorazila už před několika týdny a uvědomila si, že vůbec neuvažovala nad jejím pohybem, směřováním, trasou nebo nad tím, jak její loďstvo, které teď někde loupí, nachází cestu do neustále se pohybujícího domovského

přístavu. S nečekaným rozechvěním si vzpomněla, jak na ni včera večer zaútočil Johannes.

Něco z toho, co řekl, byla pravda.

Stejně tak byla samozřejmě pravda většina z toho, co řekla ona sama, a pořád se na něho zlobila. Na Armadě žít nechtěla a při myšlence, že zbytek života stráví v propletenci práchnivějících kocábek, se jí ústa křivila vztekem tak silným, jako by zápasila s panickým strachem. Ale přesto.

Ale přesto byla pravda, že se uzavřela ve sklíčenosti. Neznala svou situaci, neznala armadské dějiny ani politickou situaci, a to bylo nebezpečné. Nerozuměla městské ekonomice; nevěděla, odkud pocházejí lodě, které vplouvají do přístavů Basilio a Spratohřbet. Nevěděla, kde město bylo ani kam směřuje.

Zatímco tak stála v noční košili a sledovala, jak se přes přídě zvolna se pohybujícího města rozlévá slunce, začala si otevírat mysl. Cítila, jak v ní klíčí zvědavost.

Milenci, pomyslela si s odporem. *Začněme u nich. U chrchle, Milenci. Co jsou, ve jménu Drmola, zač?*

Šekel s ní popíjel kávu na horní palubě knihovny.

Překypoval energií. Říkal jí, že podniká něco s jedním člověkem a něco jiného s někým jiným a že se popral s třetím a že čtvrtý žije v Suchopádu, a Bellis při poslechu jeho nenucených znalostí města rychle ztrácela náladu. Zase se kvůli své nevědomosti cítila zostuzená, a tak jeho nesourodému žvatlání raději obezřele naslouchala.

Šekel Bellis vyprávěl o Hedrigallovi, kaktusíkovském vzduchoplavci Řekl jí o jeho nechvalně známé minulosti jakožto kupce a piráta ve službách Dreer Samheru a vylíčil jí cesty, které Hedrigall podnikal na strašlivý ostrov ležící jižně od Gnurr Kettu, aby obchodoval s komářími lidmi.

Bellis se ho naopak vyptávala na jednotlivá panství, na strašidelnou čtvrť, na směřování města, na soupravu *Durrha*, na Tintinnabula. Své otázky před ním otáčela jako karty.

„Jasně," odpověděl pomalu. „Tinnabola znám. Jeho i jeho kámoše. Zvláštní chlápci. Makler, Metzger, Promus, Tinnabol. Je s nimi ještě jeden, kterému říkají Argentarius, ale ten se zbláznil a nikdo ho nevídá. Na ty ostatní si nevzpomínám. Uvnitř *Bobra* jsou samý trofeje. Fakt děs. Mořský trofeje. Na každý stěně. Vycpaní kladivouni a kosatky, obludy s pařáty a chapadly. Lebky. A harpuny. A tisky posádky, která stojí na mrtvolách nestvůr, o kterých doufám, že je nikdy nespatřím.

Jsou to lovci. Ve městě nejsou moc dlouho. Nebyli sem tak úplně uneseni. O tom, co dělají a proč tu jsou, koluje spousta historek. Jako by tady na něco čekali."

Bellis nedokázala pochopit, jak toho může Šekel o Tintinnabulovi tolik vědět, chlapec se ale nakonec usmál a pokračoval.

„Tintinnabulum má… asistentku," dodal. „Jmenuje se Angevína. Je to moc zajímavá paní." Zase se zazubil a Bellis se odvrátila v rozpacích nad jeho nemotorným vzrušením.

Na Armadě byly tiskárny a žili tu spisovatelé, redaktoři a překladatelé a vydávaly se nové knihy a sůlské překlady klasických textů. Papíru však bylo poskrovnu; náklady byly minimální a knihy drahé. Jednotlivá městská panství se v otázce knih spoléhala na Velkoústrojnou knihovnu a odváděla jí poplatky, aby si zajistila výpůjční práva.

Knihy pocházely většinou z ostrovodských pirátských výprav. Do Hodinářského ostrohu toto nejmocnější armadské panství věnovalo všechny ukořistěné knihy už bezpočet staletí. Bez ohledu na to, kdo právě Knihovu vládl, zajišťovaly si tyto dary jeho věrnost. Další panství tuto praxi převzala, ačkoli bez tak přísného dohledu. Občas některému zajatci dovolila, aby si ponechal tu či onu knihu, nebo s některými nejvzácnějšími svazky dále obchodovala. Nikoli však Ostrovody, které přechovávání knih považovaly za těžký zločin.

Ostrovodské lodě občas vyrážely k pobřežním sídlům Bas-Lagu a pouštěly se do knižních ztečí, kdy piráti drancovali dům za domem a brali všechny knihy a rukopisy, které jim přišly pod ruce. Všechno pro Knihov, pro Hodinářský ostroh.

Dodávky tohoto kradeného zboží byly pravidelné, takže Bellis a její kolegové měli pořád plné ruce práce.

Vládu nad Knihovem převzaly po nenásilném převratu před více než stoletím cheprijské poutnice z Lodí milosrdenství, které Armada nahodile zastavovala na moři. Cheprijky byly natolik uvážlivé, aby si uvědomily, že i když samy tradičně o psané slovo nejeví velký zájem – jejich složené oči čtení dosti znesnadňovaly, panství na knihovně životně závisí. Pokračovaly tak v její správě.

Bellis nedokázala odhadnout, kolik knih v ní bylo uloženo: v lodích knihovny bylo tolik malinkých starých nákladových prostor, tolik přestavěných komínů a lodních přepážek, vystěhovaných kajut a přístaveb, a všechno bylo napěchováno knihami. Z nich byla celá řada starobylá; do bezpočtu tisíc svazků už dlouho nikdo nenahlédl. Armada knihy kradla už celá staletí.

Katalogy byly pouze částečné. V minulých staletích byl ustanoven úřednický výbor, jehož úkolem bylo obsah knihovny zkatalogizovat, ale za určitých vlád fungoval pečlivěji než jindy. Neustále docházelo k chybám. Některé přírůstky byly zařazeny skoro nahodile, byly nedostatečně překontrolovány. Do systému se vloudily chyby, které plodily další chyby. V knihovně se ukrývaly svazky nashromážděné za několik desetiletí, které byly na očích, ale přesto zůstávaly neviditelné. O jejich mocném, ztraceném, skrytém či zapovězeném obsahu kolovaly nesčetné pověsti a legendy.

Když se Bellis poprvé vypravila do tmavých chodeb, cestou prsty přejížděla dlouhé míle polic. Jednou náhodně vytáhla jednu z knih, otevřela ji a zarazila se, když v horním rohu první stránky spatřila jméno napsané již blednoucím inkoustem. Vytáhla další svazek a přečetla si další jméno, vyvedené rukopisem a inkoustem jen o málo mladšího data. Třetí kniha byla čistá, ale čtvrtá byla opět označena jako majetek dalšího mrtvého vlastníka.

Bellis se zastavila a jména si četla pořád dokola, až začala pociťovat klaustrofobii. Byla obehnána ukradenými knihami, byla v nich pohřbena jako v bahně. Při pomyšlení na nekonečné stovky tisíc jmen, marně vepsaných v pravých horních rozích, jimiž tu byla obklopena, na tíhu všeho toho zapomenutého inkoustu, na nekonečná prohlášení *toto je moje toto je moje*, jež byla do jednoho jednoduše a arogantně ignorována, nemohla popadnout dech. S jakou lehkostí byly všechny tyto chabé pokyny porušeny.

Měla pocit, jako by se všude kolem ní hemžili nevrlí duchové, kteří nemohou přistoupit na to, že jim tyto knihy už dávno nepatří.

Toho dne, když třídila nové přírůstky, narazila na svou vlastní knihu.

Dlouho seděla na podlaze s roztaženýma nohama, opřená o police, a hleděla na vydání *Kodexů Červích křovin.* Ohmatávala dobře známý otřepený hřbet a lehce vytlačená písmena „B. Chladnovína“. Byl to její vlastní výtisk: poznala, jak je opotřebený. Obezřele si jej prohlížela, jako by to byla zkouška, v níž by nemusela uspět.

Na vozíku sice nenašla své další dílo, *Gramatologii vysoké kettštiny,* ale našla učebnici salkrikaltorské račtiny, kterou si vzala na palubu *Terpsichorie.*

Naše věci byly konečně zpracovány, pomyslela si.

Zasáhlo ji to jako rána do obličeje.

Tahle byla moje. Tuhle mi sebrali.

Co dalšího tu ještě máme z lodi? Patřil tento výtisk *Budoucích časů* doktoru Konejšíkovi? uvažovala. Patřily *Ortografie a hieroglyfy* vdově Kardomiové?

Nedokázala zůstat na místě. Vstala a celá strnulá se začala procházet; lhostejně a sklíčeně bloudila knihovnou. Vyšla na čerstvý vzduch a s knihou přitisknutou k hrudi přecházela přes lávky, které spojovaly jednotlivé lodě knihovny, chodila nad vodou, až se vrátila do tmy mezi policemi.

„Bellis?“

Zmateně vzhlédla. Stála vedle ní Carrianne s ústy zlehka zkřivenými pobavením nebo snad znepokojením. Byla strašlivě bledá, ale promluvila svým obvyklým pevným hlasem.

Bellis v ruce pořád volně držela knihu. Zvolna se nadechla a vydechla, vyhladila si z tváře rozrušení, opět se tvářila normálně a přemýšlela, co má říct.

Carrianne ji vzala za ruku a někam ji táhla.

„Bellis,“ řekla ještě jednou, a třebaže se jí v tváři zračilo šibalství, z hlasu jí zaznívala skutečná laskavost. „Je nejvyšší čas, abychom obě dvě vynaložily trochu úsilí na seznámení. Už jsi obědvala?“

Carrianne ji jemně táhla chodbami *Tančícího tvora* a dál po zpola zastřešené lávce na *Ubožáka. Tohle nejsem já*, pomyslela si Bellis, zatímco ji následovala, *abych se takhle nechala někým vléct. Tohle vůbec nejsem já.* Ale byla jako omráčená a Carrianninu naléhavému pohybu nevzdorovala.

U východu si s prudkým úlekem uvědomila, že dosud třímá svůj výtisk *Kodexů Červích křovin.* Svírala jej tak pevně, až se zdálo, že se jí zcela odkrvily ruce.

Rozbušilo se jí srdce, když jí došlo, že pod Carrianninou ochranou by mohla projít před očima stráží, že by stačilo, kdyby si přitiskla svazek k tělu, skryla jej, a z knihovny by byla venku i s kontrabandem.

Ale čím blíže byla dveřím, tím více váhala, tím méně rozuměla svým motivům, tím více ji zničehonic děsila možnost, že bude chycena, až nakonec s náhlým dlouhým povzdechnutím monografii uložila v koutě vedle stolu. Carrianne ji záhadně sledovala. Ve světle za dveřmi se Bellis ohlédla za odevzdanou knihou a ucítila vlnu jakési rozechvělosti.

Nedokázala určit, zda vnímá vítězství, či prohru.

Největší lodí v Hodinářském ostrohu byl *Psire,* veliký parník starobylého vzhledu, přestavěný k průmyslovým účelům a jako laciná ubytovna. Na zadní palubě z něj vyčnívaly nízké betonové bloky,

zašpiněné ptačím lepem. Prádelní šňůry spojovaly okna, z nichž se vykláněly lidské ženy a cheprijky a rozmlouvaly spolu. Bellis slézala za Carrianne po provazovém žebříku dolů k hladině, až oblakem slaného a vlhkého zápachu sestoupila na galéru ve stínu *Psire.*

V podpalubí galéry se nacházela restaurace plná hlučných obědvajících hostů. Servírky byly cheprijského a lidského původu a pohybovalo se mezi nimi i několik přetvor. Všechny kráčely po úzké lávce mezi dvěma řadami lavic a kladly před hosty misky s kaší a talíře s černým chlebem, saláty a sýry.

Carrianne objednala jídlo a s výrazem upřímného zájmu se otočila na Bellis.

„Tak," řekla. „Co se to s tebou děje?"

Bellis k ní vzhlédla a na kratičký okamžik si pomyslela, že se rozbrečí. Pocit ji však rychle přešel a nasadila zcela apatický výraz. Očima sjela z Carrianne k dalším lidským hostům, k cheprijkám a kaktusíkům. Dva stoly od ní seděli dva llorgissové, jejichž těla o třech větvích se dívala jakoby všemi směry. Za ní sedělo jakési lesknoucí se obojživelné stvoření z Koupáku, druh, který vůbec nepoznávala.

Cítila, jak se restaurace houpe podle toho, jak ji omývá moře.

„Vím, co vidím, věř mi," pokračovala Carrianne a okny se zadívala na přístav Basilio a přičinlivé vlečné čluny za ním, které pořád táhly město. Úmyslně pomalu dodala něco v jazyce, který Bellis poznávala jen zčásti. Analytická část jejího lingvistického mozku začala věty kriticky posuzovat, třídit jednotlivé staccatové třené souhlásky, ale Carrianne ji zarazila.

„Něco takového jsme v mé staré vlasti říkali lidem, kteří se cítili nešťastní. Něco pitomého a otřepaného jako: 'Může to být horší.' Doslova to znamená: 'Pořád ti zůstaly oči a brýle máš ještě celé.'" Naklonila se a usmála se. „Ale i když tě to neutěší, nebude mě to mrzet. Já jsem od domova dál než ty, Krobuzoňanko. O víc než dva tisíce mil dál. Jsem z Úžiny Ohnivé vody."

Když Bellis povytáhla obočí a nevěřícně se na ni zadívala, Carrianne se jen zasmála.

„Z ostrova jménem Gešen, kde vládne kouzlokracie." Ochutnala své trpasličí armadské kuře. „Kouzlokracie, těžkopádněji zvaná též Šud zar Myrion zar Koni." Mávla rukou v předstírané tajemnosti. „Město Krasoduch, úl Černočerného žalu – a tak podobně. Vím, co o tom říkají lidi z Nového Krobuzonu. Jen velmi málo z toho je pravda."

„Jak tě zajali?" zeptala se Bellis.

„Dvakrát," odpověděla Carrianne. „Byla jsem uloupena, a pak ještě jednou. Plavili jsme se na rybářské bárce do Kohnidu v Gnurr Kettu. Je to dlouhá, náročná cesta. Bylo mi sedmnáct. Vyhrála jsem v

loterii, abych se mohla stát figurínou na přídi a konkubínou. Dny jsem trávila připoutaná k čelenu, odkud jsem před loď rozhazovala okvětní plátky orchidejí, v noci jsem mužům vykládala karty a lehávala v jejich ložích. Bylo to jednotvárné, ale užívala jsem si to. Jen jsem si tak visela, zpívala, spala, dívala se na moře.

Ale pak nás zastavil válečný člun z Dreer Samheru. Samheřané si žárlivě střežili obchody s Kohnidem. Měli monopol – mají ho pořád?“ zeptala se najednou a Bellis nezbývalo, než nejistě zavrtět hlavou. *To nevím.*

„Našeho kapitána přivázali na mé místo pod čelenem a loď pak potopili. Většinu mužů a žen vsadili do záchranných člunů s trochou jídla a ty namířili k pobřeží. Bylo to hodně daleko a pochybuji, že tam dopluli.

Některé z nás vzali k sobě na loď. Kromě želízek a slovních hrubostí nám nijak neubližovali. Mučila jsem se otázkami, co se mnou mají v úmyslu, ale pak došlo k druhému přepadení. Suchopád potřeboval nové lodě, a tak vyslal na moře pytláky. Armada se tehdy plavila daleko na jihu, takže dreersamherské lodě byly dokonalou kořistí.“

„A… jak ses…? Bylo to pro tebe těžké,“ zeptala se Bellis, „když ses sem dostala?“

Carrianne se na ni chvíli dívala.

„Někteří kaktusíci,“ odpověděla, „se nikdy nepřizpůsobili. Odmítli to, nebo se pokusili o útěk, nebo zaútočili na své strážce. Myslím, že byli zabiti. Já a mí druhové…?“ Pokrčila rameny. „Nás zachránili, takže to bylo jiné.

Ale ano, bylo to těžké a bylo mi nanic, stýskalo se mi po bratrovi a tak dál. Ale, jak vidíš, nakonec jsem si vybrala. Rozhodla jsem se žít, přežít.

Po nějaké době se několik mých druhů ze Suchopádu odstěhovalo. Jeden žije v Panáčníku, druhý v Tobě-tebe-ti. Ale většinou jsme zůstali v panství, které nás přijalo.“ Chvíli jedla, pak opět vzhlédla. „Víš, dá se to zvládnout. Tohle místo nakonec opravdu *přijmeš* za svůj domov.“

Mínila to jako útěchu. Byla laskavá. Ale Bellis její slova zněla jako hrozba.

Carrianne jí vyprávěla o panstvích.

„Ostrovody už znáš,“ odříkávala s kamennou tváří. „Milence. Zjizvené Milence. Zasraní hajzlové. Znáš Hodinářský ostroh.“

Čtvrť intelektuálů, napadlo Bellis, *jako Brokata v Novém Krobuzonu.*

„Panáčník patří strupobijcům. Koupák. Tobě-tebe-ti.“ Carrianne odpočítávala jednotlivá panství na prstech. „Žhour. Bouďákov, Demokratická rada. Ona smělá pevnost. A Suchopád,“ dokončila výčet. „Kde žiju já.“

„Proč jsi odjela z Nového Krobuzonu, Bellis?“ zeptala se nečekaně. „Nepřipadáš mi jako kolonizátorka.“

Bellis sklopila zrak. „*Musela* jsem odjet,“ řekla. „Kvůli potížím.“

„Se zákonem?“

„Něco se stalo…“ povzdechla si. „Nic jsem neudělala, vůbec nic.“ Nedokázala se ubránit, aby jí z hlasu nezaznívala hořkost. „Před několika měsíci město postihla jakási nemoc. A… říkalo se, že v tom má prsty někdo, koho jsem znala. Milice proklepávala všechny, které dotyčný znal, všechny, s nimiž měl cokoli do činění. Bylo jasné, že nakonec dojdou i na mě. Rozhodně jsem nechtěla odjet.“ Mluvila velmi opatrně. „Neměla jsem na vybranou.“

Oběd, společnost spolupracovnice i nezávazná konverzace, kterou obvykle nesnášela, Bellis uklidnily. Když vstaly od stolu, zeptala se Carrianne, jestli se cítí dobře.

„V knihovně jsem si všimla…“ začala. „Doufám, že ti nevadí, že to říkám, ale připadlo mi, že jsi dost bledá.“

Carrianne se šibalsky usmála. „To je poprvé, co ses na mě zeptala,“ řekla. „Dávej si na to pozor. Mohla bych si začít myslet, že mě přehlížíš.“ Přátelské popíchnutí zamrzelo. „Jsem v pořádku. Včera večer jsem ale musela odvést daň.“

Bellis čekala, prosívajíc dosud nashromážděné informace, jestli jí Carriannino prohlášení nezačne zničehonic dávat smysl. Nezačalo.

„Nerozumím,“ přiznala se nakonec, vyčerpaná vlastní nevědomostí.

„Bellis, já žiju v Suchopádu,“ zopakovala Carrianne. „Někdy musíme odvádět daň, rozumíš? Bellis, víš přece, že nám vládne Brukolak, ne? Už jsi o něm slyšela…“

„Jenom letmo…“

„Brukolak… je oupýr. Loango. Jatalkana.“ Při každém záhadném slovu se Carrianne podívala Bellis do očí a viděla, že pořád nechápe. „Hemofág, Bellis. Odmrtvý.

Upír.“

Jelikož Bellis už týdny jako hejno dotěrných mušek obklopovaly kusé informace a náznaky, o většině panství se už přinejmenším alespoň něco dozvěděla. Všechny tyto podivné femtostáty byly

vehnány do nezdravého společenství, v jehož rámci k sobě pociťovaly vzájemný odpor a obratně se snažily získat výhodnou pozici.

Ale jakýmsi způsobem jí ty nejdůležitější, nejúžasnější nebo nejneuvěřitelnější či nejděsivější věci nedocházely. Večer si vybavila okamžik, kdy si byla nucena uvědomit, co všechno ještě neví: kdy jí Carrianne vysvětlila příčinu své bledosti a kdy si uvědomila, jak skutečně daleko od domova se ocitla.

Byla ráda, že se jí při Carriannině vysvětlení podařilo pouze zesinat a jinak své zděšení najevo nedala. Něco v ní strnulo, když uslyšela slovo *upír* – to slovo znamenalo totéž v ragamolštině i v sůlštině. Carrianne jí v tom okamžiku ukázala, že dál už dojít nemůže. Vzdálit se od domova ještě více už není možné.

Na Armadě se mluvilo jazykem, kterému rozuměla. Poznávala lodě, i když byly pozměněné a přestavěné. Existovaly tu peníze a vláda. Rozdíly v kalendáři a terminologii si mohla nastudovat. Nahodilé a porůznu kradené stavební slohy byly bizarní, ale pochopitelné. Ocitla se však ve městě, kde se upír nemusí skrývat a lovit potají, kde se naopak může v noci volně procházet a dokonce vládnout.

Bellis došlo, že její kulturní reference zastaraly. Z vlastní nevědomosti jí bylo nanic.

V lístkovém katalogu přírodních věd se chvatně probírala záznamy, přeskakovala písmena abecedy, až narazila na jméno Johanna Trhomucha. U více jeho děl bylo v knihovně k dispozici hned několik výtisků.

Johanne, jestli tě Milenci, kteří teď určují můj život, chtěli dostat tak naléhavě, pomyslela si, když opisovala údaje o zařazení jeho knih, *pak jim chci proniknout do hlav. Podíváme se, po čem tak strašně prahnou.*

Jedna kniha byla vypůjčená, ale výtisky ostatních byly k dispozici. Jakožto zaměstnankyně knihovny měla Bellis výpůjční právo.

Když si pak pod ráhnovími, kde si drmolily armadské opice, přes kymácející se lávky, paluby a vznášející se ulice města a nad vlnami šplouchajícími mezi loďmi razila davy lidí cestu domů, byla jí velká zima. Obloha se rozléhala povykem. V tašce si nesla *Dravce v pobřežních tůních Železné zátoky; Anatomii sarduly; Eseje o šelmách; Teorie megafauny* a *Trans dimenzionální život: otazník pro přírodovědce* – všechny od Johanna Trhomucha.

Dlouho do noci seděla schoulená u kamen, zatímco venku mrazivá mračna rozptylovala měsíční svit. Četla si ve světle lampy a přeskakovala od jedné knihy ke druhé.

V jednu hodinu ráno pohlédla na temné siluety lodí.

Gloriola člunů, která obklopovala město, je pořád kamsi táhla.

Pomyslela na všechna armadská plavidla rozptýlená na moři, vykonavatele jejích pirátských potřeb, jak drancují lodě a sídla, která se jim dostala do spárů. Jak celé měsíce brázdí tisíce mil oceánu, až se plně naložena kořistí vracejí, využívajíce tajemných postupů, do svého města, které se mezitím stačilo posunout bozivědíkam.

Městští nauskopisti sledovali oblohu, ze sotva patrných obměn poznávali, kdy se k nim blíží cizí lodě, a dávali pokyny vlečným člunům, aby Armadu odtáhly z dohledu jejich dalekohledů. Někdy se únik nevydařil a lodě byly přinuceny zastavit: byly pozvány k obchodování, nebo zajaty. Armadské úřady díky tajným vědám vždy poznaly, kdy se blíží loď patřící městu, a tu pak uvítaly doma.

I takto pozdě v noci bylo z některých čtvrtí slyšet rachot průmyslových podniků, jenž přehlušoval šplouchání vln a noční vřískot zvířat. Mezi vrstvami lan a dřeva, které se jí táhly přes zorné pole jako škrábance na světlotisku, Bellis viděla na malou, z loděk vytvořenou zátoku na okraji Armady, kde se tyčila *Durrha.* Z komína plošiny několik týdnů stoupaly plameny a thaumaturgická proudění. Každou noc kolem ní v oblaku našedlého, ponurého světla mizely hvězdy.

To už však skončilo. Mračna nad *Durrhou* zůstávala tmavá. Plameny pohasly.

Bellis se poprvé od příjezdu na Armadu prohrabávala svými věcmi a vylovila zapomenutý dopis. Když se posadila vedle kamen, se složeným dopisem a s přichystaným plnicím perem, pocítila rozpaky. A potom, podrážděná svým váháním, se pustila do psaní.

Zatímco se Armada zvolna ubírala k jihu do teplejších vod, na několik dní se prudce ochladilo. Větry ze severu přinášely mráz. Stromy i břečťan a úzké zahrady, jež zdobily paluby lodí, zhnědly a zčernaly.

Krátce předtím, než udeřily mrazy, Bellis u levého okraje města zahlédla spokojeně dovádějící velryby. Za několik minut se k Armadě zničehonic přiblížily, udeřily do vody ohromnými ocasními ploutvemi a rázem byly tytam. Hned po jejich zmizení se ochladilo.

Ve městě nenastávala zima, ani léto či jaro, žádná roční období; bylo jen počasí. S ohledem na Armadu nešlo o funkci času, nýbrž místa. Zatímco se Nový Krobuzon koncem roku krčil pod náporem sněhových bouří, Armaďané se mohli slunit v Krbovém moři; nebo se mohli choulit v podpalubí, když je posádky v teplých kabátech pomalu odtahovaly přezimovat do Ztichlého oceánu za teplot, ve srovnání s nimiž by byla v Novém Krobuzonu jen mírná zima.

Armada se po oceánech Bas-Lagu toulala po trasách, které určovalo pirátství, obchod, zemědělství, bezpečnost a další méně zřetelné dynamické veličiny, a přizpůsobovala se takovému počasí, jaké zrovna panovalo.

Nepravidelné klima těžce zkoušelo městskou vegetaci. Armadská flóra přežívala díky thaumaturgii, štěstí a náhodám, jakož i svému tuhému kořínku. Po staletích zemědělské činnosti byly vyšlechtěny rychle rostoucí odolné druhy, jimž se dařilo v širokém spektru teplot. Po celý rok docházelo k nepravidelným sklizním.

Zemědělská půda se táhla přes paluby a pod umělým osvětlením. Ve vlhkých starých nákladových prostorách se ukrývaly plantáže hub a v hlučných, zapáchajících kajutách byly chovány generace šlachovitých, neustále křížených zvířat. Lány chaluh a jedlých řas rostly na konstrukcích zavěšených pod úrovní města, hned vedle drátěných klecí plných korýšů a krmných ryb.

Postupem času se Tannerovi komunikovalo sůlsky stále snadněji, a tak stále více času trávil se svými kolegy. Měli ve zvyku hýřit v hospodách a hernách na zadním okraji Basilia. Občas se k nim přidával i Šekel, který se ve společnosti mužů cítil náramně dobře, ale ještě častěji se sám vydával na palubu *Bobra.*

Tanner věděl, že navštěvuje ženu jménem Angevína, služku nebo osobní strážkyni kapitána Tintinnabula, ale osobně se s ní ještě nesetkal. Šekel mu o ní zajíkavými, nedospělými slovy vyprávěl a Tannera jeho líčení bavilo a měl pro ně pochopení. S nostalgií se rozpomínal na své mládí.

Šekel také trávil stále více času s podivnými učenými lovci, kteří žili na *Bobrovi.* Jednou se ho Tanner vydal navštívit.

V podpalubí se dostal do čisté tmavé chodby s kajutami. Na každých dveřích bylo vyraženo jméno: MODIST, FABER a ARGENTARIUS. Ložnice Tintinnabulových společníků.

Šekel byl v jídelně, s Angevínou.

Tanner se zděsil.

Došlo mu, že Angevíně je něco přes třicet, a je to přetvora.

To mu Šekel neřekl.

Angevíně končily nohy těsně pod stehny. Vyčnívala jako nějaká figurína z přední strany malého, parou poháněného vozíku, těžkého mechanismu na pásech, živeného koksem a dřevem.

Tannerovi došlo, že se takto nemohla zrodit na Armadě. Tento druh přetvoření byl příliš přísný, příliš rozmarný, neúčelný a krutý, aby jeho důvodem bylo něco jiného než trest.

Měl o ní dobré mínění – neboť snášela chlapcovo obtěžování. Pak si ale všiml, jak náruživě k Šekelovi promlouvá, jak se k němu naklání (v groteskním úhlu, za nějž mohlo ukotvení těžkým zařízením), jak z něho nespouští oči. A zarazil se, opět zděšený.

Tanner zanechal Šekela jeho Angevíně. Neptal se, co se děje. Šekel, vehnaný do nečekané a nové směsice pocitů, se choval jako kříženec chlapce a muže, který se chvíli vychloubá a čepýří a poté upadá do sklíčenosti a víru prudkých emocí. Z těch několika málo kusých informací, které si dal Tanner dohromady, vycházelo najevo, že Angevína byla zajata před deseti lety. Podobně jako *Terpsichorie* i její loď byla přepadena cestou do Nova Esperium. I ona byla původem z Nového Krobuzonu.

Když se Šekel vrátil do malého bytu na levém okraji staré tovární lodě, Tannera sužovala žárlivost, a potom zkroušenost. Rozhodl se, že se bude v Šekelově blízkosti zdržovat co nejvíce, ale zároveň ho bude pouštět, jak bude potřebovat.

Pokusil se vzniklé vakuum naplnit navazováním nových kontaktů. Trávil více času s kolegy z práce. Mezi přístavními dělníky vládly silné přátelské vztahy. Přidružil se k jejich oplzlému vtipkování i hrám.

Otevřeli se mu a na základě sdílených historek ho mezi sebe přijali.

Jako nováček se stal záminkou k vyprávění příběhů a zkazek, které si ostatní mezi sebou vyprávěli už nesčetněkrát. Někdo se zmínil o mrtvých mořích, vřícím přílivu či o králi murén a hned se obracel na Tannera. *O mrtvých mořích jsi, Tannere, nejspíš ještě neslyšel*, začínal. *Tak to si musíš poslechnout…*

Tanner Vak poslouchal ty nejpodivuhodnější historky o baslagských mořích, legendy o pirátském městě i přímo o Ostrovodách. Dozvěděl se o úděsných bouřích, které Armada přetrpěla; o příčině jizev na tvářích Milenců; o tom, jak Uther Dúl rozluštil kód možností a nalezl svůj mocný meč.

Přidával se k oslavám té či oné šťastné události – svatby, narození dítěte, výhry v kartách. Nezůstával stranou ani při smutnějších věcech. Když při přístavním neštěstí jedné kaktusici usekl ostrý kus skla polovinu ruky, Tanner přispěl do dobrovolné sbírky všema očima a vlajkami, které si mohl dovolit obětovat. Jindy v panství zavládl smutek po zprávě, že se u Úžiny Ohnivé vody potopila ostrovodská loď *Magdina hrozba*. Tanner truchlil s ostatními a jeho sklíčenost nebyla vůbec hraná.

Ale ačkoli měl své kolegy opravdu rád, a hospůdky a družná zábava představovaly příjemný způsob, jak trávit volné večery – a skvělou příležitost, jak si v rychlých skocích zdokonalovat sůlštinu, pořád se pohyboval v prazvláštním prostředí zpola přiznaného tajnůstkářství. Nemohl mu přijít na kloub.

S prací podmořských techniků souvisela určitá tajemství. Co je to za stíny, které občas zahlédl za pevně uvázanými hlídacími žraloky, znejasněné působením zastíracích kouzel? Jaký je účel oprav, které se svými druhy dennodenně provádí? Co čerpá ze dna moře, z hloubky tisíců stop, *Durrha*, ona uloupená plošina, o kterou se tak pečlivě starali? Tanner po její silné, článkované rouře už mnohokrát klouzal očima, a když se začala v hlubinách zmenšovat, nikdy se neubránil závrati.

Jaká je povaha projektu, o kterém se dozvídal z přikývnutí a záhadných poznámek? Plán, který tvoří pozadí veškerých jejich snah? O kterém nechtěl nikdo mluvit otevřeně, ale o němž spousta lidí jako by něco tušila, o němž kdekdo významně mlčel či v náznacích předstíral, že něco ví?

Za veškerou ostrovodskou průmyslovou činností se skrývalo cosi velkého a významného a Tanner Vak ještě nevěděl, o co jde. Tušil, že to neví ani žádný z jeho spolupracovníků, ale přesto se cítil vyloučený z jakéhosi jejich společenství: společenství založeného na lžích, prázdných řečech a frázích.

Občas mu k uším dolehly i zvěsti o dalších cestujících, členech posádky či vězních z *Terpsichorie*.

Šekel mu vyprávěl o Chladnovíně z knihovny. Johanna Trhomucha vídával sám, jak navštěvuje přístav s mlčenlivou skupinkou lidí zaujatých svými notesy a šeptanými rozhovory. Tannera občas ironicky napadalo, že netrvalo dlouho a jednotlivé kasty si opět našly svoje místa a že zatímco on dře do úmoru pod hladinou, pán se rozhlíží, odškrtává si něco v tabulce a šmátrá ve vestě.

Hedrigall, rezervovaný kaktusík, který pilotoval *Aroganci*, řekl Tannerovi o muži jménem Fenč, také původem z *Terpsichorie*, který dosti často navštěvuje doky (*Znáte ho?* zeptal se Hedrigall a Tanner zavrtěl hlavou: vysvětlovat, že mimo podpalubí nikoho neznal, mu připadalo příliš hloupé). Fenč je dobrák, říkal Hedrigall, se kterým se dá mluvit, který už nejspíš zná všechny na lodi a který dokáže zasvěceně mluvit o lidech, jako jsou král Bedřich nebo Brukolak.

Z Hedrigalla při zmínce o těchto věcech čišela jakási roztržitost, která Tannerovi připomněla Tintinnabula. Hedrigall byl jedním z lidí,

kteří působí dojmem, že o tom, o čem se nechtějí bavit, vždycky něco vědí. Kdyby se ho Tanner zeptal přímo, měl by pocit, že narušuje základy jejich rodícího se přátelství.

Tanner se naučil procházet se v noci městem.

Chodil obklopen zvuky, které vydávalo moře a lodě, a vdechoval vůni slané vody. Pod měsícem a jeho žhnoucími dcerami, jejichž světlo rozptyloval oblačný závoj, Tanner neúnavně obcházel okraj zátoky, v níž stála nyní už ztichlá *Durrha.* Prošel kolem račích obydlí: zavěšeného, zpola zanořeného klipru, jehož příď a celá přední část vyčnívaly nad hladinu jako ledovec. Po zastřešeném mostě se vydal na záď gigantické *Velké Východní;* sklonil hlavu, když míjel několik dalších nespavců a dělníků na noční směně.

Po provazovém mostu dospěl na pravou stranu Ostrovod. Nad hlavou mu pomalu proplula osvětlená vzducholoď a opodál zazněl klakson na pozadí dunění parního bucharu *(nějaká noční směna),* a tyto zvuky mu na chvilku natolik připomněly Nový Krobuzon, že ho zaplavil jakýsi silný, nepojmenovatelný pocit.

Tanner se ztratil v bludišti starých lodí a cihlových budov.

Měl dojem, že ve vodě pod sebou spatřil prchavé a nahodilé světelné skvrny: strach bioluminiscenčního planktonu. Vrčení města jako by se občas dočkalo odpovědi od něčeho obrovského, velmi vzdáleného a živého.

Proplétal se směrem k Bouďákovu a Spratohřbetskému přístavu. Pod sebou slyšel příboj, po obou stranách viděl rozpadající se cihly, oslizlé plísněmi a prosolené. Vysoké zdi a okna, řadu z nich rozbitou, a průchody mezi hlavními ulicemi, vinoucí se mezi starými lodními přepážkami a komínovými nástavci. Odpadky na opuštěných dau. Balustrády a záďová zábradlí bičované ve studeném větru cáry plakátů; politika a zábava inzerované křiklavými barvami získanými ze sépií, měkkýšů a ukradených tiskařských barev.

Ťapkaly kolem něho kočky.

Město se posouvalo a narovnávalo a neúnavná flotila parních člunů za hranicemi Armady dál prorážela vlny, napínala řetězy a vlekla za sebou svou domovinu.

Tanner stál v tichu a vzhlížel ke starým věžím, k siluetám břidlicových střech, komínů, továrních střech a stromů. Za nevelkou vodní plochou, přerušenou víškou obytných člunů, blikotala světýlka v kajutách lodí ze zemí, o nichž Tanner Vak vůbec nic nevěděl. Ostatní sledovali noc.

(– Už jsi někdy píchal? zeptala se a Šekel se musel chtěj nechtěj rozpomenout na věci, o něž příliš nestál. Na přetvořené ženy v temném puchu Terpsichorie, *které si do sebe zasouvaly jeho nemotorný pyj za porce chleba navíc. Na ženy, které námořníci drželi proti jejich vůli (všichni muži na něho pokřikovali, aby se k nim přidal) a na nichž dvakrát ležel (poprvé jen předstíral, že se udělal, než se odplazil rozčilený jejím vříškotem, a podruhé se dostal dovnitř a vyvrcholil, i když se dotyčná houževnatě bránila a plakala). A před nimi na dívky v bočních uličkách Smogrova a chlapce (jako on), obnažující svá ohanbí, a jejich styky někde na úrovni směnného obchodu, sexu, týrání a her. Šekel otevřel ústa, aby odpověděl, a pravdy se v něm vzpouzely; ona si toho všimla a přerušila ho (projevila mu velkou laskavost) řekla – Ne, ne na způsob her, nebo za peníze a ne, když jsi k tomu někoho nutil nebo sám byl k tomu donucen, ale jestli jsi píchal někoho, kdo tě chtěl a koho jsi chtěl zase ty, jako opravdoví lidé, jako sobě rovní. A samozřejmě, když to řekla, musela vědět, že odpověď bude znít ne, a tak to řekl a byl jí vděčný, že s ním podstoupila jeho velkou premiéru (dala mu nezasloužený dárek, který pokorně a dychtivě přijal).*

Díval se, jak si svléká blůzku, a při pohledu na celé její tělo a na dychtivost v jejích očích se mu prudce zrychlil dech. Ucítil sálající teplo jejího kotle (který nesměla nikdy nechat vyhasnout, jak mu řekla, který neustále spotřebovával palivo, protože byl starý a rozbitý a nesmyslně hladový) a spatřil zašlý cín jejího postroje, kde se setkával s těstovitou tkání horní části jejích stehen jako přílivová vlna. Jeho vlastní oblečení z něho sjelo v plynulých vrstvách a zůstal stát roztřesený, hubený a vychrtlý, s poskakujícím ztopořeným nedospělým pyjem a srdce a vášeň ho naplňovaly s takovou prudkostí, že skoro nemohl polykat.

Byla to přetvora, byla (přetvořená chátra), on to věděl, on to viděl a přesto ustavičně cítil, co v sobě chová, a ucítil, jak z něho odpadá obrovský strup zvyku a předsudků, část kůže, kde ho hluboko poznamenala jeho vlast.

Zahoj mě, pomyslel si, aniž chápal, co tím myslí, a zatoužil po transformaci. Ucítil bodnutí drásavé bolesti, když sloupl sraženinu starého života, a v novém ovzduší před ní stanul nahý a nejistý. Zase dýchal rychle. Jeho pocity se znovu vzedmuly a slily se (hnisání v nich se zastavilo) a začaly se rozkládat, hojit v nové podobě, tvořit jizvu.

– Ty moje přetvořená holčičko, vydechl užasle, a ona mu to okamžitě odpustila, protože věděla, že si to nebude už nikdy myslet.

Nebylo to snadné; pahýly nohou měla zapuštěné v kovu, v úzkém véčku, jen nepatrně rozevřené; kůží měla pokryté jen dvě pídě na vnitřní straně stehen pod pochvou. Nemohla se mu otevřít ani si lehnout, a nebylo to snadné.

Ale vytrvali, a uspěli.)

Kapitola devátá

Šekel přišel k Bellis a požádal ji, aby ho naučila číst.

Řekl jí, že zná tvary písmen ragamolské abecedy a tak trochu i tuší, jak která písmena zní, ale přesto mu zůstávají velkou záhadou. Nikdy se je nepokoušel spojovat či vytvářet z nich slova.

Připadal jí zaražený, jako by se v myšlenkách toulal mimo chodby knihovních lodí. Nesmál se tak pohotově jako obvykle. Nemluvil o Tanneru Vakovi ani o Angevíně, jejíž jméno se v poslední době objevovalo v jeho líčeních velice často. Chtěl vědět jen to, zda mu Bellis pomůže s učením.

Po práci s ním strávila více než dvě hodiny rozebíráním abecedy. Šekel znal jména písmen, ale chápal je jen abstraktně. Bellis ho vyzvala, aby napsal své jméno; hned se škrábavě a nemotorně pustil do práce, ale v polovině druhého písmena se zarazil a přeskočil ke čtvrtému, načež se vrátil a vyplnil prázdná místa.

Své psané jméno znal, ale jen jako tahy perem.

Bellis mu řekla, že písmena jsou návod, pokyn, který většinou slouží k vydání zvuku, kterým začíná jejich název. Pak napsala své jméno a každé písmeno oddělila od následujícího mezerou. Pak ho vyzvala, aby se řídil návodem, který mu sdělují.

Počkala si, dokud se neprokousal přes *bé, é, el, el, í* a *es*. Pak písmena napsala těsněji u sebe a řekla mu, aby ještě jednou uposlechl toho, co mu říkají. A pak ještě jednou.

Nakonec písmena vepsala do jednoho slova a poradila mu, aby celé cvičení rychle zopakoval, aby udělal to, co mu písmena sdělují („Podívej se na ně, jak jsou blízko u sebe“), v jednom rychlém sledu.

Bé é el el i es.

(S obtížemi při zdvojené jazyko-dásňové hlásce, jak očekávala.)

Zkusil to ještě jednou a pak se uprostřed zastavil a začal se slovu smát. Podíval se na ni s tak potěšeným výrazem, až se zarazila. Vyslovil její jméno.

Poté, co ho seznámila se základy interpunkce, dostala nápad. Vydala se s ním do útrob lodí. Prošli oddělením přírodních a humanitních věd, kde si shrbení badatelé četli ve světle petrolejek, mezi budovami vyšli ven do volně se snášejícího deště a přešli most na palubu *Děravé paměti*. Stanuli na galéře na vnějším okraji Velkoústrojné knihovny, která sloužila jako dětské oddělení.

Na dětské palubě bylo jen velmi málo čtenářů. Police, které je obklopovaly, hrály křiklavými barvami. Bellis za chůze prsty přejížděla hřbety knih a Šekel na ně zíral s nepotlačitelnou zvědavostí. Zastavili se úplně na konci lodi – poseté okýnky a prudce se naklánějící do boku – před svažující se hromadou knih.

„Podívej," řekla Bellis. „Vidíš to?" a ukázala na mosazný štítek. „Rag. A. Mol. Ragamolština. Tyhle knihy jsou v našem jazyce. Většina z nich pochází z Nového Krobuzonu."

Několik jich vytáhla a otevřela. Na zlomek vteřiny strnula – příliš krátce na to, aby si toho Šekel stačil všimnout. Z úvodních stran na ni opět vykoukla rukou psaná jména, tato však byla načmáraná pastelkami, dětským písmem.

Bellis rychle obracela stránky. První kniha byla pro velmi malé děti; byla velká a pečlivě ručně ilustrovaná, plná obrázků v simplicistním stylu art facilis, který byl v módě zhruba před šedesáti lety. Vyprávěla příběh o tom, jak se vajíčko vydalo do války proti muži zhotovenému ze lžiček, kterého porazilo a stalo se starostou světa.

Druhá byla pro starší děti. Byly to dějiny Nového Krobuzonu. Bellis se náhle zarazila při pohledu na lepty Žeber, Bodce a Nádraží Perdido. Tu a tam se začetla a při čtení groteskně zavádějící historie zkřivila tvář pobaveným znechucením. Vyprávění o Peněžním kruhu, Týdnu prachu a, co bylo nejhanebnější, i o Pirátských válkách, do jednoho podaná dětskými a neupřímnými slovy, naznačovala, že Nový Krobuzon je bašta svobody, která vzkvétá i navzdory skoro nepřekonatelné a nespravedlivé nepřízni osudu.

Šekel ji užasle pozoroval.

„Zkus tuhle," řekla a podala mu *Odvážné vajíčko.* Chlapec knihu uctivě převzal. „Je pro malé děti," dodala. „S příběhem si hlavu moc nelámej; je na tebe až moc hloupoučký. Nic neznamená. Ale chci zjistit, jestli určováním slov, jak jsem ti předvedla, poznáš, o co tam jde, jestli pochopíš, co se v ní odehrává. Řiď se jejich pokyny, slova si

předříkávej nahlas. Určitě tam budou nějaká, kterým nebudeš rozumět. Když na ně narazíš, zapiš si je a pak mi seznam dones.“

Šekel k ní prudce vzhlédl. „Mám si je zapisovat?“ zeptal se.

Viděla do něho. Pořád vnímal slova, jako by byla něčím, co stojí mimo něho: rafinovanými hlavolamy, které konečně začíná pomalu chápat. Ještě ho však nenapadlo, že by mohl být schopen šifrovat je do svých vlastních tajemných významů. Ještě si neuvědomil, že naučí-li se číst, naučí se i psát.

Bellis v kapse našla tužku a kus lehce počmáraného papíru a obojí mu podala.

„Slova, kterým nebudeš rozumět, jednoduše opiš, písmena klaď vedle sebe přesně tak, jak jsou v knize. Pak mi to dones,“ dodala.

Chvíli se na ni díval, pak se mu ve tváři mihl další z jeho blažených úsměvů.

„Chci, abys za mnou přišel zítra v pět hodin,“ pokračovala. „Budu se tě ptát na příběh z knihy. A nechám tě, abys mi přečetl několik úryvků.“ Šekel převzal knihu, aniž z ní spustil oči, a rychle přikývl, jako by někde ve Vlkodavech uzavřeli obchodní smlouvu.

Jakmile odešli z galéry, jeho chování prošlo proměnou. Zase vypínal hruď, vykračoval si trochu fanfarónsky a dokonce se před Bellis rozpovídal o své přístavní partě. *Odvážné vajíčko* přesto pevně svíral v rukou. Bellis si knihu vypůjčila na své vlastní jméno; tím mu bezmyšlenkovitě projevila velkou důvěru, která ho hluboce dojala.

V noci byla zase zima a Bellis se choulila u kamínek.

Vaření a nutnost jíst ji svou úmornou nezbytností začínaly silně iritovat. Obě činnosti vykonávala bez potěšení a jak nejrychleji to bylo možné, potom seděla nad Trhomuchovými knihami, dál se jimi prokousávala a zapisovala si další a další poznámky. V devět s tím přestala a vytáhla dopis.

Napsala:

> Modrek, 27. prachu, 1779 (i když tady to nic neznamená. Tady je 4. sepredi sokolího kvartu, 6/317), v komíně *Chromolitu.*
>
> Nepřestanu pátrat po vodítkách. Když jsem se na začátku začetla do Johannových knih, otevírala jsem je náhodně a náhodně jsem je pročítala, skládala jsem útržky informací a čekala na inspiraci. Ale uvědomila jsem si, že takto se nikam nedostanu.

Johannova práce, jak mi to sám vysvětlil, je jedním z motorů ženoucích toto město. Povaha projektu, jehož je součástí a který mi nechce prozradit, ale který je pro Armadu natolik důležitý, že riskovala barbarskou pirátskou výpravu proti největší mocnosti na Bas-Lagu, se musí skrývat na stránkách jeho knih. Koneckonců právě díky jedné z nich se stal pro Milence nepostradatelným. Nemohu však přijít na to, které z jeho děl je onou „povinnou četbou“, již popisoval jako součást svého tajného plánu.

Tak je tedy pečlivě pročítám, jednu po druhé; začínám u předmluvy a pokračuji až k rejstříku. Pátrám v nich po informacích. Snažím se vycítit, jaké úmysly by se v nich mohly ukrývat.

Samozřejmě nejsem žádný vědec. Podobné knihy jsem nikdy v životě nečetla. Spousta věcí mi v nich zůstává nepochopitelná.

„*Acetabulum* je jamka na vnější straně *os innominatum*, kde se spojují *ilium* a *ischium*.“

Takové věty čtu jako poezii: ilium, ischium, os innominatum, knemiální hřbet, krevní destičky a trombin, keloid, cikatrix.

Nejméně se mi zatím líbí *Anatomie sarduly*. Johanna kdysi mladá sardula nabrala na rohy; muselo se to stát někdy v období výzkumných prací, které prováděl pro svou knihu. Dovedu si představit, jak zvíře přechází tam a sem po kleci, vystavené uspávacím výparům, a najednou zaútočí, když cítí, že upadá do bezvědomí. A pak je mrtvé, a ocitá se ve studené knize, která odlupuje Johannovu vášeň společně se sardulí kůží. Nicneříkající soupis kostí, žil a šlach.

Moje oblíbená kniha je překvapivá. Není to ani *Teorie megafauny*, ani *Transdimenzionální život*, svazky pojednávající stejně o filozofii jako o zoologii, u nichž jsem očekávala, že mi budou bližší než ostatní. Jejich těžko pochopitelné úvahy mi připadaly zajímavé, ale jaksi neurčité.

Ne, kniha, kterou jsem četla s největším zaujetím, u níž jsem měla dojem, že jí dokonce rozumím a která mě zcela uchvátila, byla *Dravci v pobřežních tůních Železné zátoky*.

Jednotlivá vyprávění jsou v ní propojena velice umně. Řetězí se v ní primitivnosti a metamorfózy. Všechno to úplně vidím před očima. Krabi ďábelští a červi hadrníci. Vrták ústřičný vyrývající vražednou dírku do krunýře své oběti. Sáhodlouhé, nekonečné páčení hřebenatky vyhladovělou hvězdicí. Sasanka koňská požírající mladého hlaváče za implozivního puknutí.

Johannes mi sugestivně vykouzlil malý mořský svět úlomků ulit, ježovek a neúprosných přílivů a odlivů.

Nedozvídám se však nic o plánech města. Ať už mají armadští vládci v úmyslu cokoliv, budu muset pátrat v hlubších vodách. Budu i nadále číst tyto knihy. Jsou to jediná vodítka, která mám. Tímto způsobem se nebudu pokoušet pochopit Armadu proto, abych se naučila, jak šťastně žít ve svém rezivějícím komíně. Pochopím, *kam máme namířeno* a *proč*, abych odsud mohla utéct.

Pak na Bellisiny dveře někdo náhle zaklepal. Polekaně vzhlédla. Bylo skoro jedenáct hodin.

Pomalu vstala a vydala se dolů po točitém schodišti uprostřed kruhové místnosti. Jediným člověkem, který věděl, kde bydlí, byl Johannes, a s ním od hádky v restauraci nemluvila.

Bellis pomalu došla ke dveřím, počkala, a ostré zaklepání se ozvalo ještě jednou. Přišel se omluvit? Ještě jednou se na ni rozlítit? Chce ho vůbec vidět, chce znovu otevřít dveře jejich přátelství?

Uvědomila si, že je na něho pořád nasupená a pořád se trochu stydí.

Následovala další rychlá salva a Bellis vykročila se zaťatou tváří, připravena vyslechnout si ho a hned ho vypoklonkovat. Když dveře otevřela, zarazila se, úžasem jí spadla brada a ostrá výtka z ní vyšuměla spolu s výdechem.

Na prahu, schoulený před zimou a s ostražitým pohledem v očích, stál Silas Fenek.

Chvilku jen tak mlčky seděli a popíjeli víno, které Fenek donesl.

„Zvládla jste to docela dobře, slečno Chladnovíno," řekl nakonec a uznale se rozhlédl po omláceném kovovém válci, jenž tvořil její příbytek. „Spousta nás nováčků se ocitla na daleko nevábnějších místech." Bellis nadzvedla jedno obočí, ale on opět přikývl. „Ujišťuju vás, že je to pravda. Nevšimla jste si toho?"

Ovšemže si toho nevšimla.

„Kde žijete vy?" zeptala se.

„Poblíž Tobě-tebe-ti," odpověděl, „v podpalubí jednoho klipru. Nejsou tam ani okna." Pokrčil rameny. „Jsou vaše?" Ukázal na knihy na její posteli.

„Ne," opáčila a rychle je uklidila. „Směla jsem si nechat jen deník. Vzali mi dokonce i knihy, které jsem *sama napsala."*

„Já jsem dopadl stejně," Fenek na to. „Zbyl mi jedině diář. Je to záznam všech let, která jsem strávil na cestách. Kdybych o něj přišel, zlomilo by mi to srdce." Usmál se.

„Co vám přidělili za práci?" zeptala se Bellis a Fenek zase pokrčil rameny.

„Podařilo se mi se tomu vyhnout," odpověděl. „Dělám to, co dělat chci. Vy pracujete v knihovně, je to tak?"

„Jak?" vyhrkla. „Jak si od nich udržujete odstup? Jak se vám tady daří žít?"

Chvíli se na ni díval, aniž cokoli řekl.

„Dostal jsem tři nebo čtyři nabídky – jako vy, domnívám se. U první jsem se vymluvil, že jsem přijal druhou, a u druhé, že jsem kývl na třetí, a tak dál. Je jim to jedno. A pokud jde o to, jak žiju, no… Udělat ze sebe někoho nepostradatelného je snadnější, než byste si mohla myslet. Poskytuju služby, nabízím všechno, za co jsou lidi ochotní zaplatit. Hlavně informace…" Větu nechal nedokončenou.

Bellis mátla jeho upřímnost, kterou naznačoval existenci spiknutí a podsvětí.

„Víte…" začal znenadání, „chtěl bych vám poděkovat, slečno Chladnovíno. Upřímně poděkovat."

Bellis čekala.

„Byla jste v Salkrikaltoru, slečno Chladnovíno. Byla jste svědkem rozhovoru mezi mnou a již zesnulým kapitánem Myzovičem. Určitě jste přemýšlela, co přesně bylo napsáno v dopise, který kapitána zarmoutil do té míry, že vás poslal pryč. Nic jste však neřekla. Určitě jste si byla vědoma faktu, že když jsme byli uneseni Armadou, situace se pro mě mohla vyvinout… velmi nepříjemně. Nic jste ale neřekla. Za to vám děkuji.

Je to tak… opravdu jste nic neřekla, že?" dodal s úzkostlivostí, kterou nedokázal úplně potlačit. „Jak jsem už řekl, děkuji vám."

„Když jsme spolu naposledy mluvili, ještě na palubě *Terpsichorie,"* odpověděla Bellis, „řekl jste mi, že je životně důležité, abyste se okamžitě vrátil do Nového Krobuzonu. A co teď?"

Fenek rozpačitě zavrtěl hlavou.

„Nadsázka… a kecy." Vzhlédl, ale Bellis se netvářila, že by jí jeho mluva nějak vadila. „Občas mám sklony přehánět." Zamával rukou, aby celou věc smetl ze stolu. Nastala trapná pauza.

„Vy se umíte vyjadřovat v sůlštině?“ zeptala se Bellis. „Pro práci, kterou vykonáváte, asi budete muset, pane Fenku.“

„Sůlštinu jsem si mohl vybrušovat řadu let,“ odpověděl jí rychle a jistě sůlsky, s nepředstíraným úsměvem, načež pokračoval v ragamolštině. „A… víte, pod tímto jménem tu nevystupuji. Jestli dovolíte, jsem zde znám pod jménem Simon Fenč.“

„Kde jste se tedy naučil tu sůlštinu, pane Fenči?“ zeptala se. „Zmínil jste se o svých cestách…“

„Kruci.“ Tvářil se pobaveně a rozpačitě. „Od vás to jméno zní jako nějaké zaklínadlo. Doma mi můžete říkat, jak chcete, slečno Chladnovíno, ale venku na mě, prosím, berte ohled. V Rin Loru. Sůlštinu jsem se naučil v Rin Loru a na vnějším okraji Pirátských ostrovů.“

„Co jste tam dělal?“

„Totéž,“ odpověděl, „co dělám všude. Nakupuji a prodávám. Obchoduji.“

„Je mi třicet osm,“ řekl, když se ještě trochu napili a Bellis přiložila do kamínek. „Obchodníkem jsem se stal ještě před svými dvacátými narozeninami. Ale chápejte mě dobře, jsem Novokrobuzoňan. Narodil jsem se a vyrostl ve stínu Žeber. Ale pochybuji, že jsem za posledních dvacet let prožil ve městě víc než pět set dní.“

„S čím obchodujete?“

„S čímkoliv.“ Pokrčil rameny. „S kožešinami, vínem, stroji, dobytkem, knihami, prací. S čímkoliv. V tundře na sever od Jangsachu směňuji kořalku za kůže, v Hinteru kůže za tajemství, ve Vysokém Kromlechu tajemství a umělecká díla za práci a koření…“

Odmlčel se, když si všiml, jak se na něho Bellis dívá.

„Nikdo neví, kde je Vysoký Kromlech,“ poznamenala, ale Fenek jen zavrtěl hlavou.

„Někteří z nás to vědí,“ připustil potichu. „Chci říct, že *už* to víme. Je to nesporně zatraceně těžká cesta. Z Nového Krobuzonu se nemůžete vydat na sever přes rozvaliny Surochu a na jih musíte přičíst stovky mil přes Vadaunk nebo Kakotopickou skvrnu. Chodí se přes Kajícníkův průsmyk do Červích křovin, kolem Ševelící vody, vyhnete se Kartorrerskému království a přeplavíte se přes Úžinu Studeného pařátu…“ Hlas mu pomalu odezněl a Bellis mu visela na rtech a dychtivě čekala, kam dál.

„A pak narazíte na Třeskyny,“ dodal potichu. „A na Vysoký Kromlech.“

Pořádně si přihnul vína.

„Cizinci je přivádějí do rozpaků. Ti živí. Ale bozi vědí, že naše skupina vypadala hodně zuboženě. Cestovali jsme už celé měsíce a přišli jsme o čtrnáct mužů. Putovali jsme vzducholodí, na člunu, na lamách a pteryxech, a dlouhé míle jsme urazili pěšky. Žil jsem tam několik měsíců. Do Nového Krobuzonu jsem přinesl spoustu… úžasných věcí. Říkám vám, že jsem viděl ještě zvláštnější věci, než je tohle město."

Bellis se nezmohla na slovo. Snažila se vyrovnat s tím, co právě řekl. Některá z míst, o nichž se zmínil, měla prakticky mytologický statut. Představa, že je navštívil – že v nich, do Drmola, *žil* – jí vyrážela dech, ale přesto si nemyslela, že lže.

„Většina lidí, co se tam snaží dostat, nepřežije," dodal věcně. „Ale jestliže to dokážete, jestliže se dostanete ke Studeným pařátům, obzvlášť k vzdálenějším břehům… jste za vodou. Máte otevřenou cestu k třeskynovým dolům, stepím na sever od Hinteru, ostrovu Janni Sekilli v Moři Studeného pařátu – a říkám vám, že místní se jen třesou, aby s vámi mohli obchodovat. Strávil jsem tam čtyřicet dní a jediný opravdový obchod, kterému se věnují, je ten s divochy ze severu, kteří se jednou za rok objeví ve svých kocábkách a přivážejí věci, jako je třeba biltong. A ten se vám taky za chvíli přejí." Zazubil se. „Jejich hlavní potíž spočívá v tom, že je na jihu odřízly Džengry, které neumožňují průchod cizincům. Každého, komu se k nim podaří z jihu proniknout, vítají jako ztraceného bratra.

Jestliže to zvládnete, získáte přístup k všemožným informacím, místům, zboží a službám, které nemá nikdo jiný. Proto mám… dohodu s parlamentem. Proto mám to zplnomocnění, které mi dává právo, za jistých okolností, přebírat velení na lodích; poskytuje mi jisté pravomoci. Jsem schopen obstarat městu informace, které nemůže získat odjinud."

Fenek byl špion.

„Když se Hezoun přeplavil přes Vzdutý oceán a před šesti a půl stoletími objevil Bered Kain Nev," pokračoval, „co si myslíš, že vezl v podpalubí? *Horlivá kudlanka* byla velká loď, Bellis…" Zarazil se – dosud mu nedovolila, aby jí tykal. Ale netvářila se, že by mu to měla za zlé, a tak pokračoval. „Vezla alkohol, hedvábí, meče a zlato. Hezoun chtěl obchodovat. To mu otevřelo dveře na východní kontinent. Všichni průzkumníci, o kterých jsi slyšela – Hezoun, Donleon, Brubenn, pravděpodobně i Libintos a taky náš zatracený Drmol, byli obchodníci." Hovořil s dětinským nadšením.

„Lidé jako já přivážejí mapy a informace. Dokážeme jako jediní získat zasvěcené poznatky. Dokážeme je nabízet vládě – takové je moje poslání. Neexistuje žádné bádání nebo věda – existuje jenom

obchod. Právě *obchodníci* se dostali do Surochu, právě obchodníci dovezli mapy, které Dagman Beyn použil v Pirátských válkách.“

Všiml si Bellisina výrazu a uvědomil si, že tato konkrétní historka nestaví jeho a jeho druhy do toho nejlepšího světla.

„To byl špatný příklad,“ zamumlal a Bellis se jeho zkroušenosti musela zasmát.

„Já tady žít nechci,“ vzdychla Bellis. Byly skoro dvě hodiny ráno a dívala se oknem na hvězdy. Sunuly se přes okenní tabulku mučivě pomalu, vydané napospas zvolna se šinoucí Armadě.

„Nelíbí se mi tu. Štve mě, že jsem byla unesena. Chápu, že některým jiným zajatcům z *Terpsichorie* to až tak nevadí…“ Řekla to jako váhavý ústupek pocitu viny, který do ní zasel Johannes, i když si byla rozpačitě vědoma toho, že je naprosto nedostatečný, že očerňuje svobodu, které se dočkal živý náklad z podpalubí. „Ale já tady celý život nestrávím. Vrátím se domů do Nového Krobuzonu.“

Mluvila s neochvějnou jistotou, kterou vůbec necítila.

„To já zase ne,“ potřásl Fenek hlavou. „Chci říct, že se rád vracím a po výpravách si tam docela užívám – dopřávám si obědy v Chnumu a podobné věci, ale *žít* bych tam nemohl. I když chápu, proč se ti tam líbí. Viděl jsem hodně měst a nikde jsem nepoznal nic, co by se s ním mohlo srovnávat. Ale vždycky, když tam pobudu déle než pár týdnů, začínám pociťovat klaustrofobii. Tlačí na mě špína, žebráci a lidi… a kecy, které se linou z parlamentu.

I když jsem ve vilových čtvrtích, chápeš? Na Bilsantumském náměstí nebo na Vlajkovém vrchu nebo v Chnumu – pořád mám pocit, jako bych uvázl někde ve Vlkodavech nebo na Špatné straně. Nemůžu je jen tak vypudit z hlavy. Musím vypadnout. A pokud jde o ty hajzly, co to tam řídí…“

Bellis zaujala jeho neskrývaná neloajálnost. Od zatracované novokrobuzonské vlády koneckonců pobíral plat a Bellis si byla i přes slabý vinný opar palčivě vědoma toho, že právě oni, jeho nadřízení, ji přinutili prchnout z města.

Ale na Fenkovi nebylo patrné, že by k nim cítil nějakou oddanost. Na novokrobuzonské úřady nadával s bohémskou prostořekostí.

„Jsou to hadi,“ pokračoval. „Gangr a všichni ostatní, nevěřím jim ani péro mezi nohama. Budu od nich brát ty zasraný prachy. Jestli mi chtějí platit za informace, s radostí jim je poskytnu, nebudu přece říkat ne. Ale nejsou to žádní moji kámoši. V jejich městě jsem jako na trní.“

„Tak tohle všechno…“ Bellis si dávala pozor, co říká, a snažila se ho odhadnout. „Takže to, že jsi tady, pro tebe nepředstavuje žádné příkoří? Když Nový Krobuzon nijak zvlášť nemiluješ…“

„Ne.“ Přerušil ji se zatvrzelostí, která neměla nic společného s vlídnou drzostí, jíž se až doposud vyznačoval. „To jsem neřekl. Jsem Novokrobuzoňan, Bellis. Chci mít místo, kam se budu vracet… i když ho zase opustím. Nejsem neukotvený; nejsem nějaký bezprizorný tulák. Jsem obchodník, kupec, se zázemím a domem ve Východním Giddu, s přáteli a kontakty, a do Nového Krobuzonu se budu vždycky vracet. Tady… jsem vězeň.

Tohle není výzkumná výprava podle mých představ. Ať mě čert vezme, jestli tady chci zůstat.“

A když to Bellis poslouchala, otevřela další láhev vína a nalila mu další sklenku.

„Co jsi dělal v Salkrikaltoru?“ zeptala se. „Věnoval se dalším *obchodům?“*

Fenek zavrtěl hlavou. „Byl jsem zatčen,“ přiznal. „Salkrikaltorské hlídky někdy zajíždějí i stovky mil od města a kontrolují kraaly. Jedna z jejich lodí mě zatkla na okraji Baziliščího kanálu. Plavil jsem se na jih v děravé a strašně pomalé ponorce z amonita. Raci z mělčin na východ od Solů jim pověděli o mojí podezřele vypadající ponorce, která se jim ploužila kolem pobřeží.“ Pokrčil rameny. „Když mě zajali, málem jsem vyskočil z kůže, ale v podstatě mi prokázali laskavost. Pochybuju, že bych se dostal až domů. Než jsem se setkal s rakem, který mi rozuměl, dopluli jsme až do Salkrikaltoru.“

„Odkud jsi se plavil?“ zeptala se Bellis. „Z Jhešulských ostrovů?“

Fenek zavrtěl hlavou a několik vteřin si Bellis mlčky prohlížel.

„Ani náhodou,“ opáčil. „Připlul jsem z druhé strany hor. Byl jsem v Moři Studeného pařátu. V Džengrech.“

Bellis prudce vzhlédla, připravena se pohrdavě zasmát nebo si odfrknout, ale spatřila Fenkův výraz. Pomalu přikyvoval.

„V Džengrech,“ zopakoval a Bellis z něho užasle sklouzla pohledem.

Více než tisíc mil na západ od Nového Krobuzonu se rozprostíralo obrovské jezero široké čtyři sta mil – Jezero Studeného pařátu. Z jeho severního cípu vybíhala Úžina Studeného pařátu, sladkovodní kanál sto mil široký a osm set mil dlouhý. Na severním konci se úžina prudce rozšiřovala a znenadání, když se začala stáčet zpátky na východ skoro přes celou šířku kontinentu a zužovat jako dráp, se změnila v členitě zakřivené Moře Studeného pařátu.

Toto byly Studené pařáty, spojená vodní masa, příliš velká na to, aby byla něčím jiným než oceánem. Ohromné sladkovodní vnitrozemské moře lemované horami, křovinami, močály a několika

málo houževnatými odlehlými civilizacemi, které Fenek údajně poznal.

Na nejvýchodnějším okraji oddělovalo Moře Studeného pařátu od slaných vod Vzdutého oceánu jen uzoučký pruh souše: skalnatá stužka nedosahující šíře ani třiceti mil. Ostrý nejjižnější cíp moře – špička pařátu – spočíval takřka přesně na sever od Nového Krobuzonu, ve vzdálenosti více než sedmi set mil. Avšak těch několik málo cestovatelů, kteří se vydávali na cestu z města, vždycky směřovalo trochu na západ, aby dorazili k vodám Moře Studeného pařátu přibližně dvě stě mil od jeho jižního hrotu. Poněvadž v mořském výběžku se jako nějaký kaz zahnízdilo neobyčejné, nebezpečné místo, cosi mezi ostrovem, zpola zatopeným městem a mýtem. Obojživelný nehostinný kraj, o němž civilizovaný svět věděl pouze to, že existuje a že je nebezpečný.

Ono místo se jmenovalo Džengry.

Říkalo se o něm, že je domovem ďasovců, vodních démonů či stvůr či degenerovaných zkřížených mužů a žen, podle toho, které historce dotyčný věřil. Údajně tam nebylo všechno, jak má být.

Ďasovci, neboli Džengry (rozdíl mezi jménem rasy a místa nebyl příliš jasný), vládli jižní oblasti Moře Studeného pařátu s neochvějnou autoritou a krutým, nevypočitatelným izolacionismem. Jejich vody byly smrtonosné a nezmapované.

A Fenek teď tvrdí – co? – že tam žil?

„Není pravda, že se tam nenarazí na cizince," namítal a Bellis se v myšlenkách zklidnila do té míry, aby byla schopna poslouchat. „V Džengrech se dokonce narodilo a vyrostlo několik lidí…" Ušklíbl se. „Spíš bych měl říct *bylo vyšlechtěno,* i když si nejsem jistý ani slovem *lidé.* Docela jim vyhovuje, že si všichni myslí, jak… jaké tam mají ve vodě peklo, jak nesnesitelné to tam je. Ale do prdele, vždyť s obchodníky tam jednají jako všichni ostatní. Žije tam několik voďanojů, pár lidí… a další.

Strávil jsem tam víc než půl roku. Jasně, musím uznat, že je to tam nebezpečnější než kdekoli jinde. Když obchoduješ v Džengrech, víš, že pravidla… jsou hodně jiná. Že se je nikdy nenaučíš, že je nikdy nepochopíš. Byl jsem tam už asi šest týdnů, když sebrali mého tamějšího nejlepšího přítele, voďanoje z Jangsachu, který s nimi obchodoval už sedm *let.* Nikdy jsem nezjistil, co se mu stalo ani proč," dodal Fenek nevzrušeně. „Možná urazil některého z ďasovských bohů, nebo ovčí střívka, která tam dodával, neměla potřebnou tloušťku."

„Tak proč jsi to dělal?"

„Protože když člověk vytrval," vyhrkl a najednou hořel nadšením, „opravdu to stálo za to. Ďasovský obchod nemá žádnou logiku, nemá cenu s nimi smlouvat nebo se je snažit přechytračit. Chtějí ode mě kbelec soli a stejné množství skleněných korálků? V pořádku. Na nic se neptám, po ničem nepátrám; seženu jim to. Míchané ovoce? Mají ho mít. Tresky, piliny, pryskyřici, houby, je mi to jedno. Protože, u Drmola, když platí, když jsou spokojení… Stálo to za to."

„Ale přesto jsi odešel."

„Odešel," povzdechl si Fenek. Vstal a začal cosi hledat v Bellisině kredenci. Neobořila se na něho.

„Strávil jsem tam několik měsíců, nakupoval jsem, prodával, prozkoumával Džengry a jejich okolí – tedy potápěl se, abys tomu rozuměla – a vedl si deník." Mluvil zády k ní a zápasil s konvicí. „Pak se mi doneslo, že jsem… že jsem porušil pravidla. Že se na mě ďasovci zlobí a že jestli rychle nevypadnu, je se mnou konec."

„Co jsi provedl?"

„Nemám tušení," odsekl. „Ani to nejmenší. Možná že kuličková ložiska, která jsem jim sehnal, byla z nesprávného kovu, nebo měsíc byl v nesprávném domě, nebo umřel nějaký ďasovský mág a vina padla na mě. Nevím. Věděl jsem jedině to, že musím zmizet.

Zanechal jsem po sobě několik věcí, které je svedly na falešnou stopu. Víš… jižní cíp Moře Studeného pařátu jsem měl v malíčku. S oblibou o něm nikomu nic neříkají, ale já se tam dokázal orientovat líp, než by se od cizince dalo očekávat. Jsou tam tunely. Trhliny v hřbetu, který odděluje Moře Studeného pařátu od Vzdutého oceánu. Těmito chodbami jsem se dostal na pobřeží."

Odmlčel se a zadíval se na oblohu. Bylo skoro pět hodin ráno. „Jakmile jsem se dostal do oceánu, snažil jsem se zamířit na jih, ale nechal jsem se strhnout k břehům kanálu. Tam mě našli raci."

„A čekal jsi na nějakou novokrobuzonskou loď, která by tě vzala domů?" zeptala se Bellis. Fenek přikývl. „Ta naše plula jiným směrem, takže jsi se rozhodl převzít na ní velení… na základě zplnomocnění, které je zakotveno ve tvém dopise."

Lhal, nebo vynechával nějakou důležitou část pravdy. To bylo nad slunce jasnější, ale Bellis na to neupozornila. Kdyby chtěl svůj příběh ještě nějak vyšperkovat, určitě by to udělal. Nechtěla na něho dotírat.

Když se na židli opřela, s nedopitým čajem vedle sebe na nerovné podlaze, zaplavila ji náhlá vlna únavy, takže znenadání takřka nedokázala vydat hlásku. Spatřila první kalné šmouhy jitřního světla a uvědomila si, že na to, aby ještě šla spát, je už pozdě.

Fenek ji pozoroval. Díval se, jak se choulí vyčerpáním. Byl více při smyslech než ona. Udělal si další šálek čaje, zatímco se Bellis nechávala omývat neúprosnými vlnkami spánku. Koketovala se sny.

Fenek jí začal vyprávět příhody, které se mu staly ve Vysokém Kromlechu.

Vyprávěl jí o vůních města, kamenném prachu a hnilobě a ozónu, myrze a balzamovacím koření. Vyprávěl jí o všeprostupujícím tichu, o soubojích a mužích z vyšších kast se zašitými rty. Popisoval jí klesající Skeletstrasse, po jejíchž obou stranách se na zdobných katafalcích tyčily obrovské domy, Třeskyny, které byly vidět na konci třídy, rozeseté na vzdálenost několika mil. Hovořil skoro hodinu.

Bellis seděla s otevřenýma očima a občas sebou trhla, když si vzpomněla, že nespí. A když Fenkovy příběhy zamířily půldruhého tisíce mil na východ a on jí začal vyprávět o kaplích z malachitu v Džengrech, uvědomila si, že se zdola stále silněji ozývá změť pokřikování a rachocení, že se pod nimi probouzí Armada, a tak vstala, uhladila si vlasy a šaty a řekla, že by měl jít.

„Bellis," obrátil se k ní ze schodů. Předtím ji jménem oslovoval ve falešné důvěrnosti noci. Když uslyšela, jak na ni volá teď, když se vyhouplo slunce a kolem se probouzeli lidé, bylo to jiné. Nic však neřekla a tak mu dala povolení pokračovat.

„Bellis, ještě jednou ti děkuji. Za to… že jsi mě ochránila. Že jsi neřekla nic o tom dopise." Dívala se na něho se stisknutými rty a mlčela. „Brzo se zase uvidíme. Doufám, že ti to nebude vadit."

A zase nic neřekla; uvědomovala si vzdálenost, kterou mezi nimi otevřelo denní světlo, a spoustu věcí, které jí neřekl. Přesto by jí však nevadilo, kdyby přišel ještě jednou. Tak jako dnes v noci si už dávno s nikým nepopovídala.

Kapitola desátá

Toho rána byla obloha skoro jako vymetená. Čišela z ní tvrdost a prázdnota.

Tanner Vak nešel do přístavu. Procházel se po přídi, po průmyslových vracích, které obklopovaly jeho domov. Vydal se k nevelké skupině přístavních člunů posetých hospodami a zbrázděných uličkami. Na pohupujících se plavidlech se pohyboval naprosto bezpečně, boky se mu nevědomky zhouply při každém náklonu chodníků.

Obklopovaly ho cihlové stavby a dehtem natřené trámy. Za zády mu odeznívalo dunění továrních lodí a plošiny *Durrha;* začal se ztrácet v zákrutech města. Chapadla se mu pohupovala a velmi zlehka se hýbala. Měl je zavinutá v chladivých obvazech smočených ve slané vodě.

Včera, už třetí večer, se Šekel nevrátil domů.

Byl zase s Angevínou.

Tanner myslel na Šekela a na tu ženu a stále se trochu styděl za svou žárlivost. Žárlil na Šekela, nebo na Angevínu – byl lapen v síti rozmrzelosti, která byla příliš zašmodrchaná, aby ji dokázal rozplést. Snažil se necítit opuštěnost, protože věděl, že to není spravedlivé. Rozhodl se, že na chlapce bude dávat pozor děj se co děj, bude ho vítat doma, kdykoli se vrátí, bude ho pouštět tak ochotně, jak to bude v jeho silách.

Byl jen smutný, že se to stalo tak rychle.

Tanner zahlédl stěžně *Velké Východní,* které dominovaly obzoru na pravoboku. Mezi ráhnovím města pluly aerostaty jako nějaké ponorky. Sestoupil k tržnici U zimní slámy. A vydal se po jejích

malých člunech za pokřikování prodávajících a pošťuchování prvních nakupujících.

Vodu tu měl těsně pod sebou, přímo pod nohama. Šplouchala všude kolem, v mezerách mezi loďkami, zanesená odpadky. Puch a zvuky tu byly velmi výrazné.

Na okamžik zavřel oči a představil si, jak se vznáší v chladivé slané vodě. Jak klesá, jak cítí, že kolem něho vzrůstá tlak moře, které ho líbezně omývá. Jak se chapadly natahuje po okoloplujících rybách. Jak přichází na kloub tajemstvím spodní strany města: záhadným tmavým tvarům v dálce, zahradám rmutu, chaluh měchýřnatých a řas.

Tanner cítil, jak jeho odhodlání slábne, a přidal do kroku.

V Hodinářském ostrohu se v neznámém prostředí skoro ztratil. Svědomitě se díval do své načmárané mapy. Po klikatých lávkách táhnoucích se přes ploché čluny a přes zdobně přestavěné karavely dorazil na *Dunoválec,* mohutnou starou dělostřeleckou loď. V zadní části plavidla se tyčila vratce vyhlížející věž, připoutaná k ráhnoví kotevními lany.

Ocitl se v tiché čtvrti. Zdálo se mu, že klidnější je i voda, která tu protékala mezi loďmi. Ocitl se ve čtvrti amatérských thaumaturgů a lékárníků, knihovských vědců.

V pracovně na vrcholu věže Tanner vyhlédl z nedokonale vyřezaného okna. Přes neustále se pohupující lodě viděl na zvolna se vlnící obzor; houpal se v okenním rámu nahoru a dolů podle toho, jak se nakláněl *Dunoválec*.

V sůlštině neexistovalo slovo pro přetváření. Zásadní zvětšování nebo změny těl tu nebyly běžné. Významnější práce – které sloužily k odstranění produktů novokrobuzonských trestaneckých továren nebo, a to zřídkakdy, k nějakému prospěšnému účelu – prováděla jen hrstka odborníků. Biothaumaturgové-samouci, lékařští specialisté, chirurgové a – prý – několik vyhnanců z Nového Krobuzonu, kteří svou kvalifikaci získali před lety v rámci trestní služby státu.

Pro tyto zásadní obměny bylo převzato slovo z ragamolštiny. Právě toto ragamolské slovo se nyní Tannerovi převalovalo na jazyku.

Opět pozvedl oči k trpělivě čekajícímu muži za stolem.

„Potřebuji, abyste mi pomohl," dostal ze sebe Tanner zajíkavě. „Chci se nechat přetvořit."

Tanner o tom uvažoval už dlouhou dobu.

Naučit se žít s mořem mu připadalo jako dlouhý, protahovaný porod. Každý den trávil pod hladinou delší dobu a voda mu byla stále příjemnější. Jeho nové končetiny jí zcela uvykly a byly tak silné a skoro stejně chápavé jako jeho paže a ruce.

Se závistí se díval, jak delfín Parchant Janek dozírá na svůj revír, jedinečnými pohyby proplouvá slanou vodou (když vystartoval, aby surovými nárazy potrestal nějakého lajdáckého dělníka); a sledoval, jak se do vody, nespoutaní postroji či řetězy, vrhají ze svých zpola zanořených lodí (zavěšených v bodu, kdy jim hrozí, že se ztratí, rozpustí v čase) raci nebo neurčití rybáci z Koupáku.

Když se Tanner vynořil z moře, cítil, jak mu chapadla visí těžce a nepohodlně na hrudi. Když byl však pod vodou, v postroji, v kůži a mosazi, cítil se spoutaný a sevřený. Chtěl plavat bez omezení, napříč a vzhůru ke světlu a dokonce, ano, dokonce i dolů, do studené a tiché tmy.

Mohl udělat jen jediné. Uvažoval, že by požádal o příspěvek přístavní úřad, který by mu určitě vyhověl, neboť by na podmořské práce získal nekonečně výkonnějšího dělníka.

Ale postupem času a s rostoucím odhodláním tento úmysl zavrhl a začal šetřit oči a vlajky.

Toho rána, když byl Šekel pryč a z jasného nebe mu do nosu zavanul prosolený vzduch, si znenadání uvědomil, že je to opravdu a přesně to, co chce. A v návalu štěstí pochopil, že to není proto, že by se styděl, že bude žádat o peníze, ani proto, že je hrdý, ale jen a jen proto, že celé řízení a rozhodnutí jsou zcela, výhradně a bez jakýchkoli pochybností jeho.

Když nebyl s Angevínou (což byla doba, která mu přetrvávala v hlavě v podobě snů), byl Šekel v knihovně, kde se procházel mezi hromadami dětských knih.

Prokousal se *Odvážným vajíčkem.* Poprvé mu to trvalo několik hodin. K textu se vracel pořád dokola, co nejvíce zrychloval tempo čtení, zapisoval si slova, která poprvé nepřečetl, a pomalu a nahlas vydával zvuky, popořadě, dokud se do jednotlivých slovních tvarů neprodral nějaký význam.

Zpočátku to bylo těžké a nepřirozené, ale celý proces se postupně zjednodušoval. Knihu si neustále pročítal, stále rychleji, aniž věnoval pozornost příběhu; naopak prahl po dosud nezažitém pocitu, kdy se k němu ze stránky, zpoza písmen jako nějaký uprchlík, kradl význam. Pocit tak intenzivní a ochromující, že se mu z něj skoro zvedal žaludek, že se mu téměř chtělo zvracet. Tuto techniku aplikoval i na jiná slova.

Byl jimi obklopen ze všech stran: nápisy, které viděl na obchodní třídě za svými okny, nápisy všude v knihovně a po městě a na mosazných deskách ve svém rodném městě, v Novém Krobuzonu, byl

stále obklopen jakoby tichým voláním, a poznal, že je vyloučeno, aby zůstával vůči všem těmto slovům hluchý.

Šekel dočetl *Odvážné vajíčko* a kypěl zlostí.

Jak to, že mi to nikdo neřekl? ptal se v duchu, spalován vztekem. *Kterej hajzl mi k tomu znemožnil přístup?*

Když Šekel přišel navštívit Bellis do její malé pracovny vedle čítárny, užasla nad jeho chováním.

Byla po Fenkově noční návštěvě velmi unavená, ale přemohla se a na Šekela se soustředila. Zeptala se ho na jeho pokroky v četbě. Ke svému překvapení zjistila, že ji dojímá zápal, s nímž jí odpovídá.

„Jak se má Angevína?“ zeptala se a Šekel se pokusil odpovědět, ale nepodařilo se mu to. Bellis na něho upřela oči.

Očekávala od něho pubertální vychloubání a přehánění, ale na Šekelovi bylo vidět, jak ho ochromují emoce, které se nenaučil cítit. Zaplavila ji nečekaná vlna lásky.

„Dělám si trochu starosti s Tannerem,“ odpověděl pomalu. „Je to můj nejlepší kámoš a myslím, že se cítí trochu… opuštěnej. Nechci ho nasrat, víš? Je to můj nejlepší kámoš.“ A pak jí začal vyprávět o svém příteli Tanneru Vakovi a přitom jí nesměle vylíčil, jak se mají věci mezi ním a Angevínou.

Bellis se tomu v duchu usmívala – jeho dospělé taktice, které se zhostil na výbornou.

Pověděl jí o jejich domově na tovární lodi. Pověděl jí o velkých stínech, které Tanner zahlédl pod hladinou. Přeříkával jí slova z beden a knih, které se povalovaly po místnosti. Vyslovoval je nahlas a čmáral je na kousky papíru, rozkládal je na slabiky a ke každému slovu přistupoval se stejným analytickým odstupem, ať už to bylo příčestí, sloveso, podstatné jméno nebo jméno vlastní.

Když se pokoušeli pohnout bednou s botanickými brožurami, otevřely se dveře pracovny a dovnitř vstoupil postarší muž s přetvořenou ženou. Šekel sebou trhl a vydal se k nově příchozím.

„Ange…“ začal, ale žena (jež se sunula kupředu na roztřeseném cínovém zařízení, které jí nahrazovalo nohy) rychle zavrtěla hlavou a založila si ruce na prsou. Bělovlasý muž čekal, až skončí němé intermezzo mezi Šekelem a Angevínou. Zatímco si ho Bellis obezřele prohlížela, uvědomila si, že je to muž, který uvítal na palubě Johanna. Tintinnabulum.

Byl svalnatý a navzdory věku se držel velmi zpříma. Zdálo se, jako by si starou vousatou tvář, orámovanou bílými vzpurnými vlasy, jež mu sahaly až pod ramena, přenesl na mladší tělo. Sklouzl pohledem na Bellis.

„Šekele," požádala Bellis potichu, „byl bys tak hodný a na chvilku nás opustil?" Avšak Tintinnabulum ji přerušil.

„To není třeba," pravil. Mluvil jakoby z velké dálky: důstojným a melancholickým hlasem. Přešel do dobré ragamolštiny se slabým přízvukem. „Jste z Nového Krobuzonu, je to tak?" Bellis neodpovídala a muž slabě přikývl, jako by tak učinila. „Mluvím se všemi knihovníky – obzvláště takovými, jako jste vy, kteří katalogizují nové přírůstky."

Co o mně víš? pomyslela si Bellis opatrně. *Co ti řekl Johannes? Nebo mě i navzdory naší hádce chrání?*

„Mám tady…" Tintinnabulum jí podal kus papíru. „Mám tady seznam autorů, jejichž knihy bychom velice rádi vyhledali. Tito lidé by nám mohli být velice prospěšní v naší práci. Žádáme vás tímto o pomoc. Máme od těchto autorů několik knih a velice rádi bychom od nich našli cokoli dalšího. O ostatních víme, že napsali konkrétní tituly, po nichž se sháníme. O jiných víme jen z doslechu. Zjistíte, že tři z nich mají knihy v katalogu – o těch knihách víme, ale zajímají nás další.

Je možné, že se některé z těchto jmen objeví v další zásilce knih, která k vám teprve dorazí. Nebo je možné, že knihovna už některé z jejich knih vede celá staletí a jsou prostě ztraceny na policích. Pečlivě jsme prohledali relevantní sekce – biologii, filozofii, thaumaturgií, oceánologii – a nic jsme nenašli. Mohli jsme se však dopustit chyby. Chtěli bychom, abyste měli oči na stopkách, prohlédli každou knihu, která se vám dostane do rukou, zapomenuté svazky, které najdete za policemi, vždy, když budete katalogizovat dosud nezařazené přírůstky. Dva z nich, ti, kteří nepocházejí z Nového Krobuzonu, jsou staří."

Bellis seznam převzala a podívala se na něj. Očekávala, že bude velmi obsáhlý, ale přesně uprostřed stránky našla pouze čtyři velice úhledně napsaná jména. Žádné z nich pro ni nic neznamenalo.

„Tito lidé tvoří jádro našeho seznamu," vysvětlil jí Tintinnabulum. „Máme další – existuje mnohem delší verze, kterou vyvěsíme u stolů, ale tito čtyři jsou autoři, jejichž jména se, prosím, naučte nazpaměť, abyste po nich mohli… usilovně pátrat."

Markus Halprin. To bylo novokrobuzonské jméno. Angevína pokradmu pokynula Šekelovi, zatímco se spolu s Tintinnabulem pomalu sunula ke dveřím.

Úl-Hagd-Šažžer (transkripce), četla Bellis, a vedle jména následoval originál: soustava pospojovaných piktogramů, v nichž rozpoznala lunární chadorskou kaligrafii.

Pod ním třetí jméno: *A. M. Skočkotlap* – další Novokrobuzoňan.

„Halprin a Skočkotlap jsou poměrně noví autoři," poznamenal Tintinnabulum ode dveří. „Myslíme, že ti druzí dva jsou starší – nejspíš tak jedno století. Necháme vás pracovat, slečno Chladnovíno.

Kdybyste náhodou našla něco, co chceme, něco od těchto autorů, co nebude zaneseno v katalogu, prosím vás, abyste zašla na mé plavidlo. Nachází se na předním konci Ostrovod, jmenuje se *Bobr*. Mohu vás ujistit, že každý, kdo nám bude schopen pomoci, bude odměněn."

Co o mně víš? pomyslela si Bellis úzkostlivě, když se zavřely dveře.

Povzdechla si a opět se zadívala na papír. Podívala se přes rameno a váhavě začala jména na papíře číst nahlas.

Krüach Aum, přečetla nakonec, přičemž si nevšímala, jak se Šekel pomalu probíjí slabikami. *Jak exoticky zníš,* pomyslela si sardonicky, když se podívala na písmo, starobylou variantu ragamolštiny. *Johannes se o tobě zmínil. Máš kettské jméno.*

Jak Halprin, tak Skočkotlap měli knihy v katalogu. Skočkotlap napsal první a druhý svazek *Proti Benchamburgovi: radikální teorie vody*. Halprin byl autorem *Mořské ekologie* a *Biofyziky slané vody*.

Od Úla-Hagd-Šažžera katalog uváděl celou řadu svazků, chadorských knih podle všeho o průměrném rozsahu nějakých čtyřiceti stran. Bellis bylo měsíční písmo natolik povědomé, že určila, jak asi znějí jejich názvy, ale neměla ponětí, co mohou znamenat.

Od Krüacha Auma nebylo nikde nic.

Bellis sledovala Šekela, jak se učí číst; jak se probírá listy, na něž si poznamenal obtížná slova, jak si k nim dopisuje dodatky, zatímco zkouší, jak znějí, jak přepisuje slova z okolních papírů, z lístků, ze seznamu jmen, který jí zanechal Tintinnabulum. Připadalo jí to, jako by chlapec kdysi číst uměl, a teď se na to jen rozpomíná.

V pět hodin se vedle ní posadil a pročítal *Odvážné vajíčko.* Na otázky ohledně vajíčkových dobrodružství jí odpovídal s pečlivostí, jež hraničila s nechtěnou komikou. Bellis mu předčítala slova, která neznal, slabiku za slabikou, prováděla ho chaosem neznělých a nepravidelných hlásek. Řekl jí, že už si pro ni připravil další knihu, kterou si toho dne sám přečetl v knihovně.

Té noci se Bellis ve svém dopisu poprvé zmínila o Silasu Fenkovi. Posmívala se jeho pseudonymu, ale uznala, že jeho společnost, jeho přidrzlá břitkost jí po dnech strávených o samotě přinesly určitou útěchu. Pokračovala v četbě Johannových *Esejů o šelmách.*

Přemýšlela, jestli se Fenek ještě zastaví, a když nepřišel, ulehla v podrážděném návalu nudy.

Už poněkolikáté se jí zdálo o říční plavbě do Železné zátoky.

Tannerovi se zdálo, jak je přetvářen. Ocitl se zpátky v trestanecké továrně v Novém Krobuzonu, kde mu byly během několika mučivých, omámených minut bolesti a ponížení přiroubovány nové končetiny. Vzduch se opět rozezněl továrním rámusem a křikem, v němž ležel připoután k vlhkému, špinavému dřevu, ale tentokrát se nad ním neskláněl biothaumaturg v masce, nýbrž armadský chirurg.

Stejně jako během dne, i nyní ve snu mu chirurg ukazoval nákresy jeho těla s rudými značkami, kde bude nutné provést potřebné zákroky, korektury vyznačené jako opravy chyb ve školním sešitě.

„Bude mě to bolet?“ zeptal se Tanner a trestanecká továrna se pozvolna vytratila, jako se vytratil i spánek, nicméně otázka přetrvávala. *Bude to bolet?* ptal se, zatímco ležel ve svém čerstvě opuštěném pokoji.

Ale když se znovu vydal pod vodu, touha ho opět přemohla, až si uvědomil, že se bojí spíše neustálého prahnutí po změně než bolesti.

Angevína Šekelovi *důrazně* vysvětlila, jak se k ní má chovat, když je v práci.

„Nemůžeš se snažit takhle se mnou navazovat kontakt, chlapče,“ napomínala ho. „S Tintinnabulem už dělám několik let. Ostrovody mě platí, abych na něho dávala pozor, od doby, kdy ho sem přivezli. Dobře mě vycvičil a já jsem mu zavázána věrností. Když pracuju, nic si se mnou nezačínej. Rozumíš?“

Většinou už s ním mluvila v sůlštině, čímž ho nutila, aby se ji učil (byla na něho tvrdá, chtěla, aby se bez meškání zapojil do chodu jejího města). Když se otočila, aby odešla, Šekel ji zadržel a zajíkavě jí řekl, že k ní v noci nejspíš nebude moct přijít, že má pocit, že musí strávit noc s Tannerem, který na tom asi je dost bledě.

„Je od tebe hezké, že na něho myslíš,“ poznamenala. Dospíval v tolika ohledech, a tak rychle. Oddanost, vášeň a láska jí nestačily. Skutečnou žádostivostí se zalykala až při těchto četných okamžicích, kdy v něm pod postupně shazovanou slupkou dítěte probleskovaly náznaky dospělého muže, které zbarvovaly její neurčitou rodičovskou vroucnost něčím tvrdším, primitivnějším a úžasnějším.

„Jeden večer mu dopřej,“ dodala. „Přijď za mnou zítra, miláčku.“

Ono poslední slovo vyslovila velmi pečlivě. Podobné dary se učil přijímat s vděčností.

V knihovně, mezi dřevěnými policemi a velínovým papírem, zvolna puchřející kůží a papírovým prachem, Šekel trávil celé hodiny o samotě. Zdržoval se v ragamolském oddělení, obklopen knihami, které si opatrně sundával a rozkládal otevřené kolem sebe; s texty a obrázky jako květinami rozesetými po podlaze. Pomalu vstřebával příběhy o kachnách a chudých chlapcích, z nichž se stávali králové, válkách s trpaslíky a dějinách Nového Krobuzonu.

Zapisoval si každé obtížné slovo, jehož znění se mu pokoušelo unikat: *zvědavý*, *kavalerie*, *oběd*, *Jhešulský*, *Krüach.* Neustále si je procvičoval.

Když se procházel mezi policemi, své knihy měl pořád u sebe a na konci dne je vracel na místo nikoli podle katalogizačního řazení, nýbrž podle vymyšlených mnemonických pomůcek, které mu sdělovaly, že tato kniha patří mezi tu s velkým rudým hřbetem a tamtu s malým modrým hřbetem a tato na konec, vedle svazku s obrázkem vzducholodě.

Jednou propadl strašlivé panice. Podal si ze stěny knihu, jejíž tvary, všechna písmena, dobře znal; ale jakmile se před nimi usadil a začal je převalovat v ústech a vyslovovat a čekal, že budou znít jako slova v jeho hlavě, stala se z nich hatmatilka. Velice rychle propadl zoufalství, neboť se bál, že všechno, co získal, rázem ztratil.

Pak si však uvědomil, že si vzal knihu z police těsně vedle ragamolského oddělení; že s ragamolštinou sdílí abecedu, kterou si již osvojil, ale skládá ji do jiného jazyka. Šekela omráčilo zjištění, že znaky, nad nimiž zvítězil, mohou vykonávat stejnou funkci pro tolik národů, které si vůbec nerozumějí. Když nad tím uvažoval, zazubil se. Rád se podělí i s ostatními.

Otevíral další cizí knihy, vytvářel, nebo se snažil vytvářet, zvuky, které vyjadřovala jednotlivá písmena, a smál se, jak podivně znějí. Díval se pečlivě na obrázky a opětovně je srovnával s textem. Váhavě docházel k zjištěním, že v tomto jazyce tento konkrétní shluk písmen znamená *člun* a onen zase *měsíc.*

Pomalu se vzdaloval, mířil stále dál od ragamolské sekce, náhodně vytahoval knihy a civěl na jejich nepochopitelné příběhy, procházel se dětským oddělením, až došel k novým regálům a otevřel svazek, jehož písmo se nepodobalo ničemu, co dosud viděl. Zasmál se potěšením nad jeho prapodivnými oblinami.

Zacházel stále dál a objevil ještě jinou abecedu. A o kousek dál ještě jinou.

Hodiny se nechal unášet fascinací a úžasem, které v něm vzbuzoval průzkum neragamolských polic. V jejich nepochopitelných slovech a nečitelných abecedách nacházel nejen údiv ze světa, ale i

pozůstatky fetišismu, jemuž byl vystaven dříve, kdy pro něho všechny knihy existovaly jako nyní tyto, pouze jako němé předměty o určité váze, rozměrech a barvách, avšak bez obsahu.

I když to nebylo úplně totéž. Nebylo totéž dívat se na tyto cizí stránky a vědět, že budou dávat smysl nějakému cizímu dítěti, tak jako nyní on vypáčil smysl z *Odvážného vajíčka*, *Dějin Nového Krobuzonu* a *Vosy v paruce*.

Na knihy psané základní a vysokou kettštinou, sunglarštinou a lubbočtinou a chadorštinou hleděl s jakýmsi užaslým steskem po své vlastní negramotnosti, aniž by mu byť jen na zlomek vteřiny chyběla.

Kapitola jedenáctá

Silas čekal na Bellis před *Ubožákem,* když se slunce už sklánělo nízko nad obzorem. Spatřila ho, jak se opírá o zábradlí a rozhlíží se po ní.

Jen co ji uviděl, usmál se.

Pojedli spolu a pohovořili si a s jemnou obratností si spolu pohrávali. Bellis nedokázala říci, zda je ráda, že ho vidí, nebo zda se jí prostě přejedla osamělost, ale tak či onak jeho společnost vítala.

Fenek měl návrh. Byl čtvrtý knihde sokola, krvavý den strupobijců, a v Tobě-tebe-ti se konala významná zápasnická slavnost. Mělo se dostavit několik nejlepších bojovníků z Panáčníka, aby předvedli své umění. Viděla někdy *mortu krutt* nebo dupoklání?

Musel Bellis přemlouvat. Ta v Novém Krobuzonu nikdy nenavštívila Kadnebarův gladský cirkus ani žádnou z jeho chabějších napodobenin. Myšlenka, že by podobné zápolení měla sledovat, ji poněkud odpuzovala a vzbuzovala v ní představu nudy. Silas se však nenechal odbýt. Když si ho prohlížela, došlo jí, že jeho touha být svědkem těchto klání není motivována sadismem či voyeurstvím: nevěděla, co ji rozněcuje, ale šlo o něco méně primitivního. Nebo snad jinak primitivního.

Věděla rovněž, že touží jít s ním.

Aby se dostali do Tobě-tebe-ti, museli proletět nad Panáčníkem, sídlem strupobijců. Vzdušná drožka klidně proplouvala kolem vytáhlé, z traverz smontované věže na zádi velkého železného *Theriantropa,* a sunula se dál, na pravobok.

Pro Bellis to měla být první návštěva Tobě-tebe-ti. *Už je na čase,* řekla si v duchu zahanbeně. Rozhodla se pochopit město, ale hrozilo jí, že její odhodlání vyprchá a opět se změní v mlhavou depresi.

Zápasnická aréna stála v Tobě-tebe-ti kousek před vlajkovou lodí: velký klipr s plachtami natrhanými do dekorativních vzorů, uprostřed úzkých uliček této obchodní zóny. Zápasiště tvořil kruh nevelkých plavidel se stupňovitě se zvedajícími lavicemi, jež shlížely na obehnanou hladinu. Ze vzducholodí podél okrajů arény visely honosné gondoly. Ty představovaly soukromé boxy boháčů.

Uprostřed bylo uvázané pódium, tvořené dřevěnou plošinou s okraji osázenými mosaznými plynovými lampami, které ji osvětlovaly, a sudy, které ji udržovaly na hladině. Toto bylo zápasiště: kruh přestavěných lodí a balonů vznášejících se kolem kusu naplaveného dříví.

Stačilo zamávat penězi a utrousit slovo a před Silasem se uvolnila dvě sedadla v přední řadě. Bez přestání k Bellis promlouval tichým hlasem, kterým jí nastiňoval politické vazby a popisoval osobnosti kolem nich.

„Tamto je vezír Tobě-tebe-ti," vysvětloval jí. „Přišel sem vyhrát peníze, o které přišel začátkem kvarta. Tamhleta žena se závojem nikdy neukazuje svou tvář. Říká se, že zasedá v bouďákovské Radě." Očima ustavičně těkal po davu lidí.

Prodavači nabízeli jídlo a kořeněné víno a agenti vykřikovali kurzy sázek. Slavnost byla skromná a neotesaná, jako většina z událostí v Tobě-tebe-ti.

Publikum netvořili pouze lidé.

„Kde jsou ti strupobijci?" zeptala se Bellis a Silas začal ukazovat, zdánlivě nahodile, po aréně. Bellis se pokoušela spatřit to, co viděl on: myslela si, že ukazuje na lidi, ale dotyční měli šedavou kůži a připadali jí podsaditi a silní. Tváře měli zbrázděné jizvami.

Zazněly krevní sirény a u pódia se najednou díky chymickým trikům rozzářila rudá světla. Dav nadšeně zaryčel. O dvě sedadla dál Bellis spatřila ženu, jež byla podle své fyziognomie strupobijka. Ta nejásala ani nepokřikovala; během výlevů vulgárního nadšení zůstávala nehnutě sedět. Bellis si všímala, že ostatní strupobijci reagují podobně a trpělivě čekají na začátek svátečních klání.

Alespoň že tady všeobecnou krvežíznivost nijak nezastírají, pomyslela si pohrdavě. Pohyboval se tu dostatečný počet sázkových agentů, aby bylo jasné, že jde o velký obchod, ať už se představitelé Panáčníka snaží předstírat cokoliv.

Bellis si s ušklíbnutím uvědomila, že napjatě očekává, co se bude dít. Cítila vzrušení.

Jakmile byli do arény převezeni první tři bojovníci, obecenstvo utichlo. Strupobijci vstoupili na pódium, s výjimkou bederních roušek zcela nazí, a uprostřed vytvořili trojúhelník, rozestavení zády k sobě.

Stáli bez hnutí, všichni samý sval, s šedou kůží ve světle plynových hořáků vybledlou.

Bellis připadalo, že jeden muž stojí přímo naproti ní. Musela ho oslepovat světla, ale přesto se oddávala představě, že se chystá k soukromému představení jenom pro ni.

Bojovníci poklekli a umyli se: nálevem barvy zeleného čaje, který si nabírali z misky, v níž si Bellis v oblaku páry všimla lístků a pupenů.

Potom sebou trhla. Každý muž si z misky vytáhl nůž. Drželi je bez hnutí, jen z nich kapalo. Nože byly zahnuté, ostří se zatáčela jako hák anebo pařát. Nože na stahování kůže. Nástroje, jimiž se nařezává a odtrhává maso.

„To zápasí s těmi noži?“ otočila se s otázkou na Silase, ale nečekaný hromadný povzdech publika jí opět přitáhl pozornost k dění na pódiu. Ona sama vyjekla jen o zlomek vteřiny později.

Strupobijci si vyřezávali brázdy do svých vlastních těl.

Bojovník přímo před Bellis si drsnými pohyby objížděl obrysy svalů. Zasunul si nůž pod kůži na rameni, potom jím s chirurgickou přesností zatočil a začal kreslit rudou čáru, jíž propojil triceps s bicepsy.

Chvíli se zdálo, že krev váhá, potom však ránu zaplavila, ze zářezu vytryskla jako vřící zřídlo a v proudech se valila ven, jako by muž měl v žilách nesrovnatelně větší tlak než Bellis. Krev se mu po kůži rozlévala v hrůzostrašné vlně a bojovník jen zkušeně obracel ruku jedním a druhým směrem a proudění krve usměrňoval podle nějakého vzoru, který Bellis zůstával utajen. Dívala se a čekala, až kaskáda krve znečistí pódium, to se však *nestalo;* a pak jí dech uvízl v hrdle, když spatřila, že se krev začíná srážet.

Prýštila z ran v ohromných mazlavých vlnách, krevní hmota se valila, aby dosáhla čím dál výš, a Bellis si všimla, že na okrajích řezu se vytvářejí hráze srážející se krve, obrovské nánosy sraženiny, v níž se červeň rychle mění na hněď, modř a černň, a tuhnou v krystalických hrotech, které muži čněly i několik palců z kůže.

Srážela se i krev, která mu klouzala po paži, rozlévala se nemožnou rychlostí a měnila barvu jako svítivá plesnivina. Kousky strupoviny tuhly jako krystalky soli nebo ledu.

Muž ještě jednou ponořil nůž do zelené tekutiny a pokračoval v řezání, jak to činili i strupobijci za jeho zády. I přes bolest se dokázal

pošklebovat. Všude, kde se pořezal, z něho prýštila krev, která se mu valila koryty na povrchu těla a tuhla na něm v podobě abstraktní zbroje.

„Ta tekutina je nálev, který zpomaluje srážení krve. Umožňuje jim vymodelovat si zbroj," zašeptal Silas Bellis do ucha. „Každý bojovník dovádí k dokonalosti vlastní strukturu zářezů. To je jedna část jejich umění. Hbití muži se řežou a směřují krev tak, aby se jim neroztekla po kloubech, a přebytečnou zbroj odřezávají. Pomalí a mohutní se pokrývají strupovinou, dokud nejsou nemotorní a obrnění jako konstrukti."

Bellis se nechtělo odpovídat.

Příšerné, pečlivé přípravy trvaly nějakou dobu. Všichni muži se postupně pořezali na tváři, hrudi, břiše a stehnech a vytvořili si jedinečný krunýř zaschlé krve: vyztužené kyrysy, holenní a loketní brnění a přilby s nepravidelnými okraji a zbarvením; nahodilé výlevy podobné lávovým výronům, zároveň organické a minerální.

Při pohledu na toto pracné sebezohavování se Bellis zvedal žaludek. Vzhled zbroje tak pečlivě vymodelované v bolesti ji ohromoval.

Po krutých a nádherných přípravách bylo samotné klání přesně tak nudné a odporné, jak si je Bellis představovala.

Tři strupobijci kolem sebe kroužili, každý se dvěma mohutnými zakřivenými šavlemi v rukách. Obtěžkáni svou bizarní zbrojí vypadali jako zvířata v exotickém peří. Ale zbroj byla tvrdší než voskovaná kůže a dokázala odrážet i rány těžkých mečů.

Po zdlouhavém, upoceném zápase jednomu bojovníkovi odpadl z předloktí kus strupoviny a jeho rychlejší protivník ho ihned atakoval.

Ale strupobijská krev obsahovala další obranný mechanismus. Jakmile se muži otevřela kůže, proud krve okamžitě zalil soupeřovu čepel. Jelikož krev neředil protisrážlivý prostředek, ztuhla skoro ihned poté, co se dostala na vzduch, v ošklivém, neopracovaném chuchvalci, jenž sevřel kov šavle jako tmel. Zraněný muž zaryčel, otočil se a tím vyrval šavli protivníkovi z ruky. Zbraň se mu v ráně groteskně rozechvěla.

Nato k němu přistoupil třetí bojovník a proťal mu hrdlo.

Pohyboval se velmi hbitě a v takovém úhlu, že ačkoli měl čepel potřísněnou rychle tuhnoucí krví, nenechal se uvěznit ledovcem masy, který se vylil a srazil v zubaté ráně.

Bellis hrůzou ani nedýchala, ale poražený muž nezemřel. V předpokládané agónii sice padl na kolena, ale ránu mu okamžitě zacelila krusta strupoviny a zachránila ho.

„Vidíš, jak je pro ně těžké na pódiu umřít?“ zašeptal Silas. „Pokud chceš strupobijce zabít, vezmi si na něj kyj nebo obušek, nikdy šavli.“ Spěšně se rozhlédl a potom k ní naléhavě a tiše promluvil hlasem, který se ztrácel v hlučení obecenstva. „Bellis, ty se musíš snažit *učit.* Chceš přece Armadu porazit, ne? Chceš přece odsud? Proto musíš poznat, kde jsi. Sbíráš informace? U chrchle, věř mi, Bellis; to je přesně to, co dělám já. Teď ses naučila, jak se nesmíš snažit zabít strupobijce, je to tak?“

Bellis na něho hleděla očima vypoulenýma úžasem, ale jeho brutální logika jí dávala smysl. K ničemu se nezavazoval a všechno kriticky porovnával. Představovala si ho, jak dělá totéž ve Vysokém Kromlechu a v Džengrech a v Jorakeče, hromadí peníze, informace, nápady a kontakty; surový materiál, který může použít buď jako zbraň, nebo jako zboží.

S úzkostí si uvědomila, že všechno bere mnohem, mnohem vážněji než ona. Celou dobu se připravuje a spřádá plány.

„Musíš poznávat,“ dodal. „A hodně věcí tě ještě čeká. Musíš poznat ještě několik lidí.“

Došlo na další klání, která se všechna do jednoho vyznačovala podivně přiškrcenou hrubostí: předváděly se různé typy strupozbrojí, různé druhy boje charakterizované stylizovanými pohyby a okázalostí *mortu krutt.*

A byly svedeny mnohé jiné souboje, mezi lidmi a kaktusíky a všemi městskými rasami, které žily nad hladinou moře – přehlídky dupoklání.

Bojovníci se bili spodními hranami zaťatých pěstí, jako by bouchali do stolu – údery zvanými kladiváky. Nekopali špičkou nohy, ale dupali celou plochou chodidla. Protáčeli se, přetahovali se, podráželi si nohy a bušili do sebe, neustále se mrštně a trhaně svíjeli.

Bellis se dlouhé minuty dívala na zlámané nosy, modřiny a těla v bezvědomí. Pokoušela se ve všem spatřovat možnosti, pokoušela se při té podívané shromažďovat informace, jak cítila, že činí i Silas.

Okraje pódia omývaly drobné vlnky a Bellis uvažovala, kdy tato exhibice skončí.

Potom uslyšela, jak se z řad obecenstva ozývá rytmické bušení.

Zpočátku jen nezřetelně a opakovaně, hluk, který duněl na pozadí halasu publika jako tlukot srdce. Nabýval však na síle a byl stále hlasitější a naléhavější a lidé se začali rozhlížet a usmívat a k narůstajícímu vzrušení se připojovali i svými hlasy.

„*Ano…*“ řekl Silas a slovo rozkošnicky protáhl. „Konečně. Tohle jsem chtěl vidět.“

Bellis zvuk zpočátku vnímala jako bubnování, ústy vydávané bubnování. Pak se z něj najednou stalo volání *ú, ú, ú,* které se opakovalo v dokonalém rytmu a které doprovázelo bušení a podupávání.

Až když se šílenství rozšířilo i na její člun, uvědomila si, že slyší slovo.

„*Dúl,*“ ozývalo se ze všech stran. „*Dúl, Dúl, Dúl.*“

Jméno.

„Co to říkají?“ sykla na Silase.

„Vyvolávají,“ odpověděl a rozhlížel se kolem dokola. „Chtějí podívanou. Dožadují se vystoupení Uthera Dúla.“

Rychle, ledově se na ni usmál.

„Toho znáš,“ slíbil. „Až ho uvidíš, poznáš ho.“

A potom se skandované jméno rozplynulo v jásotu a potlesku, jehož extatická vlna nabývala na intenzitě zároveň s tím, jak se od ráhnoví odpoutala malá vzducholoď a pomalu se blížila k pódiu. Její znak tvořil parník na pozadí rudého měsíce, erb Ostrovod. Gondola pod vzduchelodí byla z leštěného dřeva.

„To je kočár Milenců,“ poznamenal Silas. „Na chvilku se vzdávají svého zástupce, pro další ’spontánní‘ přehlídku. Věděl jsem, že neodolají.“

Ve výšce šedesáti stop nad arénou se ze vzducholodi začalo odvíjet lano. Z pokřikování diváků zaléhaly uši. Ze vzdušného plavidla se rychle a obratně vyhoupl muž a hbitým ručkováním klouzal ke krví potřísněnému kolbišti.

Napřímil se; byl bos, měl obnaženou hruď a na sobě jen krátké kožené kalhoty. S rukama volně spuštěnýma podél těla se pomalu otáčel, aby si prohlédl obecenstvo (které v okamžiku, kdy doskočil na zem, aby se zúčastnil klání, propadlo šílenství). A zatímco se otáčel, pohledem pomalu sklouzl po Bellis, která prudce sevřela zábradlí a na okamžik nemohla popadnout dech, neboť nakrátko ostříhaného muže poznala: byl to muž v šedém, zabiják, který přepadl *Terpsichorii.*

Po krátkém lichocení se několik mužů nechalo přemluvit, aby se mu postavilo.

Dúl – onen smutně vyhlížející vrah kapitána Myzoviče – se nehýbal, neposkakoval, neprotahoval si svaly. Jen stál a čekal.

Na okraji pódia rozpačitě postávali jeho soupeři. Strhávalo je nadšení publika, valily se přes ně výkřiky a vřískot, zatímco přešlapovali a šeptali si taktické pokyny.

V Dúlově tváři se nezračil žádný výraz. Když se před ním jeho protivníci rozestoupili, pomalu zaujal základní pozici pro souboj v dupoklání: lehce pozvedl paže a pokrčil kolena; vypadal zcela uvolněně.

Během prvních surových, omračujících vteřin Bellis vůbec nedýchala. Jednu ruku si tiskla na pevně semknuté rty. Potom společně s davem začala slabě užasle vzdychat.

Vypadalo to, jako by Uther Dúl nežil ve stejném čase jako ostatní. Vypadal jako návštěvník ve světě mnohem hrubším a pomalejším, než je ten jeho. Navzdory objemnému tělu se pohyboval s takovou rychlostí, až se zdálo, že kvůli němu působí účinněji i přitažlivost.

Na jeho pohybech nebylo nic přebytečného. Když přecházel od dupání ke kladivákům či blokům, jeho končetiny klouzaly z jedné pozice, jednoho postavení do dalšího po těch nejhladších, nejúčelnějších trasách, jako stroje.

Dúl se rozmáchl otevřenou dlaní a jeden z protivníků padl na zem; ustoupil do strany, postavil se na jednu nohu a druhou dvakrát kopl dalšího soupeře do solaru plexus, potom toutéž nohou ještě odvrátil výpad třetího bojovníka. Otáčel se a útočil bez jediného zbytečného pohybu, s brutální přesností, díky níž protivníky snadno likvidoval.

Na posledního se vrhl s výskokem, ve vzduchu ho popadl za ruku a pevně si ji přitiskl k tělu, pak si muže za chycenou končetinu přitáhl. Pak se jakoby provalil vzduchem, při pádu se připravil a přistál muži obkročmo na zádech; ruku mu přitiskl k tělu a naprosto ho znehybnil.

Nastalo dlouhé ticho a potom z hrdel diváků vytryskl jásot jako krev ze strupobijce, vlna potlesku a provolávání slávy.

Bellis se dívala a ztuhla a opět zadržela dech.

Poražení muži se sbírali z pódia, nebo z něj byli odtahováni, a Uther Dúl jen stál, těžce, ale pravidelně dýchal a jen velmi zlehka držel paže od těla, zatímco mu po ostře vystupujících svalech stékal pot a krev protivníků.

„Tělesný strážce Milenců," podotkl Silas do řevu obecenstva. „Uther Dúl. Vědec, uprchlík, voják. Odborník na teorii pravděpodobnosti, na dějiny duchohlavů a na boj. Bodyguard Milenců, jejich zástupce, jejich vrah, jejich bijec a zastánce. Tohle jsi musela vidět, Bellis. Tohle se nám snaží zabránit v útěku."

Odešli a křivolakými pěšinami Tobě-tebe-ti procházeli k Panáčníkovi, Ostrovodám a *Chromolitu.*

Oba mlčeli.

Na konci Dúlova zápasu Bellis spatřila něco, co jí vyrazilo dech a nahnalo strach. Když se otočil, se zaťatýma rukama, s vypjatou a zvedající se hrudí, spatřila jeho obličej.

Byl pevně stažený, každým jednotlivým svalem, do grimasy zběsilé surovosti, která se nedala srovnat s ničím, co kdy uviděla v lidské tváři.

Potom, o vteřinu později, když vyhrál své kolo, se znovu otočil, aby poděkoval divákům, a to už se tvářil spíše jako zamyšlený kněz.

Bellis si dovedla představit existenci absurdního válečného kodexu, nějakého mysticismu, jenž abstrahuje od násilí souboje a umožňuje bojovníkovi, aby se bil jako světec. A stejně si dovedla představit, jak se noří do primitivnosti a dovoluje, aby nad ním v nepříčetné amnézii získala moc atavistická ničemnost. Ale Dúlova kombinace ji ohromovala.

Přemýšlela nad ní i později, když ležela v posteli a poslouchala bubnování lehkých dešťových kapek. Připravoval se a předváděl se jako mnich, bil se jako stroj a zdálo se, že boj vnímá jako dravá šelma. Toto vnitřní Dúlovo napětí jí nahánělo hrůzu mnohem víc než předvedené bojové dovednosti. Ty se daly naučit.

Bellis pomáhala Šekelovi s knihami, které byly každou hodinou složitější. Když se rozešli, nechala ho, aby znovu prošmejdil dětské oddělení, a vrátila se do bytu, kde na ni čekal Silas.

Pili čaj a povídali si o Novém Krobuzonu. Silas jí připadal smutnější, tišší než obvykle. Zeptala se ho na důvod, ale jen zavrtěl hlavou. Čišela z něho jakási nejistota. Poprvé, co se s ním setkala, k němu pocítila něco jako soucit nebo starostlivost. Chtěl jí něco říci nebo se jí na něco zeptat, a ona čekala.

Řekla mu, co jí pověděl Johannes. Ukázala mu jeho knihy a vysvětlila mu, jak se pokouší pomocí těchto svazků přijít na kloub armadskému tajemství, aniž ví, které jsou důležité nebo co by se v nich dalo považovat za vodítka.

V půl jedenácté, po dlouhé odmlce, se na ni Silas obrátil. „Proč jsi odjela z Nového Krobuzonu, Bellis?“

Otevřela ústa a na jazyk se jí nahrnuly všechny obvyklé vyhýbavé odpovědi, ale zůstala zticha.

„Nový Krobuzon miluješ,“ pokračoval. „Nebo… by to šlo říct ještě lépe. Nový Krobuzon *potřebuješ.* Nemůžeš se od něj odpoutat, takže mi to nedává smysl. Proč jsi odjela?“

Bellis si povzdechla, ale otázka dál visela ve vzduchu.

„Kdys byl naposled v Novém Krobuzonu?“ zeptala se.

„Před víc než dvěma lety,“ počítal. „Proč?“

„Dostávaly se k tobě zprávy, když jsi byl v Džengrech?… Slyšel jsi někdy o letních nočních můrách? O prokletí snů? Spavé nemoci? Nočním syndromu?“

Neurčitě potřásal hlavou ve snaze uchopit prchavou vzpomínku. „Slyšel jsem něco od jednoho kupce, před několika měsíci…“

„Došlo k tomu před šesti měsíci,“ vysvětlovala. „V tathisu, v hřechu… V létě. Něco se stalo. Něco otrávilo… otrávilo naše noci.“ Rozpačitě zavrtěla hlavou. Silas ji poslouchal s naprostou vážností. „Pořád netuším, co to mohlo být – je důležité, aby sis toho byl vědom.

Došlo ke dvěma věcem. Noční můry. To za prvé. Lidé trpěli nočními můrami. A zdůrazňuju, že jimi trpěli všichni. Bylo to, jako bychom všichni… dýchali otrávený vzduch nebo něco na ten způsob.“

Slova jí nestačila. Vzpomínala na vyčerpání a zoufalství, na týdny, kdy se bála usnout. Na sny, z nichž se budila s křikem, na hysterický pláč.

„A ta druhá věc. Objevila se nějaká… nemoc nebo co. Sužovala lidi po celém městě. Všechny rasy. Působila… Zabíjela mysl, takže z tebe nezůstalo nic než tělo. Ráno, na ulicích nebo v postelích, všude možně se nacházeli lidé, sice živí, ale… bez duše.“

„A obě věci spolu souvisely?“

Bellis se na něho zadívala a přikývla, pak zavrtěla hlavou. „Nevím. To neví nikdo, ale zdá se, že ano. A pak to jednoho dne všechno skončilo, zničehonic. Lidé si už vyprávěli o stanném právu, o tom, že milice vtrhne otevřeně do ulic… Byla to krize. Říkám ti, bylo to *strašné.* Došlo k tomu bez jakékoli příčiny. Zničilo nám to spánek a stovkám lidí to sebralo duši – nikdy se neuzdravili, a pak to najednou zmizelo. Bez příčiny.“

Za chvíli pokračovala.

„Když se situace uklidnila, začaly se šířit zvěsti… Tisíce dohadů, co se stalo. Démoni, torze, biologické experimenty, které se vymkly kontrole, nový kmen vampyrismu…? Nikdo to nevěděl. Ale jistá jména se opakovala pořád dokola. A začátkem října začali mizet lidé, které jsem znala.

Zpočátku jsem jen tu a tam zaslechla vyprávění o jednom známém jednoho známého, kterého nemohl nikdo najít. Potom, za krátkou dobou, se objevilo další jméno, a pak další. To jsem si ještě nedělala starosti. Jako nikdo. Ale ti lidé se nevrátili. A byli mi čím dál bližší. Prvního člověka, co zmizel, jsem skoro neznala. Druhého jsem viděla na večírku před několika měsíci. se třetím jsem pracovala na univerzitě a občas se šla napít. A pak ty zvěsti o letních nočních můrách, o jménech se začalo šeptat poněkud hlasitěji a slyšela jsem je pořád dokola… až se jedno jméno začalo ozývat nejhlasitěji. Vina

byla sváděna na jednoho člověka; člověka, který se mnou propojil všechny zmizelé.

Jmenoval se Izák Dan der Grimnebulin. Byl to vědec a… odpadlík, řekla bych. Na jeho hlavu byla vypsána odměna – víš, jak to podá milice: samé náznaky a nezaručené zprávy, takže nikdo nevěděl kolik nebo za co. Ale bylo jasné, že zmizel a že ho vláda naléhavě chce najít. A tak šla po lidech, kteří ho znali: po jeho kolezích, známých, přátelích, milenkách.“ Sklíčeně se zadívala Silasovi do očí. „Byli jsme milenci. Do chrchle, před čtyřmi pěti lety. Už nejspíš dva roky jsme spolu nemluvili. Prý si začal něco s jednou cheprijkou.“ Bellis pokrčila rameny. „Ať udělal cokoliv, starostovi muži se ho snažili vypátrat. A mně docházelo, že brzy přijde řada na mě a zmizím i já.

Byla jsem paranoidní, ale měla jsem na to právo. Vyhýbala jsem se práci, vyhýbala jsem se lidem, které jsem znala, a pak mi došlo, že čekám, až mě seberou. Milicionáři,“ pronesla s náhlým zápalem, v těch měsících slídili jako *šelmy.*

S Izákem jsme si byli blízcí. Žili jsme spolu. Věděla jsem, že milice o mě bude stát. Možná, že některé lidi, co zajali, třeba i pustili, ale já jsem o nikom už víckrát neslyšela. A kdyby se mě chtěli na cokoli zeptat, nemohla bych jim na nic odpovědět. Bozi vědí, co by se mnou udělali.“

Byla opuštěná, zbědovaná. Nikdy neměla moc blízkých přátel a ty, které měla, se neodvažovala navštívit – pro případ, že by je do celé věci zatáhla nebo že by byli podplaceni milicí. Vzpomínala na horečnaté přípravy, na tajné domluvy a pochybná útočiště. Pamatovala se, že Nový Krobuzon tehdy naháněl hrůzu. Vládla v něm dusná a ledově tyranská atmosféra.

„Tak jsem začala plánovat. Došlo mi… došlo mi, že musím odjet. Neměla jsem peníze ani kontakty v Myršoku nebo Šankelu; neměla jsem čas něco vymyslet. Ale vláda ti zaplatí cestu do Nova Esperium.“ Silas pomalu přikyvoval. Bellis posměšně trhla hlavou. „No… jedna vládní větev se mě snažila vyšťourat, zatímco druhá se zabývala mou žádostí o odjezd a probírala se mnou mzdu. To je výhoda byrokracie. Ale na podobné hrátky jsem neměla moc času, takže jsem nastoupila na první loď, kde bylo místo. Za tím účelem jsem se naučila salkrikaltorskou račtinu.

Dva roky? Tři?“ Pokrčila rameny. „Nevěděla jsem, za jak dlouho budu zase v bezpečí. Lodě do Nova Esperium přijíždějí nejmíň jednou ročně. Smlouvu jsem uzavřela na pět let, ale smlouvy jsem v minulosti už porušila. Myslela jsem, že tam zůstanu, dokud na mě nezapomenou, dokud neupřou pozornost na jiného veřejného nepřítele

nebo krizi. Dokud nedostanu zprávu, že se můžu bezpečně vrátit – několik lidí ví, kde… kde jsem měla pobývat.“ Už se chystala říct, kde *jsem.* „A proto…“ dodala.

Dlouho se na sebe dívali.

„Proto jsem utekla.“

Bellis přemýšlela o lidech, které opustila, o těch několika málo lidech, kterým důvěřovala, a najednou, na chvilku, se téměř zalkla pocitem, jak moc se jí po nich stýská.

Byly to zvláštní okolnosti. Je uprchlice, která touží, přímo prahne vrátit se na místo, odkud prchla. No co, napadlo ji, ve všech plánech sehrávají nějakou roli okolnosti. Neradostně se pousmála. *Pokusila jsem se na rok na dva odjet z města, a zasáhly okolnosti – něco se stalo – a místo toho budu po zbytek života uvězněná jako knihovnice v plovoucím pirátském městě.*

Silas zamlkle seděl. Bellis připadalo, že na něho její příběh udělal dojem, a tak si ho prohlížela a pochopila, že se zamýšlí nad vlastním osudem. Ani jeden z nich nepropadal sebelítosti. Neocitli se tu vinou své chyby nebo úmyslu a nepřáli si tu zůstat.

V místnosti několik dalších minut panovalo ticho. Venku se samozřejmě ozývalo tlumené hučení stovek motorových člunů, které táhly město na jih. A stále se ozývalo přidušené ševelení vln a další věci – zvuky města, zvuky noci.

Když Silas vstal a chystal se k odchodu, Bellis s ním došla ke dveřím. Držela se těsně za ním, ačkoli se ho nechtěla dotýkat ani se na něho dívat. U vchodu se zastavil a upřel na ni posmutnělý pohled. Stáli tak několik vteřin a potom se oba předklonili: on s rukama na dveřním rámu, ona s rukama volně svěšenýma podél těla, aby se k ničemu nezavazovali.

Políbili se, a pohnuly se jim pouze rty a jazyky. Dávali si pozor, jak stojí, aby nedýchali nebo druhého neomezili dotyky nebo zvuky, ale přesto nalezli spojení, opatrně a s úlevou.

Jakmile dlouhý a hluboký polibek přerušili, Silas se odhodlal jemně pohnout rty, když se od sebe vzdalovali, aby ji ucítil ještě jednou, v krátkém sledu dotyků úst; a Bellis mu to dovolila, byť onen první okamžik odezněl a tyto drobné dodatky se odehrávaly už v reálném čase.

Pomalu dýchala a nehnutě na něho upírala oči a on na ni hleděl právě tak dlouho, jak by to udělali i za jiných okolností, a pak otevřel dveře a vyšel do chladivého vzduchu, zašeptal *dobrou noc,* aniž zaslechl ozvěnu svých slov.

Kapitola dvanáctá

Nazítří byl poslední den roku.

Samozřejmě že ne pro Armaďany, pro něž to byl den charakterizovaný náhlým vzestupem teploty, která mu dodala podzimní ráz. Nemohli však pominout fakt, že nastal slunovrat a je nejkratší den roku: jim to však jako příliš důležité nepřišlo. Kromě několika poznámek o tom, že se začnou krátit noci, se celý den nic zvláštního neudálo.

Ale Bellis si byla jistá, že mezi zajatci z *Terpsichorie* není sama, kdo pořád sleduje novokrobuzonský kalendář. Uvažovala, že v noci se v různých panstvích budou konat klidné večírky. Poklidné, aby nepřitahovaly pozornost nebo aby nezburcovaly gardisty či proktory nebo jakékoli jiné pořádkové síly působící v tom kterém panství a neupozornily je, že některé úzké uličky a armadské galéry zůstávají věrné odlišným kalendářům.

Mlhavě si v duchu připouštěla, že je tak trochu pokrytecká: nikdy předtím pro ni konec roku nic neznamenal.

Pro Armaďany byl rohde, začátek dalšího devítidenního týdne, den, kdy měla Bellis volno z práce. Na prázdné palubě *Velké Východní* se setkala se Silasem.

Zavedl ji na pravou stranu ostrovodské zádě, do Krúmova parku. Překvapilo ho, že v něm ještě nebyla, a když vstoupili dovnitř a zašli hluboko do jeho labyrintu, Bellis pochopila proč.

Park tvořil dlouhý pás, přes sto stop široký a skoro šest set stop dlouhý, který se táhl po ohromném trupu starobylého parníku, jehož jméno už dávno zahladilo působení živlů. Zeleň přerůstala přes široké kymácející se mosty na dva staré škunery, uvázané těsně vedle sebe skoro rovnoběžně s obrovskou lodí. Za přídí parníku se dál šířila přes

zanedbanou malou šalupu s dávno vyhaslými děly, jež tvořila součást struktury Bouďákova a spojovala tak parkem obě panství.

Bellis a Silas se procházeli spletitými uličkami a minuli žulovou sochu Krúma, pirátského hrdiny z armadské minulosti. Bellis nevěřila vlastním očím.

Před nesčetnými staletími se architekti Krúmova parku rozhodli zakrýt kostru rozstříleného parníku rašelinou a hlínou. Při chaotických cestách na oceánských proudech Armaďané nedisponovali půdou, kterou by mohli obdělávat či přihnojovat, a tak ji podobně jako knihy a peníze museli krást. I ji, i svou vlastní půdu pod nohama, své bahno, museli v průběhu let neustále loupit, stěhovat v obrovských množstvích z pobřežních farem a lesů, vyrývat z pozemků užaslých sedláků a převážet přes moře do města.

Poničený parník nechali zrezivět a shnít a jeho proděravělý vrak naplnili ukradenou hlínou; začali u předního kolizního prostoru, strojoven a nejnižších uhelných bunkrů (skladišť nepoužitého koksu, který opět uložili do slojí pod tunami zeminy) a hlínu navršili kolem trouchnivějící hřídele turbíny. Naplnili několik obrovských kotlů a jiné nechali poloprázdné, uzavřeli je jako kovové vzduchové kapsy ve vrstvách slinu a křídy.

Zahradní architekti se přesunuli k palubám s kajutami a luxusními apartmány. Všude, kde stěny a stropy nedošly újmy, v nich dotvářeli nepravidelné otvory, narušovali celistvost pokojů a otevírali chodby pro kořeny, krtky a červy.

Poté kousky prostoru napěchovali zeminou.

Loď měla hluboký ponor; nad hladinou ji udržovaly pouze uvážlivě zbudované vzduchové kapsy a lana, jimiž byla přivázána k sousedním plavidlům.

Nad vodou, pod širým nebem se táhly vrstvy rašeliny a hlíny a přetvářely hlavní palubu. Z vyvýšeného můstku, záďové nástavby, pozorovatelen a salonů se staly pahorky jemně zasypané ornicí. Z okolní plošiny vyrážely v příkrých hliněných oblinách jako strmé svahy.

Neznámí architekti podrobili podobné transformaci i tři další menší dřevěné čluny v sousedství. Práce na nich byla mnohem snazší než na železném vraku.

A pak je osázeli a parky rozkvetly.

Po lodním trupu byly rozesety hájky, staré a hustě vysázené, titěrné konspirační lesíky. Mladé stromky a řada stromů střední velikosti, starých jedno nebo dvě staletí. Rostlo tu však i několik obrovských věkovitých exemplářů, které musely být na zalesněných pobřežích vytrženy i s kořeny a přesazeny sem před desítkami let, aby

mohly zestárnout přímo na palubě. Pod nohama se zelenala tráva a mimo ni i kerblík a kopřivy. Na bouďákovském dělovém člunu se táhly obdělávané záhony, nicméně na kostře parníku rostly lesíky a louky zcela nekontrolované.

Bellis všechny rostliny ani neznala. Při pomalých plavbách po Bas-Lagu Armada navštěvovala místa, která zůstávala novokrobuzonským vědcům utajena, a tyto exotické ekosystémy často plenila. Na menších lodích byly mokřiny hub dorůstajících do velikosti lidské hlavy, které se vlnily a ševelily, když jimi procházeli návštěvníci. Tyčila se na nich věž zarostlá jasně rudými trnitými popínavými rostlinami, které páchly jako hnijící růže. Dlouhá příďová nástavba lodi na nejzazším pravoboku už byla mimo hranice parku a Silas upozornil Bellis, že za složitým spletencem plotu z planých růží roste nebezpečná flóra: láčkovky prapodivné a nezjištěné působnosti, pohřební stromy podobné dravým smutečním vrbám.

Avšak přímo na starém parníku byly krajina a zeleň přece jen známější. Jeden ze strmých palubních kopců byl uvnitř osázen mechem a trávníkem a přestavěn do podoby zapuštěné zahrady. Každou kajutu vyplňovaly rostliny nejrůznějších druhů, osvětlované a udržované při životě jasnou září plynových svítilen a trochou kalného denního svitu, který se k nim prodíral špínou usazenou na okenních tabulkách. Byla tu nevelká zahradní tundra s kamením a nachovými křovinami; poušť plná sukulentů; lesní květiny a louky – všechno těsně vedle sebe, všechno propojené potemnělou stezkou po kolena zarostlou vysokou trávou. V sépiovém světle, pod maskováním měděnkou a popínavými rostlinami, bylo stále možné přečíst cedulky ukazující cestu do jídelny, k záchodkům a kotelně. Přetínaly je pěšiny prošlapané stínkami a sluníčky sedmitečnými.

Kousek od vchodu – bráně v kopci, venku na čerstvém vzduchu, se Bellis se Silasem pomalu procházeli ve vlhkém stínu.

Navštívili všechny čtyři lodě parku. V okolní zeleni bylo jen pár lidí. Pak se Bellis celá užaslá zastavila na lodi nejdále na zádi a ukázala přes zahrady a transformovaná zábradlí a přes sto stop mořské hladiny k okraji města. Spatřila u něj přivázanou *Terpsichorii*. Řetězy a lana, které ji poutaly, byly čisté. se zbytkem města ji spojovaly nové lávky. Z hlavní paluby se tyčila dřevěná stavební konstrukce: staveniště, základy.

Takto se Armada rozrůstala pro své obyvatelstvo. Pohlcovala kořist a přetvářela ji, jako nemyslící plankton ji proměňovala ve svou vlastní hmotu.

Bellis vůči *Terpsichorii* nic necítila; pro ty, kteří pohlíželi na lodě s láskou, neměla než pohrdání. Ale pohled na to, jak byla její poslední

vazba na Nový Krobuzon bezostyšně a snadno zahrnuta do města, ji skličoval.

Stromy kolem nich rostly v divoké kombinaci stálezelených a opadavých druhů. Silas se s ní proplétal mezi borovicemi a černými pařáty holých dubových a jasanových větví. Nad klenbou čněly staré stěžně podobné těm nejstarobylejším stromům, oloupané na rez, pohupující potrhaným listovím z otřepené drátěné výstroje. Bellis a Silas se procházeli v jejich stínech a ve stínech dřevin, po travnatých vlnách přerušovaných okénky a dvířky, kde hlína zakryla bývalé kajuty. Za popraskaným sklem se pohybovali červi a zvířata si vyrývala nory.

Jak postupovali do nitra lesa, mimo dohled okolních lodí, mizely za nimi břečťanem porostlé komíny. Sledovali klikaté pěšiny, které se záhadným způsobem vracely na místo, odkud vycházely, a jako by znásobovaly prostor parku. Ze země rašily rozpraskané komínové nástavce ucpané ostružiním; kořeny a psí víno dusily vratidla a spletitě se ovíjely po zábradlích mechem obrostlých schodišť, jež vedla do pustých strání.

Ve stínu nákladního jeřábu, z něhož zbyla už jen nezřetelná kostra, se Silas a Bellis usadili v zimní krajině a popíjeli víno. Zatímco Silas šmátral v mošně po vývrtce, Bellis uvnitř spatřila jeho vyboulený zápisník. Popadla jej a tázavě se na Silase zadívala, a když souhlasně přikývl, otevřela jej.

Narazila na seznamy slov: zápisky někoho, kdo se snaží naučit cizí jazyk.

„Většina z těch věcí je z Džengrů," vysvětlil.

Bellis pomalu listovala stránkami podstatných jmen a sloves, až došla k malému oddílu na způsob deníku s datovanými zápisy napsanými těsnopisným kódem, který jí skoro nedával smysl, neboť jej tvořila slova ořezaná na dvě či tři písmena, a bez jakékoli interpunkce. Dívala se na ceny zboží a rychle načmárané nákresy ďasovců: malé, nepříjemně působící skicy postaviček se strašlivě velkýma očima a zuby a nejasnými končetinami, plochými úhořími ocasy. Ke stránkám byly připevněny světlotisky, zhotovené na první pohled pokradmu v kalném světle; nejasné, vybledlé a rozpité sépie, na nichž obludnost postav, jež znázorňovaly, zvýrazňovaly puchýře a nečistoty v papíru.

Našla ručně kreslené mapy Džengrů poseté šipkami a poznámkami, a další mapy přilehlých vodních ploch Moře Studeného pařátu, místopis zatopených kopců, údolí a ďasovských pevností, na nichž byly označeny rozličné druhy hornin: žuly, křemene a vápence, vyvedené různými barvami a na několika dalších stranách pečlivě

opravované. Našla velmi sugestivní skici strojního zařízení a obranných mechanismů.

Silas se nad ní nahýbal a ukazoval na význačné body.

„Toto je rokle jižně kousek od města," řekl, „a vede přímo ke skaliskům, která rozdělují moře. Tato věž…" jakási nepravidelná šmouha, „… byla knihovnou kůží a toto jsou kádě se salpami."

Za těmito stránkami následovala načmáraná schémata strží, tunelů a strojů s drápy, a mechanismů podobných zdymadlům a stavidlům.

„Co jsou zač?" zeptala se a Silas se na ni podíval, a když spatřil, na co hledí, zasmál se.

„Ach tohle, to jsou zárodky velkolepých nápadů – a podobné věci," odpověděl a usmál se na ni.

Zády se opírali o přerostlý pařez, nebo snad hlínou zadušenou kostru kompasnice. Bellis zápisník odložila. Stále poněkud na rozpacích se naklonila a políbila ho.

Zareagoval vlažně, a tu ji zalila vlna agresivity a přimáčkla se k němu s větším důrazem. Na chvíli se od něho se strnulou tváří odtáhla a dívala se, jak si ji prohlíží se směsicí potěšení a nejistoty. Snažila se mu přijít na kloub, pochopit logiku jeho akcí a reakcí, ale nedokázala to.

Ale i když ji tento nezdar dohánět k zoufalství, v hloubi duše cítila, jak Silasova rozporuplnost věrně odráží její pocity. Jeho a její vztek – na Armadu, na tuto absurdní existenci – se vzájemně propletly. A sdílet s někým něco, třebas tak negativního, jí přinášelo mimořádnou úlevu a útěchu.

Vzala jeho tvář do dlaní a prudce ho políbila. Silas jí dychtivě odpověděl. Když ji pomalu objal kolem pasu a prsty jí začal hladit účes, odtrhla se od něho a uchopila ho za ruku. Táhla ho za sebou křivolakými stezkami parku, na levobok, k sobě domů.

V Bellisině pokoji se Silas mlčky díval, jak se svléká.

Přes opěradlo židle přehodila kabát, sukni, košili a kalhotky a v pohasínajícím světle linoucím se oknem před ním stanula nahá. Rozpustila si vyčesané vlasy. Silas se vzrušil. Oblečení ho obklopovalo jako prolité semeno. Opět se na ni usmál, Bellis mu úsměv opětovala a povzdechla si a také se usmála, konečně omluvně, nejspíš poprvé za několik měsíců. S tímto úsměvem ji také nečekaně zasáhla slabá vlna stydlivosti a s tímtéž úsměvem se rovněž rychle vytratila.

Nebyli žádné děti; nestalo se jim to poprvé. Netápali ani nepropadali panice. Bellis k němu přistoupila a se zkušenou elegancí a touhou na něho obkročmo dosedla. A když tak učinila a přitlačila na

jeho pyj, jen co vymanil ruce z místa, kde mu je znehybnila, věděl, jak se pohybovat.

Vášnivě; bez lásky, avšak nikoli bez potěšení; zkušeně; dychtivě. Zase se musela usmát, vzdychla a dosáhla orgasmu v nesmírné vlně úlevy a rozkoše. Když si na úzké posteli opět lehla, poté, co mu ukázala, jak ráda souloží a zjistila, co dělá dobře jemu, zvedla k němu oči (on je měl zavřené a byl celý zpocený). Zamyslela se nad sebou a ověřila si, že se pořád cítí osamělá, že vůči tomuto místu zůstává stejně apatická jako vždycky. Kdyby zjistila, že je tomu jinak, užasla by.

Ale přesto, ale přesto! Zase se usmála. Cítila se lépe.

Tanner ležel tři dny na operačním sále, přivázaný k dřevěnému stolu. Cítil, jak se pod ním pomalu a sotva znatelně kolébá věž a loď.

Tři dny. Vždycky se pohnul jen o kousek, zavrtěl se v popruzích, zlehka se posunul napravo a nalevo.

Většinu času plul v lepkavých éterických snech.

Chirurg byl laskavý a udržoval ho pod anestetiky, jak nejvíce to bylo možné bez rizika, že mu ublíží, takže Tanner neustále proplouval mezi oběma břehy soumračného vědomí. Cosi si sám pro sebe a před chirurgem brumlal. Operatér mu dával jíst a otíral ho jako dítě, seděl s ním během minut a hodin svého volna, mluvil k němu a předstíral, že jeho absurdní a děsivé promluvy dávají smysl. Tanner občas vydávil pár slov nebo zůstával dlouho zticha, plakal nebo se smál: omámený; v horečkách; zpomalený; studený; spící jako špalek.

Když mu chirurg vysvětlil, jak celý zákrok provede, Tanner zbělel jako stěna. Než bude jeho tělo přetvořeno, bude se muset nechat znovu svázat, spoutat. Zaútočily na něho narkotiky a bolestí poznamenané vzpomínky na trestaneckou továrnu.

Ale chirurg mu jemně vyložil, že tyto procedury jsou nevyhnutelné; některé budou znamenat přestavbu vnitřku jeho těla od nejmenších stavebních částic. Dokud si atomy a částice jeho krve, plic a mozku budou hledat nové cesty a dokud se budou setkávat v nových kombinacích, nebude se moci hýbat. Musí nehybně a trpělivě ležet.

Tanner souhlasil, a dobře věděl, že se jinak ani nezachová.

První den, kdy ležel v hlubokém chymickém a thaumaturgickém spánku, ho chirurg otevřel.

Po stranách Tannerova krku udělal hluboké zářezy, nadzvedl mu kůži a vnější vrstvu tkáně a jemně otřel krev, která vytékala z obnaženého masa. Zatímco Tannerovi mokvaly nově vytvořené chlopně, chirurg se věnoval jeho ústům. Zajel mu do nich nástrojem

podobným železnému dlátu a vsunul jej do měkké hmoty hrdla, kde jím otáčel a v mase tak vyhloubil díru.

Neustále si dával pozor, zda se Tanner nedusí krví, která mu stékala do úst a hrdla. V těle mu vytvářel nové průchody. Koryty propojil zadní část Tannerových úst s otvory v jeho krku. Místa za a pod zuby, kde se mu otevřely nové průduchy, obklopil svalovinou a zabezpečil je hlinotělním kouzlem, načež je stimuloval slabým elyktrickým jiskřením.

Prohrábl oheň, který dodával energii jeho mohutnému analytickému stroji, vsunul do něj programové štítky a stáhl do něj data. Nakonec vedle vozíku dotlačil nádrž s uspanou treskou a nehybnou rybu propojil s Tannerovým tělem pomocí záhadného a těžkopádného mechanismu z ventilů, gutaperčových trubic a drátů.

Přes trescí žábry tekly homeomorfní chymikálie rozpuštěné ve slané vodě a potom protékaly zubatými ranami, které měly patřit Tannerovi. Oba tvorové byli propojeni dráty. Chirurg při manipulaci s třesoucím se zařízením drmolil zaklínadla – thaumaturgie mu příliš nešla, ale pracoval metodicky a pečlivě – a mnul Tannerův krvácející krk. Otvory a rozevřenou kůží začala pomalu proudit voda.

Tato scéna se v jemně se kolébajícím operačním sále opakovala po většinu noci. Chirurg spal jen málo a periodicky si ověřoval, jak se daří Tannerovi i pomalu hynoucí tresce, zavěšené v kolébce thaumaturgických vláken, jež protahovala její skon. Když bylo třeba, přitlačil, měnil nastavení jemně kalibrovaných měřidel, do proudící vody přidával chymikálie.

Během těchto hodin se Tannerovi zdálo, že se dusí (zatímco nevědomky otevíral a zavíral oči).

Když vyšlo slunce, chirurg Tannera a rybu odpojil od mechanismu (treska, s tělem scvrklým a zkrabaceným, ihned uhynula). Na pacientově krku uzavřel chlopně potřísněné rosolovitou krví. Hladil je prsty chvějícími se energií, dokud se rány nezacelily.

Ještě než se Tanner probudil – byl pořád pod vlivem anestetik a tak nic takového nehrozilo –, chirurg mu na ústa přiložil masku, prsty mu uzavřel nos a začal do něho jemně pumpovat slanou vodu. Několik vteřin se nic nedělo. Potom se Tanner rozkašlal, začal se prudce dávit a prskat vodu. Chirurg nehnutě stál, připraven pacientovi pustit nos.

A pak se Tanner uvolnil. Aniž se probudil, v hrtanu se mu stáhla příklopka a zároveň se ucpala průdušnice, takže se mu slaná voda nedostala do plic. Když mu z čerstvě voperovaných žaber začala vytékat voda, chirurg se pousmál.

Tekutina zpočátku proudila jen pomalu a vytékala s ní i krev, nečistoty a strupovina. A potom vytryskl čistý proud, žábry se začaly

stahovat, začaly jej usměrňovat, až konečně voda prýštila na zem v odměřených dávkách.

Tanner Vak vdechoval vodu.

Probudil se později, příliš otupělý na to, aby dokázal pochopit, co se stalo, ale přesto nakažený chirurgovým nadšením. Strašlivě ho bolel krk, tak znovu usnul.

Tím bylo vyřízeno to zdaleka nejtěžší.

Chirurg Tannerovi otevřel víčka a nasadil mu čiré mžurky, které vzal z kajmana vyšlechtěného na jedné z městských farem a upravil. Vpíchl mu drobounké organismy, které v něm neškodně bujely a působily na tělo – vytvářely mu lehce olejnatější pot, který ho měl hřát a pomáhat mu ke snadnějšímu pohybu pod hladinou. K nosním dírkám mu narouboval drobný svalnatý výběžek a malé kousky chrupavky, aby je mohl zavřít.

Nakonec provedl změnu zdaleka nejsnadnější, byť nejviditelnější. Mezi pacientovy prsty a palec na rukou natáhl blánu, síťovinu elastické kůže, kterou mu napíchal do prstů a přivázal k epidermu. Odstranil Tannerovi prsty na nohou a nahradil je prsty z mrtvoly; přišíval a připevňoval mu je na nohu tak dlouho, dokud nenabyla opičího vzezření, a potom opičí vzhled nahradil žabím, když mezi tyto kdysi živé prsty napjal další membránu.

Nakonec Tannera umyl a vykoupal ve slané vodě. Udržoval ho v čistotě a chladu a sledoval, jak se mu ve spánku svíjejí chapadla.

A čtvrtého dne se Tanner probudil, opravdu a definitivně. Nespoutaný, neomezovaný na pohybu, s myslí neomámenou chymikáliemi.

Pomalu se posadil.

Bolelo ho tělo; vlastně jím škubala nesnesitelná agónie. Útočila na něho ve vlnách, jež pulzovaly společně se srdcem. Krk, nohy, oči, zatraceně. Spatřil své nové prsty na nohou a na chvíli odvrátil zrak, neboť ho na vteřinu přepadla vzpomínka na starou hrůzu trestanecké továrny, tu však nakonec zaplašil a podíval se ještě jednou *(další hnis*, pomyslel si s náznakem veselí).

Zaťal své nové ruce. Pomalu zamrkal, a než se mu úplně zavřelo víčko, všiml si, jak mu přes oko sklouzlo něco průhledného. Zhluboka se nadechl do vodou poničených plic a rozkašlal se; bolelo to, přesně jak ho chirurg varoval.

Tanner se i navzdory bolesti, slabosti, hladu a nervozitě začal usmívat.

A zatímco se nepřestával zubit, něco si mručel a jemně se ohmatával, do místnosti vstoupil chirurg.

„Pane Vaku," oslovil jej a Tanner se k němu otočil a napřáhl roztřesené ruce, jako by ho chtěl popadnout, jako by se mu pokoušel potřást rukou. Stáhla se mu rovněž chapadla, která se chtěla podobně natáhnout do příliš řídkého vzduchu. Chirurg se usmál.

„Blahopřeji, pane Vaku," dodal. „Operace proběhla úspěšně. Stal jste se obojživelníkem."

A při těchto slovech – nemohli si pomoci a ani se o to nepokoušeli – se on i Tanner Vak z plna hrdla rozesmáli, i když smích Tannerovi působil bolest na hrudi a chirurg si nebyl jistý, zda je na tom něco komického.

Když přišel domů, poté, co se opatrně proplížil údolími Knihova a Ostrovod, našel Šekela, jak na něho čeká v bytě, který nikdy nezářil takovou čistotou.

„No vida, chlapče," hlesl stydlivě. „Povedlo se ti něco opravdu ohromného."

Šekel se ho pokusil na uvítanou popadnout do náruče, ale Tannera bolelo celé tělo a přátelsky si udržoval odstup. Až do večera spolu tiše rozmlouvali. Tanner se opatrně zeptal na Angevínu. Šekel mu odpověděl, že čte čím dál líp a že se nestalo nic významného, ale že je tepleji, cítíš to, Tannere?

Cítil to. Na jih se sice ploužili takřka geologicky pomalu, ale vlečné čluny a parníky je bez přestání táhly už dva týdny. Nacházeli se přibližně pět set mil jižně od místa, kde byli původně – dopluli tak daleko pohybem tak pomalým, že jej ani nevnímali, a zima polevovala zároveň s tím, jak se blížili k pásmu teplejšího moře a ovzduší.

Tanner ukázal Šekelovi všechny dodatky, všechny tělesné změny, a Šekel sebou trhal při pohledu na jejich podivnost a zřetelně bolestivé záněty, ale byl uhranut. Tanner mu řekl všechno, co mu vysvětlil chirurg.

„Bude vás to bolet, pane Vaku," říkal mu. „Ale i když se uzdravíte, chtěl bych vás varovat: některé zásahy, které jsem provedl, některé řezné rány se nemusí hojit dobře. Mohou po nich zůstávat jizvy. V tom případě nechci, abyste propadal depresi nebo zklamání. Jizvy nejsou zranění, Tannere Vaku. Jizva je příznak hojení. Po prodělaném zranění vás jizva zase sceluje."

„Myslí, že tak čtrnáct dní, chlapče," řekl Tanner, „a vrátím se do práce. Jestli budu cvičit a tak dál."

Tanner měl výhodu, s níž lékař nepočítal: nikdy se nenaučil plavat. Nemusel přizpůsobovat neúčinné, plácavé záběry vlnitému pohybu hlubokomořského tvora.

Seděl na hrázi, kde ho vítali kolegové z práce. Byli překvapení, starostliví a přátelští. Delfín Parchant Jan kousek opodál vyrazil z vody, upřel na Tannera nasupený pohled vodnatých, prasečích oček a pitomým delfíním švitořením ho počastoval něčím, co musely být bezpochyby jen nadávky. Ale Tannera toho rána nemohlo nic zastrašit. Své spolupracovníky přijímal jako král a děkoval jim za projevený zájem.

Na hranici mezi Ostrovodami a Žhourem se ve struktuře města, mezi loďmi, otevíral volný prostor: vodní plocha, kde by mohla kotvit středně velká loď, zde tvořila prostor pro plavání. Plavat umělo jen velice málo armadských pirátů a za současných teplot by se o to pokoušel málokdo. Na oné ploše otevřeného moře se koupala jen hrstka lidí, odvážlivců nebo masochistů.

Toho dne – a za dnů dalších – Tanner, nervózní ze své nově nabyté lehkosti a svobody, celé hodiny pod hladinou rozpínal paže, rozvíral plovací blány, zachytával vodu a nezkušenými záběry se neustále odrážel dopředu. Kopal nohama, jako by plaval prsa, a ohýbal stále rozbolavělé prsty, v nichž cítil nezvyklou sílu. Drobouncí tvorové, které neviděl ani necítil, mu pod kůží stahovali své miniaturní žlázy a promazávali mu pot.

Otevíral oči a učil se zavírat pouze vnitřní víčka – což byl neuvěřitelný pocit. Učil se vidět ve vodě, neomezovaný žádnou těžkopádnou přilbou, železem, mosazí a sklem. Nezíral ven okénkem, ale rozhlížel se zcela volně a díval se i periferním viděním.

Nejpomalejší a nejděsivější fází byla pro Tannera nutnost naučit se dýchat, a navíc úplně sám – kdo by ho to taky mohl naučit?

Při prvním přívalu vody do úst se mu instinktivně zavřela průdušnice, jazyk se mu přilepil na patro, sevřelo se mu hrdlo a uzavřelo mu cestu do břicha. Mořská voda si však prorazila cestu rozbolavělými novými kanálky a otevřela ho. Pocítil sůl tak absolutně, že ji rychle přestal vnímat. Cítil, jak mu tělem procházejí vlnky vody – krkem, žábrami – a *u zasraného chrchle*, pomyslel si, vždyť já nepotřebuju dýchat.

Ze zvyku si před zanořením naplnil plíce, ale vzduch ho příliš nadnášel. Pak pomalu, v jakési rozkošnické panice, nosem vydechl a dovolil vzduchu, aby se nad ním zvolna rozplynul.

A necítil nic. Žádnou závrať, bolest či strach. Do krve se mu pořád dostával kyslík a srdce mu pořád bilo.

Na hladině se plácali spoluobčané, spoutaní se vzduchem, který vdechovali. Tanner se pod nimi zatočil, sice nemotorně, ale čím dál lépe, šel do vývrtky a rozhlédl se nahoru i dolů – vzhůru do světla a k tělům a obrovské, rozlehlé, členité siluetě města, a dolů do nezměrné modré tmy.

Kapitola třináctá

Silas a Bellis spolu strávili dvě noci.

Ve dne Bellis ukládala knihy do regálů, pomáhala Šekelovi se čtením a vyprávěla mu o Krúmově parku, pojedla s Carrianne. Potom se vracela k Silasovi. Trochu si povídali, ale nikdy se od něho nedozvěděla, jak čas tráví on. Měla z něho pocit, že má hlavu plnou tajných plánů. Několikrát si zasouložili.

Po druhé noci Silas zmizel. Bellis byla ráda. Zanedbávala Johannovy knihy a teď se mohla vrátit k jejich cizím naukám.

Silas byl pryč tři dny.

Bellis chodila na průzkumy.

Konečně se odvážila i do těch nejvzdálenějších částí města. Uviděla vypálené chrámy v Koupáku a jeho trojdílné sochy rozestavěné přes vraky několika lodí. V Tobě-tebe-ti (kde nebylo tak nevlídně či nebezpečně, jak si podle řečí myslela, a kde nebylo skoro nic jiného než přehnaně velké, nezkrotné tržiště) spatřila armadský útulek, obrovskou budovu, která se tyčila z parníku krutě umístěného hned vedle strašidelné čtvrti.

Mezi Bouďákovem a Koupákem se jako nárazník táhl malý výběžek ostrovodských lodí, které byly odděleny od hlavní masy panství v důsledku nějakého historického vrtochu. Tam Bellis narazila na Lyceum, jehož dílny a přednáškové sály nebezpečně balancovaly na bocích lodi jako město postavené ve vrstvách na horském úbočí.

Armada disponovala všemi institucemi typickými pro města na souši, které bývají zasvěceny vzdělávání, politice a náboženství, snad jen v poněkud zemitější podobě. A pokud byli městští učenci drsnější než jejich pevninští kolegové a vypadali spíše jako vandráci a piráti

než doktoři, nijak to nesnižovalo jejich odborné znalosti. V každém panství fungovaly samostatné policejní sbory, zahrnující uniformované proktory z Koupáku i nejasně definované ostrovodské gardisty, označené jen šerpami – což byl odznak jak jejich příslušnosti, tak úřadu. V každém panství platily jiné zákony. V Bouďákově měli soudní dvůr a vedly se zde disputace, zatímco uvolněná, násilná, pirátská disciplína Ostrovod byla udržována pomocí biče.

Armada byla pohanské a světské město a lidé její neudržované kostely chovali ve stejné vážnosti jako její pekaře. Stály tu chrámy zasvěcené zbožštěnému Krúmovi; měsíci a jeho dcerám k vyjádření díků za přílivy a odlivy; mořským bohům.

Kdyby se Bellis někdy ztratila, stačilo by jí, aby se vymotala z bočních uliček a průchodů, zadívala se mezi vzducholodě ukotvené ke stěžňům a našla *Aroganci*, která se majestátně tyčila nad *Velkou Východní*. Ta byla jejím majákem, a podle ní nacházela cestu domů.

Uprostřed města pluly vory – dřevěné vory táhnoucí se desítky yardů na všechny strany, na nichž směšně trůnily domy. Mezi barkantinami se na koncích lan pohupovaly uzoučké ponorky a vozové lodě plné hočijských nor. V chudých čtvrtích byly paluby pokryté polorozpadlými budovami, které se vratce kolébaly na vracích desítek titěrných plavidel. Byla tu divadla, vězení a opuštěné lodní skelety.

Když Bellis pozvedla oči k obzoru, všímala si oblastí rozbouřeného moře: pěnící vody, brázd, jež se otevřely bez jakékoli zjevné příčiny. Obvykle vznikly působením větru a počasí, ale někdy zahlédla i tělo sviňuchy nebo krk plesiosaura či mořského skřaracha nebo hřbet něčeho velkého a rychlého, co nedokázala určit. Život mimo rámec města a všude kolem.

Sledovala, jak se večer vracejí městské rybářské čluny.

Někdy se do přístavů Basilio a Spratohřbet vracely i pirátské lodě, tyto motory armadského hospodářství, jež si záhadně nalézaly cestu domů.

Armada byla plná dřevěných figurín. Vykukovaly na nečekaných místech, zdobné a všemi přehlížené jako vyřezávaná klepátka na dveřích novokrobuzonských domů. Na konci ulice, cestou mezi dvěma řadami úzkých cihlových stavení, Bellis občas stanula před nádhernou zrezivělou ženou se zpuchřelým náprsním krunýřem a s loupajícíma se, nezřetelně namalovanýma očima. Visela ve vzduchu jako přízrak pod čelenem své lodi, který trčel přes palubu jejího souseda a ukazoval do ulice.

Byly všude. Vydry, drakovové, ryby, válečníci a ženy. Ženy především. Bellis tyto tvarované postavy s prázdným pohledem, které se idiotsky pohupovaly na vlnách a strašily ve městě jako pitomí duchové, nesnášela.

Doma dočetla *Eseje o šelmách,* a armadský tajný projekt jí pořád zůstával záhadou.

Uvažovala, kde může být Silas a co asi tak dělá. Jeho nepřítomnost ji neznepokojovala ani nerozčilovala, ale byla zvědavá a trochu zklamaná. Koneckonců pouze jeho mohla považovat za jakéhosi spojence.

Vrátil se večer pátého měsince.

Bellis ho vpustila dovnitř. Nedotkla se ho, ani on jí.

Byl unavený a zamlklý. Měl rozcuchané vlasy a zaprášené šaty. Posadil se na židli, zakryl si rukama oči a cosi nezřetelně zamumlal, cosi na způsob pozdravu. Bellis mu uvařila čaj. Čekala, až se rozhovoří, a když se k tomu nějakou chvíli neměl, vrátila se ke své knize a doutníčku.

Než promluvil, napsala si několik dalších stran poznámek.

„Bellis. Bellis.“ Promnul si oči a vzhlédl k ní. „Musím ti něco říct. Musím ti říct pravdu. Něco jsem ti tajil.“

Bellis přikývla a otočila se k němu. Měl zavřené oči.

„Tak si to… shrňme,“ pravil pomalu. „Město míří na jih. *Durrha…* Víš, k čemu je *Durrha* dobrá? *Durrha* a další plošiny, kolem kterých vás nejspíš provezla *Terpsichorie,* čerpají ze dna moře palivo.“

Doširoka roztáhl ruce, aby dal najevo mohutnost. „Bellis, pod povrchem země se nacházejí ložiska ropy, nickamínku a merku. Už jsi viděla šroubové vrty, které se používají k těžbě surovin na souši. Geoempati a další nalezli ohromná naleziště i pod skalami na mořském dně.

Pod jižním Salkrikaltorem je ropa. Proto tam *Skrček, Hvězda smetí* a *Durrha* trčely déle než tři desetiletí. Pilíře *Skrčka* a *Hvězdy* sahají čtyři sta stop hluboko a spočívají na dně. Ale *Durrha… Durrha* je jiná.“ Mluvil s až chorobným zaujetím. „Říkám ti, někdo na Armadě věděl, co dělají. *Durrha* spočívá na dvou železných vracích – ponorkách. *Durrha* není připoutaná. *Durrha* je hlubokomořská plošina. *Durrha* se může přesunovat.

Můžeš k jejím vrtným tyčím přidávat další díly a tak se může zasouvat drmolví jak hluboko. Na míle hluboko. Ropu a další suroviny nenajdeš všude. Proto jsme tak dlouho zůstávali na místě. Armada stála nad nalezištěm čehosi, k čemu se *Durrha* dala využít, a

tak jsme se nemohli hnout, dokud nenačerpala dostatečné zásoby pro cestu, na kterou jsme se teď vydali.“

Jak to všechno víš? pomyslela si Bellis. *Jakou pravdu mi tu chceš sdělit?*

„Myslím, že nejde jen o ropu,“ pokračoval Silas. „Sledoval jsem plameny nad plošinou, Bellis. Myslím, že čerpali nickamínek.“

Nickamínek. *Lactus saxi.* Vazký a těžký jako magma, ale studený jako led. A hemží se thaumaturgony, nabitými částicemi. V ceně, jež několikrát převyšuje odpovídající váhu ve zlatě, diamantech, ropě či krvi.

„Ten zasraný nickamínek nepoužívají k pohánění motorů,“ poznamenal Silas. „Ať už se zásobili pro cokoliv, není to jen proto, aby se starali o lodě. Podívej se, co se tu děje. Míříme na jih, do hlubších, teplejších moří. Vsadím se s tebou o finiál, že najíždíme nad podmořské hřbety, kde se nacházejí ložiska, a držíme se trasy, která *Durrze* umožňuje provádět vrty. A jakmile se dostaneme tam, kam máme namířeno, tvůj přítel Johannes a jeho noví zaměstnavatelé použijí… několik *tun* nickamínku a drmolví kolik ropy, aby něco… udělali. A pak…“ Odmlčel se a nespouštěl z ní oči. „A pak už bude pozdě.“

Řekni mi to, pomyslela si Bellis a Silas už přikyvoval, jako by ji slyšel.

„Když jsme se setkali na *Terpsichorii,* vzpomínám si, že jsem byl dost rozrušený. Řekl jsem ti, že se okamžitě musím vrátit do Nového Krobuzonu. Sama jsi mi to nedávno připomněla. A řekl jsem ti taky, že jsem lhal. Ale nelhal. To, co jsem říkal na palubě *Terpsichorie*, byla pravda: musím se vrátit. Krucinál, vždyť ti to samotné už muselo dojít.“

Bellis stále nic neříkala.

„Nevěděl jsem, jak… nevěděl jsem, jestli ti můžu důvěřovat, jestli bys o to stála,“ pokračoval. „Omlouvám se, že jsem s tebou předtím nemluvil na rovinu, ale netušil jsem, kam až můžu zajít. Ale krucinál, Bellis, teď už ti věřím. A potřebuji tvou pomoc.

Je pravda, jak jsem ti říkal, že někdy ďasovci vytáhnou proti nějakému ubožákovi z důvodu, který nedokáže nikdo pochopit. Že lidi mizí z jejich rozmaru. Z rozmaru ďasovců, hlubinářů. Ale není tak úplně pravda, jak jsem tehdy tvrdil, že se to stalo mně. Já vím přesně, proč mě chtěli zabít.

Kdyby se jim zachtělo, mohli by plavat proti proudu řeky do Bežeku, kde se spojují všechny řeky, a mohli by přeplavat do Marastu. Nechat se strhnout na druhou stranu hor, přímo do Nového Krobuzonu.

Jiní by se mohli dostat tunely do oceánu, vrhnout se na město z moře. Ďasovci jsou euryhalitní, jsou spokojení ve sladké i slané vodě. Mohli by se dostat až do Železné zátoky. K Hrubodehtu a do Nového Krobuzonu. K tomu, aby pronikli až do města, by jim stačilo jenom odhodlání. A já vím, že zrovna to jim nechybí.“

Bellis Silase nikdy neviděla tak strnulého.

„Když jsem u nich pobýval, občas jsem něco zaslechl. Rodil se tam jakýsi plán. Pořád se objevovalo jméno jednoho z mých zákazníků, mága, někoho na způsob kněze-hrdlořeza. Začal jsem mít oči a uši otevřené. Proto mě chtěli zabít. Něco jsem objevil.

Ďasovci si nepotrpí na tajnosti; nečachrují jako my. Důkazy jsem měl před nosem několik týdnů, ale než jsem je rozpoznal, uběhla opravdu dlouhá doba. Mozaiky, nákresy, libreta a podobné věci. Uběhla pěkně dlouhá doba, než jsem to pochopil.“

„Řekni mi, cos objevil,“ žádala Bellis.

„Plány,“ odpověděl. „Plány invaze.“

„Nepodobalo by se to ničemu, co si dokážeš představit,“ pokračoval. „Bozi vědí, že naše dějiny jsou samé zrady a hektolitry krve, ale… u čertova ocasu, Bellis… Tys nikdy neviděla Džengry.“ V hlase mu znělo zoufalství, které u něho Bellis nikdy neslyšela. „Nikdy jsi neviděla údofarmy. Dílny, zasraný žlučodílny. Nikdy jsi neslyšela jejich *hudbu.*

Jestliže ďasovci napadnou Nový Krobuzon, nezotročí nás ani nás nepobijí, dokonce nás ani nesežerou. Neudělali by nic tak… pochopitelného.“

„Ale proč?“ zeptala se Bellis nakonec. „Co chtějí? Myslíš, že to můžou udělat?“

„To, u všech bohů, nevím. Nikdo o nich nic neví. Mám tušení, že novokrobuzonská vláda má víc plánů pro případ invaze ze strany nějakého blbého *Teše* než ze strany ďasovců. Nikdy jsme neměli důvod se jich bát. Ale oni mají své vlastní… metody, svou vlastní vědu a thaumaturgií. Ano,“ dodal, „myslím, že mají šanci.

O Nový Krobuzon stojí ze stejného důvodu jako každý jiný stát nebo divošský kmen na Ragamolu. Je nejbohatší, největší, nejmocnější. Náš průmysl, naše zdroje, naše milice – podívej se na všechno, co máme. Ale na rozdíl od Šankelu, Dreer Samheru, Neovadanu nebo Jorakeče, Džengry… Džengry mají šanci.

Můžou využít momentu překvapení… Otrávit vodu, vtrhnout do kanálů. Každá zasraná škvíra, skulina a vodní nádrž ve městě by jim mohla posloužit jako tábořiště. Můžou na nás zaútočit zbraněmi, které

bychom nikdy nepochopili, rozdrtit nás v nekonečné partyzánské válce.

Bellis, já jsem viděl, co ďasovci zmůžou.“ Silas vypadal vyčerpaně. „Viděl jsem to a mám strach.“

Zvenku se ozvalo vzdálené povykování škorpících se ospalých opic.

„Tak proto jsi uprchl,“ řekla Bellis do ticha, které se rozhostilo.

„Proto jsem uprchl. Nedokázal jsem uvěřit, na co jsem to vlastně přišel. Ale váhal jsem… Jako kretén jsem marnil čas.“ Najednou se v něm zvedl vztek. „A když jsem si uvědomil, že to není omyl, že se nepletu, že mají opravdu v úmyslu rozpoutat v mém rodném městě nějakou šerednou, nepředstavitelnou apokalypsu… pak jsem prchl. Ukradl jsem tu ponorku a ujel jsem.“

„A oni vědí, že… ty něco víš?“ zeptala se.

Silas zavrtěl hlavou. „Myslím, že ne,“ odpověděl. „Vzal jsem s sebou pár věcí, takže to vypadá, jako bych je ukradl a proto utekl.“

Bellis viděla, že je přímo ochromený napětím. Vzpomněla si na několik světlotisků, které zahlédla v jeho deníku. Rozbušilo se jí srdce a s krví se jí po těle rozlila pomalá panika, jako nějaká nemoc. Snažila se pochopit, co jí říká. Bylo to na ni příliš velké; nedávalo to smysl. Nedokázala to obsáhnout. Nový Krobuzon… Jak by se mohl ocitnout v nebezpečí?

„Nevíš, jak dlouho jim to může trvat?“ zašeptala.

„Musejí počkat do četu, aby sklidili zbraně,“ odpověděl. „Máme možná šest měsíců. Musíme zjistit, co má za lubem Armada, protože musíme pochopit, kam máme namířeno, se vším tím zasraným nickamínkem. Protože musíme… musíme poslat do Nového Krobuzonu varování.“

„Proč jsi mi to neřekl už předtím?“ hlesla Bellis.

Silas se dutě zasmál. „Nevěděl jsem, komu tady můžu důvěřovat. Sám jsem se odsud pokoušel prchnout, snažil jsem se najít cestu domů. Trvalo mi pěkně dlouho, než jsem uvěřil, že… že odsud žádná nevede. Myslel jsem si, že zprávu do Nového Krobuzonu doručím já sám. Co kdybys mi neuvěřila? Nebo co kdybys byla špion? Co kdybys o tom řekla našim novým zkurveným vládcům…“

„No a co oni?“ přerušila ho Bellis. „Nestálo by za to nad tím trochu zauvažovat? Možná by nám pomohli varovat…“

Silas na ni nevěřícně a vztekle zíral.

„Zbláznila ses?“ vyhrkl. „To si myslíš, že by nám pomohli? Těm je u prdele, co se stane s Krobuzonem. Jeho zkázu by nejspíš ještě uvítali – o jeden konkurenční národ na moři míň. Myslíš, že by nás

nechali odplout za záchranou? Myslíš, že by si s tím lámali hlavu? Ti hajzli by nejspíš udělali všechno pro to, aby nás *zdrželi*, aby se ďasovci mohli pěkně vyřádit. A navíc jsi viděla, jak zacházejí… s novokrobuzonskými důstojníky a agenty. Prohledali by mi poznámky, dokumenty, a vyšlo by najevo, že mám zplnomocnění. Že pracuju pro Nový Krobuzon. U Drmola všemohoucího, Bellis, sama jsi viděla, co udělali kapitánovi. Co si myslíš, že by udělali se mnou?“

Po těchto slovech nastala dlouhá pauza.

„Potřeboval jsem… potřeboval jsem někoho, kdo by se mnou spolupracoval. V tomhle městě nemáme žádné přátele, ani spojence. Tisíce mil odsud se náš domov ocitl v ohrožení a my se nemůžeme spolehnout na ničí pomoc. Všechno teď záleží jedině na nás dvou, my musíme Krobuzon varovat.“

Znovu se rozhostilo ticho, které přešlo v mlčení. Protahovalo se, stále déle a déle, až se stalo nesnesitelným, neboť oba věděli, že je musejí vyplnit. Měli by začít předkládat plány.

A oba se o to pokusili. Bellis několikrát otevřela ústa, ale slova jí uvízla v krku.

Uneseme jednu z jejich lodí, chtělo se jí říct, ale nedokázala to; dusila se nesmyslností takového nápadu. *Vykrademe se odsud, jenom my dva, v malém člunu; proplujeme mezi strážními loděmi a budeme veslovat a plachtit domů.* Pokusila se to vyslovit, snažila se na to myslet bez ironie, a skoro zaúpěla. *Ukradneme vzducholoď. Budeme potřebovat jen zbraně a plyn, a uhlí a vodu do motoru, a jídlo a pití na dva tisíce mil dlouhou cestu, a mapu místa, kde přesně jsme se tady uprostřed tohoto zatraceného zkurveného Vzdutého oceánu* ocitli, *do Drmola…*

Nic, nenapadalo ji nic, nemohla nic říci; v hlavě se jí nezrodila jediná myšlenka.

Seděla a pokoušela se mluvit, pokoušela se uvažovat nad způsoby, jak by mohla zachránit Nový Krobuzon, své město, které v srdci opatrovala se zběsilou, neromantickou láskou a nad kterým visela mimořádně zlověstná hrozba. A vteřiny ubíhaly a ubíhaly a čet a léto a ďasovská sklizeň byly stále blíž a ona nedokázala říci vůbec nic.

Představovala si těla podobná nadmutým úhořům, oči a ploché zahnuté zuby, jak míří studenou vodou k jejímu domovu.

„Bohové moji nejdražší, rozmilý Drmole…“ slyšela se, jak říká. Setkala se se Silasovým úzkostným pohledem. „Drazí bohové, co my si jen *počneme?“*

Kapitola čtrnáctá

Armada pomalu, jako nějaká obrovská nafouklá nestvůra, vplula do teplejších vod.

Občané i gardisté odložili teplé oblečení. Zajatci z *Terpsichorie* byli na rozpacích. Hluboce je znepokojovala představa, že lze ročním obdobím uniknout, že jim lze fyzicky ujet.

Roční období byla jen hlediska – otázky úhlu pohledu. Když byla v Novém Krobuzonu zima, v Bered Kai Nevu bylo léto (prý), ačkoli obě oblasti měly společné dny a noci, které se prodlužovaly a zkracovaly v antifázi. Úsvit byl úsvit na celém světě. Na východním kontinentu byly letní dny krátké.

Ptactva bylo v armadském mikroklimatu stále více. K malé zmutované komunitě pěnkav, vrabců a holubů, která se držela v rámci hranic města, kamkoli se posunulo, se přidali krátkodobí návštěvníci: stěhovaví ptáci, kteří přelétávali Vzdutý oceán na cestě za teplým počasím. Někteří se nechali Armadou odlákat od svých gigantických hejn, snesli se na ni, aby si odpočali a napili se. A už na ní zůstali.

Zmateně poletovali nad kulatými vížkami Bouďákova, kde se konalo zasedání Demokratické rady po mimořádné schůzce, na níž se vášnivě a marně debatovalo o směru, kterým by se měla Armada vydat. Členové rady se shodli, že tajné plány Milenců nemohou městu prospět, že musejí něco udělat, ovšem topili se v zoufalém hašteření, když bylo stále jasnější, jak jsou v tomto ohledu bezmocní.

Ostrovody byly odjakživa nejmocnějším panstvím, teď měly *Durrhu* a bouďákovská Demokratická rada nemohla nic dělat.

(Nicméně Bouďákov vstoupil do opatrného jednání s Brukolakem.)

Pro Tannera nebylo nejtěžší dýchat žábrami ani pohybovat rukama a nohama jako žába nebo voďanoj, ale zírat na nesmírný sloupec temné vody pod sebou. Snažit se dívat přímo na něj a nenechat se zastrašit.

Když byl navlečený do potápěčské výstroje, byl vetřelec. Vyzýval moře na souboj, chránil se zbrojí. Když se držel příčlí a kotevních lan jako posledního stébla, věděl, že nekonečný prostor dole, který se pod ním rozevírá jako chřtán, je přesně tím, čím je: tlamou velkou jako svět, která se otevírá, aby ho pozřela.

Teď plaval bez omezení a sestupoval do tmy, která mu už nepřipadala tak hladová. Plaval stále hlouběji a hlouběji. Zpočátku se mu zdálo, že stačí natáhnout ruku a dotkne se prstů plavců nad sebou. Pohled na jejich horečnatě se čvachtající tělíčka ho naplňoval voyeurským potěšením. Když však stočil zrak do ponuré vody pod sebou, při pohledu na její neúprosnou nesmírnost se mu stáhl žaludek; rychle se otočil a zamířil zpátky ke světlu.

Každý den se pouštěl hlouběji.

Vklouzl pod úroveň armadských kýlů a kormidel a potrubí. Sápaly se po něm hlídky chaluh, které je obrůstaly a tak vymezovaly nejníže položené části města, ale on se mezi nimi proplétal jako zloděj. Nespouštěl z očí hlubinu.

Proplul oblakem drobných rybek, které oždibovaly městské odpadky, a ocitl se v čisté vodě, kde nebylo po Armadě ani památky. Byl pod městem, hluboko pod městem.

Zůstal ve vodě nehybně viset. Nebylo to obtížné.

Tlak ho kolébal v pevném sevření jako ve vatě.

Armadské lodě se táhly po hladině skoro míli, bránily nad ním v cestě světlu. Parchant Jan nervózně rejdil pod přístavištěm jako sršeň. Tanner v kalné vodě kolem sebe sledoval hustou vrstvu částeček, nesmírné zástupy drobných forem života. A za planktonem a drobnými garnáty viděl armadské mořské skřarachy a ponorky, několik temných stínů kolem základny města.

Pokoušel se ustát závrať; proměnil ji v něco jiného. O nic méně závratného, ale méně děsivého. Uchopil to, co se v něm podobalo strachu, a přetavil to v pokoru.

Jsem zatraceně malý, pomyslel si, zatímco visel jako smítko prachu v nehybném vzduchu, *v moři, které je zatraceně velké. Ale to je v pořádku. To zvládnu.*

Před Angevínou byl nesmělý a trochu podrážděný, ale kvůli Šekelovi pracoval usilovně.

Přišla k nim na oběd. Tanner se s ní pokoušel hovořit, ale byla odtažité a strohá. Nějakou dobu seděli a žvýkali chléb z chaluh, aniž vydali jedinou hlásku. Po půl hodině Angevína pokynula Šekelovi a ten se za ni už zkušeně postavil a ze zásobníku za jejími zády jí házel do kotle kusy koksu.

Angevína se bez jakéhokoli studu podívala Tannerovi do očí.

„Nesmí ti vyhasnout pod kotlem, co?“ zeptal se nakonec.

„Motory už nefungují nejlíp,“ odpověděla pomalu (v sůlštině; odmítla ragamolštinu, kterou ji oslovil, i když to byl její mateřský jazyk).

Tanner přikývl. Vzpomněl si na starce v nákladovém prostoru *Terpsichorie.* Chvíli mu trvalo, než něco dodal. Před touto strohou přetvořenou ženou se zdráhal.

„Jaký model je tvůj motor?“ zeptal se nakonec sůlsky. Angevína na něho chvíli zaraženě civěla, až mu došlo, že nechápe mechaniku vlastního přetvořeného těla.

„Nejspíš je to nějaký starý model z doby, než je začali vyměňovat,“ pokračoval pomalu. „Jen s jednou sadou pístů a bez přepínací skříně. Nikdy za nic nestály.“ Pak se na okamžik odmlčel. *Pokračuj,* napadlo ho. *Mohla by souhlasit a chlapci by se to líbilo.* „Kdybys chtěla, mohl bych se na něj podívat. S motory jsem pracoval celý život. Mohl bych… Mohl bych tě třeba i…“ Zaváhal nad slovesem, které mu při hovoru o člověku znělo jaksi obscénně. „Mohl bych tě třeba i opravit.“

Odešel od stolu, jakoby pro další porci, aby nemusel poslouchat Šekelův trapný monolog: v něm se mísil vděk Tannerovi a přemlouvání váhající Angevíny. Navzdory neustále se opakujícímu *no tak, Ange, Tanner je můj nejlepší kámoš, ty jsi moje nejlepší přítelkyně,* Tanner viděl, jak se Angevína topí v rozpacích. Podobné nabídky slýchávala, jen když bylo patrné, že při nich zabředne do dluhů.

To není pro tebe, říkal si Tanner v duchu horečnatě a přál si, aby jí to mohl říct i nahlas. *Je to pro chlapce.*

Dokud si spolu Angevína a Šekel šeptali, raději se ještě více vzdálil. Otočil se k nim zdvořile zády, vysvlékl se do spodků a vklouzl do plechové vany se slanou vodou. Voda ho zklidnila. Lebedil si v ní se stejnou rozkoší, s níž se kdysi oddával koupeli v horké lázni, a doufal, že Angevína pochopí jeho motivaci.

Angevína měla pod čepicí. Zanedlouho důstojně pronesla něco ve smyslu *děkuji ti, Tannere, to by nemuselo být špatné.* Souhlasila a Tanner si s jistým překvapením uvědomil, že je tomu rád.

Šekela pořád vzrušovalo lomození tichých zvuků, které v něm rozechvívala četba, ale spolu s vědomostmi přišlo i vystřízlivění. Už se nezastavoval uprostřed průchodu a nelapal po dechu, když na něho z nějaké lodní cedule vybafla slova jako *přepážka* nebo *záchodky*.

Zhruba první týden se nechával opíjet nejrůznějšími nápisy. Zastavoval se před stěnami nebo lodními boky a očima přejížděl po změti vzkazů vyrytých, naškrábaných nebo namalovaných na stěny města. Taková různorodost stylů: tatáž písmena bylo možno napsat desítkami nejrůznějších způsobů, vždycky však vyjadřovala totéž. Šekel se z tohoto faktu nikdy nepřestal těšit.

Většina nápisů se týkala politiky nebo vyměšování nebo šlo o nadávky. *Suchopád ať jde do prdele*, četl. Desítky jmen. Kdosi kohosi miluje, v neustálém opakování. Obvinění, sexuální či jiné povahy. *Barsum* nebo *Petr* nebo *Oliver je zmrd* nebo *kunda* nebo *buzík* nebo cokoli jiného. Písmo dodávalo každému prohlášení odlišný hlas.

V knihovně plenil police poněkud méně horečnatě, ve spěchu a rozjařenosti už nebyl tak bezhlavý, pořád však vytahoval ohromná množství knih, pomalu je pročítal a zapisoval si slovíčka, kterým nerozuměl.

Někdy otevřel knihu a narazil na slova, která byla nad jeho síly, když je spatřil poprvé, ale která si zapsal a naučil se. Měl z toho radost. Cítil se jako liška, která je dokázala vyčenichat. Tak tomu bylo s výrazy *důkladný, horolezec* a *cheprijka.* Když je našel podruhé, kapitulovaly před ním a on je přečetl bez zaváhání.

Úlevu našel mezi policemi s cizími knihami. Fascinovaly ho jejich záhadné abecedy, způsoby písma, zvláštní obrázky určené cizím dětem. Přicházel si jimi listovat, když si nechtěl vířit myšlenky. Byl si jistý, že ho nebudou vyrušovat.

Tak tomu bylo až do dne, kdy si jednu z nich podal, chvíli ji v rukou obracel a kniha k němu promluvila.

Za soumraku cosi pomalu vyklouzlo z hlubin moře a přiblížilo se k Armadě.

Plížilo se to k poslední denní směně podmořských techniků. Dělníci pomalu stoupali k hladině, ručkovali po žebřících a rozbrázděných plochách zanořené části města, sípali do přileb, aniž se dívali pod sebe, aniž spatřili, co k nim připlouvá.

Tanner Vak seděl s Hedrigallem na okraji přístavu Basilio. Jako děti komíhali nohama z malé kogy a dívali se, jak jeřáby přesouvají náklady.

Hedrigall na něco narážel. Nepřímo před Tannerem na cosi poukazoval. Kličkoval a naznačoval a Tanner pochopil, že se vyjadřuje o tajném projektu, o oné nevyslovené záležitosti, o níž si mezi sebou vyprávěli jeho kolegové. Bez jediného zlomku jejich vědomostí nedokázal pochopit, co mu Hedrigall říká. Dokázal jen určit, že jeho přítel je nešťastný a že se něčeho bojí.

Sledovali, jak kousek opodál z vody vylézá parta promáčených techniků a jak ze žebříků přecházejí na vory a větrem ošlehané parníčky, odkud jim motory, kolegové a konstrukti pumpovali vzduch.

Tu zničehonic začala v onom nevelkém zákoutí přístavu bublat voda, jako by ji někdo přivedl do varu. Tanner uklidnil Hedrigalla dotykem na předloktí, vstal a natáhl krk.

U břehu nastal rozruch. Několik dělníků přiběhlo k vodě a začalo vytahovat potápěče. Nad hladinou se objevovali další a další muži, kteří prudce vyráželi z vody a horečnatě škubali přilbami a žebříky a snažili se dostat na vzduch. Pak vodu rozčísla stále mohutnější brázda, a hladinu prorazil Parchant Jan. Divoce pleskal ocasem, až to vypadalo, jako by se chtěl nejistě vztyčit na hladině, a začal drmolit jako opice.

Ze zelené vody se zvedl muž zavěšený na žebříku, konečně se mu podařilo odhodit přilbu a zařvat o pomoc.

„Paryby!“ zavříškal. „Pod hladinou jsou ještě lidi!“

Všude kolem se z oken vykláněli vyděšení Armaďané, nechávali práce, utíkali k vodě, nahýbali se z malých rybářských člunů pohupujících se uprostřed laguny, ukazovali do vody a volali na lidi v přístavu.

Tannerovi se málem zastavilo srdce, když spatřil, jak se na hladině objevily rudé vlnky.

„Nůž!“ zakřičel na Hedrigalla. „Podej mi, kurva, nůž!“ Strhl ze sebe košili a bez váhání vyběhl k hrázi.

Skočil; přitom se mu kolem těla omotala chapadla. Hedrigall za ním něco nesrozumitelně řval. Tanner se dlouhými prsty spojenými plovací blánou zanořil pod hladinu, s nárazem chladu se ocitl ve vodě a hned vzápětí pod ní.

Horečnatě zamrkal, nechal sklouznout vnitřní víčko a rozhlédl se. Ve střední vzdálenosti spatřil v kalné vodě stíny ponorek, které se těžkopádně kradly pod městem.

Viděl, jak poslední muži zoufale ručkují ke světlu, jak jsou ve svých výstrojích příšerně pomalí a nemotorní. Viděl místa, kde vodu zbarvily ohromné krvavé šmouhy. Kus chrupavky se snášel v závoji masa tam, kde byl roztrhán jeden z armadských strážných žraloků.

Tanner kopal nohama a rychle mířil do hloubky. Opodál, u základny obrovského zanořeného potrubí, asi šedesát stop pod sebou, spatřil zavěšeného muže, strnulého strachem. A pod ním se v tmavé vodě jako plamen ze strany na stranu míhalo ještě tmavší tělo.

Tanner se vyděšeně zarazil. Bylo to obrovité.

Nad sebou uslyšel ploché rány těl dopadajících do vody. Pod hladinu sestupovali ozbrojenci, spouštění z jeřábů. Viseli v postrojích a ježili se harpunami a kopími. Pohybovali se však pomalu, snášeli se píď po pídi, vydáni na milost a nemilost motorům nad svými hlavami.

Tannera vyděsil Parchant Jan, který kolem něho prosvištěl jako střela; ze skrytých zákoutí městského dna navíc klouzali do vody k predátorovi tiší rybáci z Koupáku.

V novém návalu odvahy zakopal nohama a opět se vrhl do hloubky.

V hlavě mu jen vířilo. Věděl, že občas dochází k útokům velkých dravců – žraloků rudých, vlkoušů, krakatic a dalších, kteří vrážejí do rybích klecí a ohrožují dělníky, nikdy však žádný nezažil. Dinichthys, pancířnatou parybu, dosud ani nespatřil.

Sevřel Hedrigallův nůž.

S nečekaným odporem si uvědomil, že proplouvá mračnem zakrvácené vody, kterou ucítil v ústech i uvnitř žaber. Zvedl se mu žaludek, když se kolem pomalu snášely rozcupované zbytky potápěčské výstroje, v níž uvízly nezřetelné kusy masa.

Potom dospěl ke dnu potrubí, několik délek těla od krvácejícího, nehybného potápěče, a vtom mu stvůra vyrazila v ústrety.

Uslyšel dunění vody a ucítil silný tlak, pohlédl pod sebe a nehlasně zařval do slané vody.

Řítila se k němu obrovská tupohlavá ryba. Hlavu měla uvězněnou v lebečním krunýři, hladkém a kulatém jako dělová koule, rozštěpeném masivními čelistmi, v nichž Tanner nezahlédl zuby, ale dva ostré kostěné hřebeny, které rafaly do vody a mezi nimiž se třepotaly kousky masa. Trup měla protáhlý a zašpičatělý, bez výrazných rysů či vějířovitého ocasu; hřbetní ploutev měla nízkou a zaoblenou a spojenou s ocasní ploutví; paryba vypadala jako vypasený úhoř.

Na délku měřila více než třicet stop. Hnala se k Tannerovi; tlamu měla dostatečně velkou na to, aby ho bez námahy překousla vedví, zpoza ochranných výběžků ho sledovala drobnými, hloupými, zlovolnými očky.

Tanner zaskučel slabomyslnou udatností a zamával nožíkem.

V zorném poli se mu mihl Parchant Jan, který se přihnal zpoza paryby a prudce ji dloubl do oka. Obrovitý dravec se s děsivou

rychlostí a ladností otočil a těsně před delfínem naprázdno sklapl čelisti. Kostěné pláty mu v tlamě zaskřípaly a zachřupaly.

Stvůra se prudce obrátila a vyrazila za delfínem. Pak vodou proletěla drobná slonovinová kopí, která po parybě vrhli mločí lidé. Bestie jim nevěnovala pozornost a řítila se za delfínem.

Tanner zase prudce vykopl; cestou k zavěšenému potápěči v nohou ucítil křeč. Při plavání se rozhlížel a ke své hrůze si všiml, že ohromná paryba sklouzla do hloubky – navzdory snahám Parchanta Jana zahnat ji pryč – a teď se otáčela a mířila přímo k němu.

Při posledním kopnutí se Tanner dotkl drsného kovového povrchu potrubí a zašmátral po potápěči. Zároveň se s bušícím srdcem zadíval na parybu, která se na něj hnala. Přísavky chapadel ho připoutaly k rouře. Lehce zamával nožem v pravé ruce a modlil se, aby k němu doplul Parchant Jan, mločí lidé nebo ozbrojení potápěči. Levou ruku natáhl k uvězněnému muži.

Šmátrající rukou zabředl do čehosi teplého a měkkého, čehosi, co se děsivě poddalo prstům; okamžitě ruku zase odtáhl. Bleskově se na muže vedle sebe podíval.

Spatřil masku plnou vody a bílou tvář, vypoulené oči, rozevřená a nehybná ústa. Muži zel uprostřed výstroje v kůži otvor, z něhož mu byl vyrván žaludek. Střeva vlála ve vodě jako sasanky.

Tanner zaúpěl a rychle se odtrhl, protože ucítil parybu pod sebou, vystrašeně zakopal a ohnal se naprázdno, když tu se kolem něho v nečekaném a zlověstném přívalu prohnaly hřebeny a šupiny, tuny masa v pohybu, které doprovázel zvuk skřípějících kostí. Vzápětí se otřáslo potrubí, jak od něj paryba odtrhla mrtvolu. Tupohlavý dravec se klikatě vzdaloval obráceným lesem armadských kýlů, s mrtvým mužem v čelistech.

Parchant Jan a rybáci z Koupáku se ho jali pronásledovat, i když se ani zdaleka nemohli měřit s jeho nenucenou rychlostí. Šokovaný Tanner plaval bezděčně k nim, i když ho zpomalovala a studila vzpomínka na přítomnost obludné ryby. Nejasně si uvědomoval, že by měl vyplout na hladinu, měl by se zahřát a dát si slazený čaj, že je mu nanic a zakouší nesmírnou hrůzu.

Paryba už klesala do hloubky, do sfér drtivého tlaku, v nichž pronásledovatelé nemohou za žádnou cenu přežít. Tanner sledoval, jak pomalu odplouvá, a pokoušel se nevdechovat rozptylující se chuchvalce krve. Zůstal sám.

Ploužil se vodou hustou jako dehet, kolem neznámých lodních boků, dezorientovaný a ztracený. Pořád před sebou viděl tvář mrtvého muže a jeho lesklá střeva. A když nakonec určil svou polohu, otočil se a spatřil pohybující se lodě v přístavu Basilio a rozptýlené drobty

člunů tržnice U zimní slámy, vzhlédl a ve studeném ostrém stínu lodi nad sebou spatřil jednu z ohromných nezřetelných siluet, které se táhly od spodní strany města, byly zahaleny kouzly a pečlivě střeženy, a na které měl zakázáno popatřit. Všiml si, že je spojena s jinou siluetou, a pustil se výše, aniž se mu někdo stavěl do cesty, poněvadž žralok, který ji střežil, byl mrtvý, a silueta byla zřetelnější. Najednou byl těsně u ní, dělilo ho od ní jen několik temp, už dokázal proniknout tmou i halícími kouzly, uviděl ji jasně, a poznal, o co jde.

Příštího dne si Bellis vyslechla barvité popisy netvorova útoku hned od několika svých kolegů.

„Bozi a sračky na nebesích," poznamenala před ní vyděšená Carrianne. „Dovedeš si to představit? Že tě taková potvora naseká na kousky?" Její líčení bylo stále groteskněji a nechutněji.

Bellis nevěnovala Carrianne pozornost. Přemýšlela o tom, co jí pověděl Silas. Přistupovala k tomu jako k většině věcí – chladně, se snahou vnímat věci rozumem. Dívala se po knihách o Džengrech a ďasovcích, ale nenašla skoro nic, co by nebyly dětské povídačky nebo absurdní spekulace. Rozsah nebezpečí hrozícího Novému Krobuzonu si dokázala představit jen s obtížemi – s takřka nepřekonatelnými obtížemi. Celý její život kolem ní trůnilo mocné, pestré a vytrvalé město. Myšlenka, že by se mělo ocitnout v ohrožení, byla skoro nepředstavitelná.

Ale stejně nepředstavitelní byli i ďasovci.

Bellis cítila, že ji Silasovy popisy a jeho zjevný strach opravdu vyděsily. S jakýmsi morbidním požitkářstvím se pokusila představit si Nový Krobuzon po invazi. Zničený a rozvrácený. Začalo to jako hra, jako pokušení, při němž si mysl zaplnila úděsnými obrazy. Ale ty potom začaly nezadržitelně vířit, jako by je promítala laterna magika, a vyrazily jí dech.

Spatřila ucpané řeky, matně se lesknoucí těly ďasovců pohybujícími se pod hladinou. Spatřila popel okvětních lístků vyvěrající z vypáleného Domu fuchsií; úlomky suti v Parku chrličů; Skleník puklý jako vejce, v němž se kupí mrtvoly kaktusíků. Představovala si zkázu samotného Nádraží Perdida, se zkroucenými kolejemi, s odtrženou fasádou, vyhřezlé na světlo v pletenci architektonických tkání.

Představovala si, jak praskla starobylá, obrovská, zahnutá Žebra, jak se jejich oblouky rozpadly v kaskádě kostní drti.

Roztřásl ji chlad. Ale nemohla s tím nic udělat. Nikdo zdejší, nikdo, kdo v tomto městě disponuje nějakou mocí, s ní nemůže sdílet její pocity. Se Silasem zůstali sami, a dokud nepochopí, co se děje na

Armadě, dokud se nedozví, kam směřuje, nenapadal ji žádný způsob, jak by z ní mohla uniknout.

Bellis uslyšela, jak se otevřely dveře, a vzhlédla od štosů knih. Na prahu stanul Šekel s čímsi v rukou. Už se ho chystala pozdravit, ale zarazila se při pohledu do jeho tváře.

Vypadal velice vážně a nerozhodně, jako by si nebyl jistý, zda neprovedl něco špatného.

„Chtěl bych ti něco ukázat," řekl pomalu. „Víš, že si vypisuju všechny slovíčka, kterým hned neporozumím, abych je poznal, když je najdu v jiných knížkách. No a…" Podíval se na knihu, kterou držel v prstech. „No a jedno takový jsem včera našel. Ale ta knížka není v ragamolštině a to slovo není… není ani sloveso, ani podstatné jméno, ani nic takovýho." Na odborné termíny, které ho naučila, kladl důraz: nikoli pyšně, ale aby jí jasně vysvětlil, o co mu jde.

Pak jí knihu předal. „Je to jméno."

Bellis si knihu prohlédla. Do desek bylo vyraženo autorovo jméno, proložené zrezivělými plíšky.

Krüach Aum.

Kniha, po které se pídí Tintinnabulum, dílo pro projekt Milenců klíčové. Šekel je našel.

Vytáhl je z polic v dětském oddělení. Když si Bellis sedla a zalistovala stránkami, všimla si, že se tomu špatnému zařazení nelze divit. Kniha byla plná primitivních obrázků, nakreslených tlustými, jednoduchými čarami vnímanými z dětské perspektivy, takže nenabízely příliš jasné proporce; člověk na nich mohl být skoro tak velký jako věž, která stála vedle něho. Na lichých stránkách byl text, na sudých obrázky, takže celá kniha působila dojmem ilustrované báje.

Ten, kdo ji zařadil, se na ni zběžně podíval, aniž jí porozuměl, a bez podrobnějšího zkoumání ji zařadil k ostatním obrázkovým knihám – dětským knihám. Nebyla nikam zapsána. Celé roky ležela nerušené na svém místě.

Šekel něco povídal, ale Bellis ho pořádně nevnímala: *nevím, co mám dělat,* říkal rozpačitě, *myslel jsem, že bys mi mohla pomoct… právě tuhle hledal Tintinnabulum… bylo by nejlepší.* Bellis při prohlížení knihy zaplavoval adrenalin a procházelo jí vzrušení. Neměla žádný název. Otočila na první stránku a srdce se jí rozbušilo až v hrdle, když si uvědomila, že v Aumově jméně se nezmýlila. Kniha byla psána vysokou kettštinou.

Šlo o tajemný klasický jazyk Gnurr Kettu, ostrovní země tisíce mil jižně od Nového Krobuzonu, nacházející se na okraji Vzdutého oceánu, kde se teplá voda mění na Moře Černé písčiny. Byl to zvláštní

a velmi obtížný jazyk, který používal ragamolské písmo, ale vycházel z úplně odlišných kořenů. Nízká kettština, běžná řeč, byla mnohem jednodušší, ale vazba mezi oběma jazyky byla slabá a patřila minulosti. Plynné porozumění jedné řeči umožňovalo jen velmi chabé porozumění druhé. Vysoká kettština, dokonce v samém Gnurr Kettu, byla doménou kantorů a nemnoha intelektuálů. Bellis ji však studovala. Jelikož ji fascinovaly její struktury vložených sloves, právě vysokou kettštinu si vybrala jako téma své první knihy. Od vydání *Gramatologie vysoké kettštiny* už sice uplynulo patnáct let, ale i když ji už příliš neovládala, jakmile se podívala na úvodní kapitolu, slova jí brzy začala dávat smysl.

„Lhal bych, kdybych vám tvrdil, že tyto věty sepisuji bez pocitu pýchy,“ četla Bellis tiše, načež vzhlédla a pokusila se uklidnit; skoro se bála pokračovat.

Rychle otáčela stránky a dívala se na obrázky. Muž ve věži u moře. Muž na břehu, jehož písek je posetý kostrami obrovských strojů. Muž provádějící výpočty podle slunce a podle stínů podivných stromů. Obrátila na čtvrtý obrázek a zatajila dech. Po těle jí naskočila husí kůže.

Na čtvrtém obrázku stál muž opět na břehu – jediným rysem v jeho obličeji byly prázdné stylizované oči, které umělec vykreslil mírné jako oči krávy; a nad mořem oblak tmavých postav – valily se k připlouvající lodi. Obrázek nebyl příliš zřetelný, ale Bellis na něm rozeznávala tenké povislé paže a nohy a šmouhu křídel.

Vzbuzoval v ní neklid.

Rychle přejížděla očima text a snažila se rozpomenout na jazyk. Na této knize bylo něco velice podivného. Ve srovnání s ostatními díly psanými vysokou kettštinou, která kdy viděla, působila velice nezvykle. Na jejím tónu bylo něco rozporuplného, něco, co se vymykalo poezii, jež charakterizovala starý gnurrkettský kánon.

„Býval by hledal pomoc u lidí z venku,“ četla váhavě, *„ale našemu ostrovu se všichni vyhýbají, neboť se bojí našich hladových žen.“*

Bellis vzhlédla. *Drmol ví, co se mi to dostalo do rukou,* pomyslela si.

Uvažovala a snažila se přijít na to, co by měla podniknout. Rukama pořád otáčela stránky jako konstrukt, a pak shlédla na knihu a spatřila, že někde uprostřed svazku se muž v malém člunu vydal na moře. On i jeho plavidlo byli na kresbě velmi malí. Spouštěl do vody řetěz a gigantický zahnutý hák.

Hluboko pod ním, uprostřed spirál představujících vodu, bylo vidět soustředné kruhy, vedle nichž působil člun zoufale titěrně.

Bellis z obrázku nespouštěla oči.

Zírala na něj, až se v ní cosi pohnulo. Zadržela dech. A ve vlně pochopení se obrázek proměnil jako dětský optický klam. Spatřila, co znamená – poznala, na co se dívá, a tak silně se jí sevřel žaludek, až měla pocit, jako by někam padala.

Pochopila, co se skrývá za ostrovodským tajným projektem. Pochopila, kam míří. Pochopila, čemu se věnuje Johannes.

Šekel pořád mluvil. Přešel k útoku pancířnaté paryby.

„Tanner tam dole byl," slyšela, jak hrdě prohlašuje. „Tanner se jim vydal na pomoc, akorát že se tam nedostal včas. Ale řeknu ti, co je zvláštní. Pamatuješ, jak jsem ti nedávno říkal, že pod městem něco je, nějaký siluety, který nedokázal rozpoznat? A který si nesměl prohlížet? Tak když včera ta paryba odplula, chudák Tanner vyplaval přímo pod jednou z nich. Dobře si ji prohlíd – a teď už ví, co tam dole je. Tak hádej, co to bylo…"

Teatrálně se odmlčel, aby to Bellis mohla zkusit. Ta však pořád nemohla odtrhnout oči od obrázku.

„Postroj," zašeptala skoro neslyšně. Šekela přepadl zmatek. Najednou promluvila hlasitě. „Obrovský postroj, uzda, otěže, udidlo větší než dům. Řetězy, Šekele, velké jako lodě," pokračovala. Chlapec na ni civěl a ohromeně přikývl, když dodala: „Tanner viděl řetězy."

Pořád neodvracela zrak od obrázku, který držela před sebou: drobný mužíček v drobné loďce na moři zmrzlých vln, které se překrývají v dokonalých řadách jako rybí šupiny, a pod nimi pak hlubiny znázorněné šrafováním a sevřenými spirálami a u dna pak kruh v kruhu v kruhu, obrovský bez ohledu na to, jak nejasná je perspektiva kresby, nemyslitelně velký, větší než člun na hladině, s temnotou ve středu. Vzhlíží vzhůru, vzhlíží k rybáři lovícímu svou kořist.

Bělima, duhovka a zornička.

Oko.

3. mezihra – Jinde

V Salkrikaltoru jsou vetřelci. Sedí v tichosti, očima vnímají město a raky, očima odměřenýma a neúprosnýma jako odtokové jámy.

Zůstává za nimi řada nezvěstných farmářů, dobrodruhů z ponorek, tuláků a méně významných úředníků. Získávají informace pomocí vemlouvání, thaumaturgie a mučení.

Vetřelci se dívají očima podobnýma mastným skvrnám.

Vydávají se na průzkumy. Prohlédli si chrámy a jeskyně se žraloky a galerie a pasáže a račí slumy, stavby na mělčinách. Když pohasne světlo a rozzáří se salkrikaltorské koule, provoz zhoustne. Na točitých chodnících u hladiny bojují a okázale se předvádějí mladí račí hejsci (jejich činy se odrážejí v očích skrytých pozorovatelů).

Hodiny ubíhají. Ulice se vyprazdňují. V hodinách před úsvitem pohasínají světelné koule.

Panuje tu ticho. A tma. A chlad.

Vetřelci se pohybují.

Proplouvají opuštěnými ulicemi, zahaleni tmou.

Vetřelci se pohybují jako stužky kalu, jako by nebyli ničím, jako by jimi cloumala nevypočitatelná proudění a tlaky. Pátrají v bočních uličkách zjizvených sasankami.

V zákopech ulic není nic živého kromě nočních ryb, šneků a krabů, kteří při příchodu vetřelců tuhnou strachy. Míjejí žebráky ve skeletech domů. Proplouvají trhlinou ve skladišti, jež se má každou chvíli změnit v prach. Přes nejnižší vrstvu vodou ohlazených střech pronikají do stínů, jež se pro ně zdají příliš malé. Rychlí jako úhoři.

V chuchvalci krve jim bylo zašeptáno jméno, vodítko, které přijali, vypátrali a našli.

Stoupají a vodou shlížejí na střechy.

Spí tam, nohy má skrčené pod sebou, trup se mu lehce kolébá v proudu, oči má zavřené – rak, kterého uštvali. Vetřelci se choulí. Hladí ho a dotýkají se ho a kdesi v hrdlech se jim rodí zvuky, a on pomalu otvírá oči a prudce sebou škube v poutech, do nichž ho uvěznili – s roztaženýma rukama i nohama *(potichoučku a jemně jako chůvy, aby ho neprobudili)*, a snaží se dokořán otevřít ústa, až se zdá, že mu prasknou a budou krvácet. Kdyby mu nenasadili kostěný obojek, který se mu bezbolestně zabodává do určitých nervů na krku a zádech a znemožňuje mu vydávat zvuky, byl by račím vibratem jen řval a řval.

Z hrdla se mu vznášejí pramínky krve. Vetřelci si ho zvědavě prohlížejí. Když ho konečně vyčerpá horečnaté škubání, jeden z věznitelů se s nevídanou ladností pohne a promluví.

– *ty něco víš*, praví, – *i my to potřebujeme vědět.*

Pouštějí se do své práce, šeptají otázky, zatímco se s nepředstavitelnou dovedností opakovaně dotýkají račího tlumočníka, který trhá hlavou a křičí.

Zase neslyšně.

Vetřelci pokračují.

A později.

Rozbrázděné oceánské dno se prudce vzdaluje z dohledu, voda se nekonečně rozevírá a tmavé postavy (daleko od domova) nehybně visí v temnotě a přemítají.

Stopa zanikla.

Odvíjejí se od nich drobné filigrány zvěstí, stáčejí se a napínají. Jižní loď zmizela. Od skalnatých břehů kontinentu, kde se zvedá souš oddělující sladkou vodu od slané, sledovali stopu do Baziliščího kanálu, ke vztyčeným prstům Salkrikaltoru, k lodi pendlující mezi mořem a Novým Krobuzonem. Ale loď zmizela a zanechala za sebou jen zvířenou brázdu lží a historek.

Chřtány z hlubin. Přízrační piráti. Torze. Skryté bouře. Plovoucí město.

Pořád dokola plovoucí město.

Dravci prozkoumávají plošiny, jež se zvedají v jižních salkrikaltorských vodách: pilíře podobné přerostlým stromům, podobné nohám tlustokožců, na mořském dnu drolící se betonové sloupy, kolem nichž čvachtá bahno jako kolem prstů.

Vrtné soupravy rozrývají měkkou skálu a vysávají její šťávy. Plošiny se na mělčinách krmí jako obyvatelé bažin.

Muži v krunýřích z kůže a vzduchu se na řetězech ponořují, aby dohlíželi na tyto mručící obry, a lovci je lapají s dravčí nenuceností. Odnímají jim masky, muži marně zápasí a vypouštějí duše v bublavých vzdušných zavytích. Únosci je udržují při životě pomocí kouzel, hlubokými polibky kyslíku, masážemi, jimiž zpomalují srdce; v jeskyních pod světlou vodou muži žadoní o smilování a na naléhání svých věznitelů vyprávějí všemožné historky.

Především historky o plovoucím městě, které zajalo *Terpsichorii*.

Přichází noc, jež dusí stíny vrhané dnem.

Nezřetelné postavy mají pro pátrání k dispozici všechnu vodu světa. Oceány: Ojíněný, Zímějový; Vasilův a Tarriborský a Teuchorský; Ztichlý a Vzdutý. A Pánovo moře a Spirálové moře a Moře Hodin a Skryté a jiná; a všechny úžiny a zálivy a průplavy. A zátoky a průlivy.

Jak to mohou všechno prozkoumat? Kde mají začít?

Ptají se moře.

Vyrážejí do hlubokých vod.

– *kde je to plovoucí město?* ptají se.

Král ropušnic to neví a je mu to jedno. Korokanti to neřeknou. Lovci se ptají jinde: – *kde je plovoucí město?*

Nacházejí mnišské inteligence maskující se jako tresky a úhoři, které prohlašují, že nic nevědí, a odplouvají za dalším rozjímáním. Lovci se ptají salin, elementálů slané vody, ale nedokáží pochopit tekutý vřískot informací, kterých se jim dostává v odpověď.

S východem slunce vyplouvají k hladině a vyskakují nad ni, pak se nechávají unášet vlnami a opět přemýšlejí.

Ptají se velryb.

– *kde je plovoucí město?* ptají se obrovských hloupých kytovců, šedých, dlouhoploutvých a modrých. Šplhají na ně jako horolezci a v těžkých mozcích jim stimulují centra rozkoše. Podplácejí je a vhánějí jim do zubících se tlam tuny vyděšené polévky planktonu.

Lovci otázku mění na rozkaz.

– *hledejte plovoucí město*, říkají opatrně, jednoduchými výrazy, kterým jsou velryby schopny porozumět.

A to se taky stane. Obrovitá zvířata přemýšlejí, ale jejich synapse fungují tak pomalu, že lovci začínají být netrpěliví (ale vědí, že musejí počkat). Nakonec, po několika minutách, kdy je slyšet pouze crčení vody cezené velrybími kosticemi, kytovci ticho přeruší sehraným pleskáním ocasů.

Jejich zpěv se nese na vzdálenost tisíců mil; sondují, pátrají; posílají si navzájem přátelské, hloupé vzkazy; dělají, co jim bylo řečeno: hledají Armadu.

Část třetí

Továrna na kompasy

Kapitola patnáctá

„Přivolávají avanka.“

Silasova tvář se zachvěla úžasem, nesouhlasem, pestrou paletou nevěřícných výrazů.

„To není možné,“ pravil tiše a zavrtěl hlavou.

Bellis zkřivila ústa. „Protože avankové jsou legendy?“ podotkla ostře. „Protože vyhynuli? Protože patří do pohádek?“ Našpulila rty a zamávala Aumovou knihou. „Ten, kdo tuto knihu před dvaceti lety založil, myslel, že patří do pohádek, Silasi. Já číst ve vysoké kettštině umím.“ Hovořila s velkým důrazem. „Tohle není kniha pro děti.“

Den se chýlil ke konci a venku se stále neslo ševelení města. Bellis se oknem zadívala na světlo zmírající v plochách nádherných barev. Podala Silasovi knihu a opět promluvila.

„Za poslední dva dny jsem skoro nic neudělala. Procházím knihovnou jako nějaký zatracený přízrak a čtu si v Aumově knize.“ Silas pečlivě obracel jednu stránku za druhou a očima klouzal po textu, jako by mu rozuměl. Bellis však věděla, že ten jazyk neovládá.

„Je napsána ve vysoké kettštině,“ poznamenala, „ale nepochází z Gnurr Kettu. Krüach Aum je anofel.“

Silas vyděšeně vzhlédl. Rozhostilo se dlouhé ticho.

„Věř mi,“ řekla Bellis. Cítila se, a mluvila, vyčerpaně. „Vím, jak to může znít. Poslední dva dny jsem se snažila zjistit všechno, co je v mých silách.

I já jsem si myslela, že vyhynuli, ale oni jen vymírají, Silasi. Vymírají už více než dva tisíce let. Když se zhroutila říše malarické královny, byli vyhubeni v Šoteku, v Rohagu, na většině Zlomků. Ale podařilo se jim přežít… Vytrvali v nějaké skulince na nějakém zapomenutém skalisku jižně od Gnurr Kettu. A věř tomu nebo ne, i po

pádu malarické říše se najdou lidé, kteří s nimi obchodují.“ Neradostně přikývla. „Mají jakousi úmluvu s Dreer Samherem nebo Gnurr Kettem nebo s oběma. Nemůžu tomu přijít na kloub.

A zdá se, že píší knihy.“ Ukázala na svazek. „Jenom bozi vědí, proč je psána ve vysoké kettštině. Možná tím jazykem dneska mluví – byli by jediným národem na světě. Nevím, Silasi, krucinál. Možná jsou to všechno voloviny,“ vyštěkla, náhle podrážděná. „Možná je ta pitomost padělek nebo výmysl nebo pohádka pro děti. Ale Tintinnabulum mi řekl, abych se dívala po čemkoli od Krüacha Auma; myslíš si, že téma téhle zatracené knihy může být jenom náhoda?“

„Co se v ní píše?“ zeptal se.

Bellis si od něho knihu vzala a pomalu mu přeložila první řádky.

„’Lhal bych, kdybych vám tvrdil, že tyto věty sepisuji bez pocitu pýchy. Jsem jí plný jako jídla, protože jsem… narazil na příběh, který vám chci vylíčit, příběh o něčem, co se nestalo od dob říše duchohlavů a čeho bylo opět dosaženo před tisíci lety. Jeden z našich předků, poté, co padly naše královny a my jsme se sem přišli ukrýt… Za pomoci… nástrojů a thaumaturgie… vydal se přes moře… na temné místo… a vyslal kouzla do vodního jícnu a po jedenadvaceti dnech horka a žízně a hladu… vyzdvihl cosi nesmírného a záhadného.‘“ Vzhlédla k Silasovi a dodala: „’Horu, jež plave, boží velrybu, největší zvíře, které kdy navštívilo náš svět, avanka.‘“

Zlehka knihu zavřela.

„On přivolal avanka, Silasi.“

„Co se stalo?“ zeptal se. „Už jsi to četla – co se *stalo?*“

Bellis si povzdechla. „Nepíše ani jak, ani kdy, ale Aum našel hromádku starých rukopisů, starobylý příběh. A seřadil je a pochopil je a znovu převyprávěl. Příběh anofela, kterého nikde nejmenuje. Došlo k tomu před řadou staletí. Je tu deset stran o přípravách. Ten muž se postí; bádá; hodně civí do moře; shromažďuje potřebné věci: sudy, alkohol, staré stroje, které se rozpadávaly na pláži. Vydává se na moře. Sám. Snaží se ukormidlovat plachetnici, která je na jednoho člověka příliš velká, ale nikdo s ním nechtěl jet. Hledá jedno konkrétní místo, jakousi… hlubokou, hlubokánskou šachtu, díru v oceánském dnu. Tam chce lovit. Tam hází návnadu. Chce, aby se… objevil avank, aby připlul z místa, kde obvykle prodlévá.

Pak následuje dvacet strašně nezáživných stran o strádání na moři. O hladovění, žízni, únavě, vlhkosti, horku… a takových věcech. Ví, že se ocitl na správném místě. Je si jistý, že jeho hák sahá… někam jinam. Proniká světem. Ale nedokáže avanka přivábit. Nemá tak velkého červa.

Třetího dne, kdy už padá únavou a jeho lodí zmítají prazvláštní proudy, obloha potemní. Blíží se elyktrická bouře. A jemu dochází, že nestačí jen být na správném místě – k polapení zvířete je třeba energie. Bičuje ho déšť a kroupy, moře běsní. Člun se probíjí obrovitými vlnami a třese se, jako by se měl každou chvíli rozletět na kousíčky.“

Silas ji poslouchal s vytřeštěnýma očima a Bellis se najednou groteskně viděla jako učitelka, která vypráví dětem námořnickou historku.

„Jak se přibližuje vrchol bouře, muž vyhodí na špici hlavního stěžně náruč drátů, obtočí je kolem ráhen a připojí je k čemusi na způsob generátoru. Potom…“

Bellis si povzdechla. „Zbytek jsem pak už moc nechápala. Provádí jakési thaumaturgické úkony. Myslím, že chtěl vyvolat fulmeny, elyktrické elementály, nebo je chtěl obětovat nebo něco takového, ale není mi to moc jasné. No a…“ Pokrčila rameny. „A jestli se mu to podaří, nebo ne, jestli mu odpovídá elementál, nebo jestli je to důsledek upevnění měděného drátu na sto stop vysoký stěžeň uprostřed bouřky, prostě do vodiče nakonec udeří blesk.“

Otevřela knihu na odpovídající ilustraci: silueta lodi, ohraničená bílým polem, s poměrně nízkým, geometricky znázorněným bleskem zaraženým jako pila do vrcholu stěžně.

„Stroji proběhne obrovský elyktrický výboj. Thaumaturgické ovládací mechanismy, které nainstaloval za účelem přivábení a ovládnutí avanka, se najednou zaškubou, přeplněné energií, a okamžitě shoří. A loď vyrazí, kladky a navijáky, ke kterým přivázal hák, se zničehonic zkroutí a cosi se vyřítí z hlubin.

Na hák chytil avanka, píše Aum. A ten vyplul k hladině.“

Bellis zmlkla. Otáčela stránky a pro sebe si četla Aumova slova.

Oceán se v hloubce pěti mil roztřásl řevem, voda se zvedla a zachvěla a začala se ohromně rozlévat, pozbyla celistvosti a vlny se ztišily, když jejich pohyb přehlušil ohromný nápor zdola, a voda rozhoupala loď jako dřívko, zmizel obzor a na hladinu vyplul avank.

To bylo všechno. Nestvůra nebyla popsána. Sudá stránka, kde měla být ilustrace, zůstala prázdná.

„A tu ho spatří,“ vyprávěla potichu. „Když vidí, jak je velký, uvědomí si, že ho háky a kouzly jen zachytil. Myslel si, že si ho přitáhne jako rybář… Ale kdepak. Avank snadno zpřetrhá řetězy. A potom se ponoří a moře je zase prázdné. A muž zůstane úplně sám a musí se vrátit domů, odkud připlul.“

Bellis si to dokázala představit a ta představa ji dojala. Viděla v duchu zdrceného muže, promočeného slanou vodou, uprostřed děsivé bouře, jak se škrábe na nohy a klopýtá přes palubu špatně vybavené lodi. Nahazuje skomírající motory a hladový a vyčerpaný se namáhavě vleče přes moře, a především je sám.

„Myslíš, že je to pravda?“ zeptal se Silas.

Bellis otevřela knihu na posledním oddílu a ukázala mu ji. Stránky byly hustě popsané podivně vypadajícími matematickými symboly.

„Posledních dvacet stran zabírají rovnice, thaumaturgické poznámky, odkazy kolegům. Aum tomu říká faktografický dodatek. Je skoro nemožné jej přeložit. Nerozumím tomu – je to čistá teorie, kryptoalgebra a tak podobně. Ale je to sepsáno neuvěřitelně pečlivě. Jestli je to podvrh, je zbytečně složitý. Udělal tohle… přezkoumal všechny detaily – dat, technik, thaumaturgických principů a vědy… vypočítal, jak se to dělá. Tyhle poslední stránky… tvoří výklad, vědecké pojednání, kde vysvětluje, jak by se to mělo dělat. Jak lze přivolat avanka.

Silasi, tahle kniha byla napsána a vytištěna v posledním kettském vulfinčském roce. To bylo před třiadvaceti lety. Což mimochodem znamená, že Tintinnabulum a jeho stoupenci se spletli – mysleli si, že Aum psal v minulém století. Kniha byla vytištěna v Kohnidu v Gnurr Kettu a vyšla v nakladatelství Chvějící se moudrost. Jak by se dalo očekávat, příliš mnoho kettských děl tady v knihovně nenajdeš. A z těch, co tu jsou, je jich obrovské množství v nízké kettštině. Přesto jich tu pár je i ve vysoké kettštině, a na ta jsem se do jednoho podívala. Chvějící se moudrost publikuje texty ve vysoké kettštině: filozofii, přírodní vědy a starodávné texty, gnostickou mechonomii a tak dále.

Ve Chvějící se moudrosti si zjevně mysleli, že tato kniha má odpovídající úroveň. Pokud je to padělek, zaujal vědecké nakladatelství – podobně jako ty nejlepší mozky na Armadě, do prdele.

A co ještě čtou vědci Milenců, Silasi? Knihu *Teorie megafauny* mého přítele Johanna. Jeho další dílo o transdimenzionální existenci. Radikální teorie o povaze vody, knihy o mořské ekologii. A jako pomatení hledají tuhletu malou knížečku, nejspíš proto, že Tintinnabulum a jeho pátrači na ni narazili v několika odkazech a teď ji nemůžou za nic na světě najít. Do Drmola, čeho si myslíš, že se to tak asi týká?

Silasi, já si tuhle věc přečetla.“ Přinutila ho, aby se jí podíval do očí. „Tohle není žádná sranda. Tahle kniha pojednává o tom, jak

přivolat avanka. A jak ho ovládnout. Ten anofel, o kterém píše Aum. – avank mu snadno vyklouzl.“ Předklonila se.

„Ale byl na to sám. Armada je celé město. On sbíral parní stroje. Armada má celé průmyslové *oblasti*. Pod městem se táhnou gigantické řetězy – věděls to? Co si myslíš, že s nimi mají asi tak v plánu? A Armada má *Durrhu.*“ Odmlčela se, aby se mu ta slova vryla do paměti, a všimla si, jak se mu sotva znatelně proměnil výraz. „Tohle město má stovky galonů zasraného nickamínku, Silasi, a prostředky, jak získat další stovky. Drmol ví, jaký druh thaumaturgie dokážou s touhle sračkou aktivovat.

Milenci si myslí, že uspějí tam, kde Aumův dobrodruh pohořel,“ dodala prostě. „Míří k té díře, aby přivolali avanka. Mají v úmyslu ho připoutat k městu. A mají v úmyslu ho ovládnout.“

„Kdo ještě ví o té knize?“ zeptal se Silas a Bellis jen zavrtěla hlavou.

„Neví o ní nikdo,“ odpověděla. „Jenom ten hoch, Šekel. A ten netuší, co je zač, co znamená.“

Udělals dobře, žes mi ji donesl, pochválila ho Bellis. *Podívám se, o čem se v ni píše, a jakmile se přesvědčím, že k něčemu je, hned ji předám Tintinnabulovi.*

Vzpomněla si na Šekelův neklid, na jeho strach. Často navštěvoval Tintinnabulova *Bobra,* aby mohl být s Angevínou. Bellis si v návalu lítosti uvědomila, že mu ji sám hned neodnesl, protože se bál, že udělal chybu. Čtení mu ještě příliš nešlo, a když se mu dostalo do rukou něco tak zjevně důležitého, opustila ho odvaha. Díval se na kombinaci písmen vytvářející slovo *Krüach* a díval se na jméno, které si opsal z Tintinnabulova papíru, všiml si, že jsou stejné, ale přesto, ale přesto…

Ale přesto si pořád nebyl úplně jistý. Nechtěl ze sebe udělat pitomce nebo marnit něčí čas. Knihu odnesl Bellis, své kamarádce a učitelce, aby se na ni podívala, aby ho ujistila. A ta mu ji nemilosrdně sebrala, protože věděla, že ji obdaří mocí.

Milenci se s nimi plaví na jih k trhlině v mořském dně, odkud může vystoupit avank. Shromáždili všechno nezbytné – vědce, kterého potřebovali, soupravu k aktivaci kouzel – a teď míří ke své kořisti a ještě během plavby jejich vědci pracují v úzké a neustálé součinnosti na dokončení výpočtů, na vyřešení hádanky spjaté s přivoláním avanka.

Silas s Bellis to okamžitě pochopili; jakmile si uvědomili, že dosáhli svého cíle, že rozkryli plán Milenců, že přišli na to, kam město

směřuje, začali horečnatě debatovat, jak by mohli tyto vědomosti využít pro svůj útěk.

Co to děláme? přemýšlela Bellis v nastalém tichu. *Trávíme další noc v mém přiblblém malém komíně a sami v duchu a před sebou úpíme* probohy, probohy, *protože jsme odkryli jednu vrstvu tajemství a pod ní je ještě víc sraček, ještě víc nepříjemností, se kterými nemůžeme nic udělat.* Chtělo se jí zaskučet vyčerpáním. *Už se mi nechce přemýšlet, co dál podniknu,* pomyslela si. *Chci už jen něco udělat.*

Zabubnovala prsty na písmena knihy. Písmena, která mohla číst ona a jen velmi málo dalších.

Když se zadívala na onen tajemný jazyk, zasáhlo ji nezřetelné, nepříjemné podezření. Cítila se jako té noci, kdy jí Johannes řekl, že Milenci pracují s jeho knihami.

Neustálé vrčení flotily tažných člunů a dalších plavidel, která posouvala město, se stalo jen zvukem kdesi v pozadí. Ať už však zůstával nepovšimnutý a zapomenutý, přetrvával. Každým okamžikem noci a dne se Armada pomaličku pohybovala na jih. Úsilí bylo ohromné a tempo hlemýždí, pomalejší než plazící se člověk.

Ale i při této mučivé „rychlosti“ dny ubíhaly a město se přece jen sunulo. Lidé si svlékli kabáty a vlněné kalhoty. Dny byly pořád krátké, ale potom bez jakéhokoli pozdvižení nebo ohlašování Armada vplula do mírného mořského pásma. A stále se pohybovala dál, do teplejších vod.

Změnu pociťovalo i armadské rostlinstvo: políčka pšenice a ječmene, trávníky na palubách, spousty plevele obrůstající staré kamení a kov. Ustavičně pátrajíc po teple, čerpalo živiny z nahodilých změn ročních období a začínalo rychleji klíčit a růst. Vůně parků byla sytější; zelení pronikly houževnaté drobné kvítky.

Každým dnem se nad hlavami obyvatel objevovali další a další ptáci. Pirátské lodě proplouvaly v teplých vodách nad novými a barevnými rybami. Zatím poslední z řady nepravidelných, nepředpokládaných jar vítaly bohoslužby v mnoha malých armadských chrámech.

Tanner spatřil řetězy, a jen co k tomu došlo, už mu příliš dlouho netrvalo, aby si uvědomil, co se s městem nejspíš stane.

Samozřejmě že nemohl znát všechny podrobnosti. Ale to, co viděl, si zapamatoval i navzdory šoku a chladu, které na něho útočily, když vyplouval k hladině. Ocitl se pod jednou ze zapovězených lodí a v srdci zneviditelňujícího kouzla a zpočátku ho rozsah toho, co spatřil,

uvedl do rozpaků, které se však zanedlouho rozptýlily, a on si uvědomil, že hledí na padesát stop dlouhý článek řetězu.

Velká Východní se mu táhla nad hlavou jako zlověstný mrak. Kov byl k její spodní straně připevněn pomocí starodávných šroubů větších než člověk. Přes staleté vrstvy vegetace, které obepínaly trup lodi, si Tanner všiml, že k prvnímu článku je připojen druhý, v jedné rovině s parníkem. Za ním už mu výhled znemožňovalo plevelné rostlinstvo a očarovaná voda.

Pod městem se táhly gigantické řetězy. A když to poznal, netrvalo mu dlouho, aby pochopil, co se zde plánuje. Tanneru Vakovi se skoro žalostným překvapením došlo, že nyní poznal tajemství, které se vždy vznášelo na pozadí všech rozhovorů v přístavu. Zdroj neklidu, pomrkávání a významných pohledů, podstatu nevysloveného projektu, který formoval všechny jejich snahy.

Chystáme se vytáhnout něco ze dna, pomyslel si klidně. *Nějakou potvoru? Chystáme se připoutat mořského hada, krakena nebo drmolvíco a… co pak? Mohlo by to táhnout Armadu? Jako mořský skřarach, který táhne vozové lodě?*

To docela dává smysl, napadlo ho v úžasu nad rozsahem celé věci, ať už se za ní skrývalo cokoliv, ale nebál se jí ani ji neodsuzoval.

Proč to před lidmi, jako jsem já, tají? ptal se v duchu. *Copak jim nejsem oddaný?*

Z útoku paryby se Tanner vzpamatovával dost dlouho. Špatně spal; úděsně se potil. Vybavoval si, jaké bylo svírat v ruce vyhřezlá střeva toho nebožtíka, a ačkoli mrtvé viděl a držel už dříve, v očích tohoto muže se zračila tak palčivá hrůza, že ho zneklidňovala ještě několik dnů poté. Vzpomínky na dinichthyse, řítícího se k němu s neúprosností geologického jevu, se nedokázal zbavit.

Kolegové z práce k němu přistupovali s respektem. „Zkusils to, Tannere," říkali mu.

Po dvou dnech se vrátil do volného prostoru mezi Ostrovodami a Žhourem, aby si zaplaval a zklidnil popraskanou kůži. Díval se na muže a ženy ve vodě; za těchto příznivějších teplot jich bylo ve vodě o poznání více. Ze břehů se dívali i další obyvatelé pirátského města a žasli nad tajemstvím jejich plaveckého umění.

Tanner sledoval kapky vody, které se rozstřikovaly neumělým čvachtáním a máchajícíma rukama, sledoval zbrázděnou hladinu vody a zjistil, že se neklidně ošívá, když plavci mizí ostatním z očí a noří se do hloubky. Neviděl je, neviděl, co je pod nimi. Posunul se, připravil se ke skoku do vody a ucítil, jak se mu sevřel žaludek.

Bál se.

Už je pozdě, říkal si v rodící se panice. *Už je pozdě, kamaráde! Kvůli tomu jsi byl přetvořen! Žiješ ve vodě, do prdele, a už se nevrátíš.*

A děsil se dvojnásob: moře a vlastního strachu, který hrozil, že ho připoutá k pevnině, promění ho v pouťovou atrakci se žábrami a plovacími blánami, ale odkázanou na vzduch, s loupající se kůží, bolestivě vysychajícími žábrami a hnijícími chapadly, bál se, že bude příliš vyděšený, aby dokázal plavat. A tak se přinutil vklouznout do vody a slané moře mu udělalo dobře a do jisté míry ho uklidnilo.

Bylo nesmírně těžké otevřít oči a přinutit se k pohledu do rozptýlené, sluncem prozářené modři pod hladinou s vědomím, že už nejspíš nikdy nespatří skaliska pod vodou, ale bude zírat jen do oněch nekonečných hlubin, kde dravci švihají ocasy a ve spirálách mizí z dohledu.

Bylo to nesmírně těžké, ale plaval a hned se cítil lépe.

Na Šekelovo naléhání Angevína dovolila Tannerovi, aby se jí prohrabal v kovových vnitřnostech. Pořád se cítila celá nesvá. Aby mohl pracovat, museli jí uhasit oheň v kotli a znehybnit ji. Bylo to poprvé za několik let, kdy k něčemu takovému svolila. Žila v neustálém strachu, že jí vyhasne oheň.

Tanner motor rozebíral jako každý jiný mechanismus, poklepával na trubky a s chutí manipuloval s klíčem, až vzhlédl a spatřil, jak Angevína bílými prsty svírá Šekelovu ruku.

Uvědomil si, že naposledy do ní někdo takto strkal ruce, když byla přetvářena. Poté s ní zacházel ohleduplněji.

Jak očekával, poháněl ji starý, nevýkonný motor. Ten bylo třeba nahradit. S úsečným varováním a za Angevínina vyděšeného ječení se pustil do demontáže.

Žena se nakonec uklidnila (stejně už je pozdě vycouvat, vysvětlil jí poněkud necitlivě; kdyby ji nechal, jak je, už by se nikdy nepohnula). A když po několika hodinách skončil a celý zpocený a umazaný se vysoukal ven a v jejím přestavěném kotli rozdělal oheň, bylo jasné, že okamžitě pocítí rozdíl.

Oba byli unavení a rozpačití.

Jakmile se jí v motoru zvýšil tlak a Angevína se začala pohybovat a vnímat nový zdroj energie, který jí poskytl, zkontrolovala oheň a uvědomila si, o kolik déle jí vydrží koks, poznala, co všechno pro ni udělal. Ale Tanner byl stejně nesvůj z přijímání díků, jako byla ona z jejich vyjadřování, takže se na obou stranách ozývalo jen částečně se překrývající mručení.

Tanner se uvelebil v kádi s mořskou vodou a přemýšlel o tom, co vlastně udělal. Angevína už se nebude muset neustále pídit po

zbytcích paliva. Osvobodil její mysl: už nebude muset ustavičně pamatovat na kotel, už se nebude muset budit časně k ránu, aby přiložila.

Usmál se.

Když se před ní po práci zvedl, všiml si, že se jí na plechovém těle táhne čerstvá rýha, kterou musel nevědomky vyrýt hranou klíče nebo šroubováku. Angevína si vždy dávala záležet, aby své kovové součásti udržovala v čistotě, takže Tannerův škrábanec byl hodně nápadný. Rozpačitě přešlápl.

Když Angevína rýhu spatřila, ústa a tvář jí ztuhly vztekem. Ale během několika minut, kdy se kolébala slastí z proudící páry, se její výraz změnil. A když se vydala za Šekelem, který na ni čekal ve dveřích, přijela k Tannerovi a tiše mu řekla:

„S tou rýhou si hlavu nelámej, ano? Odvedl jsi skvělou práci, Tannere. A ten šrám… No co, je součástí přetvoření, ne? Toho nového…“ Rychle se na něho usmála a bez dalšího ohlédnutí odjela.

„No jo, ať ti, do Drmola, slouží,“ zamumlal si Tanner nahlas při této vzpomínce, zároveň potěšený a celý na rozpacích. Opřel se v kádi. „Vlastně je to pro chlapce. Je to kvůli němu.“

V armadské strašidelné čtvrti bylo jen deset plavidel různé velikosti, schovaných na předním levoboku města, kde čtvrť sousedila se Suchopádem a Tobě-tebe-ti krále Bedřicha.

Obyvatelé podléhající Bedřichově kruté obchodnické vládě většinou přízračné lodě kotvící vedle panství ignorovali a soustředili se na své bazary, gladské arény a lichváře. Avšak na druhé straně se zlověstný vliv strašidelné čtvrti rozléval přes úzkou bariéru moře a kazil ovzduší Brukolakova panství. V místech, kde Suchopád hraničil s opuštěnými plavidly, panovaly na jeho lodích rozpaky a úzkost.

Možná smysl suchopádského obyvatelstva pro záležitosti mrtvých a odmrtvých vyostřila sama přítomnost Brukolaka a jeho sboru upírských důstojníků. Možná to bylo důvodem, proč na rozdíl od obyvatel Tobě-tebe-ti občané Suchopádu nikdy nezapomínali na blízkost děsuplné strašidelné čtvrti.

Linuly se z ní zlověstné zvuky: mumlání nesoucí se větrem; slabé vrčení motorů; vrzání záhadných objektů. Někdo tvrdil, že zvuky nejsou skutečné, že je vytváří vítr a bizarní architektura starobylých lodí. Věřil tomu však málokdo. Čas od času se do trupů lodí vydala nějaká pošetilá partička – vesměs z řad čerstvě zajatých pasažérů, která po několika hodinách vycházela celá zamlklá a bledá a odmítala se podělit o své poznatky s ostatními. A občas se, samozřejmě, nevrátila.

Říkalo se, že existovaly snahy oddělit všech deset lodí od struktury města, potopit je a vymazat tak strašidelnou čtvrť z mapy Armady, ale toto úsilí se setkalo se znepokojivým odporem. Většina obyvatel před tímto tichým místem cítila pověrečnou bázeň, s níž se tvrdě zasazovali proti jakýmkoli pokusům o jeho zničení.

Na strašidelných lodích nehřadovali ptáci. Proti obloze se ostře a osaměle rýsovaly siluety starých stěžňů a pahýlů, práchnivějící černočerné vraky a roztrhané plachty.

Hranice mezi Suchopádem a strašidelnou čtvrtí byla oblast, kam se chodívalo, když někdo nechtěl být vyrušován.

V chladivém nočním mrholení tu na palubě klipru stála o samotě dvojice mužů.

Před nimi, ve vzdálenosti třiceti stop, vrzala v neutuchajícím armadském větru a za ustavičného pohupování dlouhá úzká galéra. Prázdná a neosvětlená. Lávky, které ji spojovaly s kliprem, uhnívaly a byly zpevněné řetězy. Galéra plula jako první v řadě lodí strašidelné čtvrti.

Daleko za oběma muži se ozýval hluk ze středu města, z rozplizlých nákupních pasáží, které se táhly přes trupy hned několika plavidel, divadel a tančíren. Klipr se však nořil do ticha. Řada stanových přístřeší na jeho palubě byla z větší části neobydlená. Těch několik málo tvorů, kteří v nich přece jen žili, si uvědomilo, kdo na lodi stanul, a drželo se mimo dosah očí návštěvníků.

„Jsem na rozpacích," pravil Brukolak potichu, aniž se podíval na svého druha. Jeho klidný, chraptivý hlas bylo jen stěží slyšet. Vítr a déšť mu vrhaly do tváře střapaté vlasy, když se rozhlížel z galéry po černém moři. „Vysvětli mi to." Otočil se a tváří v tvář Utheru Dúlovi nadzvedl s výrazem mírného zděšení obočí.

V nepřítomnosti tělesných strážců, gardistů nebo diváků, kteří by rozhovoru přihlíželi, mezi nimi nepanovalo ono nevraživé napětí, jež charakterizovalo jejich veřejná vystoupení. Jen řeč jejich těl byla trochu obezřetná, jako u lidí, kteří se setkali vůbec poprvé.

„Nemůžeš říct, že bych tě neznal, Uthere," říkal Brukolak. „Nemůžeš říct, že jsme nestáli vedle sebe. Důvěřuji ti, upřímně. Důvěřuji tvým instinktům. Vím, jak uvažuješ. A oba dva víme, že je jen otázkou… zatracené náhody, že patříš k nim… a ne ke mně." V hlase mu zazněla lítost, slabý náznak lítosti.

Brukolak z Uthera Dúla nespouštěl své světlé oči. Dlouhým rozeklaným jazykem ochutnal vzduch a dodal:

„Pověz mi, kamaráde, pověz mi, co se děje. U Měsícových koulí, tuhle pitomou myšlenku přece nemůžeš podporovat. Cítíš se provinile? Je to tak? Žes to byl ty, kdo je na to přivedl? Že by je to

nikdy nenapadlo, kdybys jim to neřekl?“ Při těch slovech se trochu předklonil.

„Nejde mi o moc, Uthere. Sám to dobře víš. Je mi u prdele, kdo vládne Armadě. Já chci jen Suchopád. Ostrovody byly vždycky nejsilnější, a já jsem s tím smířený. A nejde ani o toho zasraného avanka. Kurva, kdybych věděl, že to bude fungovat, stál bych na vaší straně. Nepatřím k těm kreténům z Bouďákova, kteří jenom žvatlají o tom, co je ’proti přírodě‘ a co je ’pohrávání si s vražednými silami‘, a trousí podobné nesmysly. Krucinál, Uthere, kdybych si myslel, že město posílí jednání s *démony*, myslíš si, že bych na ně nepřistoupil?“

Uther Dúl na něho pohlédl a vůbec poprvé se mu pohnula tvář, zaškubala sebou v potlačeném pobavení.

„Jsi odmrtvý, Brukolaku,“ řekl zpěvným hlasem. „Dobře víš, že si spousta lidí myslí, žes s pekelníky už jednal.“

Brukolak si ho nevšímal a pokračoval. „Stavím se proti tomu, protože oba víme, že to u avanka neskončí.“ Znělo to odměřeně. Dúl odvrátil zrak. V noci nebylo možné rozpoznat hvězdy ani obzor: moře a obloha se do sebe vpíjely jako inkoust. „A nebude trvat dlouho a přijdou na to i ostatní. Panáčník udělá všechno, co se mu řekne, i kdyby kolem nás vřelo moře, ale myslíš, že Žhour a Knihov zůstanou s Milenci, až si uvědomí, v čem spočívá jejich plán? Uthere, tady si koledujete o vzpouru.“

„Mrtevníku…“ spustil Dúl a významně se odmlčel. Dúl byl jediným obyvatelem města, který ho oslovoval tímto čestným titulem. Pocházel z jeho vlasti. „Mrtevníku Brukolaku. Jsem přívržencem Milenců. Víš to, a víš, proč tomu tak je. Možná tomu mohlo být i jinak, ale není. Jsem voják, Brukolaku. Dobrý voják. Kdybych si myslel, že to nezvládnou – kdybych si myslel, že to nemůže fungovat –, nepodporoval bych to.“

„Kecy.“ Brukolak promluvil tvrdým hrdelním hlasem. „U zasraných bohů, Uthere, to… je lež. Vzpomínáš si, vzpomínáš si ty vůbec, jak jsem přišel na to, co chtějí s avankem udělat?“

„Nasadil jsi špiony,“ odpověděl Dúl nevzrušeně a opět se mu zadíval do očí.

Brukolak se ohradil. „Špioni by se mohli dopracovat jen k nepřímým narážkám a náznakům. Nic si nenalhávej. Vím to, protože jsi mi to *sám* řekl.“

Dúlův pohled zcela ochladl a sršel blesky.

„To je pomluva a nedovolím, abys ji ještě opakoval…“ zavrčel, ale Brukolak ho se smíchem přerušil.

„Jen se na sebe podívej,“ nutil ho nevěřícně. „S kým si myslíš, že mluvíš? Přestaň se chovat tak kurevsky nabubřele. Víš dobře, co tím

myslím. Samozřejmě že jsi tu informaci neposkytl *dobrovolně* ani jsi ji nepřipustil. Ale krucinál, Uthere, vždyť jsem k tobě přišel a seznámil tě s tím, co jsem zjistil, a tys… Ano, jsi zatraceně velký profesionál, abys prozradil něco, co by se ti mohlo vymstít, ale kdybys mě chtěl vodit za nos nebo mě chtěl nechat žít v bludu, mohls to udělat.

A neudělals. Jsem ti vděčný. A na rovinu, jestli chceš dál hrát tuhle pitomou hru, kdy nebudeš připouštět, co oba víme, že je pravda, a nebudeš potvrzovat moje domněnky, ale stejně tak je nebudeš ani popírat, pak… pak dělej, jak myslíš. Jenom buď dál zticha.

Faktem zůstává, Uthere…“ Brukolak mimoděk odlupoval třísky ze zábradlí a nechával je zvolna padat do tmy. „Faktem zůstává, žes mě o tom informoval. A víš dobře, že kdybych to řekl představitelům ostatních panství, nebudou mi věřit. Sdělils mi něco, s čím se mám srovnat o samotě. A já si myslím, že je to proto, že ty víš, že jde o pitomý a nebezpečný plán, a zároveň nevíš, co si máš s těmito informacemi počít, a chtěl jsi mě za spojence.“

Dúl se usmál. „To jsi tak arogantní?“ zeptal se zlehka. „To jsi si sám sebou tak jistý, že můžeš každý rozhovor, každé nedorozumění, obrátit naruby?“

„Vzpomínáš si na břitvogolemy?“ pohlédl mu Brukolak znenadání zpříma do očí a Uther Dúl zmlkl. „Na pláň parních větrů?“ pokračoval Brukolak. „Vzpomínáš si na to místo? Na to, co jsme *viděli?* Tohle město je nám zavázáno, Uthere. My jsme ho zachránili, ať už to připustí, ať už to *ví*, nebo ne. Kde byli tehdy Milenci? Byl jsi tu ty… a byl jsem tu já.“

Vřeštění racků. Meluzína mezi loďmi, vrzání strašidelné čtvrti.

„Tehdy jsem se něco naučil, Uthere.“ Brukolak šeptal. „Naučil jsem se, jak v tobě číst. Znám tě.“

„Krucinál!“ Uther Dúl se k němu otočil. „Jak se opovažuješ hrát si se mnou na starý kámoše? Já nestojím na tvojí straně, Brukolaku! Já s tebou nesouhlasím! Rozumíš tomu? Máme společnou historii, to je pravda, a Chyriad ví, že se proti tobě dobrovolně nepostavím, mrtevníku, ale… to je všechno. Jsem poručík a tys nikdy nebyl můj kapitán. Dnes večer jsem přišel, jak jsi mě poprosil, ze zdvořilosti k tobě. Nic víc.“

Brukolak si přitiskl ruku na ústa a nespouštěl z Dúla oči. Přes prsty mu šlehl dlouhý jazyk. Když ruku zase spustil, tvářil se smutně.

„Jizva neexistuje,“ řekl. Rozhostilo se ticho.

„Jizva neexistuje,“ zopakoval, „a pokud se astrolonomové čirou náhodou mýlí a ona existuje, stejně ji nenajdeme. A pokud ji nějakou

zasranou neuvěřitelnou náhodou najdeme, pak dobře víš – ty, Uthere, to ze všech lidí víš nejlíp –, že to bude znamenat naši smrt.“

Namířil prst na meč zasunutý v pochvě u Dúlova levého boku. Pohnul rukou a ukázal na pravý rukáv svého druha, jenž byl zvrásněný větvícími se dráty, podobajícími se žilám.

„Víš to, Uthere,“ pokračoval Brukolak. „Znáš síly, které by se z něčeho takového vyvalily. Víš, že bychom se jim nemohli postavit. Víš to líp než kdokoli jiný, ať už si ti pitomci myslí, kolik se toho od tebe nenaučili. Znamenalo by to konec nás všech.“

Uther Dúl shlédl na svůj meč.

„Naši smrt ne,“ odpověděl a nečekaně a nádherně se usmál. „Nic tak přímočarého.“

Brukolak zavrtěl hlavou.

„Dúle, jsi ten nejodvážnější muž, kterého jsem kdy potkal, a to ve více ohledech, než dokážu vypočítat.“ Znělo to smutně, lítostivě. „Proto mě uvádí do rozpaků, že mi nastavuješ tuhle svoji tvář. Tuhle podlou, ustrašenou, zbabělou, vyděšenou, zakřiknutou tvář.“ Dúl se nehýbal ani nereagoval a Brukolak nevypadal, že by ho chtěl popichovat. „To jsi přesvědčil sám sebe, Uthere, že nejodvážnějším činem je vykonávat svou povinnost, ať se děje cokoliv?“

Zavrtěl hlavou a vrhl na něho nevěřícný pohled. „Jsi masochista, Uthere Dúle? Je to tak? To tě vzrušuje, když se tak ponižuješ? To se ti postaví, když ti tyhle posekaní zmrdi dávají pokyny, o kterých víš, že jsou to naprostý nesmysly? Stříkáš, honíš si ho, když je přesto přes všechno poslouchášš? Tak to musíš mít, u chrchle, kurva odřený péro, protože to jsou ty nejpotrhlejší rozkazy, který ses kdy pokusil uposlechnout, a ty to dobře víš.“

Dúl se bez hnutí díval, jak se k němu Brukolak otočil zády a odešel.

Upír si kolem sebe za chůze přitáhl stíny a rychle zmizel v oparu kouzla; zatímco se ztrácel z dohledu, utichaly i jeho kroky. Ve vzduchu se ozval šustot a vysoko nad palubou se krátce rozeznělo ráhnoví, když se o ně cosi otřelo, a bylo to totam.

Dúl očima následoval zvuky do výšky. Teprve když kolem něho všechno utichlo, s rukou spočívající na hrušce meče se obrátil zpátky k moři a strašidelné čtvrti.

Kapitola šestnáctá

S pomocí atlasů a monografií nejrůznějších průzkumníků Bellis se Silasem nakreslili mapy Gnurr Kettu, Cymeku a Železné zátoky. Pokoušeli se najít cestu domů.

Ostrov anofelů nebyl zanesen, ale na základě interpretace příběhů vyprávěných kaktusíkovskými obchodníky odhadli, že bude ležet několik desítek mil od jižního cípu Gnurr Kettu, přibližně tisíc mil od civilizovaných severních břehů tohoto ostrova. A od severního pobřeží to byly další dva tisíce mil do Nového Krobuzonu.

Bellis věděla, jak nezvyklé je spatřit kettské lodi kotvit v kelströmských docích. Pátrala v knihách o politické ekonomii a sledovala trasy zboží z Dreer Samheru do Gnurr Kettu a Šankelu, na Ostrovy Mandragor a do Perryk Ny a Myršoku a nakonec, možná, nějakou složitou cestou i do Nového Krobuzonu.

„Z komářího ostrova to budeme mít domů skoro tak daleko, jako kdybychom dojeli do těch zatracených kolonií," poznamenala Bellis hořce. „Tisíce mil neznámých vod, nezmapovaných míst a nezaručených zpráv a výmyslů. Budeme přímo na druhém konci dlouhého, dlouhatánského obchodního řetězce."

Všechny volné chvíle trávili takto, schoulení v Bellisině válcovitém pokoji, kde pomíjeli zvuky, přirozené či umělé světlo zvenčí, kde Bellis horečnatě kouřila a stěžovala si na armadský nepříjemný, na lodích pěstovaný tabák, kde si oba zapisovali spousty poznámek a listovali ve starých knihách. Kde se snažili vymyslet něco na základě uloupených údajů. Kde se snažili vymyslet plán útěku.

Napřed se zoufale pídili po tajemství města. Teď, když je odhalili, je děsilo pomalu se rodící pochopení, že i navzdory této skutečnosti, i

navzdory tomu, že získali potřebné vědomosti, se také nemusejí dostat domů.

Kdybychom jenom dokázali vypočítat, kde budeme… opakovala si Bellis a stáhl se jí žaludek, když si uvědomila, že určitě nebude svědkem toho, aby celá zatracená Armada připlula do přístavu nebo aby se zvolna sunula kolem Kohnidu nebo nějakého jiného přístavu na dohled lidí na palubách lodí. A kdyby se to stalo, pořád by se musela vlastními silami probít z města na pobřeží, do přístavu, na loď, a zase se vydat přes moře domů. A neznala jediný způsob, jak by něčeho takového mohla dosáhnout.

Zavezte mě na břeh, přála si v duchu. *Kdybych se mohla dostat na břeh, možná bych mohla někoho přesvědčit, aby mi pomohl, nebo bych třeba ukradla člun nebo bych se mohla schovat na lodi jako černý pasažér nebo… něco…*

Ale na břeh se dostat nedokázala. A i kdyby to dokázala, všechny tyto představy se mohly rozplynout jako pára, a ona si toho byla dobře vědoma.

„Dneska se za mnou přišel podívat Šekel," poznamenala. „Už je to skoro týden, co mi dal tu knihu, Silasi. Zeptal se mě, co je zač, jestli je to ta, kterou hledá Tintinnabulum. Řekla jsem mu, že se to brzo s jistotou dozvím.

Nebude to trvat dlouho," dodala s neblahou předtuchou. „Nebude trvat dlouho, než překoná nesmělost a někomu to řekne. Kamarádí se s jedním loajálním přístavním dělníkem, který dělá pro Milence. Vždyť Šekel je, u Drmola, Tintinnabulův poskok.

Musíme se někam pohnout, Silasi. Musíme najít řešení. Musíme se rozhodnout, co podnikneme. Když svým kamarádům řekne, že našel knihu Krüacha Auma, garda sem dorazí za pár minut. A pak budou mít nejen knihu, ale taky se dozví, že ji před nimi skrýváme. A říkám ti, že nestojím o to, abych poznala armadské vězení zevnitř."

Nebylo možné posoudit, kolik toho Milenci o přivábení avanka přesně vědí. Něco znají – pozici otvorů, rozsah nutného strojního zařízení a thaumaturgie, možná i něco z potřebné teorie. Ale konkrétně se shánějí po knize Krüacha Auma.

Jediném popisu úspěšného pokusu o přivolání a polapení avanka, pomyslela si Bellis. *Vědí, kam se na světě musejí dostat, ale vsadím se, že toho, co netuší, je ještě spousta. Musejí si myslet, že na to přijdou i na základě kusých informací, a pravděpodobně se jim to časem opravdu povede. Ale vsadila bych se, že tohle by jim práci zatraceně usnadnilo.*

A sváděla vnitřní zápas s hloupými nápady jako třeba požadovat svobodu výměnou za knihu, i když věděla, že by něco takového nemohlo nikdy fungovat. Naděje jí proklouzávala mezi prsty a zaléval ji chlad.

V jakési zoufalé lehkomyslnosti si o útěku z Armady promluvila i s Carrianne. Formulujíc všechny otázky a představy v hloupě nepřesvědčivé poloze *co kdyby,* zeptala se Carrianne, zda chtěla někdy opustit město.

Carrianne se s přátelskou krutostí jen pousmála. „Nikdy mě to ani nenapadlo," odpověděla.

Seděly v hospodě v Suchopádu a Carrianne se okázale rozhlédla na všechny strany, pak se otočila k Bellis a dodala tišším hlasem: „Samozřejmě. Ale do čeho bych se tak mohla vrátit, Bellis? Proč bych něco takového riskovala? Víš, jednou za pár let se o to někteří zajatci pokusí. Odplují v malém člunu nebo na něčem podobném. Ale vždycky, vždycky jsou zadrženi."

Jen ti, o kterých se dozvíš, pomyslela si Bellis.

„Co se s nimi stane?" zeptala se.

Carrianne se chvilku dívala na svou sklenici, potom se s dalším nesmlouvavým úsměvem zadívala na Bellis.

„Je to asi to jediné, na čem se shodnou všichni armadští vladaři," odpověděla, „Milenci, Brukolak, král Bedřich, Braginod a Rada a další. Armada nemůže dovolit, aby byla odhalena. Ovšem že někteří námořníci vědí, že se někde pohybujeme, a jsou oblasti jako Dreer Samher, s nimiž můžeme obchodovat. Ale kdyby nás odhalila nějaká velká mocnost – jako třeba Nový Krobuzon? Která nás chce vypudit z moře? Lidi, co se snaží utéct, jsou zadrženi. Chápeš, ne chyceni. Zadrženi."

Carrianne poplácala Bellis po rameni.

„Krucinál, netvař se tak vyděšeně!" zvolala zvesela. „Přece mi nechceš tvrdit, že tě to překvapuje. Víš, co by se stalo, kdyby se dostali domů, utrousili nějakou nepatřičnou poznámku a vaše síly se Armady zmocnily? Jen se zeptej nějakého přetvora, který unikl z novokrobuzonské otrokářské lodě, jen se přesvědč, s jakou oddaností hledí na novokrobuzonské loďstvo. Zeptej se někoho z těch, kdo byli v Nova Esperium a viděli, co se tam stalo s domorodci. Nebo některého z námořníků, kteří se postavili novokrobuzonským korzárům ohánějícím se jímacím právem. Ty si myslíš, že piráti jsme *my,* Bellis? Dopij to a už mlč!"

Oné noci Bellis poprvé nahlas uvažovala o tom, co by si se Silasem počali, kdyby se nemohli vrátit domů. Zmínila se o této možnosti, aby ho popíchla.

Ale pak ji zaplavila tichá hrůza, když si uvědomila, že její vlastní únik není jediným činitelem, který je třeba brát v úvahu. *Co kdybychom* opravdu *nemohli utéct?* uvažovala chladně. *Byl by to konec? Bylo by to poslední slovo?*

Silas ji sledoval se zasmušilým a unaveným výrazem. Když se na něho podívala, nečekaně a jasně spatřila vížky, tržnice a cihlové kolonie svého rodného města. Vzpomněla si na přátele. Opět zauvažovala o Novém Krobuzonu. Na jaře, kdy voní mízou; na konci roku, jak je chladný a spletitý; během slavností Drmolova rána, jak je osvětlený, ozdobený girlandami a lampióny, hemží se zpívajícími davy, s vlaky nastrojenými ve zbožných hávech. O půlnoci kterýkoli den v roce, jak je osvícený pouličními lampami.

Za války, za krvavé války s Džengry.

„Musíme jim předat vzkaz," pravila tiše. „To je to nejdůležitější. Ať už se domů dostaneme, nebo nedostaneme, musíme je varovat."

S těmito slovy přestala věnovat pozornost tomu, čeho nemůže dosáhnout. A třebaže propadla smutku, v nitru se zbavila části své neklidné horečnatosti. Plány, s nimiž nyní opatrně přicházela, měly pevnější základy, jasnější strukturu a více šancí na úspěch.

Uvědomila si, že klíčovým prvkem je Hedrigall.

O tomto velkém kaktusíkovi, samherském bajkáři a vzduchoplavci kolovala řada historek. Oblak dohadů, pravdy a lží. A mezi vším, co jí o něm s vytřeštěnýma očima povídal Šekel, se jí vryla do paměti jedna věc: Hedrigall navštívil ostrov komářích lidí.

Mohla to být pravda. Byl obchodník a pirát z Dreer Samheru, který je jedinou oblastí, o níž je známo, že pravidelně obchoduje s anofely. Kaktusíkům v tělech koluje míza, nikoli krev: nedají se vysát. Mohou obchodovat beze strachu.

A možná si na něco vzpomene.

Bylo zataženo a teplo a Bellis se potila od okamžiku, kdy odešla z domu do práce. I když byla vychrtlá, na konci dne se cítila, jako by na ní viselo přebytečné maso. Měla pocit, že jí kouř z doutníčku halí hlavu jako páchnoucí klobouk, a oprášit jej nedokázaly ani nepolevující armadské větry.

Silas na ni čekal před bytem.

„Je to pravda," řekl zlověstně povzneseným hlasem. „Hedrigall tam byl. Vzpomíná si na to. Už vím, jak pracují kupci z Dreer Samheru,"

Mohli by si zpřesnit mapy, jejich znalosti ostrova by mohly nabýt jasnějších kontur.

„Hedrigall je jim oddaný," pokračoval Silas, „takže si musím dávat pozor. Ať už s tím, co mu řeknou, souhlasí nebo nesouhlasí, je to Ostrovoďan. Ale já už z něho informace vypáčím. Je to moje práce."

I s tím, co se dozvěděli od Hedrigalla, nebyli vyzbrojeni ničím jiným než svazkem nesouvislých faktů. Ty všelijak promíchávali, rozhazovali je jako mikádo a sledovali, jak dopadnou. A když se Bellis zbavila oné nerealistické, zoufalé touhy po svobodě, v obrazcích faktů začala nacházet řád.

Dokud nevymysleli plán.

Byl tak nejasný, tak mlhavý, že si jen s obtížemi připouštěli, že nic jiného nemají.

Odpočívali v mlčenlivé stísněnosti. Bellis poslouchala monotónní šplouchání vln, sledovala, jak se před oknem vine kouř z jejího doutníčku a halí noční oblohu. Tato kombinace ji najednou naplnila odporem: připadlo jí, že se nechala polapit. Její život se omezil na sled nocí, vykouřeného tabáku a pídění se po nápadech. Ale teď se něco změnilo.

Možná to byla poslední noc, kdy se něčemu takovému musí věnovat.

„Je mi to proti srsti," ozval se Silas nakonec. „Je mi, kurva, proti srsti, že nemůžu… Ale zvládneš to? Závisí toho na tobě spousta."

„Budu muset," odpověděla. „Ty vysokou kettštinu neznáš. Existuje nějaký jiný způsob, jak bys je mohl přesvědčit, aby vzali tebe?"

Silas zaskřípal zuby a zavrtěl hlavou.

„Ale co ty?" zeptal se. „Tvůj přítel Johannes ví, že nejsi ta úplně nejvzornější armadská občanka, není to tak?"

„Přesvědčím ho," Bellis na to. „Na Armadě nebude příliš mnoho lidí, co umějí číst kettsky. Ale máš pravdu; on představuje jedinou opravdovou bariéru." Chvíli mlčela a nakonec zamyšleně pokračovala: „Myslím, že se jim o mně nezmínil. Kdyby mi chtěl znepříjemňovat život, kdyby měl podezření, že jsem… nebezpečná, už bych to věděla. Myslím, že má určitý smysl pro… čest nebo něco na ten způsob, který mu nedovolí, aby o mně mluvil."

Ale v tom to není, napadlo ji, ještě než domluvila. *Ty víš, proč tě neudal za odpadlictví.*

Ať se ti to líbí, nebo ne, ať jsi to podala jakkoliv, ať si o něm myslíš, co chceš, on tě považuje za kamarádku.

„Až to budou číst," řekl Silas, „a uvědomí si, že Krüach Aum není z Kohnidu a možná je pořád naživu, nejspíš se budou moct přetrhnout, aby ho našli. Ale… co když ne?

Musíme je dostat na ten ostrov, Bellis. Jestli se nám to nepodaří; nic nám nezbude. Nebudeme po nich chtít nic malého. Víš, kam se je pokoušíme nasměrovat. Víš, co tam je. Dovol mi, abych se postaral o zbytek – můžu dát dohromady všechno, co potřebujeme. Mám pečeť, takže můžu napsat dopisy. To všechno zvládnu. Ale krucinál, víc toho není." Z hlasu mu zaznívala trpkost. „A jestli se nám je nepodaří dostat na ten zkurvenej ostrov, vůbec nic nám nezbude."

Zvedl Aumovu knihu a pomalu obracel stránky. Když dospěl k faktografickému dodatku, podržel ji Bellis před očima.

„Tos všechno přeložila, že ano?" zeptal se.

„Co jsem mohla."

„Nečekají, že by tuhle knihu někdy spatřili; myslí si, že se jim avanka možná podaří přivolat i bez ní. Když jim ji dáme…" Zamával knihou a stránky se zatřepetaly jako křídla, „…možná už nebudou potřebovat vůbec nic. Možná se jenom podívají na tyhle stránky a vyčtou z nich tolik, kolik jim bude stačit, a k tomu využijí tebe, všechny ostatní překladatele a vědce v Lyceu a na *Velké Východní*… Možná že všechno, co potřebují k přivolání avanka, je na těchto stránkách. Možná jim dodáme poslední dílek, který potřebují."

Měl pravdu. Pokud byla Aumova tvrzení správná, všechny údaje, které použil, všechny informace, všechny konfigurace se nacházely na těchto stránkách.

„Ale bez této knihy," pokračoval Silas, „nemáme nic. Nic, co bychom jim mohli prodat, nic, čím bychom je k tomu ostrovu přivábili. Poplují prostě dál, kam mají namířeno, a budou pracovat s tím, co mají, a možná se jim podaří avanka přivolat i tak. Kdyby neměli nic, vystačili by si sami. Ale když jim dáme *část* toho, co chtějí, budou chtít mít všechno. Musíme z daru udělat… návnadu."

A za chvilku to Bellis pochopila. Stiskla rty a rychle přikývla. „Ano," přitakala. „Dej mi ji."

Prolistovala se k faktografickému dodatku a zarazila se; přemýšlela, jak začít.

Nakonec pokrčila rameny a prostě z knihy vytrhla hrst stran.

Po tomto úvodním, podivně euforickém okamžiku si dávala větší pozor. Muselo to vypadat případně. Vzpomněla si na jiné poškozené svazky, s kterými přišla do styku, a vybavovala si neštěstí, která tyto

knihy postihla. Voda a oheň? Plíseň? Ty nebylo možné napodobit zcela dokonale.

Tak tedy fyzické poškození.

Dokořán otevřený dodatek položila na strategicky umístěný hřebík na podlaze, postavila se na něj a prudce do něj kopla. Hřebík se zachytil o rovnice a poznámky pod čarou, vytrhl je a stránky zůstaly ležet v pokrčeném chumlu.

Bylo to dokonalé.

Na začátku dodatku byly tři stránky, kde se rozebíraly a definovaly pojmy, a potom byl papír vytržen až ke hřbetu. Zůstaly z něj jen otřepené okraje, malé klínky částečně zničených slov. Vše vypadalo jako výsledek neočekávané, hloupé nehody.

Dodatek spálili; přitom si šeptali jako bezbožná dítka.

Netrvalo dlouho a všechny stránky se v podobě kouře a jemných částeček rozptýlily nad Armádou, kde se jich zmocnil vítr a roznesl je nad moře.

Zítra uděláme první krok, pomyslela si Bellis. *Zítra začneme.*

Vítr vanul od jihu. Prsty kouře z armadských komínů ukazovaly zpátky tam, odkud přijeli.

Když Bellis stanula na palubě *Stahovače stínů* a vyhlížela na moře, otočena zády k městu, dokázala předstírat, že stojí na normální lodi.

Klipr tvořil součást Ostrovodského předměstí: místní lidé žili v podpalubích v původních kajutách. Na palubách nebyly postaveny žádné domy. *Stahovač stínů* sestával z bronzem ozdobeného dřeva, provazů a starých plachet. Nebyly tu žádné hostince, kavárny ani nevěstince a na palubách se zdržovalo jen velmi málo lidí. Bellis zírala na oceán, úplně jako pasažér na klipru uprostřed moře.

Dlouhou dobu tak stála sama.

Moře se třpytilo ve světle plynových lamp.

Nakonec, chvíli po deváté večer, zaslechla spěšné kroky.

Stanul před ní Johannes Trhomuch, s nečitelným výrazem ve tváři. Pomalu mu pokývla a vyslovila jeho jméno.

„Bellis, strašně se omlouvám, že jdu pozdě," řekl. „Vaše zpráva… Byl to krátký vzkaz a já jsem nemohl všechno přesunout. Dostal jsem se sem, jak nejrychleji to bylo možné."

Je to tak? pomyslela si Bellis ledově. *Nebo jdeš skoro o hodinu později schválně, abys mě mohl ztrestat?*

Ale pak si uvědomila, že se omlouvá opravdu zkroušeně: že se usmívá sice nejistě, ale nikoli lhostejně.

Bezcílně se procházeli po palubě, zatoulali se na zužující se příď, pak se otočili zase zpátky. Mluvili rozpačitě, pořád je tížila vzpomínka na společnou hádku.

„Jak jdou výzkumy, Johanne?“ zeptala se Bellis nakonec. „Už jsme skoro tam… kam máme namířeno?“

„Bellis…“ Johannes podrážděně trhl rameny. „Myslel jsem si, že třeba… Krucinál, to jste mě zavolala, jen abyste mi…“

Bellis ho umlčela rychlým posunkem. Nastalo dlouhé ticho a Bellis zavřela oči. Když je otevřela, výraz ve tváři i hlas jí poněkud roztály.

„Omlouvám se,“ řekla. „Nemůžu ale popírat, Johanne, že mě zamrzelo, co jste mi řekl. Protože vím, že máte pravdu.“ Zatímco ze sebe páčila slova, přírodovědec se tvářil ostražitě. „Nechápejte mě špatně,“ dodala chvatně. „Toto místo nebude nikdy mým domovem. Unesli mě sem piráti: byla jsem uloupena.

Ale… ale, měl jste pravdu v tom, že… že jsem se izolovala. Nevěděla jsem nic o městě a styděla jsem se za to.“ Johannes ji už chtěl přerušit, ale Bellis mu to nedovolila. „A především jsem viděla… šanci, která se tu ukrývá.“ V hlase jí zazněla vášnivost. Vypadalo to, jako by říkala nepříjemné pravdy. „Hodně jsem tu spatřila, hodně jsem se toho naučila… Nový Krobuzon je pořád mým domovem, ale máte pravdu, že mě k němu nepoutá nic než náhoda. Přestala jsem pomýšlet na návrat domů, Johanne,“ říkala (a okamžitě ucítila, jak se jí sevřel žaludek, protože tahle slova byla tak blízko pravdě), „a uvědomila si, že tu lze najít věci, které mají cenu.“

Jako by se v něm něco pohnulo; na Johannově tváři začal klíčit nějaký výraz. Bellis tušila, že jde o potěšení, a rychle jej zadusila:

„Neočekávejte, že bych se do tohoto zatraceného místa mohla zamilovat, ano? Ale… ale pro většinu lidí z *Terpsichorie*, pro přetvory, je toto zajetí tím nejlepším, co se jim mohlo stát. A pokud jde o ty ostatní… je správné, že bychom s tím měli žít. Pomohl jste mi to pochopit, Johanne. A já jsem vám za to chtěla poděkovat.“

V Bellisině tváři nebyl patrný žádný výraz, slova jí v ústech chutnala jako sražené mléko (i když si uvědomovala, že nejsou tak úplně lživá).

Jednu chvíli Bellis uvažovala, že Johannovi poví o nebezpečí, které hrozí Novému Krobuzonu. Ale pořád byla ohromená rychlostí, s jakou se přidružil k Armadě a Ostrovodám. Bylo jasné, že k rodnému městu nehoří nikterak silnou láskou. Ale přesto si myslela, že v případě Džengrů by *(určitě)* nezůstal nezaujatý. V Novém Krobuzonu

musí mít přátele, rodinu. K takové hrozbě by se nemohl postavit lhostejně. Opravdu?

Ale co kdyby jí neuvěřil. Kdyby ne, kdyby si myslel, že jde o komplikovaný pokus o útěk, kdyby na ni a na její tvrzení upozornil Milence, kterým je osud Nového Krobuzonu u prdele, pak by promarnila jedinou šanci, jak poslat do města důležitý vzkaz.

Proč by mělo vládcům Armady záležet na tom, co jeden vzdálený národ provádí druhému? Možná by plány ďasovců jenom přivítali. Nový Krobuzon má silné loďstvo. Bellis netušila, jak hluboko sahá Johannova nová loajalita. Nebude riskovat a pravdu mu neřekne.

Obezřele čekala na palubě *Stahovače kůží* a cítila Johannovu opatrnou radost.

„Myslíte, že to zvládnete?“ zeptala se nakonec.

Přírodovědec se zamračil. „Jestli zvládneme co?“

„Myslíte, že dokážete přivolat avanka?“

Byl ohromený. Sledovala, jak se mu v hlavě honí myšlenky. Nevěřícnost, vztek a strach. Všimla si, že na zlomek vteřiny zaváhal, jestli jí nemá zalhat: *Nevím, o čem to mluvíte*, ale pokušení přešlo a odplavilo i další emoce.

Během chvilky se zase ovládl.

„Domnívám se, že bych vlastně neměl být ani překvapený,“ pravil potichu. „Bylo by absurdní myslet si, že se něco takového udrží pod pokličkou.“ Zabubnoval prsty na zábradlí. „Abych se přiznal, neustále žasnu nad tím, jak málo lidí o tom nejspíš ví. Je to, jako by ti, co o tom nevědí, byli spřažení s těmi, co o tom vědí. Jak jste se to dozvěděla vy? Řekl bych, že ani ta sebevětší úzkostlivost či thaumaturgie takto rozsáhlé plány neutají. Brzy se na ně přijde: už teď o nich ví příliš mnoho lidí.“

„Proč to děláte?“ zeptala se Bellis.

„Kvůli přínosu, který to bude mít pro město,“ odpověděl. „Proto to Milenci dělají.“ Pohrdavě kopl do zábradlí a ukázal prstem k parníkům a vlečným člunům na pravoboku, které se hemžily na koncích řetězů a táhly město na jih. „Podívejte se, jak se tenhle krám plazí. Urazí míli za hodinu? Dvě s pomocí silného větru? Je to absurdní. A toto úsilí je tak energeticky náročné, že se do něj pouštějí jen velice zřídka. Většinou se Armada jen tak pohupuje na vlnách a krouží po oceánu. Ale jen uvažte, jak by se to všechno změnilo, kdyby tu potvoru lapili. Byli by schopni cestovat, kam by se jim zachtělo. Uvažte tu *moc*. Vládli by všem zatraceným oceánům.

Už tu jeden pokus byl.“ Vzhlédl a promnul si bradu. „A teď uvažují. Pod městem jsou o tom důkazy. Řetězy. Zahalené staletí

starými kouzly. Milenci… se nepodobají žádným vládcům, které tohle místo kdy mělo. Zvlášť ona. A pak se něco změnilo, když se před více než deseti lety stal jejich strážcem Uther Dúl. Od té doby na tom pracují. Informovali Tinnabula a jeho lidi, nejlepší lovce, které lze najít. Neumějí zručně zacházet jen s harpunou, jsou to i vědci: mořští biologové, koordinátoři. Lov avanka mají na starosti už několik let. O jeho odchycení vědí úplně všechno. Pokud se o to někdo někdy pokoušel, určitě o něm slyšeli.

Samozřejmě, sami by avanka nikdy nechytili. Ale disponují teď více informacemi než kdokoli jiný na světě. Dovedete si představit, co by pro lovce znamenalo, kdyby uspěl v takovém podniku? Proto to tedy dělají Milenci, a proto to tedy dělá Tintinnabulum a jeho jednotka.“ Podíval se Bellis do očí a tvář mu prozářil úsměv.

„A já?“ zeptal se. „Já to, Bellis, dělám proto, že je to *avank!“*

Propadl tak náhlému, otravnému a nakažlivému nadšení, jako by byl dítě. Jeho nadšení pro práci bylo naprosto spontánní.

„Musím být upřímná,“ poznamenala obezřele. „Nikdy bych nevěřila, že něco takového řeknu nebo si budu myslet, ale… ale *já tomu rozumím.“* Nevzrušeně se na něho zadívala. „Abych řekla pravdu, souvisí to s tím, co mě přimělo k určitým sympatiím k tomuto místu. Když jsem přišla na to, co se děje, jaké máte s avankem úmysly, byla jsem tak šokovaná, že mě přepadl strach.“ Zavrtěla hlavou a hledala vhodná slova. „Ale to se změnilo. Je to mimořádně… je to mimořádně úžasný projekt, Johanne. A já jsem si uvědomila, že chci, aby vyšel.“

Bellis si uvědomovala, že hraje svou roli docela dobře.

„Záleží mi na tom, Johanne. Nikdy by mě nenapadlo, že by mi nemuselo být ukradené, co se tady děje, ale rozsah tohoto projektu, to obrovské sebevědomí… A představa, že bych mohla být nápomocna i já…“ Johannes se na ni díval s opatrným potěšením. „S ohledem na to, jak jsem odhalila pravdu. Proto jsem vás požádala, abyste sem přišel, Johanne. Něco pro vás mám.“

Sáhla do tašky a podala mu knihu.

Chudák Johannes dnes večer utrpí tolik šoků, pomyslela si Bellis neurčitě, valí se na něho jedna vlna za druhou: šok, že ho zkontaktovala, že se s ní setkal, že podle všeho změnila postoj k městu, že ví o avankovi, a teď tohle.

Dokud jen nevěřícně lapal po dechu a přidušeně se radoval, nic neříkala.

Nakonec k ní vzhlédl.

„Kde jste to sehnala?“ Sotva mohl mluvit.

Řekla mu o Šekelovi a jeho zápalu pro dětskou sekci knihovny. Jemně natáhla ruku ke knize, kterou třímal, a otočila stránky.

„Podívejte se na ty ilustrace," řekla. „Hned pochopíte, proč byla špatně zařazena. Pochybuju, že byste tu našel mnoho lidí, kteří dovedou číst ve vysoké kettštině. Právě tohle se mi dostalo pod kůži. *Tohle.*" Zastavila se u obrázku obrovského oka pod člunem. I teď, když se přetvařovala, i přesto, že tento jednoduchý obrázek viděla už snad stokrát, pořád při pohledu na něj pociťovala závan úžasu.

„To, co se tu děje, mi nevysvětlily jenom obrázky, Johanne." Z tašky vytáhla hromadu papírů, popsaných jejím sevřeným písmem. „Já ve vysoké kettštině umím i číst, Johanne," dodala. „Napsala jsem o ní knihu, krucinál." A zase se jí při tomto faktu sevřel žaludek. Pocitu nevěnovala pozornost a zamávala před Johannem rukopisem.

„Auma jsem přeložila."

A tady čekal na Johanna další šok a přírodovědec zareagoval se stejným povykováním a nadšením jako předtím.

Tento je poslední, pomyslela si Bellis vypočítavě. Dívala se, jak vesele tančí po prázdné palubě. *Tím překvapení končí.* Když svůj hloupý taneček dokončil, nasměrovala ho do města, k hospodám. *Sedneme si a rozvážíme to,* uvažovala střízlivě. *Opijeme se spolu, co říkáš? Jenom se na sebe podívej, jak se zalykáš radostí, že jsem zase na tvé straně. Jak jsi šťastný, že se k tobě vrátila tvoje stará kamarádka. Musíme vymyslet, co spolu podnikneme.*

Musím ti pomoct angažovat se v mém plánu.

Kapitola sedmnáctá

V těchto teplých vodách byla noční světla a vlny šplouchající o boky města tlumenější, jako by se moře provzdušnilo a světlo rozptýlilo: slaná voda a osvětlení pozbyly části své tvrdé elementárnosti. Armada si hověla v dlouhé, vlahé tmě toho, co se nyní už nezpochybnitelně stalo létem.

Na zahrádkách hospod, které přiléhaly k armadským parkům, políčkům a loukám ležícím ladem na příďových nástavbách a hlavních palubách, zněl v noci na pozadí zvuků vln a ploužících se vlečných motorů zpěv cikád. Objevily se včely, sršni a mouchy. Hemžily se u Bellisina okna, a jak do něj ustavičně narážely, nacházely tam smrt.

Armaďané nebyli lidé studeného, teplého ani mírného novokrobuzonského pásma. Všude jinde by je mohla Bellis zařadit podle klimatických stereotypů (flegmatický obyvatel chladných oblastí, emotivní jižan), ale na Armadě to nešlo. V tomto kočovném městě byly podobné faktory zavádějící a vzpíraly se jakémukoli zevšeobecnění. Mohlo se s jistotou podotknout pouze to, že během tohoto léta, v této kombinaci času a místa, se město zjemnilo.

Ulice zůstávaly déle plné a všude byla slyšet změť fonémů sůlské konverzace. Vypadalo to na hlučné období.

V síni na *Bobrovi,* Tintinnabulově lodi, se konalo shromáždění. Nebyla to velká místnost. Jen stěží pojala všechny, kdo se do ní dostavili. Přítomní seděli v nepohodlné formálnosti na tvrdých židlích kolem otlučeného stolu. Tintinnabulum a jeho společníci, Johannes a jeho kolegové, biomatematici a thaumaturgové a další, většinou lidé, ale nikoli výlučně.

A Milenci. Za nimi stál u dveří Uther Dúl se založenýma rukama.

Už nějakou dobu měl slovo Johannes, rozpačitý a vzrušený. Když jeho vyprávění vrcholilo, významně se odmlčel a plácl na stůl Aumovou knihou. A po pauze, zatímco sílila první vlna užaslých vzdechů, učinil totéž s Bellisiným překladem.

„Už chápete," dodal rozechvělým hlasem, „proč jsem svolal tuto mimořádnou schůzku?"

Milenka si oba dokumenty vzala a jala se je pečlivě porovnávat. Johannes ji mlčky sledoval. Ústa se jí zkřivila soustředěním a jizvy na tváři se jí stáhly, aby v sobě uzavřely její výraz. Na pravé straně brady si všiml svraštělé kůže a strupu nové rány. Rychle se podíval na jejího partnera, jenž jí stál po boku, a našel odpovídající poranění pod jeho ústy na levé straně.

Johanna tento pohled, jako obvykle, znepokojil. Bez ohledu na to, jak často Milence vídával, jejich přítomnost v něm probouzela nervozitu, která neslábla. Vyzařovalo z nich neobvyklé fluidum.

Možná je to autorita, pomyslel si Johannes. *Možná je tohle* podstatou *autority.*

„Kdo tady mluví kettsky?" zeptala se Milenka.

Naproti ní zvedl ruku jeden llorgiss.

„Turgane," kývla na něj.

„Něco umím," připustil neznělým hlasem, „hlavně z nízké, ale i trochu z vysoké. Ale tato žena je v ní mnohem zběhlejší. Díval jsem se na rukopisy a většina originálu byla nad moje síly."

„Nezapomínejte," poznamenal Johannes a zvedl ruku, „že Chladnovínina *Gramatologie vysoké kettštiny* je standardní příručka. Učebnic vysoké kettštiny moc není…" Zavrtěl hlavou. „Je to podivný, složitý jazyk. A z lidí, co se jím zabývají, je Chladnovína jedna z nejlepších. Kdybychom ji neměli na palubě, kdyby knihu musel překládat Turgan nebo někdo jiný, pravděpodobně by stejně většinu času strávil nahlížením do její práce."

Trhal rukama v agresivních, úsečných posuncích.

„Přeložila ji samozřejmě do ragamolštiny," pokračoval, „ale z té se text už docela snadno převede i do sůlštiny. Ale podívejte, ten překlad není tou nejúžasnější věcí, kterou tu máme. Možná jsem se nevyjádřil dostatečně jasně… *Aum není Kett.* Kettského vědce bychom přirozeně navštívit nemohli. Kohnid leží daleko mimo naši trasu a Armada by v jeho vodách nebyla v bezpečí… ale Krüach Aum nepochází z Kohnidu. *Je to anofel.* Jejich ostrov leží tisíc mil na jih. A je velká pravděpodobnost, že Aum je dosud naživu."

Tím je dostal.

Johannes pomalu přikývl. „To, co tady máme," pokračoval, „má nesmírnou cenu. Získali jsme popis procesu, účinků, potvrzení, o

jakou oblast se jedná – všechny tyto věci. Ale bohužel chybí Aumovy poznámky a výpočty – jak jsem už řekl, text je silně poničený. Máme tedy pouze… laický popis. Věda nám chybí.

Míříme k otvoru nedaleko jižního pobřeží Gnurr Kettu. Promluvil jsem si se dvěma kaktusíky původem z Dreer Samheru, kteří obchodovali s anofely: v oblasti, kam máme namířeno, budeme jen pár set mil od ostrova anofelů.“ Odmlčel se, dobře si vědomý faktu, že ve svém vzrušení mluví až příliš rychle.

„Ovšemže,“ pokračoval pomalejším tempem, „bychom mohli pokračovat tak, jak jsme si původně plánovali. V tom případě *zhruba* víme, kam máme namířeno, víceméně přesně víme, jaké energie je třeba pro přivolání; máme určitou představu o typu thaumaturgie, které bude třeba… A mohli bychom to risknout.

Ale mohli bychom také zajet *na ostrov*. Provést výsadek. Tintinnabulum, několik našich vědců, vy dva, jeden nebo druhý nebo oba.“ Podíval se na Milence.

„Budeme potřebovat Bellis jako tlumočnici,“ dodal. „Kaktusíci, kteří tam byli, nám nepomohou: při obchodování si zjevně pomáhali jen posunky a potřásáním hlavou, ale někteří z anofelů samozřejmě mluví vysokou kettštinou. Musíme mít ochranu – a techniky, protože budeme muset uvažovat o spoutání avanka. A… vyhledáme Auma.“

Usedl s vědomím, že celá záležitost není ani náhodou tak jednoduchá, jak ji vylíčil, ale přesto cítil vzrušení.

„V tom úplně nejhorším případě,“ řekl, „bude Aum mrtvý. Ale nic neztratíme. Možná se setkáme s jinými, kteří si ho budou pamatovat a budou schopni nám pomoct.“

„To není nejhorší případ,“ ozval se Uther Dúl.

Ovzduší se proměnilo: ustal veškerý šepot a všichni v místnosti na něm spočinuli očima – kromě Milenců, kteří důstojně poslouchali, aniž se otočili.

„Popisujete to, jako by to bylo jen kdovíjaké místo,“ pokračoval Dúl tiše svým melodickým hlasem, „stejné jako všechna ostatní. Tak tomu není. Vůbec netušíte, o čem mluvíte. Chápete, na co jste přišel? Co je Aumova rasa zač? Je to ostrov komářích lidí. V nejhorším případě se na nás vrhnou na pláži anofelské ženy, vysají nás dosucha a naše prázdná těla nechají shnít. V nejhorším případě budeme všichni v mžiku zmasakrováni.“

Rozhostilo se ticho.

„Já ne,“ podotkl někdo. Johannes se usmál koutkem úst. Ozval se Brejatt, kaktusíkovský matematik. Johannes se pokusil zachytit jeho pohled. *Pěkný zásah*, pomyslel si.

Milenci přikyvovali.

„Tvoji námitku přijímáme, Uthere," pravil Milenec. Uhladil si knírek. „Ale… nepřehánějme. S touto obtíží se lze vypořádat, jak podotýká tento pán…"

„Tento pán je kaktusík," Dúl na to. „Pro ty z nás, kterým koluje v žilách krev, se nic nemění."

„Nicméně…" V Milencově hlase zazněla autorita, „… si myslím, že by bylo pošetilé tvrdit, že žádné řešení neexistuje. Takto nepostupujeme. Začínáme zjišťováním, co je pro nás výhodné, jaký je nejlepší postup… Potom se zabýváme problémy. Pokud se zdá, že největší šance na úspěch leží na onom ostrově, potom na onen ostrov poplujeme."

Dúl se nehýbal. Vypadal netečně. Na jeho výrazu nebylo patrné nic, co by naznačovalo, že byl přemožen.

„Krucinál!" vyštěkl Johannes zoufale. Všichni se na něho obrátili. Jeho vlastní výbuch ho překvapil, ale pokračoval se stejným zaujetím. „Samozřejmě že narazíme na problémy a nesnáze," prohlásil se zápalem, „samozřejmě že bude třeba všechno zorganizovat, bude třeba práce a úsilí a… možná budeme potřebovat ochranu a budeme si s sebou muset vzít kaktusíkovské bojovníky nebo konstrukty nebo drmolví, koho ještě… Ale o čem se tady bavíme? Sedíte tu vůbec se mnou v jedné místnosti?"

Zvedl Aumovu knihu a zbožně ji podržel jako posvátnou sútru.

„Máme tu *knihu*. Máme překladatelku. Toto je svědectví člověka, který *ví, jak přivolat avanka*. To mění celou situaci… opravdu *záleží* na tom, kde žije? Dobrá, jeho domov je nehostinný." Zadíval se na Milence. „Existuje místo, kam bychom se kvůli tomu nevydali? Přece nás ani *nemůže napadnout*, že bychom tam nepluli."

Když schůzka skončila, Milenci hovořili opět nezávazně. Ale všechno už bylo jiné a Johannes věděl, že není sám, kdo si to uvědomuje.

„Možná nastal čas, abychom oznámili své úmysly," navrhla Milenka, když si sbírali poznámky.

Místnost byla plná lidí vychovaných k mlčenlivosti. Její návrh je zarazil. Ale Johannes si uvědomil, že dává smysl.

„Věděli jsme, že s tím budeme muset vyjít na veřejnost," pokračovala. Milenec přikývl.

Na pokusech přivolat avanka se podíleli i vědci ze Žhouru, Panáčníka a Hodinářského ostrohu a debaty se ze zdvořilosti vedly i s vládci těchto panství. Ale úzký vnitřní kroužek pocházel pouze z Ostrovod: ty, kteří k němu původně nepatřili, Milenci i navzdory

porušení tradic přiměli k neloajálnosti. Informace o projektu byly silně okleštěné.

Nicméně takto velkolepý plán nemohl zůstat utajen navždy.

„Máme *Durrhu,*“ vysvětlovala Milenka, „takže my rozhodujeme, kam všichni poplujeme. Ale co si bude zbytek města myslet, když bude trčet kdesi uprostřed moře a čekat, až se vrátí náš výsadek? Co si bude myslet, když dorazíme k trhlině a přivoláme toho zatraceného avanka? Jejich vládci nic neřeknou: naši spojenci se budou řídit naším příkladem a naši nepřátelé nechtějí, aby tyto věci prosákly na veřejnost. Bojí se, jaký názor převáží u jejich lidí.

Možná,“ dodala pomalu, „je načase, abychom obyvatelstvo přetáhli na naši stranu. Nadchli ho…“

Podívala se na svého partnera. Jako vždy i teď se zdálo, že spolu v tichosti komunikují.

„Potřebujeme seznamy všech, kteří by měli jet na ostrov,“ řekl Milenec. „Musíme se podívat na všechny nové obyvatele – třeba u nich najdeme odbornosti, které jsme přehlédli. A potřebujeme prověrky všech kandidátů. A musejí být zastoupena všechna panství.“ Usmál se – až mu jizvy vykreslily obrysy tváře –, a zvedl Bellisin překlad.

Když Johannes došel ke dveřím, Milenci na něho zavolali.

„Pojďte s námi,“ vyzval ho Milenec a Johannovi se úzkostí stáhl žaludek.

Do Drmola, pomyslel si. *Co teď? Už jsem si vaší společnosti užil ažaž.*

„Pojďte si s námi ještě promluvit,“ pokračoval Milenec a počkal, až za něho větu dokončí jeho partnerka:

„Chceme si s vámi promluvit o té ženě, o Chladnovíně.“

Po půlnoci Bellis probudilo opakované bušení na dveře. Vzhlédla a pomyslela si, že to musí být Silas. Hned si však všimla, že ten leží nehybně a probuzený vedle ní.

Byl to Johannes. Odhrnula si vlasy z tváře a na prahu dveří na něho zamžourala.

„Myslím, že se do toho pustí,“ řekl. Bellis zalapala po dechu.

„Poslouchejte, Bellis. Docela jste je… zaujala. Z toho, co slyšeli, došli k domněnce, že… no, že nejste jejich materiál. Nepředstavujete vážnou hrozbu, chápete?“ Dychtivě se ji snažil uklidnit. „Nejste, víte, nebezpečná… jen jim nejste moc sympatická. Je to tak se spoustou zajatců: nejlepší je nechat je za všech okolností ve městě. Nováčci získávají propustky obvykle až za několik let.“

A to je všechno? pomyslela si Bellis pomalu. Sklíčenost a osamění, stesk po Novém Krobuzonu, které v ní vzbuzují dojem, jako by jí bylo něco vyrváno z těla – je to jen nějaký běžný symptom, který s ní sdílí tisíc dalších lidí? Je to taková banalita?

„Ale… no víte, řekl jsem jim všechno, co jste mi sdělila," pokračoval Johannes a usmál se. „Nic vám sice nemůžu slíbit, ale… myslím, že byste byla nejlepší kandidátka, a to jsem jim řekl."

Když se vrátila do postele, připadlo jí, že Silas spí, ale o opaku ji přesvědčila mělkost jeho dechu. Naklonila se nad ním, jako by se ho chystala prudce políbit, rty našla jeho ucho a zašeptala: „Funguje to."

Přišli si pro ni následujícího rána.

Poté, co odešel Silas, který zamířil do armadského podsvětí, aby se věnoval svým záhadným, ilegálním aktivitám. Práci, která ho držela pod kůží města a dělala z něho příliš nebezpečného člověka na to, aby se byť jen pokusil o přesun na ostrov anofelů.

Dva příslušníci ostrovodské gardy, s pistolemi volně zasunutými v pouzdrech, dovedli Bellis ke vzdušné drožce. Z *Chromolitu* nebylo na *Velkou Východní* daleko. Masa gigantického parníku se táhla vysoko nad městem. Šest kolosálních stěžňů, komíny, holé paluby nepřikrášlené domy ani věžemi.

Vzduch se aerostaty jen hemžil: desítky drobných drožek, které vířily ve vzduchu jako včely kolem úlu; exotické koráby, postavené k přepravě nákladů, které převážely těžké zboží mezi jednotlivými panstvími; podivné malé jednomístné balony se svými piloty. Kousek dál se vznášely válečné staty, eliptické létající zbraně. A nad všemi se tyčila masivní poškozená *Arogance*.

Proplétali se nad armadskými střechami, níže, než byla Bellis zvyklá, a neustále stoupali a klesali podle topografie střech a ráhnoví. Nechávali pod sebou cihlová doupata podobající se novokrobuzonským slumům. Vystavěné ve stísněném prostoru palub vypadaly nebezpečně: vnější zdi měly příliš blízko vody, uličky, jež je křižovaly, zase nesnesitelně úzké.

Za oparem vzlínajícím z *Gigy*, jejíž příď tvořila průmyslová oblast sléváren a chymických továren, se k nim přiblížila *Velká Východní.*

Bellis pociťovala nejistotu. Uvnitř *Velké Východní* dosud nebyla.

Charakterizovala ji strohost: tmavenové táflování, litografie a světlotisky, barevné sklo. Trochu na ni zapůsobil zub času, ale byla udržovaná, její nitro tvořila spleť chodbiček a soukromých kajut. Bellis musela čekat v malé síni. Dveře byly zamčené.

Přistoupila ke kovem orámovanému oknu a shlédla na nahodilou kombinaci armadských lodí. V dálce zahlédla zeleň Krúmova parku,

táhnoucí se jako plíseň přes trupy několika lodí. Místnost, v níž se ocitla, byla mnohem výše než kterékoli z okolních plavidel; bok parníku se pod ní prudce svažoval do vody. V úrovni očí spatřila vzducholodě a množství útlých stěžňů.

„Víte, toto je novokrobuzonská loď.“

Bellis hlas poznala, ještě než se stačila otočit. Ve dveřích stanul zjizvený muž, Milenec, a byl sám.

Bellis nevěřila svým očím. Věděla, že dojde k výslechu, vyšetřování, ale tohle neočekávala: že by ji vyslýchal *on. Přeložila jsem knihu,* napadlo ji. *A tak se mi dostává zvláštního zacházeni.*

Milenec za sebou zavřel dveře.

„Byla postavena před více než dvěma stoletími, na konci Plných let,“ pokračoval. Mluvil k ní ragamolsky, se sotva patrným přízvukem. Posadil se a pokynul jí, aby učinila totéž. „Vlastně se říká, že konec Plných let přivodilo právě postavení *Velké Východní.* To je samozřejmě směšné,“ dodal s kamennou tváří. „Byla to však užitečná symbolická shoda okolností. Koncem patnáctého století se začal prohlubovat úpadek, a dal by se najít výraznější symbol kolapsu vědy, než je tato loď? V horečnaté snaze dokázat, že Nový Krobuzon stále zažívá zlatý věk, se přišlo s tímto monstrem.

Víte, byla navržena velice špatně. Snaží se kombinovat funkci lopatek těch hloupých obrovských koles, co jí trčí na boku, s lodním šroubem.“ Zavrtěl hlavou, aniž z Bellis spustil oči. „Plavidlo takové velikosti kolesy neutáhnete. Činí na bocích jako nádory, kazí linii lodi a fungují jako brzdy. Což znamená, že dobře nebude fungovat ani šroub, a tak se na ní nelze plavit. Nepřipadá vám to ironické?

Ale jednu věc udělali přece jen dobře. Odhodlali se postavit největší loď na světě. Na vodu ji museli spustit v ústraní, v ústí řeky u Železné zátoky. Několik let se jen potácela tam a zpátky. Úžasná, ale nemotorná. Pokusili se ji nasadit během druhých Pirátských válek, ale zatímco kolem ní tančily surochské a jhešulské lodě, *Velká Východní* se jen ztěžka posouvala jako po zuby ozbrojený nosorožec.

A pak vám řeknou, že se potopila. Ovšemže ne. Zmocnili jsme se jí my.

Pirátské války byly pro Armadu obdobím rozkvětu. Všechny ty masakry; lodě mizející každý den; pohřešované náklady; námořníci a vojáci znechucení válčením a umíráním, kteří zatoužili po útěku. Loupili jsme lodě, techniku i lidi. Rostli jsme a rostli.

Velkou Východní jsme sebrali, protože jsme mohli. Tehdy převzaly vládu Ostrovody a nikdy o ni nepřišly. Tato loď je naším srdcem. Naší továrnou, naším palácem. Byl to strašný parník, ale je to vynikající pevnost. To byly poslední… zlaté časy Armady.“

Nastalo dlouhé ticho.

„Až doteď," dodal a usmál se na ni. A výslech začal.

Když bylo po všem a Bellis mžourajíc opět vyšla do odpoledního světla, zjistila, že si jen s obtížemi přesně vybavuje jeho otázky.

Hodně se jí vyptával na překlad. Připadal jí těžký? Narazila na něco, co jí nedávalo smysl? Umí vysokou kettštinou i mluvit, nebo jen čte? A tak dál a dál.

Následovaly otázky, jejichž účelem bylo posoudit její duševní rozpoložení, její vztah k městu. Odpovídala opatrně: pohybovala se po nejisté hranici mezi pravdou a lží. Nesnažila se skrývat veškerou svou nedůvěru, znechucení nad tím, co se s ní stalo, svůj vztek. Ale poněkud je tlumila: krotila je, aby nepůsobily nebezpečně.

Snažila se nevypadat, že se o něco snaží.

Venku ji přirozeně nikdo nečekal, což ji jakýmsi záhadným způsobem potěšilo. Přecházela strmé lávky, které sestupovaly z *Velké Východní* na nižší lodě v okolí.

Domů zamířila těmi nejklikatějšími chodníky a postranními uličkami. Procházela pod cihlovými oblouky, na nichž kondenzovala neustále přítomná slaná vlhkost; míjela skupinky dětí, které hrály něco na způsob čáry a slepé báby, které znala z ulic doma, jako by existovala skrytá gramatika pouličních her, již sdílel celý svět; a malé kavárničky ve stínu příďových nástaveb, kde své hry hráli jejich rodiče: vrhcáby a čatarang.

Nad hlavou jí kroužili a káleli racci. Postranní uličky se nakláněly a posouvaly společně s pohyby hladiny moře.

Užívala si osamění. Věděla, že kdyby s ní byl Silas, pocit spoluviny by se jí zajídal.

Už dlouho se spolu nevyspali. Stalo se to pouze dvakrát.

Potom jen usínali na jedné posteli a beze studu či rozpaků se před sebou vysvlékali. Ale zdálo se, že ani jeden nemá chuť souložit. Bylo to, jako by využili sex za účelem navázání kontaktu a otevření se, a teď, když bylo spojení trvalé, akt sám se stal nadbytečný.

Nemohla říci, že by nepociťovala touhu. Poslední dvě nebo tři noci, které spolu strávili, si počkala, až usne, a potom potichu masturbovala. Často před ním tajila své myšlenky a dělila se s ním jen o to, čeho bylo třeba ke spřádání plánů.

S mírným překvapením si uvědomila, že Silase nijak nezřízeně nemiluje.

Byla mu vděčná; připadal jí zajímavý a úchvatný, ačkoli ne tak okouzlující, jak si on sám myslel. Něco spolu sdíleli: úžasná tajemství, plány, u nichž nemohli dopustit, aby selhaly. Šlo jim o stejnou věc.

Nevadilo jí, že s ní sdílí i postel; dokonce bych si s ním zase i zapíchala, pomyslela si s bezděčným úšklebkem. Ale blízcí si nebyli.

S ohledem na to, co spolu zažili, to působilo poněkud podivně, ale přiznala si to.

Příštího rána, před šestou hodinou, se na palubě *Velké Východní* pod stále temnou oblohou shromáždila u flotily vzducholodí skupina mužů a žen. Společnými silami k nim dotáhli svazky kostrbatě vytištěných letáků. Odnosili si je do gondol a začali se dohadovat ohledně tras a dívat se do map. Rozdělili si Armadu na kvadranty.

Zatímco se zvolna odpoutávali od země, město se naplňovalo denním světlem.

Ze změtí cihlových a dřevěných budov kolem *Velké Východní;* ze složitého propletence člunů tvořících tržnici U zimní slámy; z vížek Knihova, Žhouru a Tobě-tebe-ti vyhlíželi pouliční prodavači, dělníci z továren, gardisté a tisíce dalších lidí, všichni zírali skrze ráhnoví města. Spatřili, jak se zvedá první vlna vzducholodí a letí nad městská obydlí, nad všechna panství. A na strategických místech ve vzdušných proudech se ze vzducholodí křižujících proti větru začaly snášet listy papíru.

Jako konfety, jako květy, které se snaží rozvít na otužilých armadských stromech, padaly ve velkých sprškách na paluby letáky. Rozezvučely vzduch – svistotem papíru otírajícího se o papír, v němž bylo slyšet i vřeštění racků a městských vrabců, kteří od nich polekaně odlétávali. Armaďané vzhlíželi, zakrývali si oči před vycházejícím sluncem a dívali se na ženoucí se mračna a jasnou teplou modř, pod nimiž se k zemi vířivě snášely cáry papíru.

Některé napadaly do komínů. Stovky dalších dopadly na hladinu. Proudily do mezer mezi loďmi a usedaly na moře. Houpaly se na vlnách, nasávaly vodu, rozpíjel se na nich inkoust, okusovaly je ryby, až jejich vlákna nasákla slanou vodou a ony klesly ke dnu. Pod hladinou se snášela sněhová bouře rozpadajícího se papíru. Avšak spousty tisíc jich skončily na palubách armadských lodí.

Vzducholodě neustále kroužily ve vzdušném prostoru města, přelétaly nad jednotlivými panstvími, nacházely si cestičky mezi těmi nejvyššími věžemi a stěžni, a rozhazovaly svůj náklad. Zvědaví a potěšení lidé chytali lístky přímo ze vzduchu. Ve městě, kde byl papír tak drahocenný, byla tato marnotratnost naprosto nevídaná.

Informace se šířily jako oheň. Když Bellis sestoupila na palubu *Chromolitu* – na vrstvu letáků šustících jako svlečená kůže –, všude kolem se už rozpoutaly debaty. Lidé stáli ve dveřích krámků a domů,

pokřikovali po sobě nebo si mumlali a smáli se, a v inkoustem zamazaných rukou třímali letáky.

Bellis vzhlédla a na levoboku spatřila, jak se nad Žhourem vzdaluje jedna z posledních vzducholodí, za níž se snášel další třepotající se oblak. Zvedla jeden z lístků, které jí vířily u nohou.

Armadští občané, stálo na něm, *po dlouhém a pečlivém bádání lze dosáhnout něčeho, co by vyrazilo dech našim prarodičům. Brzy spatříme úsvit nového dne. Jednou provždy změníme pohyb našeho města.*

Rychle očima přejížděla stránku, bleskově pročítala propagandistická vysvětlení, zpomalila až nad klíčovým slovem, zvýrazněným tučným písmem.

Avank…

Projela jí vlna zmatených pocitů. *Tohle jsem udělala já,* pomyslela si s podivnou hrdostí. *Tohle jsem spustila já.*

„Prvotřídní práce," broukal Tintinnabulum zamyšleně.

Dřepěl před Angevínou a strkal obličej a ruce do motoru v její kovové základně. Angevína se netečně a trpělivě odkláněla.

Tintinnabulum si byl už několik dní vědom u své služky změny, rozdílu v rachotu jejího stroje. Pohybovala se rychleji a přesněji, otáčela se v úzkých obloucích a zastavovala se bez skřípavého zpomalování. Snadněji zdolávala kymácející se armadské lávky. Zbavila se podrážděnosti – bylo pryč její neustálé pátrání a šmejdění po zbytcích uhlí a dřeva.

„Co se stalo s tvým motorem, Angevíno?" zeptal se jí. A ona mu to s úsměvem vyjadřujícím nesmírné, stydlivé potěšení ukázala.

Prohrabal se jí trubkami, stoicky si popálil ruce o kotel, prohlédl si přestavěné kovové vnitřnosti.

Tintinnabulum věděl, že armadská věda je hybrid. Měla podobně pirátský charakter jako městské hospodářství a politika, byla výsledkem loupeží a náhod – stejně pestrá a nedůsledná. Technici a thaumaturgové své dovednosti získávali na zařízeních, která byla zpuchřelá a staromódní, a na ukradených artefaktech tak složité konstrukce, že byly skoro nepochopitelné. Místní technika byla jedna velká slátanina.

„Ten člověk," zamručel s loktem vraženým do Angevínina motoru, kde si na zadní desce jejího trupu pohrával s třípólovým přepínačem, „ten člověk je možná jen příležitostný technik, ale… ta práce je prvotřídní. Na Armadě by to mnoho lidí nezvládlo. Proč to udělal?" zeptal se.

Na to mohla odpověděl jen neurčitě.

„Je důvěryhodný?“ pokračoval Tintinnabulum.

Tintinnabulum a jeho četa nepocházeli z Armady, ale jejich oddanost Ostrovodám byla nezpochybnitelná. O tom, jak se přidali k Armadě, kolovaly legendy – Milenci je vypátrali pomocí tajuplných metod a přesvědčili je, aby ve městě pracovali za nespecifikovanou mzdu. Rozestoupily se pro ně provazy a řetězy držící pohromadě strukturu Ostrovod. Panství se otevřelo a nechalo Tintinnabula vstoupit a usadit se v samém srdci města, které se za ním zase uzavřelo.

Toho rána i Angevína zvedla jeden z mnoha letáků, které zničehonic ucpaly armadské uličky, a dozvěděla se o účelu Ostrovodského projektu. Vzrušil ji, ale jak si záhy uvědomila, nijak zvlášť ji to nepřekvapilo. Už dlouho se pohybovala na doslech oficiálním diskusím, viděla knihy, které ležely na Tintinnabulově stole, všimla si načmáraných nákresů a zpola dokončených výpočtů. Jakmile zjistila, o co se Ostrovody ve skutečnosti pokoušejí, měla pocit, že to věděla celou dobu. Nepracuje snad pro Tintinnabula? A není to lovec?

Jeho pokoj byl plný důkazů. Knih – jediných, o nichž věděla, že nejsou střeženy v knihovně –, rytin, vyřezávaných klů, zlomených harpun. Kostí a rohů a kůží. Během let, kdy pro něho pracovala, Tintinnabulum a jeho sedmičlenná četa poskytovali Ostrovodám odborné znalosti. Rohatí žraloci a velryby a vorvani, pancířnaté paryby, lasturnatci obloukoví – přivábil je, harpunoval je a chytil, jako potravu, kvůli ochraně, pro zábavu.

Někdy, když se tato osmička setkávala, tiskla Angevína ucho na dřevo, ale obvykle zaslechla jen útržky zvuků. To ale stačilo, aby se dozvěděla o dráždivých věcech.

Slýchávala lodního blázna, Argentaria, kterého nikdo nikdy neviděl, jak jim spílá a vřeští na ně, že se bojí. Angevína pochopila, že mu to kdysi dávno způsobila nějaká jejich kořist, která zgalvanizovala jeho druhy. Hlubokomořským oblastem vtiskli svou autoritu, na tuto strašlivou říši dělali dlouhý nos.

Když je zaslechla, jak mluví o lovu, horovali jen pro ty největší úlovky: leviatana a lahamu, sépiového boha.

Proč tedy ne pro avanka?

Angevínu napadlo, že ji nic z toho nepřekvapuje.

„Je důvěryhodný?“ zeptal se Tintinnabulum.

„Je,“ přikývla Angevína. „Je to dobrý člověk. Je vděčný, že jsme ho ušetřili kolonií; Nový Krobuzon nemůže ani vystát. Nechal se přetvořit, aby se líp potápěl, aby líp pracoval v docích – teď je z něho

mořský tvor. Řekla bych, že je loajální jako jakýkoli rodilý Ostrovoďan.“

Tintinnabulum se zvedl a zavřel Angevínin kotel. Zamyšleně si kousal rty. Na stole vyhledal dlouhý, rukou psaný seznam jmen.

„Jak se jmenuje?“ zeptal se.

Přikývl, předklonil se a pečlivě dopsal *Tanner Vak.*

Kapitola osmnáctá

Šeptanda a ústně šířené zprávy sehrávaly na Armadě ještě významnější roli než v Novém Krobuzonu, ale i přesto na Armadě existovaly organizovanější sdělovací prostředky. Fungovali tu vyvolávací, kteří většinou vyřvávali polooficiální stanoviska toho kterého panství. K mání bylo několik informačních bulletinů a periodik, tištěných na papírech otřesné kvality a prosáknutých inkoustem, které se neustále recyklovaly.

Většina vycházela nepravidelně a byla k dostání jen tehdy, pokud se autorům a tiskařům zachtělo nebo když našli finanční zdroje. Řada z nich byla zdarma; většina byla tenoučká: jeden nebo dva složené listy hustě potištěné písmem.

Armadské síně uváděly řadu obhroublých a velice populárních divadelních a muzikálových představení, takže tyto publikace se jen hemžily recenzemi. V některých bylo možné nalézt dráždivé vzrušení a skandální odhalení, ale Bellis připadaly depresivně provinční. Těmi nejprovokativnějšími a nejkontroverznějšími tématy, o nichž se v nich psalo, byly zpravidla dohady o přerozdělování zabaveného zboží nebo o tom, které panství je zodpovědné za tu kterou kořist. A to byly jen ty informační bulletiny, kterým byla schopna porozumět.

V hybridním kulturním prostředí Armady bylo zastoupeno tolik různých žurnalistických tradic, kolik jich ve světě Bas-Lagu existovalo, a navíc se k nim přidaly jedinečné formy vzniklé přímo v pirátském městě. *Velice často* byl týdeník, který informoval pouze o úmrtích, a to ve verších. *Juhangirrův zájem,* vydávaný v Tobě-tebe-ti, se obešel beze slov a událostí, které považoval za zajímavé (podle kritérií, kterým Bellis nedokázala přijít na kloub), líčil v sériích primitivních kreseb.

Občas si přečetla *Vlajku* nebo *Volání Rady,* publikované v Bouďákově. *Vlajka* byla pravděpodobně nejlepším zpravodajským periodikem ve městě. *Volání Rady* byl politický věstník, který otiskoval polemiky mezi zastánci vládních systémů jednotlivých panství: bouďákovské demokracie, žhourské říše sluneční královny, ostrovodské „absolutistické benevolence“, Brukolakova protektorátu a tak dále.

Obě tiskoviny zůstávaly i přes svou hlasitě deklarovanou toleranci k nonkonformním názorům víceméně věrné bouďákovské Demokratické radě. Bellis, která už začínala chápat armadské politické boje, proto příliš nepřekvapilo, když se *Vlajka* i *Volání Rady* o přivolání avanka vyjadřovaly značně pochybovačně.

Zpočátku si dávaly pozor.

„Přivolání bude triumfem vědy,“ stálo v úvodníku *Vlajky,* „ale jsou tu určité otázky. Více hybné síly může městu jedině prospět, ale jaká bude její cena?“

Netrvalo dlouho a námitky získaly na důraznosti.

Ale dokud se Armada nechávala unášet senzačností pozoruhodného Ostrovodského prohlášení, hlasy nabádající k opatrnosti či přímo odmítavé byly v naprosté menšině. V hospodách – dokonce i v bouďákovských a suchopádských – vládlo nespoutané nadšení. Rozsah podniku, slibovaný odchyt *avanka,* byl, u všech bohů, fascinující.

Nicméně prostřednictvím několika listů, letáků a plakátů se projevoval i většinou opomíjený odpor skeptiků.

Začal nábor.

Do přístavu Basilio bylo svoláno mimořádné shromáždění. Tanner Vak si mnul chapadla a čekal. Nakonec předstoupil seržant gardistů.

„Mám tu seznam techniků a dalších odborníků, které Milenci povolali do speciální služby,“ zařval. Nakrátko se zvedla vlna šepotu a mumlání, která ihned odezněla. Nikdo nepochyboval, čeho se tato speciální služba týká.

Při vyslovení každého jména se z úst jeho nositele a okolostojících diváků ozval hlasitý jásot. Předvolávaní lidé Tannera nijak nepřekvapovali. Poznával v nich ty nejlepší ze svých kolegů: nejrychlejší dělníky, nejobratnější techniky, kteří byli v poslední době ve styku s tou nejmodernější technikou. Někteří z nich byli do města přivlečeni poměrně nedávno – neúměrné množství jich pocházelo z Nového Krobuzonu a více než hrstku tvořili přetvoři přímo z *Terpsichorie.*

To, že byl předvolán on sám, si uvědomil, až když ucítil, že ho po ramenou poplácává nějaký nadšený spolupracovník. Spadlo z něho napětí, o němž ani netušil, že se v něm nahromadilo, a uvolnil se. Uvědomil si, že na něco takového čekal. Zasloužil si to.

Na *Velké Východní* se už stačili shromáždit i jiní, dělníci z průmyslových zón, ze sléváren a laboratoří. Konaly se pohovory. Metalurgové byli oddělováni od inženýrů a od chymiků. Byli podrobováni zkouškám, posuzovaly se jejich odborné znalosti. Občas se sahalo k přesvědčování, nikoli však k nátlaku. Při první (neurčité) zmínce o anofelech, při prvních narážkách na povahu ostrova, několik mužů a žen spolupráci na projektu odmítlo. *Ale na tohle nepřistoupit vlastně nejde,* přiznal si v duchu, *ať se děje, co se děje.*

Po setmění, po ukončení zkoušek a dotazování, byli Tanner Vak a ostatní odvedeni do jedné ze síní na *Velké Východní.* Místnost byla obrovská a nádherná, vyzdobená mosazí a černým dřevem. Zůstalo v ní asi třicet lidí. *Tak si nás proseli,* pomyslel si Tanner.

Poslední zvuky, které bylo slyšet, umlkly, jakmile do síně vstoupili Milenci. Podobně jako onoho prvního dne i nyní je doprovázeli Tintinnabulum a Uther Dúl.

Co mi řeknete tentokrát? pomyslel si Tanner pomalu. *Budou to další zázraky? Další změny?*

Když Milenci promluvili, vylíčili jim celou historii ostrova i své plány, do nichž všechny v místnosti tímto zaangažovali.

Tanner se opíral o stěnu a poslouchal. Snažil se v sobě vzbuzovat skepticismus – projekt je tak absurdní, může selhat tolika způsoby! –, ale zjistil, že to nedokáže. Se stále zběsileji tlukoucím srdcem poslouchal Milence a Tintinnabula, kteří jemu a jeho společníkům vysvětlovali, jak se vydají do domoviny komářích lidí a jak budou pátrat po vědci, který už nemusí být mezi živými, aby se s ním poradili o konstrukci zařízení k odchycení toho nejúžasnějšího tvora, který kdy plaval v mořích Bas-Lagu.

Na jiném místě se konala tajná část kampaně proti Přivolání.

V srdci Suchopádu plul *Urok.* Obrovské starobylé plavidlo, vypasené a podmračené, pět set stop dlouhé a uprostřed hlavní paluby více než sto stop široké. Jeho rozměry, silueta a technické parametry byly jedinečné. Nikdo na Armadě si nebyl jistý, jak je starý ani odkud se původně vzal.

Ozývaly se hlasy, že Urok je falešný jako padělaný prsten. Nebyl to klipr, ani bark, ani vozová loď a koneckonců se nepodobal žádnému známému typu lodi: tvrdilo se, že nic tak prapodivného tvaru se nikdy

nemohlo plavit po moři. Cynici říkali, že Urok byl postaven na Armadě, uprostřed okolních lodí. Prý jej město nenalezlo a nepřivlastnilo si jej: nebyl ničím jiným než konstrukcí ze dřeva a železa vydávající se za znehybněnou loď.

Někteří však věděli své. Na Armadě bylo pořád několik málo jedinců, kteří se na *Urokův* příjezd pamatovali.

Mezi ně patřil i Brukolak, který se na něm tehdy sám plavil.

Probouzel se každou noc, když zapadlo slunce. Mimo dosah denního světla se šplhal na *Urokovy* barokní stěžňové věže. Natahoval ruku z úzkých oken a hladil hroty a šupiny, které visely z nepravidelných příčných ráhen. Nadlidsky citlivými konečky prstů cítil pod tenkými plíšky a keramickými a dřevěnými destičkami slabé pulzování energie, které připomínalo tep krve v kapilárách. Věděl, že nastane-li nutnost, *Urok* bude ještě schopný plavby.

Byl postaven před jeho odúmrtím či prvním zrozením. Byl sestrojen tisíce mil odsud, na místě, které nespatřil žádný živý Armaďan. Plovoucí město ono místo navštívilo před mnoha generacemi a Brukolak pevně doufal, že se tam nikdy nevrátí.

Urok byl měsíční koráb. Plavil se na zášlezích měsíčního světla.

Z jeho trupu se zvedaly podivné paluby podobné terénním vlnám. Charakterizovaly jej složité články mnohavrstevnatého můstku, průrva, která se mu táhla středem, podivný nepravidelný styl jeho oken a síní. Z rozsáhlé lodní plochy vyrážely vížky; některé fungovaly jako stěžně, jiné se nahodile zužovaly do prázdna. Podobně jako na *Velké Východní* ani na *Uroku* se nestavělo; a to ani navzdory přecpaným cihlovým slumům na lodích po jeho stranách. Ale zatímco *Velká Východní* zůstala nedotčena ze zásady, stavební činnost na měsíčním korábu nikdo nikdy nenavrhl. Jeho anatomie by to nedovolila.

Za dne vypadal mdle a nezdravě. Nebyl na něj hezký pohled. Ale když sluneční svit pohasl, povrch se mu roztetelil slabým perleťovým přísvitem, jako by jej zaplavily přízračně barvy. Tehdy začal nahánět hrůzu. A v té chvíli se po jeho palubách začal procházet Brukolak.

Někdy do jeho strašidelných síní svolával schůzky. Svolával své odmrtvé důstojníky k rozpravám o suchopádských záležitostech, jako byla například krevní daň, místní desátek. *Tím se lišíme od ostatních*, opakoval jim. *Tak získáváme sílu a zajišťujeme si loajalitu svých občanů.*

Té noci, zatímco Tanner Vak a další lidé zasvěcení do Ostrovodského projektu spali nebo uvažovali, co budou muset dělat, Brukolak na palubě *Uroku* vítal návštěvníky: delegaci bouďákovské rady, která naivně věřila, že se dostavila a schází v tajnosti (Brukolak

se žádnými podobnými iluzemi nekojil: ze změti kroků, které slyšel na okolních lodích, jedny vybral a připsal je ostrovodskému špionovi).

Bouďákovští radní byli na měsíčním korábu celí nesví. V hloučku klusali v patách Brukolakovi, jemuž nechtěli dát najevo svou úzkost. Brukolak, vědom si faktu, že jeho hosté budou vyžadovat světlo, nechal na chodbách rozsvítit louče. Rozhodl se nepoužít plynové lampy, aby si užil trochy zlomyslného potěšení z okázalosti a z vědomí, že stíny vrhané loučemi se budou na úzkých lodních chodbách nepředvídatelně a dravě mihotat jako netopýři.

Oválná zasedací síň byla zasazena do nejširší lodní věže, odkud se shlíželo padesát stop na palubu. Byla honosně a stroze zařízena a vykládána gagátem, cínem a jemně opracovaným olovem. Nehořely tu svíce ani oheň, interiér naopak s klinickou jasností vykreslovala ledová zář: na lodních stěžních se soustřeďovalo měsíční a hvězdné světlo, odkud se zesílené vysílalo žilnatinou zrcadlových šachet, aby se jako krev rozlilo do síně. Zvláštní osvětlení zbavovalo scénu jakékoli barvy.

„Pánové, dámy," pronesl Brukolak svým hrdelním šepotem.

Usmál se a odhrnul si husté kadeře; dlouhým, hadím jazykem ochutnal vzduch; hostům pokynul, aby se rozsadili kolem stolu. Díval se, jak si hledají místa – lidé, hočiové, llorgissové a další –, jak na něho všichni upírají ostražité pohledy.

„Byli jsme přetaktizováni."

Suchopád se velmi podobal Ostrovodám. Paluby stovek plachetnic, nákladních člunů a nejrůznějších vraků ozařovala ve tmě světla a neslo se nad nimi povykování z hospod a divadel.

Nad všemi však tiše bděla pokřivená silueta *Uroku*. Na veselící se suchopádské kumpány dohlížel bez komentáře, výtek či nadšení, a oni mu odpovídali občasnými pohledy plnými jakési ostražité, rozpačité pýchy. Připomínali si, že mají více svobody a možností projevu než Ostrovoďané; více ochrany než občané Tobě-tebe-ti; více samostatnosti než Panáčník.

Obyvatelé Suchopádu věděli, že řada občanů jiných panství považuje krevní daň za příliš vysokou cenu, ale to byl hloupý názor upejpavců. Lidé ze Suchopádu poukazovali na to, že nejhlasitější námitky vždy vznášejí armadští nováčci – pověrčiví cizinci, kteří se ještě neseznámili s armadskými zvyklostmi.

Obyvatelé nováčky upozorňovali, že v Suchopádu nikdo nikoho nebičuje. Všichni, kdo nosí suchopádský odznak, dostávají příspěvky na zboží a zábavu. Při rozhodování o důležitých záležitostech Brukolak svolává shromáždění, kde může každý vyjádřit svůj názor.

Ochraňuje je. V Suchopádu se nesetkají s anarchickou, násilnou vládou, která je praktikována v jiných částech města. Suchopád je bezpečný, civilizovaný, jeho ulice jsou udržované. Krevní daň je rozumná cena.

Za svým panstvím si stáli, byť nejistě. Urok představoval jejich talisman a bez ohledu na to, jak odvázané a chaoticky probíhal kterýkoli večer, občas se zadívali k jeho siluetě, jako by v ní hledali pocit jistoty.

Té noci, jako ostatně každé noci, věže *Uroku* rozkvetly nezemskou září známou jako světcův oheň.

Čas od času se rozhořel na všech lodích – během bouřek, nebo když byl příliš suchý vzduch –, ale na měsíčním korábu se zjevoval s jistotou a pravidelností přílivu.

Slétala se k němu hejna ptáků, netopýrů a můr a tancovala v jeho záři. Noční tvorové do sebe naráželi a vrhali se po sobě a někteří se pouštěli níže, kde na ně číhala další menší světélka linoucí se z oken. V Brukolakově zasedací síni radní z Bouďákova vzhlíželi ke stěnám, celí rozpačití z neustávajícího bubnování drobných křídel o sklo.

Zasedání neprobíhalo dobře.

Brukolak se všemožně snažil. Upřímně se s radními pokoušel navázat kontakt, spolupracovat s nimi, navrhovat strategie, posuzovat možnosti. Ale měl potíže ukočírovat své zastrašovací schopnosti. Ty tvořily podstatu jeho moci a taktiky. Nenarodil se na Armadě: poznal desítky měst a národů, za života i za odúmrtí, a jednu věc pochopil naprosto jasně: kdyby nežili ve strachu živí, pak by v něm žili upíři.

Mohli se samozřejmě stylizovat jako neúprosní noční dravci, když se plížili a skrývali ve městech a vydávali se v noci na lov, ale spali a krmili se ve strachu. Živí jejich přítomnost netolerovali – odhalení znamenalo opravdovou smrt. To mu připadlo nepřijatelné. Když před dvěma staletími uvedl na Armadu hemofagii, přišel do města, v němž neexistovala reflexivní, vražedná hrůza z jeho rasy – přišel na místo, kde mohl volně žít.

Ale Brukolak vždy chápal pravidla. Nebojí se živých, takže živí se musejí bát jeho. O to se vždycky snadno postaral.

A nyní, kdy měl intrikování až po krk, kdy toužil po společném postupu, kdy potřeboval pomoc a měl k dispozici jen tuto různorodou směsici úředníků, zjišťoval, že překonat dynamiku hrůzy je nad jeho síly. Bouďákovská rada se spolupráce s ním příliš děsila. Každým pohledem, každým olíznutím zubů, každým výdechem a pomalým zatnutím pěstí jim připomínal, kdo je.

Možná to nic neznamená, uvažoval vztekle. Jak by mu mohli pomoci? O Jizvě jim říci nemohl. Ptali by se ho, jak o ní ví, a on by

nemohl odpovědět; pak by mu nevěřili. Nebo by se jim mohl pokusit vysvětlit, jak se mají věci s Dúlem, ale pak by ho považovali za zrádce, který si vyměňuje tajemství s ostrovodským důvěrníkem. A pořád by mu skoro jistě nevěřili.

Uthere, pomyslel si pomalu, *jsi chytrý, manipulativní hajzl.*

Zatímco seděl v této síni obklopen svými domnělými spojenci, mohl myslet jedině na to, o kolik větší spřízněnost cítí k Dúlovi, kolik toho má s Dúlem společného. Nedokázal setřást dojem – který nedával vůbec žádný smysl –, že oni dva spolupracují.

Brukolak seděl a poslouchal dogmatická stanoviska a ubohé argumenty radních, které děsila změna a kteří si dělali starosti s rovnováhou moci. Trpělivě snášel absurdní a nesmyslné úvahy zcela odtržené od skutečné podstaty problému. Ozývaly se dohady o opravdové povaze provinění Milenců. Padaly návrhy, že by se mohli obrátit na ostrovodské úředníky přímo pod nosem jejich vládců – bezbarvé a neproveditelné představy, jimž chyběla jakákoli metodičnost.

V jedné chvíli se někdo u stolu zmínil o Simonu Fenčovi. Nikdo nevěděl, o koho jde, ale jeho jméno se objevovalo stále častěji v souvislosti s menšinou, která se stavěla proti Přivolání. Brukolak netrpělivě čekal, až uslyší nějaký konkrétní návrh. Ale debata se znovu rychle zvrhla do prázdného tlachání. Čekal a čekal, ale nebylo řečeno nic významného.

Cítil, jak se na odvrácené straně světa pohybuje slunce. Když chybělo něco přes hodinu do úsvitu, vzdal se veškerých pokusů ovládat se. „U zkurvených bohů," zavrčel svým hřbitovním šepotem. Radní okamžitě a vyděšeně zmlkli. Brukolak vstal a rozhodil rukama. „Už vás poslouchám několik hodin," zasyčel, „jak trousíte ty svoje banální sračky. Otřepaná klišé a projevy zoufalství. Jste *neschopní.*" Slovo mu z úst splynulo jako pekelná kletba. „Jste budižkničemové. Jste bezvýznamní. Vypadněte z mé lodi."

Nastalo krátké ticho a pak se zástup radních začal hromadně zvedat; skoro všichni se neúspěšně snažili uchovat si alespoň část své důstojnosti. Jedna radní – Vordakina, jedna z těch lepších, žena, k níž Brukolak cítil ještě poslední zbytky úcty –, otevřela ústa, aby vznesla námitku. Zesinala, ale neustoupila.

Brukolak rozepjal ruce nad hlavou jako křídla, otevřel ústa, vyplázl jazyk a se zlověstně zaťatými prsty scvakl tesáky plné jedu.

Vordakina rychle zavřela pusu a se vztekem a strachem ve tváři následovala své druhy ke dveřím.

Když všichni odešli, Brukolak už o samotě ztěžka dosedl do křesla. *Mazejte domů, vy jedny zasraný krevní konzervy*, pomyslel si.

Pak se nečekaně ledově zazubil, když si vzpomněl na groteskní pantomimu, s níž je vyprovodil. *U Měsícových koulí*, pomyslel si trpce, *oni si snad myslí, že se umím proměnit v netopýra.*

Když si vybavil jejich hrůzu, znenadání si vzpomněl na jediné další místo, kde mohl žít otevřeně jako odmrtvý, a zachvěl se. Výjimka z pravidla, jediné místo, kde mezi živými a upíry neplatila zásada strachu. *Díky pánům krve, vyzpovídaným, bohům soli a ohně, že se tam nebudu muset nikdy vrátit.* Na ono místo, kde se zbavil – kde se byl donucen zbavit – veškeré přetvářky, veškerých iluzí. Kde byla obnažena skutečná povaha živých, mrtvých i odmrtvých.

Vlast Uthera Dúla. V horách. Vzpomněl si na studené hory, na nemilosrdné hromady kamení, které byly mnohem shovívavější než zkurvené Dúlovo město.

Kapitola devatenáctá

Do obrovských dílen ve Žhouru dorazila mimořádná zakázka.

Jedním z pilířů žhourské ekonomiky byla stavba vzducholodí. Pokud šlo o ztužené, poloztužené a neztužené vzducholodě, aerofloty a stroje, žhourské továrny byly zárukou kvality.

Největším plavidlem na armadském nebi byla *Arogance*. Byla ukořistěna před několika desetiletími, poničená v důsledku jakési záhadné bitvy, a na Armadě zůstala jako rozmar a pozorovatelna. Městské mobilní aerostaty, které si poklidně vrčely ve vzduchu nad městem a honosily se nepatřičnými jmény jako *Barakuda*, dosahovaly jen poloviny její velikosti – ty největší z nich měly na délku jen něco přes dvě stě stop. Techniky omezoval prostor – na celé Armadě nebyl dostatek místa pro gigantické hangáry, kde by se dala vyrábět obrovská plavidla podobná těm největším novokrobuzonským vzdušným korábům, výzkumným a myršockým vzducholodím o sedmi stech stopách kovu a kůže. A navíc Armada taková plavidla ani nepotřebovala.

Prozatím, jak se zdálo.

Ráno po rozhozu letáků si nevěřícně se tvářící předák svolal všechny zaměstnance Leteckých dílen na *Starosti:* sešívače, techniky, návrháře, metalurgy a bezpočet dalších profesí. V továrně v přestavěném parníku je uprostřed koster opuštěných vzducholodí přerývaným hlasem seznámil s povahou zakázky.

Měli na ni dva týdny.

Silas měl pravdu, napadlo Bellis. Neexistuje způsob, jak by se mohl nenápadně vetřít do výsadku na komáří ostrov. Dokonce i ona,

odříznutá od městských skandálů a intrik, se s rostoucí pravidelnosti čas od času doslechla o Simonu Fenčovi.

Ovšemže šlo pořád o nejasné zvěsti. Carrianne utrousila něco o komsi pochybujícím o Přivolání, kdo si přečetl leták šířený někým jako Fink či Feč nebo Fenč. Šekel Bellis řekl, že si myslí, že Přivolání je skvělý nápad, ale že slyšel, jak nějaký Fenč namítá, že si Milenci koledují o potíže.

Pořád ji omračovala Silasova schopnost vetřít se pod slupku města. To mu nehrozí nebezpečí? divila se. Copak po něm Milenci nepátrají?

Při vzpomínce na Šekela se musela usmát. Už nějakou dobu nemohla pokračovat ve vyučování, ale když ji nedávno navštívil, našel si několik rychlých, hrdých minut, aby jí ukázal, že její pomoci už není třeba.

Přišel se jí zeptat, co bylo v knize Krüacha Auma. Šekel nebyl žádný hlupák. Bylo mu jasné, že kniha, kterou jí předal, musí mít souvislost s překotnými událostmi minulého týdne – s kaskádou letáků, úžasným plánem, Tannerovým zvláštním novým úkolem.

„Měl jsi pravdu," potvrdila mu. „Chvíli mi trvalo, než jsem tu knihu přeložila, ale když jsem si uvědomila, co je zač – jaký se v ní líčí experiment…"

„Přivolali v ní avanka," přerušil ji Šekel a Bellis jen přikývla.

„Když jsem si uvědomila, co je ta kniha zač," pokračovala, „postarala jsem se o to, aby ji uviděli Tintinnabulum a Milenci. Bylo to něco, co potřebovali, součást jejich plánu…"

„Kniha, kterou jsem *já* našel," dodal Šekel a začal se nevěřícně usmívat.

V Leteckých dílnách na *Starosti* získávala tvar obrovitá kostra z drátů a oblých nosníků.

V jednom koutě nesmírné haly trůnilo těžké mračno žlutohnědé kůže. Kolem ní seděla stovka mužů a žen s tlustými, jako prst dlouhými jehlami, a oběma rukama ji sešívali. Stály tu kádě s chymikáliemi, pryskyřicí a gutaperčou, které měly zalepit gigantické plynové vaky. Dřevěné rámy a kovové součásti, ještě rozžhavené z výhní, začínaly nabývat obrysů řídících a pozorovacích gondol.

Dílna na *Starosti*, i navzdory velikosti, nedokázala obsáhnout zakázku v konečné podobě. Všechny hotové komponenty musely být Převezeny na prázdnou palubu *Velké Východní*, kde byly na svá místa vsazeny vaky, kde byly snýtovány jednotlivé díly kostry a kde byl našit kožený obal.

Velká Východní byla pro takovou práci jediným dostatečně velkým místem.

Byl řetězdek dvacátého, neboli sedmého nebede sokola – Bellis už bylo jedno, jak to počítala. Se Silasem se neviděla už čtyři dny.

Vzduch byl teplý a tetelil se ptačím zpěvem. V bytě Bellis zápasila s klaustrofobií, ale když vyšla na ulici, nepříjemný pocit nevyprchal. Připadalo jí, jako by se domy a lodní boky v oceánském vedru potily. Svůj názor na moře nezměnila: jeho velikost a jednotvárnost ji urážely. Ale toho rána znenadání a naléhavě potřebovala utéct zpod městských střech.

Vyčítala si, kolik času strávila čekáním na Silase. Netušila, co se s ním stalo, ale pocit, že je sama, že se už třeba nevrátí, ji rychle zatvrdil. Uvědomila si, jak zranitelnou se stala, a znovu kolem sebe vystavěla zeď, jako kostěnou schránku. *Sedím a čekám jako malé děcko,* pomyslela si vztekle.

Každý den pro ni přicházela garda a odváděla ji k Milenci a Tintinnabulovi a lovcům z *Bobra* a výborům, jejichž roli při Přivolání vůbec nerozuměla. Její překlad byl podrobován pečlivému zkoumání a pitván na kousky: musela se setkávat s mužem, který četl ve vysoké kettštině, i když ne tak dobře jako ona. Vyptával se jí na komplikované podrobnosti: proč zvolila tento čas, tento slovní druh? Proč toto slovo převedla tímto způsobem? Vystupoval bojovně a Bellis nacházela jisté potěšení, když mohla podkopávat jeho sebejistotu.

„A tady na téhle stránce," vyštěkl při jedné typické výměně názorů, „proč překládat slovo *morghol* jako 'ochotný'. Vždyť znamená přesný opak!"

„Kvůli rodu a času," odpověděla s ledovým klidem. „Celá věta je v ironickém průběhovém čase." Skoro dodala *někteří si ho běžně pletou s plusquamperfektem,* ale ovládla se.

Neměla sebemenší ponětí, k čemu všechno to vyptávání slouží. Měla pocit, jako by ji chtěli vysát. Na svoji práci byla opatrně hrdá. Vidina projektu i ostrova ji naplňovala nadšením, pak si ale rychle přitahovala uzdu, jako by se v ní odehrával souboj mezi rodící se touhou a nevrlými, mrzoutskými odpověďmi zajatkyně.

Ale zatím jí nikdo neřekl, zda se zúčastní výpravy na ostrov, a to bylo na jejím plánu to nejpodstatnější. Uvažovala, zda se něco nepokazilo. A navíc se slehla zem po Silasovi. Možná nastal čas pro novou taktiku, říkala si suše. Rozhodla se, že kdyby nic nevyšlo, kdyby ji nechali na Armadě a vzali si jiného tlumočníka, poví jim celou pravdu. Poprosí je o slitování s Novým Krobuzonem, řekne jim

o chystaném útoku ďasovců, aby věděli, co se děje, a poslali do města varování místo ní.

Ale s palčivým strachem si vzpomněla na slova Uthera Dúla, která pronesl těsně předtím, než zastřelil kapitána Myzoviče. *Mocnosti, kterou zastupuji, je Nový Krobuzon zcela ukradený,* řekl tehdy. *Zcela ukradený.*

Přešla most Whisky z *Černé tečky,* barže na vnějším okraji Ostrovod, na široký klipr *Dariochův zájem.*

Ulice Panáčníka jí připadaly bezútěšnější než Ostrovody, střízlivější. Fasády, pokud vůbec stály, byly strohé. Dřevo bylo vydrhnuté a nařezané do střízlivých opakujících se vzorů. Pompova třída byla tržní ulice a sousedila jak s Ostrovodami, tak s Hodinářským ostrohem, a její dlažba se jen hemžila vozíky, zvířaty a nakupujícími návštěvníky – cheprijkami, lidmi a příslušníky jiných ras –, kteří se tu pošťuchovali se strupobijci, tvořícími polovinu obyvatelstva Panáčníka.

Bellis strupobijce už rozeznávala i beze zbrojí, podle výrazné, těžkopádné fyziognomie a popelavě bledé pokožky. Prošla kolem chrámu se ztichlými krevními sirénami, se strážci ozdobenými krunýři strupoviny. Za ním se nacházelo herbarium, se svazky látek svíravého účinku, z nichž se v teple linula velmi ostrá vůně.

Visely tu sáčky s jasně žlutým krvichem, z něhož se po svaření dělal čaj s protisrážlivými účinky. Bellis viděla muže i ženy, kteří jej pili z kotle. Užívali jej, aby se uchránili před sraženinami: strupobijci byli náchylní k náhlému a naprostému srážení krve přímo v žilách. To je bleskově a bolestivě zabíjelo a v mukách měnilo ve zkroucené sochy.

Bellis stála mezi vyjetými kolejemi před skladištěm, ustoupila z cesty zvířeti táhnoucímu potah, nějakému kříženci zakrslých koní, a vstoupila na pohupující se lávku, jež vedla do klidnější části města. Zastavila se mezi loďmi a rozhlédla se po mořské hladině. Spatřila podsaditou vozovou loď, oblé tvary kogy, vypasený kolesový parník. A za nimi další plavidla. Každé z nich zachycené sítí mostů, zavěšených na zlehka zvonících rampách.

Pohyboval se po nich nepřerušovaný proud lidí. Cítila se osamělá.

Zahrada Soch zabírala přední část dvě stě stop dlouhé korvety. Děla z ní dávno zmizela; komínové nástavce a stěžně byly zničeny.

V zahradu hladce přecházelo malé náměstíčko s kavárnami a hospůdkami, jako pláž v moře. Bellis cítila, jak se jí proměnil terén

pod nohama, když přešla z dřevěných chodníků a štěrkových pěšin na měkkou půdu zahrady.

Velikostí odpovídala jen zlomku Krúmova parku a tvořil ji kus země s mladými stromky a zastřiženou travou posetou sochami nejrůznějších stylů a materiálů, které se tu hromadily už desítky let.

Pod stromy a uměleckými díly stály lavičky z ohýbaného železa. A na okraji parku, za nízkým zábradlíčkem, se rozlévalo moře.

Bellis při pohledu na ně zatajila dech. Nemohla si pomoci.

Lidé seděli u stolků s likéry a čajovými soupravami, nebo se procházeli po zahradě. Na slunci vypadali jasně a pestrobarevně. Zatímco se na ně tak dívala, jak klidně korzují a usrkávají, skoro zavrtěla hlavou, když si vzpomněla, že jsou to piráti: prošedivělí, zjizveni, ozbrojení, tyjící z loupeží. Všichni to jsou piráti.

Cestou si prohlédla své oblíbené sochy: *Hrozivý Rossignol; Panenku a zuby.*

Posadila se, minula pohledem *Návrh,* kus bezvýrazného nefritu podobného náhrobnímu kameni, přes dřevěnou zídku dál na moře – na parníky a vlečné čluny zarputile táhnoucí město. Spatřila také, že je na hranici armadských vod kryjí dva dělové čluny a ozbrojená vzducholoď.

Kolem okraje města vyplouvala na širé moře pirátská briga. Sledovala ji, jak vyráží na jeden, dva, tři či čtyři měsíce dlouhou dobyvačnou výpravu. Řídí se vůlí svého kapitána? Řídí se nějakým velkolepým plánem, který si předávají vládci panství?

Na druhé straně, ve vzdálenosti několika mil, Bellis zahlédla parník, který se naopak k městu přibližoval. Byla to zjevně armadská loď nebo možná nějaký privilegovaný obchodní koráb. Napadlo ji, že může připlouvat ze vzdálenosti tisíce mil. Když se vydal na cestu, Armada se mohla plavit v úplně jiném moři. A přesto, když dokončil svůj úkol – loupeže, rabování –, neomylně se vracel domů. Zde tkvělo jedno z přetrvávajících armadských tajemství.

Za Bellis se náhle ozvala záplava ptačího zpěvu. Nevěděla a ani nestála o to poznat, jaký ptačí druh jí tak zpívá, ale poslouchala se zaujetím amatéra. A potom, jako by ho ptačí fanfáry ohlásily, jí do zorného pole vstoupil Silas.

Bellis sebou trhla a už začala vstávat, ale když kolem ní procházel, ani nezpomalil.

„Zůstaň sedět," pronesl úsečné, postavil se k zábradlí a vyklonil se přes hrazení lodě. Bellis strnula a čekala.

Silas zůstával stát, aniž se na ni podíval, kus od ní. Nějakou dobu tak setrvávali.

„Nechávají sledovat tvůj byt," řekl nakonec. „Proto jsem nepřišel. Proto jsem se držel v ústraní."

„Sledují mě?" optala se Bellis a hnusilo se jí, jak neschopně to zní.

„To je moje práce, Bellis," Silas na to. „Vím, jak se to dělá. Rozhovory jim můžou prozradit jen něco. Potřebují si tě proklepnout. Nemělo by tě to překvapovat."

„A… zrovna *teď* mě sledují?"

Silas sotva znatelně pokrčil rameny.

„Myslím, že ne." Pomalu se otočil. „Myslím, že ne, ale jistý si být nemůžu." Při řeči stěží pohyboval rty. „Stáli před tvým domem čtyři dny. Šli za tebou přinejmenším na okraj Panáčníka. Myslím, že tam ztratili zájem, ale nechci to riskovat.

Jestli si nás spojí, jestli si uvědomí, že se jejich tlumočnice schází se Simonem Fenčem… pak jsme v hajzlu."

„Silasi." Bellis mluvila s ledovou odevzdaností. „Já nejsem jejich tlumočnice. Nepožádali mě, abych s nimi jela. Myslím, že musí mít někoho jiného…"

„Zítra," řekl. „Požádají tě zítra."

„Opravdu?" zeptala se Bellis klidně. Žaludek se jí však chvěl vzrušením, předtuchami nebo čímsi jiným. Ovládla se a nezeptala se ho *O čem to mluvíš?* ani *Jak to víš?*

„Zítra," zopakoval. „Věř mi."

Věřila mu. A najednou se jí málem udělalo zle, když spatřila, jak bez zjevné námahy proniká vrstvami intrik. Chapadla vlivu a získávání informací měl zapuštěná tak hluboko, že se podobal nějakému cizopasníkovi, který se informacemi přímo živí a vysává je zpod kůže města. Bellis k němu vzhlédla s obezřetným respektem.

„Zítra si pro tebe přijdou," pokračoval. „Ocitneš se ve výsadku. Plán je takový, jak jsme se o něm bavili. Na ostrově vás nechají dva týdny, takže budeš mít čtrnáct dní na to, abys doručila informace na nějakou dreersamherskou loď. Budeš mít k dispozici všechno potřebné, abys je dostala do Nového Krobuzonu. Postarám se o to."

„Opravdu si myslíš, že je přesvědčíš?" zeptala se Bellis. „Na sever od Šankelu moc často nejezdí – Nový Krobuzon je asi tisíc mil mimo jejich trasy."

„U Drmola, Bellis…" Silas pořád mluvil přidušeným hlasem. „Ne, já je nepřesvědčím. Já tam nebudu. Přesvědčit je budeš muset *ty*."

Bellis podrážděně zamlaskala, ale nic neřekla.

„Donesu ti, co bude třeba," dodal. „Dopis v sůlštině a ragamolštině. Pečetě, rady, papíry a důkazy. Dost věcí na to, aby přesvědčily kaktusíkovské obchodníky k plavbě na sever. Dost věcí na

to, aby novokrobuzonská vláda poznala, co se děje. Dost věcí na to, aby město ochránila.“

Park se pohupoval v rytmu moře. Sochy se narovnávaly a vrzaly. Bellis i Silas mlčeli. Chvíli bylo slyšet jen šplouchání vody a štěbetání Ptáků.

Poznají, že jsme naživu, pomyslela si Bellis. *Přinejmenším poznají, že je naživu on.*

Rychle tuto myšlenku zapudila. „Budeme je varovat,“ pronesla rozhodně.

„Budeš muset najít způsob,“ poznamenal Silas. „Uvědomuješ si co je tady v sázce?“

Nemluv se mnou jako s nějakým zasraným debilem, pomyslela si vztekle, ale Silas se jí na okamžik podíval do očí a vypadal naprosto vyrovnaně.

„Uvědomuješ si,“ zeptal se, „co budeš muset udělat? Budou tam stráže, armadské stráže. Budeš se přes ně muset dostat. Budeš se muset dostat přes anofely, do Drmola. Zvládneš to?“

„Postarám se o to,“ pravila Bellis ledovým hlasem a Silas pomalu přikývl. Zase se zdálo, že bude pokračovat, ale na zlomek vteřiny jako by váhal, co má vůbec říci. „Už nebudu… mít příležitost se s tebou setkat,“ dodal pomalu. „Měl bych si od tebe držet odstup.“

„Ovšem,“ opáčila Bellis. „Teď už nesmíme nic riskovat.“

Výraz v jeho tváři prozrazoval nespokojenost, pocit jakési nenaplněnosti. Bellis se zatvářila vyčkávavě.

„Omlouvám se za to a za…“ odmlčel se. Pokrčil rameny a odvrátil zrak. „Až se vrátíš, až bude všechno vyřízeno, možná pak budeme moct…“ Hlas mu zanikl v okolním šumu.

Bellis při projevu Simonova smutku pocítila náznak mírného překvapení. Ona nic necítila. Nebyla ani zklamaná. Oba v sobě něco hledali a něco našli, pracovali na společné věci (jak absurdně skromně označovali svůj projekt), ale to bylo všechno. Nepociťovala k němu žádnou zášť. Cítila k němu dokonce zbytky lásky a vděčnosti, tenké jako vrstva mastnoty. Ale nic víc. Jeho přerývaná slova, lítost a omluvy a náznaky hlubších citů ji překvapovaly.

Bellis s rostoucím zájmem zjišťovala, že ji vlastně tak úplně nepřesvědčil. Nevěřila jeho narážkám. Nemohla vědět, jestli jim věří on sám, ale ona si najednou uvědomila, že jim nevěří.

A to ji uklidňovalo. Když odešel, zůstala bez hnutí sedět, s rukama složenýma v klíně, s nehybnou bledou tváří, a nechávala se ovívat větrem.

Přišli a řekli jí, že vyžadují její jazykové schopnosti, že se má vydat na vědeckou výpravu.

Na *Velké Východní,* v jednom z nízkých shluků místností stěží jedno či dvě patra nad palubou, se dívala na okolní ostrovodské lodě a na čelen *Velké Východní,* který vyčníval nad nimi. Komíny měla loď čisté; stěžně, holé jako uschlé stromy, se na ní tyčily dvě stě tři sta stop do výšky; části pod palubou měly zabudované ve vrstvách jídelen a mezipater.

Po celé délce paluby se jako kusy polámané fosílie rozprostíraly vnitřnosti obrovité vzducholodi. Kovové obruče podobné pásům ze sudů nebo žebrům; vrtule a jejich motory; velikánské splasklé plynové vaky. Táhly se stovky stop podél hrazení *Velké Východní,* v těsné blízkosti základen stěžňů. Sestavovaly je čety techniků; po částech dávaly dohromady celou vzducholoď. K Bellis přes okna doléhal rachot a odlesky horkého kovu.

Pak přišli Milenci a informační schůzka mohla začít.

V noci zjistila, že trpí nespavostí. Přestala se pokoušet usnout a váhavě se zase pustila do psaní dopisu.

Měla pocit, jako by se všechno odehrávalo v nějakém oparu. Každý den byla eskortována na *Velkou Východní.* Každý den se v oné místnosti scházelo možná pětatřicet mužů a žen. Někteří byli přetvoři. U jednoho dvou z nich si byla jista, že pocházejí z *Terpsichorie.* Poznala Šekelova kamaráda Tannera Vaka a všimla si, že i on ji poznal.

Zcela znenadání se oteplilo. Město svou hlemýždí rychlostí doplulo do nové mořské oblasti. Vzduch byl suchý a každý den bylo takové horko, jako za těch nejextrémnějších dnů novokrobuzonského léta. Bellis se z toho neradovala. Zírala na novou krutou oblohu a cítila, jak v jejím vlivu ztrácí sílu. Potila se, méně kouřila a nosila lehčí oblečení.

Lidé chodili svlečení do půl pasu a nebe bylo plné poletujících letních ptáků. Voda kolem města byla čistá a u hladiny bylo vidět velká hejna barevných ryb. Z bočních ostrovodských uliček se začal linout puch.

Porady vedl Hedrigall a další jemu podobní – násilně naverbovaní kaktusíci, kdysi působící jako obchodníci a piráti v Dreer Samheru. Hedrigall byl výtečný řečník, jehož vypravěčská průprava napomáhala tomu, že popisy a vysvětlení zněly jako mimořádně vzrušující příběhy. Byla to nebezpečná vlastnost.

Bellis a jejím novým druhům vyprávěl o ostrově anofelů. A když ho tak Bellis poslouchala, začala uvažovat, zda na sebe nevzala úkol, který nebude schopna splnit.

Na schůzky přišel někdy i Tintinnabulum. Vždy byl přítomen jeden či oba Milenci. A někdy, k Bellisině znepokojení, vedle shromážděných postával i Uther Dúl, opíral se o stěnu, ruku na jílci meče.

Nedokázala od něho odtrhnout oči.

Vzducholoď venku nabývala tvar jako gigantická velryba nejasných obrysů. Bellis sledovala, jak se v jejím trupu vztyčují žebříky.

Jak v ní rostou křehce vyhlížející kajuty. Jak se na patřičná místa upevňuje dehtem a mízou natřená kůže.

Napřed to byl shluk dílů, rozsekaný trup, pak rozdělaný celek, z něhož se nyní stávala ohromná vzducholoď, která se povalovala na palubě. Připomínala hmyz, který se právě vydral z kukly: příliš slabý na to, aby vzlétl, ale už zřetelně prozrazuje, čím bude.

Bellis seděla za horkých nocí sama v posteli, potila se a kouřila, strašlivě se děsila toho, co musí udělat, ale zároveň se skoro tetelila vzrušením. Někdy vstávala a procházela se, jen aby uslyšela, jak nohama pleská o kovovou podlahu; vychutnávala si pocit, že je v místnosti jediným tvorem vydávajícím nějaký zvuk.

Kapitola dvacátá

Krátké, nepříjemně horké dny a nekonečné, upocené noci. Denní světlo sice s narůstajícím počtem týdnů vydrželo déle, ale pořád se s nástupem večera vytrácelo a neúměrně protahovaná letní noc odčerpávala městu sílu.

Na spojnicích panství se odehrávaly vlažné souboje. Rváči z Ostrovod, kteří vyrazili ven popíjet, občas skončili ve stejné nálevně jako skupinka ze Suchopádu. Zpočátku se ozvalo jen několik nevrlých šeptaných poznámek: ostrovodští hoši utrousili něco o milovnících pijavic nebo démonových teplouších. Suchopádská partička si neodpustila pár hlasitých vtipů o úchylácích u kormidla a bouřlivě se smála nejapným slovním hříčkám o chlastu.

Po několika panácích, dávkách nebo potáhnutích začaly létat rány, ale jaksi to jen zřídkakdy vypadalo, že by protivníci vkládali do potyčky veškerou energii. Dělali, co se od nich očekávalo – sotva něco víc.

O půlnoci se ulice začínaly vylidňovat a kolem druhé či třetí ráno byly z větší části prázdné.

Hučení z okolních plavidel nikdy neustávalo. Na zádích starých lodí v různých průmyslových zónách balancovaly páchnoucí a dýmající továrny a dílny, které nikdy nepolevovaly v práci. Městskými stíny se pohybovaly noční hlídky, každá ve stejnokroji svého panství.

Armada se nepodobala Novému Krobuzonu. Tady neexistovala alternativní ekonomika odpadu, špíny a přežívání: sklepy prázdných budov neposkytovaly přístřeší zástupům žebráků a bezdomovců. Nebyly tu skládky, kde by se dalo něco ukořistit: městské smetí bylo zbaveno všeho, co se dalo znovu použít, a zbytek se shazoval společně

s mrtvolami do moře, kde se poslední pozůstatky rozpadávaly při cestě do hlubin.

Přes šalupy a fregaty se táhly slumy, splácané přístřešky, které plesnivěly v prosoleném ovzduší a horku a ronily na své obyvatele kapky výměšků. V laciných ubytovnách spali vestoje těsně naskládaní kaktusíkovští dělníci ze Žhouru. Ale novokrobuzonští zajatci si byli vědomi rozdílů. Zde nebylo příliš pravděpodobné, že by chudoba zabíjela. Rvačky docela určitě podněcoval spíše alkohol než zoufalství. Mnohem jednodušeji se tu dala najít střecha nad hlavou, i když z ní opadávala omítka. V koutech budov se nechoulili tuláci, kteří by upírali oči na noční chodce.

Když se tedy pozdě k ránu k *Velké Východní* ubíral osamělý chodec, kráčel nikým nespatřen.

Beze spěchu se pohyboval těmi špinavějšími ostrovodskými uličkami. Jehlovou a Krvovinnou a Rozkornatským bludištěm na *Štvoucí vlně;* přes *Lanový útek,* barkantinu práchnivějící do plesnivé kamufláže; a dál na ponorku *Plengant.* Prosmekl se kolem padacích dvířek na jejím hřbetě, držel se ve stínech poblíž popraskané pozorovatelny.

Za sebou spatřil jeřáb *Durrhy* s neosvětlenou věží tyčící se mezi dalšími vížkami a stěžni.

Plochý bok *Velké Východní* čněl vedle *Plenganta* jako stěna kaňonu. Z hloubi jejích útrob, za plechovou kůží, se ozývaly vibrace cílevědomé průmyslové činnosti. Na povrchu ponorky rostly stromy; svíraly železo kořeny podobnými pokrouceným prstům. Muž kráčel v jejich stínu a nad hlavou slyšel rychlé plácání netopýřích křídel.

Mezi ponorkou a strmou stěnou parníku zel třicet či čtyřicet stop široký vodní příkop. Muž spatřil na obloze světla a stíny časně ranních vzducholodí a slabé pohyblivé paprsky, které přes zábradlí *Velké Východní* padaly ze svítilen gardistů hlídkujících na palubě.

Naproti němu se zvedal obrovský táhlý oblouk bočního výčnělku, krytu pravobočního kolesa. Z jeho zvonovitého dna vybíhaly lišty obrovského kolesa podobné kotníku vykukujícímu zpod nadzvednuté sukně.

Muž vystoupil ze stínu neduživých stromů. Zul si boty a přivázal si je k pasu. Když nikdo nepřicházel a nebylo nic slyšet, došel k oblému okraji *Plenganta* a zničehonic vklouzl do studené vody; bylo slyšet jen jediné šplouchnutí. K boku *Velké Východní* a do stínů pod krytem kolesa mu stačilo několik záběrů.

U parníku se promočený a se zarputilým výrazem vyšplhal po lištách šedesát stop vysokého kolesa a vnořil se do tmy. V prostoru plném ozvěn se pohyboval, jak nejtišeji to bylo možné. Vylezl po

straně klikové hřídele a ocitl se před dávno zapomenutým služebním průlezem, o jehož existenci už dopředu věděl.

Několik minut mu zabralo úsilí proniknout strupovinou staroby, ale nakonec dvířka otevřel a vplížil se úzkým tunelem do obrovské tiché strojovny, vydané už před dávnou dobou napospas prachu.

Plazil se kolem třicetitunových válců a gigantických zapomenutých strojů. Strojovnu tvořila spleť ramp a kolosálních pístů, houštiny převodů a setrvačníků spletité jako lesní podrost.

Nehýbal se tu prach ani světlo. Připadalo mu, jako by tu někdo pustil žilou času a nechal jej být. Paklíčem otevřel zámek na dveřích, potom zůstal s klikou v ruce nehybně stát. Rozpomínal se na uspořádání lodě. Věděl, kam má namířeno – kolem ostrahy.

V povaze mužovy profese bylo i to, že znal několik kouzel: gesta, jimiž uspával psy; slova, jimiž mohl splynout se stíny; pokoutní čáry a triky. Ale silně pochyboval, že mu právě tady budou něco platná.

S povzdechem zašmátral po plátnem ovinutém balíčku, který měl přivázaný k opasku. Pocítil závan neblahé předtuchy.

A rozechvělého vzrušení.

Když těžký objekt rozbaloval, nervózně si pomyslel, že kdyby opravdu věděl, jak s ním zacházet, zrezivělý zámek služebního průlezu a nepříjemné noční plavání by se pravděpodobně rozplynuly jako dech. Pořád byl nemotorný ignorant.

Odmotal poslední vrstvu tuhého plátna a uchopil vyřezávaný artefakt.

Byl vytesán z černě, šedě nebo zeleně vyhlížejícího hladkého kamene a byl větší než jeho pěst. Byl ošklivý. Stáčel se jako lidský plod a brázdily jej čáry a smyčky, které připomínaly ploutve, chapadla nebo záhyby kůže. Věc byla zhotovena obratně, ale působila nepříjemně, jako by byla navržena tak, aby odpuzovala zrak. Soška sledovala muže jedním otevřeným okem, dokonale černou polokoulí nad kulatými ústy vroubenými drobnými zoubky, které mohly patřit mihuli. Civěla na něho a z hrdla se jí rozlévala tma.

Figurce se po hřbetu klikatil a v záhybech skládal a vrstvil lalok tenké tmavé kůže. Výběžek tkáně. Ploutev.

Zasazená do struktury kamene. Muž přejel prstem po celé její délce. Zašklebil se odporem, ale věděl, co musí udělat.

Přiblížil rty těsně k hlavě sošky a syčivým jazykem začal cosi šeptat. Sykavky se slabě rozléhaly rozsáhlou místností a proplétaly se mezi nehybným strojním zařízením.

Muž sošce odříkával mocné verše a hladil ji předepsanými pohyby. Něco se z něho uvolňovalo a začaly mu trnout prsty.

Nakonec polkl a sošku otočil tak, aby se mu dívala do tváře. Přitáhl si ji, zaváhal, nepatrně v přízračně parodii vášně naklonil hlavu a políbil ji na ústa.

Rozevřel rty a vsunul sošce do hrdla jazyk. Ucítil studené trny jejích zubů a zajel hlouběji. Tlama figurky se otevírala jako dutina a muži připadalo, že jí jazykem zajíždí přímo do středu. Na dotek působila chladně. Musel se obrnit vůlí, aby se její plesnivou, slanou a rybí chutí nezačal dávit.

A když jí pohnul jazykem v kamenném chřtánu, něco mu polibek opětovalo.

Očekával to – doufal, že k tomu dojde, spoléhal na to. Ale přesto se mu při tom polibku zvedl žaludek a polekal se. Cosi malé a mihotavé mu olízlo jazyk. Studené a mokré a nepříjemně organické, jako by sošce v útrobách sídlil tlustý červ.

Odporná chuť zesílila. Muž ucítil, jak se mu do krku derou šťávy, jak se mu stahuje žaludek, ale udržel jeho obsah v sobě. Soška ho vysávala s idiotskou chlípností a muž se obrnil před projevy její náklonnosti. Požádal ji o laskavost a ona ho poctila polibkem.

Cítil, jak mu tečou sliny a obludně se mu ze sošky zase vracejí do úst. Při tom slizkém doteku mu znecitlivěl jazyk a k zubům se mu začal rozlévat chlad. Uplynulo několik vteřin a už skoro necítil ústa. Vnímal, jak mu tělem prochází bodáni, jako by v něm působila droga, jak mu klouže po zadní stěně hrdla dolů.

Socha ho přestala líbat; jazýček se stáhl.

Muž vytáhl vlastní jazyk příliš rychle a roztrhl si jej o obsidiánové zoubky. Nic však necítil, uvědomil si to, až si všiml, že mu na ruku kape krev.

Opatrně sošku opět zabalil, vzpřímil se a čekal, až se mu její polibek rozproudí tělem. Obraz místnosti se zachvěl a zvlnil a vnímání se mu rozostřilo. Nejistě se usmál a otevřel dveře.

Spatřil, jak se od něho po obou stěnách perspektivně vzdalují plesnivé staré portréty a světlotisky. Cítil, jak se k němu přibližuje hlídka gardistů se psy.

Zazubil se. Zvedl ruce, předpažil a vzpažil a pomalu se začal kácet k zemi, skládal se, jako by se mu podlomila kolena. V ústech cítil chuť vlastní krve a mořskou plesnivinu sošky. Jazyk mu vyplňoval ústa. Na podlahu ale dopadnout nestačil.

Pohyboval se novým způsobem.

Viděl zrakem sošky, kterým ho obdařila při polibku, a klouzal a prosakoval prostory, zatímco soška snila o pohybu. Zkoumal úhly chodby a přetvářel je.

Nekráčel a neplaval. Kradmo se protahoval štěrbinami v možných prostorech a razil si cestu, někdy snadno, někdy nesnadno, nově spatřenými kanály. Třebaže viděl, jak se k němu blíží dva gardisté a jejich mastifové, nic mu nebránilo v postupu.

Nebyl neviditelný ani nepřecházel do jiné dimenze. Naopak, přesunul se ke stěně a sledoval její texturu, znovu se podíval na její šupiny, sledoval smítka prachu tak blízko před svýma očima, až mu zaplňovaly zorné pole; potom za ně proklouzl, ukryl se a hlídka prošla, aniž si ho všimla.

Chodba se na konci stáčela doprava. Když hlídka zmizela, muž zaostřil na zákrut a s trochou úsilí se mu jej podařilo využít tak, aby se místo doprava vydal doleva.

Tímto způsobem postupoval celou *Velkou Východní*, vzpomínaje na mapy, které si prohlížel. Když se blížily hlídky, různými způsoby proti nim využíval struktury chodeb a rychle se kolem nich prosmýkl. Když za nimi zůstával uvězněn na nesprávném konci dlouhé chodby, míjel je tak, že odvrátil zrak a natáhl ruku, chytil se vzdálené stěny a chvatně se přitáhl za roh. Obracel se, aby pod ním zůstávaly dveře, působením přitažlivosti se bleskurychle řítil po chodbách.

Točila se mu hlava, žaludek se mu zvedal nepříjemným pocitem z pohybu, který v něm vzbuzoval tento nový způsob postupu, ale přesto se rychle a neúprosně přibližoval k zádi, k zadní a dolní části lodi.

K továrně na kompasy.

Byla úzkostlivě střežená. Obklopovaly ji stráže s křesadlovkami. Muž se musel obezřele a pomalu sunout vrstvami šikmin a perspektiv, aby dospěl k jejím dveřím. Skryl se před hlídači; na to, aby ho zaregistrovali, byl příliš velký, příliš blízko a příliš rozostřený. Naklonil se přes ně a nakoukl do klíčové dírky na spletitá soukolí gigantických rozměrů.

Přemohl je a ocitl se uvnitř. V řadách se tu táhly ponky a lavice. Stály tu stroje s nehybnými hnacími řemeny a motory.

Na některých místech viděl měděná a mosazná pouzdra podobná velikým kapesním hodinkám. Jinde spatřil kousky skla a zařízení na jejich broušení. Byly tu jemně vyřezávané ručičky, řetízky a rycí jehly, pevně utažená pérka. A stovky tisíc ozubených koleček. Velikostí se pohybovala od malých k miniaturním, jevila se jako titěrní příbuzní kol ve strojovně. Povalovala se úplně všude, jako vroubkované mince nebo rybí šupiny či prach.

Byla to řemeslná manufaktura. Na každém pracovišti působil odborník, mimořádně schopný řemeslník, který předával své částečně dokončené dílko dalšímu. Vetřelec věděl, jak je každý úkon

specializovaný, s jak vzácnými minerály se zde pracuje, jak přesné thaumaturgie se zde používá. Každý dokončený objekt měl cenu mnohonásobně převyšující vlastní váhu ve zlatě.

A tady byly, v zamčené vitríně jako u klenotníka, za stolem v zadní části dlouhé místnosti. Kompasy.

Muži trvalo několik minut opatrného snažení, než skříňku otevřel. Dary sošky v něm pořád proudily neztenčenou silou a novému způsobu vnímání velmi dobře uvykl; ale i přesto mu to trvalo dlouhou dobu.

Každý kus byl jiný. Roztřesenou rukou vytáhl ten nejmenší: jednoduchý, strohý model s hranami z leštěného dřeva. S cvaknutím jej otevřel. Kostěná ploška byla označená několika soustřednými ciferníky, z nichž některé byly očíslované, na jiných byly vyryty záhadné znaky. Kolem středu se volně otáčela jediná černá ručička.

Na rubu kompasu bylo vyražené výrobní číslo. Muž si je pečlivě zapamatoval a pustil se do nejdůležitější fáze svého úkolu. Začal pátrat po všech záznamech o existenci tohoto konkrétního kompasu: v evidenční knize za vitrínou; na seznamu vedeném kovotepcem, který dokončil pouzdro, v soupisu vadného a vyměněného materiálu.

Postupoval důkladně a za půl hodiny objevil všechny zmínky. Rozložil si je před sebou a ověřil si, jestli souhlasí časový rámec.

Kompas byl dokončen před půldruhým rokem a ještě nebyl přidělen na žádnou loď. Opatrně se pousmál.

Našel si pera a inkoust a ještě pečlivěji si prohlédl hlavní evidenční knihu. S paděláním údajů neměl žádné potíže. Velice pečlivě zaznamenal všechno potřebné o svém kompasu. Do sloupce „Přidělen kam“ dopsal loňské datum (když si bleskově přepočítal armadské kvarty) a jméno *Magdina hrozba.*

Kdyby se někdo z jakéhokoli důvodu sháněl po údajích o kompas u řady CTM4E, nyní by je našel. Zjistil by, že byl před rokem nainstalován na nebohou *Magdinu hrozbu,* loď, která se před několika měsíci s veškerou posádkou a nákladem beze stopy potopila ve vodách tisíc mil od místa, kde se nyní plavili.

Když všechno vrátil na místo, zbýval mu pouze jediný úkol.

Otevřel kompas a chvíli dumal nad složitostmi jeho mechanických útrob, které byly před mnoha staletími uloupeny a upraveny z cheprijské předlohy. Nad miniaturním odštěpkem kamene, o němž věděl, že je zasazen v jeho středu, spoután homeotropní thaumaturgií. Ručička se neurčitě pohupovala na ose.

Deseti rychlými pohyby kompas natáhl.

Přiložil si jej k uchu a uslyšel, jak potichu, skoro neslyšně tiká. Podíval se na něj. Ukazatele sebou křečovitě trhaly a zaujímaly nové polohy.

Ručička se divoce otáčela, potom se prudce zastavila a ukázala k přídi, do středu *Velké Východní.*

Nebyl to přirozeně žádný běžný kompas. Ručička nemířila na sever.

Tato ručička ukazovala na kámen střežený thaumaturgií, obklopený sklem, usazený pod zámkem, podle toho, které pověsti kdo věřil. Spadl z nebe, pocházel z nitra slunce, vyšel z pekla.

Celá léta, dokud se nezastaví jeho mechanismus, bude kompas mířit přesně na městský magnet, boží kámen ukrytý někde v nitru *Velké Východní.*

Muž kompas velmi pevně zabalil do voskovaného plátna a pak do kůže a zapnul si jej do kapsy.

Už muselo skoro svítat. Byl vyčerpaný. Zjišťoval, že má velké potíže vnímat místnost a její úhly a roviny, stěny a materiál a prostorovost jinak, než jak je vnímal obvykle. Povzdechl si a zmocnila se ho úzkost. Ztrácel schopnosti, které mu soška předala, a to se odsud ještě musí dostat ven.

A tak obklopen ozbrojenci, kteří by ho zabili jen za to, že o dílně vůbec ví, navlhčil si rty jazykem a opět se jal vybalovat sošku.

4 – mezihra – Jinde

Dál, pokračujme dál.
Voda je jako pot a našim velrybám se nelíbí.
Nicméně.
Na jih.
Stopa je jasná.

Do vlažných a pak do teplých moří.

Podmořský terén tu byl dramaticky zvrásněný hroty a průrvami v kůře světa. Atoly a útesy se zvedaly z hlubin ve směsici sytých barev. Vodu hnojilo rozkládající se palmové listí, lotosy a mršiny unikátních tvorů: obojživelných bytostí plavajících v bahně, ryb dýchajících vzduch a vodních netopýrů.

Na každém ostrově byly desítky přírodních útočišť a na každou jedinečnou příležitost připadala jedna šelma. Někdy se našly i dvě a více a soupeřily o nadvládu.

Lovci zamířili do mělčin, do slaných lagun a jeskyní a pojídali, co v nich našli.

Velryby úpěly a kvílely a prosily je, aby se směly vrátit do chladných vod, a jejich páni jim nevěnovali pozornost nebo je trestali a zase jim opakovali, po čem to vlastně pátrají.

Lovci se vyjadřovali k teplotě vody a nové povaze světla a křišťálově jasným barvám ryb, jež je obklopovaly, ale nestěžovali si. Bylo by nemyslitelné, kdyby jim na nich záleželo, když se kořist stále pohybuje na svobodě.

Na jih, rozkázali, a třebaže jim velryby začaly postupně umírat, neboť jejich kolosální těla padala za oběť cizorodým virům teplých vod a vypovídala službu a v šedých a zahnívajících kusech jim

odpadávala kůže a těla se jim nadýmala plynem a obklopena puchem a hnisem vyplouvala na hladinu, kde je trhali na kusy mrchožraví ptáci, až se jejich kosti a zbytky masa znovu snášely do temnějící vody, jejich pánové neváhali.

Na jih, nařizovali a sledovali stopu do tropických vod.

Část čtvrtá

Krev

Kapitola dvacátá první

Bátek, 29. měsince 1780 – čili osmého
knihde sokolího kvartu 6/317, jak je libo.
Na palubě *Trojzubce*

Další dodatek k dopisu. Od posledního zápisku uběhla pěkně dlouhá doba. Omluvila bych se, kdyby to mělo nějaký smysl. Mám pocit, že bych měla, jakýmsi způsobem – je to směšné. Jako by sis toto četl/a, zatímco píši, a během prodlev se trápil/a. Samozřejmě že až tento dopis dostaneš, den, týden či měsíc dlouhá pauza vyjdou nastejno – vynechaný řádek, několik hvězdiček. Moje měsíce se zhroutí. Ale čas mne mate.

Odbíhám – věty příliš nedávají smysl. Odpusť.

Jsem vzrušená a docela se bojím.

Sedím na záchodku a píši. Jsem hned vedle okna a dopadají na mne paprsky ranního slunce. Letím tisíce stop nad mořem.

Zpočátku to bylo úžasné; to připouštím. Bylo to bolestně krásné. Po nějaké době však jednotvárnost zbrázděné vody a nebe a občas nějaký ten mrak působí otupujícím dojmem.

Moře je tu naprosto prázdné. Musím odsud vidět šedesát, sedmdesát, devadesát mil k obzoru a nenacházím jedinou plachtu, jediný člun, jedinou rybářskou pramici. Barva vody přechází ze zelené do modré a šedé podle mně neznámých vlastností toho, co je pod hladinou.

Náš pohyb vzduchem je skoro nepostižitelný. Samozřejmě že cítíme vibrace z parních strojů na zádi, velkých vrtulí, co tam jsou, ale nevnímám zrychlení, let ani směr.

Trojzubec je úžasné plavidlo. Ostrovody na této cestě nešetří námahou ani penězi. To je zřejmé.

Musela to být pastva pro oči, když se *Trojzubec* zvedl z paluby *Velké Východní*. Už dlouho vyčníval nad oceán, posazený na konstrukci, která jej nadzvedávala nad vratidla a pažení. Nepochybuji o tom, že se uzavíraly sázky, jestli se zřítíme do moře, nebo do města.

Ale odlepili jsme se bez obtíží. Bylo pozdě odpoledne a na okraji oblohy se už rozpíjela tma. Umím si představit, jak tam *Trojzubec* visel – jako něco nepopsatelného, velký jako většina lodí ve městě, nový a pečlivě vydrhnutý.

Vzali jsme si s sebou něco naprosto neuvěřitelného. Mezi stroji visí chlév plný ovcí a prasat.

Zvířata mají krmení a vodu na celou dvoudenní cestu. Štěrbinami v podlaze musejí vidět vzdušnou propast. Myslela jsem si, že podlehnou panice, ale na mračna pod svými kopýtky se dívají s tupým nezájmem. Jsou příliš hloupá na to, aby pociťovala strach. Závrať je na ně příliš složitá.

Sedím v této malé kóji, na záchodku, mezi domácími zvířaty a řídící kabinou, odkud nás pilotuje kapitán a jeho posádka. Na chodbě k hlavní kajutě.

Od odletu jsem sem přišla psát už několikrát.

Ostatní tráví čas tím, že jen tak posedávají, šeptají si nebo hrají karty. Myslím, že někteří jsou ve svých kajutách, postavených na palubě nade mnou, pod plynovými vaky. Možná ještě jednou poslouchají, co se od nich očekává. Možná, že se cvičí.

Moje role je jednoduchá a byla jsem s ní obeznámena velice jasnými slovy. Po všech těch týdnech a všech těch tisícovkách mil mi bylo znovu řečeno, že jsem informační kanál, že budu působit v roli přenašeče informací a řeči, a že to, co bude řečeno, nebudu slyšet.

To zvládnu. A do té doby mám na práci pouze psaní.

Kdykoliv to bylo možné, byli na tuto expedici vybráni kaktusíci. Nejméně pět z těch, co jsou nyní na palubě, už ostrov anofelů před dávnými roky navštívilo. Hedrigall, samozřejmě, a další, které neznám.

Tím se dostávám k otázce dezerce: stává se velmi vzácně, aby některý armadský zajatec přišel do styku se svými bývalými krajany, ale na ostrově musejí žít i Samheřané. Můj úkol závisí na takovém setkání. Domnívám se, že žádný kaktusík účastnící se této výpravy nemá důvod vracet se do původní domoviny. Jsou jako Johannes, Hedrigall nebo Šekelův přítel Tanner – oddaní své nové vlasti.

S Hedrigallem si však nejsem tak úplně jistá. Zná Silase – nebo alespoň zná jistého Simona Fenče.

Zrovna já vím, jak špatně mohou ostrovodské úřady posoudit, komu lze důvěřovat.

Dreer Samher je pragmatický. Setkání samherských lodí s loďstvem Perrik Ny nebo Ostrovů Mandragor by na moři mohlo vyústit do potyčky, ale vztahy s Armádou jsou z důvodů bezpečnosti zdvořilé. A navíc budou kotvit v přístavu. Přístavní princip neútočení tam funguje stejně jako obchodní právo na souši a je to silný kodex, kterým se řídí a který uplatňují všichni, jež mu podléhají.

Ve vzducholodi je i Tanner Vak a už jsem poznala, že ví, kdo jsem. Sleduje mne s něčím na způsob odporu nebo stydlivosti nebo podobné jiné emoce. Na palubě je i Tintinnabulum a několik příslušníků jeho čety. Johannes ne – což mne těší.

Přítomní vědci tvoří prazvláštní směsici. Ti zajatí vypadají z valné části tak, jak bych od učenců očekávala. Armaďané vypadají jako piráti. Dozvídám se, že tento je matematik, ten biolog, onen zase oceánolog: všichni vypadají jako piráti, jsou zjizveni a bojechtiví, oblečení do rozedraných úborů.

Jsou tu stráže: kaktusíci a strupobijci. Nahlédla jsem do jejich zbrojnice a všimla si sečných kuší, křesadlovek a všemožných bitevních zbraní. Vezou si s sebou střelný prach a něco, co mi připomíná válečné stroje. Nebudou-li anofelové spolupracovat, myslím, že jsme vybaveni dostatečným množstvím přesvědčovacích prostředků.

Všechny ozbrojence má na starosti Uther Dúl. A tomu dává pokyny pouze jedna polovina ostrovodské vládnoucí dvojice, Milenka.

Dúl přechází z místnosti do místnosti. Mám za to, že úplně nejvíc se baví s Hedrigallem. Vypadá znepokojeně. Snažím se s ním nenavazovat oční kontakt.

Je mi pořád záhadou: jeho přítomnost, jeho nezvyklý hlas. Má na sobě onu šedou koženou zbroj, která je jeho uniformou, samý šrám a pomlácenou, ale dokonale čistou. Pravou ruku blůzy má propletenou dráty, které se mu táhnou k pasu. Na levém boku nosí meč a je ověšen pistolemi.

Civí agresivně z okna, potom přechází zpátky, obvykle tam, kde stojí Milenka.

Milenčina zjizvená tvář mne poněkud odpuzuje. Znala jsem se – měla jsem co do činění – s lidmi, kteří v bolesti nacházejí uvolnění, kteří z ní dělají součást sexu; a třebaže mi tato záliba připadá trochu

absurdní, ani v nejmenším mne neznervózňuje nebo neznepokojuje. Tohle mi na Milencích nepřijde divné. Mám pocit, že fakt, že se navzájem zraňují, je skoro nahodilý. Ne, žaludek se mi zvedá z něčeho hlubšího, co mezi nimi vězí.

Pokouším se vyhýbat Milenčině pohledu, ale zjišťuji, že mne chlípně přitahují její šrámy. Zdá se mi, jako by vytvářely nějaký hypnotický obrazec. Ale když na ně pokradmu hledím zpoza prstů, nevidím na nich nic romantického ani tajemného ani objevného, nic než svědectví starých zranění. Nic než jizvy.

Později, téhož dne.

Silas dodal, co bylo potřeba, v posledním možném okamžiku. Jakoby na efekt.

Musím se obdivovat jeho metodám.

Od chvíle, kdy jsme se setkali v Zahradě Soch, jsem uvažovala, jak mi předá materiály pro náš plán. *Můj byt je střežen, jsem sledována, co mám dělat?*

Ráno dvacátého šestého měsince jsem balíček od něho našla po probuzení na podlaze kajuty. Musela jsem se zasmát, když jsem vzhlédla a spatřila na stropě plechový plát, čerstvě přišroubovaný na šestipalcové díře.

Silas se vyšplhal na komíny *Chromolitu*, na střechu z tenkého kovu, který za deště duní jako tympán, a vyřezal do něj otvor. Jakmile shodil balíček, svědomitě místo zakryl novým střešním plátem. Vše provedl bez jediného zašramocení: nevzbudil mne, ani k sobě nepřitáhl pozornost těch, kteří mne museli sledovat.

Když pod tlakem okolností předvádí podobné kousky, aby se ochránil, lze si ho snadno představit, jak vykonává svou práci pro vládu. Myslím, že mám štěstí, že stojí na mé straně, a zároveň ho má i Nový Krobuzon.

Byla jsem ráda, že jsem se s ním nesetkala. Není mi už vůbec blízký. Nechovám k němu žádnou zášť: vzala jsem si od něho něco, co jsem potřebovala, a doufám, že jsem mu to vrátila; ale tím to všechno musí skončit. Svedla nás dohromady náhoda, toť vše.

Do malého koženého tlumoku Silas vložil několik věcí.

Napsal mi dopis, kde všechno vysvětlil. Než jsem si prohlédla obsah vaku, zevrubně jsem si toto psaní přečetla.

Obsahoval další dopisy. Psal pirátskému kapitánovi, kterého jsme doufali, že najdeme: dodal dvě kopie stejného dopisu, jednu v

ragamolštině, druhou v sůlštině. Začíná slovy: *Tomu, kdo se podvolí doručit toto psaní do Nového Krobuzonu.*

Je formální a k věci. Adresátovi slibuje, že v případě, že jej bezpečně a s neporušenou pečetí doručí na místo určení, bude mu přiznána odměna. Že na základě práva, které prokurátorovi Fenkovi (evidenční číslo tolik a tolik) udělil starosta Bentham Gangr a úřad starosty do skonání věků, prohlašuje, že s doručiteli tohoto dopisu bude jednáno jako s čestnými hosty Nového Krobuzonu, jejich loď bude opravena podle jejich požadavků a obdrží odměnu ve výši tří tisíc guinejí. A především jim bude ze strany novokrobuzonské vlády poskytnuta speciální, nezpoplatněná jímací listina, která jejich plavidlo na dobu jednoho roku v rámci novokrobuzonského námořního práva osvobodí od stíhání nebo útoků ze všech důvodů s výjimkou bezprostřední sebeobrany novokrobuzonské lodě.

Finanční částka je lákavá.

Ale doufáme, že kaktusíky přesvědčíme slibovanou beztrestností. Silas jim nabízí status uznaných pirátů, a to *zadarmo.* Mohou loupit, jak se jim zlíbí, a nebudou muset zaplatit ani groš, a novokrobuzonské loďstvo je po dobu trvání úmluvy nechá na pokoji – a dokonce je bude chránit.

Je to mocné vábidlo.

V dolních částech dopisů se Silas podepsal a přes jakási stěží rozeznatelná hesla otiskl do vosku pečeť novokrobuzonského parlamentu.

Nevěděla jsem, že takovou pečeť vůbec má. Je zvláštní vidět ji tady, tak daleko od domova. Je to nesmírně jemná práce: stylizovaná zeď, židle a věci spjaté s úřadem, a pod nimi drobné čísílko, jeho identifikace. Tato pečeť je mimořádně mocný nástroj.

A co víc, on mi ji dal.

Ale to odbíhám. K prstenu se ještě dostanu.

Druhý dopis je mnohem delší. Čítá čtyři strany a je napsán spletitým, zhuštěným písmem. Důkladně jsem si jej pročetla a ztuhla mi krev v žilách.

Je určen starostovi Gangrovi a v základních rysech ho seznamuje s plánem invaze ďasovců.

Spousta z toho mi nedává moc smysl. Silas píše sevřeným těsnopisem, který se blíží kódovanému písmu – narážím na zkratky, kterým nerozumím, a na odkazy na věci, o kterých jsem nikdy neslyšela –, ale o smyslu není sebemenších pochyb.

Status sedm, četla jsem v horní části stránky, *Kód: Klín,* a i když těmto slovům nerozumím, nahánějí mi strach.

Dochází mi, že Silas mne ušetřil podrobností (což je ta nejpochybnější laskavost, kterou může člověk někomu prokázat). Plány invaze zná dobře, vylíčil je objektivními, přesnými slovy. Varuje před jednotkami a brigádami o konkrétním počtu jedinců, vybavenými arzenálem záhadných zbraní, které popisuje jedním písmenem či slabikou, které je nezbavují děsivosti.

Poloviční pluk Slonovinoví mágové/Groac'h postoupí od jihu podél Marastu, vyzbrojen V.S.S. o výkonu P-T, třetí měsíční čtvrt, čtu a rozsah toho, co nám hrozí, mne děsí. Naše předchozí touha po útěku, úsilí, které jsme soustředili na útěk, mne teď zahanbuje, je tak malicherné a tak nicotné.

Je tu dostatek informací, díky nimž by se město mohlo ubránit. Silas splnil svou povinnost.

Ve spodní části dopisu je opět městská pečeť, která jej stvrzuje a navzdory jeho bezduchému, banálnímu jazyku z něj dělá něco strašlivě skutečného.

U dopisů je přiložena krabička.

Šperkovnice; jednoduchá, masivní, z velmi těžkého tmavenu.

A uvnitř, na měkounkém vyložení, spočívají náhrdelník a prsten.

Prsten je pro mne. Na široké, stříbrně nefritové horní ploše má vyřezaný obrácený znak, který funguje jako pečetidlo. Je zhotoven se zarážejícím mistrovstvím. Do jeho kruhu Silas umístil hrudku rudého pečetního vosku.

Je můj. Až našemu kapitánovi ukážu dopisy a náhrdelník, uzavřu je do vykládané šperkovnice, tu uzamknu, zavážu do koženého tlumoku a na horký vosk obtisknu pečetní prsten, který si ponechám. Kapitán takto bude vědět, co je uvnitř, pochopí, že ho nepodvádíme, ale že nemůže volně nakládat s jeho obsahem, pokud mu mají adresáti uvěřit a odměnit ho.

(Musím se přiznat, že když si promýšlím tento řetězec událostí, mohla bych propadnout sklíčenosti. Připadá mi tak iluzorní. Při psaní těchto slov se neubráním povzdechům. Už o tom nebudu přemýšlet.)

Náhrdelník se má plavit přes moře. Na rozdíl od prstenu je to neumělá, prostá věc, zhotovená bez jakékoli estetické hodnoty. Úzký, obyčejný kovový řetízek. Na konci opatřený ošklivým plíškem, který je ozdobený pouze sériovým číslem, vyraženým symbolem (dvou sov pod srpkem měsíce) a třemi slovy: *Silas Fenek, Prokurátor*.

Tímto se identifikuji, sděluje mi Silas v dopise. *Jde o ten nejpádnější důkaz, že dopisy jsou pravé a pravdivé. Že jsem ztratil kontakt s Novým Krobuzonem a že toto je můj dopis na rozloučenou.*

O něco později. Obloha tmavne.

Jsem rozrušena.

Mluvil se mnou Uther Dúl.

Byla jsem na palubě s kajutami nad gondolou a právě jsem vycházela ze záchodků. Neurčitě jsem se bavila představou, jak se z nebe řítí naše stolice a moč.

Nedaleko před sebou jsem na chodbičce zaslechla šoupání a všimla jsem si, jak se z jedněch dveří line světlo. Nakoukla jsem dovnitř.

Milenka se právě převlékala. Zatajila jsem dech.

Záda měla šrafovaná jizvami jako obličej. Většina z nich vypadala staře; šednoucí a blednoucí rozbrázděná kůže. Jedna nebo dvě jizvy však byly rudé. Táhly se jí po zádech a přes hýždě. Vypadala jako ocejchované zvíře.

Zůstala jsem stát s otevřenou pusou.

Milenka mne uslyšela a zvolna se otočila. Spatřila jsem její prsa a hruď, poznamenané stejně jako záda. Dívala se na mne a přetahovala si přes hlavu košili. Ve tváři, ve spleti šrámů, se jí nezračil žádný výraz.

Zakoktala jsem nějakou omluvu, rychle jsem se otočila a zamířila ke dveřím. Ale s hrůzou jsem si všimla, že ze stejné místnosti vychází Uther Dúl, dívá se za mnou a v ruce svírá ten svůj zasraný meč.

V kapse mne pálil dopis, který Ti píši. Měla jsem u sebe dostatek důkazů na to, aby mne a Silase popravili za zločiny namířené proti Ostrovodám – a také bych tím přivodila zkázu Nového Krobuzonu. Měla jsem velký strach.

Tvářila jsem se, že jsem Uthera Dúla nezaregistrovala, sešla jsem do hlavní gondoly a zaujala místo u okna, odkud jsem začala horečnatě pozorovat blízký cirus. Doufala jsem, že mne Dúl nechá na pokoji.

Zbytečně. Došel ke mně.

Cítila jsem, že stojí vedle mého stolku, a dlouho jsem čekala, až odejde, až se beze slova vzdálí a úspěšně završí svůj zastrašovací manévr, ale on neodešel. Nakonec jsem, jakoby proti své vůli, otočila hlavu a pohlédla na něho.

Chvíli si mne mlčky prohlížel. Rostla ve mně úzkost, i když jsem ani nepohnula hlavou. Potom promluvil. Už jsem zapomněla, jak nádherně zní jeho hlas.

„Říká se jim *freggi*.“ Ukázal na židli naproti mně a pokývl hlavou. „Můžu se posadit?“

Co jsem na to mohla říct? Mohla jsem pravé ruce Milenců, jejich strážci a vrahovi, nejnebezpečnějšímu muži na Armadě, říct *Ne, přeji si být sama?* Stiskla jsem rty a zdvořile jsem pokrčila rameny: *Mně do toho, kam se posadíte, nic není, pane.*

Na stole sepjal ruce. Mluvil (znamenitě) a já jsem ho nepřerušovala ani jsem neodcházela ani jsem ho neodrazovala zjevným nezájmem. Částečně jsem se samozřejmě obávala o svůj život a bezpečí – srdce mi bilo ostošest.

Ale bylo to také jeho promluvou: hovoří, jako by četl z knihy, každou větu má pečlivě zformulovanou, jako by ji napsal básník. Nikdy jsem nic podobného neslyšela. Nespouštěl ze mne oči a snad jako by ani nemrkal.

To, co vyprávěl, mne fascinovalo.

„Oba byli na Armadu zavlečeni proti své vůli," pravil. „Oba Milenci." Musela mi spadnout brada. „Před pětadvaceti třiceti lety.

On dorazil první. Byl to rybář. Vodní sedlák ze severního konce Zlomků. Celý život strávil na tom či onom skalisku, házel do moře sítě a vlasce, kuchal, čistil, stahoval a krájel ryby. Byl nevzdělaný a hloupý." Díval se na mne očima tmavšího odstínu šedi, než byla jeho zbroj.

„Jednoho dne odjel příliš daleko od břehu a jeho pramice se zmocnil vítr. Našel ho ostrovodský výzvědný člun, posádka mu sebrala náklad a uvažovala, zda ho má zabít: vystrašeného, vyzáblého rybářička. Nakonec ho vzala s sebou do města."

Pohnul prsty a začal si jemně masírovat ruce.

„Lidi jsou formováni, lámáni a přetvářeni okolnostmi," dodal. „Za tři roky tento chlapec vládl Ostrovodám." Usmál se.

„Ani ne tři kvarty poté jedna z našich obrněných lodí zastavila loď – vyfintěnou, všemožně tvarovanou šalupu –, která plula z Perrik Ny do Myršoku. Plavila se na ní podle všeho jedna ze šlechtických rodin z Fy Vadisa: manžel, manželka a dcera s družinou; stěhovali se na pevninu. Byl jim uloupen náklad. Pasažéři nikoho nezajímali a vůbec netuším, co se s nimi stalo. Možná byli zabiti; nevím. Ví se jen to, že když byli sloužící dovezeni do města a uvítáni jako jeho občané, našeho nového vládce zaujala jedna služka."

Zadíval se na oblohu.

„Najdou se tací, kteří byli při jejich setkání na palubě *Velké Východní*," pokračoval potichu. „Říkají, že ona stála pevně, zpříma a na vládce se zvláštně usmívala – ne jako někdo, kdo si chce získat něčí přízeň, ani jako někdo, koho jímá hrůza, ale jako by se jí líbilo, co vidí.

Ženy nemají na severních Zlomcích na růžích ustláno," říkal. „Každý ostrůvek má své obyčeje a zákony a některé z nich nejsou moc příjemné." Sepjal ruce. „Najdou se místa, kde ženy zašívají," podotkl a sledoval mne. Podívala jsem se na něho: nenechám se hned tak něčím zastrašit. „Nebo je obřezávají, odstraňují jim, s čím se narodily. Nebo je nechávají v domech přivázané na řetězu, aby sloužily mužům. Ostrov, kde se narodil náš pán, nebyl tak krutý, ale… přesto dohánět do extrému jisté rysy, které byste mohla znát z jiných kultur. Například z té novokrobuzonské. Určité zposvátnění ženy. Pohrdání skrývané pod rouškou adorace. Myslím, že mi rozumíte. Vydávala jste knihy pod jménem B. Chladnovín. Věřím, že tomu rozumíte."

To mnou zacloumalo; to uznávám. Že o mně tolik ví, že rozumí mým důvodům pro tak neškodnou drobnou dezinformaci.

„Na pánově ostrově muži vyrážejí na moře a své snoubenky a manželky nechávají na břehu; avšak ani ty nejsilnější obyčeje či tradice nedokáží spoutat ženě nohy. Muž, který miluje ženu s dostatečně prudkou vášní – nebo to tvrdí, nebo si to myslí –, při odjezdu zakouší velkou bolest. Niterně ví, jak silné, jak mocné je její kouzlo. Vždyť on sám mu podlehl. Takže je musí oslabit.

Na pánově ostrově platí, že muž, který svou ženu miluje dostatečně silně, jí *pořeže tvář…*" Bez hnutí jsme se na sebe dívali. „Poznamená si ji, učiní ji svou, označí si svůj majetek, jako by nasekával dřevo. Znetvoří ji tak, aby ji nikdo jiný nechtěl.

Těmto jizvám se říká *freggi.*

Pána strhla láska, vášeň nebo kdovíco. Nové dívce se dvořil a rychle ji pojal za svou, s mužskou agresivitou, k níž byl vychován. A dívka jeho pozornost podle všeho přivítala a opětovala ji a byla jeho konkubínou. Až do dne, kdy se rozhodl, že je jen jeho, a s nemotornou rozkurážeností tasil po styku nůž a pořezal ji ve tváři." Dúl se odmlčel, potom se s náhlým a upřímným potěšením usmál.

„Neodporovala; nechala ho… A potom nůž vzala ona a pořezala zase jeho."

„Tak se stali tím, čím jsou," dodal potichu.

„Všimněte si té neupřímnosti. Byl to mimořádný hoch, který se hodně rychle dostal hodně vysoko, ale pořád to byl venkovan, který hrál venkovské hry. Nepochybuji, že když jí říkal, že ji řeže z lásky, že nevěří, že by jí odolali jiní muži, byl o tom *přesvědčen,* ale ať už tomu bylo tak či onak, byla to lež. Značkoval si své teritorium – jako pes, který močí na patníky. Sděloval ostatním, kde začíná jeho majetek. A ona ho přesto taky pořezala."

Dúl se na mne zase usmíval. „To nečekal. Majetek si neoznačuje svého pána. Nevzpírala se mu; když ji značkoval, brala ho za slovo. Krev, rozbrázděná kůže, tkáň a bolest, strupy a jizva vzešly z *lásky*, takže je mohla jak přijímat, tak i dávat.

Předstírajíc, že *freggi* jsou tím, za co je on považuje, proměnila je a udělala z nich něco mnohem víc. A když je proměnila, proměnila i jeho. Zjizvila jeho kulturu, nejen obličej. Potom v sobě našli útěchu a sílu. V oněch šrámech, šrámech, které najednou prostoupila čistota, nalezli vášnivost a spojitost.

Nevím, jak tehdy zareagoval. Ale té noci přestala být jeho kurtizánou a stala se jemu rovnou. Té noci přišli o svá jména a stali se Milenci. A tak jsme v Ostrovodách měli dva vládce – dva, kteří vládli s razantnější cílevědomostí, než by kdy mohl jen jeden z nich. A nic jim nestojí v cestě. Té noci ho naučila, jak přetvářet pravidla, jak jít vždycky kupředu. Přetvořila si ho k obrazu svému. Prahla po přeměnách.

A taková zůstává. Vím to lépe než kdokoli jiný: poznal jsem dychtivost, s níž uvítala mne a mou práci, když jsem se objevil.“ Mluvil velmi tiše, zamyšleně. „Shromažďuje střípky vědomostí, které přinášejí nováčci, a vytváří… přetváří je s vervou a elánem, kterým nelze odolat. I kdyby člověk nevím jak chtěl.

Ti dva se každý den znovu utvrzují ve svých záměrech. Neustále se objevují nové *freggi*. Jejich těla a tváře se staly mapami jejich lásky. Je to zápis, který se mění; v průběhu let nabývá jasnějších kontur. Vždy je to jedna za jednu: znamení úcty a rovnosti.“

Nic jsem neříkala – už řadu minut jsem mlčela –, ale Dúlův monolog skončil a teď čekal, až něco řeknu.

„Tak vy jste tam tehdy nebyl?“ zeptala jsem se nakonec.

„Přišel jsem později,“ odpověděl.

„Zajali vás?“ otázala jsem se překvapeně, ale Dúl opět jen zavrtěl hlavou.

„Přišel jsem o své vůli. Armadu jsem vyhledal sám; už je tomu něco přes deset let.“

„Proč mi to povídáte?“ zeptala jsem se pomalu.

Sotva znatelně pokrčil rameny. „Je to důležité. Je důležité, abyste to pochopila. Viděl jsem vás – děsí vás ty jizvy. Měla byste vědět, co to vlastně vidíte. Kdo nám vládne, jakou mají motivaci a vášně. Co je žene. Čím žhnou. Právě jejich jizvy dávají Ostrovodám sílu.“

Pokýval hlavou a zničehonic ode mne odešel. Čekala jsem několik minut, ale už se neobjevil.

Jsem značně vyvedena z míry. Nechápu, co se stalo, proč se mnou mluvil. Poslala ho Milenka? Navedla ho, aby mi vylíčil její historií, nebo jednal z vlastního popudu?

Věří všemu, co mi sdělil?

Právě jizvy dávají Ostrovodám sílu, řekl a mně nezbývá než se ptát, zda nezavírá oči před jinou možností. To si toho nevšiml, ptám se? Je to náhoda, že tři nejmocnější lidé v Ostrovodách, a tedy na Armadě a tedy na všech mořích, jsou cizinci? Že se nenarodili na území Armady? Že nabyli rozumu a zkušeností mimo omezující rámec toho, co je, co zůstává a co nemůže být ničím jiným než chaotickým nakupením starých lodí, pouhým městečkem – byť tím nejúžasnějším v celých dějinách Bas-Lagu –, a že tudíž za vším tím nicotným loupením a klaustrofobní pýchou mohou vidět celý svět?

Nejsou závislí na armadské dynamice. Jaké mají priority?

Chci se dozvědět jména Milenců.

Když Uther Dúl nebojuje (na jeho boj se pamatuji a děsí mne), má tvář skoro bez výrazu. Je podmanivá a trochu tragická a je skoro nemožné určit, co si myslí nebo čemu věří. Ať mi říká, co chce, viděla jsem Milenčiny jizvy, a jsou ohyzdné a odpudivé. A nic na tom nezmění ani skutečnost, že jsou svědectvím nějakého odporného rituálu, nějaké hry, kterou spolu hrají citově zakrnělí lidé.

Jsou ohyzdní a odpudiví.

Kapitola dvacátá druhá

Třicet šest hodin poté, co se vzducholoď vznesla nad Armadu a zamířila k jihozápadu, se pod nimi začala objevovat pevnina.

Bellis toho mnoho nenaspala. Unavená však nebyla a druhý den ráno vstala před pátou, aby z hlavní kabiny sledovala úsvit.

Když vstoupila, všimla si, že se probudili a přišli podívat i další: několik členů posádky, Tintinnabulum a jeho společníci a Uther Dúl. Při pohledu na něho se jí trochu podlomila kolena. Jeho chování – dokonce rezervovanější a odměřenější než to její – ji zneklidňovalo a nechápala, proč se o ni zajímá.

Dúl si jí všiml a beze slova ukázal k oknu.

V kalném světle před východem slunce bylo vidět, jak z vody pod nimi vystupují první skaliska. Velikost či vzdálenost skalních formací bylo velmi těžké posoudit. Vytvářely nepravidelný celek podobný shluku velrybích hřbetů, z nichž ani jeden neměřil více než míli napříč a jen velmi málo jich bylo větších než Armada. Bellis neviděla žádné ptáky ani zvířata – neviděla nic než pusté hnědé skály a zeleň křovin.

„Na ostrov doletíme do hodiny," řekl kdosi.

Vzducholoď šuměla neurčitou činností, přípravami, kterým Bellis nechtěla blíže porozumět. Vrátila se do kajuty, rychle se sbalila a potom zůstala sedět v hlavní kabině v černém oblečení, s mohutným rancem u nohou. Hluboko uvnitř, v záhybech náhradních sukní, měla pečlivě uložený kožený tlumok s veškerým obsahem, který jí svěřil Silas Fenek, spolu se svým rozepsaným dopisem.

Členové posádky rychle přecházeli z jedné strany na druhou a štěkali na sebe nesrozumitelné pokyny. Ti, kteří zrovna nepracovali, se shromáždili u oken.

Vzducholoď se značně přiblížila zemi. Plula už jen asi tisíc stop nad vodou, a povrch moře se rozrůznil. Nerovnosti se rozložily na všelijak tvarované vlny, pěnu, proudy, stíny a barvy útesů a lesy chaluh – a je to tam dole vrak?

Ostrov byl přímo před nimi. Bellis se při pohledu na něj, jak se tak ostře rýsoval v horkém moři, zachvěla. Byl snad třicet mil dlouhý a dvacet široký. Zvedaly se z něj prachově zbarvené kopce a malé hory.

„Do slunce, už jsem si myslel, že tohle místo nikdy nespatřím!“ poznamenal Hedrigall sůlsky se sunglarským přízvukem. Ukázal na nejvzdálenější břeh ostrova. „Mezi ním a Gnurr Kettem se táhne víc jak sto padesát mil vody,“ pokračoval. „Anofelové nejsou ve vzduchu moc zdatní. Nevydrželi by víc než šedesát mil. Proto je Kettové nechávají žít a obchodují s nimi prostřednictvím mě a mých starých kámošů, protože vědí, že se nikdy nedostanou na pevninu. Tamto…“ trhl tlustým zeleným palcem, „… je *ghetto.*“

Vzducholoď se nakláněla a plula podél pobřeží. Bellis si ostrov důkladně prohlížela. Nebylo na něm nic vidět; jediný život reprezentovalo rostlinstvo. S náhlou úzkostí si uvědomila, že prázdné je i nebe. Nelátali tu žádní ptáci. Každý jiný ostrov, který minuli, byl jedním velkým shlukem poletujících opeřených těl a skaliska, které jej vroubila, se ztrácela pod nánosy guána. Racci obklopovali každý kus souše v malých vířících mračnech, odkud se střemhlav nořili do teplého moře lovit ryby nebo se s vřeštěním vrhali do teplých vzdušných proudů.

Ovzduší nad vulkanickými útesy ostrova anofelů bylo mrtvé jako poušť.

Vzducholoď letěla nad tichými okrovými kopci. Vnitrozemí se skrývalo za skalnatým hřebenem, páteří ostrova ubíhající rovnoběžně s pobřežím. Dlouhé mlčení přerušovalo jen rachocení strojů a skučení větru, a když někdo konečně promluvil – a zařval „Podívejte!“ –, zvuk tu zněl nepatřičně a opatrně.

Ozval se Tanner Vak, který ukazoval na palouk drsné trávy lemovaný skalisky, která jej chránila před mořským vlnobitím. Zeleň narušoval nevelký shluk pohybujících se bílých teček.

„Ovce,“ zvolal Hedrigall po chvíli. „Blížíme se k zátoce. Nedávno museli převzít zásilku. Ještě nějakou dobu tu vydrží několik ovčích stád.“

Tvar a charakter pobřeží se měnily. Skalnaté výběžky a ostrohy ustupovaly povlovnějšímu, méně divokém terénu. Bylo vidět krátké pláže z černé jílovité břidlice; svahy tvrdé hlíny a kapradin; nízké, vybělené stromky. Jednou či dvakrát Bellis spatřila i volně se

pohybující domácí zvířata: prasata, ovce, kozy, krávy. Bylo jich jen velice málo, sem tam nějaké.

Pár mil do vnitrozemí se vinuly stužky šedé vody, pomalé říčky vyvěraly z kopců, křižovaly a protínaly ostrov. Vodní toky se zpomalovaly na rovinách, prorážely břehy a rozlévaly se do okolí, vytvářely jezírka a močály, kde zavlažovaly bílé mangovníky, révu, zelené porosty husté a mazlavé jako zvratky. V dálce, na opačném konci ostrova Bellis zahlédla strohé tvary, které považovala za rozvaliny.

Všimla si pod sebou pohybu.

Pokoušela se sledovat, co je zač, ale byl příliš rychlý, příliš nepředvídatelný. Zbyl z něj jenom vjem, který se jí mihl přes zorné pole. Něco se prohnalo vzduchem; vyletělo to z jedné tmavé díry ve skalách a vniklo do jiné.

„S čím obchodují?“ zeptal se Tanner Vak, aniž odvrátil zrak od krajiny pod sebou. „Ovce, prasata a další zboží tady zůstává: vaši nástupci je přivážejí z Dreer Samheru, pro Ketty. Co z toho mají? Co nabízejí anofelové?“

Hedrigall odstoupil od okna a krátce se zasmál. „Knihy a informace, můj milý Tannere,“ odpověděl. „A krámy, naplavené dříví, harampádí, co najdou na pláži.“

Ve vzduchu pod vzducholodí byl patrný další pohyb, ale Bellis na něj nedokázala zaostřit. Zklamaně a nervózně si skousla ret. Věděla, že se jí to jen nezdá. Tyto tvary mohly být pouze jedinou věcí. Zneklidňovalo ji, že se o nich nezmínil nikdo jiný. *To je nevidí?* ptala se v duchu. *Proč nikdo nic neříká? Proč nic neříkám já?*

Vzducholoď zpomalila, protože se pohybovala proti slabému větru.

Když přeletěli skalnatý hřeben, zaútočily na ně poryvy vichru. Ozvalo se hlasité lapání po dechu a šeptání, nevěřícné vzrušení. Pod nimi se ve stínech holých kopců porostlých nepravidelnými skvrnami zeleně rozkládala mořská zátoka.

A v ní kotvily tři lodě.

„Jsme tady,“ hlesl Hedrigall. „To jsou samherské lodě. Díváme se na Strojní pláž.“

Samheřané připluli na zlatem ozdobených galeonách, nyní obklopených, ohrazených skálami, které vybíhaly do moře a stáčely se kolem přírodního přístavu. Bellis si uvědomila, že tají dech.

Písek a jíl v zátoce měly tmavočervenou barvu, špinavou jako zaschlá krev. Čněly z nich prapodivně tvarované balvany zvící lidských trupů a domů. Bellis očima přelétávala tmavý povrch a v terénu pobřeží nacházela vyšlapané pěšiny a řady stop. Za hranicí

houževnatého houští, lemujícího pláž, byly stezky patrnější. Vnikaly do kamenitých vršků, které se povlovně zvedaly z krajiny nad moře. V místech, kde slunce spékalo skály, se vzduch tetelil horkem a okolní svahy byly posety stromky podobnými olivovníkům a trpasličím pralesním porostem.

Bellis sledovala pěšiny, jež se vinuly po vyprahlých stráních, až očima spočinula (znovu tajíc dech) na shluku vybělených domků, obydlí, která vyčnívala ze skal jako organické výrůstky – osadě anofelů.

V zátoce nevanul žádný vítr. Kolem slunce se nakupil malý shluk mračen připomínajících tečkování na obraze, i těmi však žhnulo horko, které se odráželo od sevřených skalních stěn.

Nebylo slyšet žádné živé bytosti. Úmorná monotónnost moře ticho spíše zdůrazňovala, než narušovala. Vzducholoď visela klidně na místě, výkon strojů byl snížen na minimum. Opodál se pohupovaly a skřípaly samherské lodě. Byly prázdné. Vzducholoď nepřišel nikdo uvítat.

Na cestující, kteří *Trojzubce* opouštěli, dohlížely hlídky z řad kaktusíků a strupobijců ve zbrojích ze zaschlé krve. Bellis doskočila na zem, dřepla si vedle provazového žebříku a zajela prsty do písku. V hlavě jí hučel vlastní zrychlený dech.

Zpočátku si byla vědoma pouze nezvyklého pocitu ze země, která se jí nehoupala pod nohama. S potěšením si uvědomila, že chodí po pevné půdě, a hned jí došlo, že zapomněla, jak se po ní pohybovat. Potom si opět uvědomila okolí a začala všemi smysly vnímat pláž pod nohama, a poprvé si všimla, jak je nezvyklá.

Vzpomněla si na naivní dřevoryty v Aumově knize. Stylizovanou jednobarevnou ilustraci muže z profilu na pláži, kolem něhož se povalují poničené mechanismy.

Strojní pláž, pomyslela si a rozhlédla se po špinavě rudém písku a oblázcích.

Kus od ní ležely tvary, které považovala za balvany – gigantické objekty o velikosti místností – a narušovaly čáru pobřeží. Byly to stroje. Nízké, obrovské a pokryté rzí a měděnkou, dávno zapomenutá zařízení sloužící neznámým účelům, jejichž písty se zadřely věkem a solí.

Byly tu i menší kameny a v jejich případě si Bellis všimla, že je tvoří zlomky větších mechanismů, šrouby a potrubní spojky; nebo jemnější, složitější a kompletnější díly – měřidla, skleněný materiál a komplexní parní stroje. Kamínky nebyly ničím jiným než ozubenými koly, vačkami, setrvačníky, svorníky a šrouby.

Nabrala hrst písku a podívala se. Tvořily jej tisíce drobounkých rohatek a převodových koleček a zkamenělých pružinek, které jí připomínaly vnitřní mechanismy nepředstavitelně titěrných hodinek. Každá částečka šrotu byla jako zrnko písku, tvrdé a rozpálené sluncem, menší než odrobinka. Bellis je prosévala mezi prsty, na nichž jí ulpívala temně rudá barva pobřeží – zbarvovaly se rzí.

Pláž byla pouhou napodobeninou, spontánním uměleckým artefaktem imitujícím přírodu za využití smetištích materiálů. Každý její atom pocházel z nějakého roztříštěného stroje.

Kdy to tady vzniklo? Jak je to tu staré? Co se tady stalo? přemýšlela Bellis. Byla příliš otupělá na to, aby pociťovala něco kromě toho nejunavenějšího úžasu. *Co to bylo za pohromu, co se tu semlelo?* Představila si mořské dno kolem zátoky – útesy přetvořené rozpadajícími se průmyslovými součástkami, vnitřním zařízením jedné městské továrny, kterému zde byl umožněn zánik a do něhož buší vlny a slunce, které oxiduje, rozpíjí se rzí, rozkládá se na jednotlivé složky a pak na menší úlomky, jež voda vrhá na břeh ostrova a jež se mění v toto zrůdné pobřeží.

Nabrala si další hrst průmyslového písku a dívala se, jak jí teče z dlaně na zem. Cítila v něm kov.

Toto je to harampádí, o kterém mluvil Hedrigall, uvědomila si. *Toto je hřbitov mrtvých mechanismů. Na prach se tu musejí rozpadávat miliony zrezivělých tajemství. Musejí je prosívat, drhnout a ty nejslibnější kousky nabízejí obchodníkům – dva tři kusy náhodně vybrané ze skládačky čítající tisíc dílků. Záhadné a nepochopitelné, ale kdyby je někdo složil, kdyby jim přišel na kloub, co by objevil?*

Odklopýtala od provazového žebříku a poslouchala, jak jí pod nohama křupou starodávné součástky.

Když slezl poslední z pasažérů, stráže upřely pohled na obzor a něco si šeptaly. Nedaleko Bellis byla na břeh spuštěna ohrada se zvířaty. Páchla jako hnojiště a její obyvatelé hlasitě a tupě kvíleli do ztichlého vzduchu.

„Držte se u sebe a poslouchejte mě," zvolala Milenka stroze a všichni ji hned obklopili.

Technici a vědci se už rozcházeli a omráčeně zajížděli prsty do kovového písku. Několik návštěvníků, jako Tanner Vak, se stačilo vydat k moři. (Bleskurychle a se slastným povzdechnutím se do něj ponořil.) Na okamžik nebylo slyšet nic než příbojové vlny tříštící se na rezavém břehu.

„A teď mě poslouchejte, jestli chcete zůstat naživu," pokračovala Milenka. Lidé rozpačitě přešlápli. „Do vesnice jsou to tak dvě míle, po těch skalách, které to tu obklopují." Všichni se na ně zadívali; svahy

se zdály prázdné. „Držte se u sebe. Chopte se zbraně, která vám byla přidělena, ale nepoužívejte ji, pokud se neocitnete v bezprostředním ohrožení života. Je nás tu příliš mnoho a řada z nás nemá střeleckou průpravu. Nebylo by dobré, abychom v panice začali pálit po sobě. po stranách nám půjdou kaktusíci a strupobijci, kteří umějí zacházet s tím, co třímají v rukách, takže se, bude-li to možné, zdržte jakékoli střelby.

Anofelky jsou rychlé," dodávala. „Vyhládlé a nebezpečné. Doufám, že se pamatujete na porady, takže víte, s čím máme tu čest. Muži budou někde v té osadě – a právě ty musíme najít. Kus za ní se táhnou močály a jezera. Tam žijí ženy. A jestli nás uslyší nebo ucítí, přijdou si pro nás. Proto neotálejte. Jste všichni připraveni?"

Ukázala rukama a tu ji obstoupili kaktusíkovští strážci. Odemkli ohradu se zvířaty, která byla pořád řetězy připoutána k *Trojzubci* jako kotva. Když si Bellis všimla, že prasata a ovce mají obojky a trhají za vodítka, udiveně nadzvedla obočí. Drželi je svalnatí kaktusíci.

„Jdeme."

Cesta od Strojní pláže k osadě v kopcích byla jako zlý sen. Když skončila a Bellis si ji po několika dnech či týdnech zpětně vybavovala, zjišťovala, že není schopna rozdělit události do nějakého souvislého proudu. V jejích vzpomínkách nebylo patrné žádné vědomí času, nic než útržky obrazů seskládaných do něčeho na způsob snu.

Cítí horko, které spéká okolní vzduch, ucpává jí póry a oči a uši, a palčivý zápach hniloby a mízy; nesmírné množství hmyzu, který bodá a líže. Dostala křesadlovku a *(jak si vzpomněla)* drží ji od těla, jako by smrděla.

Je hnána jako dobytek, strká se s ostatními cestujícími – ostny jediného hočiho se střídavě ježí a ochabují v úzkostných reakcích, hlavonohy cheprijek sebou škubají –, obklopují ji ti, jejichž fyziognomie jim zaručuje bezpečí: kaktusíci a strupobijci, kteří za sebou táhnou domácí zvířata. Jedni jsou bezkrevní, druzí plni krve tak citlivé, že je chrání. Nesou pistole a sečné kuše. Uther Dúl je jediný lidský příslušník oddílu strážců. V obou rukou třímá zbraně a Bellis by odpřísáhla, že kdykoli se na něho podívá, jsou jiné: nůž a nůž; Pistole a nůž; pistole a pistole.

Dívá se přes skaliska porostlá popínavými keři a na mýtiny, shlíží do vnitrozemí, přes svahy hustého listí a tůně, které vypadají, jako by byly plné hustých smrkanců. Slyší zvuky. Napřed záblesky pohybu v křovinách; nic agresivnějšího. Ale potom se ozve strašlivý nářek, který není možné lokalizovat, jako by bolestí zaúpěl sám vzduch.

Zvuk se šíří, je všude.

Bellis a její společníci do sebe vrážejí, strach, vyčerpání a vlhké horko jim spoutávají nohy, snaží se dívat na všechny strany zároveň vidí první důkazy pohybu: tvory kličkující mezi stromy jako větrem strhávaná smítka prachu, která se neustále přibližují; nestabilní směsici nahodilého pohybu a zlých úmyslů.

A potom ze stromů vyráží první z anofelek.

Jako sehnutá a ještě jednou v pase zlomená žena s gumovými kostmi, pokřivená a pokroucená do postoje, s nímž je něco lehce v nepořádku. S příliš daleko a prudce vytočeným krkem, se sraženými, dlouhými, kostnatými rameny, s ponravovitě bílou kůží a doširoka vytřeštěnýma obrovskýma očima, vychrtlá, s prsy připomínajícími prázdné kožené vaky, s pažemi rozevřenými jako zkroucené dráty. Za běhu se jí neskutečně rychle kmitají nohy, přepadá kupředu, ale nedopadá na zem, pokračuje k nim, těsně nad zemí, s neobratně a dravě se klátícíma rukama a nohama. Najednou *(u zasraného Drmolova chrchle)* se jí na hřbetu rozevírají křídla a zvedají ji, gigantická komáří křídla, perleťová pádla, která se se zachvěním a oním náhlým vibrujícím kvílením začínají hýbat tak rychle, že je ani nelze spatřit, až se zdá, že se k nim ta strašlivá baba žene pod oblakem nečistého vzduchu.

To, co se stalo poté, si Bellis neustále připomínala – ve vzpomínkách i ve snech.

Komáří žena s hladovým pohledem doširoka otevírá chřtán, plive sliny, cení bezzubé dásně. Dáví se a v jednom děsivém záškubu jí z tlamy vystřeluje trn. Oslizlý sosák, který jí ze rtů vyčnívá na vzdálenost jedné stopy.

Vyjíždí z ní v organickém pohybu, připomínajícím zvracení, který je však nezpochybnitelně a znepokojivě sexuální povahy. Jako by se zjevoval odnikud: ani hrdlo, ani hlava se nezdají dostatečně dlouhé na to, aby jej mohly v sobě skrývat. Žena k nim na vřeštících křídlech zatáčí, a z podrostu vyrážejí další.

Vzpomínky se slily. Bellis si byla i nadále jista horkem i tím, co spatřila, ale bezprostřednost obrazů ji šokovala pokaždé, když se k nim v myšlenkách vrátila. Výsadek se v náhlé hrůze málem rozptýlí a do nebezpečných, chaotických směrů začínají létat kulky z pistolí. (Dúl vztekle řve *nestřílejte).*

Bellis vidí, jak první z poletujících komářích žen bez zájmu míjejí kaktusíky. Míří naopak k jednotce strupobijců, přistávají na nich (svalnatí muži se pod tíhou vyzáblých okřídlených žen stěží pohnou), bezmyšlenkovitě do nich zabodávají kopím podobná ústní ústrojí, nejsou však schopny proniknout strupy, kterými jsou strážci pokryti.

Bellis slyší práskání přetínaných vodítek, jak se v oblaku výkalů a prachu do všech stran rozbíhají prasata a ovce.

Z podrostu už vyběhlo deset nebo dvanáct komářích žen *(tolik a tak rychle)*, a když se zvířata rozbíhají, okamžitě se otáčejí za snadnější kořistí. Zvedají se na tenkých křídlech, se skloněnými hlavami, s volnými boky a končetinami, visí ve vzduchu jako loutky zavěšené za dlouhé lopatky, tmavé sosáky mají vlhké a pořád vysunuté; vrhají se na vyděšená zvířata. Snadno je předhánějí, zpola nahodilými pohyby se snášejí, aby jim zastoupily cestu a zastavily je, rozpřahují ruce, napínají prsty, chňapají po srsti a kůži. Bellis se dívá *(vzpomíná si, jak nemotorně couvala, bez ustání, jak zakopávala, vrážela do lidí kolem sebe, ale silou hrůzy se udržela na nohou)*, vyděšená a uhranutá, a první z anofelek se chystá ke krmení.

Přízračná žena se zastavuje nad obrovskou sviní, snáší se ze vzduchu a obkročmo ji objímá nohama, jako by to byla její milovaná hračka. Zaklání hlavu, dlouhý ostrý sosák se vysunuje ještě o několik palců víc, hladký jako šipka z kuše. Pak trhne hlavou dopředu, stočí dokořán otevřenou tlamu a zaryje sosák svini do těla.

Zvíře kvičí a kvičí. Bellis z dvojice nespouští oči *(nohy ji od hrůzné podívané odnášejí, ale oči na ni má pořád zoufale upřené)*. Svini se v náhlém šoku podlomí nohy, když ucítí, že jí něco probodlo kůži, když jí bariérou tuku a svalstva proniká šest, deset, dvanáct palců chitinu, který se jí vkrádá do nejhlubších částí krevního řečiště. Komáří žena sedí na zhrouceném zvířeti a mačká na kůži ústa, co nejhlouběji do ní zarývá sosák, pak strne (přes svraštělou pokožku je jí vidět každý sval, šlacha a žíla) a začíná sát.

Svině několik vteřin vřeští. A pak vřeštění odezní.

Zmenšuje se.

Bellis vidí, jak se scvrkává.

Kůže se neklidně cuká a začínají se na ní tvořit vrásky. Z nedokonale utěsněného místa, kam se zapíchl anofelčin sosák, vytéká tenoulinký čúrek krve. Bellis nevěřícně zírá, ale nepředstavuje si to – prase se skutečně scvrkává. Kope nohama v křečovité hrůze a potom jimi proběhne třas odumírajících nervů, když jí z nich komáří žena vysaje krev. Vypasené končetiny se stahují a vnitřnosti se vraští a svině umírá. Kůži po celém zmenšujícím se těle má pomačkanou ve vlnách a rýhách. Ztrácí barvu.

Zatímco svini opouštějí krev a život, přelévají se do komáří ženy.

Té se nadýmá břicho. Ke zvířeti se přitiskla jako prázdný pytel, vyzáblá a podvyživená. Zatímco se ale teď svině zmenšuje, ona roste, závratnou rychlostí tloustne, ze stále většího břicha ji zalévá barva. Na umírajícím zvířeti se pohybuje vláčně, je čím dál pomalejší a sytější.

Bellis se morbidně fascinována dívá, jak tou kostnatou vyzáblinou Proudí pinty krve, jak tečou z jednoho těla do druhého.

Svině je už mrtvá; její svraštělá kůže se propadá do nových brázd mezi vyprázdněnými svaly a kostmi. Anofelka je tlustá a růžovoučká. Ruce a nohy mají skoro dvojnásobný objem a kůže je nyní obepíná, div nepraskne. Kyne hlavně na hrudi, břiše a zadku, které má nyní vypasené, ale nejsou měkké jako lidský tuk. Vypadají jako nádory: jako napjaté, povislé, krví prostoupené výrůstky.

Na mýtině potkává podobný osud i další zvířata. Na některých sedí jedna žena, na některých dvě. Všechna se scvrkávají, jako by je vysušilo slunce a ona vyschla, a všechny anofelky tuční a plní se krví.

Poslední kapku tekutiny první komáří žena vysála ze svině za půldruhé minuty *(Bellis se nikdy nedokázala zbavit vzpomínky na onu podívanou a na pištivý výraz ženina uspokojení).*

Anofelka se skulila ze svraštělé mrtvoly zvířete a zamžourala ospalýma očima. Ze zasunujícího se sosáku jí vytekla troška krve. Odchází a zanechává na zemi ležet pytel cév a kostí.

Horký vzduch kolem Bellis je nyní prosycen zápachem zvratků; její společníci se při pohledu na krmící se anofelky přestávají ovládat. Bellis nezvrací, ale ústa se jí přesto prudce kroutí odporem a ona cítí, jak zvedá pistoli nikoli vztekem či strachem, ale hnusem.

Ale nevystřelí. *(A co by se stalo, kdyby zmáčkl kohoutek někdo bez střelecké průpravy jako ona? uvažovala Bellis mnohem později.)* Připadá jí, že nebezpečí pominulo. Armaďané vystupují do kopce, opouštějí mýtinu a puch hnoje a horké krve, míjejí další skaliska a odporné tůně a míří k osadě, kterou zahlédli ze vzduchu.

Sled událostí se poněkud projasnil, už se neztrácel v záplavě horka, strachu a nevěřícnosti. Ale v tom okamžiku, v té chvíli, kdy se Bellis vzdalovala od krutého prasečího masakru a ovčí krve a vysrkaných vnitřností, od odporného šílenství anofelského krmení a poté *(což bylo ještě horší)* i od jeho přecpané apatie, vzhlédla od ovce, kterou přiletěla vysát, jedna opozdivší se anofelka, která si všimla jejich ústupu. Nahrbila se a klátivě k nim vyletěla, s otevřenou tlamou a mokrým sosákem, s břichem jen trochu nadmutým zbytky po hostině, kterou si dopřály její sestry. Prahla po masu; prosmýkla se kolem kaktusíků a strupobijců a pod kvílejícími křídly zamířila k vyděšeným lidem.

Bellis ucítila, jak ji strach strhl zpátky ke zmatenému vnímání změti nesouvislých obrazů, a spatřila, jak komáří ženě do cesty klidně vstupuje Uther Dúl, jak zvedá ruce *(měl v nich teď dvě pistole),* jak čeká, až k němu skoro přiletí, až před ním vysune své ústní ústrojí, a vypálí.

Z jeho zbraní třesklo horko a černé olovo, a roztrhaly ženě břicho a tvář.

I když byla poloprázdná, střeva jí hlasitě vyhřezla v ohromné sprše krve. Zřítila se z výšky a roztrhaným obličejem a stále vysunutým sosákem vyryla brázdu v zemi, do níž se rychle vsákla mastná rudá skvrna. Tělo se zastavilo přímo před Dúlem.

Bellis se vrátila do lineárně plynoucího času. Připadala si omráčená, ale vzdálená od všeho, co vidí. Několik kroků od ní si přecpané anofelky vůbec nevšímaly své padlé sestry. Když se výsadek otočil na strmé pěšině a zamířil do předhůří, komáří ženy začínaly zvedat svá čerstvě ztěžklá těla od vysátých, zmasakrovaných zvířat, která tu nechávaly shnít. Mezi zlověstně kvílejícími křídly teď visely nalité jako bobule vína a pomalu odlétaly do svého pralesa.

Kapitola dvacátá třetí

Čekali, v tichosti: Milenka, Dúl, Tintinnabulum, Hedrigall a Bellis. A před návštěvníky, s hlavami nakloněnými ve výrazu zdvořilých rozpaků, stáli dva anofelové.

Bellis oba komáří muži uváděli v úžas. Očekávala něco dramatického, kůži pokrytou chitinem, tuhá křidélka podobná těm, která měly jejich ženy.

Nejvíce ze všeho se však podobali drobným mužíčkům, shrbeným věkem. Okrové hábity měli pokryté prachem a skvrnami od rostlin. Staršímu muži se dělala pleš; ruce, které mu vyčnívaly z rukávů, měl pozoruhodně tenké. Neměli rty, čelisti ani zuby. Ústa jim tvořily svěrače, sevřené věnce svaloviny, které vypadaly přesně jako konečníky. Kůže po stranách jim hladce klouzala k onomu otvoru.

„Bellis," přikázala Milenka ostrým hlasem, „zkus to ještě jednou."

Do města vstoupili sledováni užaslýma očima komářích mužů.

Rozčepýřený, zpocený a oslepený prachem, vyškobrtal armadský výsadek posledních několik kroků do svahu a ocitl se v náhlém stínu domků vytesaných a vystavěných ve stěnách strže, která zde roztínala skály. Osada zjevně nebyla postavena podle žádného plánu: malá hranatá obydlí se na slunci táhla po hlavních srázech a zase se neuspořádaně spouštěla po ostrých okrajích rokle, pospojovaná vysekanými schodišti a pěšinami. Komíny skrytých místností vyčnívaly ze země jako houby.

Městečko bylo poseté stovkami záhadných strojů přivezených ze Strojové pláže, každý kus pečlivě zbavený rzi. Některé se hýbaly; jiné zůstávaly v klidu. Mechanismy, jež byly vystaveny slunečním paprskům, se třpytily. Žádný z nich neoživovaly hlučné parní

novokrobuzonské nebo armadské písty; ve vzduchu se nevznášel mastný kouř. Bellis se domnívala, že jde o heliotropní stroje, jejichž ramena a lopatky vrčí v prudkém slunečním světle, které vstřebávají popraskanými skleněnými kryty, a z nichž se přenáší tajemná energie do drátů, jež propojují jednotlivé domy. Delší vodiče tvořily zauzlované kusy kratších drátů.

Z plochých střech, ze strání, ze stínu úzké strže, z korun pokroucených stromů rostoucích kolem osady, ze dveří a z oken se na ně upíraly oči komářích mužů. Nebylo slyšet vůbec nic: žádný jásot, křik ani povzdechy. Vítaly je jen ohromené pohledy všech těch očí.

Jednou Bellis zahlédla (a hrůzou ji příšerně bodlo u srdce), jak se nad několika vyššími domy snáší a kličkuje anofelka. Ale muži, kteří stáli poblíž, se otočili a začali po ní házet kamení a zahnali ji dřív, než si stačila všimnout Armaďanů nebo než vletěla do některého z domů.

Došli na jakési náměstíčko – obklopené stejnými špinavými staveními a vyzáblými slunečními stroji –, kde se strž poněkud rozšiřovala a kde do ní ze spálené modré oblohy pronikalo světlo. Na jeho opačném konci Bellis spatřila trhlinu ve skále, vyčnívající útes a strmou stezku dolů k moři. A tady je konečně přišel někdo uvítat: nepočetná delegace rozpačitých anofelů, kteří je s úklonami uvedli do rozlehlé síně ve skalnatém srázu.

Ve vnitřním sále, ozářeném nesmírně dlouhými raženými štolami plnými světla, zrcadly, jež lámala sluneční paprsky a rozptylovala je uvnitř hory, se před ně postavili dva anofelové a zdvořile se uklonili. Předstoupila Bellis (která se rozpomněla na den v Salkrikaltoru, kde hovořila sice jiným jazykem, ale dělala stejnou práci) a pozdravila je tou nejčistší vysokou kettštinou.

Anofelové zůstali nehnutě stát se zmatenými výrazy ve tvářích; nerozuměli jí ani slovo.

Bellis se ještě jednou pokusila vyjádřit nabubřele výmluvnými obraty vysoké kettštiny. Anofelové se na sebe podívali a vydali syčivé zvuky podobné prdům.

Když Bellis viděla, jak se jim škubou a rozšiřují ústní svěrače, uvědomila si, jaká je pravda, a výrazy z vysoké kettštiny přestala vyslovovat a raději je napsala.

Mé jméno je Bellis, psala. *Urazili jsme dlouhou, velice dlouhou cestu, abychom si promluvili s vaším lidem. Rozumíte mi?*

Když papír odevzdala, anofelům se doširoka otevřely oči, podívali se na sebe a nadšeně zabroukali. Starší muž se chopil Bellisina pera.

Já jsem Mauril Krán, napsal. *Od poslední podobné návštěvy uběhlo několik desítek let.* Vzhlédl k ní a přimhouřil oči. *Vítejte u nás doma.*

Anofelský houkavý jazyk neměl psanou podobu. Psaným jazykem pro ně byla vysoká kettština, nikdy však neslyšeli, jak se jí mluví. Dokázali se dokonale vyjadřovat elegantním písmem, ale vůbec netušili, jak zní. Sama představa kettských promluv jim – byla naprosto cizí.

Během desítek či stovek let se mezi samherskými námořníky a gnurrkettskými úřady v Kohnidu vytvořila jistá symbióza. Samherští kaktusíci připlouvali na ostrov – někteří s dobytkem a jiní, aby směnili zboží, a brali podíly jako prostředníci. Kohnid od nich kupoval všechno, co jim dodali anofelové.

Společně usměrňovali tok informací ke komářím lidem. Obezřele se postarali o to, aby ke břehům ostrova nepronikl žádný jiný jazyk než vysoká kettština a aby je žádný anofel neopustil.

Přetrvávaly u nich strašlivé vzpomínky na říši malarické královny. Kohnid si s místními pohrával, geniální anofely udržoval v pozici krotkých myslitelů a neposkytoval jim nic, co by jim dalo moc nebo možnost k úniku – Kohnid nechtěl riskovat, aby se do světa dostaly další anofelky –, nabízel jim jen tolik, aby myšlenkově nezakrněli. Kettové by nepřipustili, aby anofelové měli přístup k jakýmkoli informacím mimo rámec jejich kontroly: o to se postarali i tak, že po několik staletí udržovali na ostrově vysokou kettštinu jako psaný jazyk. Tímto způsobem anofelská věda a filozofie spočívaly v rukou kohnidské elity, která byla skoro jediná, kdo ji uměl číst.

Bellis napadlo, že nesourodé části starobylé technologie, kterou anofelové vlastní, a díla jejich filozofů musejí být naprosto ohromující, když umožní, aby tento složitý systém nadále přetrvával. Při každé cestě kohnidských Samheřanů se na ostrov dostalo několik pečlivě vybraných knih a někdy i zakázek. *Za těchto podmínek*, mohl se dotazovat některý z kohnidských vědců, *a když si vzpomenete na paradox, který jste rozváděl ve své minulé eseji, jaká bude odpověď na následující problém?* A ručně psaná anofelská díla se pod vybranými kettskými jmény vydávala na zpáteční cestu jako odpovědi na takové otázky, nebo jako řešení úloh, které si zadávali sami anofelové, aby byla publikována kohnidskými vydavateli – aniž byl vyplacen jediný honorář. Někdy si je bezesporu nějaký kohnidský učenec přivlastnil jako své vlastní dílo, což přidávalo na prestiži kánonu prací psaných vysokou kettštinou.

Komáří lidé byli degradováni na učence chované v zajetí.

V ostrovních rozvalinách se ukrývaly starobylé texty psané vysokou kettštinou, které anofelové rozuměli, nebo dávno nepoužívanými šiframi, které pečlivě rozkódovali. A za pomalého shromažďování knih z Kohnidu a psaných záznamů předků se

anofelové věnovali rovněž vlastnímu bádání. Někdy se výsledné dílo poslalo přes moře pánům ostrova do Kohnidu. Někdy bylo dokonce vydáno.

A právě to se stalo s knihou Krüacha Auma.

Před dvěma tisíci lety komáří lidé vládli jižním zemím v krátkodechém přízračném období krve, epidemie a obludné žízně. Bellis netušila, kolik toho anofelové vědí o vlastní historii, ale o povaze svého ženského pokolení si nedělali vůbec žádné iluze.

Kolik jste jich zabili? napsal Krán. *Kolik žen?*

A když Bellis po krátkém zaváhání napsala *Jednu,* muž přikývl a odpověděl:

To není mnoho.

Ve městě nevládla žádná hierarchie. Krán nebyl žádný vládce. Hořel však ochotou pomoci a sdělit návštěvníkům všechno, co chtějí vědět. Anofelové na Armaďany reagovali se zdvořilou, uměřenou fascinací, se zamyšleným, skoro abstraktním přístupem. V jejich flegmatických reakcích Bellis odhalovala rysy zcela cizí psychologie.

Bellis zapisovala Milenčiny a Tintinnabulovy dotazy, jak nejrychleji to bylo možné. Ještě se nestačili dostat k nejdůležitějšímu tématu, důvodu, proč vlastně přiletěli na ostrov, když tu z druhé místnosti, kde na ně čekali jejich společníci, uslyšeli rachot. Hlasité povykování v sunglarštině a řvané odpovědi v sůlštině.

Dreersamherští pirátští obchodníci rozmístění na ostrově se vrátili na své lodě a objevili návštěvníky. Do nevelké síně vstoupil vyšňořený kaktusík, následovaný dvojicí svých dřívějších krajanů, nyní armadských kaktusíků, kteří mu důkladně sunglarsky domlouvali.

„Do slunce!“ křičel sůlštinou s cizím přízvukem. „Co jste, kurva, zač?“ V jedné ruce držel obrovskou šavli a vztekle ji potěžkával. „Tenhle ostrov je kohnidský teritorium a jezdit sem je zakázaný. My jsme tady jejich zástupci a jsme zplnomocnění chránit jejich zasraný državy. Řekněte mi, proč bych vás přímo tady a teď neměl pozabíjet.“

„Paní,“ ozval se jeden armadský kaktusík a utrápeně máchl rukou místo představování. „Toto je Nuržhitt Sengka, kapitán *Tetneghiského prašného srdce.*“

„Pane kapitáne,“ promluvila Milenka a pokročila k němu s Utherem Dúlem v závěsu jako se svým stínem. „Ráda vás poznávám. Musíme si promluvit.“

Sengka nebyl korzár, ale oficiální dreersamherský pirát. Přítomnost pravidelné samherské posádky na ostrově byla jednotvárná, nenáročná a nudná: nic se nedělo, nikdo nepřiplouval,

nikdo neodjížděl. Jednou za jeden, dva nebo šest měsíců připlouvala z Kohnidu nebo Dreer Samheru nová samherská výprava s nákladem dobytka pro anofelky a případně nějakou nahodilou kolekcí věcí pro muže. Nově příchozí vystřídali znuděné krajany a nechávali je odjet s veškerými výtečnými esejemi a zachráněným vědeckým haraburdím, které se jim podařilo nashromáždit za účelem obchodní výměny.

Ti, co zůstali rozmístěni na ostrově, trávili čas hašteřením, rvačkami a sázkami. Vyhýbali se komářím ženám a komáří muže navštěvovali jen proto, aby ukojili své potřeby ohledně jídla nebo strojního zařízení. Oficiálně zde byli přítomni, aby dohlíželi na informace proudící na ostrov, na jazykovou čistotu, díky níž zde mohl Kohnid uplatňovat svůj vliv… a bránili všem pokusům o únik.

Představa to byla směšná; na ostrov nikdy nikdo nepřiplouval. Jen velmi málo námořníků o něm mělo vůbec tušení. Jen velice zřídka ke břehu doplula nějaká ztracená loď, nicméně nic netušící posádka obvykle našla rychlou smrt v náručích ostrovních žen.

A anofelové odsud nikdy neodplouvali.

Formálně tedy přítomnost armadských návštěvníků na ostrově žádná dohoda mezi Dreer Samherem a Kohnidem nezakazovala. Dorozumívali se koneckonců pouze vysokou kettštinou a nebylo sem dovezeno nic za účelem obchodu. Přítomnost cizinců, kteří se dokázali dorozumět s domorodci, však neměla obdoby.

Sengka se divoce rozhlížel. Když mu došlo, že tito prapodivní vetřelci pocházejí z tajemného plovoucího města Armady, vypoulil oči. Byli však zdvořilí a zdálo se, že mu svou přítomnost chtějí vysvětlit. A třebaže vrhal zuřivé pohledy na kaktusíky, kteří byli kdysi jeho krajany, a zasypával je syčivými urážkami, nadával jim do zrádců a předstíral, že Milenku chová v nejhlubším opovržení, naslouchal jim a nechal se odvést zpátky do hlavní síně, kde čekal armadský oddíl.

Zatímco se Milenka, kaktusíkovské stráže a Uther Dúl vzdalovali, k Bellis přistoupil Tintinnabulum. Dlouhé bílé vlasy si sepjal do ohonu a mohutnými rameny a pažemi jí zaclonil výhled na ostatní.

„Teď se nezastavujte," zašeptal. „Jděte k věci."

Kráne, napsala.

Na okamžik v ní absurdita celé situace vyvolala mírně hysterickou reakci. Věděla, že kdyby vytáhla paty, riskovala by okamžitou a nepříjemnou smrt. Záhy by ji našly – vak plný krve – hladové komáři ženy; vyčenichaly by ji a vysály do poslední kapky krve, vysrkaly by ji tak snadno, jako kdyby otočily kohoutkem.

A přesto teď, skryta za těmito zdmi, pouze hodinu poté, co byla svědkem masakru na pěšině, kde na rozpálené kůži a kostech vysátých

zvířat explodovala anofelka, klade dávno nepoužívaným jazykem zdvořilé otázky pozornému hostiteli.

Hledáme jednoho z vašich lidí, napsala. *Potřebujeme s ním mluvit. Je to velice důležité. Znáte muže jménem Krüach Aum?*

Auma, neodpověděl o nic pomaleji či rychleji než před chvílí, nebyla na něm patrná větší ani menší stopa zájmu, *který v rozvalinách pátrá po starých knihách. Auma tady znají všichni.*

Mohu vám ho přivést.

Kapitola dvacátá čtvrtá

Tanneru Vakovi se stýskalo po moři.

V horku se mu dělaly puchýře na kůži a svrběla ho chapadla. Většinu dne strávil čekáním, zatímco Milenka, Tintinnabulum, Bellis Chladnovína a další hovořili s tichými anofelskými muži. Šeptal si se svými druhy, žvýkal sušené maso a neúspěšně se od podivných, rezervovaných hostitelů pokoušel vymámit čerstvější jídlo.

„Kreténi s prdelí místo ksichtu," zaslechl Tanner od několika hladových mužů.

Armaďané byli otřeseni vyhladovělou divokostí anofelek. Uvědomovali si, že družky jejich hostitelů číhají ve vzduchu hned za zdmi, že poklidné ticho osady, které panuje venku, je zavádějící – že se ocitli v pasti. Někteří Tannerovi kumpáni si o anofelkách vyprávěli rozpačité vtipy. „Ženský," říkali a rozpačitě se smáli, že samice všech živočišných druhů nejsou nic jiného než pijavice.

Tanner se kvůli zachování zdání družnosti pokoušel smát s nimi, ale při poslechu podobných pitomostí se na smích nezmohl.

V rozlehlé, strohé síni proti sobě stanuly dva tábory. Na jedné straně stáli Armaďané a na druhé dreersamherští kaktusíci. Obě strany se obezřele pozorovaly. Kapitán Sengka se sunglarsky pustil do ostré výměny názorů s Hedrigallem a dvěma dalšími armadskými kaktusíky, při které ho jeho posádka jen nejistě sledovala a poslouchala. Armaďanům se ulevilo, když nakonec Sengka a jeho oddíl rozzuřené odešli. Hedrigall pomalu přešel ke stěně a posadil se vedle Tannera.

„No, moc mu pod nos nejdu," podotkl a unaveně se zazubil. „Furt mi nadával do zrádců." Obrátil oči v sloup. „Ale neudělá žádnou blbost. Má z Armady vítr. Řekl jsem mu, že zase rychle odletíme, že

jsme nic nepřivezli a nic si neodvezeme, ale taky jsem mu naznačil, že kdyby dělal bordel, vyhlásil by nám válku. Všechno bude v pohodě."

Po chvíli si Hedrigall všiml, jak si Tanner neustále olizuje prsty a mne kůži. Odešel ze síně a Tannera hluboce dojalo, když se kaktusík za čtvrt hodiny vrátil se třemi velkými koženými vaky plnými slané vody Tanner si ji na sebe pomalu vylil a nechal ji protéct i žábrami.

Anofelové přišli dovnitř a Armaďany si prohlíželi. Kývali na sebe, houkali a hvízdali. Tanner se díval, jak se tito býložraví lidé krmí, jak si do těsných ústních otvorů cpou hrsti pestrobarevných květin, jak je sají se stejnou silou, s níž podle něho jejich ženy vysávají živé tkáně. Ožmoulané okvětní lístky, rozdrcené a tenké jako hedvábný papír, zbavené nektaru a šťáv a bezbarvé, potom za slabého pšoukání vypuzovali z těla.

Milenka a Tintinnabulum spřádali plány a armadská posádka mezitím dlouhé hodiny žíznila a topila se v potu. Nakonec s jedním anofelem odešel i Hedrigall a několik dalších kaktusíků.

Světlo, které se dovnitř linulo tunely ve skále, začalo slábnout. Nastával rychlý soumrak. Tanner drobnými štěrbinami ve skále a v odrazech zrcadel viděl, jak obloha zfialověla.

Museli se přichystat k nepohodlnému přenocování přímo tam, kde seděli a leželi. Anofelové rozházeli po místnosti tlustou vrstvu rákosí. Noc byla horká. Tanner si svlékl páchnoucí košili a složil ji jako polštář. Opět se polil slanou vodou a všiml si, že i ostatní Armaďané se pokoušejí o jakousi očistu.

V životě nebyl tak vyčerpaný. Měl pocit, jako by z něho někdo vysál poslední kapku energie a nahradil ji nočním horkem. Položil hlavu na provizorní polštář, už provlhlý potem, a i na té tvrdé podlaze, na té tenké a zbytečné vrstvě vegetace (nad níž se vznášela palčivá vůně pylu a prachu) velice rychle usnul.

Když se probudil, myslel si, že uplynulo jen několik minut, ale všiml si denního světla a nešťastně zaúpěl. Bolela ho hlava; zoufale se napil z jednoho ze džbánů s vodou, které jim byly předloženy.

Pak se probudili i ostatní Armaďané, z malé místnůstky vyšli Milenka, Dúl a Chladnovína, doprovázeni kaktusíky, kteří se předešlého večera vydali ven. Byli unavení a zaprášení, ale usmívali se. Přišel s nimi velmi starý anofel, oblečený do stejných hávů jako jeho druhové, v obličeji se stejným výrazem klidného zájmu.

Milenka se postavila před shromážděné Armaďany. „Toto," řekla, „Je Krüach Aum."

Krüach Aum stanul vedle ní, klaněl se a starýma očima si prohlížel přítomné.

„Vím, že řadu z vás tato výprava uvádí do rozpaků," pokračovala Milenka. „Řekli jsme vám, že na tomto ostrově je něco, co potřebujeme, co je klíčem pro přivolání avanka. No a tím, co potřebujeme, je tento muž," a ukázala na Auma. „Krüach Aum ví, jak přivolat avanka."

Počkala, až pochopí, co právě řekla.

„Přijeli jsme sem, abychom se od něho poučili. Celá věc zahrnuje spoustu procesů. Otázky odchycení a ovládnutí avanka vyžadují, abychom používali techniku stejně složitou, jako jsou thaumaturgie a oceánologie. Slečna Chladnovína nám bude tlumočit. Je to časově náročný úkol, takže bude třeba jisté trpělivosti.

Doufáme, že z tohoto ostrova odletíme během jednoho dvou týdnů. Ale to znamená, že budeme muset pilně pracovat, a rychle." Na okamžik se odmlčela. Příkrý hlas se jí zlomil a nečekaně se pousmála. „Blahopřeji vám všem. Nám všem. Pro Armadu je to velký, velký den."

A ačkoli většina přítomných vůbec netušila, o co jde, její slova měla zamýšlený účinek a k jásotu se přidal i Tanner.

Kaktusíkovský oddíl zřídil u osady tábor. Našel prázdné místnosti mimo dosah anofelek, kam Armaďany umístil po menších skupinkách a s větším pohodlím.

Anofelové byli pořád bezbarvě zvědaví, dychtili mluvit, dychtili se účastnit na práci návštěvníků. Brzy vyšlo najevo, že Auma provází pochybná pověst: žije a píše o samotě. Ale jelikož na ostrov přijeli hosté, všichni nejlepší myslitelé osady jim chtěli pomoci. Zbraně skryté na *Trojzubci* nemohly být nyní zbytečnější. Milenka jim všem ze zdvořilosti dovolila, aby se účastnili konzultací, třebaže poslouchala jenom Auma, a upozornila Bellis, aby ji s příspěvky ostatních seznamovala jen v hlavních bodech.

Prvních pět hodin dne Aum diskutoval s armadskými vědci. Ti pečlivě procházeli jeho knihu a ukázali mu poškozenou přílohu, a třebaže se k jejich překvapení přiznal, že sám žádný výtisk knihy nevlastní, dokázal se rozpomenout. Za pomoci počítadla a několika záhadných strojů poházených kolem dokola začal doplňovat chybějící informace.

Po jídle – kaktusíci nashromáždili pro své druhy dostatek poživatelných rostlin a ryb, aby doplnili sušený proviant – s Krüachem Aumem studovali technici a konstruktéři. Tanner a jeho kolegové ráno debatovali o hranici zatížení a kapacitách strojů, kreslili hrubé náčrty a vytvářeli si seznamy otázek, které odpoledne nesměle předkládali Aumovi.

Vedle Bellis Chladnovíny se všech sezení účastnili Milenka a Tintinnabulum. Tannera s lítostí napadlo, že Bellis musí být velmi unavená. Ruku, jíž psala, měla zkroucenou a špinavou od inkoustu, ale ani jednou si nepostěžovala nebo nepožádala o přestávku. Donekonečna filtrovala vlastní bytostí otázky a odpovědi, čmárala na bezpočet archů papíru a překládala Aumovy odpovědi do sůlštiny.

Na konci každého dne přicházel krátký, hrozný okamžik, kdy lidé, hoči a cheprijky přebíhali v malých skupinkách na místa, kde byli ubytováni. Nikdo z nich nemusel na otevřeném prostranství strávit více než třicet vteřin, ale přesto je střežili kaktusíci se sečnými kušemi a anofelové, kteří své hosty chránili před vraždícími samicemi pomocí holí, kamenů a houkaček.

V Tannerově příbytku už byla ubytována i jedna technička, spala ve vedlejší místnosti. Tanner chvíli ležel a byl vzhůru.

„Přijde ještě jedna," ozval se za oknem kaktusík a řádně jej vylekal. „Nezamykejte dveře."

Tanner sfoukl svíčku a usnul. Ale když vstupní halou jeden z kaktusíků mnohem později doprovázel Bellis Chladnovínu, která se poté vkradla dovnitř, zajistila dveře a proklopýtala Tannerovou potemnělou ložnicí do další místnosti, vyčerpanější, než se kdy v životě cítila, probudil se a uviděl, o koho jde.

I na tomto horkém a zvláštním místě, uprostřed masakrů a hrozeb násilí, i tak daleko od domova se prokázala moc denních návyků.

Pouze jeden den trvalo Armaďanům ustanovit si pravidelný režim. Kaktusíkovské hlídky se vydávaly na lov a na ryby, doprovázely ostatní účastníky výpravy a odnášely armadské odpadky, podobně jako anofelové, ke strži na okraji osady, na skalní plošinu, odkud je shazovaly do moře.

Aum a jeho neustále se obměňující anofelský doprovod každé ráno debatovali s armadskými vědci a poučovali je, a každé odpoledne totéž dělali s armadskými techniky. Byla to nesmírně vyčerpávající, nekonečná práce v neustálém horku. Bellis se cítila jako v mrákotách. Stal se z ní psací syntaktický stroj, který existoval, jen aby rozebíral, překládal a zapisoval otázky a předčítal odpovědi.

Většinou jí smysl předávaných informací zůstával nejasný. Jen velice zřídka musela nahlédnout do glosáře ve své vlastní monografii o vysoké kettštině. Anofelům ji neukazovala. Nechtěla být zodpovědná za to, že by se naučili jiný jazyk a vymanili se tak ze svého vězení.

Ostrovní knihovna se nevyznačovala žádnou systematičností ani logickou souvislostí. Většinu děl tvořily ty nejabstraktnější teorie. Úřady v Kohnidu a Dreer Samheru střežily před svými poddanými všechno, co považovaly za nebezpečné. Nebylo tu možné objevit skoro nic, co by spojovalo anofely s okolním světem. Aby takové texty našli, anofelové museli pátrat v ruinách obydlí svých předků na druhé straně ostrova.

A někdy narazili na báje, jakou byl i příběh o muži, který přivolal avanka.

Příběhy se vytvářely samy. Drobné odkazy v těžko pochopitelných filozofických pojednáních, poznámky pod čarou, nejasné lidové tradice. Komáří lidé měli své vlastní okleštěné legendy.

Bellis u nich nenašla horečnatou zvědavost ohledně chodu světa jak očekávala. Zdálo se, že anofely zajímají jen ty nejabstraktnější otázky. Nicméně záblesky vášnivější, na praktické věci soustředěnější pozornosti zaznamenávala u Krüacha Auma.

Ve vodě jsou měřitelné proudy, psal, *které nemohou vznikat v našem moři.*

Aum začal na té nejvyšší konceptuální úrovni a sám sobě dokázal existenci avanka. Armadští vědci uhranutě poslouchali, když jim Bellis pomalu překládala jeho příběh. Ze tří čtyř načmáraných rovnic došel na stránku logických úvah, při nichž těžil ze všech textů o biologii, oceánologii a dimenzionální filozofii, které dokázal najít. Vytvořil si hypotézu. Vyzkoušel výsledky, překontroloval podrobnosti příběhu o prvním přivolání.

Nad rovnicemi a zápisy, které Bellis převáděla do sůlštiny, vědci jen lapali po dechu a vzrušeně přikyvovali.

A po jídle Bellis opět načerpala síly a sedla si s techniky.

Jedním z prvních, kdo promluvil, byl Tanner Vak.

„Co je to za zvíře?“ zeptal se. „Co budeme potřebovat k jeho spoutání?“

Řada vědců byla na Armadu dovlečena nedobrovolně a několik z nich bylo přetvořeno. Bellis si uvědomila, že ji obklopují zločinci, většinou z Nového Krobuzonu. Mluvili sůlštinou s přízvukem Vlkodav a Špatné strany, kterou prokládali hantýrkou slumů, kterou neslyšela už několik měsíců a při níž jen mrkala úžasem. Jejich odborné znalosti jí zůstávaly tajemstvím, podobně jako tomu bylo u vědců. Ptali se na jakost oceli a železa a nejrůznějších slitin, na voštinovou strukturu řetězů pod Novým Krobuzonem, na sílu avanka. Brzy se dotazy stočily k parním strojům a plynovým turbínám a nickamínku a mechanismu postroje, udidel a uzd o velikosti námořních lodí.

Bellis věděla, že by bylo výhodné, kdyby všemu přišla na kloub, ale rozebírané záležitosti byly nad její síly a tak se jim přestala snažit porozumět.

Toho večera se s nesrozumitelným vřeštěním a s napřaženýma rukama k jednomu členu expedice přiblížila anofelka, kterou pak sečnou kuší zastřelil příslušník kaktusíkovské stráže.

Bellis uslyšela tupou ránu a štěrbinou v okně vyhlédla ven. Anofelové poklekli vedle ženy, něco si broukali svými svěračovitými ústy a ohmatávali ji. Měla bezvládně otevřenou tlamu, z níž jí jako ohromný tuhý jazyk volně visel sosák. Zrovna nedávno se nakrmila. Dosud odulé tělo jí rozsekla skoro vedví obrovitá rotující čakri. Do země se vsakovaly silné proudy krve a vytvářely na ní matné, mazlavé louže.

Muži vrtěli hlavami. Jeden z nich, který stál vedle Bellis, ji zatahal za ruku a napsal jí něco do notesu.

Nebylo to nutné. Nechtěla se nakrmit.

A pak se pustil do vysvětlování a Bellis se obludností toho všeho zatočila hlava.

Toužila být chvíli sama. Každou minutu dne trávila s ostatními, a to ji vyčerpávalo. Když byla tedy denní práce u konce a vědci rozmlouvali mezi sebou a snažili se dohodnout, kam další den nasměrují výzkum, nakrátko vklouzla do menší komůrky, kde si myslela, že ji nebude nikdo vyrušovat. Mýlila se.

Cosi zamumlala na omluvu, ale Uther Dúl ji rychle přerušil.

„Prosím, neodcházejte," řekl.

Otočila se a sevřela tašku, kterou s sebou nosila, bolestně si vědoma, jak ji na jejím dně tíží krabička, kterou jí svěřil Silas. Zastavila se u dveří a s nehybnou tváří čekala, co bude následovat.

Dúl právě cvičil. Stál uprostřed místnůstky, uvolněný, v ruce meč: rovný, tenký, s ostřím po obou stranách, dlouhý něco přes dvě stopy Nebyl ani velký, ani zdobený, ani okázalý, ani opatřený mocnými symboly.

Čepel byla bílá. Najednou se pohnula, zableskla se jako voda, neslyšně, neskutečně rychle, v nečekané vražedné piruetě. A pak zmizela v pochvě, aniž to Bellis zaregistrovala.

„Skončil jsem tu, slečno Chladnovíno," pravil. „Místnost je vaše." Ale neodcházel.

Bellis mu pokynutím hlavy poděkovala, posadila se a čekala.

„Doufejme, že to nešťastně zabití nijak nezkalí naše vztahy s komářími muži," dodal.

„Nezkalí," Bellis na to. „Když umírají jejich ženy, nepociťují žádnou zášť. Pamatují si dost na to, aby věděli, že je to potřeba." *On to ví,* pomyslela si najednou nevěřícně. *Zase se mnou navazuje konverzaci.*

Ale i když byla podezíravá, podrobnosti, s nimiž byla seznámena, byly tak úděsné a fascinující, že se o ně chtěla podělit; chtěla, aby je znal ještě někdo jiný.

„Anofelové toho z historie moc neznají, ale vědí, že kaktusíci – míznatci – nejsou jedinou rasou mimo jejích ostrov. Vědí i o nás krvatcích, a vědí, proč je obvykle nikdo z nás nenavštěvuje. Zapomněli sice podrobnosti o době panování malarické královny, ale mají jisté ponětí o tom, že jejich ženy se před několika staletími… dopustily špatností." Odmlčela se, aby si Dúl tento skromný výraz přebral po svém. „Jednají s nimi bez… lásky či odporu."

Byl to melancholický pragmatismus. Nepohlíželi na své ženy s nevraživostí. Jednou za rok se s nimi s dostatečnou dychtivostí spářili, ale pokud to bylo možné, ignorovali je, a pokud to bylo nutné, zabíjeli je.

„Víte, ona se nepokoušela nakrmit," pokračovala Bellis. I nadále mluvila neutrálním tónem. „Byla sytá. Ony jsou… ony jsou inteligentní. Vůbec to není tak, že by to byly nemyslící bytosti. Řekl mi, že za to může hlad. Dlouho, dlouho hladoví. Vydrží třeba celý rok bez krmení, a celé týdny ryčí hlady: nemyslí na nic jiného. Ale když se nasytí, když jsou plné – opravdu nakrmené –, na den nebo dva, možná na týden, hlad ustoupí. A tehdy se snaží mluvit.

Popsal to tak, že přilétají z močálů, přistávají na náměstíčku, vřeští na muže a snaží se formulovat slova. Ale víte, ony se jazyk nikdy nenaučily. Byly na to vždycky příliš hladové. Vědí, co jsou zač."

Bellis se Utheru Dúlovi zadívala do očí. Najednou si uvědomila, že ji chová v úctě. „Ony to *vědí.* Čas od času se ovládnou, když mají plná břicha a na několik dní nebo hodin čistou hlavu, a poznají, co dělají, jak žijí. Jsou stejně inteligentní jako vy nebo já, ale na to, aby mluvily, je příliš rozptyluje hladovění, a pak se každých pár měsíců, těch několik málo dní, kdy se dokážou koncentrovat, snaží něco naučit.

Je přirozené, že když nemají ústní ústrojí svých samců, nemůžou vydávat stejné zvuky. Napodobovat anofelské muže se snaží jenom ty nejmíň zkušené, ty nejmladší. Když mají zatažené sosáky, jejich ústa se hodně podobají našim." Viděla, že chápe.

„Jejich hlasy znějí jako naše," dodala potichu. „Ještě nikdy neslyšely jazyk, který by dokázaly napodobit. A protože byla plná, tak třebaže neznala žádný jazyk, přesto si byla vědoma své nedokonalosti,

a musela se jí zatočit hlava, když slyšela, jak spolu rozmlouváme zvuky, které umí stvořit i ona sama. Proto se k tomu muži přiblížila. Snažila si s ním promluvit.“

„To je zvláštní meč,“ řekla o chvíli později.

Na zlomek vteřiny zaváhal (Bellis si uvědomila, že ho vůbec poprvé spatřila nejistého), pak jej pravou rukou vytáhl a podržel před ní, aby si jej prohlédla.

Do bříška dlaně měl zasazená jakoby tři drobná kovová očka, která byla propojena s vlásečnicovou změtí drátků pod rukávem, z něhož se mu táhly podél boku k malé krabičce upevněné na opasku. Jílec meče obalovala kůže, ale na jednom místě zůstal obnažený kov, kterého se dotýkala očka na kůži, když Dúl třímal meč v ruce.

Čepel navzdory Bellisině domněnce nebyla z barevného kovu.

„Můžu se jí dotknout?“

Přikývl. Bellis nehtem poklepala na plochou stranu. Ozval se tupý, neznělý zvuk.

„Je keramická,“ vysvětlil. „Je v ní víc porcelánu než železa.“

Hrany meče neměly matný odstín nabroušeného ostří. Svítily stejnou jednotvárnou bělostí jako plochá strana (bělostí s nádechem žluti, jako zuby nebo slonovina).

„Zasekne se hlouběji než jen do kosti,“ poznamenal Dúl tiše svým melodickým hlasem. „Toto není keramika, s kterou jste se už mohla někde setkat. Neohne se ani nepovolí – není pružná –, ale není ani křehká. A je tvrdá.“

„Jak tvrdá?“

Uther se na ni podíval a opět ucítila jeho úctu. Něco uvnitř ní na jeho pohled zareagovalo.

„Jako diamant,“ odpověděl. Meč zase zasunul do pochvy (dalším nádherným bleskurychlým pohybem).

„Odkud pochází?“ zeptala se, ale Dúl jí neodpověděl. „Je ze stejného místa jako vy?“ Překvapovalo ji, jak naléhá a… co? Jak je smělá?

Neměla dojem, že by se nějak osmělovala. Naopak cítila, jako by si s Utherem Dúlem navzájem rozuměli. Otočil se k ní ode dveří a rozloučil se pokynutím hlavy.

„Ne,“ řekl. „Bylo by… těžké být méně přesný.“ Poprvé si všimla, že ho přemohl úsměv, na okamžik.

„Dobrou noc,“ dodal.

Bellis si užívala chvíle osamění, po níž tak prahla, nechávala se unášet vlastní společností. Zhluboka dýchala. A nakonec si dovolila se

zamyslet nad Utherem Dúlem. Přemýšlela, proč s ní mluví, proč snáší její přítomnost, proč ji podle všeho respektuje.

Nedokázala se v něm vyznat, ale cítila, že ji s ním pojí jistá vazba, něco zrozeného ze společného cynismu, lhostejnosti, síly, pochopení a – ano – přitažlivosti. Nevěděla, kdy nebo proč se ho přestala bát. Netušila, o co mu jde.

Kapitola dvacátá pátá

Ze dvou dnů se staly tři a čtyři a potom uplynul celý týden, všechny dny strávené v tom neurčitém světle malé místnůstky. Bellis měla pocit, jako by jí atrofovaly oči, jako by uvnitř hory byly schopny vnímat pouze zemité tóny obklopené nejasnými, neostrými stíny.

Večer se vydávala na stále stejný krátký úprk přes otevřené prostranství (a dychtivě vzhlížela, aby spatřila jasné světlo a barvy, i když to byly jen vyprahlé barvy anofelské oblohy). Někdy se jí k její naprosté hrůze doneslo do uší úpění komářích žen, a někdy zase ne. Vždy se však choulila pod ochranou kaktusíkovského válečníka nebo strupobijce, který ji doprovázel.

Někdy zaslechla šmátrání a mumlání anofelek na vyústění dlouhých okenních šachet. Komáří ženy byly děsivé a silné a jejich hlad byl vyjádřením skoro elementární síly. Zabily by všechny krvatce, kteří přistáli na ostrově, za jediný den by vysály celou loď a potom by se napuchlé povalovaly na pláži. Avšak navzdory tomu všemu bylo na ženách tohoto odříznutého ostrova cosi nesporně dojemného.

Bellis nevěděla, jakým zřetězením okolností mohla vzniknout říše malarické královny, ale nedokázala si ji ani představit. Nemohla si představit tyto vřeštící bytosti na jiných březích, jak svým malicherným terorismem ničí polovinu kontinentu.

Strava tu byla stejně jednotvárná jako prostředí. Už přestala vnímat chutě ryb a travin, a tak jen apaticky přežvykovala rzí vykrmené dary moře, které kaktusíci nalovili v zátoce, a požívatelné býlí, které natrhali v okolí.

Samherští úředníci je rozpačitě tolerovali, ale nedůvěřovali jim.

Kapitán Sengka kaktusíkovským Armaďanům nepřestával rychlou sunglarštinou nadávat do zrádců a odpadlíků.

Vědci každé ráno při horečnatých výpočtech podléhali stále většímu vzrušení. Haldy poznámek a výpočtů nabývaly enormních rozměrů. Nadšení, které odlišovalo Krüacha Auma od jeho krajanů – a které Bellis považovala za skutečnou zvědavost –, pomalu vyprchávalo.

Bellis bojovala, ale nepodlehla. Nyní už tlumočila, aniž se pokoušela porozumět tomu, co říká; prostě jen převáděla, co bylo řečeno, jako by byla analytický stroj, který jen rozkládá a přetváří fráze. Věděla, že pro muže a ženy shrbené nad stolem a debatující s Aumem je víceméně neviditelná.

Soustředila se na hlasy, jako by to byla hudba: uměřená zvučnost Tintinnabulova, staccatové vzrušení Faberovo, houpavé hobojové tóny biofilozofa, na jehož jméno si nikdy nemohla vzpomenout.

Aum byl neúnavný. Když Bellis odpoledne seděla s Tannerem Vakem a dalšími techniky, trochu ji děsilo vyčerpání, které pociťovala, ale Aum pokračoval stále dál bez zjevných obtíží a přesouval pozornost od konceptuálních otázek a filozofie avanků k praktickým záležitostem spjatým s přilákáním, zvládnutím a zajetím tohoto tvora velkého jako ostrov. A když skomírající světlo a všeobecná únava donutily přítomné ukončit celodenní práci, nikdy s návrhem nepřišel Aum.

Bellis si nemohla nevšimnout, že problémy související s výzkumem se postupně vyjasňují. Netrvalo dlouho a Aum přepsal svůj faktografický dodatek a Armaďané ho ještě stačili upozornit na chyby a špatné výpočty, na slabiny v jeho bádání. Vzrušení vědců bylo přímo hmatatelné; skoro se jím opíjeli. Potýkali se s otázkou – projektem – nesmírného rozsahu, ale přesto se jim dařilo problémy jeden po druhém odstraňovat.

Balancovali na okraji čehosi mimořádného. Skutečnost, že to bude možné, byla naprosto úchvatná.

Bellis se s Armaďany nebratříčkovala, ale nemohla trávit celé dny, aniž by s nimi nepromluvila.

„No tak. Jen to sněz," řekl jí třeba někdo a podal jí misku nemastného neslaného jídla, a kdyby odmítla poděkovat, dopouštěla by se zcela zbytečného násilí.

Někdy se večer přistihla – při armadských kostkách a zpívání, které uchvacovalo kvílející anofely –, že se ocitla na okraji konverzace.

Jediný Armaďan, kterého znala jménem, byl Tanner Vak. Domnívala se, že skutečnost, že na *Terpsichorii* cestovala nad ním,

svobodná, zatímco on trpěl ve vězení, otrávila jakoukoli možnost, že by si mohli důvěřovat, třebaže na ni působil jako otevřený člověk. Patřil k těm, kteří se ji pokoušeli zapříst do rozhovoru. Nyní se více než kdykoli předtím dostala do jádra armadské společnosti. Bylo jí dovoleno poslouchat příběhy.

Většina se týkala tajemství. Uslyšela o řetězech, které visely pod Armadou: starobylých, skrývaných desítky desetiletí; představovaly léta práce a bezpočet lodních nákladů kovu. „Visely tam už dlouho předtím, než si Milenci usmyslili, co s nima provedou," tvrdil vypravěč jedné historky, „zkoušelo se to už kdysi."

Obětí vypravěčů se stal i Uther Dúl.

„Pochází ze země mrtvých," pravil jednou kdosi konspirativně. „Starý Dúl se narodil před více než třemi tisíci lety. Právě on začal s Odporem. Narodil se jako otrok v říši duchohlavů, ukradl Mocmeč, osvobodil se a zničil celou říši. Zemřel. Ale bojovník jako on, ten největší válečník, který se kdy narodil, je jediný člověk, který se dokázal probít ze světa stínů a vrátit se mezi živé."

Posluchači se dobrosrdečně pochechtávali. Samozřejmě že vypravěči nevěřili, ale stejně nevěděli, co si o Utheru Dúlovi mají myslet.

On sám trávil dny poklidně. Zdálo se, že hlavní osobou, jejíž společnost vyhledává, jediný tvor, který mohl být aspoň vzdáleně považován za jeho přítele, je Hedrigall. Kaktusíkovský vzduchoplavec a lidský válečník spolu často rozprávěli u stěny místnosti. Rychlým polohlasem si cosi drmolili, jako by se za své přátelství styděli.

Jen s jedním dalším člověkem byl Uther Dúl ochoten trávit čas a hovořit, a tím člověkem byla Bellis.

Netrvalo jí dlouho a všimla si, že zdánlivě nečekaná setkání, krátké výměny zdvořilostí, nejsou nijak nahodilé. Uther Dúl se s ní jakýmsi záhadným, váhavým způsobem pokoušel spřátelit.

Bellis ho nedokázala pochopit, a ani se o to nepokoušela. Věřila, že si s ním bude vědět rady. I když si byla pořád vědoma určitého pocitu nebezpečí, jedna její část se ze setkání těšila – z jejich formálnosti, slabých náznaků koketování. Stěží šlo o otevřené flirtování. Neohrožovala svou důstojnost afektovaným sváděním. Uther Dúl ji však přitahoval, a za to si spílala.

Myslela i na Silase. Nikoli s pocitem viny či zrady – nad takovou představou jen ohrnovala nos. Vzpomínala však na den, kdy ji vzal na souboj gladů s tím úmyslem, aby si prohlédla Uthera Dúla. *Tohle se nám snaží zabránit v útěku,* řekl jí tehdy a teď si nemohla dovolit na jeho slova zapomenout. *Proč chceš riskovat a trávit s Dúlem čas?* ptala se sama sebe.

Cítila, jak ji hluboko v tašce tíží krabička od Silase. Byla si palčivě vědoma skutečnosti, že má na tomto ostrově splnit úkol *(úkol, který si už brzy musí rozplánovat)*. A ten ji stavěl vůči Dúlovi do rozhodné opozice.

Bellis došlo, proč dovoluje, aby jejich rozhovory pokračovaly. Bylo výjimečné, aby se cítila sama sebou ve společnosti člověka se stejnou nebo větší kontrolou nad svými reakcemi vůči světu a nad způsobem, jak svět tyto reakce přijímá, než je tomu u ní samé. Uther Dúl byl právě takovým člověkem. Proto se navzájem respektovali. Bylo neobvyklé a příjemné mluvit jednoduše, bez úsměvů, s někým se stejnými způsoby. Většina lidí, která by se o ní tohle dozvěděla, by se lekla, ale jeho to nezneklidňovalo; a totéž platilo i opačně.

Bellis cítila, že by se měli v noci dívat na město. Měli by stát na balkonu. Měli by se toulat bočními uličkami, s rukama v kapsách.

Místo toho tvrdli v malé místnůstce, která vybíhala z hlavní síně. Stáli u jedné z okenních škvír a Bellis bylo zle z fádního zabarvení skal. Hladově civěla na malou plošku noční oblohy.

„Rozumíte tomu všemu?“ zeptala se.

Dúl neurčitě pohnul hlavou.

„Dostatečně na to, abych věděl, že jsme blízko,“ odpověděl pomalu. „Mám velice odlišné odborné znalosti. Můj výzkum přijde na řadu až potom. Vaše práce se brzy změní. Požádáme vás, abyste ho začala učit sůlštinu.“

Bellis zamrkala a Dúl přikývl.

„Porušíme samherské a kohnidské zákony, ale nechceme na ostrov přinášet nové vědomosti. Aum pojede s námi.“

Samozřejmě, pomyslela si Bellis.

„Nuže…“ pokračoval Dúl, „budeme se moci vrátit.“ Jeho úžasný hlas teď zněl potichu. „S kořistí. To, o co se pokoušíme, je monumentální počin. Od okamžiku, kdy jsme odletěli, kotví Armada nad ložiskem ropy a nickamínku. Čerpá a skladuje to, co je třeba pro přivolání avanka. Zamíříme k trhlinám. A potom použijeme palivo, návnadu, postroje, které jsme vyrobili, a všechno ostatní, a chytíme si… avanka.“ Znělo to tak triviálně. Nastala dlouhá pauza.

„A potom,“ dodal Dúl šeptem, „začne naše práce.“

Bellis nic neříkala.

Věděla jsem, že si se mnou pohráváš, pomyslela si kysele.

Jaká práce začne?

Nepřekvapovalo ji to. Nepocítila žádný velký šok při zjištění, že avank je v rámci Ostrovodského projektu jen začátek, že se za ním skrývá mnohem víc, že za veškerým úsilím stojí nějaký velkolepý

program, projekt, do něhož není zasvěcen prakticky nikdo – určitě ne ona.

Jenže nyní už vlastně je.

Nechápala, proč jí to Dúl říká. Jeho motivy jí zůstávaly záhadou. Věděla jen to, že je využívána. Došlo jí, že mu to ani nemá za zlé – nic jiného ani neočekávala.

Další den bylo ve světle rozbřesku nalezeno tělo jednoho z lidských techniků. Kostru mu obepínala čerstvě utažená kůže; ruce měl pevně ovinuty kolem hrudi a prsty zatínal jako pařáty; páteř opisovala oblouk, jako by byl kdovíjak starý.

V dutině pod žebry měl kůži přilepenou na gumovitou trubici vysátých střev. Oči měl polosvraštělé jako uschlé ovoce, spečené na slunci. Dásně v otevřených ústech měl skoro stejně bílé jako zuby.

Hedrigall, obklopený houkajícími komářími muži, ho převrátil na záda *(tělo se na ohnuté páteři zhouplo jako dřevěný koník)* a mezi žebry našel mohutnou díru, kam ho píchla anofelka.

Armaďané propadli přílišné sebejistotě. Smrt jimi otřásla.

„Blbec jeden pitomej," slyšela Bellis, jak si potichu ulevil Tanner Vak. „Co to, kurva, dělal?" Všimla si, jak se odvrací od okna. Nechtěl se dívat, jak se Hedrigall sklání a s nevrlou něžností sbírá dojemné ostatky, zvedá na kost vysátého muže do náručí a odchází s ním z osady, aby ho pohřbil.

Ale ani tato tragédie nemohla zchladit nadšení, kterým se tetelil vzduch. I navzdory šoku a žalu Bellis cítila, jak mezi vědci vládne vzrušení. I ti, kteří technika znali, cítili, jak jejich smutek zápasí s velice odlišnou náladou.

„Podívejte se na to!" sykl Théobal, pirát a teoretický oceánolog. Zamával tlustým svazkem papírů, po jedné straně sešitými stránkami. „Tak už to, krucinál, máme! Tohle je celá matematika, biologie a thaumaturgie, které potřebujeme."

Bellis se na papíry zadívala s nejistým úžasem. *Tohle všechno prošlo mnou,* pomyslela si.

Když mezi ně vstoupil Aum, Bellis mu musela napsat: *Potřebujeme, abyste nám pomohl. Chtěl byste odjet z tohoto místa, naučit se náš jazyk a pomoci nám přivolat z moře avanka? Chtěl byste odletět s námi?*

A i když bylo takřka nemožné vyčíst něco z oné tváře s ústy v podobě svěrače, Bellis si byla jistá, že v Aumových očích spatřila strach i radost.

Souhlasil, samozřejmě.

Novina se rychle roznesla po celé osadě a anofelové přicházeli ve velkém počtu, aby si s Aumem zabroukali a dali sykotem najevo své pocity. *Radost?* přemýšlela Bellis. *Žárlivost? Zármutek?*

Napadalo ji, že někteří pohlížejí na armadskou výpravu jakoby hladově. Jejich odtrženost od světa je chabá a dá se překonat, jako se to nejspíš podařilo Aumovi.

„Odlétáme za dva dny," řekla Milenka a Bellis se tak rychle přepumpovala krev z hrudi, až ji píchlo u srdce. Úplně zanedbala svůj úkol. Vždyť na ní závisí osud celého Nového Krobuzonu. Ucítila, jak ji přepadá malomyslnost a svazuje jí ruce. *To se nestane,* pomyslela si rychle. *Ještě není pozdě.*

Posádka se při pomyšlení na odlet, na únik z tohoto dusného ovzduší a mimo dosah místních nenasytných žen, zaradovala. Bellis si však zoufale přála, aby se ještě chvíli, ještě několik dní zdrželi. Znovu si vybavila onu vysušenou mrtvolu, ale jen na okamžik. Zoufalství ji děsilo.

Toho večera, zatímco strupobijci a kaktusíci doprovázeli své zranitelné druhy do postelí, seděla o samotě, masírovala si ruku, zhluboka dýchala a vyděšeně se pokoušela vymyslet nějaký plán, způsob, jak by se mohla dostat na dreersamherskou loď. Chviličku se zamýšlela nad možností dezerce. Požádala by kapitána Sengku o slitování a zůstala by u něho na palubě. Nebo by se na ni potají vkradla. Udělala by cokoliv, aby znovu spatřila Nový Krobuzon. Ale věděla, že nemůže. Jakmile by ji ostatní začali postrádat, Milenka by rozkázala prohledat všechny dreersamherské lodě a Samheřané by se nezpěčovali. A pak by ji chytili a její zásilka by nebyla doručena a Nový Krobuzon by se ocitl ve strašlivém nebezpečí.

A navíc, jak si obezřetně připomněla, pořád nezná způsob, jak by se na samherskou loď vůbec dostala.

Z jedné přilehlé místnosti uslyšela slabé zvuky. Přistoupila k zavřeným dveřím.

Byl to hlas Milenky. Nerozeznávala jednotlivá slova, ale ten pevný, tvrdý hlas si nemohla s ničím splést. Připadalo jí, jako by si Milenka prozpěvovala, jako matka konejšící dítě. Na těchto tichých a velmi intenzivních zvucích bylo něco, co Bellis rozechvělo a přimělo ji zavřít oči. Poslouchala takovou koncentraci emocí, že se jí z nich málem zatočila hlava.

Opřela se o stěnu a dál poslouchala tyto cizí citové výlevy. Nedokázala určit, zda vyjadřují lásku nebo tu nejprudší posedlost. Ale přesto vyčkávala, s očima upřenýma na dveře, jako parazit podobný komářím ženám; nechávala se omývat uloupenými emocemi.

Za několik minut, když zvuky utichly a Bellis poodstoupila, Milenka vyšla ven. Obličej s tvrdými rysy měla klidný. Všimla si, že ji Bellis pozoruje, a zadívala se jí do očí bez jakéhokoli studu či bojechtivé nevraživosti. Z čerstvé rány na obličeji, z dlouhého šrámu na kůži, táhnoucího se od pravého koutku rtu pod bradu a dolů k jamce pod krkem, jí pomalu, jako sirup, vytékala krev.

Milenka si krev už z větší části otřela a na ráně se jí jako pot nalévalo jen několik mohutných kapek, které pukaly a stékaly dolů, zanechávajíce za sebou jasné značky.

Obě ženy se na sebe několik vteřin upřeně dívaly. Bellis měla pocit, jako by nesdílely žádný společný jazyk. Propast, jež je dělila, jí vyrážela dech.

Kapitola dvacátá šestá

Té noci se Bellis probudila dlouho poté, co ostatní ulehli k spánku.

Stáhla ze sebe propocené prostěradlo, do něhož byla zachumlaná, a vstala. Vzduch byl pořád teplý, i teď uprostřed noci. Zpod polštáře vylovila Silasův tlumok, odhrnula záclonu a pomalu a tiše prošla pokojem, kde ve stínech na slamníku ležel Tanner. Když došla ke dřevěným dveřím, opřela se o ně hlavou, až ucítila na čele strukturu jejich vláken.

Bála se.

Velice opatrně vyhlédla z okna a spatřila, jak se po opuštěném náměstíčku potuluje kaktusíkovský strážce, přechází ode dveří ke dveřím, lhostejně je kontroluje a odchází k dalším. Byl od ní dost daleko. Napadlo ji, že by mohla otevřít dveře a vyběhnout ven, aniž by ji zahlédl nebo uslyšel.

A pak?

Na obloze nic nespatřila. Neozývalo se žádné varovné kvílení, neviděla žádnou hladovou hmyzí ženu s paňáty místo prstů a vysunutým ústním orgánem, prahnoucí po krvi. Položila ruku na západku a čekala – čekala, až uslyší některou z anofelek, aby se utvrdila, aby se jí mohla vyhnout *(je snadnější se skrýt, když člověk ví, kde je)*, a vzpomněla si na pytel kůže a kostí, na který hleděla ráno, jenž byl kdysi mužem. Strnula a rukou křečovitě stiskla dveře.

„Co to děláš?“

Drsný šepot se ozval odněkud za jejími zády. Otočila se a rukama sevřela dlouhou košili. Tanner se už posadil a zíral na ni ze svého temného kouta.

Trochu se pohnula a Tanner vstal. Všimla si, jak se mu nad břichem rozplétá podivné břímě chapadel. Stál před ní, v napjatém a

podezíravém postoji. Vypadal, jako by na ni měl každou chvíli zaútočit. Ale přesto šeptal, a když si to uvědomila, uklidnilo ji to.

„Omlouvám se," řekla potichu. Postavil se do průchodu, aby ji slyšel. Ve tváři měl zatvrzelý a nedůvěřivý výraz, který u něj ještě neviděla. „Nechtěla jsem vás probudit," zašeptala. „Já jen… musela jsem…" A vynalézavost ji opustila: nevěděla, co má říci, že musela. Slova jí vyschla v krku.

„Co to děláte?" zeptal se. Mluvil s ní ragamolsky, pomalu, vztekle a zvědavě.

„Omlouvám se," zopakovala a zavrtěla hlavou. „Cítila jsem…" Zatajila dech a ještě jednou se na něho zpříma zadívala.

„Nemůžu otevřít tu západku," řekla.

Díval se na balíček v jejích rukou a Bellis se usilovně snažila, aby jej neskrývala ani nehýbala nervózně prsty, naopak jej držela nepokrytě před sebou, jako by to nebylo nic důležitého.

„Co se děje, příroda volá? Je to tak? Budete muset použít nočník, milá paní. Tady se za podobné věci stydět nesmíte. Dobře víte, co se stalo s Vilémem."

Pak se vzpřímila a přikývla a se strnulým výrazem došla zpátky ke své posteli. „Bude se vám spát líp, ne?" poznamenal Tanner Vak za ní a pomalu se zase uvelebil na slamníku. U závěsu dělícím obě místnůstky se Bellis rychle otočila, aby se na něho podívala. Seděl, zjevně čekal a poslouchal, a tak zaťala zuby a závěs zatáhla.

Několik vteřin bylo ticho. Potom Tanner zaslechl zvuk slabé spršky, pár sporých kapek, a pak se nevesele usmál do pokrývky. Několik stop od něho, hned za závěsem, Bellis s nasupeným a vzteklým pohledem vstala z nočníku.

Přes závoj ponížené zlosti se něčeho chytila. Začala v sobě formulovat naději, nápad.

Nazítří byl poslední celý den jejich pobytu na ostrově.

Vědci skládali štosy papíru a nákresy, bavili se a smáli jako děti. Dokonce i zamlklý Tintinnabulum a jeho společníci vypadali povzneseně. Projekty a plány nabývaly tvaru a zdálo se, že chycení avanka je hotová věc.

Milenka se vměšovala do debat a zase odbíhala, na rtech jí hrál široký úsměv, nový šrám jí zrudl a zářil. Pouze Uther Dúl zůstával apatický – Uther Dúl a Bellis. Přes místnost na sobě spočinuli očima. Bez hnutí, jediné dva nehybné body v hemžící se síni, na okamžik spolu sdíleli jakýsi povýšený pocit ne nepodobný pohrdání.

Celý den přicházeli a odcházeli anofelové, navzdory svým usedlým, mnišským zvyklostem rozrušení. Bylo jim líto, že

návštěvnici odjíždějí, neboť si uvědomovali, že jim brzy bude chybět náhlý příval nových teorií a dojmů, které s sebou přivezli.

Bellis sledovala Krüacha Auma a všímala si, jak dětinsky se tento starý anofel chová. Díval se, jak si jeho noví společníci balí tašky, oblečení a knihy, se kterými přiletěli, a snažil se je napodobovat, i když sám nic neměl. Odešel ze síně a za chvilku se vrátil s rancem hadrů a cárů papíru, který posbíral a nahoře převázal v neumělé napodobenině cestovní torny. Bellis se při pohledu na něho neubránila zachvění.

Hluboko ve své tašce cítila Silasův tlumok: dopisy, náhrdelník, krabičku, vosk, prsten. *Dnes v noci,* říkala si v duchu a přepadla ji panika. *Dnes v noci, děj se co děj.*

Po zbytek krátkého dne sledovala pohyb slunce. Pozdě odpoledne, když světlo zhoustlo a zpomalilo se a z každého tvaru se rozpíjely stíny, ji zaplavila hrůza. Protože jí došlo, že neexistuje jediný způsob, jak by mohla projít močály a teritorii vražedných komářích žen.

Bellis poděšeně vzhlédla, když se prudce otevřely dveře.

Do místnosti vstoupil kapitán Sengka, doprovázený dvěma členy své posádky.

Všichni tři kaktusíci zůstali stát u vchodu se založenýma rukama. Byli velcí, i na svou rasu. Kolem šerp a bederních roušek se jim dmulo rostlinné svalstvo. Na špercích a na zbraních jim blikotalo světlo.

Sengka svým mohutným prstem ukázal na Krüacha Auma. „Tento anofel," oznámil, „nikam nejede."

Nikdo se ani nepohnul. Po několika nehybných vteřinách vystoupila Milenka.

Sengka promluvil ještě předtím, než se zmohla na slovo. „Co jste si myslela, paní kapitánko?" zeptal se znechuceně. „Kapitánko? Takhle vám mám říkat, ženská? Co jste si myslela? Celou dobu jsem nad vaší zatracenou přítomností mhouřil oči, a to jsem vůbec nemusel dělat. Snášel jsem vaše debaty s domorodci, kterými porušujete bezpečnostní opatření a kterými riskujeme novou malarickou dobu, do Prdele…" Milenka při tomto zveličování hněvivě zavrtěla hlavou, ale sengka pokračoval. „Trpělivě jsem čekal, až odsud vypadnete, a co stalo? Vy si myslíte, že můžete propašovat ven jednoho z těchto tvorů, aniž bych se o tom dozvěděl? To si myslíte, že bych vám to dovolil?

Prohledáme vaše vzducholodě," pravil rozhodně. „Veškerý materiál, který jste bez dovolení vzali ze Strojové pláže, veškeré anofelské knihy nebo pojednání, veškeré světlotisky ostrova vám budou zabaveny." Opět ukázal na Auma a nevěřícně potřásl hlavou.

„Přečetla jste si něco z historie, ženská? Vy chce odvézt anofela *mimo ostrov?*“

Krüach Aum celé pozdvižení sledoval s vytřeštěnýma očima.

„Pane kapitáne Sengko,“ promluvila Milenka. Bellis ji nikdy neviděla soustředěnější, úžasnější. „Nikdo se ani v nejmenším nepozastavuje nad tím, jak jste znepokojen hrozícím nebezpečím nebo jak jste oddán zdejšímu poslání. Ale stejně jako já víte, že anofel je neškodný býložravec. Rozhodně nemáme v úmyslu odvážet kohokoli jiného než jeho.“

„To nepřipustím!“ vykřikl Sengka. „Do slunce, tento systém platí absolutně a je absolutní, protože my se dokážeme poučit z historie. Tento ostrov neopustí žádní anofelové. Je to podmínka spjatá s tím že zůstávají vůbec naživu. Výjimky neexistují.“

„Už mě to unavuje, pane kapitáne.“ Bellis musela obdivovat Milenčin klid, ledový a tvrdý jako železo. „Krüach Aum odletí s námi. Neměli jsme v úmyslu znepřátelit si Dreer Samher, ale tohoto anofela bereme s sebou.“ Otočila se k němu zády a měla se k odchodu.

„Mí lidé na Strojové pláži,“ podotkl a Milenka se zastavila a opět se k němu obrátila. Vytáhl obrovskou pistoli a nechal ji volně viset v ruce. Armaďané se ani nepohnuli. „Jsou vycvičení kaktusíkovští válečníci,“ dodal. „Jestli se mi postavíte, tento ostrov neopustíte živí.“ Pomalu, že jeho pohyb vůbec nevypadal hrozivě, pozvedl zbraň a namířil ji na Milenku. „Tento anofel… Aum, jak jste řekla… teď půjde se mnou.“

Strážci po celé místnosti se měli každým okamžikem pohnout. Rukama se už skoro dotýkali mečů, luků a pistolí. Strupobijci v popraskané zbroji a obrovští kaktusíci očima rychle klouzali ze Sengky na Milenku a zase zpátky.

Milenka se na nikoho z nich nepodívala. Bellis si naopak všimla, jak se zadívala na Uthera Dúla.

Dúl předstoupil a postavil se mezi zbraň a Milenku.

„Kapitáne Sengko,“ oslovil ho svým nádherným hlasem. Stál bez hnutí, před pistolí, jež mu mířila na hlavu, a vzhlížel ke kaktusíkovi, který byl o stopu vyšší a mnohem rozložitější než on. Zatímco mluvil, civěl do hlavně pistole, jako by to bylo Sengkovo oko. „Připadlo mi, abych se s vámi rozloučil.“

Kapitán na něj shlédl a na okamžik se zatvářil nejistě. Pak si přitáhl volnou ruku, až mu pod kůží prudce naběhly svaly; masitou pěst měl zaťatou a připravenou k úderu, jen se ježila ostny. Pohyboval se pomalu, zjevně doufal, že Dúla neudeří, ale jen ho zastraší.

Dúl natáhl obě ruce, jako by ho chtěl o něco poprosit. Znehybněl a pak sebou trhl tak nečekaně a prudce, že ani Bellis – která něco

takového očekávala, která věděla, že se něco takového stane – jeho pohyb vůbec nezaregistrovala. Sengka se v šoku zapotácel dozadu a chytil se za krk, kam ho Dúl bodl napjatými prsty (nepříliš prudce ale jako varování; našel místo mezi děsivými ostny a vyrazil mu dech). Dúl držel zbraň, která mu pořád mířila na lebku, svíral ji mezi dlaněmi jako něco, co si vyprosil modlitbou. Nespouštěl Sengku z očí a cosi mu šeptal: slova, která Bellis nemohla zaslechnout.

(Bellis buší srdce. Dúlovy činy jí otřásají. Ať už jde o brutální nebo nenápadný útok, sám jeho pohyb, jeho nadpřirozená rychlost a *dokonalost z něj dělají atak na řád věcí, jako by čas a přitažlivost nedokázaly Dúlovi odolat o nic víc než tkáně.)*

Oba kaktusíci stojící za Sengkou liknavě a vztekle o krok postoupili. Natáhli ruce k opaskům, vytáhli zbraně, a tu se v Dúlově ztuhlém potlesku mihla pistole, zamířila na ně, mihla se ještě jednou a už ji Dúl svíral v napřažené pravé ruce a mířil jí přímo na prvního a potom *(okamžitě)* i na druhého námořníka.

(Nikdo se nehýbá. Všechny tři kaktusíky děsí jeho rychlost a obratnost, které hraničí s thaumaturgií.)

Dúl se opět posunul, pistole mu vyletěla z prstů a skončila mimo dosah kohokoli v místnosti. Vytasil bílý meč. Ozvaly se dva údery a Sengkovi námořníci rychle po sobě zavřeštěli bolestí, ruce jim odpadly od zbraní. Měli rozťatá předloktí.

Hrot meče už mířil Sengkovi na hrdlo a kaktusík na Dúla hleděl se směsicí strachu a nenávisti.

„Vaše muže jsem zasáhl plochou stranou meče, pane kapitáne," pravil Dúl. „Nenuťte mě, abych vám předvedl i ostří."

Sengka a jeho muži začali couvat, vzdalovali se, až se dostali z dosahu Dúlovy zbraně, vycházeli za dveří, do posledních paprsků slunce. Dúl čekal u vchodu s mečem napřaženým ven ze síně.

Po celé místnosti sílil nový zvuk, rytmické mručení, vítězoslavný, obdivný štěkot. Bellis si na něj vzpomínala. Už jej jednou slyšela.

„Dúl!" skandovali armadští muži a ženy. „Dúl! Dúl! Dúl!"

Tak se ozývali v gladské aréně, jako by byl nějaké božstvo, jako by jim mohl splnit přání, jako by zpívali v kostele. Jejich vzývání nebylo hlasité, ale čišela z něj vroucnost a divoká radost, nevyčerpatelná a dokonale sladěná. Rozzuřili tím Sengku, který z něj cítil posměch.

Nasupeně se zadíval na Dúla, stojícího ve dveřích.

„Jen se na sebe podívej," zařval vztekle. „Ty zbabělče, ty prasáku, ty zkurvenej *podvodníku!* Kterýho démona jsi nechal, aby tě výměnou za tyhle dovednosti ošukal, prasáku? Z tohohle zasraného místa neodletíš."

Pak zmlkl, zničehonic, prudce mu klesl hlas, neboť Uther Dúl vystoupil ze síně ven, na volné prostranství, které kaktusíci považovali za bezpečné místo. Armaďané zalapali po dechu, ale většina z nich neustávala ve skandování.

Bellis okamžitě stanula u dveří, připravena jimi prásknout před anofelkami. Viděla, jak Dúl bez váhání kráčí s napřaženým mečem k Nuržhittu Sengkovi. Slyšela, jak k němu promlouvá.

„Vím, že se vztekáte, pane kapitáne," pravil měkkým hlasem. „Ovládejte se však. S Aumovým odletem se nepojí žádné nebezpečí a vy to dobře víte. Bude to jeho poslední kontakt s tímto ostrovem. Přišel jste nám to zakázat, protože jste cítil, že ztrácíte autoritu. Špatně jste to odhadl, ale prozatím si toho všimli jen dva vaši muži."

Všichni tři kaktusíci se seřadili kousek před ním, dívali se na sebe a zase se odvraceli, přemýšleli, jestli se na něho mají vrhnout. Bellis najednou odstrčil Hedrigall a několik dalších armadských kaktusíků a strupobijců, kteří se přišli postavit ven. Ke skupince se ale nepřibližovali.

„V odletu nám nezabráníte, pane kapitáne," pokračoval Dúl. „Nechcete přece riskovat válku s Armadou. A navíc víte stejně jako já, že nechcete potrestat moje muže ani moji velitelku, chcete potrestat mě. A k tomu…" dokončil potichu, „nedojde."

Bellis pak uslyšela ten zvuk: pištivé vrnění blížících se anofelek. Prudce se nadechla a slyšela, jak se nadechli i ostatní. Sengka a jeho muži se začali pokradmu rozhlížet, jako by nechtěli být spatřeni.

Oči Uthera Dúla zůstávaly upřené na tvář kapitána Sengky. Přes oblohu se mihla prchavá silueta a Bellis rychle zavřela ústa. Skandování „Dúl! Dúl!" se utišilo, ale pokračovalo skoro podprahově. Nikdo na něho nezavolal, že mu hrozí nebezpečí. Všichni věděli, že pokud anofelky zaslechli oni, zaslechl je určitě i *on*.

Zatímco se bzukot křídel blížil, Dúl znenadání přistoupil ke kapitánovi, až se mu zadíval zblízka přímo do očí.

„Rozumíme si, pane kapitáne?" zeptal se a Sengka zařval a pokusil se Dúla chytit a rozdrtit ho v ostnatém medvědím sevření. Ale Dúlovy ruce se mihly Sengkovi před tváří, pak máchly k zemi, aby mu strhly ruku, a vzápětí Dúl klidně stanul několik kroků opodál. Kaktusík se zlomil v pase a klel, zatímco mu z rozdrceného nosu odkapávala míza. Sengkovi muži vše sledovali s jakousi omráčenou nerozhodností.

Dúl se k nim otočil zády a zvedl meč, aby se postavil první komáří ženě, která k němu přilétala. Bellis přestala dýchat. Anofelka se náhle zhmotnila a řítila se vřeštícím vzduchem; vyhladovělé tělo. Z tlamy se

jí prudce vysunul sosák. Letěla nad náměstíčkem, trhavě a velice rychle, s rozpaženýma rukama, uslintaná a hladová.

Dlouhou dobu byla jediným pohybujícím se tvorem.

Uther Dúl se nehýbal, čekal na ni, meč třímal hrotem k zemi v pravé ruce. A potom znenadání, když už se anofelka ocitla tak blízko, až měla Bellis dojem, že ji cítí, až se zdálo, jako by se sosák dotkl Dúlovy kůže, muž najednou švihl rukou zprava doleva, a meč se ocitl – pořád svislý a nehybný – na druhé straně, a po vyprahlé zemi se volně kutálely zakrvácená hlava a levé předloktí komáří ženy; pak mu za záda s žuchnutím dopadlo tělo. Dúlovu čepel a mrtvolu prach potřísnila hustá, líně tekoucí krev.

Dúl se pohnul ještě jednou, otočil se, vyskočil do vzduchu a natáhl ruce, jako by trhal ovoce, a nabodl druhou anofelku *(kterou Bellis ani nespatřila),* zatímco mu přelétávala nad hlavou, trhl zápěstím a na konci meče ji stáhl ze vzduchu – praštil s ní o zem, kde zůstala ležet, vříškala a slintala a pořád se na něho snažila dosáhnout.

K Bellisině zděšení a úlevě ji bleskově usmrtil.

A pak byl vzduch klidný a Dúl se opět obrátil k Sengkovi, otíraje si čepel.

„Kapitáne Sengko, dnes o mně či o komkoli z nás slyšíte naposledy," ujistil kaktusíka, který na něho nyní hleděl už spíše se strachem než s nenávistí a který si zároveň prohlížel zakrvácené mrtvoly obou komáří žen, silnějších než muž. „Běžte už. Tím to můžeme uzavřít."

Potom se opět ozval ohavný bzukot anofelek a Bellis skoro vyjekla při představě dalšího krveprolití. Bzučení se blížilo a Sengkovi se začaly rozšiřovat oči. Zůstal ještě chvíli stát – přitom se chvatně rozhlížel po dalších vyhladovělých anofelkách. Kdesi v hloubi duše pořád doufal, že by Dúla přece jen mohly zabít, ale zároveň věděl, že se to nestane.

Dúl se nehýbal, i navzdory tomu, že se zvuk neustále přibližoval.

„Do slunce!" zařval poražený Sengka, odvrátil se a zamával na své muže, aby s ním odešli. Rychle se vzdálili.

Bellis věděla, že chtějí být pryč dřív, než zaútočí a budou zabity další anofelky. Ne proto, že by jim na těch strašlivých ženských bytostech záleželo, ale proto, že je děsil pohled na Dúlovo mistrovství.

Uther Dúl si počkal, dokud všichni tři kaktusíci nezmizeli. Teprve potom se klidně otočil, zasunul meč do pochvy a vrátil se do síně.

Tou dobou už byla křídla slyšet velice blízko, ale anofelky byly naštěstí příliš pomalé a nedoletěly k němu. Bellis uslyšela, jak se svist křídel vytrácí a komáří ženy se rozptylují.

Dúl vstoupil do síně a tu Armaďané opět začali skandovat jeho jméno, hrdě a vytrvale jako při válečném pokřiku. A tentokrát na pokřik zareagoval, sklonil hlavu, zvedl ruce do výšky ramen a roztáhl prsty. Zůstal nehybně stát, jen sklopil oči, jako by se nechal zvukem unášet.

A opět nastala noc, poslední noc, a Bellis ležela ve své místnůstce na lůžku z vyschlé slámy a se Silasovým tlumokem v rukou.

Tanner Vak nespal. Byl příliš vyčerpaný vzrušením, které přinesl den a souboje. Nechal se strhnout úžasem z toho, co se dozvěděl, co se naučil od Krüacha Auma. Byly to jen drobné části mnohem větší teorie, ale z nových znalostí, úkolu, který se očekávalo, že splní, se mu točila hlava. Točila se mu příliš na to, aby dokázal usnout.

A mimoto na něco čekal.

Stalo se to mezi první a druhou hodinou ranní. Velmi zvolna se odtáhl závěs před pokojem žen a místností se proplížila Bellis Chladnovína.

Tanner zkřivil ústa v ledovém úsměvu. Netušil, o co se pokoušela předchozí noci, ale evidentně nestála o to se vymočit. Když si vzpomněl na svou mírnou krutost, s níž ji přinutil k něčemu takovému, napůl se zazubil, napůl zašklebil. Cítil se potom poněkud provinile, i když představa, jak ze sebe upjatá, suchopárná slečna Chladnovína kvůli němu vytlačuje pár kapek, ho celý následující den nutila k potutelnému smíchu.

Poznal však, že její úmysl, ať už jím bylo cokoliv, zůstal nedokončen a že se k němu vrátí.

Sledoval ji. Bellis nevěděla, zda je vzhůru. Díval se, jak v bílé spodničce stojí u dveří a civí ven z okna. Něco držela v ruce. Musel to být onen kožený vak, na nějž ho nechtěla upozornit předešlé noci.

V souvislosti s jejím konáním cítil zvědavost, a záblesk krutosti, jako by na Bellis soustředil pomstu za špatné zacházení, jemuž byl vystaven na palubě *Terpsichorie.* Tyto pocity mu zabránily, aby o její aktivitě informoval Dúla nebo Milenku.

Bellis chvíli stála a rozhlížela se, pak se shrbila a potichu šmátrala v tlumoku, načež vstala a znovu se rozhlédla, sklonila se a narovnala a tak dále. Ruku váhavě držela nad západkou.

Tanner Vak vstal a neslyšně k ní přešel; Bellis byla příliš zaujata vlastní nerozhodností, aby si ho všimla. Stanul několik stop za ní, sledoval ji, podrážděný a pobavený její rozkolísaností, až toho měl dost a promluvil.

„Musíte jít zas, je to tak?“ zašeptal sardonicky a Bellis se prudce otočila, aby se k němu postavila čelem, když tu si s úlekem a zahanbením všiml, že pláče.

Podlý posměšek mu okamžitě zmizel ze rtů.

Bellis Chladnovíně se z očí koulely slzy, ale nevydala ani hlásku-Prudce dýchala a každý hluboký nádech jí otřásl a hrozilo, že při něm propukne v nářek. Zůstávala však zticha. Měla ve tváři zběsilý výraz, stále ještě se však ovládala, oči jí žhnuly a měla je podlité krví. Vypadala jako oběť zahnaná do kouta.

Horečnatě si utírala oči a nos.

Tanner se pokusil promluvit, ale její nevraživý pohled ho zpražil, a tak ze sebe vysoukal několik slov jen s největším vypětím sil. „No tak, no…“ šeptal. „Já jsem tím nic nemyslel…“

„*Co… chcete*?“ hlesla.

Tanner, polekaný, ale nikoli zastrašený, se podíval na tlumok v jejích rukách.

„Tak co se s vámi děje?“ zeptal se. „Co je? Copak se snažíte utéct? Doufáte, že vás Samheřané zavezou domů?“ Při svých slovech cítil, jak v něm znovu narůstá vztek, až jej musel s vypětím sil zadusit. „Chcete říct starostovi Gangrovi, jak špatně s vámi zacházeli na pirátské lodi, je to tak, slečno? Chcete mu říct o Armadě, aby se nás pokusili vypátrat a mě a mně podobné pochytali a vsadili nás zpátky do těch kurevských sraček v podpalubí? Jako otroky na cestě do kolonií?“

Bellis na něho hleděla s důstojnou, uslzenou zlostí. Nastala dlouhá pauza a Tanner si všiml, jak pod kůží své nehybné, zatvrzelé tváře došla k rozhodnutí.

„*Přečtěte si to*,“ sykla zničehonic. Plácla mu do rukou dlouhý dopis a sesunula se po dveřích k zemi.

„’Status sedm‘?“ mručel si. „Co je to, kurva, Kód Klín?“ Bellis mlčela. Přestala brečet. Měřila si ho pohledem, rozmrzelá jako malá holčička *(ale teď jí něco žhne v očích, jakási naděje).*

Tanner pokračoval, prodíral se houštinami šifer a nacházel stezky smyslu, místa, kde se smysl zjevoval s náhlou a šokující jasností.

„’Příjezd líbajících mágů?‘“ šeptal nevěřícně. „’Marast mají zahltit červatci‘? ’Řasové bomby‘? Co to, kurva, je? Píše se tu o nějaké zasrané invazi! Co to, kurva, *je?*“ Bellis ho nespouštěla z očí.

„Píše se tam,“ opakovala po něm nesmlouvavě, „o jedné zasrané invazi.“

Několik vteřin ho nechávala v krutém tichu a pak mu všechno pověděla.

Tanner Vak se s papírem v ruce opřel, nevidoucíma očima hleděl na pečeť a prsty ohmatával řetízek na plíšku se Silasovým jménem.

„Víte, nespletl jste se ve mně," řekla Bellis. Oba šeptali, aby neprobudili ženu ve vedlejší místnosti. Bellisin hlas zněl dutě. „Nespletl jste se," zopakovala. „Na Armadu nepatřím. Vidím to na vás. Myslíte si: 'Té zazobané děvce důvěřovat nebudu.'"

Tanner zavrtěl hlavou, pokusil se s ní nesouhlasit, ale Bellis ho nepustila ke slovu.

„Máte pravdu. Nejsem důvěryhodná. Chci se vrátit domů, Tannere Vaku. A kdybych mohla otevřít dveře a projít jimi a ocitla se v Brokátech nebo Vilných polích nebo v Mafatonu nebo Lordově nebo kdekoli jinde v Novém Krobuzonu, pak bych jimi, *do Drmola*, prošla."

Tanner před její naléhavostí téměř ucukl.

„Ale nemůžu," pokračovala. „A ano, byla doba, kdy jsem snila o útěku. Představovala jsem si, jak vyjíždí loďstvo, které by mě bleskurychle odvezlo domů. Ale této představě stojí v cestě dvě věci.

Chci se vrátit domů, Vaku. Ale…" Zaváhala a ještě se trochu sesula. „Ale na *Terpsichorii* byli tací, kteří tuto nutkavou potřebu neměli. A vím, co by to znamenalo… pro vás a pro všechny ostatní… pro všechny krobuzonské přetvory… kdyby byli 'zachráněni'." Upřela na něho neuhýbavý pohled. „A věřte mi nebo ne, ale zrovna něco takového nechci. O Novém Krobuzonu, o transportu si nedělám žádné iluze. Tannere Vaku, vy nevíte nic o mé situaci. Nevíte vůbec nic o tom, co mě dohnalo na tu zatracenou odpornou loď.

Bez ohledu na to, jak moc se chci dostat domů," pokračovala, „vím, že to, co je nejlepší pro mě, není nejlepší pro vás, a tak bych se na tom nechtěla vědomě podílet. A tak to je," dodala najednou, jakoby překvapeně, jakoby sama pro sebe. „V této věci jsem prohrála. Uznávám to. Je to tak."

Zaváhala a potom k němu vzhlédla.

„A i kdybyste si myslel, že vám lžu, pane Vaku, je tu pořád druhý faktor: *Nemůžu nic udělat.* Nemůžu se tajně vkrást na samherskou loď; nemůžu udat směr novokrobuzonskému loďstvu. Musím zůstat trčet na Armadě. Musím na ní zůstat *trčet* a nic s tím nenadělám."

„A kdo je teda Silas Fenek?" zeptal se Tanner Vak. „A co je tohle?" Zamával dopisem.

„Fenek je novokrobuzonský agent, který tu trčí stejně jako já. Rozdíl je v tom, že on má informace," dodala věcně. „Informace o jedné zasrané invazi."

„Chcete, aby padl?" ptala se naléhavě. „Do chrchle, já chápu, že to místo nemilujete. Proč byste, do Drmola, taky měl, že? Ale opravdu

chcete, aby Nový Krobuzon *padl*?“ Najednou mluvila nelítostně. „To tam nezůstali žádní vaši přátelé? Nikdo z vaší rodiny? To, do prdele, v celém městě nezbylo nic, co byste chránil? To by vám nevadilo, kdyby padlo do rukou Džengrů?“

Kousek na jih od Wynionské ulice v Peloruských polích byl malý trh. Konal se v boční uličce za jedním skladištěm vždy v bátek a prachdek. Byl natolik malý, že neměl ani jméno.

Prodávaly se tam boty. Použité, nové, ukradené, nedokonalé a dokonalé. Dřeváky, pantofle, vysoké boty a další.

Několik let to bylo v Novém Krobuzonu Tannerovo oblíbené místo. Ne že by si kupoval více bot než kdokoli jiný, ale rád se procházel krátkou uličkou, kolem stolů s kůžemi a plátnem, a poslouchal pokřikování prodavačů.

V malé uličce stálo několik kavárniček a Tanner znal dobře jak jejich majitele, tak pravidelné zákazníky. Když zrovna neměl práci a byl trochu při penězích, byl schopen trávit celé hodiny v Bolandově Kafírně, kde zabíjel čas a dohadoval se s Bolandem, Yvanem Dopsinem a voďanojem Sluchnedšerem a kde se občas slitoval nad bláznivým Spirálem Jakubem a koupil mu pití.

Strávil tam v oparech kouře, čaje a kávy řadu dní, díval se, jak se za Bolandovými nepravidelnými okny ztrácejí boty i hodiny. Bez těchto dnů se snadno obejde, do Drmola. Přece pro něho nejsou žádnou drogou. Přece v noci nelehává, není vzhůru a nestýská se mu po nich.

Ale právě ony ho okamžitě napadly, když se ho Bellis zeptala, jestli by mu vadilo, kdyby město padlo.

Ovšemže ho představa Nového Krobuzonu a všech lidí, které znal (na něž už nějakou dobu nemyslel), a všech míst, kde byl, představa, jak budou porobená, zničená a zatopená po nájezdu ďasovců (bytostí existujících jen v nočních můrách, temných siluet v jeho hlavě), ovšemže ho děsil. Ovšemže by si nic takového nepřál.

Ale bezprostřednost vlastní reakce ho zaskočila. Nebylo na ní nic racionálního, nic rozmyšleného. Vyhlédl oknem do rozpálené ostrovní noci a vzpomněl si, jak se díval okny ze silného skvrnitého skla na trh s botami.

„Proč jste to neřekla Milencům? Proč jste si myslela, že by vám nepomohli poslat do Krobuzonu varování?“

Bellis pohodila hlavou s neupřímným, tichým smíchem.

„To si opravdu myslíte,“ zeptala se pomalu, „že by jim na tom zaleželo? Vážně si myslíte, že by se něčím takovým obtěžovali? Že by třeba vyslali člun? Zaplatili za varování? Myslíte si, že by riskovali

Prozrazení? Myslíte si, že by si dali takovou práci, jen aby zachránili město, které by je zničilo, kdyby dostalo sebemenší šanci?“

„Mýlíte se,“ opáčil Tanner Vak nejistě. „Mezi zajatci je dost Krobuzoňanů, kterým by na tom záleželo.“

„To nikdo *neví,*“ sykla. „Vím to jenom já a Fenek, a kdybychom tuto zprávu šířili dál, začali by o nás pochybovat a označili by nás za buřiče, nechali by nás uprostřed moře a vzkaz by spálili. Probohy, co když se mýlíte vy?“ Civěla na něho, dokud neodvrátil zrak. „Myslíte, že by jim na tom záleželo? Myslíte, že by nenechali Nový Krobuzon zatopit? Kdybychom jim to řekli a vy byste se mýlil, bylo by po všem – promarnili bychom svou jedinou příležitost. Chápete, co je v sázce? Chtěl byste to riskovat? Opravdu?“

Tanner si se zatajeným dechem uvědomil, že to, co Bellis říká dává smysl.

„A proto tady sedím a brečím jako pitomec,“ vyprskla. „Protože dostat tento vzkaz a tento důkaz a tento úplatek k Samherčanům je jediná šance, kterou máme na záchranu Nového Krobuzonu. Chápete to? Na jeho *záchranu.* A celá ochromená tady stojím proto, že mě nenapadá žádný způsob, jak bych se mohla dostat na pláž. Protože mi nahánějí hrůzu ty strašlivé potvory tam venku. Nechci umřít a blíží se úsvit a já tam nemůžu, a přece musím. Na pláž je to víc než míle.“ Obezřele se na něho zadívala a pak z něho očima sklouzla. „Nevím, co mám dělat.“

Slyšeli, jak měsícem ozářenou osadou prochází kaktusíkovská stráž, jak přechází od domu k domu. Seděli u stěn a upřeně se na sebe dívali.

Tanner se ještě jednou podíval na dopis, který držel v prstech. Byla na něm pečeť. Natáhl ruce a Bellis mu podala zbytek obsahu tlumoku. Tvářila se pořád klidně. Tanner si přečetl dopis pro samherské piráty. Napadlo ho, že odměna je štědrá, ale jen stěží přehnaná, znamená-li doručení varování záchranu Nového Krobuzonu.

Záchranu, opatření, aby město nedošlo újmy.

Oba dopisy si přečetl ještě jednou, řádek po řádku. O Armadě v nich nebyla ani zmínka.

Podíval se na náhrdelník s malým plíškem, jménem a symbolem. Nebylo na nich nic, co by je spojovalo s Armadou. Nic, co by sdělovalo krobuzonské vládě, kde ho může najít. Bellis ho sledovala zpoza hradby svého mlčení. Věděla, co je zač. Tanner v ní cítil naději. Vzal velký prsten, prohlédl si jeho složitou obrácenou pečeť, rýhy představující vrcholy a naopak. Cítil, jak je jím hypnotizován. Znamenal pro něho víc než šperk, stejně jako Nový Krobuzon.

Mlčení se prodlužovalo, zatímco v rukách převracel zásilku, přejížděl prsty přes hrudku pečetního vosku, přes prsten a dlouhý dopis s úděsným varováním.

Vzpomínal na své přetvoření, ale to nebylo všechno. Vybavovala se mu místa a lidé. Nový Krobuzon měl více než jeden rozměr.

Tanner Vak byl oddán Ostrovodám a vášnivost této oddanosti v sobě nyní cítil vedle smutné lásky k Novému Krobuzonu – jakési melancholické, lítostivé náklonnosti. K trhu s botami a k dalším věcem.

Představoval si své staré město rozbité a zničené.

„Máte pravdu," zašeptal pomalu. „Na Strojní pláž je to něco přes míli cesty, z kopce dolů podél močálů, kde žijí ty ženské."

Trhl hlavou a najednou ukázal na druhý konec osady, na průrvu ve skalách, pod nimiž šplouchaly olejnaté vlny.

„Ale k moři je to odsud jen několik yardů."

5. mezihra – Tanner Vak

Dlouho to netrvá.

Upírám oči na okno (sama Bellis Chladnovína se choulí a čeká, skrývá se za mnou. Myslím, že je nervózní, že přebírám její roli, ale pořád plane nadějí). Čekám, dokud stráž nezajde za roh, ven z náměstíčka a mimo dohled.

– Ani se nehýbejte, říkám jí, a ona zaníceně vrtí hlavou. – Nehýbejte se odsud ani na krok (jsem vyděšený a už to protahuju). Nehýbejte ani brvou, dokud mě neuslyšíte zaklepat.

Má za úkol odsunout západku. Má za úkol hlídat, postarat se, aby se dovnitř, dokud bude odemčeno, neprotlačily žádné anofelky. Má za úkol čekat tak dlouho, dokud se nevrátím.

A potom přikyvuju, tu její koženou brašnu mám přivázanou a pevně složenou a navoskovanou, aby se do ní nedostala voda, držím ji chapadly, jako bych si svíral ránu, a tu přivřela dveře a já jsem venku, ve světle hvězd, na vzduchu, v horké noci, obklopen komářími ženami.

Tanner Vak neváhá. Vyráží ke strži, která rozděluje zadní část osady jako její řiť, kam se do moře shazují odpadky.

Běží s hlavou skloněnou, slepý a na smrt vyděšený, žene se k průrvě ve skalách. Nervová zakončení v něm ječí a tělo se mu prohýbá, jak se každá jeho část usilovně snaží ocitnout co nejblíže vodě.

Je si jistý, že slyší svistot komářích křídel.

Uběhlo teprve pět vteřin, co je venku pod otevřenou oblohou, naslouchá větru a nočnímu hmyzu, když tu se nohama dotkne ploché skály, která trůní jako balkon nad mořem. Vzduch je nehybný, a když se vrhá do stíny zalité trhliny v hoře, tma ho sevře do ještě pevnějšího

objetí. Několikrát zacupitá – to když zaváhá a zvažuje namáhavější a opatrnější sestup po úzké pěšině vinoucí se v ostrých zákrutech dolů po skále, ale už je příliš pozdě: nohy ho nesou dál a pryč, jako by zaslechl kvílení anofelky, opouští skálu a padá.

Není pod ním nic než vzduch, víc než padesát stop vzduchu, a potom mastně se převalující voda, která se leskne jako železo. Pohyb vln už spatřil v průrvě pod sebou. Je z něho mořský tvor, který se vyzná v podobách proudů. Ví, že voda pod ním je hluboká, a opravdu tomu tak je.

Přilepí ruce k tělu, se šplouchnutím se pod ním otevře příboj a vyrazí mu dech z plic. Tanner při nárazu otevře ústa a ubohými, vyschlými žábrami vdechne vodu, zatímco moře se nad ním opět zacelí a pojímá ho do svého těla. Vítá ho, drobného mikroba, kterým se v něm stává.

Následují blažené chvilky, kdy se nechává bez hnutí unášet temnou vodou. Z okolního prostoru, z bezpečí, jež skýtá, se mu točí hlava. Sem nepřiletí žádné komáří ženy *(vzpomene si na jiné dravce a pocit bezpečí na okamžik zeslábne).*

Tanner cítí tíhu zásilky v navoskované brašně. Přidrží si ji u břicha a trhne prsty spojenými plovacími blánami. Jak dlouho už neplaval. Má pocit, jako by mu ve vodě rozkvétala kůže, jako by se mu póry otevíraly jako květy.

Tma není absolutní. Když se mu rozšíří zorničky, rozeznává proměnlivé odstíny černi: podmořské útesy, smetí z osady, průrvu táhnoucí se dál do moře a nelítostný sráz do hlubin. Proplave dírou ve skále a cítí, jak se mění proudění vody. Vlny nad ním oždibují břeh jako senilní a bezzubá ústa.

Jeho poloha a směr jsou jasné. Proplouvají kolem něho drobné tvary, malé noční rybky. Tanner kolem sebe šmátrá chapadly, spouští se níže, až se dotknou skalních hran, a začíná plavat kolem klikatého pobřeží. Chapadla jsou odvážnější než on. Jako chobotnice je pátravě zasouvá do děr v kameni, z nichž by chvatně vytahoval ruce. Tyto přívěsky jsou z celého jeho těla nejlépe přizpůsobené pobytu pod vodou, a tak přijímá jejich vedení.

Proplouvá kolem okrajů ostrova anofelů. Dotýká se sasanek a ježovek a v návalu smutku si uvědomuje, že je to poprvé, co plave natolik blízko mořského dna, aby vnímal jeho život, a skoro určitě i naposledy. Je tu příliš velká tma, aby něco viděl. Může si jen představovat písečné a kamenné hroudy, nad nimiž se pohybuje, skalnaté ostrohy mrtvé dřevo, které se musí ježit rostlinami, syté barvy, které by odhalilo světlo.

Dlouhé minuty horečnatě plave. Pobřežní moře chutná jinak než širý oceán kolem Armady. Tyto vody jsou hustší kaše. Zaplavuje ho drobných organismů a smrti.

A pak, jako blesk z čistého nebe, pachuť rzi.

Strojní pláž, napadá Tannera. Obeplul zákrut v profilu ostrova a vklouzl do zátoky. Přísavkami ohmatává nové věci: rozkládající se železo, stroje rozrušené působením moře. Voda nad tímto železným dnem je prosycena kovovými solemi a chutná jako krev.

Na měsícem ozářené hladině nad sebou vidí tři velké tvary, samherské lodě, které zastiňují i to málo světla, které se rozlévá kolem. Ve vodě se napínají jejich řetězy, mezi kostmi mnohem starších kovových artefaktů klidně spočívají jejich kotvy.

Tanner míří vzhůru, pluje k hladině, cítí, jak se voda rozlévá. Natahuje ruce, v nichž stále svírá brašnu. Stín největší lodě mu stojí přímo v cestě.

Dreersamherští kaktusíci se při pohledu na něho durdí, předstírají vztek, hrozí mu vztyčenými pěstmi a trnitými předloktími, ale jen se přetvařují. Nevědí, co si mají myslet o tomto promáčeném přetvorovi, který se vyšplhal po řetězech, aby stanul na palubě jejich lodě, rozhlížel se úzkostlivě po obloze a čekal, až ho námořníci odvedou do podpalubí.

„Chtěl bych si promluvit s kapitánem, chlapci," opakuje jim pořád dokola sůlsky, bázlivě, ale odhodlaně. A když ho jejich hrozby neodstraší, vezmou ho do svíčkami osvětlené tmy uvnitř lodě.

Vedou ho kolem klenotnice, kde jsou uloženy výdobytky jejich obchodování a bitek. Kuchyně, odkud se line silný puch hnijící zeleniny a jídla. Vedou ho chodbami plnými klecí, kde vřeští vzteklí šimpanzi a lomcují mřížemi. Kaktusíci jsou příliš těžcí a jejich tlusté prsty příliš neobratné, aby přebíhali po ráhnoví. Opice jsou od narození cvičeny, aby poslouchaly jejich hvízdané a slovní rozkazy, aby byly schopny odborně rozvinovat, uvazovat a věšet plachty, aniž kdy pochopí, co vlastně dělají.

Znuděné opice tu jsou ukryté před hladem komářích žen.

Sengka sedí potichu ve své kajutě a nechává Tannera, aby si hadrem nervózně osušil tvář. S obrovskýma zelenýma rukama spočívajícíma na stole a sepjatými prsty vypadá znepokojivě jako lidský byrokrat. Čiší z něho tatáž podezíravá trpělivost.

Je to politik. Hned při Tannerově pochybném příchodu pochopí, že tu dochází k něčemu nekalému, k něčemu mimo kompetence armadských úřadů. Pro případ, že půjde o něco, z čeho by on sám

mohl profitovat, posílá pryč stráže. Kaktusíci odcházejí s nevrlými výrazy, poněvadž neukojili svou zvědavost.

Následuje několik vteřin ticha.

„Tak ven s tím," říká Sengka nakonec. Nedělá si starosti s uvítacími frázemi a Tanner Vak (s kůží, z níž mu kane na rohože slaná voda, rukama svírajícíma brašnu, s obavami a pocitem viny, zápasící se zradou, které se nechce dopustit), to respektuje.

Obsah navoskované kůže a krabičky zůstává suchý.

Bez jediného slova předává kratší z dopisů, příslib jeho doručiteli.

Sengka si jej pomalu, velmi obezřele a několikrát za sebou pročítá. Tanner čeká.

Když k němu Sengka nakonec vzhlédne, ve tváři se mu nezračí žádný výraz *(dopis však velice pečlivě odkládá stranou).*

„Co byste chtěli, abych doručil?" ptá se.

Tanner opět beze slova vytahuje těžkou krabičku a ukazuje mu ji. Vytáhne prsten s voskem a otevřenou kazetu obrací k Sengkovi; ukazuje mu dopis a náhrdelník uvnitř.

Kapitán si neumělý náhrdelník prohlíží a špulí rty, jako by na něho neudělal žádný dojem. Rukou spočine nad delším dopisem.

„Nevezl bych nic, co bych si nemohl přečíst," říká. „Mohlo by tu stát 'Nevšímejte si druhého dopisu'. Věřím, že to chápete. Nechal bych vás ho zapečetit jedině potom, co bych se podíval, co je uvnitř."

Tanner přikyvuje.

Kapitánovi Sengkovi trvá velice dlouho, než si bedlivě prohlédne hutný, šifrovaný Silasův dopis adresovaný jeho městu. Nečte si jej – nemůže; jeho ragamolština na něj nestačí. Hledá v něm slova, která ho zajímají: *kaktusík, Dreer Samher, pirát.* Žádná taková v něm nenachází. Zdá se, že se nestává obětí žádného podvodu. Když skončí, tázavě vzhlédne.

„Co to znamená?" zeptá se. Tanner rychle pokrčí rameny.

„Nevím, pane kapitáne," odpoví, „vážně. Mně to dává sotva větší smysl než vám. Vím jedině to, že jde o informace, které Nový Krobuzon potřebuje."

Sengka účastně přikývne a zvažuje možnosti. Odmítni toho chlapa a nic nedělej. Na místě ho zabij *(snadná práce)* a vezmi si tu pečeť. Doruč tu zásilku; nedoručuj ji. Předej ho té armadské ženské, vůdkyni, kterou tak evidentně podvádí… i když Sengku už nenapadá jak ani výměnou za co. Ale Nuržhitta Sengku tato situace a tento smělý malý vetřelec zajímá. Necítí k němu žádné nepřátelství. Nedokáže přijít na to, pro koho a pod čí záštitou pracuje.

Kapitán Sengka nechce riskovat válku s Armadou a ještě méně válku s Novým Krobuzonem. *V dopise není nic, co by nás*

kompromitovalo, uvažuje a nevidí důvod, i když se jej snaží najít, proč by nemohl fungovat jako kurýr.

Přinejhorším poté, co se vydá tak daleko od svých obvyklých obchodních tras, mu dopis nic nepřinese. Ale bude to znamenat nějakou pohromu? Ocitne se v nejbohatším městě na světě a kromě toho, že je pirát, je i obchodník. Nebyl by to dobrý výsledek, napadá ho, a nebude to snadná ani krátká cesta, ale co když stojí za to? Stojí za tu možnost?

Za možnost, že doručení dopisu *(s městskou pečetí, potvrzenou autoritou jeho prokurátora)* bude odměněno.

Postaví se vedle sebe, aby uzavřeli tajný pakt. Tanner dlouhý dopis zapečetí prstenem. Uloží náhrdelník Silase Fenka *(A to je kdo?* kapitánovi opět vytane na mysli otázka) do vystlané krabičky a přikryje jej oběma složenými dopisy. Krabičku zamkne a potom na její spáru nakape další vosk. Zatímco tuhne, vtlačí do něj prsten svého bývalého města, a když jej odtáhne, zůstane hledět na miniaturní městskou heraldickou pečeť, vyvedenou v umaštěném basreliéfu.

Uzavřenou schránku zaváže do odřeného koženého tlumoku. Sengka jej od něho převezme a uzamkne do své cestovní bedny.

Oba se na sebe chvíli dívají.

„Nebudu tady sáhodlouze líčit, co udělám, když zjistím, žes mě podvedl," říká Sengka. Je to absurdní hrozba: oba muži vědí, že se už nikdy neuvidí.

Tanner přikývne.

„Pane kapitáne," praví pomalu, „ona se to nesmí dozvědět." Říká to s bolestí a musí si horlivě připomínat, co vlastně v dopise stojí, jaký má důvod k zachování mlčenlivosti. Dívá se zpříma, hledí kapitánovi Sengkovi do očí, nic neprozrazuje.

Kapitán ho nemučí spikleneckými mrknutími nebo úsměvy, jen přikyvuje.

„Jsi si jistý?" zeptá se Sengka.

Tanner Vak přitaká. Nervózně se rozhlíží na přídi lodi, bázlivě napíná uši, zda neuslyší zvuky prozrazující přítomnost komářích žen. Kapitána opět zaráží, jak Tanner odmítá jídlo, víno či peníze. Záhadná mise tohoto muže mu i nadále vrtá hlavou.

„Děkuji vám, pane kapitáne," ozve se Tanner a potřese kapitánovi rukou zbavenou ostnů.

Zatímco se kapitán Sengka dívá, jak Tanner skáče ze zábradlí, nakloní se, pousměje se a pocítí k tomuto zarputilému člověčkovi, jenž ho právě navštívil, podivnou náklonnost. Ještě nějakou dobu setrvává na palubě a sleduje vlnky, které za sebou návštěvník zanechal. Jakmile

je pozřou větší vlny, rozhlédne se do noci, aniž si dělá starosti s pištěním anofelek, které kolem něho mohou kroužit a dychtivě čenichat, ale neucítí v něm žádnou krev.

Přemýšlí, co řekne svým důstojníkům, jaké nové rozkazy vydá ráno po odletu Armaďanů. Trpce uvažuje, jak budou reagovat. Vyděsí je probudí v nich zvědavost.

Tanner Vak zarputile plave zpátky k průrvě v útesech. Připravuje se na děsivý výstup po křivolaké stezce, cvičí se v kopancích zpoza skalisek, kdyby na něho zaútočily komáří ženy, pak se noří zpátky do moře.

Cítí se nešťastný. Nepomáhá mu pomyšlení, že tak musel učinit.

Najednou si přeje, aby moře udělalo to, co mu přičítají básníci a malíři: aby všechno smylo a on mohl začít nanovo, aby všechno obnovilo. Voda jím protéká, jako by byl dutý; zavírá při pohybu oči a představuje si, jak ho zevnitř pročišťuje.

V pěsti svírá ošklivý pečetní prsten. Přeje si, aby se z něho vyplavily všechny vzpomínky, ale ty jsou houževnaté jako jeho vnitřnosti.

Znenadání se uprostřed moře zastaví. Zůstává viset padesát stop pod hladinou jako odsouzenec v černé vodě. *Toto je můj domov*, říká si v duchu, ale slova mu neskýtají žádnou útěchu. Cítí v sobě vztek, vztek, který ovládá, smutek stejně jako zlobu, a osamělost. Myslí na Šekela a Angevínu (jak to udělal už nesčetněkrát).

A úmyslně natáhne ruku, rozevírá prsty, a těžký krobuzonský prsten se okamžitě řítí do hlubin.

Je taková tma, že pohled na jeho vlastní bledou pokožku je spíše vzpomínkou než zrakovým vjemem. Jen si představuje, jak mu prsten vyklouzává z dlaně. Padá dolů. Dlouho se snáší. Až nakonec spočine ve změti skal nebo ztracených součástek. Možná se náhodou navlékne na nějaký úponek, na nějaký korálový prst – v bezduchém, nahodilém výrazu lásky.

A pak, a pak jej bude drtit nekonečný pohyb vod. Nebude pozřen, jak si Tanner snaží představit, nebude jednou provždy ztracen. Přetvoří se. Až jednoho dne, řadu let či staletí od této chvíle, se opět vynoří, vynesou jej podmořská dmutí. Možná zmenšený působením neúprosných proudění. A i kdyby bylo hlodání slané vody dokonalé, kdyby se prsten rozpadl, jeho atomy budou vyneseny ke světlu a připojí se k materiálu Strojní pláže.

Moře nic nezapomíná, nic neodpouští, ať se nám říká cokoliv, myslí si Tanner.

Měl by plavat dál, a brzy bude; vrátí se a na kost promočený se vyšplhá do komáří osady. S chapadly komíhajícími se jako metlou na odhánění much proběhne zpátky ke dveřím, do nichž ho vpustí Bellis

(ví, že bude čekat) – A úkol bude splněn a město *(staré město, jeho první město)* bude v bezpečí, snad. Ale prozatím se nemůže hnout.

Myslí na všechno, co má ještě spatřit. Na všechno, co mu bylo řečeno, že se skrývá ve vodě. Na přízračně lodě, roztavené lodě, čedičové ostrovy. Pláně zkamenělých vln, kde je voda šedá a pevná, kde moře zemřelo. Na místa, kde voda vře. Na domovinu gessinů. Na Parní bouře. Na Jizvu. Myslí na prsten v hloubce pod sebou, ukrytý mezi vodními rostlinami.

Všechno tam pořád je, pomyslí si.

V moři neexistuje vykoupení.

6. mezihra – Někde jinde

Velryby jsou mrtvé. Bez těchto obrovitých hloupých průvodců je postup obtížnější.

Bratře, ztratili jsme stopu?

Existuje řada možností.

Opět jsou jen společenstvím tmavých těl nade dnem moře. Šinou se vodou teplou jako krev.

Obklopují je znepokojené saliny. Míle odsud, tisíce stop pod vlnami, něco otřásá kůrou světa.

Cítíte to?

Mezi miliony minerálních částic, jež víří v moři, se některé nacházejí v nezvyklých koncentracích: drcený kámen (úlomky a prach), drobné kapky ropy a intenzivní, záhadné zbytky nickamínku.

Co to dělají?

Co to dělají?

Chuť zdejšího moře probouzí vzpomínky. Lovci cítí sliny; toto jsou výměšky světa. Vytékají *(pamatují se)* z roztřepených chřtánů vyražených plošinami, jež vysávají vše, co najdou, kde vedle betonových soklů třeští oči muži zahalení v neúčinných vrstvách kůže a skla, kde jsou snadno lapeni a vyslýcháni a zabíjeni.

Plovoucí město vrtá.

Zdejší proudy jsou zamotané, vytvářejí spleť navzájem soupeřících toků, které rozptylují nečistoty v zašmodrchaných řetězcích, chuťových stopách, které dávají jen pramalý smysl, malých kapsách různých špín.

Jen těžko se sledují.

Velryby jsou mrtvé.

A co ostatní? Delfíni *(vzdorovití)* nebo kapustňáci *(pomalí a příliš hloupí)* nebo?

Nic není vhodné; jsme sami.

Existují samozřejmě i jiní, které by bylo možné přivolat z hlubin moře, ale nejsou to stopaři. Jejich práce se velmi liší.

I když sami, lovci pořád umí lovit. S neúprosnou trpělivostí (která se na toto horké, chvatné místo příliš nehodí) pokračují v pátrání prosévání změtí chutí, kalů a zvěstí, hledají cestu, vydávají se po ní.

Své kořisti nebyli nikdy blíže.

I přesto je tato teplá voda obtížná a lepkavá a bodavá a matoucí. Lovci se otáčejí v kruzích, vyrážejí po falešných stopách, za výmysly a iluzemi. Pořád se jim nedaří najít, nedaří se jim najít správnou cestu.

Část pátá
Bouřky

Kapitola dvacátá sedmá

Dokdek, 9. sluněnce 1780 – čili devátého markinde sokolího kvartu 6/317. Na palubě *Trojzubce:*

Zase se se mnou baví.

Uther Dúl se rozhodl, že budeme – co? Přátelé? Společníci? Diskutéři?

Od chvíle, kdy jsme opustili ostrov, je posádka neustále v pohybu a my ostatní jen klidně sedíme, díváme se a čekáme. Já jsem netečná. Poté, co se včera v noci vrátil Tanner Vak – promočený, prosolený a vyděšený krátkým pobytem pod širým nebem –, nedokáži se zklidnit. Vrtím se na sedadle a myslím na ten drahocenný dopis, na ten ošklivý cínový náhrdelník – nesmírně cenný důkaz – a na obtížnou cestu, která je čeká. Tanner Vak mi řekl, že Sengka souhlasil s jejich doručením. Je to dlouhá cesta, náročná plavba. Doufám, že si to nerozmyslí. Modlím se, aby jim Silas poskytl dostatek pobídek.

S Tannerem Vakem se vyhýbáme pohledu do očí. V luxusní gondole na *Trojzubci* se kolem sebe proplétáme a trneme pocitem viny. Neznám ho a on nezná mě: takový je náš společný postoj.

Řadu hodin jsem strávila sledováním Krüacha Auma.

Je působivé dívat se na něho. Je to dojemné.

Chvěje se okouzlením a vzrušením.

Má doširoka otevřené oči a svraštělá, svěrači podobná ústa se mu rozšiřují a stahují s každým nadechnutím. Přemisťuje se – neřekla bych, že běhá, ale pokud chodí, je to nedůstojná a horečnatá chůze – od jednoho okna ke druhému, civí na stroje, jež pohánějí vzducholoď, přechází k řídící kabině pilota na přídi, k záchodkům, ke kajutám a

nahoru k ohromnému katedrálnímu prostoru samotného balonu, naplněnému plynovými vaky.

Aum je schopen komunikovat pouze se mnou, a tak jsem očekávala, že bude prahnout po mých službách. Ale kdepak, nemám co na práci. Spokojuje se s pozorováním. A já tu jen sedím a dívám se na něho, jak kolem mě cupitá tam a zpátky jako malé dítě.

Celý život prožil na onom skalisku. Teď očima hltá vše, co se kolem něho šustne.

Dúl ke mně přistoupil. Jako předtím (tehdy poprvé) si sedl naproti mně, lehce založil ruce, bezvýrazně se na mě zadíval. Promluvil svým nádherným hlasem.

Tentokrát jsem se zalykala hrůzou – jako kdyby viděl, co jsme s Tannerem Vakem provedli –, ale dokázala jsem se na něho dívat s klidem, který ode mne mohl očekávat.

Zůstávám přesvědčena, že si s Dúlem rozumíme. Že za vazbou, kterou cítím, se skrývá vzájemné porozumění. Tohoto přesvědčení jsem využila. Vidí (tím jsem si jistá), jak se usilovně snažím zvládnout strach, který mě přepadá, když se na něho dívám, a respektuje mě za to, že se nepoddávám úzkosti z kontaktu s legendárním Utherem Dúlem…

Samozřejmě že tato úzkost pramení z obavy, že odhalí mou zradu. Ale to ho nenapadá.

Sledovali jsme Auma, mlčky, dlouhou dobu. Nakonec Dúl promluvil. (Já se nikdy neozývám první.)

„Teď, když ho máme," pravil, „nevidím nic, co by mohlo zabránit Přivolávání. Armada zakrátko vstoupí do nového období."

„Co bude s panstvími, která to netěší?" zeptala jsem se.

„Určitě se najdou tací, kteří pociťují jisté obavy," odpověděl, „ale jen si to představte. Nyní se město plouží. Až budeme mít pod kontrolou avanka… jakmile budeme připoutáni k takovému tvorovi, budeme všehoschopní. Svět bychom mohli přeplout za nepatrný zlomek doby, kterou nám to trvá v současnosti." Odmlčel se a chvilku těkal očima. „Mohli bychom doplout na místa, která nám doposud zůstávají nepřístupná," dodal tišeji.

A bylo to tu zase: narážka na nějaký blíže nespecifikovaný motiv.

Se Silasem jsme se dozvěděli jen polovinu pravdy. Tento projekt obnáší mnohem víc než jen přivolání avanka. Jelikož jsem si myslela, že jsem odhalila armadská tajemství, toto nečekané tápání se mí nelíbí. Nelíbí se mi ani za mák.

„Třeba do země mrtvých?" zeptala jsem se pomalu. „Do světa stínů a zpátky?"

Mluvila jsem jakoby lehkovážně, opakovala zvěsti, které jsem o něm zaslechla. Aby mě musel třeba opravit. Chci se dozvědět pravdu o projektu a chci se dozvědět pravdu o něm.

Tehdy mě Dúl zaskočil. Očekávala jsem snad nějakou temnou narážku, nějaké nejasné, kusé zmínky o jeho původu. Sdělil mi toho však mnohem víc.

Vytvoření jakéhosi druhu vazby mezi námi (ještě nemohu přijít na to jakého) muselo být součástí jeho plánu, ale ať už k tomu měl jakýkoli důvod, sdělil mi toho mnohem víc.

„Je to řetězec klepů," řekl. Naklonil se ke mně a mluvil potichu, ubezpečoval se, že náš rozhovor zůstane tajný.

„Když vám někdo řekne, že jsem přišel ze země mrtvých, ocitáte se na konci řetězce klepů. Každý článek má nedokonalou vazbu se svým okolím, a význam mezi jednotlivými články snadno prosakuje."

Pokud to nejsou přesně jeho slova, mají k nim velmi blízko. Takto mluví, v monolozích, které znějí jako psaný text. Moje mlčení nebylo roztrpčené – bylo to mlčení posluchačstva.

„Na mém konci řetězce je pravda," pokračoval. Zničehonic a k mému úleku mě vzal za ruku a položil si mé dva prsty na pomalý tep ve svém zápěstí. „Narodil jsem se za vašeho života. Více než tři tisíciletí po Odporu – připisuje se mi pořád k dobru? Ze světa mrtvých není návratu." *Tuk ťuk ťuk* vnímala jsem tep, vláčný jako u studenokrevné ještěrky.

Já vím, že tyhle povídačky jsou dobré leda tak pro děti, pomyslela jsem si. *Vím, že nejsi žádný revenant. A ty víš, že já to vím. Chceš jen, abych se tě dotýkala?*

„Ze světa mrtvých určitě ne," říkal dál. „Je však pravda, že pocházím z místa, kudy mrtví kráčejí. Narodil jsem se a vyrostl ve Vysokém Kromlechu."

Jen taktak že jsem nevyjekla. Přesto věřím, že se mi musely prudce rozšířit zorničky.

Kdybyste se mě zeptali před šesti měsíci, nebyla bych si vůbec jistá, zda Vysoký Kromlech existuje. Věděla jsem jen to, že jde o neurčité, zpola vybájené místo s továrnami zombií a aristokratickými mrtvými. Místo, kde hladovějí ghúlové.

Pak mi Silas řekne, že tam byl, že tam žil – a já mu věřím. Ale i tak, jeho popisy jsou spíše snové než přesné. Jsou to jen ty nejvágnější a velmi strohé představy.

A teď poznám druhého člověka, který je s oním místem obeznámen? A tentokrát ne cestovatele, nýbrž přímo rodáka?

Uvědomila jsem si, že Dúlovi prudce tisknu tepnu. Jemně ruku odtáhl.

„Je omyl si myslet," řekl, „že Vysoký Kremlech jsou jen thanatové. Jsou tam i živí." (Nyní ho bedlivě poslouchám a snažím se odhalit jeho přízvuk.) „Je pravda, že jsme v menšině. A z těch, co se každý rok narodí, je řada odchována na farmách a držena v klecích, dokud nenabudou dostatečné síly, aby mohli být utraceni a předěláni na zombie. Jiné do dospělosti vychovává aristokracie a pak jsou popraveni a uvítáni do společnosti mrtvých Ale…"

Slova mu odumřela na rtech a Dúl se na chvíli ztratil v myšlenkách.

„Ale pak je tu Živá strana. Ghetto. Kde žijí ti opravdoví živí. Mojí matce se dařilo. Žili jsme na tom lepším konci.

Existují práce, které mohou vykonávat pouze živí. Některé jsou manuální povahy, příliš nebezpečné na to, aby byly svěřeny mrtvým – je drahé je oživovat, naopak živé si vždy můžete vypěstovat." Hovořil s kamenným výrazem. „A pro ty, co mají štěstí, pro smetánku – živníky a živnice, živou šlechtu – existují zapovězená zaměstnání, kterých se thanatové netknou a kde si živí mohou přijít na slušné živobytí.

Moje matka si vydělávala dost na to, aby se rozhodla nechat se uspat a mohla se dát nabalzamovat a vzkřísit nekrurgem. Nebyla z vysoké kasty, ale stala se thanatkou. Všichni věděli, kdy se živnice Dúlová stala mrtevnicí Dúlovou. Ale já jsem u toho nebyl. Už jsem stačil odejít."

Nevím, proč mi to všechno řekl.

„Vyrostl jsem obklopen mrtvými," pokračoval. „Není pravda, že jsou všichni tiší, spousta však je, a nikdo není hlučný. Když jsem vyrůstal, jako děti ze Živé strany jsme směle běhávali ulicemi kolem bezduchých zombií, několika zoufalých upírů i ryzích thanatů, příslušníků šlechty, umrlců se zašitými ústy, nádhernými šaty a kůží podobnou vydělané teletině. Ze všeho nejvíce si vzpomínám na to ticho.

Nejednalo se se mnou špatně. Moje matka byla chována v úctě a já jsem byl hodný chlapec. Nesetkávali jsme se s ničím zřetelněji nepříjemným než s jakýmisi účastnými posměšky. Zapletl jsem se do kultů s kriminálními živly a kacířskými názory. Ale nijak vážně a ne na dlouhou dobu. Jsou dvě věci, které jdou živým lépe než mrtvým. Jednou je hluk. Druhou je rychlost. První jsem zavrhoval, ale druhou nikoli."

Když bylo zřejmé, že jeho odmlka přešla do mlčení, promluvila jsem já.

„Kde jste se naučil bojovat?“

„Když jsem odešel z Vysokého Kromlechu, byl jsem ještě dítě,“ odpověděl. „Tehdy jsem si to nemyslel, ale bylo tomu tak. Proklouzl jsem na pozemní lanovku – ven, pryč.“

Nic dalšího mi říct nechtěl. Mezi tou dobou a jeho příjezdem na Armadu muselo uplynout více než deset let. Nechtěl mi říct, co se v té době stalo. Ale tehdy, o tom není pochyb, se naučil svým nesmírným dovednostem.

Dúl byl čím dál zamlklejší a já jsem cítila, jak jeho ochota hovořit slábne. To se mi nelíbilo. Po týdnech izolace jsem chtěla, aby mluvil. Odhodlala jsem se k nemotornému pokusu, něčemu na způsob duchaplné poznámky. Muselo mu to znít rozpustile a prostořece.

„A když jste odjel, bojoval jste proti říši duchohlavů a získal jste – jak se mu říká? – Mocmeč?“ Ukázala jsem na jeho prostou keramickou zbraň.

Chvíli se tvářil netečně a pak mu tvář najednou prozářil nádherný úsměv. Když se usmívá, vypadá jako chlapeček.

„Přicházíme k dalšímu řetězci významů,“ poznamenal, „jehož polovina byla ztracena. Duchohlavové jsou dávno pryč, ale pozůstatky říše se nacházejí po celém Bas-Lagu. A je pravda, že můj meč je artefaktem z doby duchohlavů.“

Potýkala jsem se s významem toho, co mi tím mohl naznačovat. *Při výrobě tohoto meče byly použity duchohlavské postupy,* napadlo mě, a potom: *Můj meč vychází z duchohlavských předloh,* ale při pohledu na něho mi došlo, že tím myslí přesně to, co říká.

Musela jsem se zatvářit vyděšeně. Rychle přikývl.

„Můj meč je starý více než tři tisíce let,“ dodal.

To je nemožné. Viděla jsem jej. Je to prostý, trochu opotřebovaný a věkem zašlý kus keramiky. Překvapilo by mě, kdyby byl zhotovený před padesáti lety.

„A to jméno…“ Obdařil mě dalším z těch svých úsměvů. „Tento meč jsem našel po velice dlouhém hledání, po zvládnutí mrtvé vědy. Lidé mu říkají *Moc*meč. Nikoli mocný.“ Mluvil pomalu. „*Moc* neznamená sílu, ale *možnost.* Jde o zkomoleninu původního jména. Byla doba, kdy takových zbraní byly spousty,“ řekl. „Teď je, myslím, jediný, který zbyl.

Je to Možný meč.“

Už během zpátečního letu začali vědci spřádat plány. Nepodceňovali, co je ještě čeká. Náročnější práci měli teprve před sebou.

Trojzubec neplul opačným směrem, než jakým přiletěl: Armada se Posunula a pomocí oněch záhadných metod, kterým Bellis nerozuměla, mířili neúprosně přímo k ní.

Vzducholoď začala zrychlovat; útočila na ni šedá mračna a dešťová palba. Bellis vyhlížela z oken hlavní kajuty, upírala oči nad zpěněné moře a temnou skvrnu na okraji oblohy.

Blížila se bouře.

Předstihli nejhorší fázi nepříznivého počasí. V rámci svých hranic byla bouře velmi prudká, nepohybovala se však rychle. Sama se zevnitř trhala na kusy. *Trojzubec* se jí hnal po obvodu, nechával se bičovat okrajovými nárazy deště, uháněl před jejím stínem.

Když Bellis spatřila, jak obzor protíná nesouvislá masa Armady a táhne se po hladině, užasla nad její velikostí. Vypadala jako mastná skvrna, kaluž vraků a přestavěných lodí, která se neústrojně, beztvárně rozlévá na vlnách, s nepravidelnými a neměnnými okraji. Vějíř vlečných člunů a parníků, který ji táhl tisíce mil, byl během přestávky v plavbě vypřažen, a plavidla se nyní v hojném počtu posouvala kolem města a převážela zboží. Bellis opět pomyslela na nesmírné množství paliva, které musejí spotřebovávat. Nebylo divu, že pirátské lodě Armady jsou tak nenasytné.

Když je uviděla, zaplavila ji ohromná vlna emocí, které vůbec nedokázala určit.

Na vnějším okraji města zahlédla *Terpsichorii.* A podle planoucí věže a nečistot, jimiž se tetelil vzduch, rozeznala složitou siluetu plošiny *Durrha.* V moři kolem jejích pilířů se to jen hemžilo loďmi. Plošina opět vrtala, čerpala ropu a nickamínek ze žil, kde pod tlakem proudily už celá staletí. Armada dorazila nad sloj. *Durrha* hromadila palivo pro gigantickou thaumaturgickou operaci, k níž mělo zanedlouho dojít.

Dopluli nad pravý bok ostrovodské zádě, kde se opatrně proplétali nad stěžni. *Trojzubec* zvědavě následovala masa níže letících dopravních prostředků, jež se držely v jeho stínu: vzdušné drožky, osamocené balony se svými piloty a podivné nevzhledné vzducholodě.

Trojzubec zakotvil u *Velké Východní* ve stejné výšce, v níž se vznášela poničená *Arogance.* Bellis viděla, jak na ně hledí lidé z okolních lodí a drobných vzdušných plavidel, ale *Velká Východní* byla hermeticky uzavřena. Paluba byla skoro prázdná. Čekala na ně

nepočetná jednotka gardistů a v jejich čele, s rozzářenou tváří, Milenec.

Bellis si všimla nového šrámu v jeho obličeji, hojící se jizvy. Začínala u levého koutku rtů a stáčela se mu pod bradu. Byl to zrcadlový obraz rány, kterou slyšela, jak si způsobuje Milenka.

Když na sebe Milenci pohlédli, nastalo dlouhé ticho, pak překonali vzdálenost, jež je dělila, a objali se. Drželi se a tiskli jeden druhého. Jejich dotyky byly vášnivé a intenzivní a trvaly déle než minutu. Nezdálo se však, že by se laskali: vypadali, jako by spolu zpomaleně zápasili. Pohled na ně Bellis hluboce otřásl.

Nakonec se od sebe odtáhli. Bellis byla dostatečně blízko na to, aby slyšela, jak na sebe syčí. Milenka svého muže lehce udeřila, drápala ho na krku a na tváři, stále prudčeji. Když se dotkla jeho nové rány, ruce jí najednou zněžněly, jako by se dotýkala nemluvněte. „Přesně jak jsme si řekli," zašeptala a dotkla se vlastní jizvy, „v okamžiku, na němž jsme se dohodli. Cítil jsi mě? Cítil? Přísahám, že jsem tě cítila, já jsem tě, kurva, cítila – každou píď, každou kapku krve."

Dřevem obkládaná místnost byla plná starých portrétních olejomaleb techniků a politiků, které Bellis nedokázala zařadit – Novokrobuzoňanů, kteří na stěnách ukradeného plavidla puchřeli k nepoznání. Kolem stolu ve tvaru podkovy byl rozsazen Armadský senát; a před ním se shromáždili Tintinnabulum, vedoucí vědeckých a technických skupin z *Trojzubce* a Krüach Aum.

Armadský senát se nesešel už celých osm let. Ale vládci jednotlivých panství čekali na návrat expedice, aby nechali hlasovat o rozhodujícím okamžiku v armadských dějinách. Chtěli dohlédnout na to, aby byl dodržen náležitý postup.

Každé armadské panství mělo jeden senátní hlas. Některá panství zastupovala jedna osoba, jiná malá skupinka. Bellis očima pomalu sklouzla po dlouhém stole a prohlédla si všechny vládce. Identifikovat je nebylo nikterak obtížné.

Braginod, kaktusíkovská královna Žhouru se svými rádci.

Knihov reprezentovala trojice cheprijek, které se k sobě nakláněly a hovořily pohyby a chymickými sprškami, jež překládala jejich lidská služebná. Jejich jména nebyla známa: byly to figurky z neustále se měnícího spolku vládnoucího panství.

Skoro na druhém konci stolu seděl muž v mnišském hábitu: zástupce Koupáku. Vedle něho seděl neupravený, zhruba šedesátiletý muž. Bellis ho poznala z plakátů – král-obchodník Bedřich z Tobě-

tebe-ti. Vedle něho byl další muž, se šedou a zjizvenou tváří: generál Panáčníka.

Daleko nejpočetnější shromáždění se dostavilo z Bouďákova. Zdálo se, že hlasování se účastní podstatná část celé Demokratické rady – muži a ženy z houfu ras, namačkaní do těsného, malého kruhu, přiléhajícího k hlavnímu stolu jako kolečko k ozubenému soukolí. Ustavičně si mezi sebou šeptali a pohlíželi na ostrovodské zástupce s viditelnou nevraživostí.

Tam seděli, na pravém konci stolu: Milenci. Dívali se, nemluvili. Mlčky vedle sebe, s tvářemi – zrcadlovými obrazy násilností.

A naproti nim, upíraje na ně mnohem obezřelejší, mnohem inteligentnější pohled, než jaký se zračil v defenzivním nepřátelství bouďákovských radních, seděl bledý muž, kterého Bellis nikdy nespatřila, oděný v tmavých a prostých šatech. Měl široký nos a pozoruhodně plné rty. Kučery vlasů na něm byly jediným vzpurným prvkem. Oči měl krajně nezvyklé. Temné a intenzivně průzračné. Uhrančivé.

Bellis si s mírným zachvěním uvědomila, že se dívá na vůdce Suchopádu, největšího soka Milenců. On představoval důvod, proč se zasedání koná až po západu slunce. Byl to upír – Brukolak.

Bylo zřejmé, že setkání je veskrze formální a že jednotliví účastníci se na svých stanoviscích usnesli už před dlouhou dobou. Polemiky a debaty byly nabubřelé, nevyjádřená spojenectví a nepřátelství jen zpola skrývaná. Bellis mluvila, když byla oslovena, a krátce vyjadřovala své názory na určité lingvistické otázky.

Plány Milenců podporovalo pět panství. Zdálo se, že ostrovodské úmysly opravdu nadchly Knihov; Žhour a Panáčník byly Ostrovodami financovány a udělaly by cokoliv, co se od nich žádalo. Bedřich z Tobě-tebe-ti Milencům svůj hlas bezostyšně prodal, neboť věděl, že mohou přeplatit jakékoli jiné panství.

Milencům se postavily jen Koupák a Bouďákov, které postupovaly společně, a Brukolak ze Suchopádu, jenž jednal sám za sebe. Bylo to pět ku třem. Plán se mohl ihned uskutečnit.

„Nebyli jsme informováni," ozvala se Vordakina z bouďákovské Rady, zatvrzele se tvářící žena, která Milence podrobila zdrcující kritice za jejich neupřímnost. Zoufale se snažila zviklat Bedřicha nebo knihovské cheprijky. „Když se ostrovodské přepadové oddíly vrátily ve vleku s *Durrhou*, tou krobuzonskou plošinou, Milenci nás neseznámili se svými úmysly. Tehdy se mluvilo jen o navýšení energie a výkonu, výrobě elyktřiny a laciné ropě. O nickamínku nepadlo ani slovo. A teď se zdá, že veškerá laciná energie byla určena

na projekt avank. Kdoví, co mají v úmyslu podniknout, až si avanka připoutají?“

Brukolak se poprvé narovnal. Upíral oči na ostrovodskou skupinu – obzvláště pak, jak si Bellis všimla, na Dúla.

„Ano, v tom to je,“ ozval se znenadání. Mluvil chrčivým hlasem, který zněl, jako by jej z hrdla trhal. „O to jde.“ Zakomíhal dlouhým rozeklaným jazykem. Bellis vypoulila oči. „Co mají v úmyslu? Co by se dalo podniknout s avankem? Kam by se dalo odplout?“

Král-obchodník Bedřich se posunul a odplivl si. Vordakina na něho naléhala, připomínala mu závazky a prokázané laskavosti, o nichž Bellis nic nevěděla. Bedřich se odvrátil. Už ho nemohla přesvědčit. Bedřich pohlédl na Milence, a ti se na něho usmáli a zároveň přikývli.

Koupíme si tě, sdělovali mu tímto gestem, *a jestli nám chce Bouďákov, Koupák nebo kdokoli další odporovat, nabídneme jednoduše víc než oni. Řekněte si cenu.*

Na druhé straně místnosti ti, co nesouhlasili s přivoláním avanka, vypadali staře a unaveně.

Plošina, kniha, Krüach Aum – Bellis si uvědomila, že plány Milenců se vždycky musejí realizovat.

V noci za oknem byla ve vzdálenosti několika mil stále vidět bouře; nyní na okamžik rozkvetla blesky. Obklopena reprezentanty mocností kterým teprve teď začínala rozumět, překládajíc pro muže z rasy, kterou už dávno pokládala za vyhynulou, cítila se Bellis sklíčená a osamělá.

Místnost opouštěla mezi posledními. Když došla ke dveřím, vzhlédla k Utheru Dúlovi, který v nich stál, a všimla si, že se rozhodně nedívá na ni. S očima a ústy nehybnými jako sklo civěl na druhý konec místnosti a opětoval pohled Brukolakovi.

Milenci odešli. Odešli všichni další zástupci. Zůstali jen Uther Dúl a upír, a Bellis mezi nimi.

Zoufale se chtěla vzdálit, ale Dúl zaujal postoj, jako by se chystal k boji. Nemohla se kolem něho prosmeknout a bála se něco říci. Brukolak stál s divoce rozcuchanými vlasy a pootevřenými vlhkými rty, mezi nimiž se kmital jeho děsivý hadí jazyk. Bellis mezi nimi zůstala nehybně uvězněna. Nevěnovali jí pražádnou pozornost.

„Jsi pořád spokojený, Uthere?“ zeptal se Brukolak. Hlas nikdy nepozvedl nad nepříjemný šepot.

Uther Dúl neodpovídal. Brukolak v sobě ledově zadusil smích.

„Nemysli si, že to skončilo, Uthere. Oba jsme znali výsledek této šarády. Tady se věci nerozhodují.“

„Mrtevníku Brukolaku," pravil Dúl, „tvé znepokojení tímto projektem jsme zaznamenali. Zaznamenali, a zavrhli. A nyní, jestli dovolíš, doprovodil bych Krüacha Auma a jeho tlumočnici do jejich příbytků." Dúl neodvracel zrak od upírovy bledé tváře.

„Všiml sis, Uthere, že i další hašteřivci si konečně uvědomili, že se něco chystá?" zeptal se Brukolak uhlazeně. Pomalu přešel k Utheru Dúlovi. Bellis strnula. Hořela nesmírnou touhou okamžitě odejít z místnosti. Celá léta se halila do vrstev soustředění a chladného sebeovládání. Bylo jen málo emocí, které by v sobě nedokázala potlačit.

Zjištění, že Brukolak jí nahání hrůzu, jí vyráželo dech. Připadalo jí, že moduluje hlas v přímé souvislosti s jejím strachem.

Místnost potemněla; plynové lampy zhasly a několik posledních svící dohořívalo. Neviděla nic než jeho vysokou postavu, která se pohybovala s ladností tanečníka *(s ladností Uthera Dúla)* a blížila se k nim.

Dúl mlčel. Nehýbal se.

„Slyšel jsi, jak se Vordakina ptá, co bude následovat. Říkal jsem ti, že je z nich nejlepší. Konečně jim to dochází, Uthere," zašeptal Brukolak. „Kdy jim to řeknete, Uthere? Kdy si vyslechnou, co máte v úmyslu?

To si *opravdu myslíte,"* pokračoval v náhlém záchvatu potlačované zuřivosti, „že byste se mi mohli postavit? To si myslíte, že byste mě mohli porazit? To si myslíte, že váš projekt může pokračovat bez mého souhlasu? *Víte vy… kdo já jsem?"*

Potom rychle promluvil jazykem škytavých polknutí, jako by sám tento dialekt cítil odpor ke každému zvuku, jemuž dovolit zaznít.

Promluvil řečí Vysokého Kromlechu.

Ať už řekl cokoliv, při jeho proslovu se Utheru Dúlovi na několik vteřin rozšířily zorničky. Potom udělal krok i on.

„Ale ano, Brukolaku," řekl Dúl. Znělo to tvrdě a ostře jako bruska. Sklouzl zrakem přes Bellis, jako by tam s nimi vůbec nebyla, a zadíval se zpříma na upíra. „Já vím přesně, kdo jsi. Já, líp než kdo jiný, vím *přesně*, kdo jsi."

Oba muži stanuli několik kroků od sebe, bez hnutí, s Bellis mezi sebou jako zdráhavým rozhodčím.

„Jsem k tobě natolik zdvořilý, že ti dopřávám šlechtický titul, *mrtevníku,"* sykl Dúl. „Ale nejsi o nic větší šlechtic než já. Jsi odmrtvý, žádný thanat. Zapomínáš se, Brukolaku. Zapomínáš, že existuje jiné místo, kde mají příslušníci tvé rasy dovoleno žít na veřejnosti. Kam prchají vaši uprchlíci. Zapomínáš, že tam, kde mrtví

vládnou a ochraňují živé, se vás nemusí nikdo obávat. Zapomínáš, že upíry najdeš i ve Vysokém Kromlechu.“ Ukázal na Brukolaka.

„Žijí za hranicemi ghetta živých. V chatrčích. V chudinské čtvrti.“ Usmál se. „A každou noc, když zapadne slunce, se mohou bezpečně vykrást ze svých barabizen a došourají se do města. Vyzáblé postavy v cárech, přidržující se zdí. Vyčerpané a vyhladovělé, s napřaženýma rukama. Žadoní.“ Mluvil něžně, a jízlivě. „Žadoní, aby se nad nimi živí smilovali. A občas se někdo z nás podvolí, z lítostí a opovržení, a v rozpacích z naší nenásilné filantropie se postavíme pod střechu blízké budovy a nabídneme svá zápěstí. A ty a příslušníci tvé rasy je otevřete, šílení hladem a slintající vděkem, několikrát si nedočkavě loknete, než se rozhodneme, že jste měli dost a ruce odtáhneme, zatímco vy se rozpláčete a budete žebrat ještě o trošku, a možná se pozvracíte, protože jste poslední dávku měli tak dávno, že váš žaludek neudrží to, po čem touží, a my vás necháme ležet v prachu ulice, blažené po skromné dávce.

Ve Vysokém Kromlechu víme přesně, co jsi zač, Brukolaku.“ Zase se usmál.

„Závisláci. Kterým někteří z nás vyhoví a které někteří z nás nenávidí a které všichni, jak živí tak mrtví, litujeme.

Nesnaž se mě zastrašovat,“ vyštěkl najednou. „Protože ano, Brukolaku, já vím *přesně,* kdo jsi.“

Žádný z nich už nepromluvil. Oba muži se na sebe bez hnutí dívali. Pohyboval se pouze Brukolakův jazyk, který ochutnával vzduch.

A pak zmizel.

Bellis zamžikala a klouzala očima po rozvířeném vzduchu, v němž se zmítala smítka prachu a zvolna následovala Brukolakův nečekaný, prchlivý odchod. Chytila se za hlavu. *Co to se mnou udělal?* pomyslela si. *Jak to dělá? Hypnózou? Probohy, vždyť je rychlejší než Dúl…*

Poznenáhlu si uvědomila, když se jí zpomalil tep a začala normálně dýchat, že se na ni dívá Uther Dúl.

„Pojďte se mnou,“ řekl jí, hlasem prázdným a bezvýrazným, jako by k ničemu nedošlo, jako by nebyla ničeho svědkem. „Musíte pomoct Krüachu Aumovi.“

Když celá rozechvělá odcházela z místnosti a snažila se neklopýtnout, přemýšlela, co vlastně Brukolak řekl.

Kam jdeme? ptala se v duchu, zatímco následovala Uthera Dúla.

Jaké mají úmysly?

Kapitola dvacátá osmá

Po dlouhých vytáčkách bouře nakonec přece jen udeřila.

Těsně zkroucená masa vzduchu se rozmotala. Noc byla horká. Armadu bičoval déšť. Provazy a lanoví se vzdouvaly a trhaly o boky lodí a budov. Město zasypávaly hromy a blesky.

Armada byla vystavena první opravdové smršti po dlouhé době, ale její obyvatelé zareagovali s vyzkoušenou dovedností. Rychle stáhli k zemi vzducholodě, které měly bouři přečkat v hangárech a pod plachtami. *Trojzubec*, přivázaný k *Velké Východní* a příliš velký na to, aby byl někam ukryt, se však pohupoval a neklidně posouval v poryvech vichru a jeho gigantický stín se převaloval přes lodě a domy u hladiny.

Po celém městě se s výjimkou těch nejpevnějších spojnic vždy na jednom konci vysazovaly lávky a odvazovaly řetězy, pro případ, že by moře odtáhlo lodě natolik rychle nebo natolik daleko, že by vazby mezi nimi rozervalo. Cesta přes Armadu nebyla během bouře možná.

Voda Armady, soustředěná do kanálů mezi plavidly, sebou prudce škubala a zmítala, ale nedokázala vytvořit vlny. Žádná taková omezení však nestála v cestě moři, které naráželo na vnější hradbu armadských lodí. Plavidla, která vytvářela ústí přístavů Basilio a Spratohřbet, byla přitažena k sobě, aby za sebou uzavřela a ochránila přepadové či obchodní koráby – náležející Armadě nebo jejím hostům. Za hranicemi města se flotila válečných, vlečných a pirátských člunů vzdálila natolik, aby je nepřízeň počasí nevehnala do stěn domovského přístavu.

Potížím se víceméně vyhnuli pouze ti, kdo hlídkovali pod městem – ponorky, rybáci, mořští skřaraši a delfín Parchant Jan. Ti bouři přečkávali pod hladinou.

Poté, co Uther Dúl vyhlédl z okna na chodbě *Velké Východní*, obrátil se zpátky k Bellis.

„Přijde ještě něco horšího," utrousil. Bellis zpočátku netušila, o čem to mluví. Potom si vzpomněla na příběh z knihy Krüacha Auma: přivolání avanka za využití elementálů blesků.

To pak vyvoláme přímo pekelnou bouři, co? pomyslela si.

Bellis se podle instrukcí jala učit Auma základům sůlštiny. Trápila se tím. Byla si vědoma, že porušuje klíčová pravidla anofelské izolace, jak je prosazují Kohnid a Dreer Samher. A byť byly jejich důvody k dohledu nad anofely motivované především finančně, tato pravidla představovala obrannou reakci na existenci jedné z nejsmutněji proslulých říší v dějinách Bas-Lagu. Musela si připomínat, že Aum je muž, stařec, který by jen stěží mohl někoho ohrozit.

Aum k úkolu přistoupil s důkladností a logikou matematika. Bellis s jistými rozpaky zjistila, že během jejich krátké ostrovní návštěvy pochytil od Armaďanů překvapivé množství slovní zásoby (a uvažovala, zda ostrov neinfikovali jazykem).

Pro Novokrobuzoňany, obyvatele Jhešulských ostrovů a Ostrovů Mandragor, pro Šankelany nebo Perrikčany nebyla sůlština nikterak obtížná.

Krüach Aum však neznal žádné její stavební prvky. S vysokou kettštinou neměla sůlština nic příbuzného – ať už na úrovni slov či gramatiky. Přesto si sůlštinu rozložil na jednotlivé komponenty, udělal si pečlivé seznamy skloňování, časování a gramatiky. Jeho metoda se velice lišila od Bellisina postupu. Nepracoval intuitivně, chyběla mu praxe jazykového transu, díky němuž by si rozšířil vnímání mysli; ale i přesto dělal velké pokroky.

Bellis se nemohla dočkat chvíle, kdy se stane zbytečnou; kdy nebude muset trávit nekonečné hodiny zapisováním poznámek ve vědeckém žargonu, kterému nerozuměla. Byla uvolněna ze svého zaměstnání v knihovně. Dopoledne jí nyní vyplňovala výuka a odpoledne tlumočení rozhovorů mezi Aumem a ostrovodským vědeckým výborem. Netěšilo ji jedno ani druhé.

Během dne jedla s Aumem a večer ho někdy doprovázela po městě, v přítomnosti hlídky ostrovodské gardy. *Co jiného můžu dělat?* ptala se sama sebe. Zavedla ho do Krúmova parku, na barvami hýřící bulváry a obchodní třídy Ostrovod, Žhouru a Bouďákova. Vzala ho do Velkoústrojné knihovny.

Zatímco stála a tiše rozprávěla s Carrianne, která vypadala, že ji upřímně ráda zase vidí, Krüach Aum se toulal mezi policemi. Když k němu přistoupila, aby mu řekla, že už musí jít, Aum se k ní otočil a

Bellis se polekala jeho výrazu – úcty, radosti a bolesti, jež se podobaly nábožnému vytržení. Ukázala mu knihy psané vysokou kettštinou a Aum se zapotácel, jako by se opil pohledem na všechny tyto vědomosti, které měl nyní na dosah ruky.

Bellis vnímala ustavičný, kdesi hluboko skrytý neklid pocházející z faktu, že tráví celé dny v přítomnosti ostrovodských autorit: Milenců, Tintinnabula a jeho čety a Uthera Dúla.

Jak k tomu došlo? přemýšlela.

Byla odtržena od města od prvního okamžiku, kdy se v něm ocitla, a tuto ránu v sobě neúnavně rozdírala. Na jejím základě sama sebe definovala.

Toto není můj domov, opakovala si pořád dokola, v nekonečných smyčkách. A když se naskytla příležitost navázat jakýsi kontakt se svým skutečným domovem, vrhla se po ní navzdory veškerému riziku, které jí hrozilo. Nezřekla se svého závazku vůči Novému Krobuzonu. Odhalila nesmírnou hrozbu svému městu a (za velkého rizika, po pečlivém plánování) vymyslela plán, jak je zachránit.

Ale při tomto konání, právě když s Novým Krobuzonem navazovala přes moře styk, se nějakým způsobem pevně připoutala k Armadě a k jejím vladařům.

Jak k tomu došlo?

Musela se hořce zasmát. Udělala to, co bylo pro její skutečný domov nejlepší, a výsledkem bylo, že teď tráví celé dny prací pro velitele svého vězení, pomáhá jim získat dovednosti, aby ji odvezli, kamkoli se jim zachce.

Jak k tomu došlo?

A kde je Silas?

Tanner každý den přemýšlel o tom, co udělal na ostrově anofelů.

Rozjímání nad touto věcí mu nebylo nijak příjemné. Nebyl si jistý, jaký charakter mají jeho emoce. Dotýkal se vzpomínek na svůj čin, jako by šlo o nějaké zranění, a objevil v sobě rezervoár hrdosti. *Zachránil jsem Nový Krobuzon*, napadalo ho, aniž tomu dokázal uvěřit.

Pečlivě uvažoval o těch několika málo lidech, které tam zanechal. O kamarádech z hospody, přátelích a přítelkyních: *Zaře a Petrovi a Feženeksovi a Dolly-Ann…* Myslel na ně s jakousi neurčitou něžností, jako by to byly postavy z knihy, kterou si postupně zamiloval.

Myslí oni na mě? uvažoval. *Stýská se jim po mně?*

Nechal je tam. Strávil tak dlouhou dobu v tom páchnoucím vězení v Železné zátoce a v tom odporném místě na *Terpsichorii*, a pak se

jeho život tak náhle a úžasně proměnil, že vzpomínky na Nový Krobuzon v něm znatelně pobledly.

Ale pořád se v něm skrýval pramen citů spjatých s městem, poznání, že ho zformovalo. Nechtěl by je vidět v troskách. Nedokázal pomyslet na muže a ženy, které v něm poznal, jako na oběti masakrů. A proto – a tato představa ho ohromila – jim dal dárek na rozloučenou, o němž se nikdy nedozvědí, že jej vůbec obdrželi. Nový Krobuzon byl zachráněn. On jej zachránil.

Toto vědomí v něm nepřestávalo hlodat. Trápil se jím a zároveň v něm probouzelo bázlivou pýchu. Udělal něco tak obrovského, něco, co změnilo chod dějin. Představil si město, jak se chystá na válku, aniž tuší, kdo je zachránil. Bylo to něco tak velkého, a on si na to nyní vzpomíná se slabým nadzvednutím obočí, aniž si je jistý, kolik tomu má věnovat pozornosti, jako by šlo o nějakou podružnost.

Nezradil tím Armadu, kdepak. Nikomu neublížil; pro ni to skoro nic neznamenalo – jedna krátká noční nepřítomnost. Využil několika hodin, aby vyklouzl ven a zachránil Nový Krobuzon. Měl z toho radost. Cítil štěstí při pomyšlení, co dokázal. Navzdory soudcům a trestaneckým továrnám.

Zachránil město. A teď se s ním rozloučí.

Avank byl v mořích Bas-Lagu velmi vzácným návštěvníkem. Spletitosti transdimenzionálního života byly záhadné a neurčité. Tanner Vak ani nikdo z jeho kolegů nevěděl, zda tvor, který se vynořuje v Bas-Lagu, se manifestuje částečně či úplně, zda není výsledkem záměny poměru velikostí (zda nejde o nějakého prvoka, plankton z obrovské slanovodní dimenze), pseudoorganismus spontánně vytvořený v průduších mezi světy. Nikdo si nebyl jistý.

Věděli pouze to, co jim řekla Bellis Chladnovína, když četla složité zápisky Krüacha Auma.

Anofela nové prostředí očividně ohromovalo. To však nemělo nepříznivý vliv na jeho schopnost soustředit se, poskytovat odpovědi na jejich otázky. Aum každý den sděloval svým spolupracovníkům dostatek informací pro jejich aktivity.

Nakreslil jim návrhy pro postroj (větší než válečná loď), udidlo a otěže. Ačkoli technici přesně nechápali, na kterém místě se ocitne ta která část avanka, přesně jakou tkáň stáhne ta která přezka, brali Auma za slovo, že mechanismy budou fungovat.

Teorie, plány se rozvíjely závratnou rychlostí. Technici a vědci si museli připomínat, jak daleko už došli, jak rychle a jak dále postupují. Bylo jim jasné, že bez Auma by navzdory tomu, co si kdysi mysleli,

nikdy neuspěli. Pouze na základě práce s ním si uvědomili, jak hodně ho potřebují.

Propojovali motory spalující palivo v hermeticky uzavřených skříních ve spojnicích jařem s třífázovými kotli a složitými soustavami kladek usměrňujících pohyb. Všechny tyto prvky byly zavěšeny v ledové tmě hlubokého moře, na konci mil kolosálních řetězových článků kolébajících se pod městem.

A co kdyby se zmýlili? Bude třeba opravit starobylé ostrovodské bathyskafy.

Čekalo je neuvěřitelné množství práce.

Tanner si skoro mnul ruce spokojeností.

Armaďané se z důsledků bouře vzpamatovali během jediného dopoledne: z palub odklidili rozbité tašky a dřevo; znovu připojili mosty; spočítali a oplakali těch několik málo nezvěstných či utopených, kteří při potopě zůstali uvězněni venku.

A když byli hotovi, Ostrovody se s ještě neuvěřitelnější rychlostí pustily do zhotovování toho, co potřebovaly ke svému epochálnímu projektu.

Pod Armadou se táhlo pět starodávných skrytých řetězů. Tanner Vak a jednotlivé čety dostali za úkol zakreslit jejich zakončení. Veškerá průmyslová kapacita Ostrovod a to málo, co existovalo v Knihově, Panáčníkovi a Tobě-tebe-ti, byla převedena pod přímý dozor Tintinnabula a projektového výboru. Začaly konstrukční práce.

Několik nedávno zajatých lodí bylo určeno do šrotu. Byly kus po kusu rozebrány. Hemžily se kolem nich tisícovky mužů a žen: běžná přístavní práce byla postoupena kmenovým posádkám lodí a městským příležitostným dělníkům byly nabídnuty závratné denní mzdy. Demontovaly se železné exoskelety válečných lodí, traverzy a vnitřní struktury parníků, gigantické stěžně z tvrzeného kovu. Plavidla byla očesána a vykuchána a tuny kovového materiálu byly na člunech a flotilami vzducholodí převezeny do továren.

Avankův postroj se měl honosit nosníky a šrouby, které byly dosud poznamenány jizvami z předešlé služby. Ve slévárnách se tavilo železo příliš poničené na to, aby je bylo možné dále přetvářet.

Armada nepatřila k městům s významnou thaumaturgickou tradicí. Mezi piráty se však našli schopní metalothaumaturgové a jejich party záhy vstoupily do továren. Úzce spolupracovali s techniky, ve velkých kádích míchali tajemné sloučeniny, jež měly vytvrdit, odlehčit a spoutat kov. Nakonec byla využita část ostrovodských zásob nickamínku. Nesmírně těžká a hustá tekutina byla dopravena na místo určení v láhvích. Když z nich byly odstraněny zátky, vylinuly se z

nich obluzující páry připomínající koření a olej. Převalovaly se za sklem jako studená perleť.

Metalothaumaturgové za neslyšného zaříkávání přidávali do sloučenin pečlivě odměřené kapky nickamínku a pohybovali rukama nad mocnými proudy tavícího se kovu, nabíjeli jej a uzavírali.

Po vyválcování a vykování plátů a dalších tajemných procedurách začaly ponorky stěhovat jednotlivé díly avankova postroje na pracoviště pod městem. Armáda potápěčů je kompletovala za použití chymických svařovacích zařízení, která ve vodě prskala všemi barvami. Ve vodě zpomalenými pohyby manipulovala kladivy a klíči.

Byla to neuvěřitelná, nepředvídaná vlna činorodosti.

Řetězy byly ukotveny v základnách pěti lodí. Knihovského *Psire;* žhourského *Saskitalu;* obrovského parníku *Krejčířův vzdech,* ústřední lodi v Koupáku; *Slovohonu* ve strašidelné čtvrti a ostrovodské *Velké Východní.* Od kýlů a svažujících se boků každého z těchto starých impozantních plavidel se táhl železný oblouk zvící velikánských kostelních vrat, thaumaturgický připevněný a zahalený. A z každého takového oblouku vybíhaly články velikosti rybářských člunů.

Žraloci stráže byly vypuštěny na svobodu. Zdálo se nemožné, že řetězy byly někdy skryty. Kolovaly zvěsti o tom, co se stalo v minulosti a co se může stát nyní. Říkalo se, že Koupák se pokusil přetrhnout řetěz pod svou lodí, aby zhatil ostrovodské plány, ale že články jsou příliš silné, příliš obrovské, pod příliš silnou ochranou mocných kouzel.

Ve velké síni u dna *Velké Východní* se stavěl nový stroj. Napřed se zde demontovaly nadbytečné kotle a spleť potrubí dosahující výšky dospělého člověka – za přípravných prací, které vypadaly jako mýcení zrezivělého lesa. Když zmizely přízraky strojů, obnažily se dva ploché železné disky zasazené v podlaze: vysoké tři stopy, o obvodu mnoha yardů, skryté pod nánosy stáří a mastnoty. Představovaly konce řetězu, které byly před dlouhými staletími připoutány k lodi, proraženy jejím trupem, zatlučeny a slisovány, aby zůstaly pevně zaklesnuty. V době prvního pokusu.

Někdo už tohle všechno kdysi plánoval, pomyslel si Tanner Vak. Omračovalo ho, kolik hodin práce, thaumaturgie, píle, plánování, úsilí se zde před tolika generacemi vynaložilo, aby pak bylo všechno úmyslně zapomenuto.

Mezi těmito dvěma konci řetězu Tanner Vak a jeho spolupracovníci začali vyrábět jedinečný stroj. Pracovali podle pokynů, které během dlouhých hodin vypočítal Krüach Aum.

Tanner si plány pečlivě prohlížel. Motor, který sestrojovali, nefungoval podle žádných jemu známých principů. Měl být obrovský: místnost měl vyplnit bušícími kladivy a rohatkami poháněnými zdrojem, kterému nedokázal přijít na kloub.

Pracoval od základny budoucích kotlů sloužících k pohonu pístů směrem vzhůru. Začal u pahýlů gigantického řetězu, vrtal do nich díry, vyléval je roztavenými slitinami, do nichž zapouštěl silné dráty obalené kaučukem a dehtem. Ty procházely transformátory o velikosti jeho nohy, žebrovanými sloupy z bílého porcelánu, a vedly dál do houštin kabelů, izolátorů a počítacích strojů.

Šlo o klidný stroj, pomocí něhož měly řetězem z *Velké Východní* proudit složité energetické toky do ohromné uzdy a toho, co měla několik mil pod hladinou obepínat. Šlo o stimulátor. Návnadu a bič.

Moře bylo průzračné. Potápěči se tlačili na obrovském podmořském staveništi. Z jeřábů továrních lodí se k nim spouštěly jednotlivé konstrukční díly. Gigantický postroj nabýval tvaru na konci obrovitých řetězů, stále uvázaných několik málo desítek stop pod hladinou. Z jeho rozměrů přecházel zrak, jeho tvary působily exoticky a záhadně vedle pestře zbarvených ryb zdejšího moře, vedle ponorek a račích řemeslníků, dělníků v kombinézách a Tannera Vaka, pohybujících se s pomalou vláčností podmořských tvorů.

Někdy vodou prochvěla vibrace. Nosné pilíře *Durrhy* mizely ve válcovitých železných plovácích, jež je nesly pod hladinou jako vznášející se lodě. Vrtné tyče se nořily do hlubin, ztrácely se v nekonečných tunách vody, mizely, aby jako komár probodly mořské dno a nakrmily se.

Kapitola dvacátá devátá

Silas přišel za Bellis tři dny po jejím návratu.

Jeho návštěvu očekávala – každý večer čekala s jedním okem upřeným na dveře –, ale přesto ji dokázal překvapit.

Povečeřela s Carrianne. Svou bývalou kolegyni měla upřímně ráda, neboť jí připadala vnímavá a zábavná. Ale přesto, když se pokoušela o úsměv, s neztenčenou měrou pociťovala osamělost. *Překvapuje tě to?* zeptala se sama sebe nemilosrdně. *Pohráváš si; využíváš; takhle dopadáš.*

Vzpomínala si, jaké to bylo v Novém Krobuzonu, a přiznala si, že tak odlišné zase ne. Tady měla její odloučenost alespoň důvod; bylo to palivo, které spalovala.

Carrianne chtěla, aby jí podrobně popsala ostrov anofelů, počasí a chování komářích lidí. Byla z ní cítit melancholie – ať se jakkoli vyrovnala se životem na palubě města, na pevnou zemi vstoupila naposledy před mnoha lety a při Bellisině líčení nemohla cítit nic než nostalgii.

Bellis zjistila, že se jí o nedávné cestě mluví těžko. Vzpomínala si na ni jakoby zdálky, jako na jednotvárnost vyděšené nudy zpestřenou silnějšími emocemi. O některých věcech se přirozeně šířit nemohla. Úmyslně neurčitě se vyjadřovala o anofelech, o samherských pirátech a především o Krüachu Aumovi.

Od prudké výměny názorů mezi Brukolakem a Utherem Dúlem, jíž byla svědkem, ji suchopádský vládce téměř fascinoval. Carrianne jí řekla vše, co chtěla vědět o politické struktuře panství, o sboru upírských důstojníků podřízených Brukolakovi i o krevní dani.

„Tehdy se s ním obvykle setkáš," podotkla Carrianne. Snažila se, aby to znělo věcně, ale Bellis v jejím hlase zaslechla bázeň. „Ne

vždycky – daň často vybírá některý z poručíků –, ale někdy. Říznou tě, tady nebo tady nebo tady.“ Ukázala si na stehno, na hruď a na předloktí. „Místo natřou protisrážlivým prostředkem a krev odčerpají do skleněného zvonu.“

„Kolik si jí berou?“ zeptala se Bellis vyděšeně.

„Dvě pinty. Brukolak je jediný, který se napije dosyta. Zbytek sboru má omezení – krev si ředí. Čím více toho vypijí, tím jsou silnější – taková je pravda. A i když si Brukolak své poručíky vybírá pečlivě, nelze vyloučit, že některý z nich by mohl zatoužit po moci.

Kdyby ji pili tradičně, přímo ze žíly, nemuseli by se ovládnout – a oni nechtějí zabíjet. A i kdyby se dokázali odtrhnout, pořád tu je nebezpečí nákazy. Prostřednictvím slin. U každé oběti, ze které by pili přímo a nechali ji naživu, hrozí riziko, že si vytvoří konkurenta.“

Bellis se s Carrianne rozloučila na hranici Suchopádu – „Nikde bych nemohla být víc v bezpečí než tady,“ řekla Carrianne a usmála se – a odešla domů.

Mohla si vzít drožku; nevál silný vítr a z výšky slyšela pokřikování vzduchoplavců, kteří jí dotěrně nabízeli své služby. Před dvěma dny, když jí skončil pracovní den s Aumem, přijala mlčky štůsek vlajek a finiál, které představovaly mnohem větší sumu, než byla její týdenní mzda v knihovně.

Teď, když pracuju pro Ostrovody, pomyslela si trpce, *mi zvýší odměny.*

Vědomí, že v tajnosti hraje ústřední roli ve všem, co se stalo, vědomí, že bez ní by Armada nebyla tam, kde je, a nedělala by to, co dělá, ji tížilo i navzdory tomu, že ve všech fázích měla pro své počínání jasné a dobré důvody.

Domů šla pěšky nikoli proto, aby ušetřila peníze, ale aby si znovu vychutnala Armadu. Celý den pod zámkem v místnosti znějící nepochopitelnými rozhovory cítila, že ztrácí kontakt s okolním městem. *A každé město je lepší než žádné,* říkala si.

Prošla chladnými tichými uličkami Panáčníka a přes *Tolpandu* se dostala do Ostrovod. Ubírala se na doslech tlumeného hašteření opic, které hnízdily na staveništích a na střechách, v opuštěných kajutách a v baldachýnu plachtoví; kolem městských koček (které po ní vrhaly dravé pohledy), vzácných psů a zástupů krys a nočních chodců; kolem slepičích klecí; záchranných člunů a parníčků, které byly ve své zrezivělé nehybnosti přetvořeny na květinové záhony; obydlí vysekaných do dělových baterií, holubů vrkajících z hlavně dvanáctipalcového děla; pod dřevěnými chatrčemi postavenými v čelních koších a dvorky přimknutými ke stěžňům jako dětské úkryty v korunách stromů; pod světlem plynových lamp, flogistonových článků

a petrolejek – a různě zabarvenou tmou; prodírala se uličkami z vlhkých cihel, které pokrývaly armadské plavidla jako plesnivá srst. Zpátky do bytu v komínu *Chromolitu,* kde seděl Silas Fenek a čekal na ni.

Obrys jeho nezřetelné postavy ve tmě jí vyrazil dech. Sykla na něho a zůstala k němu otočená, dokud se jí nezpomalil tep.

Silas si ji prohlížel velkýma a klidnýma očima.

„Jak ses dostal dovnitř?“ zeptala se. Nad otázkou mávl rukou, jako by byla jen obtížný hmyz.

„Víš, že tvůj byt sledují,“ řekl. „Nemůžu sem přijít a jen tak zaklepat.“

Bellis k němu přistoupila. S výjimkou tváře a očí se ani nehýbal, sledoval její kroky. Bellis došla těsně k němu – pronikla do jeho prostoru –, pomalu se k němu naklonila a prohlížela si ho jako nějaký vědecký exponát. Svůj zájem neskrývala: dívala se na něho chladně a dotěrně. Možná měla v úmyslu ho zastrašit, vyvést ho z rovnováhy.

Když se nad ním sehnula, jako by chtěla zkatalogizovat jeho rysy, zadíval se jí do očí a poprvé za několik týdnů se na ni dychtivě a upřímně usmál. Bellis si vzpomněla na důvody, které ji vedly k tomu, že se s ním líbala a že s ním souložila. Nebyla to jen osamělost či odloučenost, i když ty byly rozhodující. Svou roli hrály i jiné faktory, soustředěné více na jeho osobnost. A ačkoli, když tu tak stála, nepociťovala ani tu nejmenší potřebu se ho dotknout, ačkoli cítila jen přízrak náklonnosti, která tehdy byla pohnutkou k jejímu konání, toho, co se stalo, nelitovala.

Oba jsme to potřebovali, pomyslela si. *A pomohlo to; opravdu to pomohlo.*

Otočila se a poplácala ho po týlu. Silas její gesto ochotně přijal.

„Pověz…“ začal.

„Je to,“ řekla Bellis. Silas nadzvedl obočí.

„Jen tak?“

„Samozřejmě že ne jen tak. Co si, krucinál, myslíš? Ale je to.“

Pomalu přikývl. Když mluvil, znělo to neutrálně, jako by debatovali o nějakém akademickém projektu.

„Jak jsi to zvládla?“

Zvládli, pomyslela si Bellis v duchu. *Zvládli. Nemám pro to žádný důkaz.*

„Nezvládla bych to sama,“ začala pomalu a pak se napřímila, vyděšená vzteklým výrazem na Silasově tváři.

„*Cože* bys?“ vykřikl. „*Cože* bys, kurva…?“ Vyskočil. „Cos udělala, ty pitomá zatracená *kundo…?*“

„*Posaď… se…*“ To už vstala i Bellis a mířila na něho prsty roztřesenými zuřivostí. „Jak se opovažuješ?“

„Bellis… cos udělala?“

Zlostně se na něho dívala.

„Nevím,“ odpověděla ledovým hlasem, „jak bys *ty*, Silasi, dokázal přejít močál hemžící se šest stop dlouhými komářicemi. Nevím, jak bys to *ty* zvládl. Byli jsme něco přes míli od samherských lodí – jo, byly tam, tím se netrap. No, možná ty jsi kaktusík, zkurvenej strupobijec nebo něco na ten způsob, ale mně koluje v žilách krev, a ty potvory by mě zabily.“

Silas zůstával zticha.

„Proto…“ Bellis už mluvila vyrovnaně. „Našla jsem muže, který se dokázal dostat k lodím bez rizika, že by ho někdo vyčmuchal. Krobuzoňana, ochotného udělat všechno potají, jen aby zabránil zničení svého původního domova.“

„Ukázalas mu ty věci?“ zeptal se Silas.

„Jasněže ano. To si myslíš, že by si o půlnoci bezstarostně někam odplaval, jenom kdybych mu *řekla*, co musí doručit?“

„Odplaval? Byl to ten zmrd Tanner Vak, že jo? Kdybys hledala dlouho a pořádně, myslíš si,“ – cedil slova mezi zuby –, „že bys našla někoho *oddanějšího* Ostrovodám?“

„Ale on to *udělal*,“ namítla Bellis. „Nepustil by se do toho bez důkazu. Ukázala jsem mu ty dopisy a *ano*, Silasi, je oddaný Ostrovodám. Nemá v úmyslu se ještě někdy vracet. Ale krucinál, copak si myslíš, že tam nenechal nějaké přátele? Copak si myslíš, že mu dělá dobře představa, jak ďasovci obsadí Nový Krobuzon? Do chrchle!

Kvůli těm lidem, co tam nechal. Kvůli vzpomínkám. Kdoví kvůli čemu dalšímu. Vzal krabičku, pečeť, dopisy a já mu řekla, co má udělat. Bylo to poslední rozloučení s jeho zasraným rodným městem. Rozloučení jeho, ale i moje a tvoje.“

Silas pomalu přikyvoval a uznával, že patrně neměla na vybranou.

„Dalas mu ty věci?“

„Ano, ale všechno se povedlo. Bez potíží. Silasi… my jsme Tanneru Vakovi zavázáni.“

„Ví ale…“ zeptal se Silas váhavě, „kdo jsem já?“

„Samozřejmě že ne.“ Při těchto slovech se viditelně uvolnil. „To si myslíš, že mi přeskočilo? Pamatuju si, co se stalo kapitánovi. Nenechala bych tě popravit, Silasi,“ dodala. Mluvila klidně, ale nikoli srdečně. Bylo to vyjádření holé skutečnosti, nikoli náklonnosti.

Po krátkém váhání se zdálo, že Silas skončil s úvahami.

„Myslím, že nic jiného jsi udělat nemohla," přiznal a Bellis přitakala.

Ty nevděčný hajzle, pomyslela si vztekle. *Nebyls tam…*

„A říkáš, že tu zásilku mají Samheřané? Zapečetěnou a připravenou k doručení?" Divoce se rozesmál. „Zvládli jsme to," zvolal. „Zvládli jsme to."

„Nějakou takovou reakci jsem čekala," poznamenala Bellis kysele. „Ano, zvládli." Dlouho se na sebe dívali. „Kdy si myslíš, že doplují do Nového Krobuzonu?"

„To nevím," odpověděl Silas. „Možná se to nepovede. Možná povede a my se nic nedozvíme. Zachráníme město a nikdy o tom neuslyšíme. Třeba strávím zbytek života na téhle zasrané kocábce v zuřivých snahách dostat se pryč. Ale probohy, není skvělé vědět, co jsme dokázali?" Mluvil s velkým zanícením. „I bez odpovědi, i bez díků, není skvělé vědět, že jsme je zachránili?"

Určitě, napadlo Bellis Chladnovínu, *je to skvělé. Je to opravdu skvělé.* Cítila, jak se nad ní tříští vlna osamělosti. Je to horší? uvažovala. Mohlo by to být horší? Nikdy se nedozvědět výsledek? Poslat vzkaz na druhý konec světa, do takové spousty rizik, do tolika nebezpečí, aby zmizel beze stopy? Nikdy se nedozvědět výsledek?

Probohy, pomyslela si s pocitem prázdnoty a omráčenosti. *To je všechno? To je konec?*

„Co se stane teď?" zeptal se. „S námi dvěma?"

Bellis pokrčila rameny. „Co bys chtěl?" Znělo to spíše unaveně než pohrdavě.

„Vím, že je to těžké," pravil něžně. „Vím, že je to složitější, než jsme si mysleli. Nic od tebe neočekávám. Ale Bellis… máme něco společného, něco spolu sdílíme – a myslím, že to není jediný důvod, proč jsme spolu byli. Chci, abychom byli přátelé. Můžeš si opravdu dovolit mě nemít? Nemít *nikoho,* kdo o tobě něco ví? Jak se doopravdy cítíš? Kde chceš být?"

Nebyla si jím úplně jistá, ale bylo to, jak říkal: sdíleli spolu něco, co nikdo jiný nesdílel. Mohla si dovolit o něho přijít? Třeba v tomto městě stráví ještě řadu let *(při tomto pomyšlení se zachvěje).* Mohla by si dovolit nemít nikoho, s kým by se mohla upřímně bavit?

Když vstal, aby od ní odešel, napřáhl ruku a otevřel dlaň.

„Kde je novokrobuzonská pečeť?" zeptal se.

Toho se obávala. „Nemám ji."

Tentokrát se nerozčílil, jen ruku pozvolna zavřel a zvedl oči, aby se jí zeptal, co se stalo.

„Může za to Tanner," odpověděla a připravovala se, že se na ni vrhne. „Upustil ji do moře."

„Je to prsten, Bellis," vysvětlil jí Silas klidně. „Drží ti pevně na Prstu. Jen tak ho neztratíš. On ho neztratil. Nechal si ho, bozivědí proč. Suvenýr z rodného města? Něco, čím by tě mohl vydírat? Kdoví." Zavrtěl hlavou a povzdechl si; Bellis jeho chování, kterým jí sděloval, jak ho zklamala, dopálilo.

„Měl bych radši jít, Bellis," řekl. „Opatrně – nezapomeň, že jsi sledována. Ať tě nepřekvapí, když budu přicházet a odcházet… poněkud nekonvečně. Omluvíš mě na okamžik?"

Sestoupil po točitém schodišti. Bellis slyšela, jak na kovu slábnou jeho kroky, jak zní dutě jako tenký plech na plechu. Při tomto podivném zvuku se otočila, ale to už byl pryč. Pořád slyšela sotva znatelné ozvěny kročejů na schodišti, jak scházejí dolů, blíží se k nejnižšímu schodu, ale nic neviděla. Buď byl neviditelný, nebo zmizel.

Velmi zlehka vypoulila oči, ale ani v jeho nepřítomnosti mu nedopřála žádný výraz ohromení.

Teď už si přichází a odchází jako krysa nebo netopýr, pomyslela si. *Neukazuje se. Asi se učil thaumaturgií, co? Má talent, nějakou moc?*

Ale byla sklíčená a poněkud vystrašená. Způsob jeho odchodu prozrazoval, že ovládá nějaké mimořádně jemné a silné kouzlo. *Nevěděla jsem, že to v sobě máš, Silasi,* pomyslela si. Opět si uvědomila, jak málo toho o něm ví. Jejich konverzace se podobala složité hře. Navzdory jeho slovům, navzdory tomu, že ví, že mají společná tajemství, se cítila osamělá.

A myslela si, že si Tanner Vak novokrobuzonskou pečeť neponechal, i když nedokázala říct proč.

Měla pocit, jako by na něco čekala.

Muž v poryvech větru stojí a čeká na schodišti, které obtáčí celou délku jejího absurdního komínového příbytku, a ví, že oči, které by mohly sledovat její dveře, ho nemohou spatřit.

V ruce třímá sošku, jejíž filigrán ploutví je poskládán jako vrstvy lístkového těsta, kulatou zubatou přísavkovitou tlamu špulí vzhůru a jazyk, kam ji políbil, má pořád studený. Teď je mnohem rychlejší; zjišťuje, že komíhavé polibky studeného kamene už přijímá mnohem snáz, že energii, kterou uvolňuje jejich odtažité spojení, dokáže zaměřit mnohem obratněji.

Svým postojem svírá různé úhly s nocí na místě, které mu ukázala soška a kde mu její polibky umožní stát, na místě nebo něčem na způsob místa, kde se protínají paprsky světla a kde zůstává

nepovšimnut, kde si ho nevšímají dveře, zdi a okna, dokud je solí čpícím milencem sošky.

Líbání mu nikdy není příjemné. Ale schopnost, kterou dostane, která do něho vstupuje se slinami kamenného objektu, je úžasná.

Vykročí do noci, neviditelný a s novou odvahou, s tělem, jímž proudí tajemné energie, aby začal pátrat po svém prstenu.

Kapitola třicátá

Armada se převalovala na slunci.

Horečnatá práce pokračovala a pod vodou nabýval avankův postroj stále zřetelnějších obrysů. Připomínal přízrak, jeho kontury vykreslené nosníky a dřevěnými vzpěrami vypadaly jako koncept nějaké neskutečné budovy. Postupem času získával na hmatatelnosti, složité trny a výstroj připomínaly něco skutečnějšího. Rostl díky mimořádnému úsilí konstrukčních čet. Vypadalo to, jako by se město ocitlo ve válečném stavu a veškerá aktivita a snažení byly soustředěny na vojenské účely. Lidé pochopili, že se závratnou rychlostí ženou do nové éry.

Velikost postroje Tanneru Vakovi vyrážela dech. Mohutně se rýsoval pod světem mrchožravých ryb, které nikdy neopouštěly spodní stranu města, mnohem, mnohem větší než jakákoli loď. *Velká Východní*, která se pohupovala na hladině, v porovnání s ním vypadala jako dětská hračka. Uzda měla být hotova během několika týdnů.

Práce neubývalo. Mihotavé osvětlení chymických pochodní a svářeček přitahovalo za tmy noční ryby. Obklopovaly řetězy a party potápěčů, v celých hejnech na ně civěly vypouklýma očima, rozrušené přítomností světel.

Pracovalo se tu s pohyblivými díly, spoji a pogumovanými plynovými vaky demontovanými ze starých vzducholodí. S hermeticky izolovanými motory. Ale v zásadě šlo jen o gigantickou ohlávku, jejíž články a díly se táhly více než čtvrt míle daleko.

Dělníci rozebírali jednu loď za druhou, odnášeli z nich zařízení, ničili je a tavili. Kvůli tomuto projektu prořídla flotila válečných plavidel a obchodních korábů, která obklopovala město a jeho

přístavy. Obětované lodě, které rozřezávaly pájecí lampy, halil závoj kouře.

Když se Šekel jednoho večera ubíral po ostrovodské zádi navštívit Bellis, upíral oči k obzoru a na okraji města spatřil polorozebranou loď. Byla to *Terpsichorie:* rozpadající se a polámaná silueta; bez můstku, větší části nástavby a paluby; bez kovových vnitřních zařízení, která byla odvezena do továren. Při pohledu na loď se zarazil. Nepociťoval k ní žádnou lásku; nebyl sklíčený – jen zaražený, z důvodů, jimž nedokázal přijít na kloub.

Hleděl na vířící vodu. Jen s obtížemi dokázal uvěřit, že se to děje, že je tu vynakládáno tak kolosální úsilí, že do sebe pod strukturou města v nesmírném sledu zapadají jednotlivé články řetězu.

V Bellisině životě hrálo aktivní roli hned několik jazyků. Cítila povznesenost, když se znovu učila starým cvikům: bezejmenné technice, kterou si dokonale zvládla členit mysl, aby v ní uchovávala na oddělených místech své vnitřní slovníky; jazykovému transu, který naposledy použila v Tarmuthu.

Aum se sůlštině učil rychle. Její žák měl nadání.

Během odpoledních debat s Tintinnabulem a dalšími vědci Aum – k Bellisině potěšení – často přerušoval nějakou otázku ještě předtím, než ji stačila dopřekládat a dopsat. Dokonce jednoduchou sůlštinou zapisoval některé ze svých odpovědí.

Musí to pro něho být úžasné, myslela si Bellis. Sůlština je prvním jazykem, u kterého si je vědomý jak mluvené, tak psané podoby. Nedokáže si představit, že by někdy *zaslechl* vysokou kettštinu – byla to nesmyslná představa. Slyšet otázky v sůlštině a psát odpovědi stejným jazykem pro něho musel být neuvěřitelný duševní skok, s nímž se však potýkal s velkou sebejistotou.

Krüach Aum si ale nezískal Bellisino srdce. Jeho neutuchající naivní zvědavost ji vyčerpávala; necítila pod ní silnou osobnost. Byl to geniální, nudný muž, jenž se pod vlivem své kultury choval jako předčasně vyspělé dítě. Těšila ji rychlost, s níž se naučil armadskému jazyku; tušila, že brzy bude z větší části nadbytečná.

Vysoká kettština a Sůlština ji obklopovaly každý den.

Její vlastní hlava byla hájemstvím ragamolštiny. Nikdy nepatřila k lingvistům, kteří uvažují v řeči, kterou právě používají. Silas byl, v oněch zřídkavých chvílích, kdy se s ním vídávala, jediným člověkem, s nímž mluvila svým mateřským jazykem.

Přišel však den, kdy jí do života vstoupil nakrátko i čtvrtý jazyk. Mlčeština – známá spíše pod označením mrtvolština. Jazyk Vysokého Kromlechu.

Pořád nechápala, jaké důvody vedly Uthera Dúla, aby jí začal vyprávět o jazyce své domoviny. Po jednom jejím sezení s Aumem jí položil otázku, zda se ráda učí novým jazykům, a ona mu popravdě odpověděla, že ano.

„Zajímalo by vás slyšet kousek mlčeštiny?“ zeptal se. „Možnost mluvit mateřským jazykem mám jen velice zřídka.“

Bellis ohromeně přitakala. Toho večera ho doprovodila do jeho příbytku na *Velké Východní.*

Hlásky mlčeštiny se vytvářely v zadní části hrdla, jemně se štěkaly, zvuky se polykaly a přerušovaly přesně načasovanými odmlkami, které byly stejně důležité jako řeč. Dúl ji upozornil, že jde o jazyk zvláštních jemných odstínů. Připomněl jí, že řada příslušníků thanatské šlechty má zašitá ústa a jiní mají natolik shnilé hlasivky, že už je nemohou používat. Existují varianty mlčeštiny, jimiž se mluví pomocí rukou a očí, jakož i její formy psané.

Bellis tento něžný jazyk okouzlil a Dúlovo představení ji naprosto strhlo. Svým klidným, rozvážným způsobem jí s nadšením odrecitoval několik pasáží, které jí připadaly jako poezie. Bellis si uvědomila, že ho neposlouchala, aby se jazyku naučila, spíše aby jej ocenila jako posluchačka.

Dúlova přítomnost v ní stále probouzela neblahá tušení a další pocity. Včetně vzrušení.

Beze slova jí podal číši vína. Gesto pochopila jako pozvání, aby s ním zůstala. Posadila se, upíjela, čekala a rozhlížela se po místnosti. Očekávala, že se ocitne v nějaké skryté pevnosti, ale Uther Dúl žil v kajutě, která byla stejná jako tisícovky jiných. Byla zařízená střídmě: stál tu stůl a dvě židle, okno opatřené okenicí, prádelník, na stěně jedna černobílá rytina. Pod oknem stál stojan, plný dobře známých i záhadných zbraní; a v koutě složitý hudební nástroj se strunami a klávesami – podobal se kříženci harfy a akordeonu.

Když uběhla asi minuta a Uther Dúl nic neříkal, ozvala se Bellis.

„Hodně… hodně mě zajímalo vyprávění o vašem mládí,“ řekla. „Uznávám, že předtím – dokud jsem vás nepotkala – jsem si existencí Vysokého Kromlechu nebyla vůbec jistá. Avšak kromě šeptandy o zemi mrtvých a porážce říše duchohlavů jsem nevysledovala, kam se ubíraly pověsti o vašem osudu.“ Nebyla zběhlá v typu cynického humoru, o nějž se pokoušela, ale nadzvedla obočí, aby ho upozornila na snahu o žert. „Velmi by mne potěšilo, kdybyste mi chtěl říct něco víc o tom, co vás potkalo, když jste opustil Vysoký Kromlech. Pochybuji, že jsem se někdy setkala s někým tak zcestovalým. Byl jste někdy…“ V náhlých rozpacích se zajíkla a Dúl jí odpověděl.

„Ne. Nový Krobuzon jsem nikdy nenavštívil," pravil. Zdálo se, že se svým vyrovnaným, tichým způsobem něčím užírá.

„Nejste si jistá, zda věříte tomu, co jsem vám pověděl o svém meči, je to tak?" zeptal se nečekaně. „Nemám vám to za zlé. Myslela jste si, že nemůže být ani zdaleka tak starý. Co víte o říši duchohlavů, slečno Chladnovíno?"

„Velmi málo," připustila.

„Samozřejmě však víte, že nebyla nijakým způsobem lidská – ani cheprijská, voďanojská, chodecká či jakákoli jiná. Netvořili ji xeňané v obvyklém slova smyslu. Všechny tisky a popisy, k nimž jste se mohla dostat, jsou klamné. Na otázku *Jak vypadali?* neexistuje žádná přímá odpověď. Tato zbraň" – ukázal na svůj opasek – „je tak zjevně uzpůsobená pro lidské ruce, že jste si mohla myslet, že má tvrzení ohledně jejího původu jsou lež."

Bellis si o tvaru Možného meče naprosto nic nemyslela, jak musel Uther Dúl dobře vědět.

„Vy ten meč nevidíte," pokračoval vláčným hlasem. „Vidíte jen jeho jeden aspekt. Vyplývá z kontextu – jako řada věcí spjatých s duchohlavy. Mýlím se, když předpokládám, že jste četla něco z jejich Říšského kánonu? I navzdory tomu, že jde o překlady překladů překladů, i navzdory všem dodatkům a vynechávkám a zavádějícím komentářům v něm najdete určité pozoruhodné věci. Zvláště Zastřenosti." Napil se vína.

„Některé pasáže budí dojem, že pocházejí z doby, kdy duchohlavové teprve přiletěli na Bas-Lag, z doby před vznikem Říše." Dúl na Bellis zamrkal. „Ovšem," dodal, jako by mu oponovala. „*Přiletěli.* Duchohlavové nepocházeli z tohoto světa."

Bellis mýty o nich dobře znala.

„Existuje jistá pasáž…" Dúl se zamyslel (a Bellis si s úžasem uvědomila, jak ji jeho nádherný hlas uspává). „'Verše o Dni'. Neznáte je třeba? 'Obávaní, švihajíce ocasem, plují plání světů, kol hvězd, světel ve slepotě noci.'

Popisují cestu duchohlavů z… jejich vlasti na Bas-Lag. V břiše kovové ryby plující temným mořem hvězd. Nejzajímavější je však popis jejich domoviny, místa, odkud přišli. Bývá zaměňováno s peklem."

Uther Dúl seděl na truhle a nějakou dobu nic neříkal.

Proto tady jsem? napadlo Bellis zničehonic. *Právě tohle mi chce říct?* Choval se jako chlapec, který ji chce mít u sebe, ale který si není vůbec jistý, co má udělat.

„Popisuje příchod rána s 'železnými přívaly a stěnou ohně'," řekl nakonec. „Celá východní obloha žhnula světlem a horkem, které byly

natolik prudké, že by oslepily i ty, co by je sledovali ze dna moře, že by zažehly vzduch, spálily hory, roztavily kov. Mnohem, mnohem žhavější, než je jádro jakékoli slévárny. Rozhořelo se ráno a svět vzplál.

Za několik minut se zvedla stěna horka, stočila se přímo nad nimi, zastínila oblohu a sežehla všechny atomy plynu v ovzduší. A potom, po nějaké době, se oheň stáhl, začaly být patrné jeho okraje, a proměnil se v kotouč. A horko začalo polevovat, byť oceány se pořád přelévaly roztaveným železem.

Oheň na obloze ustoupil a postupně se přesouval na západ. Někdy dopoledne se kotouč ještě zmenšil a byl sluncem, takřka u opačného obzoru. V poledne byl mnohem menší a země byla velmi studená.

Slunce se smrštilo a za dlouhého, protahovaného soumraku putovalo na západ a vlast duchohlavů byla ledovější než Ojíněný oceán. Když nastala noc, nebe bylo už temné a slunce bylo pouhou pohybující se hvězdou.

A byla *zima* – větší zima, než si vůbec dokážeme představit. Svět obalily vrstvy ledu a jinovatky – samy plyny, sám éter se nakupily v ledovcích a stěnách, mrazem ztuhly více než na kámen.“

Slabě se na Bellis pousmál.

„Taková byla vlast duchohlavů. Představte si, jaké bytosti by na takovém místě mohly žít, či spíše vůbec přežít; jak asi hladověly po odpočinku. Proto svůj domov opustily.“

Bellis nic neříkala.

„Víte, co mám na mysli vírou v Rozbitý kraj?“ zeptal se Dúl.

Bellis se zamračila, pak najednou přikývla. „V Novém Krobuzonu tomu říkáme…“ Přemýšlela nad překladem. „Teorie Polámané země. Kdysi jsem měla přítele vědce. Ten o podobných věcech mluvil neustále.“

„Rozbitý kraj, za Nemožným mořem,“ dodal Dúl. „V mládí jsem strávil dlouhou dobu studiem mýtů a kosmogonie. Polámané země, země duchohlavů, Verše o Dni.

Duchohlavové sem přiletěli z východního okraje vesmíru. Minuli kamenná tělesa, která obíhají na obloze – další, nestálejší druh světa na nekonečné pláni, než je ten náš –, a ocitli se tady, v zemi tak mírné, že jim musela připadat jako balzám: za nekonečného, vlahého dopoledne. Její pravidla nebyla jejich. Její povaha byla *sporná.*

Jsou tací, kteří tvrdí, že když přistáli, vznikla při dopadu energie, která stačila na to, aby z jícnu uvolnila chaos torze. To jsou báje. Ale jejich přílet byl natolik prudký, že roztříštil svět – samu realitu. Polámaná země je skutečnost a vznikla jejich přičiněním. Něco rozbijete… a to, co je uvnitř, vyhřezne ven.

Když jsem opustil svůj první domov, strávil jsem dlouhá léta studiem této destrukce. Pátral jsem po technikách a nástrojích, s jejichž pomocí bych jí přišel na kloub a zvládl ji. A když jsem dorazil sem, Milenci v tom, co jsem se dozvěděl, spatřili věci, které jsem si nedokázal představit.

Pomyslete na moc duchohlavů, jejich vědu, jejich thaumaturgii, představte si, co by mohli udělat, co *udělali*, s naším světem. Podívejte se na rozsah kataklyzmatu po jejich příletu. Nejen z fyzikálního hlediska – i z ontologického. Když přistáli, stejně jako povrch poničili pravidla. Překvapuje vás, že jméno říše duchohlavů vyslovujeme se strachem?“

A přesto, pomyslela si Bellis vyvedená z míry touto kacířskou filozofií, *a přesto jsme to byli my, kdo s duchohlavy zatočil. V rámci Odporu a posléze Smetení. I přesto, že jsme byli slabí.*

„Říká se, že jste Odpor vedl vy,“ podotkla.

„Já nic *nevedu*,“ odsekl Dúl, čímž ji překvapil, „už ne. Jsem voják, nikoli vůdce. Vysoký Kromlech… je kastovní svět. Vy jste vyrostla v obchodním městě, takže to berete jako samozřejmost. Nemůžete mít představu, jak vás *osvobozuje*, když prodáváte své služby, děláte, co vám přikáže váš zaměstnavatel. Já *nejsem* vůdce.“

Uther Dúl s ní procházel chodbami na *Velké Východní*.

Když se zastavil před jednou z řady křižovatek, Bellis najednou napadlo, že se ji chystá políbit, a rozšířily se jí zorničky. Ale něco takového v úmyslu neměl.

Přiložil si prsty ke rtům. „Chci, abyste se dozvěděla něco o Milencích,“ zašeptal.

„Jak se jmenují?“ zeptala se Bellis s unavenou podrážděností. „Už mám po krk… toho tajemství, a nevěřím tomu, že si to nepamatujete.“

„Pamatuji,“ opáčil Uther Dúl. „Ovšemže si to pamatuji. Ale to, jak se kdysi jmenovali, není vůbec důležité. Teď to jsou Milenci. Už byste si to mohla i vy zapamatovat.“

Zavedl ji do podpalubí. Odváděl ji pryč od zvuků, od hlídek. *Co to má znamenat?* přemýšlela Bellis, vzrušená a vyčerpaná. Ocitli se ve tmě, ve velmi tiché části lodě. Nebyla tu žádná okna; nacházeli se pod čarou ponoru, na dávno opuštěném místě.

Nakonec se Dúl sklonil pod změtí trubek a zavedl ji do malé komůrky. Nebyla to ani místnost, jen část zapomenutého prostoru. Všechno tu bylo zaprášené a loupala se tu barva.

Dúl si zlehka přiložil prst před rty.

Bellis si uvědomovala, že pokorné následování Dúla, *bratříčkování* se s ním není rozumná činnost pro člověka, který se

hluboce angažoval v protiostrovodských aktivitách. *Co tady dělám?* uvažovala.

Uther Dúl ukazoval na strop, asi palec nad její hlavu. Významně naklonil hlavu. Bellis chvíli trvalo, než něco zaslechla, a když k tomu došlo, nebyla si vůbec jistá, co to bylo.

Hlasy. Tlumené vrstvami vzduchu a kovu. Ne tak úplně neznámé. Bellis zvedla hlavu. Už skoro rozeznávala jednotlivá slova. Ocitla se na náhodném odposlouchávacím stanovišti. Nějakým zvláštním uskupením architektonických prvků a materiálu tu stropem pronikaly (potrubím, dutými stěnami?) zvuky z místnosti o patro výš.

Hlasy z místnosti o patro výš.

Z pokoje Milenců.

Bellis sebou úžasem trhla. Slyšela Milence.

Opatrně a pozvolna, jako kdyby ji snad mohli spatřit, natáhla krk a poslouchala.

Slova měnící se v několika rejstřících, pronášená za rychlého vydechování. Kňouravá, žadonivá, potěšená. Vzdechy sexuální důvěrnosti, bolesti a dalších intenzivních emocí. A slova pronikající kovem.

… lásko… brzy… píchej… ano a… řež… už… lásko… řež… ano, ano…

Ano.

Zastřená slova. Bellis se při poslechu té intimnosti odtáhla – fyzicky, doslova, odstoupila od tenkého místa v kovu. Milenci si slova, zvuky rychle broukali, byli natolik zahlceni vášní a chtíčem, že je museli ukusovat, jinak by se z nich stal nesrozumitelný jekot.

řež ano lásko řež

Dva proudy slov, mužský a ženský, jež se překrývají a mísí a proplétají – jejich rytmy se proplétají.

Do Drmola! pomyslela si Bellis. Uther Dúl ji sledoval s prázdným výrazem.

Řež a řež a lásko a řež! honilo se jí hlavou a pak celá vyděšená zamířila ke dveřím. Myslela na to, co ve svém pokoji, několik stop nad ní, právě dělají.

Dúl ji z onoho strašlivého kumbálku odvedl. Vrstvami kovu stoupali k nočnímu vzduchu. Dúl pořád nic neříkal.

Co to děláš? uvažovala s očima upřenýma na jeho záda. *Proč mi to ukazuješ?*

Na jeho chování nebylo nic chlípného. Nerozuměla tomu. Upjatý, výřečný a formální ve svém pokoji, kde ji seznamoval s neobyčejnými příběhy a teoriemi, aby mohl neustále mluvit, stal se v těchto chodbách bojechtivým dítětem s tajnou skrýší. A s něčím na způsob

mlčenlivé, nevyjádřené hrdosti, kterou by od takového dítěte očekávala, ji zavedl do svého soukromého doupěte a své tajemství jí ukázal. A ona nedokázala zjistit proč.

Zachvěla se při vzpomínce na ony tlumené výkřiky, na zvrácena vášnivá vyznání Milenců. Vyznání lásky, jak se domnívala. Pomyslela na jejich jizvy, dotek nože. Krev a rozchlípenou kůži, na jejich vroucnost. Měla pocit, že se jí zvedne žaludek. Neděsilo ji však násilí ani nože, které používali, ba ani to, co dělali. Nic z toho. Poklesky ji nijak neznepokojovaly – těm rozuměla.

Stalo se z toho něco jiného. Děsily ji přímo jejich emoce, prudký, omračující, slizký a odporný zápal, který v jejich hlasech zaslechla, pokoušeli se prořezat blánou, která je dělila, vkrvácet do sebe. Ničili svou celistvost a prahli po něčem daleko mimo rámec pohlavního spojení.

Ono násilné, úpěnlivé obcování, které považovali za lásku, jí připadalo spíše jako něco blízkého *masturbaci*, a hnusilo se jí.

Bellis po tomto zážitku zůstala otřesená. Znechucená, ohrožená a otřesená.

Kapitola třicátá první

Šekel měl ve dne volno.

Jako většina mladých výtečníků, kteří se potloukali po přístavu Basilio, si vydělával na živobytí podobně jako v Novém Krobuzonu – pracoval jako poslíček, doručoval vzkazy a zboží, měl oči a uši na stopkách, jestli se mu nepoštěstí získat hrstku drobných, které by se mu rozhodl věnovat jeho současný zaměstnavatel. Sůlsky mluvil směle a srozumitelně, byť ne plynule.

Něco přes polovinu večerů trávil s Angevínou. Bydlela na Tintinnabulově *Bobrovi*, pod zvonicí. Často se vracívala velice pozdě v noci, protože Tintinnabulum trávil dlouhé hodiny na schůzkách se svými kolegy, s Krüachem Aumem, Bellis a Milenci, a ona mu z knihovny nebo z jeho skryté laboratoře v zadní části lodi nosila knihy nebo materiály. Vracela se vyčerpaná a Šekel ji konejšil večeří a neobratnými masážemi.

Angevína o projektu avank příliš nehovořila, ale Šekel snadno vycítil její napětí a vzrušení.

Zbytek večerů trávil na místě, které stále považoval za svůj domov a které sdílel s Tannerem Vakem.

Tanner nebýval vždy doma – podobně jako Angevína i on musel projektu věnovat dlouhé a náročné hodiny. Když však byl přítomen, o své práci mluvil více. Popisoval Šekelovi neobyčejný postroj, táhnoucí se v průzračné vodě, hejna pestrých tropických ryb, která se prohánělа jeho články, jež se už obalovaly rostlinstvem a zarputilými korýši a jež v noci ozařovala studená světla. Po dlouhých hodinách práce, sváření, zkoušení a navrhování, působení ve funkci konstruktéra, předáka a stavitele, býval Tanner unavený a velmi spokojený.

Šekel udržoval byt v čistotě a topil v něm. Když nevařil pro Angevínu, vařil pro Tannera.

Dělal si starosti.

Před dvěma dny, v lorde, se Šekel zničehonic probudil krátce po půlnoci ve svém starém příbytku na tovární lodi. Posadil se, ani nedutal, ani se nepohnul.

V bledém přísvitu, jenž se dovnitř rozléval z venkovních světel a hvězd, se rozhlížel po místnosti; po stole a židlích, kýblu, talířích a hrncích, po Tannerově prázdné posteli *(zase dělá do noci).* I když se pokojík topil ve stínech, nebylo v něm místo, kde by se mohl někdo schovat, a Šekel viděl, že je sám.

A přesto cítil, že není.

Zapálil svíčku. Nevšiml si žádných nezvyklých zvuků ani světel či stínů, ale přesto se nemohl zbavit dojmu, že před chvilkou něco zaslechl či zahlédl – a to pořád dokola, jako by ho předbíhaly myšlenky a připomínaly mu něco, co se ještě nestalo.

Nakonec znovu usnul a příštího rána se probudil jen s mlhavým odleskem neblahého tušení. Ale další noci se stejný pocit cizí přítomnosti vrátil už za soumraku, dlouho předtím, než šel spát. Ztuhl – v soustředěné, přihlouplé křeči, a neurčitě se rozhlížel. Pohnulo se oblečení? Kniha? Talíře?

Šekel bleskově přesouval pozornost z jedné věci, jedné zásuvky nebo hromádky či štosu ke druhé, klouzal po nich očima, jako by sledoval někoho, kdo se pohybuje pokojem a postupně se dotýká nebo přehrabuje věcmi. Zmocňoval se ho vztek a zároveň strach.

Chtěl utéct, ale oddanost Tannerovi ho v bytě zdržela. Přinutila ho zažehnout lampy a hlasitě si zpívat, pustit se do velkorysého a rychlého vaření před Tannerovým návratem; ten se objevil naštěstí dřív, než nastala noc a venku utichly zvuky.

Když mu Šekel řekl o svých podivných tušeních, Tanner k jeho úlevě a překvapení zareagoval se zájmem a ve vší vážnosti.

Rozhlédl se po místnůstce a obezřele si drmolil: „Je to zvláštní doba, chlapče.“ I když byl vyčerpaný, zvedl se a sledoval trasu, kterou mu Šekel v pokoji vykreslil. Cestou bral do ruky různé předměty a pečlivě si je prohlížel. Cosi si mumlal a mnul si bradu.

„Nevidím žádnou stopu, Šekele,“ přiznal. Oči měl pořád ostražité. „Je to zvláštní doba. Nejrůznější lidi se pokoušejí o nejrůznější věci – lže se a klevetí a drmolví, co dalšího. Ti, kterým Ostrovody a celý ten projekt leží v žaludku, o tom zatím moc nahlas nemluvili – nepochybuju ale, že k tomu dojde později. Ale možná se najdou

takoví, kteří se pokoušejí věci rozklížit jinak. Já v tomhle všem nehraju nijak velkou roli, Šekeli můj milý, ale ví se o mně, že jsem letěl na ten ostrov, a ví se o mně, že pomáhám budovat postroj. Možná se sem někdo vplížil, aby se pokusil… nevím… něco tu rozklížit. Aby se tady podíval po něčem, co by posílilo jejich stranu. Jako kdybych byl tak pitomý a nechával tu nějaké plány.

Lidi jsou napjatí. Všechno postupuje moc rychle. Jako kdyby to neměl nikdo pod kontrolou.“ Ještě jednou se rozhlédl, potom se podíval Šekelovi do očí.

„Mám sto chutí říct jim, ať si klidně přijdou. Dokud si nic nevezmou a nechají nás na pokoji, mám je u prdele. Nebojím se.“ Odvážně se zazubil a Šekel mu úsměv opětoval.

„Na tom ani nesejde,“ podotkl Šekel potichu. „Na tom ani nesejde.“

Když se příští den zmínil o svém zážitku Angevíně, uslyšel od ní skoro stejná slova jako od Tannera Vaka.

„Možná na tom něco bude,“ řekla pomalu. „Víš, žijeme ve zvláštní době. Lidé jsou rozrušení a někteří vyděšení. Miláčku, je možné, že neviditelní vetřelci nebudou tím nejpodivnějším, čím se budeme muset v nejbližších týdnech zabývat. Když továrny pracují přes čas na tom postroji, lidi reptají. Není času ani techniků, kteří by opravovali stroje jinde, nevyrábějí se žádné díly ani kovové součástky. ’Když ta plošina vyrábí tolik energie,‘ namítají lidi, ’kdy bude využita i pro *nás?* Stejně, kolik jí ten zatracený avank vůbec potřebuje?‘

No, spotřebuje jí spousty, Šekele. Opravdu moc, teď i do budoucna.“ Podívala se mu do očí a vzala ho za ruku. „A to remcání, co teď slyšíš – hlavně v Koupáku a Bouďákově a Suchopádu, ale vlastně všude možně –, bude pořád sílit. Až lidi pochopí, že ropa a nickamínek se dají využít pro důležitější věci než pro jejich vlastní představy.“

Mluvila roztržitě, vzpomínala si na rozhovory, které zaslechla mezi Tintinnabulem a dalšími, a Šekelovi nezbývalo nic jiného než přikyvovat.

„Buřiči se už začínají objevovat,“ přemítala. „Vordakina v Bouďákově, Jíva v Koupáku. Záhadný Simon Fenč. Šíří se letáky, graffiti, šeptanda. I dobří lidé mají svoje pochyby. Slyšela jsem, že Fenče zná i Hedrigall, který je vzorem oddanosti, a občas s ním pije. Jestli avanka přivoláme, lidi se nadchnou – něco tak úžasného je vzruší. Ale tím to neskončí, Šekele, věř mi.“

Ve spalujícím horku armadského neplánovaného rovníkového léta v Krúmově parku všechno jen kvetlo.

Když v něm byla Bellis naposledy, všechno bylo zelené: mokré a bujné, vonělo mízou. Zeleň teď překryly jarní a letní barvy: pod nohama podestýlka chvatných kvítků, které tu a tam ještě zdobily i vršky stromů. První jasné letní květiny soupeřily s pestrobarevným býlím, svídou a narcisy. V hájcích to jen šustilo pobíháním drobných Živočichů.

Bellis nepřišla do parku se Silasem, ale s Johannem Trhomuchem, a trpce se bavila pocitem, jako by mu byla nevěrná.

Ubírala se svou oblíbenou cestou, stezkou, která byla kdysi chodbou mezi kajutami a nyní vypadala jako břečťanem zahlcená soutěska. Stěny byly porostlé mučenkami, pod spletí kořenů bylo možné zahlédnout rozbitá okna. V místě, kde se starobylé vršky s kajutami nořily do travnatého povrchu a pěšina vybíhala na slunce, se tyčila hradba pronikavě vonícího zimolezu obsypaného včelami.

Je to hezký okamžik, pomyslela si Bellis opatrně za chůze, s nesmělým a zahloubaným Johannem v patách. *Ale za chvilku ho budeš muset pokazit, Johanne – budeš muset promluvit.*

A po několika minutách prostoupených květinami a travou, kdy jediným zvukem bylo hučení zahřátého hmyzu, tak učinil.

Dlouhou dobu se bavili o práci pod městem.

„Několikrát jsem se byl dole podívat v ponorce," řekl jí Johannes. „Je to úchvatné, Bellis. Ta rychlost, s níž pracují, je vskutku impozantní."

„Já jsem si všimla, jak rychle rozebrali *Terpsichorii,* mimo jiných lodí," opáčila. „Dovedu si to představit."

Johannes si před ní pořád dával pozor, ale hořel touhou znovu se vrátit k přátelství, které je spojovalo. Bellis cítila, jak se k ní upíná, jak bagatelizuje veškerou odměřenost, s níž k němu mohla přistupovat.

„Moc jste mi toho neřekla o tom ostrově," podotkl.

Bellis si povzdechla. „Bylo to těžké," odpověděla. „Nemluvím o tom ráda." Ale přesto mu sdělila ještě něco: pověděla mu o nesnesitelném vedru, neustálém strachu, o vytřeštěné zvědavosti anofelů a vražedném hladu jejich družek.

Snažil se ji odhadnout. Bellis uvažovala, jestli má dojem, že postupuje mazaně a nenápadně.

„Včera si odvedli Auma," pokračovala a Johannes se k ní vyděšeně otočil. „Několik týdnů jsem ho učila sůlsky, to je všechno. Učí se tempem, které mi nahání strach. Dělá si poznámky o všem, co řeknu – napsal si jich už tolik, že by vydaly na celou učebnici. Ale přesto jsem si nemyslela, že bude schopný konverzovat bez mé

pomoci – tedy prozatím. Ale včera odpoledne, když jsme skončili s Tintinnabulem a technickým výborem, si ho odvedli a řekli mi, že chvíli mě nebudou potřebovat.

Možná mají o jeho sůlštině lepší mínění než já. Nebo možná některý z jejich expertů na vysokou kettštinu cvičil natolik, že jim bude prospěšný.“ To pronesla s povýšeným posměškem a Johannes se krátce zasmál. „Už nějakou dobu mi říkali, že ho mám v co nejkratší době naučit mluvit plynnou sůlštinou; že ho budou potřebovat pro projekty, které se mě netýkají. Snaží se mě zbavit.“

Otočila se k Johannovi a nespouštěla z něho oči. Stáli sami na volném prostranství lemovaném stromy a zakrslými jarními planými růžemi.

„Moje práce se chýlí ke konci; už jim nebudu užitečná a já z toho mám radost, protože už jsem zatraceně unavená. Ale zdá se, že Aum teprve začíná. A neodvedl ho nikdo z naší obvyklé skupinky. Byl to Uther Dúl a lidé, které jsem nikdy neviděla. Nevím, co tím sledují. Řekla bych, že přivoláním avanka to neskončí.“

Johannes se od ní odvrátil a pohrával si s květinami.

„To vám dochází až teď, Bellis?“ zeptal se tiše. „Ovšem, že máte pravdu. Bude toho víc. Vzhledem k rozsahu toho, o co se pokoušíme s avankem, si to jen obtížně představíte, ale vypadá to, že jde jen o… *předehru* k tomu, co se tu ve skutečnosti odehrává. A co to je, to netuším. Rozhodlo se, že mě se to týkat nebude.

Víte,“ dodal, „vlastně jsem měl štěstí, že mi byl svěřen tento úkol.“

Štěstí? pomyslela si Bellis nevěřícně.

„Mezi zasvěcenci,“ pokračoval, „kteří viděli staré řetězy, se o tom, zda by se Armada neměla pokusit o přivolání avanka, debatuje už celá *desetiletí.* Ale Milenci tyto hlasy ignorovali, dlouhá léta se o tuto věc nezajímali – to jsem aspoň slyšel.

Změna nastala, když do města přišel Uther Dúl, když pro ně přišel pracovat. Nevím, co udělal nebo co jim řekl, ale projekt avank byl zničehonic oživen. Řekl jim něco, co je přimělo oprášit staré plány, vůbec poprvé od doby, kdy byly zhotoveny ty řetězy – a nikdo neví, jak dávno to bylo nebo co se vlastně stalo.

A po tom všem to pro mě končí. Přesunuli se k jiným věcem.“

Žárlí, pomyslela si Bellis. *Odmítli ho, odsunuli na vedlejší kolej, a nasrali.* Johannova práce – a Johannes sám – byl neocenitelný pro přivolání avanka, ale pro to, co mělo následovat, ho už nepotřebují.

Bellis jemně, nenápadně jitřila jeho ránu. Krůček za krůčkem rozšiřovala své zkoumání o nesmyslné podrobnosti.

Johannes byl ve svém rozhořčení ochoten vážně se rozhovořit o pochybnostech, které doprovázejí plány Milenců.

Procházeli se po dřevěném člunu, kolem komínů a pažení ponechaných napospas přírodě, a Bellis v Johannovi úskočným a zdrženlivým dotazováním podněcovala vztek a kousek po kousku se dozvídala nejrůznější věci.

Jakmile začala naslouchat, všude slyšela stejná jména, stejné zvěsti. Vrstva oddanosti, která halila Armadu, nebyla silná. Úzkost a spory zde byly nyní patrné stejně jako struktura dřeva pod vrstvou laku.

S úžasem si uvědomila, že k oponentům nepatří jen veličiny z Koupáku a Bouďákova. Mezi pochybovači spjatými s odpadlíky bylo možné najít i ty nejoddanější ostrovodské přisluhovače.

Došlo jí, že solidarita s Milenci stojí na hliněných nohou. A jak napůl očekávala, jméno, které se opakovalo nejčastěji, které se neustále objevovalo jako ohnisko nespokojenosti, patřilo Simonu Fenčovi.

Bellis po něm začala pátrat.

Na Simona Fenče se ptala všech lidí, které znala. Carrianne jen pokrčila rameny, ale řekla, že bude mít uši nastražené. Johannes se na ni podíval úkosem a neřekl nic. Šekel, při jednom z jejich občasných setkání, přikývl. „Zmínila se o něm Ange," řekl. Bellis, předstírající slabý zájem, ho požádala, aby o něm zjistil něco víc.

Její žádost se opakovala na nárožích, mezi výrostky, kteří se opírali o lodní zábradlí, stříleli z praků na městské opice nebo vysedávali po hospodách, hráli kostky nebo soutěžili v páce. Každý měl své přátele, své kontakty, muže a ženy, kteří je občas obdařili mincemi, jídlem nebo laskavostmi výměnou za banální služby, které jim tito mladí lidé prokazovali. Bellisina otázka kolovala i mezi nimi, v nálevnách v Ostrovodách, Panáčníkovi, Knihově a Tobě-tebe-ti.

V Novém Krobuzonu bylo nelegální všechno, co neusměrňovaly zákony. V Armadě se věci měly jinak. Koneckonců to bylo pirátské město. To, co město přímo neohrožovalo, se jeho úřadů netýkalo. Bellisin vzkaz, podobně jako jiná tajemství, se nemusel snažit zůstat utajený, jak by tomu mohlo být u ní doma, aby se vyhnul milici. Rozháranou Armadou se naopak hnal snadno a rychle a zanechával za sebou slabou stopu pro ty, kteří věděli, jak po něm pátrat.

„Chtěla jsi mě."

Silas stanul vedle Bellisiny postele. Ještě se nesvlékla. Seděla s koleny přitaženými k bradě a četla si ve světle plynové lampy. Ještě před chvilkou byla sama.

Další thaumaturgie, Silasi? pomyslela si.

Byl večer desátého strupde sokola, poslední den kvartu – svátek. Ulice jen hlučely; lidé se opíjeli, křičeli a smáli se. Lodě a ulice byly Potažené pestrobarevnou vlajkoslávou. Vzduch vybuchoval ohňostroji a konfetami (a přesto se pod hladinou stále pracovalo).

„Ano," odpověděla.

„Měla by sis dávat pozor. Neměla bys o sobě rozhlašovat, že se stýkáš s disidenty."

Bellis se zasmála. „U Drmolovy prdele, Silasi. Měl bys vidět seznam svých – nebo Fenčových – domnělých přátel. Našel bys v něm mnohem větší zvířata než jsem já. Je pravda, že chodíš pít s Hedrigallem?" Neodpověděl. „Opravdu si nemyslím, že zrovna o mě se bude někdo starat."

Potichu se na sebe dívali. *Kolikrát jsme to už dělali?* přemýšlela Bellis zoufale. *Mlčky spolu komunikovali – nad čajem, u mě doma, v noci, abychom probrali, co víme a co nevíme…*?

„Něco plánují," řekla a její vlastní spiklenecký tón ji skoro přinutil trpce se rozesmát. „Avank není poslední fáze. Aum se co nejrychleji učí sůlsky a teď ho přesunuli na nějaký nový tajný projekt. Někteří vědci, kteří s nimi původně spolupracovali, mají dokonce pocit, že byli posláni k vodě. Je tu tvrdé jádro – Tintinnabulum, Milenci, Aum – a tentokrát se do něho počítá i Uther Dúl. Něco plánují."

Silas přikývl. Zjevně už o tom věděl.

„No?" pobídla ho Bellis. „Copak to je?"

„Nevím," odpověděl a Bellis nedokázala určit, jestli mu věří.

„Kdybychom zjistili, co si naplánovali," podotkla, „možná bychom odsud pořád mohli… zmizet."

„Na mou duši," utrousil pomalu, „pořád se mi to nedaří zjistit. Až na to přijdu, dám ti vědět. Samozřejmě."

Chvíli na sebe upřeně hleděli.

„Dozvěděl jsem se, že se ti dvoří Uther Dúl," pokračoval. Nepokoušel se být nepříjemný, ale jeho jízlivý úšklebek šel Bellis na nervy.

„Nevím, co dělá," opáčila stroze. „Někdy mám pocit, že je to přesně takhle – že se mi dvoří –, ale jestli je to pravda, pak by potřeboval víc trénovat, probohy. Někdy si myslím, že ho vedou jiné důvody, ale zatím do nich nevidím."

A zase mlčeli. Venku zakňourala kočka.

„Pověz mi něco, Silasi," ozvala se Bellis. „Tohle je tvůj svět. Existuje proti jejich projektu nějaký vážný odpor? A myslím opravdu *vážný.* A jestliže ano, mohli bychom ho využít pro útěk? Mohl by nám pomoct?"

Co přesně tím můžu mít asi tak na mysli? uvažovala. *Poslali jsme domů varování. Zachránili jsme svou* vlast, *do Drmola. Nic jiného se dělat nedá. Nedá se tu vyhrát žádná politická bitva. Není tu nikdo, koho bychom mohli přesvědčit, aby nás zavezl domů.*

To, co Silas tvrdil o pokusech o únik, způsob, jakým se vnořil do armadského podsvětí, jak neustále mizel, stal se Simonem Fenčem, upletl kolem sebe pavučinu úmluv, dohadů, prokázaných laskavostí a hrozeb – toto vše tvořilo taktiku přežití. Silas se přizpůsoboval.

Bellis nemohla dělat vůbec nic. Nemohla se účastnit žádných machinací, žádných tajných plánů.

Pořád snila o řece mezi Novým Krobuzonem a Železnou zátokou.

Ne, pomyslela si ostře a nekompromisně. *Ať je pravda jakákoliv, ať jsme na tom jakkoliv, ať je celá situace jakkoli beznadějná – já se úniku nevzdám.*

Stálo ji dost úsilí dosáhnout tohoto studeně žhnoucího vrcholu vzteku, této touhy po útěku; a rozloučit se s nimi by bylo nyní nesnesitelné.

A tak si toto *Ne* uchovávala kdesi vzadu v hlavě, hlasité, nezkalené pochybnostmi.

Probudila se druhý den ráno, vyklonila se z okna do teplého větru a sledovala, jak vyčerpané posádky, zápasící s kocovinou, odklízejí z ulic a palub zbytky po včerejších oslavách. Smetaly obrovské kupy smetí a barevných papírků, kostýmů a převleků z maškarních večírků, pozůstatky po požívání drog.

Z vrcholu vrtné věže na *Durrze* přestaly šlehat žlučovité plameny. Plošina vychladla; žeň ropy a nickamínku byla přečerpána a uskladněna. Nad siluetami lodních střech bylo vidět, že se k městu vracejí parníky, vlečné čluny a plochá průmyslová plavidla, přitahovaná jako železné piliny k magnetu. Bellis se dívala, jak je jejich posádky znovu připojují k okrajům Armady.

Když se všechny tažné lodě opět přimkly k městu, s komíny vypouštějícími černý dým a se skřípajícími soukolími vyrazily na jihovýchod, požírajíce obrovská množství uloupeného uhlí a všeho, co mohlo hořet. Armada se s děsivou pomalostí začala hýbat.

Dole, v průzračné vodě, stále pracovali potápěči. Pokračovala postupná demontáž lodí; materiál takto získaný byl i nadále odvážen

do průmyslových podniků. Mezi vraky plavidel a kovárnami proplouval nekonečný sled vzducholodí.

Moře se kolem obrovského postroje ukrytého pod vlnami pohybovalo ve slabých proudech. Rychlost Armady byla takřka nepostižitelná: pouze jedna či dvě míle za hodinu.

Ale neklesala. Byla konstantní. Bellis věděla, že až dorazí na místo, které hledají, až se spustí řetězy, až dojde k pokusům s thaumaturgií, všechno se změní. A zase uslyšela ono *Ne,* odmítala se podvolit, odmítala přijmout toto místo za svůj domov.

Postupem času po ní byla stále menší poptávka. S tím, jak čety sestavující postroj pokračovaly ve své nekonečné práci a narážely na konstrukční potíže, které postupně řešily, její tlumočnické schůzky s techniky byly stále řidší. Cítila, jak se vzdaluje z centra dění.

S výjimkou Dúla. Ten s ní pořád mluvil, pořád jí ve své kajutě nabízel víno. Pořád mezi nimi viselo cosi přízračného, ale Bellis nedokázala určit, co to je. A Dúlovy promluvy byly stejně záhadné jako vždycky a neskýtaly jí žádnou útěchu. Ještě jednou dvakrát ji zavedl do toho malého kumbálku, rezonanční skříně pod pokojem Milenců. Nedokázala říct, proč tam s ním chodí. Vždy to bylo potmě, vždy potají. Poslouchala jejich přidušené výlevy, bolestné a roztoužené úpění. Při jejich vzrušení jí pořád naskakovala husí kůže, pořád se jí zvedal žaludek, jako by jí v něm něco hnilo.

Podruhé slyšela, jak na sebe při tom, co si ve svých hlavách představovali jako vášeň, divoce syčí a na druhý den, když vešla s Aumem do zasedací síně, na ni Milenci pohlédli s čerstvými ranami. Krev jim zasychala na čelech, tváře měli zbrázděné zrcadlovými obrazy šrámů.

A Bellis zakolísala. Nedokázala unést myšlenku, že je vydána na milost lidem závislým na emocích, jež si vyslechla.

Ne.

A zatímco se pořád oteplovalo, den za dnem, až uplynul týden a potom dva, a postroj byl skoro hotový a Silas k ní nepřicházel a Dúl se pořád choval záhadně; zatímco se vytrácela z centra moci a úlevu, že už nemusí každý den vidět Milence, zastiňoval strach, že je stále zbytečnější; zatímco přicházela o zdání moci, kterou měla; zatímco bylo stále jasnější, že se ocitla v pasti, sílil v ní naprosto jasně znějící hlas.

Ne.

Kapitola třicátá druhá

Armada nalezla místo, které hledala.

Město se ocitlo poblíž jižní hranice mezi Vzdutým oceánem a Mořem Černé písčiny. Když se to Bellis dozvěděla, nemohla uvěřit svým uším. *To jsme, kurva, fakt dopluli tak daleko?* pomyslela si.

Zůstali stát zcela nehybně na hladině. Pomocí tajemných technik, jako bylo přijímání odražených signálů a senzorická projekce, Armada nalezla střed tišiny. Ty byly nahodile rozeseté po všech oceánech – místa o průměru několika mil, jimiž neprotékaly proudy a kde nevanuly žádné větry. Objekty plovoucí na hladině tišin se bez hybné síly pohupovaly na vlnách, ale nehýbaly se ani o píď na žádnou světovou stranu.

Byly předzvěstmi mořských otvorů.

V této oblasti dosahoval oceán hloubky tří až čtyř mil. Avšak pod tišinou se dno svažovalo ve strmém kuželu do okrouhlé díry, jež se táhla mimo dosah schopností jakéhokoli geoempata.

Díra měla v průměru půldruhé míle a byla bezedná.

Táhla se tak hluboko, že rozměry Bas-Lagu nemohly obsáhnout tíži a hustotu vody; v dolních vrstvách jámy byla nestabilní realita. Otvor představoval spojnici mezi sférami. Tam se vynořovali avankové.

Nepřišel okamžik, kdy by Krüach Aum a jeho noví podřízení prohlásili výzkum za ukončený – nedošlo k žádnému náhlému oznámení, nikdo netvrdil, že poslední obtíže byly vyřešeny. Bellis nedokázala říci přesně, kdy poznala, že Armada je připravena.

Dúl jí to neřekl. Vědomí do sebe nasála, a stejně tomu bylo i u ostatních obyvatel. Informace se rozšířila nejasnými zvěstmi a

tušeními, vítězoslavnými úvahami a nakonec se vší slávou. *Uspěli. Vědí, jak na to. Už vyčkávají.*

Bellis tomu nechtěla věřit. Pochopení, že vědci zdokonalili potřebné techniky, ji zasáhlo tak pozvolna, že neutrpěla žádný náhlý šok, pocítila jen pomalu narůstající předtuchu. *Jak?* uvažovala pořád dokola. Zamýšlela se nad rozsahem všeho, o co se hodlají pokusit, a tato otázka jí vyrážela dech. *Jak to můžou zvládnout?*

Zamýšlela se nad vším, co bylo třeba udělat, nad veškerými vědomostmi, které museli nashromáždit, nad stroji, které museli zhotovit, nad energií, která je měla pohánět. Zdálo se to nemožné. *Můžu za to já?* uvažovala nevěřícně. *Zvládlo by se to bez Auma, bez jeho knihy?*

Bellis cítila, jak kolem ní každou hodinou sílí napětí, úzkost a vzrušení.

Několik dnů poté, co dopluli do tišiny, došlo konečně na prohlášení, které všichni očekávali. Plakáty a pouliční vyvolávači upozorňovali lidi, aby se připravili, že výzkumy jsou u konce, že dojde k pokusu.

Jakkoli to bylo významné, jakkoli to bylo mimořádné, nikoho to nepřekvapilo. A po tak dlouhém mlčení zapůsobilo toto definitivní potvrzení skutečnosti skoro úlevně, dokonce i na Bellis.

Tanner Vak zjistil, že postroj i již odhalené řetězy se mu velice zamlouvají. Narodil se a vyrostl v Novém Krobuzonu, kde se na západním obzoru rýsovaly hory a kde ho obklopovala složitá architektura. Připouštěl, že byly chvíle, kdy se soužil pohledem na nekonečnou, širou oblohu Armady a ničím nepřerušovanou vodní hladinu pod nimi.

V zanořeném postroji nacházel útěchu. Poskytoval jeho očím něco velkého a skutečného, co přerušovalo jednotvárné hlubiny.

Tanner se vznášel v nehybných vodách tišiny.

Situaci odspodu sledovalo jen velmi málo tvorů – Tanner, Parchant Jan, rybáci.

Všechno bylo připraveno.

Bylo skoro poledne. Ve městě panovalo ticho, jako by měl teprve nastat úsvit.

Bellis viděla na sousedních lodích lidi, jak shlížejí ze střech, vykukují zpoza zábradlí nebo z městských parků. Nebylo jich však mnoho. Nebylo slyšet skoro žádný hluk. Na obloze nepluly žádné vzducholodě.

„Polovina města zůstala doma,“ sykla na Uthera Dúla. Narazil na ni na palubě *Velké Východní*, kde se shromáždila s několika dalšími Armaďany, kteří jako ona cítili nutkání sledovat pokus přímo z paluby vlajkové lodě.

Mají strach, pomyslela si, když se rozhlížela po prázdných ulicích na plavidlech pod sebou. *Uvědomili si, co je tu v sázce. Jsou jako námořníci ze ztroskotané lodi, kteří se na jole připoutávají k velrybě.* Skoro se zasmála. *A bojí se bouře.*

Obyvatelé Armady se děsili prudkých bouří. Město se nedokázalo vyhnout nebo ujet nepříznivému počasí a ty nejhorší bouře dokázaly odtrhnout loď od lodi nebo je prudce srazit bez ohledu na sílu jejich nárazníků. Armadská historie se jen hemžila historkami o strašlivých a smrtonosných smrštích.

Dosud však nikdo žádnou nevyvolal *úmyslně.*

K propíchnutí blány mezi realitami, dokonce i na slabém místě, k přilákání avanka do této sféry bylo třeba obrovského výronu energie. Něco takového nevyžadovalo pouze elyktrickou bouři, nýbrž bouři živou. Orgii, smršť fulmenů, elementálů blesků.

A vzhledem k tomu, že živé bouře jsou – naštěstí – skoro stejně vzácné jako torzní trhliny, Ostrovody budou muset nějakou vyvolat.

Šest stěžňů na *Velké Východní*, obzvláště její kolosální hlavní stěžeň, bylo obaleno měděnými, pryží izolovanými dráty, které mizely v lodi, kde se táhly po chodbách a schodištích, pečlivě střežené gardisty, klikatily se v útrobách plavidla, až vnikly do tajemného, nového, nickamínkem poháněného stroje u dna, který byl připraven vyslat neobyčejné výboje do zakončení gigantického řetězu a kovem pak dál do postroje a mořských hlubin.

Někde se shromáždili učenci a pirátští thaumaturgové z Knihova, Panáčníka a Ostrovod: meteomanti a elementalisté s podivnými zařízeními, pecemi, mazadly a obětinami. Možná lidskou obětí. Bellis si je dovedla představit, jak horečnatě měří éterické proudy, přitápějí a kouzlí.

Dlouhou dobu bylo slyšet jen šepot a slabé vřeštění racků a ševelení vln. Všichni, kdo stáli v bezútěšném horku, napínali uši, jestli neuslyší něco, co ještě nikdy neslyšeli, ale vůbec netušili, na co to vlastně čekají. Když se to nakonec ozvalo, byl to tak mohutný zvuk, že cítili, jak kdesi hluboko rezonuje v trupech lodí.

Uther Dúl vydechl a zašeptal „Už“, hlasem tak zastřeným emocemi, že jej Bellis ani nepoznala.

Najednou se jim pod nohama s praštivými otřesy pohnula paluba.

Armada se prudce zachvěla.

„Uzda a řetězy,“ poznamenal Dúl potichu. „Se spouštějí. Do díry.“

Bellis sevřela zábradlí

a pod hladinou se Tanner zajíkal vodou, jež se mu hnala přes žábry, když se roztočily obrovské kladky a utažené šrouby na postroji začaly praskat intenzivními výboji. V pečlivě promyšleném sledu, při němž se přemisťovaly masy vody, začala do hlubin klesat kovová obruč o průměru více než čtvrt míle, posázená krutě vyhlížejícími háky a chomouty.

Do vody klesala v etapách, zastavujíc se vždy, když skončil některý úsek článků o velikosti rybářského člunu. A potom zaduněl další výboj, otočila se mohutná soukolí a do moře sklouzlo několik dalších stovek stop kovu.

Jakmile jednotlivé kusy řetězu dosáhly svého konce, město nad nimi se pohnulo a trochu se přeskupilo, jak se pod náporem postroje proměnily jeho rozměry. Řetězy byly tak velké, že působily v geografickém měřítku a každé mohutné škubnutí vyvolalo seismický otřes. Armadu však udržovaly na hladině pečlivé rozvržení, plyny a thaumaturgie, a i když jí škubaly prudké nárazy podobné běsnící bouři, napínaly těch několik málo nerozpojených proutěných a provazových lávek a trhaly je, celé město převrhnout nemohly.

„U Drmolovy prdele," zařvala Bellis. „Musíme do podpalubí!"

Dúl ji zachytil, sevřel jí ruku a udržel ji na místě.

„Tohle si ujít nenechám," řekl, „a myslím, že byste neměla ani vy."

Město se najednou hrozivě zhouplo,

a sestup postroje se zrychlil. Tanner Vak si uvědomil, že při té podívané němě řve, čelistmi vykousával neslyšné nadávky. Rozsahem toho, co vidí, rychlým mizením obrovitého postroje do absolutně černého moře, byl přímo uhranut. Plynuly vteřiny a minuty. Město se trochu stabilizovalo a pokračovalo pouze ustavičné odvíjení velikánských připoutaných řetězů, pěti řad článků, které se snášely do skrytých hlubin.

Řetězy už po celé generace obalovaly strupy kolonií vilejšů a přílipek, a když se články odtrhly ode dna lodí, poslaly mračna umírajících korýšů do propasti.

Uplynula řada minut a Armada se opět skoro zklidnila; jen sotva znatelně se vlnila posledními otřesy řetězů. Ve vzduchu bezmyšlenkovitě poletovali ptáci. Ohromná váha kovu se usadila. Nastalo tíživé čekání.

Všichni tajili dech, a nic se nedělo.

Postroj visel pod mílemi řetězů. Město nahoře se klidně pohupovalo na vlnách.

Armaďané strnuli a čekali. Ale voda v tišině zůstávala klidná a obloha jasná. Na palubu se pomalu odvažovali další a další lidé. Zpočátku byli nervózní a váhaví, pořád očekávali, že dojde k události, jejíž rozsah si nedokáží ani představit. Nic se však nestalo.

Bellis netušila, jaká krize postihla vědce a thaumaturgy. Slibovaná bouře nenastala. Stroje na nickamínek se ani nepohnuly.

Napadlo ji, že to není žádné překvapení. Postupy byly velmi specifické, nevyzkoušené a experimentální. Není divu, že nefungují hned tak, jak mají.

Přesto tento antiklimax lidi zarazil. Za dvě hodiny už bylo město stejné jako předtím. Nepřirozená strnulost odezněla.

Zklamaní piráti se hašteřili a o nezdaru začaly kolovat vtipy. Nikdo z Ostrovod, žádný vědec či úředník, nevystoupil s prohlášením, co se stalo. Armada trůnila na mírné hladině a z hodin mlčení oficiálních kruhů se stal půlden a pořád se nic nedělo.

Bellis nemohla najít ani Uthera Dúla, který šel zjistit, co se stalo. Večer strávila o samotě. Armadský neúspěch ji měl potěšit, ale nakazila ji všeobecná rozmrzelost. Zvědavost.

Uplynuly dva dny.

V nehybné vodě tišiny se kolem města začaly kazit jeho vlastní odpadky, a Armada, kolébající se na slunci, začala zapáchat. Bellis a Carrianne jednou zašly do Krúmova parku, ale puch a vřeštění rozohněných zvířat, jak volně se pohybujících, tak chovaných na hospodářských lodích, v něm vytvářely nesnesitelnou atmosféru. Pobyt venku je neosvěžil. Bellis se stáhla domů, s doutníčky.

Kromě onoho krátkého setkání s Carrianne trávila veškerý čas sama. Dúl se neobjevil. Bellis se ošívala v horku, kouřila, čekala a sledovala, jak se město s umíněnou rychlostí vrací ke své nespoutané každodenní rutině. Dohánělo ji to ke zlosti. *Jak můžete všichni předstírat, že se nic neděje?* uvažovala, když se dívala na prodavače na tržnici U zimní slámy. *Jako bychom nebyli na žádném zvláštním místě, jako bychom žili v normální době.*

O Krüachu Aumovi, jeho asistentech a četách techniků a lovců nepadlo ani slovo; všichni zůstávali zalezlí a Bellis si byla jistá, že přepracovávají výpočty, znovu vše přeměřují a opravují stroje.

Uplynuly dva dny.

Tanner ležel pod městem, nehybně se vznášel s tváří otočenou ke dnu. Připadal si, jako by stál u vchodu do tmavého pětiúhlého tunelu lemovaného řetězy. Pod jeho hlavou, oběma rukama a oběma nohama se ke dnu spouštěla pětice mohutných řetězů, slévaly se v jednom bodu a mizely v temnotě.

Byl vyčerpaný. Horečnaté opravy po prvním pokusu ho oloupily o spánek. Řvali na něho dozorci zbrunátnělí neúspěchem.

Obrovský koridor z řetězů se pod ním táhl do hloubky více než čtyř mil. Ve tmě na jeho konci naprosto nehybně visel postroj, větší než jakákoli loď. Klátil se nad otvorem v mořském dnu, kde jej možná prozkoumávali mořští hadi a úhoři s obrovitými tlamami, obyvatelé takových hlubin.

Bellis usazená s knihou u okna začala pozvolna vnímat zvláštní klid: ticho a změnu v charakteru světla. Nervózní strnulost, jako by vzduch a žhavé slunce na něco čekaly. V návalu ohromeného strachu poznala, co se děje.

Konečně, pomyslela si. *Bozi, stůjte při mně, podařilo se jim to.*

Z prahu dveří, vysoko na komínu *Chromolitu,* upírala zrak přes mírně se pohupující armadská plavidla na stěžně *Velké Východní. Zírala,* do rušného města. Neozvalo se žádné varování, že se chystá další pokus: všude se hemžili lidé. Stáli bez hnutí na tržnicích a ulicích, vzhlíželi k nebi a snažili se přijít na to, co vycítili.

Obloha se začala měnit.

„Do Drmola," zašeptala Bellis. „Probohy."

Uprostřed sluncem vybílené modři táhnoucí se nad Armadou se otevírala tma. Jasné nebe sebou ve výšce několika tisíc stop na okamžik zaškubalo a z nicoty vytlačilo drobnou oblačnou šmouhu, smítko, atom nečistoty, která se rozvíjela jako květ, jako zázračná krabička – jako kouzelnická rekvizita, která se otevírá stále víc, zmnožujíc vlastní hmotu.

Sířila se bleskurychle jako šmouha sépiové barvy, rozlévala se, znečišťovala oblohu, šířila se v kruhu, neustále se zvětšujícím kotouči tmy. Vydávala zlověstné zvuky.

Najednou se zvedl vítr, udeřil do armadských boků a věží a zaskučel v ráhnovích městských lodí. Kolem Bellis se začalo cosi snášet, drobounké částečky podobné mlze, záhadný zápach šířící se do okolí z komínů *Velké Východní,* důsledek sil, které vytrhávaly z nicoty mračna. Bellis záhy zápach poznala: nickamínek. Byl zesilován výkon nějakého aeromorfního stroje.

Slunce zcela zmizelo za mraky. Bellis se v náhlé tmě a chladu zachvěla. Za hranicemi města se rozvlnilo moře, na vrcholcích vln se

začala převalovat pěna. Rachot na obloze zesílil: hluboké vibrace přešly do hučení a potom do táhlého řevu; nakonec se rozburácely hromy a za těchto nárazů v mase mračen propukla bouře.

Vítr se rozběsnil. Moře se zmítalo. Zase zaburácel hrom a spolu s ním se olejnatá tma nad městem roztříštila na tisíc kousků a každou trhlinou zazářily rozžhavené blesky. Ve vřeštících poryvech se spustil déšť a Bellis byla během několika vteřin mokrá na kost.

Ve všech městských panstvích se Armaďané zoufale snažili dostat do podpalubí. Paluby se rychle vyprázdnily. Muži i ženy se chvatně pokoušeli rozpojit mosty, neboť lodě, které jimi byly spojeny, sebou začaly prudce házet. Tu a tam bylo vidět lidi, kteří jako Bellis hleděli do bouře se strachem či fascinací.

„U chrchle!“ zařvala Bellis. „Drmolku, ochraňuj nás!“ Neslyšela vlastního slova.

Tanner, vznášející se hluboko ve vodách tišiny, si byl bouře vědomý jen vzdáleně. Hladina nad ním v dešti ztratila svou jednolitost. Město se zvedalo a propadalo, jako by je moře chtělo shodit ze hřbetu. V hloubce pod ním se klátily řetězy.

I pod nesmírnými masami vody si Tanner uvědomoval, že hromobití a vlnobití nepřestávají sílit. Vyděšeně plaval, čekal, až bouře dosáhne maxima, a když smršť neustávala, když i nadále nabývala na intenzitě, propadal stále větší nervozitě.

U čertova ocasu, pomyslel si užasle a vystrašeně. *Tentokrát se jim to povedlo, co? Co je to, kurva, za bouřku? Co to, kurva, provedli?*

Bellis se pevně držela zábradlí, v hrůze, že ji strhne vichr a rozdrtí o lodní boky.

Vzduch zalily stíny, tma, kterou prozařovaly blesky jako světelné výboje.

A i když bouře pročistila vzduch, pořád v něm byl silně a stále více cítit podivný puch nickamínku. Bellis viděla, jak se okolní ovzduší čeří vlnkami. Do stěžňů opakovaně bily blesky, které se držely v okolí obrovského, mědí obaleného sloupu na *Velké Východní.*

Armada tancovala pod vířící oblohou. Zatímco aeromorfní stroj kolem sebe šířil stále více energie, struktura blesků se začala měnit. Bellis upřeně sledovala mračna.

Zpočátku se šmouhy a pásy objevovaly nahodile, prskaly a chvěly se jako zářiví hadi ve tmě. Ale potom se začaly synchronizovat. Zářily v kratších intervalech, takže Bellis v očích ještě doznívalo světlo z jednoho, když tu udeřil další. Jejich pohyb se vyznačoval větší účelností. Záblesky mířily do středu mračna, v jehož nitru mizely.

Hromobití zesílilo. Ze zápachu nickamínku se Armaďanům zvedal žaludek. Bellis byla uhranuta pohledem do záplav vody, mysl dokázala soustředit pouze na pobídky *no tak, no tak!*, aniž by si byla vědoma, na co vlastně čeká.

A potom, za jediného ohlušujícího úderu hromu, dosáhly blesky fáze.

Ve stejném okamžiku se odnikud objevily kolem okrajů bouře, společně se tmou prohnaly k jejímu středu, jako by byly loukotě kola a setkaly se u osy bouře v jediném, bolestně prudkém světelném bodu, který zapraskal a *nerozplynul se*.

Došlo k neviditelnému výboji energie – zesílenému klapkami a transformátory tajuplných strojů –, který vyrazil z komínů *Velké Východní* a hnal se vzhůru do jádra bouře.

Invokace explodovala ve středu mračna.

Praskající hvězda blesků zazářila studeným, prudkým a modrobílým světlem, zachvěla se, zaplála ještě jasněji, vydula se, jako by byla těhotná, jako by byla plná, jako by byla připravená explodovat, a potom

pukla

a z jejích střepin se slil roj vřeštících bytostí, jež ihned obklopily loď; sršící přízraky ohraničené energií, elyktřinou, které za sebou zanechávaly brázdy spáleného vzduchu, když se cílevědomě rozletěly po obloze, inspirované, dovádivé a zaměřené.

Fulmeni. Elementálové blesků.

Při svém krkolomném poletování ječeli a smáli se, jejich křik byl někde na půli cesty mezi zvukem a elyktrickým proudem. S omračující rychlostí se prohánělí nad obzorem, proměňovali se v obloucích energie, zanechávali ve vzduchu masu přízračných tvarů vytvořených při výbojích, napodobovali obrysy městských budov, napodobovali ryby a ptáky a tváře.

Celý hrozen se jich snesl k palubě *Chromolitu, s* jekotem prosvištěl kolem Bellis a skoro jí přivodil zástavu srdce. Prohánělí se kolem komínů.

Odněkud z útrob *Velké Východní* se ozvalo pulzování energie. Elementálové se vytrhli ze svých her a začali polekaně vířit. A ze skrytých strojů vzešel další elyktrický ráz a po drátech se hnal na vrcholek stěžně. Fulmeni zavyli a roztancovali se na řetězech a kovových zábradlích. Začali se rojit. Bellis otočila hlavu a dívala se,

jak odlétají, přes trup lodě, vodními soutěskami mezi plavidly, vzhůru po přestavěných palubách k obrovskému hlavnímu stěžni parníku.

Nevšímala si deště ani hromobití. Viděla a slyšela jen živé blesky, jak obkreslují Armadu svým žhnoucím chladem, jak se hemží a křečovitě zanikají a opět se rodí u těch nejvyšších městských střech. Snažila se prohlédnout bouří, přes hradbu lodí. U vrcholu mohutného stěžně *Velké Východní* se jako návnada kývala elyktrická vlna.

Lovíme bouřku, aby ulovila elementály, a ti aby ulovili avanka, pomyslela si. Připadala si opilá.

Fulmeni obletovali stěžeň v sršícím závoji a roztáčeli se do víru. V temnotě bouře plivali a město negativně ozařovali jakoby černým slunečním svitem, až z drátů vyšlehl poslední velký výron vazebné energie.

Fulmeni zavřeštěli, rozdrmolili se a začali se vrhat do kovu.

Elementaristé je dovnitř navíjeli pomocí kouzel a strojů.

Když lapená těla procházela silnými vodiči, když v nich rychle po sobě zhasínala světla, fulmeni se zmohli jen na vřískot. Ve zlomku vteřiny se na obloze opět rozhostila tma.

Elyktričtí elementálové se hnali pletivem měděných drátů jako předimenzované částice, vtékali jeden do druhého a měnili se v proud živoucí energie, uháněli po schodištích, vnikali do útrob *Velké Východní*, ke stroji spalujícímu nickamínek, do konců řetězu, který se táhl do průrvy pod mořským dnem.

Články řetězu a vidlicemi o velikosti stěžňů se tato kondenzovaná hmota kmene elyktrických elementálů prohnala pod miliony tun slané vody, do níž vtrhla ve výronu nesmírně prudké energie, která zahořela bílým světlem a v okamžiku se zaryla do hlubin propasti, kde bělila a ničila veškeré primitivní formy života, až v hloubce mnoha mil proklála blánu mezi dimenzemi.

U dna *Velké Východní* hučel stroj na nickamínek a vysílal do řetězu další mocné rázy.

Až nyní se pod mořským dnem otevřela průrva, až nyní bylo možné zaslechnout vábivé signály, které však zůstávaly neslyšitelné pro veškeré tvorstvo zrozené v mořích Bas-Lagu.

Tanner Vak míří do pološera vody. Bouře se skoro okamžitě rozptýlila a moře nad ním je průzračné. Tanner zkouší své síly, razí si cestu stále hlouběji, co nejdále je to možné, do oblastí, kam nepronikne světlo.

Kolem něho se pohybují i další: domnívá se, že raci a rybáci a Parchant Jan, hoří zvědavostí a chce dosáhnout co největší hloubky, ale nevidí je. Voda je studená, tichá a hustá.

Cítí, jak jím z gigantických článků řetězu procházejí nárazy energie. Ví. že přímo pod ním se odehrávají úžasné události, a jako dítě si dopřává tohoto potěšení a klesá do tmy. Nikdy tak hluboko neplaval, ale následuje obrovité články, jak nejhlouběji je to možné, obrňuje se, přizpůsobuje se svíravému tlaku. Natahuje chapadla a ta se jakoby svírají, jako by se mohl přitáhnout do hlubin uchopením vodní hmoty.

Bolí ho hlava; má stlačenou krev. Když nemůže dál, zůstává nehybně viset ve vodě. Neví, jak daleko se vydal. Nevidí vedle sebe řetěz. Nevidí vůbec nic. Vznáší se v chladu a šedi a je úplně sám.

Uběhne dlouhá doba, během níž signály z nickamínkového stroje dál vydávají vábivé dunění směřující do mořských hlubin. Všechno je nehybné.

Tu se Tannerovi prudce otevřou oči *(nevěděl, že je měl zavřené).*

Ozval se zvuk, znenadání ucítí kluzké vrzání, jako by popraskaly šrouby, jako by něco zajíždělo do drážek. Dlouhý burácivý třeskot, který se šíří vodou jako velrybí zpěv, který spíše cítí v břichu, než slyší.

Tanner strne. Poslouchá.

Ví, co zaslechl.

Klouzavě se zasunuly zarážky na čtvrt míle dlouhé ohlávce – hřeby a kolíky a svorníky a nýty, šrouby dlouhé jako lodě. Napadá ho, že jakýsi tvor s čenicháním pronikl vrstvami vody a reality, aby prozkoumal lahodné pulzování nickamínku, a vsunul krk nebo nějakou jinou část těla do obojku, až ho obklopil postroj, z něhož se vysunuly trny a čepy o velikosti kmenů, proklály mu kůži a stáhly kolem něho obruče, v nichž zůstal uvězněn.

Opět se rozhostilo ticho, nic se nehýbá. Tanner ví, že thaumaturgové a technici nad ním vysílají pečlivě odměřené signály do místa, které v tvorovi odpovídá kůře mozkové, konejší ho, domlouvají mu, přemlouvají ho.

Cítí drobné změny ve směrování a teplotě vody – hrnou se k němu thaumaturgické proudy.

Cítí na kůži vibrace a potom, intenzivněji, je cítí i uvnitř těla.

Tvor se pohybuje, daleko pod zmírajícími okraji slunečního světla, v černočerné vodě v hloubce mnoha mil, kolem svítivých ryb a mořských pavouků, zastiňuje jejich slabé světélkování. Tanner cítí, jak se krade čím dál výše, proráží ohromné masy studené vody a ve zlověstných přívalech je vyvrhuje z propasti.

Tanner je unesený.

Ozývá se líné dunění, jež otřásá vodou. Tanner si představuje, jak do kontinentálního prahu ledabyle plácá nějaký obludný výčnělek, jak desítky primitivních obyvatel mořského dna zabíjí nějaká nemyslící pohroma.

Voda kolem něho víří. Z průrvy se linou nelibozvučné thaumaturgické proudy. Náhle dojde k prudkému zakolísání tlaku vody a pak Tanner uslyší velmi slabé bušení. Váhavě napíná uši.

Slyší vzdálený, pravidelný tlukot, který cítí hluboko v útrobách. Mohutné, burácivé rány. Zvedne se mu žaludek.

Vnímá jej jen na okamžik, rozmar prostoru a thaumaturgie, ale ví co to je, a toto vědomí ho omráčí.

Slyší srdce o velikosti katedrály, jež tluče hluboko v temnotě.

Bellis čekala na deštěm smočených schodech, pod prudkým sluncem a bezmračnou oblohou.

Armada působila jako město duchů. Všichni kromě těch nejuhranutějších obyvatel se schovávali v přetrvávající hrůze.

Něco se stalo. Bellis ucítila posun *Chromolitu* a bušení řetězů. Ticho panovalo už několik dlouhých minut.

Lekla se, opět zaslechla náraz kovu na kov: pomalé, hrozivé údery, jak se pod městem pohnuly řetězy, posunuly nahoru a napjaly, a vystoupily z průrvy pod světem, vrátily se do své původní dimenze a plně se vnořily do vod Vzdutého oceánu.

Zvolna se odchylovaly od svislého směru, napínaly se, až se našponovaly před městem. V hloubce mnoha mil se nad oceánské dno vynořila ohlávka.

Znenadání se ozval skřípavý rachot a Armada sebou prudce trhla, její lodě se posunuly do nových pozic. Zdola je cosi přitáhlo do nových směrů, pozměnilo jejich formaci.

Město se pohnulo.

Bellis se při tom škubnutí málem skácela na zem.

Byla úplně bez sebe.

Město se *pohybovalo.*

Plulo na jih poklidnou rychlostí, která snadno překonávala vše, čeho kdy dosáhly desítky vlečných člunů.

Bellis sledovala vlny tříštící se o boky plavidel na okraji. Sledovala rozvířené brázdy, které za sebou zanechávalo. Plavili se natolik rychle, Že brázdy byly vůbec *patrné.*

Horečnatě se začala pohybovat i flotila nepřivázaných lodí táhnoucí se od hranic Armady k horizontu – koráby obchodníků a pirátů, tovární, kurýrní a válečné lodě a vlečné čluny. Obracely se

příděmi k městu, nahazovaly motory, rozvinovaly plachty, aby dohonily svůj mateřský přístav.

Probohy, pomyslela si Bellis ohromeně. *Ti určitě nevěří svým očím.* Z nejbližší lodě zaslechla sborový jásot. Námořníci stáli na palubě a výskali.

Projevy radosti se záhy ozvaly i ze všech míst na Armadě, na níž se opět začali objevovat lidé: otevírali okna a dveře, vylézali z krytů narovnávali se za zábradlími, kde se až dosud choulili. Všude, kam se Bellis podívala, bylo vidět křičící obyvatele. Připíjeli Milencům, ječeli radostí.

Bellis pohlédla na moře a dívala se, jak vlny míjí pohybující se město. Vlečené město.

Na konci čtyři míle dlouhých řetězů, konejšený strojem na nickamínek, svíraný háky, které se podobaly zahnutým věžím, avank neochvějně a zvědavě plul jemu dosud neznámým mořem.

7. mezihra – Baziliščí kanál

Prachové srdce Tetneghi se plavilo po moři už déle než čtyři týdny.

Galeona musela čelit příšerným letním bouřkám. Klidnou plavbu zažila mezi Gnurr Kettem a Perrik Ny. V nebezpečných průlivech mezi Ostrovy Mandragor se dostala příliš blízko k nějakému bezejmennému skalisku, odkud na ni zaútočily loupeživé létající stvůry, které jí potrhaly plachty a utahaly k smrti několik opic z ráhnoví. Ve studených vodách u rohagského východního pobřeží měla loď velkou smůlu, zaútočilo na ni plavidlo krobuzonského válečného loďstva. *Prachové srdce Tetneghi* využilo příhodných větrů a obrněnci uniklo, třebaže utrpělo škodu, která je zpomalila, leč nezničila.

Kaktusíkovská posádka hvízdá pokyny vyčerpaným primátům v ráhnoví a křiklavá loď se blíží do klidnějších vod a proplétá se kanálem k Železné zátoce.

Den po setkání s Tannerem Vakem kapitán Nuržhitt Sengka seznámil posádku s novými rozkazy. Mužstvo zareagovalo s úžasem a nevraživostí, které očekával. Uvolněná disciplína dreersamherských lodí posádce umožňovala víceméně svobodné vyjadřování a muži Sengkovi řekli, že jeho úmysly neschvalují, že jsou naštvaní, že mu nerozumějí, že dezertují ze svých pozic, že dohled nad anofely vyžaduje více stráží, než kolik jich má okleštěná jednotka, kterou u nich nechal.

Kapitán stál neochvějně na svém.

S každým neštěstím během plavby, s každým přepadením, s každou protahovanou minutou měsíce získávaly námitky posádky na síle a důrazu. Avšak Sengka, rozhodnutý vydat všanc svou kariéru na základě písemného příslibu, který mu odevzdal Tanner, od svého

plánu neustoupil. A jeho postavení u posádky je natolik dobré, že se mu doposud daří klidnit její hněv, nechává ji čekat s náznaky a kradmým pomrkáváním.

A nyní se *Prachové srdce Tetneghi* použí k Hrubodehtu. Okázalé zlato galeony a její smělé křivky tlumí kruté jarní počasí, které vyvádí z míry kaktusíky, jejichž křiklavý jižanský smysl pro krásu absurdně kontrastuje s tmavě hnědými, černými, bahnitě zelenými barvami a neduživými květinovými odstíny právě míjených ostrovů.

Jsou ošlehané větrem, zanedbané. Posádka je netrpělivá. Sengka si pohrává se zapečetěným tlumokem.

Nebude to trvat dlouho. Jsou blízko zátoce a řece, budovám a mostům. Ve vodách kolem nich je stále víc skalisek. Kanál je stále mělčí. Pobřeží je blízko.

Kapitán Sengka si pečlivě prohlíží novokrobuzonskou pečeť na nevelké zásilce, kterou přiváží. Potěžkává ji ve svých mohutných rukách: kůži, krabičku obalenou voskem; příslib odměny, kterou mu vyplatí Nový Krobuzon; varovný dopis, jeho melodramatické varování před válkou vyvedené záhadnou, směšnou, zcela nesmyslnou šifrou; krátký bezcenný náhrdelník, který ospravedlňuje existenci šperkovnice; a pod sametovým vyložením této schránky, hermeticky uzavřený ve falešném dnu a obalený pilinami, těžký kotouč velký jako mohutné hodinky a dlouhé hlášení sepsané drobným písmem.

Tajný dar prokurátora Fenka Novému Krobuzonu, a jeho opravdový vzkaz.

8. mezihra – Někde jinde

Do světa proniklo něco ohromujícího. Moře chutná čímsi nevídaným.

Co je to?

Neví to nikdo z lovců.

Co to bylo za otřes za náhlý posun za průlom za nedovolené vniknutí za příchod? Co se to sem vetřelo?

Neví to nikdo z lovců. Mohou říct jen to, že moře se změnilo.

Doklady nacházejí všude. Proudy jsou opatrné, jemně mění směr, jako by se jim do cesty postavila nějaká nová překážka, které nevědí, jak se vyhnout. Saliny ječí a drmolí, zoufale se snaží sdělit, co se dozvěděly.

V měřítku celého světa znamená náhlá přítomnost i takto obrovské bytosti jen drobnou změnu. Změnu takřka nekonečně malou. Nicméně lovci vnímají vodu na úrovni nižší, než jsou atomy, a vědí, že se něco stalo.

Nový tvor má svou vlastní jedinečnou trasu, avšak je to trasa částic a trusu a chuti, které nefungují podle fyzikálních zákonů Bas-Lagu. Gravitace, nahodilý pohyb, fyzická existence v okolí vetřelce nefungují úplně tak, jak by měly. Lovci to cítí, ale nemohou mu přijít na stopu.

Přesto nepřestávají pátrat. Neboť je zřejmé, že jde o práci plovoucího města, a pokud se jim podaří najít tohoto pomalého, obrovitého tvora, naleznou i svou kořist.

Čas letí.

Pohybují se tu bubliny sladké i slané vody. Vydechují je sourozenci vzdálení mnoho mil, stoupají, udržují si celistvost, i když jsou obklopeny hmotou své vlastní podstaty, kloužou malými thaumaturgickými sopouchy a bez přerušení pokračují v pohybu vzhůru, v nesmírné vzdálenosti od míst, kde vznikly. Praskají lovcům u uší, přinášejí zprávy z domu. Zvěsti a příběhy vyprávěné jako voda. Od groac'h a mágů v Džengrech, od zvědů v Železné zátoce.

Něco slyšíme, praví jeden hlas.

Lovci se radí a rozechvěle a usilovně ze sebe chrlí energii využívajíce ohnisek, pozůstatků uchovávaných po předcích. Jejich vůdci šeptají odpovědi a vlastní řeč lovců probublává přes vzdálenost, jež je dělí, zase zpátky, domů.

Něco nového vstoupilo do moře, praví.

A když je rozhovor u konce, mágové, ztichlí ve tmě velmi hluboko pod hladinou Vzdutého oceánu, tři tisíce mil od domova, zamrkají a zavrtí hlavami, a zvuk, který k nim dorazil z druhého konce světa, se rozplývá do vody, která jej přináší.

Blíží se lodě, říkají svým lovcům. *Mnoho lodí. Rychle. Ze Železné zátoky. I ony jsou na lovu. Pátrají jako my. Plaví se přes moře. Naše sestry a bratři plují s nimi, drží se jich jako štítovci, zpívají nám. Najdeme je snadno.*

Lodě. Lodě slídí po tomtéž jako my. Vědí, kam mají namířeno. Mají stroje, které to najdou.

Sledujeme je a oni budou pátrat za nás.

Lovci se zubí velmi dlouhými zuby a vydávají štěkavě vodní vzdechy, které představují jejich smích, skládají končetiny do aerodynamických tvarů a vyrážejí na sever, směrem, který jim byl udán, míří tam, kde bude novokrobuzonská flotila. Aby jí zkřížili cestu a přidali se ke svým druhům a nakonec našli kořist.

Část šestá

Ranní chodec

Kapitola třicátá třetí

Avank, a Armada za ním, si udržoval neměnnou, stálou rychlost a směr: pořád na sever. Nebyl sice ani zdaleka tak rychlý jako loď, ale pohyboval se rychleji, než jak bylo město kdy schopno plout.

Armadské lodě se vracely každý den. Jejich tajemné mechanismy je upozornily na neslýchanou rychlost jejich domovského přístavu, a ony se teď s panikou či jásotem hnaly k městu s ukořistěnými šperky, jídlem, knihami a hlínou.

Navrátivším se námořníkům se naskytla úžasná podívaná. Armada, obklopená flotilou vlečných člunů a parníků, které ji dosud vždy táhly, ale nyní ji následovaly v nesmírné nepravidelné mase podobné druhému, rozpadajícímu se městu, věrnému a zbytečnému, pomalu brázdila moře jakoby o své vlastní vůli.

Některá z těchto již nadbytečných plavidel byla včleňována do struktury města, město je k sobě přihákovalo a přivařilo, demontovalo je, opravilo a přestavělo. Jiná se měnila v pirátské koráby, vystrojené k boji a vybavené stovkou nejrůznějších zbraní. Byla mezi sebou zkřížena a nyní se ježila všude možně posbíranými kanóny.

Město směřovalo na severoseverovýchod, ale tu a tam se odchýlilo z trasy, aby se vyhnulo bouři či skalnatému ostrovu nebo nepravidelnosti na oceánském dnu, kterou obyvatelé Armady nikdy nespatřili.

Lodivodi na *Velké Východní* měli k dispozici zásobu pyrotechnických světlic v mnoha barvách. Když bylo třeba avankův pohyb korigovat, vystřelovali je v předem dohodnutých kombinacích, na něž odpovídali technici v ostatních panstvích a roztáčeli kolosální rumpály, kterými vytahovali ten či onen zanořený řetěz.

Avank poslouchal trpělivě a ochotně jako kráva. V reakci na tah řetězu upravoval směr *(trhnutím ploutvemi nebo vlákny nebo tlapami nebo bozivědí čím).* Nechával se vést.

U dna *Velké Východní* se z práce ve strojovně záhy stala rutina Do vibrujících kotlů celý den vtékal slabý proud nickamínku načerpaného *Durrhou* a z nich vycházelo nepřerušované vábivé dunění, které vnikalo do řetězu, trnů a toho, co odpovídalo avankově mozkové kůře.

Gigantický tvor byl omámený, ospale spokojený, otupělý jako pulec.

Zpočátku, poté, co se podařilo avanka přivolat, když bylo jasné že thaumaturgie a lov přinesly ovoce, že bájný tvor pronikl do Bas-Lagu, propadalo obyvatelstvo hysterickému nadšení.

První noc se proměnila ve spontánní slavnost. Znovu byla vynesena výzdoba určená pro oslavy konce kvartu a třídy a náměstí celého města se naplnily řadami tančících lidí, mužů a žen, cheprijek, kaktusíků, strupobijců a dalších, kteří třímali nad hlavami pestrou škálu avankových podobizen z papírové drti, stejně nepravděpodobných jako nesourodých.

Bellis strávila večer s Carrianne v hospodě, kde se proti své vůli nechala strhnout hýřením. Další den byla unavená a skleslá. Bylo třetího markinde masového kvartu a Bellis se podívala do novokrobuzonského kalendáře, který si neuměle načmárala, a zjistila, že je patnáctého vzrušce – předvečer Znevýhonu. Toto zjištění ji sklíčilo. Nemyslela si, že by neblahý vliv slavnosti mohl dosahovat až sem, ale takřka přesná shoda avankova připlutí s onou nocí ji vyváděla z míry.

S přibývajícími dny, i když bylo vzrušení pořád živé, i když si lidé každé ráno užasle uvědomovali, jak se o boky pohybujícího se města tříští mořské vlny, Bellis cítila, jak v Armadě narůstá úzkost. Její pocit vycházel především z faktu, že ostrovodští Milenci, kteří avanka ovládali, směřovali na sever a nechtěli sdělit proč.

Debaty o tom, kam avank město nejspíš odtáhne, se dosud odehrávaly v obecných, neurčitých pojmech. Ostrovodští představitelé kladli důraz na jeho rychlost a sílu, na schopnost vyhnout se bouřím a pustým mořím, mířit do oblastí s příznivým počasím, kde se bude dařit zemědělským plodinám. Řada obyvatel se domnívala, že město popluje někam do teplých krajů, kde působí jen málo námořních mocností, kde by se na pobřežích dalo snadno loupit – majetek, knihy, půda a další statky. Do jižního Kudriku nebo možná Kodexového moře. Na podobné místo.

Ale ubíhal čas a město pokračovalo stále na sever, aniž zpomalovalo nebo se odchylovalo ze směru. Armada na příkaz Milenců plula na předem určené místo, a nikdo nic nevysvětlil.

„Brzy se to dozvíme," ujišťovali posluchače stoupenci Milenců v přístavních hospodách. „Nemají před námi co skrývat."

Ale když se nakonec noviny a informační bulletiny, pouliční vyvolávací a polemisté uklidnili natolik, aby položili otázky, které si všichni v duchu kladli, nedočkali se žádné odpovědi. Za týden titulní stránku *Vlajky* tvořila jen tři velká slova: KAM TO PLUJEME?

A pořád žádná odpověď.

Našli se tací, kterým na tomto mlčení nezáleželo. Záleželo jim na tom, že Armada je silnou mocností ovládající něco úžasnějšího, než co si dokázali představit. Detaily jejich cesty jim byly stejně lhostejné jako obvykle. „Vždycky jsme to nechávali na těch, kdo rozhodují," soudili.

Opravdu zásadní rozhodnutí však dosud nebyla potřebná, docházelo jen k velmi obecným dohodám, že parníky město potáhnou zhruba tím a tím směrem s nadějí, že za rok za dva – umožní-li to proudy, slapové jevy a torze – doplují do příhodných vod. S přítomností avanka nyní měli nový druh pohonu a někteří Armaďané si uvědomili, že se všechno změnilo – že se nyní bude muset dospívat ke skutečným rozhodnutím a že Milenci je právě teď činí.

V nepřítomnosti informací bujely dohady. Armada pluje ke Gironellině Mrtvému moři, kde voda zatuhla ve vlnách a pohřbila v sobě veškerý život. Pluje k Malmstromu, k okraji světa. Míří ke kakotopické skvrně. Míří do země duchů nebo mluvících vlků nebo mužů a žen s očima v podobě drahokamů nebo se zuby jako vybroušené uhlí nebo do země myslících korálů nebo do říše hub nebo možná pluje někam úplně jinam.

Třetí knihde kvartu Tintinnabulum a jeho jednotka opustili Armadu.

Už skoro deset let byl *Bobr* pevně usazen u ostrovodské přídě, v místě, kde se panství setkávalo s Panáčníkem. Uvázaný vedle *Tolpandy* plul dlouhou dobu po boku obrněné válečné lodi, z níž se stala nákupní zóna, jejíž šedé odstíny pokryly barevné šmouhy obchodů a chodníky mezi jejími nepoužívanými děly obklopily uličky oplechovaných krámků.

Lidé zapomněli, že *Bobr* netvoří nedílnou součást města. S okolím ho spojovaly mostky a byl přivázán řetězy, lany a ochrannými pásy. Tyto vazby byly jedna po druhé zpřetrhány.

Pod horkým sluncem lovci máchali mačetami a odpoutávali se od masy Armady, až jejich loď mohla volně vyplout, stala se nezávislým tělesem. Mezi *Bobrem* a širým mořem se mezi loďmi otevírala cesta. Na trase kolem barže *Černá tečka* do Panáčníka a dál podél *Dariochova zájmu*, s jeho lacinými domy a hlučným průmyslem, se rozpojovaly mosty, přetínala se úvazná lana. Loď se ubírala dál kolem *Milé*, ponorky už dlouho udržované na hladině a přestavěné na divadlo, a prokličkovala na pravobok mezi starobylým rybářským člunem a velkou vozovou lodí, jejíž useknuté otěže byly přeměněny na držáky barevných světel; potom se před ní otevřel volný úsek vody, za nímž se objevila panáčnická Zahrada soch na *Thaladinovi*, vnější okraj Armady.

Za ní se rozkládal oceán.

Plavidla lemující *Bobrovu* cestu se jen hemžila lidmi, kteří se nakláněli přes zábradlí, aby se s ním rozloučili. Garda a panáčnické stráže dbaly na to, aby do nově vzniklého kanálu nevjížděly jiné lodě. Moře bylo klidné a avank plaval stále stejnou rychlostí.

Když začaly první městské hodiny odbíjet poledne, na *Bobrovi* se za velkého jásotu rozhučely motory. Lidé do ochraptění povykovali i když se více než sto stop dlouhá loď s absurdně vysokou zvonicí začala sunout na volné moře.

Hned za *Bobrem* se lávky, lana, řetězy a trámy opět spojovaly. Loď klouzala z tkáně města jako tříska a Armada se za ní zase zacelovala.

Na řadě míst byl kanál jen o trochu širší než sám *Bobr*, a tak koráb narážel do svých sousedů; rány však tlumila bandáž z provazů a pryže, kterou měl na sobě navěšenou. Za neustálých nárazů si líně razil cestu na otevřené moře. Davy po stranách křičely a mávaly, radovaly se, jako by lovce osvobodily po dlouhých letech uvěznění.

Loď konečně proklouzla kolem *Thaladina* na moře – vydala se stejným směrem jako avank, ale předháněla ho, aby se mohla odpoutat od města. I na volném moři si *Bobr* udržoval vysokou rychlost. Minul přední okraj Armady, stočil se na jih a nechal město, aby kolem něho proplulo v čele s avankem, táhnoucím je stále dál. Armada se sunula, až se *Bobr* ocitl u hranic Hodinářského ostrohu; potom u otevřeného ústí přístavu Basilio, který se hemžil volně se pohybujícími čluny; potom ho míjel Žhour, a *Bobrův* motor se opět rozezněl a koráb zamířil mezi nezávislá plavidla obklopující a následující město. Tintinnabulova loď mezi nimi proplula, zatímco se zbavovala ochranných vrstev pryže a podehtované plachtoviny, až se začala vytrácet směrem k jižnímu obzoru.

Řada lidí sledovala *Bobra* ze Zahrady soch, dokud nezmizel za ohybem Armady. Mezi nimi byli i Angevína a Šekel, držíce se za ruce.

„Odvedli svou práci," řekla Angevína. Stále si s ohromením uvědomovala, že přišla o místo, ale lítost jí v hlase zaznívala jen velnu zlehka. „Dokončili to, co sem přijeli udělat. Proč by tu měli zůstávat.

Víš, co mi řekl?" pokračovala netrpělivou otázkou na Šekela a chlapec poznal, že právě na tohle nyní hodně myslela. „Řekl, že by si snad dali říct, aby zůstali, ale nechtějí plout tam, kam mají teď Milenci namířeno."

Tanner *Bobrovu* plavbu sledoval pod hladinou moře.

Fakt, že město míří na sever a že neví, kam, ho nijak neznepokojoval. Nesmírně ho vlastně těšilo zjištění, že přivolání avanka neznamená konec Ostrovodského projektu. Nechápal ty, kteří to vnímali jako zradu, kteří se vztekali, zastrašeni vlastní nevědomostí.

Měl sto chutí jim říct: *To vám to nepřipadá úžasné? Vždyť to nekončí! Čekají nás další věci! Milenci toho mají za lubem mnohem, víc. My dokážeme víc; v sázce jsou teď větší věci. Můžeme pokračovat v práci!*

Stále víc hodin trávil pod hladinou a vyplouval, aby zůstával o samotě nebo občas pobyl se Šekelem, který byl s přibývajícími dny stále skoupější na slovo.

Tanner se sblížil s Hedrigallem. Hedrigall se kupodivu stal mluvčím těch, kdo se stavěli proti plavbě na sever a proti mlčení Milenců. Avšak Tanner věděl, že Hedrigallova oddanost Ostrovodám je stejně silná jako ta jeho, že na jeho znepokojení není nic falešného. Hedrigall byl inteligentním a obezřetným kritikem, který se neposmíval Tannerově loajalitě jako něčemu slepému či nesmyslnému, který chápal důvěru, již Tanner vkládal do Milenců, a který s plnou vážností přistupoval k Tannerovým obhajobám.

„Víš, že to jsou mí nadřízení, Tannere," říkal mu, „a víš, že moje takzvaná vlast ve mně neprobouzí žádný stesk. Zkurvenej Dreer Samher je mi úplně u prdele. Ale… tohle už přehnali, Tannere, tohle mlčení. Šlo to i tak, Tannere. Tohle všechno jsme si mohli odpustit. Měli nám říct, co se děje. Teď ztrácejí naši důvěru; ztrácejí svou tvář. A probohy, kamaráde, právě na ni jsou odkázáni. Jsou jenom dva, Krúm ví, kolik tisíc je nás ostatních. Tohle není pro Ostrovody dobré."

Tyto postoje přiváděly Tannera do rozpaků.

Nejspokojenější byl pod vodou. Podvodní život zóny pokračoval jako obvykle: hejna ryb, Parchant Jan, v kůži a kovu navlečení potápěči na konci kotevních lan, chvějící se rybáci z Koupáku, raci,

stíny ponorek podobné malým velrybám mimo hranice města. Zanořená základna *Durrhy*, z níž vyčnívají pilíře. On sám, jak plave od jedné práce ke druhé, jak pohyby úst sděluje pokyny a rady svým kolegům, Přijímá úkoly a rozdává je.

Ale nic nebylo jako dřív; všechno bylo úplně jinak. Protože na okrajích veškeré této banální aktivity, rámujíce soustavu kýlů a lodních den jako vrcholy pentagramu, se do hlubin prudce svažovalo pět mohutných řetězů, na jejichž konci byl v hloubce několika mil uvázán avank.

Tannerovy dny byly pernější než předtím. Celou dobu plaval, jen aby s Armadou neztratil krok. Často se musel chytat vyčnívajících tyčí a korýši pokrytých trámů, aby se nechal táhnout. Na konci dne kdy se vydrápal z vody a vrátil se do svého příbytku, býval zcela vyčerpaný.

Mysl mu stále častěji zastíraly myšlenky na Nový Krobuzon. Přemýšlel, zda vzkaz, který předal, našel adresáta. Doufal, že ano, velmi pevně. Nedokázal si představit bývalý domov zničený válkou.

Teplota nekolísala. Každý den byl lepkavý a vybělený světlem. Když se objevila mračna, byla naducaná, bouřlivá a elyktrizující.

Milenci, anofel Aum, Uther Dúl a záhadný spolek dalších se stáhli do *Velké Východní*, aby pracovali na novém tajném projektu. Širší okruh vědců byl rozpuštěn, a badatelé se nyní zdrceně a sklíčeně potulovali po městě.

Bellisin úkol byl splněn. Během pracovní doby se, protože neměla jiné přátele, začala znovu opatrně bavit s Johannem. I on byl zapuzen, stejně jako ona. Avank byl polapen – jeho poslání skončilo.

Johannes byl před ní pořád ostražitý. Procházeli se po houpajících se armadských ulicích, zastavovali se v kavárnách a na zahrádkách, kde si kolem nich hrály pirátské děti. Oba i nadále pobírali plat a mohli vést pohodlný život, avšak hodiny se jim zdály dlouhé, bez cíle. Nečekalo je nic než další dny a Johannes se durdil. Cítil se zrazený.

Poprvé, pokud si Bellis dokázala vzpomenout, se začal pravidelně zmiňovat o Novém Krobuzonu.

„Jaký měsíc je doma?“ zeptal se.

„Vzrušec,“ opáčila Bellis a v duchu si vyhubovala za to, že nepředstírala, jak nad tím uvažuje.

„Zima skončila,“ poznamenal. „Tam, v Novém Krobuzonu.“ Pokynul k západu. „Je jaro,“ dodal potichu.

Jaro. *A já jsem tady*, pomyslela si Bellis, *mně zimu ukradli*. Vzpomněla si na plavbu po řece do Železné zátoky.

„Domníváte se, že už vědí, že jsme nedorazili?“ otázal se tiše.

„Nova Esperium to vědět bude," odpověděla Bellis. „Nebo si aspoň myslí, že nás něco krutě zdrželo. Pak si počkají na další novokrobuzonský korább, který připluje pravděpodobně za dalších šest měsíců, aby mohli informovat město. Doma se to tedy s jistotou dozvědí až za pěkně dlouho."

Seděli a popíjeli řídkou armadskou kávu.

„Rád bych věděl, co se tam děje," řekl nakonec Johannes.

Mnoho si toho nepověděli, ale vzduch byl nabitý jejich tichem.

Zrychluje se to, pomyslela si Bellis v duchu, aniž své myšlence zcela rozuměla. O Novém Krobuzonu neuvažovala tak, jak o něm nejspíš uvažoval Johannes: když si jej představovala, zůstával jakoby pod skleněným víkem, vůbec se nehýbal. Neuvažovala o něm *teď*. Možná se toho bála.

Toho, co se mohlo stát, jaké války se mohly odehrávat na březích Marastu a Dehtu, si byla vědoma takřka sama. Ohromovalo ji vědomí, že pokud bylo město zachráněno, bylo to její zásluhou. Nebo že třeba zachráněno nebylo.

Ta nejistota, napadlo ji, *to mlčení, ta možnost, k čemu mohlo dojít, co se může právě odehrávat… by mě měly zdrtit.* Ale nebylo tomu tak. Naopak měla pocit, jako by vyčkávala.

Večer strávila s Utherem Dúlem.

Někdy v noci se mohli jít napít ve třech. Nebo se mohli procházet městem, jen tak nazdařbůh, nebo se mohli vrátit k němu domů, nebo k ní.

Nikdy se jí nedotkl. Bellis jeho mlčenlivost vyčerpávala. Celé minuty nepromluvil, a pak se pouštěl do líčení jakéhosi myticky znějícího příběhu v reakci na nějaké neurčité tvrzení nebo otázku. Tehdy si ji podmaňoval svým nádherným hlasem a Bellis až do konce vyprávění zapomínala na svou nespokojenost.

Z doby, kterou s ní trávil, bezesporu něco čerpal, ale Bellis si pořád nebyla jista, co to je. Už jí nenaháněl hrůzu, ani navzdory tomu, že si nadále uchovávala svá tajemství. Navzdory všem jeho vražedným dovednostem a oslnivosti v odvětvích obskurní teologie a vědy měla dojem, že v něm spatřuje člověka bezmocnějšího a zmatenějšího, než je ona sama, člověka vykořeněného ze všech společenstev, nejistého si normami a interakcí s ostatními, ukrytého za štít odtažitého sebeovládání. Proto se v jeho přítomnosti cítila v bezpečí.

Byla k němu mocně přitahována. Chtěla ho: jeho moc a zarputilou sebekontrolu, nádherný hlas. Chladnou inteligenci, zřejmý fakt, že o ni stojí. Věděla, že kdyby mezi nimi k něčemu došlo, dokáže se opanovat

víc než on, a nejen proto, že je starší než on. Nechtěla s ním koketovat, ale projevila dostatek dynamiky, aby to poznal.

Ale nikdy se jí nedotkl. To ji uvádělo do rozpaků.

Nedávalo to skoro žádný smysl. Svým chováním jasně vyjadřoval potlačovanou, neschopnou touhu, ale projevoval jím i cosi jiného. Utherovo vystupování jí připomínalo chymickou sloučeninu, u níž dokázala okamžitě určit většinu složek. Měl v sobě však i jakýsi záhadný prvek, který jí nedával smysl, který pozměňoval vše, co ho vytvářelo. A když Bellis zalil ruměnec chtíče nebo pocit opuštěnosti, kterou s Dúlem cítila, držela se zpátky, popletená jeho tajemstvím, třebaže by se za jiných okolností stala hybatelem věcí. Nebyla si jistá, zda by jí její návrhy oplatil. A odmítnutí riskovat nechtěla.

Touha po sexu s ním na ni působila skoro nevázaně – vedle tělesné přitažlivosti, kterou k němu cítila, hořela rovněž touhou přijít na kloub ostatním věcem. *Čemu se věnuje?* uvažovala pořád dokola.

Už řadu dní nevěděla nic o Silasu Fenkovi.

Prsty na nohou se dotýká studené, stopu široké hlavně vyčnívající ze starodávného dělového člunu, očima se rozhlíží z vyššího místa, než je hlavní stěžeň Velké Východní, *bez hnutí se dívá a šplouchání vln o boky člunů v něm vzbuzuje dojem, jako by padal.*

S každým uplynuvším dnem je silnější. Mocnější, má pod kontrolou více sebe i své okolí, je přesnější v intrikách.

Jeho polibky jsou malátnější.

Muž svírá v ruce sošku a konečky prstů hladí záhyb tkáně na ploutvi. Ústa má pořád zakrvácená a slaná od posledního hlubokého polibku.

Pohybuje se po městě nemožným způsobem, který mu soška dopřála. Prostor a fyzikální síly před ním rozplétají své předivo, když se jeho ústa a jazyk tetelí studeným slaným dotykem kamene. Udělá krok a nikým nepozorován překročí vodu mezi loďmi, opět vykročí a skryje se ve stínu gardistovy boty.

Sem a tam a zase zpátky. Putuje po městě, sleduje neurčité zvěsti a informace, kterým vdechl život. Pozoruje, jak se jeho vlastní vliv šíří jako antibiotikum v nemocné tkáni.

Všechno je to pravda. Všechno, co říká, je pravda. Rozkoly, které zanechává v brázdě šepotu, letáků a papíru, jsou správnou reakcí.

Vklouzne pod vodu. Moře se před ním otevírá a on se snáší kolem obrovských článků řetězu k nepředstavitelnému tažnému zvířeti, které napíná končetiny v těch největších hlubinách. Když se potřebuje nadechnout, přitáhne si ke rtům sošku, onu drobnou schoulenou pitvornost žhnoucí v nočním moři slabým biotickým světlem, ono

zubaté oskulum, vyvrhovací otvor temnoty, s doširoka otevřeným a posměšně se rozhlížejícím černočerným okem, a spojuje se s ní v hlubokém polibku, vnímá její komíhavý jazyk s odporem, který nikdy nedokáže zapudit.

A soška do něho vdechuje vzduch.

Nebo opět ohýbá prostor a umožňuje mu zvednout bradu – byť je tak hluboko –, aby tváří prorazil hladinu a naplnil si plíce.

Muž se pohybuje vodou, aniž by jeho končetiny měnily polohu; hýbe se jen filigrán kdysi živé ploutve sošky, jako by ho poháněl právě on. Proplétá se mezi a kolem pěti gigantických řetězů, spouští se dolů, až ho vyděsí tma a chlad a ticho (i navzdory jeho síle a moci), a tak začne znovu stoupat, aby se prošel tajnými úseky města.

Má přístup do všech panství. Snadno a bez váhání vniká do všech vlajkových lodí, kromě jedné. Navštěvuje Velkou Východní *a* Theriantropa *v Panáčníku a* Slaného bůžka *v Tobě-tebe-ti a všechny ostatní – kromě* Uroku.

Z Brukolaka má strach. I když ho zaplavuje polibek sošky, setkání s upírem riskovat nechce. Měsíční loď mu zůstává nepřístupná – takový si dal slib, a tak jej i dodržuje.

Zkouší i další věci, které ho soška učí, když jí olizuje ústa. Umožňuje mu víc než jen pohyb a tajné vstupy.

Je pravda, co se říká o strašidelné čtvrti: je obydlena. Avšak bytosti přebývající ve starých lodích vidí, co dělá, a nesouží ho.

Soška ho chrání. Cítí se jako její milenec. Stará se o jeho bezpečí.

Kapitola třicátá čtvrtá

Od chvíle, kdy byla uloupena, *Durrha* vrtala mnoho týdnů a v ostrovodských skladištích se nahromadily velké zásoby ropy a nickamínku. Armada však byla hladová, palivo hltala skoro stejně nenasytně jako Nový Krobuzon.

Než měly Ostrovody *Durrhu,* armadská plavidla se pohybovala pouze díky pečlivému hospodaření s uloupenými zdroji. Se zásobami, které byly nyní k dispozici, se jejich požadavky zvýšily. Ropu zajišťovanou Ostrovodami nyní čerpaly i lodě spřízněné se Suchopádem a Koupákem.

Nickamínek byl mnohem vzácnější, a také se vyskytoval mnohem řidčeji. Ve střežených skladištích na *Velké Východní* těžká tekutina šplouchala v řadách nádob. Místnosti byly zabezpečené a uzemněné pečlivými geothaumaturgickými procesy, které měly rozptylovat veškeré nebezpečné emanace. Tímto materiálem byl poháněn stroj, který vysílal konejšivé impulzy do avankova mozku, a thaumaturgové a technici, kteří jej měli na starosti, střežili zásoby paliva ostřížím zrakem. Věděli přesně, kolik je ho potřeba.

Tanner se Šekelem a Angevínou si prohlíželi vzduch nad vychladlým jeřábem *Durrhy* a všimli si, že z něj nevycházejí žádné zplodiny.

Seděli spolu v pivním stanu na *Doberu,* mezi řadami tyčí podpírajícími plátěnou střechu. *Dober* by neunesl bytelnější konstrukce. Tvořilo ho vykuchané tělo modré velryby, z něhož byla částečně odstraněna horní část. Celá mršina byla zakonzervována nějakou dávno zapomenutou metodou. Byla naprosto tvrdá a neohebná, i když dno měla znepokojivě organické: pod nohama hostů

byly patrné pozůstatky cév a vnitřností, které svou kompaktní glazurou připomínaly sklo.

Tanner a Šekel tu byli častými návštěvníky. Pivní stan nebyl špatný. Seděli s očima upřenýma na strnulý velrybí ocas, který vyčníval z vody, jako by jím měl tvor každou chvíli udeřit do hladiny a odplout pryč. *Durrhu* měli přímo před sebou, zarámovanou zašpičatělými okraji velrybího ocasu. Obrovský ošklivý objekt se tiše pohupoval na vlnách.

Angevína mlčela. Šekel byl úslužný, staral se, aby měla plnou sklenici, tiše jí něco mumlal. Pořád byla otřesená. Po Tintinnabulově odjezdu se pro ni všechno změnilo, a pořád si na to ještě nezvykla.

(Tanner nepochyboval, že bude v pořádku. Rozhodně jí neměl za zlé, že se bude několik dní topit ve zmatku. Doufal jen, že bude v pořádku Šekel. Byl rád, že s ním chlapec tráví část svého času.)

Co si počnu? uvažovala Angevína. Neustále se starala, že se musí jít podívat, co si pro ni Tinnabul připravil… a pak si samozřejmě vzpomněla, že je pryč. Nedalo se říci, že by se jí po něm stýskalo. Byl k ní zdvořilý a přívětivý, ale neexistovala mezi nimi žádná důvěrnost. Byl její nadřízený a dával jí pokyny, které poslouchala.

Ale i to bylo přehnané tvrzení. Ve skutečnosti jejím šéfem nebyl. Jejím nadřízeným byly Ostrovody – Milenci. Výplatu pobírala z ostrovodských peněz, peněz panství, které jí v prvních dnech po jejím příjezdu určilo, aby sloužila tomu zvláštnímu svalnatému bělovlasému lovci. A z faktu, že přišla z lodě, která ji odvážela do otroctví, z města, kde ji přetvoření zbavilo veškerých práv, kde se z její práce stala povinnost, a uslyšela, že bude vyplácena jako každý jiný občan, se jí zatočila hlava. Tím si Ostrovody koupily její oddanost.

A po Tintinnabulovi se teď slehlo moře a ona si nebyla jistá, co udělá.

Jelikož byla hrdá na svou práci, jen nerada si musela znovu uvědomit, že dokud pracuje za peníze, není vůbec důležité, co dělá. Osm let její minulosti se odplavilo s Tintinnabulem a jeho lovci.

Bylo to jen zaměstnání, říkala si. *Ta se mění. Je čas posunout se někam jinam.*

„Kam plujeme?“ zeptala se Bellis Uthera Dúla.

Nakonec to přece jen vzdala a tuto otázku mu položila.

Jak očekávala, neodpověděl. Při jejích slovech vzhlédl, potom beze slov sklopil oči k zemi.

Byli v Krúmově parku, v noční tmě potřísněné barvami a pronikavou vůní květin. Někde poblíž pěl svou zesláblou píseň hybridní slavík.

Chci to vědět, Dúle, chtěla vykřiknout. *Drží se mě duchové a já chci vědět, jestli tam, kam plujeme, vane vítr, který je rozfouká. Chci vědět, kterým směrem se nejspíš stočí můj život. Kam plujeme?*

Nic z toho neřekla. Místo toho se procházeli.

V měsíčním světle se rýsovala pěšina. Nebyla udržovaná, vytvořily ji spíše kroky než něčí záměr. Vinula se po strmém svahu, nad nímž se tyčily křoviny a stromy prostoupené tu a tam pozůstatky staveb – zábradlí a schodišť, jejichž siluety byly pod povrchem zahrady vidět jako optické klamy.

Po stráni se vyšplhali na vyvýšenou plošinu obklopenou stromy, která kdysi byla palubou záďové nástavby. Z vršku bylo vidět na bouďákovské lodě, ozářené tradičními zelenobílými lucernami. Bellis a Uther Dúl stanuli ve tmě pod stromy. Pod nimi se poklidně pohyboval park.

„Kam plujeme?“ zeptala se Bellis znovu a znovu se rozhostilo dlouhé ticho, v němž bylo slyšet pouze zvuky městských lodí.

„Jednou jste mi vyprávěl o svém životě ve Vysokém Kromlechu,“ pokračovala váhavě. „Mluvil jste o době, kdy jste ho opustil. Co se tehdy stalo? Kam jste odešel? Co jste dělal?“

Dúl skoro bezmocně zavrtěl hlavou. Bellis po chvíli ukázala na pochvu, kde nosil meč. „Kde jste přišel k tomu meči? Co znamená jeho jméno?“

Dúl sněhobílou zbraň vytáhl. Podržel ji naplocho ve vzduchu a zadíval se na ni, pak vzhlédl k Bellis a opět pokýval hlavou. Vypadal potěšené.

„Je z větší části důvodem, proč mi tak důvěřují a bojí se mě: Možný meč.“ Pomalu s ním zatočil v přesném, ladném oblouku. „Jak jsem přišel k tomuto meči? Po dlouhém hledání… a obrovském, nesmírně náročném bádání. Všechno tam je, v Říšském kánonu. Veškeré informace, které byste mohla potřebovat, pokud víte, jak ho číst.“ Upíral na Bellis klidný pohled. „Práce, kterou jsem vykonal. Techniky, které jsem se naučil.

Duchohlavové svým příletem rozrazili svět. Energií svého přistání stvořili Polámanou zemi a způsobili více než fyzické škody.

Pohromu využili. Slyšela jste ten popěvek, že duchohlavové ’budou hledat příležitost třeba pod zemí?‘ Obvykle to znamená, že měli až zlověstné štěstí, že popadli za pačesy všechny příležitosti, které se jim naskytly, třeba i ty nejchabější.“ Na rtech se mu rozlil pomalý úsměv.

„Opravdu si myslíte, že by to stačilo, aby si udrželi kontrolu nad celým kontinentem?“ zeptal se. „Nad celým světem? Aby si pět set let udržovali absolutní nadvládu? Myslíte si, že by to dokázali, kdyby

hledali příležitosti? Bylo v tom mnohem víc. ’Hledat příležitost pod zemí‘ je vlastně dosti věrný popis toho, co duchohlavové opravdu dělali. Věnovali se mnohem přesnějším vědeckým metodám.

Dolování možností.“

Uther jako zpěvák odrecitoval: „’Zjizvili jsme tento mírný svět doly, nesmírně ho poranili, rozbili ho, zanechali jsme svou stopu v jeho nejodlehlejším kraji a teď se táhne tisíce mil jeho mořem. A to, co rozbijeme, můžeme přetvořit, a to, co selže, pořád může uspět. Nalezli jsme bohatá ložiska příležitostí a půjdeme kvůli nim i pod zem.‘

Mysleli to doslova,“ dodal. „Nešlo o žádné triumfální holedbání. Svět *zjizvili* a *rozbili*. A když tak činili, uvolnili síly, které byli schopni čerpat. Síly, které jim umožnily přetvářet okolí, selhávat i dosahovat úspěchu *zároveň* – protože dolovali možnosti. Takové kataklyzma, které roztříští svět, zkáza, kterou zanechá, otevírá bohatý důl potenciality.

A duchohlavové věděli, jak zacházet s promarněnými příležitostmi a dostat z nich to nejlepší, využít je ke stavbě světa. Na každý čin připadá nekonečné množství výsledků. Bezpočet trilionů je možný, spousta miliard přichází v úvahu, miliony lze považovat za pravděpodobné, několik připadá jako možné nám pozorovatelům – a jeden se uskuteční.

Ale duchohlavové věděli, jak se napojit na některé z těch, k nimž mohlo dojít. Jak jim dát život. Jak je využít, jak je vtlačit do reality, která svou vlastní existencí popřela tu jejich, která je *definovaná* tím, co se stalo, a popřením toho, co se nestalo. Když se pomocí strojů možností napojili na výsledky, kterým se nepodařilo prodrat do reality, zesílili je a uskutečnili.

Kdybych vyhodil minci, skoro určitě by dopadla na jednu nebo druhou stranu; je také možné, že by mohla dopadnout na hranu. Ale kdybych ji udělal součástí okruhu možností, proměnil bych ji v to, co by duchohlavové nazvali mince možných dopadů – Možná mince. A když *tu* vyhodím, věci se mají jinak.

Jako předtím dopadne nahoru buď lícem, nebo rubem nebo třeba hranou, a zůstane tak stejně přesvědčivě jako obvykle. To je faktická mince. A kolem ní, v různých úhlech pevnosti a trvání, v závislosti na tom, jak hodně přicházely v úvahu, jsou rozházené její *scoro*podoby – uskutečněné pravděpodobnosti. Podobné duchům. Některé jsou skoro tak silné jako faktický předobraz a ty se vytrácejí směrem k těm, které jsou patrné jen taktak. Leží tam, kde by byly dopadly, líce a ruby a přiměřený počet hran. Možnosti, vydolované a vytažené na světlo. Vytrácejí se podle toho, jak se posouvá pole možností.

Toto…“ opět ukázal na meč, když si všiml, že Bellis mu začíná rozumět, „… je meč možných úderů. Možný meč. Je to vodič velmi vzácného druhu energie. Tvoří uzel v obvodu, ve stroji možností. Toto…“ poplácal krabičku, kterou měl připevněnou u pasu, „… je zdroj energie: mechanický strojek. Tyto,“ dráty do jeho zbroje, „energii vedou. A meč obvod zakončuje. Když ho sevřu, stroj je kompletní.

Pokud je mechanismus v chodu, moje ruka a meč dolují možnosti. Na každý faktický výpad připadá tisíc možností, přízraků skoromečů a ty všechny udeří najednou.“

Dúl vrátil meč do pochvy a zadíval se do černé klenby korun.

„Některé z těch nejpravděpodobnějších jsou takřka skutečné. Některé jsou prchavější než fáta morgana a jejich schopnost seknout… je slabá. Ze všech pravděpodobností existuje bezpočet skoromečů, které všechny útočí najednou.

Nenašla byste bojové umění, které bych nestudoval. Umím zacházet s většinou zbraní, se kterými jsem se setkal, a umím bojovat i zcela beze zbraně. Ale většina lidí neví, že s tímto mečem jsem cvičil dvakrát. Zvládl jsem *dva* druhy techniky.

Tento strojek… Není plný. A nedá se ani znovu natáhnout – je v tom něco víc. Proto musím opatrně hospodařit s tolika vteřinami, kolik jich mám k dispozici. Když bojuji, zapínám Možný meč jen zřídkakdy. Většinou s ním zacházím jako s prostoduchou, čistě faktickou zbraní: čepelí tvrdou jako diamant s okraji ostřejšími, než je nabroušený kov. A oháním se s ním *přesně*. Každý výpad, který učiním, je přesný a skončí tam, kde chci, aby skončil. Právě v těchto dovednostech jsem se cvičil tak dlouho.“

Bellis v jeho hlase neslyšela ani náznak pýchy.

„Ale když se situace vyostří, když jsou velmi nepříznivé vyhlídky, když je třeba někoho ohromit nebo když se ocitnu v nebezpečí… potom na několik vteřin zapnu motorek. A v takové situaci je přesnost jediná věc, kterou si nemůžu dovolit.“

Odmlčel se, když poryv teplého větru rozechvěl stromy, které vydaly zvuk, jako by se po jeho slovech roztřásly.

„Kat ví, kam musí jeho meč dopadnout. S veškerou citlivostí svého umění míří na krk. Zužuje škálu možnosti. Kdyby měl použít Možný meč, v rámci jedné pídě od faktického tnutí by existovalo obrovské množství skorotnutí. Potíž je však v tomto: čím lepší kat je, tím přesnější je jeho úder, tím omezenější jsou možnosti a tím víc *vyplývá* Možný meč. Ale ovšem, kdybyste takovou zbraň vložili do rukou amatérovi, byla by mu stejně nebezpečná jako jakékoli oběti –

mezi možnosti, které se projeví, bude patřit sebepoškození, ztráta těžiště, upuštění zbraně a tak dále. Je zapotřebí najít střední cestu.

Když útočím prostoduchou zbraní, jsem kat. Ostří dopadne do prostoru, který určím, a nikam do strany. Tak jsem se naučil bojovat; kdybych takto používal Možný meč, hloupě bych plýtval energií. Když jsem ho konečně našel, po dlouhatánském hledání, musel jsem se tedy umění zacházet s mečem naučit znovu. Velmi odlišnému umění: dovednosti bez přesnosti.

Když bojujete s Možným mečem, nesmíte nikdy omezovat možnosti. Musím se chápat příležitostí, nic neplánovat – bít se srdcem, nikoli hlavou. Dělat náhlé pohyby, překvapovat sebe, jakož i protivníka. Musím být nevyzpytatelný, labilní a beztvarý. Aby každý úder mohl být tisícovkou jiných a každý z těchto skoromečů byl silný. Takto bojuji s Možným mečem. Jsem tedy dvěma bojovníky v jednom."

Když Dúlův nádherný hlas odezněl, Bellis začala opět vnímat zvuky okolního parku, teplé tmy a šramot hřadujícího ptactva.

„Vím všechno, co se ví o dolování možností," dodal. „Tak jsem se dozvěděl i o meči."

Uther Dúl rozvířil Bellisinu mysl. V Novém Krobuzonu, v době, kdy chodila s vědcem Izákem, sledovala jeho posedlosti a naučila se několik věcí.

Měl chaotické a kacířské sklony. Z řady jeho projektů nic nebylo. Sledovala ho, jak se honí za nápady. A během měsíců, které spolu strávili, si všimla, že myšlenka, k níž se vrací s největší zarputilostí, se týká výzkumu toho, co nazýval krizovou energií. Šlo o teoretickou fyziku a thaumaturgií závratné komplexnosti. Z Izákových frenetických, nedomrlých vysvětlení si však odnesla jeho přesvědčení, že pod reálností světa, ve vší jeho zdánlivé pevnosti, se nachází nestabilita, krize, která tlačí věci do změny z napětí, které v sobě mají.

Vždy jí to připadalo jako představa, která odpovídá jejím vlastním instinktům. Čerpala záhadné potěšení z vědomí, že věci, ať jsou jakékoliv, jsou neustále v krizi, vždy jsou nuceny stát se svým opakem. V dolování možností, které jí právě popsal Uther Dúl, spatřila zásadní podkopání krizové teorie. Izák jí kdysi řekl, že krize je zjevná v tendenci reality stávat se tím, čím není. Kdyby to, co *je*, a to, co *není*, mohlo koexistovat, samo napětí – krize v centru existence – by se muselo vyplýtvat. Kde se krizová energie v realitě stává tím, čím není, pokud to, co není, je přímo vedle toho, co je?

Není to nic než neurčitá, pluralistní skutečnost. Bellis se tato představa silně nezamlouvala. Dokonce jakýmsi prapodivným

způsobem cítila, jak ji nějaká zvláštní zbytková oddanost Izákovi tlačí k zamítnutí podobné teorie.

„Když jsem sem přišel," pokračoval Dúl, „byl jsem velmi unavený. Unavený z rozhodování. Chtěl jsem být *oddaný*. Chtěl jsem pobírat plat. Naučil jsem se a hledal a našel všechno, co jsem chtěl. Měl jsem svůj meč, měl jsem vědomosti, viděl jsem kus světa… chtěl jsem si odpočinout. Chtěl jsem se stát něčím nohsledem, žoldnéřem. Ale Milenci, když spatřili můj meč a knihy, které jsem si přivezl… byli okouzleni.

Zvláště Milenka.

Fascinovalo je, co jsem jim povídal. Co jsem se naučil.

Na několika místech na Bas-Lagu," pokračoval, „stroje možností pořád přetrvávají. Jsou různé a dělají různé věci. Mám je všechny nastudované.

Viděla jste jeden z nich: snadián, přístroj v mém pokoji. Používal se k odehrávání možností. V éteru bohatém na potencialitu mohl kdysi virtuos vehrát do skutečnosti určitá fakta a skorofakta – mohl si vybrat určité výsledky. Dnes je samozřejmě zcela zbytečný. Přístroj je starý a rozbitý – a navíc se stejně nenacházíme ve sloji možností.

Tento meč… vidíme jen jednu jeho stránku. Válečník, který ho kdysi používal, a lidé, které před tisícovkami let zabil, by zbraň, kterou nosím, nepoznali. Když vládli duchohlavové, používali možnosti v architektuře, v medicíně, v politice a umění a veškerých dalších oblastech. V Možných sonátách, kdy přízraky not mihotavě skomírají v ozvěnách nad faktickým notovým zápisem a kolem něj a mění se s každým vystoupením. Byl jsem uvnitř rozvalin Možné věže…" Pomalu zavrtěl hlavou. „To je podívaná, na kterou se nezapomíná.

Tyto znalosti používali v bojích, ve sportu a válce. V Zastřenostech naleznete pasáže, kde se popisuje bitka mezi Možnými zápasníky, kdy se v každém okamžiku objevuje a mizí neustále se měnící množství končetin, skorokončetina svírá skorokončetinu, která svírá skutečnost, která svírá zase možnost.

Toto všechno, celá metoda dolování, byla důsledkem příletu duchohlavů – detonace při jejich přistání. Z dolů možností začali čerpat trhlinou, kterou způsobili. Tato sloj," pravil a očima sklouzl k Bellis a zase pryč a zase k ní, „se nachází v ráně… v jizvě, kterou tu zanechali duchohlavové. Pokud legendy nelžou, otevírá se na opačném konci světa, na konci Prázdného oceánu.

To moře dosud nepřeplula žádná loď. Tamní vody… působí proti lodím. A komu by se tam chtělo? Pokud toto místo existuje, je tisíce

mil odsud. A kolují historky o tom, co v Polámané zemi žije: strašlivé zrůdy v úděsném prostředí. Světlohouby. Hrůzopsi. Motýli se strašlivými choutkami. I kdybychom *mohli,“* dodal s důraznou upřímností, „já bych se do Polámané země vůbec nepokoušel dojet.“

Upíral oči na Bellis, která pod jeho úchvatně modulovaným hlasem cítila rozechvělost. Polkla a snažila se soustředit. *Teď je to důležité,* říkala si v duchu. *Poslouchej, pochop to. Nevím proč, ale teď mi něco říká, sděluje mi…*

A pak –

probohy na nebesích, je možné, že já ne… Je to možné, že on, určitě, to jsem, to jsem ho špatně pochopila?

Myslí tím tohle?

Zaťala zuby a uvědomila si, že na něho hledí, a on na ni, oba mlčí a hledí do tmy.

Rozhodně, pomyslela si a zatočila se jí hlava, *která loď by dokázala přeplout oceán k Polámané zemi? Kdo by do Polámané země chtěl vůbec jet? Ta země za to nestojí. Je moc daleko, moc nebezpečná, i na tohle. I* na tohle. *Ale co mi to řekl, co říkali, jak to bylo…?*

„Zjizvili jsme tento svět, poranili jsme ho, zanechali jsme svou stopu ve vzdáleném kraji… a teď se táhne tisíce mil jeho mořem.“

V moři něco je. Nic, co by nám ublížilo, ne jako souš. Žádná monstra, žádné světlohouby nebo motýli, kteří by ohrozili hledače – hledače možností. A to, co je v moři, je mnohem blíž – Polámaná země má být na samém konci světa, ale písně duchohlavů tvrdí, že mořská jizva je dlouhá bezpočet mil. Směřuje ke středu světa. Směřuje k nám. Stále blíž.

Prázdný oceán dosud nepřeplula žádná loď… tomu věřím. Znám ty historky, jak proudy a vítr zahánějí příchozí pryč. Žádné lodě by ten oceán nepřepluly.

Ale co by mohlo zastavit avanka?

Proč mi to říká?

Máme namířeno právě tam, Uthere? Na druhou stranu moře? Na druhou stranu Prázdného oceánu, ke zbytkům té rány, té trhliny? Nerozbila se tam jen země – ale i moře. Tam, máme namířeno? Abychom dolovali možnosti v tom, co zbylo po tom velkém… kosmickém nárazu, Uthere?

To měl na mysli Brukolak, co, Uthere? Právě o tom mluvil.

Proč mi to říkáš? *Co jsem udělala? Co to děláš? Proč chceš, abych to věděla?*

Avank nás může odtáhnout na místo, kde se podíváme, co se stalo s ránou v moři. Proto byl přivolán. Proto byl najat Tintinnabulum a proto byla uloupena Durrha, *aby čerpala palivo, a proto jsme se vydali na ostrov a dovezli na Armadu Auma; a proto na tajném projektu Pracuješ i* ty, Dúle, *kvůli svému meči, kvůli svým znalostem v tomto oboru. K tomu to všechno směřuje. Proto byl přivolán avank. Dokáže překonat moře, kam by Armada bez něho nikdy nepronikla.*

Dokáže přeplout oceán.

Dokáže nás zavést k Jizvě.

Kapitola třicátá pátá

„Jak jsi mě, kurva, našla?“ Silas Fenek byl očividně vyveden z míry.

„Mluvíš, jako kdybych byla nějaká naivka,“ zašeptala Bellis. „To si myslíš, že jsi neviditelný? Myslíš si, že jsem neschopná?“

Přetvařovala se: vystopovat Fenka se jí podařilo především díky náhodě. Celé dny poslouchala, jestli se někdo zmíní o Simonu Fenčovi. Od rozhovoru s Dúlem své úsilí zdvojnásobila.

Nakonec ho nevysledovala ona, ale Carrianne. V reakci na Bellisiny ustavičné žádosti o pomoc jí Carrianne se svou obvyklou mazanou bodrostí řekla, že zaslechla, že byl tajemný pan Fenč spatřen v Pašakanu. Byla to hospoda v podpalubí *Jevgenije*, sto stop dlouhé šalupy v Tobě-tebe-ti.

Od výletu do gladského cirkusu se Bellis do panství krále Bedřicha často nevydávala. Do hlučných uliček zamířila se skrývaným rozechvěním.

Prošla ulicemi *Náhlého pochopení*, klipru se spoustou stěžňů, který tvořil část okraje Spratohřbetského přístavu a který spojoval Suchopád a Tobě-tebe-ti. Tato obrovská loď byla na Armadě jednou z mála, jež nepodléhala jednoznačně nadvládě toho či onoho panství. Hlavní část jejího trupu patřila Suchopádu, ale směrem k příďové nástavbě se odpovědnost a vliv mísily s Tobě-tebe-ti. Na ulicích se více povykovalo a panoval na nich větší nepořádek.

Bellis si razila cestu odpadky, mezi nimiž se divoké opice hašteřily s kočkami a psy, chátrajícími uličkami a dál do míst, která už nepochybně patřila k Tobě-tebe-ti.

Toto panství bylo z celé Armady nejméně udržované. Ze stavebních materiálů zde bylo nejpoužívanější dřevo a řada budov

práchnivěla nebo se na nich rozlévaly slané či vlhké skvrny. Nebyla to chudá oblast – bohatství tu bylo patrné na každém kroku, ve zlatě a stříbře a gagátech, které byly vidět okny některých domů, v pestrobarevném hedvábí a saténu, ve kterých chodili někteří obyvatelé, v kvalitě zboží, které se tu dalo sehnat. Ale na místě, kde je všechno na prodej, jisté zboží – jako například právo udržovat domy a ulice – nepředstavuje atraktivní koupi.

Poklidně se tu vedle sebe pohupovaly slumy a továrny a omšelá okázalost. Nakonec Bellis minula *Slaného bůžka*, Bedřichovu vlajkovou loď, a vstoupila do skřípajících, páchnoucích, nejasně osvětlených útrob *Jevgenije* a do Pašakanu.

Při její třetí návštěvě tam byl i Silas. Bellis popudilo nevrlé překvapení, s nímž na ni zareagoval.

„Tak budeš mě poslouchat?“ sykla na něho. „*Vím, kam plujeme.*“

Silas prudce vzhlédl a podíval se jí do očí.

Bellis se zničehonic nepříjemně zasmála. „To máš teď pocit déjá vu, Silasi?“ zeptala se. „U Drmola, já ti řeknu, že ano. Pochop, že mě tahle vazba netěší. Připadá mi, že to dělám se znepokojující pravidelností: řeknu ti, že *znám tajemství*, sdělím ti ho, abys ho mohl předat dál, abys ho mohl použít pro své plány, abys s ním něco *podnikl*. Vůbec mě to netěší. Tohle je, kurva, naposledy, rozumíš mi?“ Myslela to vážně, rozhodně. Ať už by se stalo cokoliv, se Silasem Fenkem takto už jednat nebude. Nebylo mezi nimi nic, dočista nic.

„Ale ať se mi to líbí, nebo ne,“ pokračovala, „nemám na vybranou. Potřebuju tvou pomoc. Musí se to rozkřiknout, aby o tom vědělo víc lidí, to je jediná možnost, jak se s tím dá něco dělat. A i když Bellis Chladnovínu nikdo neposlouchá, zdá se, že stále rostoucí skupina lidí je ochotna naslouchat buřiči Simonu Fenčovi.“

„Kam plujeme, Bellis?“ zeptal se Fenek.

Řekla mu to.

„Přemýšlel jsem, proč se tak bratříčkuješ s tím zatraceným pomatencem Dúlem. On *ví*, že ty to víš?“ Fenek vypadal ohromeně.

„Myslím, že ano,“ odpověděla. „Těžko říct. Bylo to, jako kdyby… Zjevně mi to říkat neměl. Ale možná ho to tak… strhlo, že tomu neodolal. Ale místo aby mi všechno vyzvonil, což by od něho nebylo loajální, řekl mi toho tak akorát.

Celou dobu jsem si myslela, že Milence, Auma a vědce na ta tajná jednání doprovází proto, že je jejich osobní strážce. Ale nebylo to tak – on je na tuhle oblast, na dolování možností, *expert*. Ví o tom všechno, díky tomu, jak kdysi bádal nad tím svým mečem.

Na tom teda pracují. Milenci se chtějí dostat k Jizvě; chtějí čerpat možnosti, Silasi.“ Její hlas i nadále zněl rezervovaně, i když se tak vůbec necítila. „Jak se to dělo za říše duchohlavů, chápeš to?“

„A proto ten avank,“ vydechl a Bellis přitakala.

„Proto. Je jen prostředkem k dosažení cíle. Když se Dúl dostal do města, Milenci museli být tím jeho mečem… uhranutí. Poslechli si jeho historky o Polámané zemi a Jizvě – všechna tajemství, co zná – a tehdy to nebylo nic než sen. Ale pak si vzpomněli na Tintinnabula a jeho družinu, které bylo možné povolat. Koneckonců je to ta největší trofej, která se dá ulovit.“ Z malého okénka se dívala na moře, které pomalu čeřil plující avank.

„A Milenci věděli o těch řetězech. Armada se pokusila avanka odchytit už kdysi. Bylo to hrozně dávno, a na tradice tady zvysoka kašlou. Ale když připlul Uther Dúl, bylo to jiné. Než se tady ocitl přivolat avanka by bylo… pitomé, úžasné, zbytečné gesto. Ale teď? Každý ví, že žádná loď nepřepluje Prázdný oceán. Ale do prdele jaká síla na Bas-Lagu by dokázala zastavit *avanka?* Zčistajasna mají způsob, jak se dostat k Jizvě, o které jim pověděl Dúl, a k tomu, co tu po sobě nechali duchohlavové.“

Rozsah projektu jim vyrážel dech. Když si uvědomili veškeré utrpení, peníze a strašlivé úsilí, které Milenci vynaložili, aby získali avanka, když si uvědomili, že jde jen o první část jejich plánu, zůstali nevěřícně hledět.

„Tohle všechno,“ hlesl Silas a Bellis přikývla.

„Všechno,“ potvrdila. „Plošina, *Terpsichorie*, Johannes, ostrov anofelů, řetězy, fulmeni, ten zasraný avank… všechno. O to tady jde.“

„Neomezená moc.“ Silas tu větu vyslovil, jako by byla špinavá. „Myslel jsem si, že avank má něco společného s pirátstvím. Jako by to i naznačovali: že se z nich, do Drmola, stanou mnohem výkonnější zloději! To by aspoň dávalo jakýsi smysl. Ale tohle…“ zatvářil se nevěřícně. „Na Milencích poznáš, že sem byli dovlečeni; žádný opravdický pirát by se nepouštěl do takového bláznovství.“

„Jsou nebezpeční,“ podotkla Bellis prostě. „Jsou to fanatici. Nemám ponětí, jestli fakt můžeme přeplout Prázdný oceán, ale do chrchle!, já to nechci ani zjišťovat. Já… já jsem je slyšela, Silasi, když jsou o samotě.“ Pronikavě se na ni zadíval, ale nezeptal se jí jak. „Vím, jací jsou. Nedopustím, aby mě takoví lidi – takoví blouznivci, bozi stůjte při nás –, hnali na druhý konec světa, na místo, které nemusí ani existovat a které, jestli existuje, bude tou nejvražednější oblasti na Bas-Lagu. Vzdalovali bychom se čím dál víc od Nového Krobuzonu. A já jsem se pořád nevzdala myšlenky, že se tam vrátím.“

Bellis si uvědomila, jak se při pomyšlení, že by svůj domov měla nechat tak daleko za sebou, celá třese.

A kdyby měli Uther a ostatní pravdu? Kdyby plavbu přežili?

Spousta možností. Při této myšlence jí ztuhla krev v žilách. Připadala jí naprosto hrozivá, existenciálně ničivá. Vyvolala v ní pocit tak naprosté nahodilosti, že ji zaplavilo pohoršení a hrůza.

Jako nějaké napajedlo ve stepi, uvažovala nezřetelně, *kde slabí a silní a dravci společně pijí v jakémsi příměří: gazela, divok, mafadet, lev. Všechny možnosti jsou seřazené v kurevském souladu a vítěz, ten nejsilnější,* ten faktický, *ten reálný, nechává ostatní, kteří neuspěli, žít nechává je všechny žít. Pacifista a patetik.*

„Proto o tom nemluví," řekla. „Vědí, že lidi by to nestrpěli."

„Bojí se," zamumlal Silas.

„Milenci jsou silní," poznamenala Bellis, „ale nemohli by se postavit všem ostatním panstvím. A navíc by se nemohli postavit svým vlastním lidem."

„Povstání," vydechl Silas a Bellis se kysele usmála.

„*Vzpoura,*" vydechla. „Bojí se vzpoury. A proto potřebujeme Simona Fenče."

Silas pomalu přikývl; potom nastalo dlouhé ticho.

„Musí to dát lidem na vědomí," dodal nakonec. „Letáky, dohady a tak dál. To umí nejlíp; můžu se postarat, aby to udělal."

„Promiň, Bellis," ozval se Silas, když vstala a měla se k odchodu. „Nechovám se jako kdovíjak skvělý kamarád. Jsem tak… Je tu neklidná a složitá situace. Když jsem tě uviděl, zachoval jsem se jako hulvát a za to se omlouvám."

Když se na něho dívala, cítila antipatie – stejně jako, paradoxně, poslední slabé záchvěvy toho, co byla kdysi láska. Jako cár vzpomínek.

„Silasi," řekla a ledově se usmála, „nic si nedlužíme. A nejsme kamarádi. Máme však společný zájem na nezdaru Milenců. Ale já je nezastavím, a je dost možné, že tobě by se to třeba mohlo podařit. Očekávám, že se o to pokusíš a povíš mi, co se děje, a to je tak všechno. To je veškerá komunikace, kterou od tebe očekávám. Nechci, abys se se mnou stýkal jako s *kamarádkou.*"

Silas Fenek zůstal v Pašakanu ještě dlouho poté, co Bellis odešla. Pročítal si nějaké rozmazané letáky a noviny, díval se, jak se smráká. Dny teď byly výrazně delší a on myslel na léto v Novém Krobuzonu.

Čekal ještě dlouhou dobu: sem směřovali lidé, kteří byli dostatečně odhodláni vypátrat ho. Ale pil a četl si o samotě. Když

odcházel, zvědavě se na něho zadívala jen jedna žena v roztrhaných hadrech – to byla veškerá pozornost, které se mu tady dostalo.

Fenek se různými oklikami a bočními uličkami Tobě-tebe-ti proplétal domů, k umaštěnému železnému korábu jménem *Dřina.* Plavila se v klidné části města a vedle ní se tyčila obrovská stará tovární loď – armadský útulek.

Čekal doma v jednom z těžko popsatelných betonových bloků postavených u komína *Dřiny,* přímo ve stínu útulku. V jedenáct se ozvalo zaklepání na dveře: přišla jeho spojka. Poprvé za několik dnů se mohli bavit o něčem vážném a důležitém. Fenek pomalu došel otevřít; jeho chůze, výrazy, chování se sotva patrně proměňovaly.

Když otevíral dveře, byl z něho Simon Fenč.

Na prahu se nervózně rozhlížel rozložitý, stárnoucí kaktusík.

„Hedrigalle," pravil Fenek potichu hlasem, který nepatřil tak úplně jemu. „Už na tebe čekám. Musíme si promluvit."

V nepravidelném a nezřetelném komplexu měsíční lodi Urok se konala schůzka upírů.

Brukolak svolal na tajnou poradu své odmrtvé poručíky, svůj sbor. Zatímco se světlo přelévalo z ponurého šera do noci, snášeli se na měsíční loď lehce a neslyšně jako listí.

Všichni obyvatelé Suchopádu věděli, že jejich upíři je neustále sledují. Nenosili uniformy; jejich totožnosti nebyly známé.

Bacil, který způsoboval fotofobní hemofágii – upírský kmen –, byl nevypočitatelný a slabý; přenášel se pouze slinami a rychle ztrácel původní vlastnosti a rozkládal se. Pouze když upírova oběť nezemřela a když bylo kousnutí přímé, ústy na kůži, a do krevního řečiště oběti vnikly sliny odmrtvého, existovala určitá malá šance, že přeživší bude nakažen. A pokud přežil horečky a delirium, jedné noci poté, co zemřel a nabyl nové podoby jako odmrtvý, probouzel se s neukojitelným hladem, s proměněným tělem, několikrát silnější a rychlejší. Tělem, které nestárne a je schopno přežít většinu zranění. Které nemůže snést sluneční paprsky.

Brukolak si jednotlivé členy svého sboru vybral velmi pečlivě. Krevní daň byla před požitím slita do nádoby, aby nedošlo k nechtěné infekci. Přímo pil Brukolak pouze ze svých nejspolehlivějších sloužících, svých nejbližších příznivců, kterým poskytl čest mít naději na odúmrtí.

Samozřejmě že v minulosti občas došlo ke zradě. Obrátili se proti němu jeho vyvolení, opojení mocí. Docházelo k nepovoleným infekcím a k útokům na jeho odživot. Brukolak všechny pokusy s těžkým srdcem a bez námahy zhatil.

Teď ho několik desítek jeho poručíků obklopovalo ve velké síni na *Uroku*. Zbavil je nutnosti skrývat se, dovolil jim, aby poživačně natahovali hadí jazyky a zálibně ochutnávali vzduch. Muži a ženy a androgynní mládež.

Vpředu, skoro hned vedle Brukolaka, stála rozedraná žena, která sledovala Fenka v Pašakanu. Všichni upíři upírali na svého pána velké oči schopné vidět i ve tmě.

Po velmi dlouhém mlčení Brukolak promluvil. Hovořil tiše. Kdyby v místnosti byli lidé, neslyšeli by ho.

„Můj klane," řekl, „víš, proč tu jsme. Sdělil jsem vám všem, kam máme namířeno, kam nás chtějí odvléct Milenci. Náš odpor vůči jejich úmyslům není žádným tajemstvím. Jsme však v menšině; nikdo nám nedůvěřuje; nedokázali bychom pro svou věc zmobilizovat město. Nemůžeme účelně promluvit; máme svázané ruce.

Nicméně situace se snad mění. Milenci spoléhají na rychlost, takže až bude jejich cíl zřejmý, bude už příliš pozdě na to, aby se s ním mohlo nesouhlasit. A doufají, že pak lidé už ochotně přistoupí na svůj únos." Brukolak si odfrkl a zakomíhal ve vzduchu velkým jazykem.

„*Teď* se zdá, že se všechno rozkřikne. Dnes večer jsme zaslechli úžasný rozhovor. *Simon Fenč* ví, kam plujeme." Kývl na ženu v hadrech. „Dúlova krobuzonská coura zjistila, co se děje, a řekla to panu Fenčovi – či Fenkovi nebo jak si vlastně říká. Víme, kde bydlí, že ano?" Žena přikývla.

„Fenč má v plánu vydat jeden ze svých buřičských letáků. Pokusili bychom se zakročit, abychom mu pomohli, ale operuje samostatně, a kdyby zjistil, že jsme ho identifikovali, vyhýbal by se nám a zmizel by. Nechceme proto riskovat, že mu zkřížíme plány. Můžeme jen doufat," zdůraznil Brukolak, „že je schopný to zvládnout brzy a že vyvolá v Ostrovodách krizi. A koneckonců jsme ještě nedopluli do Prázdného oceánu.

Ale." Nechal toto slovo zaznít ledově a tvrdě a jeho důstojníci byli celí bez sebe.

„Ale musíme se pustit do příprav pro případ, že Fenč neuspěje. Můj klane…" Zatímco hrdelním šepotem pronášel slova, ochutnal okolní vzduch. „Můj klane, toto nebude boj, v němž prohrajeme. Doufáme, že Fenč uspěje. Avšak v opačném případě musíme být připraveni spustit náhradní plán.

Jestli bude potřeba, obsadím tohle zatracené město za použití násilí."

A jeho odmrtvý sbor souhlasně zasyčel a zašeptal.

Kapitola třicátá šestá

Na sever, pomalu a neúprosně. Byli taženi pořád dál, ze dnů se stávaly týdny. Město čekalo. Nikdo nevěděl, co se stane, ale nebylo možné, aby tento plynulý postup pokračoval bez nehody. Armadu zasáhla nervozita.

Bellis čekala na zmínku o Fenčově letáku. Byla trpělivá, představovala si ho v útrobách města, ukrytého na nějaké lodi, jak shromažďuje informace, usměrňuje své informátory.

Někdy v noci, vábena rozpačitou fascinací a sama sebou vyděšena, vydávala se do podpalubí *Velké Východní* a choulila se v místnůstce pod příbytkem Milenců. V jejich hašteření a udýchaném milování slyšela nové napětí.

„Brzy," slyšela, jak hlesla Milenka a „Kurva, ano, brzy," kňučivou odpověď.

Bellis už dokázala vnímat rozdíly mezi jejich slabými výkřiky. Milenka jí připadala vášnivější, cílevědomější. Právě ona se zdála netrpělivá, hladová po dokončení díla, z jejích úst vycházelo *brzy* častěji; ona projektem žila více. Její milenec žil více jí. Lísal se k ní a souhlasně opakoval její slova.

Čas se vlekl. Bellis byla čím dál zklamanější chováním Uthera Dúla.

Cestou na sever město rychle opustilo oblast bouřek a horka a vniklo do mírnějšího pásma, teplého a větrného jako novokrobuzonské léto.

Pět dnů poté, co se Bellis setkala se Silasem v Pašakanu, došlo nad armadskými palubami, ve vzducholodi *Arogance,* k velkému pozdvižení.

Zatímco Bellis a Uther Dúl stáli na *Velké Východní* a dívali se přes okraj Krúmova parku, Hedrigall s dalšími vzduchoplavci pracoval poblíž silných lan, poutajících *Aroganci* k zádi lodi.

„Padá pošta," zařval někdo a pracovní četa bleskově vyklidila okolí provazu, podél něhož sletěl těžký vak a s žuchnutím přistál na kusech hadrů.

Hedrigall se jal pytel otevírat a Bellis při jeho rutinních pohybech začala odvracet hlavu. Když však kaktusík rozbalil papír, jeho chování se tak prudce změnilo, že trhla hlavou. Hedrigall se k Bellis a Dúlovi rozběhl s tak úchvatnou rychlostí, že měla na zlomek vteřiny dojem, že je napadne. Když se jeho mohutné, svalnaté tělo řítilo po deskách paluby, strnula.

Hedrigall jim nehybnou rukou podal vzkaz od hlídky na vzducholodi.

„Válečné lodě," řekl Dúlovi. „Obrněnci. Novokrobuzonská flotila. Třicet pět mil odsud, blíží se. Budou tu do dvou hodin." Odmlčel se, neslyšně pohyboval zelenými rty, až promluvil hlasem, kterým vyjadřoval naprostou nevěřícnost.

„Zaútočí na nás."

Armaďané byli zpočátku ohromeni, dostávali rozkazy a nevěřili vlastním uším. Ve všech panstvích, na každé vlajkové lodi se shromáždily početné zástupy mužů a žen, potěžkávaly zbraně a nevrle a zmateně se soukaly do kusů zbroje.

„Ale vždyť to vůbec nedává smysl, Dúle," namítala jedna žena na *Velké Východní*. „Od Nového Krobuzonu jsme skoro *čtyři tisíce mil*. Proč by se plavili tak daleko? A jak to, že nauskopisti nic nespatřili? Měli si toho všimnout hned včera. A stejně, jak nás můžou Krobuzoňané vůbec vypátrat…?"

Dúl ji přerušil. Zařval tak hlasitě, že všichni lidé na doslech jeho hlasu vyděšeně zmlkli.

„Neptáme se jak," zahřímal. *„Neptáme se proč. Na to bude dost času po řeži. Teď máme jen čas, abychom se bili, jako psi, jako rozlícení žraloci. Budeme se bít, nebo naše město zanikne."*

Dúl umlčel veškeré námitky. Lidé zaťali zuby a připravovali se na bitvu. A ve všech hlavách se opakovala otázka *Jak to dokázali?*, a byla odbývána a odsouvána na později.

Pět městských válečných lodí zamířilo několik mil na západ a vytvořilo mezi Armádou a blížícím se loďstvem oblou stěnu.

Kolem nich a mezi nimi pluly menší armadské obrněné čluny, nízká plavidla obitá šedou dělovinou, bez oken, naježená krátkými

děly. Přidávaly se k nim pirátské lodě, které kotvily v přístavech. Posádky zatínaly zuby a snažily se nezamýšlet se nad svou sebevražednou odvahou – jejich zbraně a zbroj stačily k porážce obchodních korábů nikoli dělových člunů. Uvědomovaly si, že jen málokdo se vrátí domů.

Mezi panstvími se setřely všechny rozdíly. Bok po boku se řadily, zásobovaly a vyzbrojovaly posádky věrné jednotlivým vládcům.

Hlídky na *Aroganci* sesílaly další zprávy podle toho, jak v dáli zřetelněji rozeznávaly novokrobuzonské lodě. Uther Dúl je předčítal Milencům.

„Musí tady být kvůli té zkurvené plošině," poznamenal potichu, aby ho slyšeli jen oni dva. „Ať už je to jak chce, mají víc zbraní. My máme víc lodí, ale polovina jsou jen dřevěné pirátské koráby. Oni mají sedm válečných lodí a mnohem víc průzkumných člunů než my. Museli vyslat skoro polovinu své námořní flotily."

Tanner Vak a rybáci z Koupáku; Parchant Jan, raci; ponorky zahalené ve stínech. Armadské podmořské vojsko se vznášelo, čekalo, zatímco se od něj pomalu vzdalovaly obrovské řetězy. Armada plula pořád dál. Avank značně zpomalil, aby se vojáci mohli po bitvě vrátit do města.

Kousek opodál, na jednom ze zanořených vorů, se v důvěrné poradě choulila skupinka raků. Kouzelníci, přivolávající svá zvířata.

Když se Tanner postavil parybě, bezmyšlenkovitě se vrhl do vody. Neměl čas hloubat nad strachem. Teď však zbývala ještě skoro hodina, než mu nový domov přijedou zničit válečné lodě ze staré vlasti. Cílevědomost a inteligence, které řídily jejich lodní šrouby, byly mnohem děsivější než idiotská zášť v očích paryby.

Minuty se líně vlekly. Tanner myslel na Šekela, který byl doma, kde mu poručil zůstat. Čeká s Angevínou: oba bezpochyby vyzbrojí garda, která setrvala na Armadě. *Ale vždyť mu není ještě ani šestnáct*, pomyslel si Tanner zoufale. Silně toužil být teď doma s nimi, se Šekelem a jeho paní. Potěžkal svou mohutnou harpunu a pomyslel na bitvu, která je čeká, a najednou se strachy pomočil. Moč ho na okamžik zahřála a pak se rozplynula v proudění vody.

Všude, na celé Armadě a všech volně se plavících lodích, které se připravovaly k obraně města, bylo vidět zbraně.

Otevíraly se městské zbrojnice a muniční sklady, vytahovalo se, oprašovalo a čistilo vojenské vybavení staré tisíce let a náležející stovkám různých kultur: děla, harpuny a křesadlovky; meče a

samostříly a luky a sečné kuše; a ještě obskurnější zbraně: žihadlovky, baan, jarrikly.

Nad střechy a ráhnoví pozvolna stoupaly vzducholodě všech velikostí, podobné uvolněným stavebním dílům. Nad západním obzorem byl vidět kouř z krobuzonských motorů.

Na palubě *Velké Východní* se hemžily davy důstojníků, kapitánů, poručíků a vládců všech panství, kteří se tlačili, aby si vyslechli pokyny Uthera Dúla, tentokrát ve funkci vojáka. Bellis stála bez hnutí opodál, aniž si jí kdokoli všiml, a poslouchala.

„Dělových člunů mají víc než my," říkal stroze, „ale rozhlédněte se dokola." Ukázal na záplavu parníků a vlečných člunů, které ještě donedávna celé dny táhly Armadu přes oceán a nyní ji volně a bezcílně obeplouvaly. „Řekněte posádkám těch lodí, aby je, u všech bohů, přeměnily na dělové čluny.

Poslali jsme varování Brukolakovi a jeho sboru: budou informováni hned, jak se probudí. Pošlete několik rychlých člunů nebo vzducholodí na okraj Suchopádu, aby tam na ně počkaly.

Nevíme, jakou mají Krobuzoňané sílu pod hladinou," pokračoval Dúl. „Ponorkáři, budete muset zvážit, kdy zaútočit. Nebudou mít ale vzducholodě. V těch spočívá naše skutečná síla."

Ukázal na *Trojzubec*, který se pohupoval nad zádí *Velké Východní*. Právě na něj nakládali střelný prach a vypasené bomby. „Pošlete je do první linie. Nedržte se zpátky.

A poslouchejte – soustřeďte se na válečné lodě. Obrněnci a průzkumné čluny nás poničí, ale jejich palebné síle můžeme odolat. Válečné lodě… by mohly poslat ke dnu celé město." Palubou se přelila vlna hrůzy. „Vezou taky zásoby paliva: závisí na nich, jestli se krobuzonská flotila vrátí domů."

Bellis zkoprněla, když si uvědomila, co se děje. Myšlenky se jí protočily jako rozbitý převod. Nevěnovala pozornost zbytku Dúlových pokynů a opakovala si stále stejný myšlenkový pochod. *Loď z* domova, *loď z* domova…

S náhlou, horečnatou dychtivostí upřela oči na slabou šmouhu dýmu na západě. *Jak se k nim dostanu?* pomyslela si nevěřícně, triumfálně a omráčeně.

Krobuzonské lodě konečně dopluly dostatečně blízko na to, aby byly vidět: dlouhá řada čoudícího černého kovu.

„Vytahují vlajky," zvolal Hedrigall z nástavby na zádi *Velké Východní*. Díval se obrovským nepřenosným lodním dalekohledem. „Posílají zprávu, než se připraví a dostanou blíž. Podívejte: jméno jejich vlajkové lodi a…" Zaváhal. „Chtějí s námi *jednat?*"

Dúl se oblékl do bitvy. Šedou zbroj měl posetou řemínky a pouzdry s křesadlovkami – na každém boku, každém rameni, každém stehně, uprostřed hrudi. Kolem celého těla mu vyčnívaly rukojeti dýk a vrhací nože. Bellis si se zamrazením všimla, že vypadá stejně, jako když přišel na palubu *Terpsichorie.*

Nezáleželo jí na tom: ztratila zájem. V bolestném rozrušení se zadívala na krobuzonské lodě.

Dúl uchopil dalekohled.

„'Kapitán Princip Čekasan z *Ranního chodce,*'" četl pomalu a pomalu také zavrtěl hlavou, když si prohlížel vlajky. „'Žádáme o jednání ve věci novokrobuzonských zajatců.'"

Bellis se na vteřinu zatmělo před očima, když ji napadlo, že se to týká jí. Ale s tváří ještě zkřivenou užaslou radostí si uvědomila, jak absurdní je to domněnka *(a cosi hluboko v hlavě čekalo, až jí sdělí další vysvětlení).* Otočila se a zadívala se na obličeje Uthera Dúla, Hedrigalla, Milenců a všech shromážděných kapitánů.

Při pohledu na ně se otřásla. Došlo jí, že všichni do jednoho reagují na nabídku k jednání s krajním opovržením.

Tváří v tvář tomuto kolektivnímu pohrdání, tomuto čirému nepřátelství, jistotě, kterou lidé před ní cítili, že totiž Nový Krobuzon je mocnost, které nelze důvěřovat, proti níž je třeba bojovat, kterou je třeba zničit, z ní vyprchala veškerá radost. Vzpomněla si, co četla o Pirátských válkách a útoku, který Nový Krobuzon vedl na Suroch. Najednou si vzpomněla na rozhovory s Johannem a Tannerem Vakem. Vzpomněla si, jaký vztek Tannera popadl při myšlence, že je najdou krobuzonské lodě.

Vzpomněla si, jak sama z města vyděšeně utíkala. *Plavila jsem se přes moře, protože jsem se bála o život,* napadlo ji. *Viděla jsem milice všude, kam jsem se podívala. Bála jsem se vládních agentů. Agentů, jako jsou námořníci na těchto lodích.*

Uvědomila si, že důvod obávat se blížících se lodí nemají jen piráti – námořní rivalové Nového Krobuzonu – a volnotvoři. Opustila ji veškerá jistota. Bát by se měla i ona.

„Mají dost zbraní, aby srovnali se zemí celé město," řekl Dúl přítomným kapitánům. „A sdělují nám, že chtějí *vyjednávat?*"

V davu by se nenašel nikdo, koho by musel přesvědčovat. Všichni tiše poslouchali.

„Jestli budou mít jedinou příležitost, zničí nás. A dokážou nás *najít,* bozivědí jak, skoro na druhém konci světa. Jestli s nimi nezatočíme teď, můžou se *vracet* pořád dokola." Zavrtěl hlavou a

pomalu pronesl poslední větu, za jásotu, který prozrazoval spíše napětí než nadšení. „Pošlete je ke dnu.“

Velitelé byli pryč, odletěli vzdušnými drožkami na své lodě. Vládci panství, kteří byli připraveni k boji, se vrátili na svá plavidla nebo vzducholodě; ti příliš slabí nebo zbabělí se odebrali na své vlajkové lodě ve městě. Na vyvýšené palubě zůstal pouze Dúl, Bellis a Milenci – a Bellis si nikdo nevšímal.

Milenci měli bojovat na dvou různých místech: on z válečné lodi *Přístav Čo*, ona ze vzducholodě *Nanter*. Právě se spolu loučili. Líbali se; přitom si jazyky zajížděli hluboko do úst, a mumlali si extatické něžnosti, které Bellis poznávala z odposlouchávání pod jejich kajutou. Šeptali si, ujišťovali se, že budou velmi brzy zase spolu, a Bellis napadlo, že na jejich loučení není nic dojemného, nic tragického. Nelíbali se, jako by to byla jejich poslední příležitost k polibku, naopak se hladově a necudně olizovali a pořád neměli dost. Necítili žádný strach; zdálo se, že necítí žádnou lítost: jako by se toužili odloučit, aby se mohli zase setkat.

Pohled na ně ji naplňoval odporem, který k nim vždycky pociťovala. Jak se o sebe otírali tvářemi, jizvy se jim svíjely jako drobní hadi.

Krobuzonské lodě nebyly ani deset mil daleko.

„Některé z nich se dostanou až sem, Uthere,“ pravila Milenka a otočila se k Dúlovi. „Můžeme si dovolit přijít o lodě, vzducholodě, ponorky, obyvatelstvo. Nemůžeme si dovolit přijít o město a potřebujeme tě tady, abys nás chránil. Jako naše… poslední hradba.

A, Dúle,“ dodala nakonec, „nemůžeme si dovolit o tebe přijít. Potřebujeme tě, Dúle. Víš, co máš dělat. Až se dostaneme k Jizvě.“

Bellis nevěděla, zda Milenka mluví tak otevřeně proto, že zapomněla, že tu stojí s nimi, nebo proto, že jí na tom už nezáleží.

Poslední vzducholoď odletěla a odvezla Milence na jejich stanoviště. Avank byl zastaven a město zpomalilo. Dúl a Bellis osaměli. Lidé na široké palubě *Velké Východní* pod nimi se chápali zbraní.

Dúl se na Bellis ani nepodíval, ani k ní nepromluvil. Díval se kamsi za *Durrhu.* Armadské loďstvo a klínovou sestavu tuponosých krobuzonských válečných lodí dělilo méně než pět mil. Vzdálenost se neustále zmenšovala.

Nakonec se Dúl k Bellis otočil. Měl zaťatou čelist a jen zlehka vypoulené oči. Podal Bellis křesadlovku. Čekala, že jí řekne, aby sešla

do podpalubí nebo se držela někde stranou, ale toho se nedočkala. Stáli vedle sebe a dívali se, jak se blíží válečné lodě.

Muž líbá svou sošku a nikým nespatřen se prochází za Bellis a Utherem Dúlem.

Srdce mu tluče rychle. Je sbalený a připravený. Všechno, co vlastní, si nese v kapsách a v rukou. Armadské odmítnutí jednat ho zklamalo, ale nepřekvapilo. Takto to bude pomalejší – i když uznává, že nakonec možná stejně krvavé.

Tak blízko, tak blízko. Už skoro může vstoupit na palubu Ranního chodce. *Ale ještě ne tak docela. Chybí mu několik mil.* Pošlou pro mě člun, *napadá ho a připravuje se, jak je přivítá.* Řekl jsem jim, kde budu.

Uther Dúl teď mluví s Bellis, dává znamení rozvášněnému davu pod sebou. Loučí se s Bellis; zanechává ji na vyvýšené palubě, odchází aby se připojil ke svým vojákům, a Bellis se na něho dívá, třímá zbraň nespouští oči z jeho vzdalující se postavy.

Muž ví, že ti, co připlouvají, jeho krajané, ho snadno najdou. Podal jim jasný popis. Velkou Východní *si s ničím nespletou.*

Obě loďstva dělily tři míle moře. Armaďané pluli v hybridní mase plavidel všech barev a tvarů, nad bezpočtem palub se třepotaly plachty a převalovala oblaka kouře. *Ranní chodec* a jeho sesterské lodě se proti nim blížily ve formaci, šedý kov a tmaven se ježily děly velkých kalibrů.

Ke krobuzonským lodím se blížil roj vzducholodí: válečné staty a průzkumné aerostaty a vzdušné drožky zatížené nákladem pušek a soudků s černým prachem. Vzduch se ani nehýbal a vzdušná flotila postupovala rychle. V čele nesourodého letectva plul *Trojzubec*, obklopený menšími plavidly a vzduchoplavci v individuálních postrojích, kteří se pohupovali pod svými malými balony.

Armadští kapitáni věděli, že mají slabší zbraně. Jejich lodě byly více než dvě míle od nepřítele, když novokrobuzonští zahájili palbu.

Nad mořem se strhl rachot a začalo se přelévat horko. Před *Ranním chodcem* postupoval předvoj výbuchů a vřících vln. Armadské zbraně byly nabité a odjištěné, ale zůstávaly stále němé. Posádkám nezbývalo nic jiného než hnát své lodě do palby, aby se přiblížily nepřátelům na dostřel vlastních zbraní. Musely urazit více než tisíc yardů, aby mohly provést odvetný úder. Do jednostranné bitvy se vehnaly se zarputilou drzostí, a rytmus se proměnil.

Setkává se kov s kovem a zapaluje se střelný prach a hoří ropa a trhá a pálí se maso.

Pod vodou se houpá Tanner Vak, omráčený tlakovými vlnami. Krvácí, z žaber mu prýští krev.

Armadské lodě nad jeho hlavou jsou stíny na osvětlené vodě. Formace se chaoticky rozpadají. Některé zmateně víří a *(do Drmola)* lámou se *(Drmole, zachraň nás)*, rozpadají se na dva nebo tři kusy, pomalu se přibližují, zvětšují se, jak se k němu snášejí zvolna jako soumrak, tak pomalu, že si to představuje, ale potom se kolem něho rozptylují rybáci a *(u chrchemrchlevrchle)* ke dnu se jako komety řítí rozbité kusy železa s ohony mastnoty ropy špíny střepin krve.

Zničené lodě kolem něho padají, skučí v záplavě bublin a těl a mizí ve tmě.

Ze vzducholodí je masakr daleko a tlumený: obláčky a rachocení a začernalá zář ropných ohňů a lodě, které jsou vidět, a potom ne. Armadská flotila se do nemilosrdné zteče dál žene jako smečka hloupých slepých psů, neustále se zmenšuje, až nakonec její děla dostřelí na krobuzonské lodě.

Viděna z výšky stovek stop, válka vypadá jako dioráma. Připomíná rekonstrukci. Nezdá se skutečná.

V explozích není slyšet řev.

Po bocích armadských lodí stéká krev. Tříští a trhá se kov a v lodích najednou zejí zubaté díry, jsou nebezpečné svým vlastním námořníkům. Armadští střelci pálí a jejich granáty se v ohnivých obloucích snášejí na nepřátele. Ale těch tisíc yardů neznalo soucit a armadské loďstvo je už zpola vyřízené.

Moře se změnilo v márnici. Voda je poseta těly. Pohupují se na vlnách a podle proudů, v tanci smrti. Vypouštějí oblaka krve jako sépie barvivo. Moře je proměňuje: vnitřnosti se rozprostírají jako korály; potrhané cáry kůže se mění v ploutve. Ty trhají kostěné trny.

Tanner sotva plave a je mu zima. Při stoupání míjí dosud se pohybující ženu, příliš slabou na to, aby plavala, ale ještě ne mrtvou. Otáčí se k ní s němou hrůzou a táhne ji k hladině, ale než doplavou na vzduch, z jejích pohybů se stane třas mrtvého nervstva. A když ji Tanner pustí, všimne si, že se hýbe všechno kolem něho, že kam dohlédne, vidí topící se muže a ženy, kterým nemůže pomoci, kteří jsou příliš vysílení, než aby mohli přežít. Všude, kam se podívá, vidí úděsně zoufalé máchající končetiny a najednou si připadá odtažitý,

přestává vnímat lidi, cheprijky a kaktusíky a strupobijce a hoči a je si vědomý jen bezpočtu bezmyšlenkovitých pohybů, vířících a pomalu klesajících do hloubky, jako by zíral do kádě s dešťovou vodou na pomalu se topící hmyz.

K hladině vyplouvá ve chvilce klidu, nahodilém tichu v přestávce řeže, uprostřed toho, co kdysi bylo armadským loďstvem. Kolem něho se s ošklivými zvuky lámou lodě. Kývají se, dští k obloze dým a oheň syčí, když kloužou do studené vody, kam s sebou berou své umírající posádky.

Tanner svádí boj s mořem. Není schopen myslet v pojmech. Okolní vodu zase začínají zasypávat granáty, aby ji proměnily v krvavou kaši kovu a mrtvol.

Vzduch jiskří. Z krobuzonských plavidel létají elyktrothaumaturgické střely; katapulty vymršťují kádě se silnými kyselinami. Ale i navzdory velkým ztrátám s nimi usilovně bojují zbytky armadské flotily.

Vystřelují granáty o velikosti člověka, které narážejí do krobuzonských válečných korábů a otevírají v nich zubaté otvory. Na dostřel se blíží dřevěné válečné lodě, proplétají se mezi nepřáteli a potom se ozývají rány z jejich děl, které zanechávají stopy v pancéřových plátech, srážejí komíny a trhají řetězy děl.

Nad krobuzonské loďstvo doletěl i *Trojzubec* a jeho vzdušná flotila. Vypouštějí sporadické spršky bomb: pumy se střelným prachem; měchy s olejem, které se otevírají během letu a vypouštějí lepkavý oheň; zatížené šipky a nože. Vzduchoplavci odstřelují krobuzonské kapitány a dělostřelce. Horko z explozí vzducholoďmi kolébá a sráží je z přímé trasy.

Přesto si armadská plavidla razí cestu kupředu. Pálí a blíží se a vybuchují a převracejí se a šlehají z nich plameny a pořád se blíží; posádky je zarputile řídí směrem k válečným lodím.

Zvedá se masa tmavých těl.

Krobuzonští thaumaturgové, kteří usměrňují toky energií z baterií a svých vlastních těl, oživili zástupy golemů: nemotorné výtvory z drátů, kůže a hlíny, neuhlazené a neotesané, s pařáty podobnými drátěným vnitřnostem deštníků a s čirýma skleněnýma očima. Golemové zběsile tlučou ošklivými křídly, aby se vznesli do vzduchu. Silni jako opice, nemyslící a houževnatí tvorové.

Chytají se kotníků armadských vzduchoplavců a drápou se jim po tělech, trhají jim kůži a rvou na kusy balony, zakrvácené je sesílají na paluby lodí a do moře.

Golemové stoupají jako kouř z krobuzonských lodí a narážejí do kormidelních kabin a oken armadských vzducholodí, z nichž řadu oslepují, tříští jim skla, trhají materiál plynových vaků. Spousta golemů se řítí k zemi, s těly zničenými palbou a meči a přitažlivostí, cestou se rozkládají na bezduché, neživé složky; ale desítky jich zůstávají v vzduchu, kde dál trýzní armadské vzdušné síly.

Ovzduší nad bitvou zhoustlo jako moře. Je vazké a líně se převaluje zplodinami z děl a plamenometů a katapultů; plynem ucházejícím z klesajících vzducholodí; lovícími golemy a oparem krve a chuchvalci sazí.

Všechno je strašlivě zpomalené, za každým pohybem se skrývá vznešená obezřelost. Každý úder meče, každá drtivá rána, každá kulka zarývající se do oka a kosti, každý výbuch plamenů a exploze lodi vypadají promyšleně.

Je to špinavý klam.

Tanner potemnělou vodou vidí dna nepřátelských člunů a kolem nich stovku siluet: rychle se pohybující spirálová plavidla, jednomístné ponorky vytvořené ze schránek gigantických loděnek. Armadské ponorky malá plavidla rozhánějí, narážejí do železných boků bojových korábů a zvedají se jako velryby.

Tanner se najednou vynoří nad hladinu, mezi míhající se rybáky z Koupáku, kteří ho vpustili do svých řad. Natáhne dlouhá chapadla a sevře chitinovou schránku jedné drobné loděnkové ponorky. Nahlíží do malého okénka a vidí, jak na něho zevnitř hledí muž, který si při pohledu na divošsky úpějící tvář myslí, že se zbláznil; ve vodě před sebou civí na novokrobuzonskou tvář, na člověka, který vyslovuje nadávky jeho vlastním jazykem, který do výšky obličeje zvedá krátkou zbraň a pálí.

Šipka roztříští sklo a zarazí se novokrobuzonskému námořníkovi do obličeje, vyztužený hrot mu rozštěpí lícní kost a spodinu lebeční a přistřelí mu hlavu k zadní stěně jeho titěrného dopravního prostředku. Tanner Vak zírá na muže, kterého zabil, ne, který ještě není mrtvý, křiví ústa bolestí a hrůzou, zatímco se mu do zničené schrány neurvale dere moře a topí ho.

Kopne nohama, prudce se otřese a dívá se, jak muž umírá, dívá se, jak se loděnka plní vodou a otáčí se a klesá ke dnu.

Mrtví a roztrhaní jsou rozeseti po všech lodích a po hladině moře, jako by byli kousky spáleného papíru nahodile rozváté ohněm.

Tanner Vak loví lidi.

Kolem něho jde ke dnu jedna loď za druhou. Obklopují ho umírající z místa, které kdysi bylo jeho domovem. Krvácejí a vykřikují bubliny. Jsou příliš hluboko, aby mohli dosáhnout hladiny. Žádný z nich se už nikdy nenadechne.

Tannerovi se zničehonic zvedne žaludek, zvratky mu rozevřou ústa a vyvalí se mu z hrdla. Je mu špatně, vymanil se z toku času, připadá si opilý nebo ztracený ve snech, jako by tato situace nebyla skutečná, ale jen na ni vzpomínal, už teď, i když se ještě odvíjí.

(Pod ním pluji podivné tmavé tvary, které považuje za své spojence rybáky, ale záhy poznává, že to rybáci nejsou.

Jsou pryč a Tanner nemá čas, drahocenný čas, přemýšlet, co byli zač.)

Boj pokračuje v křečovitých záškubech. Palba roztrhne mechanickou loď z Knihova, z níž vyhřeznou převody a masivní stočené pružiny a rozcupovaná těla cheprijek. Voda kolem žhourských plavidel se olejnatě přelévá mízou ze zabitých kaktusíků. Tam, kde bomby trhají na kusy strupobijce, tvrdnou mračna krve do střepin strupoviny, jen co se jim rozerve kůže. Hočie drtí trupy lodí.

Zvířata přivolaná armadskými račími kouzelníky zabodávají své trny do krobuzonských lodí a shazují do vody jejich posádky, aby je ihned popadla do dosud skrytých nůžkovitých čelistí. Je jich však příliš mnoho, aby se dala zvládnout, a tak se stávají nebezpečná i svým kouzelnickým pánům.

Ve smogu bitvy armadské granáty nacházejí armadské paluby a novokrobuzonské oštěpy a kulky pronikají masem novokrobuzonských vojáků.

V různých okamžicích a po celém bojišti vzhlížejí k obloze lidé a hledí na slunce, skrz rudá mračna, skrz vodu, skrz vrstvy vlastní nebo cizí krve. Někteří leží tam, kde padli, umírají, vědí, že slunce je poslední světlo, které kdy spatří.

Slunce visí nízko nad obzorem. Do soumraku zbývá snad hodina.

Jsou zničeny dva armadské velké válečné parníky. Další je vážně poškozen; zadní děla má zdeformovaná jako končetiny stížené obrnou. Desítky pirátských lodí a menších bojových člunů klesly ke dnu.

Z novokrobuzonských bitevních korábů je zničen jen *Dariochův polibek.* Ostatní jsou poškozeny, ale bojují dál.

Krobuzonské loďstvo vítězí. Klín průzkumných člunů, obrněnců a ponorek prorazil armadské řady a teď míří přímo k městu, plavícímu

se několik mil za nimi. Bellis jejich postup sleduje velkým dalekohledem z paluby *Velké Východní.*

Velká Východní je pevnost, srdce města.

„Vydržíme," křičí Uther Dúl na lidi kolem sebe, na odstřelovače v ráhnoví.

Nikdo nic jiného nenavrhl. Nikoho nenapadlo, že by mohli popohnat avanka a uniknout.

Krobuzonské lodě vydrží palbu z děl na *Durrze (a Bellis si všímá, že ji neopětují, aby neriskovali, že plošinu poškodí).* Jsou už natolik blízko, že je vidět jejich palubní nástavby, můstky, vížky a zábradlí a děla a mužstva, která se věnují přípravám, kontrolují zbraně, gestikulují a šikují se. Nad palubou se vznáší kordit a Bellis pálí oči. Ozvala se střelba z ručních zbraní.

Armada čelí organizovanému útoku. Vetřelci nepřistávají v nepravidelné mase u záďového okraje města: udržují klínovou formaci a vplouvají přímo do zátoky tvořené loďmi kolem *Durrhy.* Krobuzoňané si cílevědomě razí cestu k *Velké Východní.*

Bellis ustupuje od zábradlí. Paluba pod vyvýšenou střechou víří Armaďany připravenými k boji. Uvědomuje si, že ji na této plošině uvěznila záplava ozbrojených těl, že je příliš pozdě na útěk.

Když Krobuzoňané přistanou, jedna její část chce zařvat příchozím na pozdrav – zoufale jim zařvat na uvítanou. Ale ví, že její návrat domů je jim úplně ukradený, že jim vůbec nesejde na tom, zda bude žít, nebo zemře. Je si zoufale nejistá, dochází jí, že neví, které straně v tomto konfliktu přeje vítězství.

Když ustoupí, najednou pocítí, jako by do někoho narazila, jako by ji ovanul rozvířený vzduch, jako by zaslechla, jak se od ní někdo spěšně vzdaluje. Rychle se otočí, strnulá hrůzou, ale nikoho nevidí. Zůstala sama nad potyčkou.

Shlíží mezi hemžící se ozbrojené muže a ženy a uvědomuje si, že hledí na Uthera Dúla. Ten se ani nepohnul.

Za výstřelů z křesadlovek se krobuzonské námořnictvo vrhá na Armadu. V místě střetu obou sil dochází k nejsurovějšímu krveprolití. V přední linii stojí armadští kaktusíci a před Krobuzoňany se ježí řada jejich mohutných, trnitých těl. Kaktusíci útočníky půlí mocnými údery válečných seker.

Ale kaktusíci jsou i na novokrobuzonské straně; a muži, kteří vystřelují ze sečných kuší zatížené, rotující čakri, které se jako ostří seker zabodávají do rostlinného svalstva a kostí kaktusíků, odtínají jim končetiny a usekávají vláknité lebky; a na útočících lodích jsou

thaumaturgové, kteří se chytají za ruce a vysílají do armadské masy šípy temně žhnoucího nesvětla.

Krobuzoňané tlačí Armaďany k ústupu.

Kolem paty Bellisiny nízké plošiny se to teď jen hemží novokrouzonskými námořníky. Je ochromená. Napadají, že by k nim mohla utéct, ale vyčkává. Neví, jak to dopadne. Neví, co udělá.

Opět je s ní na plošině ještě někdo jiný. Pocit ji přepadá a zase mizí.

Novokrobuzonští vojáci s jednotvárnou a krvavou nevyhnutelností obsazují palubu *Velké Východní.*

Muži v uniformách přistupují k Utheru Dúlovi od zádě, levoboku a pravoboku. Ten vyčkává. Armaďané kolem něho padají k zemi, jsou vytlačováni, kosí je kulky z křesadlovek a záplava mečů.

Bellis nespouští Uthera Dúla z očí, když tu se nakonec, najednou obklopen rychle se blížícími nepřáteli, pistolemi, puškami a zahnutými šavlemi, Dúl pohne.

Zavolá: dlouhým zavytím, které je zároveň divoké i melodické nabývá tvaru a stává se jeho vlastním jménem.

„Dúl,“ volá, slovo opakuje a nechávaje zaznít dlouze jako lovcovo troubení. *„Dúúúúúúúúúúl!“*

A dočká se odpovědi. Armaďané po celé palubě i uprostřed potyček volání opakují a jeho jméno zní po celé lodi. A když se ho Krobuzoňané pokoušejí obklíčit, pokoušejí se ho sevřít mezi své zbraně, Uther Dúl konečně vyrazí do útoku.

Najednou drží v každé ruce pistoli, které si vytáhl z pouzder u boků, a zvedá je a pálí z nich v naprosto odlišných směrech. Oběma ranami někomu roztrhne tvář. Když mu dojde střelivo, prudce se otočí a obě pistole od sebe odmrští (muži kolem něho vypadají zcela nehybně), zbraně rychle rotují vzduchem a dalšího muže udeří do hrudi a jiného do krku, a to už má Dúl v rukou další dvě křesadlovky, a opět z nich zároveň pálí (a teprve teď jeho první dvě oběti dopadnou na zem); přitom další dva muže od sebe odrazí v ošklivých přemetech, jednoho mrtvého, druhého umírajícího, a už se otáčí a ze zbraní se opět stávají řízené střely a ranou do hlavy omračují další oběť.

Všechny Dúlovy pohyby jsou dokonalé: bezchybné a naprosto přímé. Není na nich nic nadbytečného; žádné oblouky.

Muži kolem začínají vřeštět, ale dopředu je žene tlak druhů za jejich zády. Pomalu se blíží k Dúlovi, který teď s nohama přitaženýma k tělu visí ve vzduchu a otáčí se ve sprše kulek. Střílí z nových zbraní a odhazuje je do tváří dalších nepřátel, pak opět spočine nohama na

zemi. V ruce třímá pistoli a pohybuje jí od jedné zkřivené tváře ke druhé, pálí z ní, vyskakuje a odhazuje ji, vykopává pokrčenýma nohama, pohybem z dupoklání, přelomí jednomu kaktusíkovi nos a zatlačí ho do hradby těl jeho krobuzonských druhů.

Bellis se dívá, těžce oddychuje, nehýbe se. Všude jinde se odehrávají ošklivé potyčky: nahodilé, chaotické a hloupé. Je uhranuta faktem, že Dúl dokáže z bitky udělat něco krásného.

Ten se opět na chvilku zklidní, zatímco se Krobuzoňané snaží přeskupit a obklíčit ho. Obstupují ho ze všech stran. Potom se jako vyleštěná kost zableskne jeho keramický meč.

První úder je přesný, nepostřehnutelný výpad, kterým meč zatne do krku a hned jej zase vytáhne ve sprše mízy, která utopí kaktusíka jeho vlastním životem. A pak se Uther Dúl ocitne uprostřed těsného kruhu a tu opět zavolá své jméno, naprosto beze strachu, a jeho postoj se mění; natahuje ruku, uvolňuje na opasku nahozený motorek a zapíná Možný meč.

Ozve se zapraskání jakoby statické elyktřiny, vzduch se naplní hučením. Bellis nevidí jasně Dúlovu pravou ruku. Připadají, jako by se mihotala, vibrovala. Vymanil ji z času.

Dúl se pohne *(odtančí)* a postaví se tváří v tvář zástupu útočníků. S uvolněnou, opičí ladností švihne levou rukou dozadu a bleskurychle pozvedne paži se zbraní.

V ruce mu rozkvete meč.

Je hojný, přetéká možnostmi, září ozvěnami. Dúl má tisíc pravých paží, sekajících tisícem směrů. Pohybuje tělem a ruce s mečem, pevné a přízračně, se šíří vzduchem jako uhrančivě složitý strom.

Některé z nich jsou sotva postřehnutelné. Všechny se pohybují Dúlovou rychlostí; všechny drží jeho meč. Překrývají se a pohybují v určitém vztahu – a sekají všude, kam dopadnou. A Dúl bodá a odvrací rány a divoce řeže, všechno najednou. Stovka čepelí odráží každý výpad jeho nepřátel a bezpočet dalších je surově oplácí.

Muži před ním jsou posekáni a rozdrásáni palimpsestem obludných ran. Dúl útočí a krev a řev kolem něho prýští v neuvěřitelných proudech. Novokrobuzonští námořníci stojí jako přimražení. Ohromeně sledují, jak se jejich druzi kácejí k zemi v krvavém masakru. A Uther Dúl se opět dává do pohybu.

Volá své jméno, otáčí se, vyskakuje a svíjí se nad nimi, vykopává a roztáčí se, je v neustálém pohybu a všude, kam se podívá, seká Možným mečem. Obklopují ho, halí ho, skrývají ho skoromeče, šedá zbroj je jen částečně vidět průhlednou clonou jeho útoků. Podobá se Přízraku, bohu pomsty, vražednému ostrému větru. Míhá se kolem

mužů, kteří vnikli na jeho loď, a do ovzduší rozptyluje mlhu jejich krve, nechává je umírat, bez končetin a tělesných partií, které kloužou po palubě. Zbroj má zalitou karmínem.

Bellis na okamžik zahlédne jeho tvář. Křiví se divokým úšklebkem.

Krobuzonští muži umírají ve velkém počtu a střílejí ze svých zbraní jako děti.

Jedním úderem a nesčetnými ranami roztrhá thaumaturžku, která se ho pokouší zpomalit, a ženě se krev rozbublá unikající energií; a skolí obrovitého kaktusíka, který třímá štít, jenž sice odráží mnoho stovek Dúlových výpadů, ale nedokáže ho ochránit před úplně všemi; a zabíjí námořníka, kterému rozetne nádobu s pyrotickým plynem; ten exploduje a zažehne se zároveň s tím, jak Dúl muži rozetne tvář. Bezpočet ran každým úderem.

„Probohy," vydechne Bellis sama pro sebe, aniž slyší vlastního slova. „Drmole, *opatruj nás…*" Je strnulá úžasem.

Uther Dúl nechává Možný meč v pohybu méně než půl minuty.

Když jej palcem zase vypne a najednou zůstává nehybně stát a otáčí se ke zbývajícím krobuzonským námořníkům, ve tváři se mu zračí pokoj. Chladná, nehybná neochvějnost jeho pravé paže vzbuzuje úžas. Vypadá jako nějaké monstrum, jako krvoduch. Zhluboka se nadechuje – celý promočený, ulepený, zmáčený krví cizích lidí.

Uther Dúl provolává své vlastní jméno, napjatě, s divokou vítězoslávou.

Nespatřen, v Bellisině stínu, muž odtahuje sošku ode rtů.

Je vyděšený. Je naprosto konsternovaný. Netušil jsem, *pomyslí si v panice.* Netušil jsem, že to může být takové…

Díval se, jak jeho osvoboditelé pronikají na loď, a sledoval, jak se pomalu probíjejí hradbou těch, co se jim postavili na odpor, jak dobývají Velkou Východní, *jak se zmocňují srdce Armady… a teď je viděl, jak byli během několika vteřin rukou Uthera Dúla poraženi, pobiti a zničeni.*

Zběsile se rozhlíží po fregatách vklíněných mezi Durrhu *a město, opět jazykem líbá sošku a cítí, jak se do něho slinami žene její moc. Zvažuje, že vyrazí přes bok palubní nástavby, přes mrtvoly pod ní, a vnikne na novokrobuzonské lodě.*

„To jsem já!" mohl by zavolat. „Jsem tady! Já jsem důvod, proč jste připluli! Jeďme, uhánějme, vypadněme odsud!"

Nemůže je přece pobít všechny, *uvažuje muž a při pohledu na krví zbroceného Uthera Dúla pod sebou se mu vrací odvaha.* I když má ten zatracený meč, je jich tu příliš mnoho a armadské lodě jsou posílány

ke dnu. Nakonec sem dorazí další krobuzonské vojsko a pak budeme moci odjet. *Muž se otáčí a dívá se na moře, kde bitevní koráby drtí zbytky armadské flotily.*

Ale když se odhodlá k odchodu, něco spatří.

Bezpočet vlečných člunů a parníků, které obklopovaly Armadu jako korona, které ji celá desetiletí táhly a kterým nyní avank vzal prach začínají opouštět kruh kolem města a míří ke krobuzonské flotile.

Horečnatě pracující posádky je během posledních hodin stačily přezbrojit: osadily je děly, které napěchovaly černých prachem a výbušninami, vybavily je harpunami a flogistonovými články a bateriemi a dočasně přivařenými, přišroubovanými a připájenými hroty. Ani jedna z nich není válečná loď: žádná se nemůže rovnat obrněnci. Ale je jich tolik!

Zatímco se blíží, salva z Ranního chodce *jednu z nich ničí v opovržlivé explozi. Ale za ní následuje spousta, velká spousta dalších.*

Muži, nikým neviděnému, se mění výraz obličeje, tuhnou mu svaly. Nepomyslel jsem… *koktá v duchu.* Na ty jsem nepomyslel.

Vládě sdělil všechno – varoval je před nauskopisty, aby krobuzonští meteomanti mohli utajit příjezd flotily; před vzducholoďmi, aby mohli připravit golemy; upozornil je, kolika plavidlům budou muset čelit. Krobuzonské síly byly vypočteny tak, aby porazily armadské loďstvo, které tento muž prozkoumal a patřičně popsal. Nenapadlo ho však započítat tyto odstavené vlečné čluny a parníky, rybářské bárky a trampové lodě, poznamenané zubem času. Nedokázal si je představit, jak se naložené výbušninami budou neohroženě pouštět do nebezpečí. Nepočítal s tím, že budou bojovat, vrhat se do cesty obrněnci či bitevnímu korábu, jako to dělají právě teď, pálíce ze svých dojemných zbraní jako bojechtivé děti. Nedokázal si představit, že je budou opouštět posádky jen několik yardů před cílem, že se budou vrhat ze zádí doutnajících lodí na vory a do záchranných člunů a budou se dívat, jak jejich prázdná plavidla narážejí do boků krobuzonských lodí, prorážejí silné vrstvy železa, zapalují je, vyhazují je do vzduchu.

Na západě se táhne šmouha špinavých barev a slunce visí velmi nízko. Posádky dvou vzducholodí, jež vyčkávají u suchopádského *Uroku,* už se netrpělivě ošívají.

Brukolak a jeho upírský sbor se brzy probudí a budou připraveni k boji.

Ale v moři u zádě města se něco mění. Krobuzonští námořníci, kteří do něj vnikli, poulí oči v nevěřícné hrůze, Armaďané zírají plni naděje.

Čluny a parníky se dál ženou k blížící se krobuzonské flotile – plují k válečným lodím s přehřátými motory, se zablokovanými koly, s otevřenými klapkami –, až do ní jednotlivě či ve dvojicích prudce narážejí. Některé mizejí z hladiny v explozích kovu a masa dříve, než dosáhnou cíle. Ale je jich tolik!

Když se přiblíží k závratně vysokým bokům bitevního korábu, přídě prázdných člunů a bárek se rozbijí a zprohýbají. Zatímco se lisují, vybuchují jejich doruda rozžhavené motory, které zapalují olej, střelný prach nebo dynamit uložené v prostorách mezi nimi. A se šerednými olejnatými plameny, v chuchvalcích kouře a za táhlých explozí, které rozptylují část energie do zbytečného burácení, za jedné, dvou či tří detonací místo jednoho pořádného výbuchu, lodě vylétají do povětří.

I takto nedokonalá torpéda v krobuzonských korábech dělají díry.

Daleko za nimi se znovu šikují rozptýlené armadské síly. Nápor obětních člunů zpomaluje, a pomalu ničí, novokrobuzonská plavidla. Armadské válečné lodě formují své řady a pouští se do palby na zpomalené nepřátele.

Moře se hemží záchrannými čluny: uprchlíky z opuštěných lodí kteří si roztřeseně razí cestu k bitevním korábům. Posádky horečnatě veslují a pokoušejí se vyhýbat dalším útočícím armadským člunům. Některým se to nedaří: mnohé jim narážejí do boků a posílají je ke dnu; mnohé zaplaví obrovské krvavé vlny nebo zůstanou vězet v horku hlubinných explozí nebo je roztříští dělové koule. Ale spousta jich uprchne na širé moře, zpátky k Armadě, odkud sledují, jak jejich ošklivé loďky narážejí do vetřelců a vybuchují.

Tito neočekávaní útočníci – směšná, marnotratná obranná linie – zastavili Krobuzoňany; obětovali jednu loď za druhou, až roztavili železné boky nepřítele.

Bitevní koráby se zastavují.

Ranní chodec klesá ke dnu.

Ze zádě Armady, odkud mohou obyvatelé vidět, co se děje jen několik mil od nich na moři, se ozývá jásot, sílí pokřik užaslých vítězů.

Přidávají se všichni, kdo zaslechnou toto vítězoslavné povykování; a pak je následují další lidé, a další za nimi. Ryk se žene celým městem. Za minutu vřeští v nadšeném souhlasu – třebaže pořádně nevědí s čím – i muži a ženy na druhé straně Armady, ve

vzdálených končinách Suchopádu a Panáčníka a Hodinářského ostrohu.

Krobuzonské jednotky civí v absolutní hrůze. V boku *Ranního chodce* se otevírá ohromná trhlina. Do lodi, která se začíná převracet, jejíž autoritativní profil se bortí, narážejí další explodující loďky; celý dlouhý *Ranní chodec* se naklání, jakoby úmyslně; z jeho boků skáčou šílené drobné postavičky; exploze pokračují, dokud se z moře náhle nezvedne záď, ta se znenadání se strašlivým ohlušujícím zapraštěním odlomí a vyvrhne do moře lidi, kusy kovu a uhlí – tuny a tuny uhlí.

Krobuzonské posádky sledují, jak mizí jejich naděje na návrat domů. Armaďané znovu souhlasně zařvou a gigantický objekt se mohutně a lítostivě převalí do moře, jako by mu byl protivný každý jeho pohyb, voda spolyká oheň a vtáhne jej do sebe.

Krobuzonská vlajková loď zmizela.

Spřízněné bitevní koráby se příliš brzy pustí do divoké palby na Armadu, kolem níž rozběsní moře a město rozhoupou, jako by se ocitlo v bouři. Některé menší obrněné čluny se však záhy dostanou na dostřel a těžkými granáty kácí stěžně a ničí strukturu města.

Bomba dopadne na tržnici U zimní slámy a roztrhá na kusy kruh člunů zastavěných stánky. Z nebe se děsivě snesou dva granáty a prorazí otvor v boku *Ubožáka*, z jehož knihovny vyletí v plamenech do vody stovky knih. Ke dnu jdou další lodě. Tříští se mosty, kterými jsou na všech stranách propojeny.

Angevína a Šekel se navzájem utěšují a skrývají se před zbytky krobuzonských nájezdníků. Šekel silně krvácí z rány na tváři.

Ale ať jsou tyto útoky jakkoli strašlivé, zničit město by dokázaly jen bitevní koráby, a ty sem ještě nedostřelí. Krobuzonskou palebnou sílu pustoší, svírá a ničí nápor vlečných člunů naběchovaných střelných prachem. Připlouvají další armadské lodě. Když pátý výbuch rozkymácí příď *Zhouby Surochu*, loď se nahne, popraská, nakloní se a vklouzne do vody.

Obrněnci a průzkumné čluny se kolem ní úzkostlivě a marně motají jako trubci kolem umírající královny. Za obnoveného náporu zbytků armadské flotily, ale především za nečekaných a sebevražedných útoků všech nově vyzbrojených parníků, dochází zkázy jeden novokrobuzonský bitevní koráb za druhým.

Z vyvýšené paluby nad Velkou Východní *muž vřeští v nikým neslyšené hrůze.*

Strne a v záchvatu zuřivosti líbá svou sošku, potom se připraví ke skoku, trochu přeskládá prostor a chystá se přistát na fregatě pod

sebou, která už hučí a chystá se odplout. Avšak zastaví se, když jím zacloumá strašlivé pochopení.

Dívá se, jak se poslední dva napadené bitevní koráby otřásají a pálí ze strašlivých děl na své mučitele. Ale třebaže tyto výpady stojí Armadu několik plavidel, šeredné exploze, které otřásají boky korábů, trvají jen tak dlouho, dokud se krobuzonské lodě nepotopí.

Ke dnu kleslo veškeré uhlí nájezdníků. Muž se naprosto otupěle dívá na dozvuky bitvy. Už nenachází důvod, proč by měl skákat do moře a plavat k lodím ze své vlasti. I kdyby Armaďané nezničili úplně všechna plavidla, i kdyby jim jeden či dva rychlí obrněnci unikli, plaví se uprostřed Vzdutého oceánu, v nezmapovaných vodách, skoro dva tisíce mil od nejbližší pevniny a dvakrát tak daleko od domova. Za několik set mil jim vyhasnou kotle a krobuzonské lodě se zastaví.

Nemají plachty. Shnijí a zahynou.

Nemají naději.

Záchranná operace skončila nezdarem. Muž zůstává i nadále vězněm.

Dívá se dolů a náhle si s tupým úlekem uvědomuje, že vklouzl zpátky do fáze s Bellisiným prostorem. Kdyby se teď otočila, spatřila by ho. Znovu tupě políbí sošku a zmizí.

Padl soumrak a konečně vzlétly i suchopádské vzducholodě, každá se svou vražednou posádkou. S připravenými upírskými pasažéry se přehnaly nad posledními ohnisky bitvy. Noční vzduch olízly dlouhé jazyky odmrtvých, jež byli hotovi vrhnout se do jakékoli potyčky.

Přiletěli však příliš pozdě. Boj skončil.

Vzducholodě bezcílně kličkovaly nad vodou znečištěnou uhelným prachem, pokrouceným kovem, kyselinami a ropou a občas i pableskujícími zbytky nickamínku a mízy a spousty galonů krve.

Kapitola třicátá sedmá

Ve městě se nejdřív zvedla unavená vlna radosti, jakási ubitá, potlučená euforie.

Netrvala dlouho. V následujících dnech si Bellis byla palčivě vědoma absence jakéhokoli zvuku; Armada tonula v nesmírném tichu. Rozhostilo se po bitvě, když dozněly oslavy vítězství a vyšel najevo rozsah zkázy.

V noci po řeži nezamhouřila oko. Spolu s tisícovkami dalších obyvatel vyklopýtala za úsvitu ven a otupěle se procházela městem. Známá silueta byla rozlámána zvláštními novými způsoby. Po lodích, kde nakupovala papír, kde popíjela čaj nebo kde se bezmyšlenkovitě stokrát procházela, nebylo ani stopy.

Krúmův park zůstal neporušený. Vcelku zůstaly i *Chromolit*, *Tolpanda* a *Velká Východní.*

V nadcházejících dnech častokrát zašla za roh v nějakém zapadlém bludišti uliček – nebo přešla lávku, nebo vyšla na nějaké jasně osvětlené náměstí – a uviděla naříkající lidi, kteří oplakávali své mrtvé. Někteří nespouštěli oči z nějaké poškozené části města – z prázdného místa, kde se plavila jejich domovská loď a kde bylo nyní vidět jen vlny, z roztříštěných pozůstatků tržnice, z kostela zavaleného popadanými stěžni.

Je to nespravedlivé, pomyslela si úzkostlivě Bellis, že bylo poškozeno jen tak málo mých míst. Jakým právem se to stalo? Vždyť jí na nich ani nezáleželo.

Zemřelo obrovské množství Armaďanů. Mezi nimi bylo několik členů bouďákovské Rady a královna Braginod ze Žhouru. V Radě se volili zástupci a správa Žhouru přešla na královnina bratra Dynicha.

Nikomu na tom nijak zvlášť nezáleželo. Armada zanechala v moři tisíce těl.

Lidé hleděli na *Durrhu* a šeptali si, že za to tedy nestála.

Bellis se toulala zpustošeným městem jako ve snách. I tam, kde nedopadly žádné granáty, byly stavby poničeny otřesy rozbouřené ho moře. Viděla popadané oblouky, jejichž klenáky teď spočívaly na mořském dnu. Došlo k řadě požárů; sesypaly se úzké uličky, posunuly se řady domů, které jako by se do sebe navzájem zapřely, narazily do sebe, popraskaly jim střechy a zhroutily se. Zdálo se, že město se otřásá zkázou, která by nebyla nikdy uskutečnitelná na souši.

Při svých potulkách Bellis zaslechla stovky příběhů: přehnaná líčení hrdinských skutků a úděsné popisy zranění.

Opatrně pátrala po určitých konkrétních informacích. Hnána zvědavostí, kterou nechápala (v oněch hodinách se cítila jako automat pohybovala se bez vlastního svolení), vyptávala se, co se stalo s dalšími cestujícími z *Terpsichorie.*

Donesly se jí rozporuplné historky o Kardomiových. Zaslechla něco o stále uvězněných členech posádky, kterým Armada ještě nezačala důvěřovat, kteří se ještě nesmířili se zajetím. Slyšela, že když začalo ostřelování, ve vězeňských lodích na přídi Ostrovod se strhl hrozný povyk a že uvěznění lidé řvali na své krajany, aby je přišli zachránit.

Útočníci se samozřejmě ani nepřiblížili a povyk zůstal bez odezvy.

Sestra Meriope zahynula. Bellis tato zpráva šokovala – jakýmsi strašlivým, těžko pochopitelným způsobem –, jako by spatřila nečekaný barevný odstín. Říkalo se, že v nastalém zmatku uteklo z útulku několik vězňů, Meriope mezi nimi. Jeptiška, která měla každým dnem rodit, zamířila na záď města, kde se s nadšenými pozdravy na rtech rozběhla k novokrobuzonským vetřelcům, a byla zastřelena. Nebylo možné určit, čí zbraň ji zabila.

Byl to ten druh historky, kterou Bellis poslouchala pořád dokola – armadští zajatci, kterým se naskytla nečekaná šance na návrat domů, se v bitvě zoufale pokoušeli přejít na druhou stranu a byli zabiti. Zdálo se, že tímto způsobem zahynulo i několik původních pasažérů *Terpsichorie.* A i kdyby byl jejich počet přehnaný, i kdyby byly podrobnosti jejich skonu přikrášleny za účelem moralizování o neloajálnosti, Bellis si byla jistá, že řada z nich tak musela opravdu zemřít.

Bylo jí jasné – a nebyl to žádný velký objev –, že kdyby hledala útočiště u novokrobuzonských vojáků, její bezpečnost by nebyla zajištěna ani v nejmenším. Už dávno se rozhodla, že návrat domu si bude muset zorganizovat sama. Věděla, jak málo by vládě záleželo na

jejím přežití. Koneckonců před ní prchla, a měla k tomu dobré důvody.

Během bitvy byla ochromená, necítila vůbec žádnou touhu, aby vyhrála ta či ona strana. Dívala se jako náhodný divák na krvavé střetnutí dvou profesionálů. Když teď Armada zvítězila, necítila ani úlevu, ani radost, ani zoufalství.

Po zničení bitevních korábů odpluly zbývající novokrobuzonské lodě na severozápad. Prchly v panice, příliš vyděšené, aby se vzdaly aby Armaďany požádaly o slitování. Unikly předstírajíce, že jim ještě zbývá nějaká naděje, že se budou schopny doplavit do nějakého přístavu. Všichni věděli, že posádky zahynou.

Tři krobuzonští obrněnci a jedna fregata byli zajati. Okamžitě se stali nejvyspělejšími plavidly na Armadě, ale přesto mohli jen stěží nahradit desítky lodí, které Armada ztratila. Velká část její flotily, dvě ponorky a polovina spěšně přebudovaných parníků byly obětovány ke zničení bitevních korábů. Moře pohltilo *Trojzubec* a desítky menších vzducholodí. Mohutné plavidlo přitáhli k hladině golemové, kteří zaútočili jako hejno krys a stáhli ho do zběsilé palby, jež mu sedřela kůži a rozstřílela kostru.

Armaďané se do města vraceli dlouhé hodiny, pádlovali na malých záchranných vorech, plavali, nechávali se unášet na troskách. Thaumaturgové a technici v podpalubí *Velké Východní* déle než den zpomalovali avanka. Tvor si tupě dál razil cestu hlubinami, aniž si dělal starosti s vražedným chaosem nad hladinou.

Nebylo divu, že mezi trosečníky, kteří dorazili do města, byli i novokrobuzonští námořníci. Možná několik podnikavců mezi nimi ukradlo šaty armadským nebožtíkům a jednoduše vyšplhali do města, aby začali žít nový život – jako námořníci všichni mluvili ucházející sůlštinou. Většina jich však byla příliš traumatizována, aby mohla takto kalkulovat, a tak se v průběhu několika hodin po bitvě na armadských palubách začali objevovat krobuzonští námořníci v promočených, roztrhaných uniformách, zbědovaní strachem. Hrůza z utonutí byla silnější než děs z armadské pomsty.

Za oněch zničených dnů těsně po válce, pod oblohou zahalenou rudočerným dýmem, tito vyděšení novokrobuzonští námořníci vyvolali politickou krizi. Samozřejmě že ve vzteku z utrpěných ztrát Armaďané zbídačené zajatce trestali. Vězni byli biti a bičováni – někteří k smrti –, zatímco jejich mučitelé úpěli jména svých mrtvých přátel. Ale nakonec převládla vyčerpanost, odpor a otupělost a Krobuzoňané byli odvedeni a uvězněni na *Velké Východní*. Ostatně armadské dějiny vycházely z asimilace cizinců a nepřátel – po každé bitvě, pokaždé, když byla zajata nějaká loď.

Okolnosti nyní byly vyostřenější, strašlivější než kdykoli v historii města, ale přesto bylo jasné, jak bude se zajatými nepřáteli naloženo. Jako tomu bylo v případě *Terpsichorie*, ti, které bylo možno získat na armadskou stranu, se měli stát občany.

Jenže tentokrát Milenci rozhodli jinak.

Milenci se z bitvy vrátili rozlícení a zelyktrizovaní, povznesení zjizveni nahodilými šrámy, které si navzájem neodpovídaly (což měli napravit během následujících nocí). Celé panství, celé město omráčeně poslouchalo, když prosákly informace o úmyslu Milenců všechny Krobuzoňany zapudit.

Na spěšně svolaném masovém shromáždění na palubě *Velké Východní* Milenka uvedla své argumenty. Krobuzoňany prudce napadla a svým spoluobčanům připomněla, že právě oni zmasakrovali nezvěstné členy jejich rodin, právě oni vypálili město a zničili polovinu jeho lodí. V Ostrovodách či kterémkoli jiném panství nyní bylo mnohokrát více zajatců, než kolik jich musely při jedné akci přijmout v minulosti. Vzhledem k tomu, jak omezené mají zásoby, jak je Armada zranitelná a že jí Nový Krobuzon vyhlásil válku, jak mohou vstřebat tolik nepřátel?

Ale nepřáteli byla kdysi i řada nynějších Armaďanů. Po celou dobu existence města Armaďané zastávali postoj, že po ukončení bojů už není důvod pokračovat ve sporu s pěšáky nepřátelské strany. Ty mělo město uvítat, pokusit se transformovat a učinit z nich své občany. Tím nakonec Armada odjakživa byla – kolonií ztracenců, odpadlíků, dezertérů, poražených.

Novokrobuzonští námořníci se třásli ve svých kobkách, aniž si byli vědomi sporů, které je obklopovaly.

Nebyla by to vražda, tvrdila Milenka. Vězni by mohli být vsazeni na loď, se zásobami jídla, a nasměrováni do Bered Kai Nevu. Není vyloučeno, že by cestu mohli zvládnout.

To byl chabý argument.

Pak změnila kurz a začala vztekle namítat, že s avankem se město musí plavit pořád dál, že je schopno doplout na místa, o nichž se Armaďanům ani nesnilo a vykonat nepředstavitelné věci, a že plýtvat zdroji na utírání nosů tisícovce usmrkaných zajatců – vrahů – je hole šílenství.

A třebaže Armaďanům ještě krvácely rány a vzpomínky na válku byly stále bolestné, nálada se obracela proti Milence. Nepřesvědčila je. Ostatní vládci zachovávali klid a jen přihlíželi.

Bellis to chápala. Shromáždění k zajatcům nepociťovali žádnou lásku, žádnou obzvláštní lítost či soucit. Nezajímali je zakrvácení, zranění vojáci uvěznění v bolesti a špíně v podpalubí. Armaďanům na

zajatcích nezáleželo, záleželo jim na jejich vlastním městě. *Toto je Armada,* říkali. *Takto je tím, čím je. Změňte to, a jak my pak poznáme, co jsme zač? Jak poznáme, jak žít?*

Milenka nemohla jedním proslovem přemoci tolik staletí tradic – tradic ustanovených za účelem přežití města. Stála na pódiu sama, a docházely jí argumenty. Bellis s nečekanou, prudkou nejistotou napadlo, kde je Milenec a zda s ní souhlasí.

Když část shromážděných, která schvalovala Milenčiny úmysly, vycítila všeobecnou nespokojenost, začala povykovat, spontánně jí nabízela podporu a slibovala pomstu všem zajatcům. Ale více hlasů se ozvalo proti nim, a ty je utišily.

Došlo bezesporu k jakémusi posunu. Najednou bylo zřejmé, že toto shromáždění nepřipustí, aby byli Novokrobuzoňané zabiti, ani navzdory zdlouhavému předstíranému slitování, které navrhla Milenka. Bylo zřejmé, že bude muset začít dlouhý, někdy snadný, jindy krutý proces asimilace, že na muže a několik málo žen uvězněných pod palubou bude vynaloženo mnoho měsíců úsilí, že nakonec se řada z nich se svou novou existencí smíří, a někteří určitě nikoliv. Ti zůstanou ve vězeních, aby zadlouho, po dlouhém přesvědčování, snad mohli být popraveni.

„K čemu tolik spěchu, do prdele?“ zařval někdo. „A stejně, kam nás, kurva, vezete?“

Milenka rychle okázale kapitulovala; v přehnané pokoře pokrčila rameny, podvolila se a oznámila, že svůj rozkaz ruší. Vysloužila si nelíčené provolání slávy od davu, který byl pořád ochotný odpustit mylný návrh učiněný ve vzteku. Na provokatérovu otázku neodpověděla.

Bellis si na tento okamžik vzpomněla později a spatřila v něm bod zvratu. *To byla ta chvíle,* říkávala si v následujících týdnech, *kdy se všechno změnilo.*

Plavidla, která byla příliš poškozená na to, aby mohla plout samostatně, se přihákovala k městu a nechala se táhnout neúnavným avankem. Ten plul stále stejnou rychlostí, bez nečekaných prudkých pohybů či vrtochů, přes pět mil za hodinu.

Na sever.

Dny naplňovaly zádušní obřady: pocty, homilie a modlitby za mrtvé. Začalo se s přestavbou. Jeřáby sebou trhaly; město se hemžilo ztichlými četami, které opravovaly pobořené budovy, dávaly do pořádku všechno, co mohly, a měnily to, co nemohly. Navečer se plnily hospody a opilecká doupata, panovalo v nich však ticho.

Armada se za těch strašných dnů neoddávala družnému veselí. Pořád krvácela, její rány se ještě nezacelily.

Lidé začali klást otázky. Jemně, velice opatrně se dotýkali ran ve svých myslích, citlivých míst, které v nich zanechala bitva. A když tak činili, otázky vyvolávaly úděsnou nejistotu.

Proč připluli? začali se lidé ptát sami sebe (a vrtěli hlavami a klopili oči). *A jak nás vůbec našli, na druhém konci světa?*

Udělají to ještě někdy?

Tento pozvolný, bobtnající pocit zlosti a pochybností vyvolával obecnější debaty než sama válka. Každá otázka ústila do dalších.

Co jsme udělali, že jsme přilákali jejich pozornost?

Co to děláme?

Kam to plujeme?

Během dnů a nocí beze spánku začala Bellisina otupělost odeznívat. Od bitvy si s nikým pořádně nepromluvila – s nikým nepobyla. Uther Dúl se bez ní obešel; nenašla ani Carrianne, ani Johanna. S výjimkou prosívání zvěstí, které se objevily jako houby po dešti, Bellis celé dny takřka s nikým nepromluvila.

Druhého dne po bitvě začala uvažovat. Něco se v ní probudilo a teď pohlížela na poničené město s prvním pocitem, kterého si byla po dlouhé době vědoma – ledovou hrůzou. Bellis si udiveně uvědomila, že je vyděšená.

Když pozvedla oči ke slunci, ucítila záchvěvy emocí, nejistot a strašlivých jistot, které v sobě střádala.

„Probohy," říkala si potichu. „Probohy."

Došlo jí, kolik toho ví. Tolik věcí jí teď dávalo smysl – a tolik věcí jí nahánělo hrůzu, že se vyhýbala jakékoli konfrontaci, že o nich ještě nemohla uvažovat. Cítila v sobě pochopení a vědomí, ale před obojím ucukla jakoby před nějakým násilníkem.

Toho dne jedla, pila a procházela se, jako by se nic nezměnilo, s pocity neukotvenými a zmatenými, jako byly pocity všech ostatních traumatizovaných lidí kolem. Občas sebou však nečekaně škubla – zamrkala, sykla a zaskřípala zuby, – když se v ní pohnulo to, co věděla. Rostlo to v ní – tlusté, zhoubné dítě, kterému zoufale nevěnovala žádnou pozornost.

Část její mysli věděla, že to nezadusí, ale hrála na čas, nic nevystavovala, neuvažovala ve slovech, před pochopením, které v sobě nosila, se uzavírala vzteklým, vyděšeným naléháním *Teď ne, teď ne…*

Z hrubě sbitých oken sledovala západ slunce a opakovaně si pročítala svůj dopis, snažila se dodat si odvahy, aby napsala něco o

bitvě, nevědouc, co si počít. V deset hodin zaslechla prudké zaklepání a otevřela dveře Tanneru Vakovi.

Tanner stál na malé plošince, která vyčnívala z komína těsně za dveřmi na vrcholu schodiště. V boji utrpěl zranění; měl pořezanou a zhnisanou tvář, levé oko mu přivírala opuchlina. Měl obvázanou hruď; ošklivá chapadla, která mu z ní vyrůstala, měl přivinutá k tělu. Držel pistoli a mířil jí na obličej. Ruka se mu ani nezachvěla.

Bellis civěla do hlavně, do propasti na jejím konci. Mohutné, odporné pochopení, které v sobě chovala, z ní vyšlo v nezadržitelném proudu. Znala pravdu a věděla, proč je Tanner Vak připraven ji zabít. A vyčerpaně si uvědomila, že kdyby zmáčkl kohoutek, kdyby uslyšela ránu, v onom zlomku vteřiny, než by jí kulka roztříštila mozek, by mu to nevyčítala.

Kapitola třicátá osmá

„Ty zasraná mordýřská kurvo.“

Bellis sevřela opěradlo židle, sykla bolestí, zamrkala, aby si pročistila oči. Tanner Vak ji udeřil jen jednou, hřbetem ruky jí uštědřil pořádnou facku, po které narazila do stěny. Rána jako by v něm uvolnila fyzický vztek a ponechala mu jen tolik sil, aby na ni nenávistně promluvil. Pořád jí mířil pistolí na hlavu.

„Nevěděla jsem to,“ řekla Bellis. „Přísahám na Drmola, že jsem to *nevěděla.*“ Necítila skoro žádný strach. Pociťovala hlavně velkou hanbu a zmatek; obojí jí svazovalo jazyk.

„Ty zasraná zlomyslná kundo,“ opáčil Tanner, už ne tak nahlas. „Ty zasraná pijavice, ty děvko, ty děvko, běž do hajzlu…“

„Nevěděla jsem to,“ zopakovala Bellis. Zbraň se ani nezachvěla.

Zase ji počastoval dlouhou řadou nadávek a Bellis ho nepřerušovala. Nechala ho mluvit, dokud se neunavil. Spílal jí dosti dlouho a pak najednou otočil a promluvil k ní skoro normálním hlasem.

„Všichni jsou mrtví. Všechna ta krev. Byl jsem pod vlnami, víš to? Já v tom *plaval.*“ Najednou před ní mluvil šeptem. „Já jsem v té zasrané krvi plaval. Zabíjel jsem chlapy, jako jsem já. Pitomý novokrobuzonský kluky, kteří mohli být mí kolegové. A kdyby mě vzali zpátky, kdyby bylo po jejich, kdyby dosáhli, čeho chtěli, kdyby obsadili tohle zkurvený město, vraždění by nepřestalo. Teď bych byl na cestě do kolonií. Jako přetvořenej otrok.

Můj chlapeček,“ pokračoval úplně potichu. „Šekel. Znáš Šekela, že jo?“ Nespouštěl z ní oči. „Několikrát ti pomohl. Spolu se svou paní, Angevínou, se připletli do potyčky. Ange se o sebe postará, ale Šekel? Sehnal si pušku, hlupák jeden. Do zábradlí pod ním vletěla kulka a

třísky mu roztrhaly obličej. Měla bys vidět tu spoušť. Bude navždycky poznamenanej – navždycky. A teď mě tak napadá, že kdyby ten Krobuzonec jenom o kousek pohnul pistolí – jenom o zasranej malej *kousíček* –, pak by bylo po Šekelovi. Bylo by po *něm.*“

Bellis se nedokázala skrýt před jeho bezútěšným tónem.

„Jako po všech ostatních, který to nepřežili.“ Tannerův hlas zněl odevzdaně. „A kdo je zabil, všechny ty mrtvý posádky? Kdo je zabil? Muselas přivolat pomoc, co? Napadlo tě vůbec někdy, co by se mohlo stát? Co? Záleželo ti na tom? Záleží ti na tom teď?“ Jeho slova ji ubíjela, a když vrtěla hlavou – *takhle to nebylo* –, pociťovala hlubokou hanbu. „Zabilas je, ty zrádcovská kurvo.

Ty… a já.“

Zbraň držel nehybně v ruce, ale tvář měl zkřivenou.

„Já,“ zopakoval. „Pročs do toho zatáhla *mě?*“ Oči měl podlité krví. „Skoros mi zabila chlapečka.“

Bellis zamrkala, aby se zbavila slz. „Tannere,“ ozvala se chraplavým hlasem, „Tannere,“ pomalu zvedla ruce v bezmocném gestu, „přísahám ti, přísahám ti, *přísahám.*… že jsem to nevěděla.“

Domnívala se, že v něm přetrvávala nějaká stopa pochyb, nějaká nejistota, jinak by ji jednoduše odpráskl. Mluvila s ním dlouho, zakopávala o slova, snažila se najít způsob, jak vyjádřit to, co znělo nemožně, naprosto nepravdivě, dokonce i jí samé.

Celou dobu, co mluvila, jí pořád mířil na tvář. Povídala mu, co si uvědomila, a občas se odmlčela, když jí docházela pravda vlastních slov.

Nad Tannerovým ramenem vykukovalo okno a zatímco mluvila, hleděla jím ven. Bylo to mnohem snadnější, než se mu dívat do očí. Vždycky, když zahlédla jeho tvář, dopálila se. Rozhořčení ze zrady, a hlavně z hanby, ji spalovalo na popel.

„Věřila jsem tomu, co jsem ti říkala,“ namítala, a když si vzpomněla na krveprolití, trhla sebou tak silně, až to zabolelo. „Lhal i mně.“

„Nemám, kurva, ani ponětí, jak Armadu našli,“ dodala o něco později, vystavena i nadále Tannerově opovržení a brunátné nedůvěře. „Nevím, jak to funguje; nevím, co udělali; nevím, jaké informace nebo zařízení ukradl, aby to umožnil. Bylo tam něco… Musel něco skrývat; v tom vzkazu jim musel poskytnout něco, co potřebovali, něco, díky čemu nás vypátrali…“

„V tom vzkazu, cos dala *mně,*“ připomněl Tanner a Bellis zaváhala, potom přikývla.

„V tom, co dal on mně a co jsem dala já tobě," potvrdila.

„Já o tom byla přesvědčená," hájila se. „Do Drmola, Tannere proč si myslíš, že jsem byla na *Terpsichorii?* Byla jsem vyhnanec, do prdele." Tanner na to nic neříkal.

„Prchala jsem," pokračovala Bellis. „*Prchala jsem.* A, krucinál mně se tady nelíbí; tohle není můj domov… Ale prchala jsem. Já bych ty hajzly nepřivolala; nevěřila bych jim. Vzala jsem nohy na ramena, protože jsem se bála o svou kůži." Tanner se na ni zvědavě zadíval. „A stejně…" Bellis váhala, zda má pokračovat, bála se, že to bude znít, jako když se lísá, i když mu chtěla říci pravdu.

„Stejně…" pokračovala a mluvila pořád klidně. „A stejně bych to neudělala. Neudělala bych to… tobě, nikomu z vás. Nejsem žádnej zasranej soudce, Tannere. Nikomu z vás bych nepřála, aby se stal obětí jejich spravedlnosti."

Tanner na ni zíral s kamenným výrazem.

Později si uvědomila, že to, co ho přesvědčilo, co ho přimělo, aby jí věřil, nebyl její smutek ani její hanba. Těm nedůvěřoval, a ona mu to neměla za zlé. O tom, že mluví pravdu, že naletěla stejně jako on, ho přesvědčil její vztek.

Dlouhou, mlčenlivou, zbídačenou dobu Bellis cítila, jak se chvěje, a jak se jí prudce, doběla rozžhaveným vztekem zatínají pěsti.

„Ty hajzle," slyšela se, jak říká, a zavrtěla hlavou.

Tanner poznal, že nemluví k němu. Myslela na Silase Fenka.

„Lhal mi," vyprskla zničehonic na Tannera, až překvapila sama sebe. „Předkládal mi jednu lež za druhou… aby mě mohl využít."

Využil mě, pomyslela si, *jako využíval všechny ostatní. Sledovala jsem ho při práci; věděla jsem, co dělá, jak využívá lidi, ale…*

Ale nemyslela jsem si, že to dělá se mnou.

„Ponížil tě," řekl Tanner. „Myslela sis, že jsi výjimečná, co?" odfrkl si. „Myslela sis, že do něho vidíš? Myslela sis, že v tom jedete spolu."

Bellis na něho hleděla, rozžhavená vztekem a sebeopovržením, že je Silas podvedl jako nějaké pitomé naivky, jako své loutky, jako všechny ostatní. *Mě víc než všechny ty ubohé blázny, co si čtou letáky Simona Fenče; mě víc než každého ubohého pitomého kreténa, který funguje jako jeho spojka.* Zvedal se jí žaludek z pohrdání, z lehkosti, s níž jí lhal.

„Ty sráči," zašeptala. „Jak já tě, kurva, zničím."

Tanner se jízlivě pousmál a Bellis poznala, jak pateticky to zní.

„Myslíš si, že vůbec něco z toho, co řekl, byla pravda?“ zeptal se jí Tanner Vak.

Seděli spolu, strnulí a rozpačití. Tanner pořád držel pistoli, ale už ledabyle. Nestali se z nich spoluspiklenci. Díval se na ni s odporem a zlostí. I když jí uvěřil, že nehodlala poškodit Armadu, nebyla jeho spojenkyní. Pořád byla tím, kdo ho přesvědčil, aby sehrál roli poslíčka. Ona ho zapletla do masakru.

Bellis zavrtěla hlavou v pomalém vzteku. „Jestli věřím tomu, že Nový Krobuzon má být napaden?“ zeptala se znechuceně. „Jestli věřím tomu, že nejmocnější městský stát na světě ohrožují zákeřné ryby? Že brzy skončí dva tisíce let dějin a že jenom já můžu zachránit svůj domov? *Ne,* Tannere Vaku, nevěřím. Myslím, že chtěl poslat domů nějaký vzkaz, a to je všechno. Myslím, že ten zasranej manipulátor si se mnou pohrál jako kočka s myší. Jako si pohrává se všemi.“ *Je to vrah, vyzvědač; je to tajný agent,* pomyslela si. *Je přesně to, před čím jsem utíkala. A já mu přesto ve své osamělosti, ve své naivitě uvěřila jako nějaký zkurvený ztracený pitomec.*

Proč pro něho chtěli přijet? napadlo ji najednou. *Proč chtěli urazit čtyři tisíce mil, jen aby zachránili jednoho člověka? To nebylo kvůli němu, a myslím, že to nebylo ani kvůli* Durrze.

„Je v tom něco víc…“ utrousila pomalu a snažila si urovnat myšlenky. „Je v tom víc, než můžeme vidět.“

Nejeli by tak daleko, neriskovali by jenom kvůli němu, i kdyby byl sebelepší agent. On něco má, pomyslela si. *Má něco, o co oni stojí.*

„Tak co uděláme?“

Začínalo svítat. Ozývali se městští ptáci. Bellis bolela hlava; byla nevýslovně unavená.

Tannerově otázce chvilku nevěnovala pozornost. Když vyhlédla z okna, spatřila blednoucí oblohu a siluety ráhnoví a černé otisky budov. Nic se nehýbalo. Viděla vlny tříštící se o boky města, byla si slabě vědoma, že Armada míří na sever. Vzduch chladil.

Chtěla strávit v tom bezčasí ještě alespoň chvilku, ještě jednu nehybnou vteřinu, kdy by se mohla nadechnout, než promluví, odpoví Tannerovi a rozjede nemotornou, klaustrofobní koncovku.

Znala odpověď na jeho otázku, ale nechtěla ji vyslovit. Nedívala se na něho. Věděla, že se zeptá ještě jednou. Silas Fenek se pořád volně pohybuje po městě, viděl, jak zkrachoval pokus o jeho záchranu, a udělat se dá jediné. Věděla, že Tanner to ví, že ji zkouší, že na jeho otázku existuje jen jedna možná odpověď, a že kdyby ji neřekla, mohl by ji pořád ještě zastřelit.

„Co uděláme?“ zeptal se ještě jednou. Bellis k němu vyčerpaně vzhlédla. „Víš to.“ Nepříjemně se zasmála. „Musíme říct pravdu.

Musíme to říct Utheru Dúlovi.“

Kapitola třicátá devátá

Tak se plavíme poblíž severního okraje Vzdutého oceánu a jen – kolik? – tisíc dva tisíce mil na západ či severozápad je Potměšilé moře. A v zátočinách na jeho pobřeží, na břehu nezmapovaného kontinentu, leží kolonie Nova Esperium.

To je to malé, jasné, třpytící se město, které jsem viděla na obrázcích? Viděla jsem světlotisky jeho věží a obilných sil a lesů, které je obklopují, a jedinečných zvířat vyskytujících se v jeho okolí: zarámované a rozestavené, sépiové, ručně kolorované. V Nova Esperium se každému nabízí nová příležitost. Dokonce přetvoři a najatí nádeníci si zde mohou vysloužit svobodu.

(Ne že by to byla pravda.)

Představovala jsem si, jak na kolonu shlížím z horských svahů, které vidím na obrázcích (rozmazaných vzdáleností, nezaostřených). Jak se učím jazyky domorodců, probírám se zbytky starých knih, které bychom mohli nacházet v rozvalinách.

Z Nového Krobuzonu je to k ústí řeky, k okraji Železné zátoky, deset mil.

Pořád se ve vzpomínkách na tom místě ocitám, za městem, na hranici mezi pevninou a mořem.

Přišla jsem o svá roční období. Odjela jsem, když se z podzimu stala zima, a to je poslední silný dojem času, který si uchovávám. Od té doby vládne ve vedru a chladu a zimě a zase vedru chaos, chovají se ke mně neurvale, jsou nevyzpytatelní.

Možná je v Nova Esperium zase podzim.

V Novém Krobuzonu je jaro.

Mám vědomosti, které nemohu využít, na cestě, kterou nemohu ovlivnit, jejíž účel mi není vlastní a jemuž nerozumím, a toužím po domově, z něhož jsem uprchla, a po místě, které jsem nikdy nespatřila.

Za těmito stěnami jsou ptáci, křičí na sebe, ostře a hloupě, zápasí s větrem, a já se zavřenýma očima mohu předstírat, že se na ně dívám; mohu předstírat, že jsem na jakékoli lodi, kdekoli na světě.

Ale oči otevírám (musím) a jsem pořád tady, zase v této Senátní síni, stojím vedle Tannera Vaka a skláním hlavu a jsem spoutaná řetězy.

Několik stop od Bellis a Tannera Uther Dúl dokončoval projev před vládci města: Milenci, Dynichem, novou bouďákovskou Radou a všemi ostatními. Bylo po západu slunce. Byl přítomen i Brukolak, jediný vládce, kterého nepoznamenala válka – na všech ostatních byly patrné jizvy nebo měli zničené výrazy. Vládci poslouchali Uthera Dúla. Občas se podívali na vězně.

Bellis se dívala, jak se na ni dívají, a všimla si zlosti v jejich očích. Tanner Vak vzhlédnout nedokázal. Spoutávalo ho utrpení a hanba.

„Dohodli jsme se," řekl Uther Dúl. „Musíme jednat rychle. Můžeme se domnívat, že to, co nám bylo řečeno, je pravda. Musíme okamžitě předvést Silase Fenka. A můžeme se rovněž domnívat, že pokud mu ještě nedošlo, že po něm jdeme, dojde mu to velice brzy."

„Ale jak to, do prdele, provedl?" zařval král Bedřich. „Chci říct, že rozumím, jak to bylo s tou zasranou *zásilkou*, s tím zasraným vzkazem…" Nasupeně se zadíval na Bellis a Tannera. „Ale jak se Fenek zmocnil zasraného magnetu? Továrna na kompasy, je, kurva, střežená pečlivěji než moje pokladnice. Jak se dostal dovnitř?"

„To nevíme," odpověděl Uther Dúl, „a to je jedna z úplně prvních věcí, na které se ho zeptáme. Celou tuto záležitost musíme udržet co možná v největší tajnosti. Protože Simon Fenč, Fenek… není… až tak úplně bez přívrženců," pokračoval Dúl. Milenci se na sebe nedívali. „Neměli bychom riskovat… že rozezlíme obyvatele. Musíme jednat hned teď. Ví někdo, jak bychom měli začít?"

Dynich si odkašlal a zvedl ruku. „Doslechl jsem se," začal váhavě, „že Fenek operuje z jistých opileckých doupat…"

„Pane králi, dovolte mi promluvit," přerušil ho Brukolak svým chraplavým hlasem. Všichni se na něho překvapeně zadívali. Upír vypadal nezvykle rozpačitě. Povzdechl si, rozvinul svůj pohyblivý jazyk a pokračoval.

„Není žádným tajemstvím, že Suchopád nemůže najít s vládci Ostrovod společnou řeč ohledně přivolání avanka a směřování

města… které stále nebylo objasněno,“ dodal se zábleskem zlosti. „Nicméně doufám…“ světlehnědýma očima přejel místnost, jako by přítomné vyzýval k vyjádření názoru, „… že nikdo nikdy nebude tvrdit, že Brukolak nebo kdokoli z jeho sboru není absolutně oddán tomuto městu. Velice litujeme toho, že jsme nebyli schopni bojovat za Armadu v právě ukončené bitvě.

Vím,“ pokračoval rychle, „že mí občané bojovali. Máme svůj podíl na zabitých – nikoli však já a mí nejbližší. A toho jsme si vědomi. Jsme vašimi dlužníky.

Já vím, kde je Silas Fenek.“

Bylo slyšet lapání po dechu.

„Jak to víš?“ zeptala se Milenka. „Jak *dlouho* už to víš?“

„Moc dlouho ne,“ opáčil Brukolak. Podíval se jí do očí, ale hrdě se netvářil. „Zjistili jsme, kde *Simon Fenč* uléhal a kde tiskl své texty. Ale vy víte…“ dodal s náhlým zanícením, „vy *víte*, že jsme neměli ponětí o jeho úmyslech. Nikdy bychom to nepřipustili.“

Závěr byl zřejmý. Brukolak dovoloval „Simonu Fenčovi“, aby rozšiřoval sféru svého vlivu, aby tiskl své podvratné letáky a podněcoval destruktivní řeči, dokud si myslel, že obětí jeho aktivit budou Ostrovody a nikoli město jako celek. Nevěděl o krobuzonské flotile, kterou Fenek přivolal. Podobně jako Tanner a Bellis zjistil, že má svůj podíl viny na tom, co se stalo.

Bellis se dívala a v duchu se pošklebovala okázalému vzteku Milenců. *Jako byste nikdy neudělali něco podobného nebo ještě mnohem víc*, myslela si. *Jako byste vy všichni do jednoho proti sobě právě takhle neintrikovali.*

„Uvědomuji si, jak to zní,“ sykl Brukolak. „A zničit toho hajzla chci stejně jako kdokoli z vás. Proto mi bude potěšením, jakož i povinností ho chytit.“

„*Ty* ho nechytíš,“ opravil ho Uther Dúl. „Chytím ho já – mí lidé a já.“

Brukolak upřel na Dúla žloutnoucí oči. „Já mám jisté výhody,“ procedil pomalu. „Tato mise má pro mě svou důležitost.“

„Takto se viny nezbavíš, mrtevníku,“ odpověděl Dúl ledově. „Rozhodl ses, že ho necháš nerušené hrát podvratnou hru, a toto je důsledek. A teď nám řekni, kde je, a tvoje neblahé působení v této věci tím skončí.“

Několik vteřin bylo ticho.

„Kde je?“ zařvala znenadání Milenka. „Kde se ukrývá?“

„To je další důvod, proč dá rozum, aby ho chytil můj sbor,“ opáčil Brukolak. „Zdržuje se na místě, kam by řada z vašich vojáků mohla odmítnout vstoupit. Silas Fenek je ve strašidelné čtvrti.“

Dúl se ani nepohnul. Nespouštěl z upíra oči. „Ty ho nechytíš," zopakoval. „Já se *nebojím."*

Bellis je poslouchala s pocitem hanby a pomalu kypící nenávistí vůči Fenkovi. *Ty čuráku,* pomyslela si s divokým uspokojením. *Uvidíme, jak se z toho vylžeš.*

I když pořád mohl být její jedinou šancí, jak se odtud dostat, už by nikdy nepřipustila, aby jí ten zkurvený parchant ještě lhal, aby ji využíval. To mu neprojde bez odplaty, ať to bude stát cokoliv. To už to radši riskne na Armadě, nebo v Jizvě.

Měl jsi mi to, kurva, říct, Silasi, vrčela v duchu a zuřivě oddechovala. *I já jsem chtěla – chci – pryč. Kdybys mi řekl pravdu – kdybys byl otevřený, kdybys byl upřímný, kdybys mě nevyužil –, nejspíš bych ti pomohla,* uvažovala. *Mohli jsme to všechno zvládnout dohromady.*

Ale věděla, že to není pravda.

Ačkoli odsud chtěla utéct přímo zoufale, nepomohla by mu, kdyby znala jeho plány. Na něčem takovém by se nepodílela.

S příšerným sebeopovržením si uvědomila, jak dobře ji Silas odhadl. Jeho práce spočívala ve zjišťování, co může komu říci, ve zjišťování, jak daleko jsou schopni lidé kolem něho dojít, aby jim pak podle toho lhal. Musel uvážit, co řekne každému ze svých pěšáků.

Nespletl se v ní.

Bellis si vzpomněla, jak se Uther Dúl rozlítil, když za ním s Tannerem přišli.

Hleděl na ně, když mu podávali vysvětlení, tvář měl stále klidnější a ledovější, oči temnější. Bellis a Tanner se mu na přeskáčku a nesouvisle snažili vysvětlit, že nic nevěděli, že byli oba využiti.

Tanner blábolil a Dúl stál jako socha, čekal, až domluví, a potrestal ho mlčením, neřekl vůbec nic. Ale potom se obrátil na Bellis a čekal na její vysvětlení. Vyvedl ji z míry – když mu vyprávěla, že znala Simona Fenka, *Simona Fenče,* ani se nepohnul. Vypadalo to, že ho toto zjištění ani v nejmenším nepřekvapuje. Mlčky stál a čekal na další informace. Ale když mu řekla, co udělala, co pro Fenka doručila, potom zničehonic vybuchl vzteky.

„Ne," zařval. „Co *udělal?"*

A když mu cosi šeptala – zahanbeně, koktavě mu tvrdila, že neměla ani ponětí, že ji ani *ve snu* nenapadlo, že to nemohla *vědět* –, zpražil ji pohledem, výrazem ledového opovržení a krutosti, který v jeho tváři dosud nikdy nespatřila a který se jí zaryl do morku kostí.

„Jste si jistá?" zeptal se jí hrozivě. „Je to tak? Netušila jste to? Ani v nejmenším jste to netušila?"

Nasadil jí do hlavy červa pochybností, který se nemilosrdně prohryzával jejími výčitkami a utrápeností.

Opravdu jsem to netušila? Opravdu jsem nezapochybovala?

Vládcové se dohadovali o uspořádání armadské strašidelné čtvrti, o ghúlech a lojových stvůrech, o tom, jak by měli nastražit past.

Bellis promluvila dostatečně hlasitě na to, aby je přerušila. „Vážený senáte," řekla. Všichni zmlkli.

Dúl si ji prohlížel naprosto nesmlouvavým pohledem. Neucukla.

„Je třeba mít na paměti ještě něco jiného," pokračovala. „Nevěřím, že Nový Krobuzon by urazil tolik tisíc mil z pouhé *lásky*. Nedával by všanc všechny lodě a veškerou tuto námahu, dokonce ani ne kvůli *Durrze*, a určitě ne jenom proto, aby dopravil domů svého člověka.

Silas Fenek má něco, co chtějí. Nevím, co to je, a přísahám… přísahám, že kdybych to věděla, řekla bych vám to. Věřím… věřím, že z toho, co mi řekl, je pravda to, že strávil určitý čas ve Vysokém Kromlechu a naposledy pak v Džengrech. Viděla jsem jeho deníky, a věřím tomu.

Řekl mi, že ho pronásledovali ďasovci. A možná ani v tomto bodě nelhal. Možná to bylo kvůli něčemu, co tam vzal: něco, kvůli čemu Novému Krobuzonu stálo za to riskovat cestu na druhý konec světa, když se dozvěděl, že to má. Možná, že ty lodě připluly právě proto.

Všichni jste se shodli, že se dopustil věcí, kterých by nikdy neměl být schopen: kradl, vloupal se na nedobytná místa. No, možná že to, co Silas Fenek vlastní – to, co ukradl, to, pro co si sem přijeli Novokrobuzoňané –, to všechno překonává. Proto si myslím… chci vás upozornit na tohle… až po něm budete pátrat, pamatujte, že může něco používat… A dávejte si pozor."

Když domluvila, rozhostilo se dlouhé, tvrdošíjné ticho.

„Má pravdu," řekl kdosi.

„A co s ní?" zeptal se bojechtivý mladík z bouďákovské Rady. „To jim věříte – to jim *věříme?* Že nic *nevěděli? Že* se jen snažili zachránit svoje město?"

„*Toto* je moje město," zvolal Tanner Vak najednou, do zkoprnělého ticha.

Uther Dúl se podíval na Tannera, který opět pomalu sklonil hlavu na hruď.

„S těmi si to vyřídíme později," rozhodl Dúl. „Zůstanou prozatím ve vězení, dokud nezajistíme Silase Fenka. Potom ho budeme moci vyslechnout a všechno posoudíme."

Tannera a Bellis zavedl do cel sám Uther Dúl.

Ze zasedací místnosti je odvedl do spleti tunelů, kterými byla protkána celá *Velká Východní*. Do chodeb obitých tmavenem, kolem starobylých světlotisků novokrobuzonských námořníků. Do chodeb osvětlených plynovými lampami. Když se nakonec zastavili, uslyšeli podivné zvuky kovu dosedajícího na kov a namáhavě pracujících strojů.

Dúl zatlačil Tannera do dveří *(jemně)* a Bellis jimi zahlédla skrovnou místnost: lůžko, stůl a židli, okno. Dúl se od Bellis odvrátil a pokračoval v chůzi. Správně se domníval, že ho bude následovat: i takto, vstříc vlastnímu uvěznění.

Za oknem cely se nerozprostírala podmračená noc. Nacházeli se pod čarou ponoru a okénko ukazovalo neosvětlené moře. Bellis se otočila a přidržela se dveří, aby je za ní Dúl nemohl přivřít.

„Dúle," řekla a pátrala na něm po jakémkoli náznaku vlídnosti či přátelskosti či přitažlivosti či odpuštění, avšak nic nenalezla.

Muž čekal.

„Jen jednu věc," pokračovala a odhodlaně se mu zadívala do očí. „Tanner Vak… je tady větší oběť než kdokoli jiný. Neudělal by nic, co by ohrozilo Armadu. Prožívá si peklo; je na dně. Jestli hodláte někoho potrestat…" Rozechvěle se nadechla. „Snažím se říct – jestli vás zajímá spravedlnost, alespoň *jeho*… nepotrestáte. Ať už se dohodnete na čemkoli jiném. Je to ten nejoddanější Armaďan – ten nejoddanější Ostrovoďan, co znám."

Uther Dúl si ji měřil dlouhým pohledem. Pomalu otočil hlavu do strany, jako by pociťoval zvědavost.

„Namouduši, slečno Chladnovíno," řekl nakonec bezvýrazným hlasem; měkčím, nádhernějším než kdy jindy. „Probohy. Smekám před vaší odvahou, sebeobětováním. Že na sebe vezmete největší podíl viny, že budete altruisticky prosit o slitování pro někoho jiného… Kdybych vás podezříval z podlých úmyslů a manipulace – z toho, že jste úmyslně a cynicky či lehkovážně do mého města zavlekla válku –, kdybych zvažoval možnost, že s vámi za vaše skutky tvrdě naložím, věřím, že bych své kroky musel nyní ve světle této vaší zřejmé… nesobecké… ušlechtilosti přehodnotit."

Bellis prudce vzhlédla, když začal hovořit, ale jak pokračoval, jen nevěřícně zírala. Ale zatímco ji zesměšňoval, jeho bezvýrazný hlas ztrpkl.

Hořela úžasem. Byla zostuzena, a zase sama.

„Ach tak," hlesla. Nezmohla se na slovo.

Uther Dúl otočil klíčem a zanechal Bellis o samotě, aby pozorovala ryby, které se pitomě rojily u světla linoucího se z okna.

V Armadě neexistovalo ticho. I v té nejtišší části nejdelší noci, kdy nebylo vidět ani živáčka, bylo město plné zvuků.

Neustále v něm zněly vítr a voda. Armada se plavila na vlnách, stahovala se, doširoka rozprostírala svou hmotu a zase ji přitahovala. Ráhnoví šeptala. Stěžně a komíny se nepohodlně posunovaly. Lodě do sebe hodinu za hodinou klepaly, jako kosti, jako někdo nekonečně hloupý a trpělivý, kdo čeká u dveří prázdného domu.

Představě opravdového ticha se město nejvíce blížilo v prázdné strašidelné čtvrti. Nárazy, skřípot a šplouchání vody v ní zněly jakoby dutěji. Ale na onom místě byly slyšet jiné, záhadnější zvuky, které děsily ty, jež je slyšeli, a které odrazovaly vetřelce.

Pomalý praskot, jako by se rozkládala věž dříví na podpal. Rytmické dunění čehosi mechanického, co proráží dřevem. Slabé pištění, které by mohla vydávat rozladěná flétna.

Strašidelná čtvrť se kolébala mezi svým podivným šramotem a zahnívala a zlehka nabobtnávala léty vody a pokračovala ve svém dlouhém, protahovaném úpadku. Nikdo nevěděl, co se skrývá v jejích zpuchřelých člunech.

Největším plavidlem ve strašidelné čtvrti byl *Slovohon.* Starobylá loď dlouhá více než čtyři sta stop, vyřezaná z okrového dřeva, kdysi namořená křiklavými barvami, které nyní setřel čas a slaný vzduch. Byla poseta pozůstatky pětice stěžňů a množstvím jeřábů, vzpěr a ráhen. Hole a tyče ležely na palubě jako mřížky. Pozbývaly tvar, hnily a ztrácely se v kusadlech červotočů.

Byla skoro půlnoc. Ze Suchopádu a Tobě-tebe-ti sem doléhaly zvuky: pitky a všechno, co s nimi souvisí; mechanický rámus ze stavenišť stvořených bitvou. Pořád se tu táhly mosty, které spojovaly jednotlivá panství se strašidelnou čtvrtí, staré a nepoužívané lávky, sbité před neznámou dobou, zarputile odmítající rozpadnout se na prach.

Z neumělé malé veslice na okraji Tobě-tebe-ti se ke zchátralým lodím plížil přes vodu muž. Neohroženě procházel krajinou zkázy: plesnivinou a rzí agresivní jako omrzliny. Na cestu mu svítily pouze hvězdy, ale muž věděl, kam jít.

Na přídí jednoho železného rybářského člunu ležely veliké rozštípnuté navijáky, z nichž vyhřezávaly mechanické vnitřnosti, jako by byly zmasakrovány. Muž si razil cestu mastným tratolištěm a přešel na *Slovohon.* Tyčila se před ním jeho dlouhá paluba, nakloněná trochu ke straně.

(Loď pod hladinou přidržoval ohromný řetěz, upevněný k jejímu trupu před dávnou dobou, který se táhl dolů do vody a držel avanka.)

Muž sestoupil do tmy uvnitř strašidelné lodi. Nebyl potichu. Věděl, že jestli ho někdo uslyší, bude ho považovat za přízrak.

Pohyboval se spoře osvětlenými chodbami, jejichž obrysy byly vykresleny pomocí thaumaturgie nebo fosforeskující plísně.

Zpomalil a rozhlédl se. Obličej se mu zakabonil znepokojením. Prsty ještě pevněji sevřel sošku. Když dospěl ke schodům, kde čas vytvořil vrstvu slizu, zastavil se a položil volnou ruku na zábradlí. Zatajil dech a pomalu otočil hlavu, nahlédl do každého temného zákoutí a napínal uši.

Něco šeptalo.

Byl to zvuk, který muž nikdy neslyšel, dokonce ani na těchto palubách hemžících se duchy.

Otočil se. Zíral do černočerné tmy na konci chodby, jako by se pustil do souboje dvou vůlí, jako by chtěl tmu přinutit ke kapitulaci, až nakonec vyhrál a temnota vydala to, co před ním skrývala.

„Silasi."

Ze stínů se vynořil člověk.

Silas Fenek okamžitě zvedl sošku, kterou nesl v ruce, a vrazil jí jazyk hluboko do hrdla. Postava se k němu hnala s napřaženým mečem a zkracovala vzdálenost, která je ve tmě dělila.

A najednou se objevily další. Postavy se zaťatými čelistmi se vyrojily ze skrýší ve dřevě a řítily se k němu se zarážející rychlostí. Blížily se, s pistolemi a zbraněmi v natažených rukou.

„Dostaňte ho živého!" zařval Dúl.

Silas Fenek ucítil záchvěv z oplzlého jazyka svého kamenného idolu a tělem se mu prohnala energie. Vystoupal nahoru – nahoru do prostorů, které ještě před chvilkou neviděl a kterými by se nebyl schopen pohybovat. Otočil se, když pod ním zpitoměle proběhl první Ostrovoďan, potom otevřel ústa a zalapal po dechu, když se mu v křeči stáhlo břicho. S dávivým zachroptěním vyvrhl kus zelenočerně zářící žluči, sousto thaumaturgicky nabité plazmy, kterou netvořila ani vazká tekutina, ani energie. Vyhřezla z něho a přistála přímo v útočníkově tváři.

Silas Fenek se rychle prosmýkl způsoby vidění, opustil chodbu, vystoupal lodí; muž, na něhož plivl, slabě vřískal a umřel, zatímco si prsty rozdíral tělo.

Gardisté už byli všude, vybíhali ze dveří a chňapali mu po oblečení. Vyráželi z uzavřených prostor jako krysy nebo psi nebo červi nebo bozivědíco, natahovali se po něm a sekali meči. Byli

bleskurychlí, vybraní kvůli svým dovednostem a odvaze: záplava, epidemie, invaze, která ho obkličovala, vháněla ho do kouta, sápala se po něm.

Do zasraného Drmola, jsou všude kolem, pomyslel si Fenek a zase hladově přitiskl ústa k sošce. Přeskládaly se kolem něho roviny a úhly, proměňovaly se mu před očima i v patách, a on se kroutil, hnal se po schodech a připadal si jako topící se muž, který lapá po dechu. Vřel vztekem.

Ostrovodská brigáda se po něm sápala, chytala se všeho, čeho mohla. *Na mě si, kurva, nepřijdete,* pomyslel si a ucítil v sobě vlnu energie. *Umím víc než jen utíkat.* Otočil se, zavrčel, odplivl si a začal se dávit a vyzvracel se na své pronásledovatele; vyvrhl zhoubnou sraženinu, která se v něm po polibku sošky nasbírala. Kroutil jazykem a na tváře kolem sebe vychrchlával ulepené plivance hmoty.

Tam, kde šlemy dopadaly a rozežíraly normální prostor jako dimenzní kyselina, gardisté vřískali úděsnou neznámou bolestí, když se jim stahovaly oči, kosti a maso a mizely z třírozměrné reality, roztávaly, vytrácely se, strhávané do nemožných směrů. Zůstávali ležet, ranění, a vlhce sténali. Silas se na ně v běhu bez slitování díval, viděl jejich obličeje stažené ze skutečnosti, jak krvácejí vazkou nicotu, která prskala a syčela, hleděl na jejich hlavy a hrudi proděravělé otvory ústícími do prázdnoty. Odtékali do neprostoru, od okrajů ran se jim jako sněť šířila zmrtvující nerealita, takže tkáň byla stěží postřehnutelná, nejasná a nedůležitá, a potom najednou přestávala existovat.

Pronásledovatelé se váleli na zemi a řvali, dokud měli čím.

Fenek se nezastavoval, srdce mu bilo ostošest. Utíkal a líbal sošku a složitým krokem přehýbal prostor, rozkládal kolem sebe jednotlivé roviny.

Uther Dúl ho nelítostně sledoval – s takovou zarputilostí, že třebaže zůstával uvězněn v konvenčním prostoru, držel se Fenkovi v patách.

Dúl byl k neutahání.

Fenek se vyřítil z tmavých útrob *Slovohonu* a narazil do vzduchu. Chvíli zůstal viset s jazykem zakrváceným od mramorových zubů sošky.

Běžte všichni do prdele, uvažoval zběsile, když se z něho řinul veškerý strach. Zabořil jazyk sošce hluboko do krku a ucítil, jak se blyští energií, ucítil, jak jí žhne jako temná hvězda. Zatočil se a prohnal se třásněmi potrhaného plachtoví, šplhal stíny drátů, přehýbal kolem sebe realitu, překrucoval ji a klouzal po záhybu, který vytvořil – vzhůru, ven přes zchátralé plavidlo.

Z padacích dveří pod ním se vynořil sbor odhodlaných gardistů a s obratnou rychlostí se rozprostřel po palubě. Spolu s nimi se objevil i Uther Dúl, který se Fenkovi zadíval zpříma do očí.

„Fenku," zvolal a pozvedl meč.

Silas Fenek k němu shlédl. Zazubil se vztekem a odpověděl hlasem, který se podivně rozezněl a ozval se mu těsně u ucha jako výhružný šepot. „Uthere Dúle."

Fenek visel patnáct stop nad palubou, v koróně zpřehýbaného éteru. Realita se vlnila kolem něho. Neurčitě se držel, jeho obrysy se míhaly mezi jednotlivými stavy. Pohnul se s pomalou a dravou podvodní ladností, nezřetelně mizel a zase se zjevoval. Z úst a rozkousaného jazyka mu crčela krev. Otočil se ve vzduchu jako korouhev. Visel tam silou polibku sošky a civěl na muže pod sebou.

Ti pozvedli zbraně. Fenek se zatetelil a kulky proletěly místem, kde právě byl – sršícím vzduchem –, a prskly, když zmizely. Otevřel ústa a z hrdla mu jako střepiny z granátu vyletěly chuchvalce leptavých slinných zvratků.

Rozprskly se po palubě a vletěly do tváří útočníků. Ozvala se salva výkřiků. Muži se v panice rozutekli.

Fenek dál upíral oči na Dúla.

Ten uskočil z dráhy slin syrově úsporným pohybem a se zaťatou tváří; kořist nespouštěl z očí. Fenek se jen mihl a hned byl níž, jako duch přeplul palubu, potěšené si zabroukal a zanechal za sebou kaluž žhavých slin. Stačilo, aby se k němu kdokoli přiblížil, a už plival a muži uhýbali nebo umírali. Šel po Utheru Dúlovi.

„Tak si mě vezmi," zašeptal s opileckou drzostí. Hrdlo měl rozdrásané přízračnými slinami, cítil však, že je schopen úplně všeho, třeba vypálit díru ve vesmíru. Cítil se nepolapitelný. Dúl před elyktrizující, ježící se postavou ustupoval, skákal, pohyboval se ve strnulém hněvu, skřípal zuby, aby neslyšel Fenkův hlas, který mu pořád drmolil u ucha. *„Jen pojď…"*

Potom světlem a tmou a masou dřeva, vodou rozléhající se kolem něho jako bušení drobných pěstiček, armadskými světly vzdálenými od něho jen několik yardů Fenek odkudsi za sebou zaslechl hlas.

„Siiiiiilasssssi."

Jako výpad obludného hada.

Fenek se s bušícím srdcem otočil a rozrušeným prostorem spatřil Brukolaka – běsnícího, planoucího, ztělesnění nenávisti. Jak skáče ze tmy s vyplazeným jazykem. Jak se k němu řítí.

Fenek zařval a opět se pokusil políbit svou groteskní sošku, ale Brukolak k němu doplachtil a vystřelil ruku s napřaženými prsty, které mu zabořil do hrdla.

Úder srazil Fenka na palubu, kde zůstal ležet na zádech a lapal po dechu. Brukolak s očima žhnoucíma dopadl spolu s ním. Fenek se přesto snažil přiložit figurku ke rtům. Brukolak ho však s pohrdavou lehkostí popadl za volnou ruku a nenuceně ji přidržel. Zvedl nohu *(s pokořující rychlostí),* dupl Fenkovi divoce na pravé zápěstí, přitiskl je k palubě a rozdrtil v něm všechny kůstky.

Fenek zavřeštěl vysokým, idiotským, pištivým hláskem a rozlámané prsty se mu křečovitě stáhly. Soška se točila po dřevě paluby.

Ležel na třískách a vyl, z úst a nosu a roztrženého zápěstí se mu řinula krev. Vřískal bolestí a hrůzou a marně kopal nohama, jak se pokoušel utéct. Nabyl zase plně fyzické podoby, zničené a pateticky přítomné. Objevil se Uther Dúl, který se mu naklonil do zorného pole.

Zatímco se Fenek zmítal, roztrhla se mu košile a obnažila mu hruď.

Pokožka pod ní byla skvrnitá, lepkavá a v rozsáhlých oblastech zasažená špinavě zelenou a bílou barvou. Svítila nezdravě jako mrtvá ryba. Tu a tam z ní vyčnívaly nepravidelné výběžky podobné sumčím vouskům, podobné ploutvím.

Dúl a Brukolak si všimli těchto změn.

„Jen se na sebe podívej…“ hlesl Uther Dúl.

„To za to mohlo tohle?“ sykl Brukolak, zatímco se díval na sošku v Dúlových prstech.

Fenek pořád usmrkaně křičel. Kamenný idol nevyzpytatelně civěl na Uthera Dúla, mrkal na něho křišťálově jasným a studeným okem. Objímal se nečistými končetinami vytesanými z ledového kamene, zelenošedého a místy zase černého. Špulil na Dúla strašlivou kulatou tlamu a cenil na něho zuby. Dúl prstem přejížděl kožovitý záhyb, který měla soška poskládaný na hřbetě.

„Je to mocná věc,“ obrátil se Brukolak k Fenkovi, který se roztřásl šokem. „Kolik Armaďanů už zabila?“

„Odneste ho,“ poručil Dúl svým nezraněným mužům. Ti předstoupili a nervózně se zastavili, když se Brukolak ani nepohnul.

Upír zasáhl navzdory Dúlovým pokynům a možná mu zachránil život, ale Dúl mu odepřel jakékoli lítostivé či omluvné poděkování. Jen se na Brukolaka odtažitě díval, dokud upír poraženě neodstoupil.

„Je *náš,*“ zašeptal Dúl Brukolakovi a potěžkal figurku.

Po celé palubě v nepochopitelné agónii umírali gardisté. Jejich druzi zvedli Fenka bez sebemenšího náznaku lítosti, jednoduše ho popadli, aniž věnovali pozornost jeho řevu.

Když obyvatelé vnějších částí Suchopádu a Tobě-tebe-ti zaslechli zvuky ze strašidelné čtvrti, zachvěli se a vykreslili ve vzduchu ochranné symboly.

„Nic podobného jsem jaktěživ neslyšel," šeptali – nebo něco takového –, když se křik dutě rozplýval v noci. „To není žádný stvůr ani ghúl… To je něco nového, co tam nemá co pohledávat."

Dokázali určit, že jde o člověka.

Kapitola čtyřicátá

Uther Dúl seděl na posteli v Bellisině cele. Místnost si pořád uchovávala svou strohost, ačkoli plochy už pokrývalo několik doplňků, které jí přinesl z bytu: její notesy, pár kusů šatstva.

Díval se, jak obrací v rukou ďasovskou sošku. Opatrně, zvědavě přes ni přejížděla prsty, vnímala složitost její struktury. Prohlížela si zkřivenou tvář a nahlížela jí do tlamy.

„Dávejte pozor," varoval ji Dúl, když přiložila nehet najeden z kamenných zubů. „Je nebezpečná."

„To ona… je všeho příčinou?" zeptala se Bellis.

Dúl přikývl. „Nosil ji u sebe. Použil ji k zabití několika mužů. Skládal s její pomocí prostor, prováděl s ní thaumaturgii, kterou jsem nikdy neviděl. Tak se musel dostat i do továrny na kompasy."

Bellis přikývla. Chápala, že Dúl mluví o způsobu, jak Fenek umožnil Novému Krobuzonu najít Armadu. Pomocí nějakého tajemného přístroje, nějakého mechanismu.

„Teď už musí být v bezpečí," pokračoval Dúl. „Magnet musel být na jejich *Ranním chodci."*

Pravděpodobně, pomyslela si Bellis. Zařízení, které sledovalo posun Armady. *Měli byste spíš doufat, že nepřežívá na některé z těch rozbitých, spálených ozbrojených lodí, které se plaví v oblaku smradu z rozkládající se mrtvé posádky a které můžou být někdy nalezeny.* Zase sošku otočila a pečlivě si ji prohlížela.

„Z toho, co lze určit…" pokračoval Dúl pomalu, „z toho, co jsme vypáčili z Fenka, vyplývá, že soška není to hlavní. Stejně jako když na vás míří ústí pistole, nejde o pistoli samu, ale o kulku v ní, má se to takto i s tímto artefaktem: energii nemá soška sama. Ta je jen vodič. Zdrojem energie," dodal, „je tohle."

Přejel přes úzký tuhý pásek kůže, zasazený ve hřbetu sošky.

„Je to ploutev nějakého předka, snad kněze-vraha, thaumaturga, *mága.* Přechovávaná v kameni, ve tvaru, který napodobuje jeho původní podobu. Je to ďasovská relikvie," podotkl Dúl, „ostatek nějakého… světce. Z toho se line moc.

To nám řekl Fenek," pokračoval a Bellis si představila metody, jimiž byl Fenek přinucen odpovědět na tyto otázky.

„To je jádro všeho," poznamenala Bellis a Dúl přikývl.

„Dělalo to úžasné věci. Umožňovalo to Fenkovi dělat úžasné věci. Ale přesto si myslím, že tomu teprve začínal rozumět. Myslím, že Nový Krobuzon musí mít důvod věřit, že… tento čarovný artefakt v sobě skrývá mnohem víc moci, než kolik se Fenek naučil využívat." Podíval se Bellis zpříma do očí. „Myslím, že Nový Krobuzon by se nevydával tak daleko a nesnažil se tak urputně, kdyby mu nešlo přímo o ty nejmocnější síly."

Bellis se uctivě zadívala na předmět ve svých rukou.

„Dostalo se nám do rukou něco mimořádného," dodal Dúl potichu. „Našli jsme nesmírně důležitý artefakt. Bozivědí, čeho by nám mohl umožnit dosáhnout."

Tohle je příčina všeho, pomyslela si. *Tohle Fenek ukradl. Vždyť mi dokonce* řekl, *že Džengrům něco ukradl. O téhle věci se zmínil Novému Krobuzonu – a samozřejmě že se to nepokusil předat. Nikdy by se ho nevydali hledat, kdyby jim to* dal. *Tímhle před nimi mával, přes celý svět, vábil je „Zachraňte mě, a bude to vaše," a přiměl je, aby připluli.*

Kvůli téhle věci novokrobuzonské loďstvo obeplulo svět a svedlo bitvu. Tohle uvedlo všechno do pohybu. Kvůli tomu jsem (nevědomky) navedla Armadu na komáří ostrov. Kvůli tomu, abych poslala do Nového Krobuzonu lživý vzkaz, jsem Armadě poskytla avanka, místo abych Aumovu zasranou knihu hodila do moře.

Za touhle věcí se všichni tak hnali.

Za suchou ploutví nějakého mága.

Bellis nevěděla, co se změnilo. Zdálo se, že Dúl jí odpustil. Jeho podlé chování prošlo proměnou. Přišel sem, aby jí ukázal, co našli, aby si s ní pohovořil jako předtím. Byla nervózní: byla si jím nesmírně nejistá.

„Co s tím uděláte?" zeptala se.

Uther Dúl postavičku balil do mokrého hadru. Zavrtěl hlavou.

„Nemáme čas, abychom ji pečlivě studovali, prozatím. V této chvíli. Je třeba udělat spoustu jiných věcí; děje se toho příliš mnoho. Nejsme… soustředění. Stalo se to v nepříhodnou dobu." Mluvil

monotónním hlasem, ale když zaváhal, Bellis vycítila, že jí neřekl všechno.

„A navíc to s Fenkem něco provedlo. Změnilo ho to.

Ani on nechápe, co to je, a jestli ano, neřekne to. Nikdo neví, jaké síly dokáží ďasovci rozpoutat. Nemůžeme zvrátit proces, který ve Fenkovi proběhl, a nevíme, jaké jsou jeho úplné účinky. Nikdo není ochotný stát se novým milencem té sošky.

Tak ji tedy uložíme na bezpečné místo, dokud nedokončíme svůj projekt, dokud nedosáhneme cíle a nebudeme mít čas a vědce, kteří by tuto záležitost prozkoumali. Všechno budeme držet pod pokličkou, ale pro případ, kdyby někdo přece jen zjistil, co Fenek přinesl na palubu, myslím, že tu věcičku schováme někde, kde by po ní nikoho ani nenapadlo pátrat. Na místě, o němž všichni vědí, že už nějaký ten kouzelný poklad přechovává, a také vědí, že za neoprávněný vstup by zaplatili… příliš vysokou cenu.“

Když to Dúl řekl, na okamžik mimoděk pohladil jílec Možného meče. Bellis si toho všimla a pochopila, kde bude mágova ploutev ukryta.

„A kde je Fenek?“ zeptala se pomalu.

Dúl na ni hleděl.

„Tam, kde je o něho postaráno,“ odpověděl a krátce kývl k chodbě venku. „V zajetí.“

Nastalo dlouhé ticho.

„Co tady děláte?“ zeptala se Bellis nakonec tiše. „Kdy jste mi uvěřil?“ Tázavě si ho prohlížela. Zmatky ji už vyčerpávaly. *Od chvíle, kdy jsem vstoupila do tohohle města*, pomyslela si, *jsem jak na trní, pořád. Jsem vyčerpaná, do prdele.*

„Vždycky jsem vám věřil,“ odpověděl bezvýrazným tónem. „Nikdy jsem si nemyslel, že jste Novokrobuzoňany přivolala schválně, i když vím – vždycky jsem věděl –, že toto město nechováte v lásce. Když jste předtím za mnou přišla, čekal jsem, že uslyším něco jiného.

Jak tak naslouchám Fenkovi, poslouchám, co říká, jak se snaží mlčet, snaží se vás do všeho zaplést, přiznává pravdu… Každou minutu říká něco jiného. Ale pravda je zřejmá: byla jste hloupá,“ dodal Dúl suše. „Uvěřila jste mu. Myslela jste si, že… co? Co vám to zase řekl? *Že zachraňuje vaše město.* Nevydala jste se ven, abyste nás zničila; snažila jste se zachránit svou vlast, abyste se do ní mohla jednoho dne vrátit, živá a zdravá. Nesnažila jste se nás zničit; zachovala jste se jen hloupě.“

Bellis zatínala čelisti. Stěží se ovládala.

Dúl ji nespouštěl z očí. „Zamotala jste se do toho, co?“ zeptal se.

„V představě, že… se spojíte se svým domovem. Že něco uděláte. To stačilo, co? Že vy… zachráníte své město.“

Dúl hovořil tichým monotónním hlasem a Bellis se zadívala na své ruce.

„Vsadím se,“ pokračoval, „že pokud jste někdy přemýšlela o tom, co vám bylo řečeno… vsadím se, že jste z toho byla nesvá.“

Řekl to skoro laskavě. Červ pochybností se zase probudil k životu a prohryzával se jí hlavou.

„Na *Slovohonu* po něm nebylo ani stopy,“ řekl Dúl.

„Jeho lůžko v nákladovém prostoru bylo čisté a suché. Stěny měl celé pokryté poznámkami. Nákresy se schématy, které mu sdělovaly, kdo je čí muž nebo žena a kdo řídí to či ono a kdo dluží tomu či onomu. Bylo to zatraceně působivé. Naučil se všechno, co potřeboval. Úplně se… vpletl do politiky města. Zůstával neustále ve skrytu. Měl různé schůzky s různými informátory, vedl je pod různými jmény – Simon Fenč a Silas Fenek byla jen dvě z celé řady.

Ale po něm nebylo ani stopy. Je jako prázdná loutka. Všude ty poznámky, plakáty, a malý ruční tiskařský lis a tiskařská barva a mazadla. Šaty v kufru, deník v tašce – nic víc jsme nenašli. Bylo to patetické.“ Dúl se zadíval Bellis do očí. „Mohla byste prozkoumávat jeho pokoj celé hodiny a pořád byste neměla ani tušení, co je Silas Fenek zač.

Není nic než prázdná kůže napěchovaná intrikami.“

Ale teď byl umlčen, pomyslela si Bellis, *a my můžeme pokračovat na sever. Milenci vyhrávají. Starosti jim skončily, co, Uthere?* Zírala na něho a pokoušela se mezi nimi znovu obnovit něco, co ztratila.

„Co jste to psala, když jsem vešel?“ zeptal se Dúl, a vyrazil jí dech. Ukázal na její kapsu, kam nacpala dopis.

Nosila jej pořád u sebe. Štos jeho silných stránek byl stále těžší. Nikdo jí jej nesebral. Nemohl jí nijak pomoci k útěku.

Už dlouho do něj nic nedopsala. Byly chvíle, kdy dopis psala pravidelně jako deník, a týdny, kdy s ním nedělala vůbec nic. V malé, holé cele, kde okno vedlo pouze do vodnaté tmy, jej opět vytáhla, jako by jí mohl zklidnit mysl. Ale zjistila, že psaní jí skoro vůbec nejde.

„Máte ho u sebe od prvního okamžiku, kdy jsem vás spatřil,“ přiznal se Dúl. „Měla jste ho i ve vzducholodi.“ Bellis vyvalila oči. „Co je to? Co to píšete?“

To, co tady teď řeknu nebo udělám, uvědomila si Bellis v odtažité panice, bude doznívat ještě dlouhou dobu. Věcí čekají, až zapadnou na svá místa. Měla pocit, jako by tajila dech.

Vytáhla papír z kapsy a přečetla, co napsala.

Prachdek, 9. četa 1780. Šestého hrade masa.

Zase zdravím.

„Je to dopis," řekla.

„Komu?" otázal se Dúl. Nenaklonil se a nepodíval se na papír. Místo toho se jí podíval do očí.

Bellis si povzdechla, zalistovala spoustou stránek dopisu, našla začátek a podržela mu jej před očima, aby mohl přečíst první slovo.

Nejdražší, stálo v dopise a pak následovalo prázdné místo. Místo slova díra.

„Nevím," odpověděla.

„Je to pro někoho," řekla. „Bylo by smutné, dojemné, kdybych psala dopis pro nikoho. A není to dopis pro někoho mrtvého nebo něco tak… smutného. Je to opak toho všeho, přesný opak. Není tak uzavřený: otevírá se; jsou to dveře; mohl by být pro kohokoliv."

Slyšela se, uvědomila si, jak to musí znít, a zděsila se.

„Když jsem odplouvala," dodala tišším hlasem, „strávila jsem mnoho týdnů, mnoho měsíců ve strachu. Mizeli lidé, které jsem znala. Věděla jsem, že jdou po mně. Vy jste nebyl nikdy v Novém Krobuzonu, viďte, Uthere?" Podívala se na něho. „Navzdory všem svým výpravám a dovednostem jste tam nikdy nebyl. Nemáte o něm žádnou představu – nebo snad ano? Existuje tam zvláštní druh strachu, jedinečného strachu, když se kolem vás stahuje milice.

Ke komu se dostali? Koho chytili, mučili, podplatili, vyděsili, komu vyhrožovali, koho si koupili? Komu můžete důvěřovat?

Je zatraceně těžké být nezávislý. Když jsem začínala," pokračovala váhavě, „myslela jsem si, že nejspíš píšu své sestře. Nejsme si nijak blízké, ale jsou chvíle, kdy s ní toužím mluvit. Přesto se najdou věci, které bych jí nikdy neřekla. Ale potřebovala jsem je říct, a tak mě napadlo, že ten dopis adresuju třeba někomu ze svých přátel."

Bellis pomyslela na Mariel, na Igna a Téu. Pomyslela na Rostoucí Stehna, kaktusíkovskou cellistku, jedinou z Izákových známých, s níž byla pořád v kontaktu. Pomyslela na ostatní. *Ten dopis by mohl být adresován komukoli z vás,* napadlo ji a věděla, že to není pravda. Většinu z nich během ustrašených měsíců před útěkem zavrhla. A

dokonce i předtím se s řadou z nich nestýkala nijak důvěrně. *Mohla bych psát někomu z vás?* uvažovala najednou.

„Ať už mluvíte s kýmkoli," řekla, „ať už píšete komukoli, jsou věci, které neřeknete, věci, které zcenzurujete. A čím víc jsem psala – čím víc *píšu* –, tím víc toho chci říct, tím víc chci být úplně, naprosto otevřená. Takže to napíšu úplně všechno, a nebudu to *muset* uzavírat. Můžu to nechat až na konec. Můžu počkat a rozhodnu se, pro koho to je, až napíšu všechno, co napsat chci."

Nezmínila se o skutečnosti, že dopis nebude nikdy schopna doručit, že jej bude psát na Armadě až do své smrti.

Není na tom nic zvláštního, chtěla dodat. *Dává to smysl.* Chtěla zaujmout prudce obranný postoj. *Ať vás ani nenapadne, že na druhém konci zeje* prázdnota, upozornila ho naléhavě v duchu. *Tak to* vůbec *není.*

„Musíte psát velmi opatrně," poznamenal Dúl, „jen tak sama o sobě. Žádné společné vtipy. Musí to být poněkud studený dopis."

Ano, pomyslela si Bellis a podívala se na něho. *Myslím, že ano.*

„Vy vyhnanci," řekl. „Vy vyhnanci a to vaše psaní. Silas Fenek je stejný. Když se na něho podíváte, snaží si čmárat do deníku levou rukou."

„Nechali jste mu ho?" zeptala se Bellis a uvažovala, co se stalo s Fenkovou pravačkou, a tušila, že to ví. Uther Dúl se okázale rozhlížel po její místnosti: oblečení, deníky, dopis.

„Vidíte, jak zacházíme s vězni," konstatoval pomalu a Bellis si vzpomněla, že je sama vězenkyně, stejně jako Tanner Vak, stejně jako Fenek.

„Proč jste se nesvěřila Milencům," vyhrkl najednou Dúl, „když vám Fenek řekl, že je Nový Krobuzon v ohrožení? Proč jste se nepokusila poslat vzkaz tímto kanálem?"

„Bylo by jim to jedno," odpověděla. „Možná by byli ještě rádi: o jednoho soupeře na moři míň. A pomyslete na ty kosti, co by mohli obírat. Neudělali by vůbec nic."

Měla pravdu a cítila, že to ví i on. Přesto v ní opět zahryzal červ.

„Podívejte se do toho dopisu," vyzvala ho znenadání. „Je to důkaz, že jsem nic nevěděla."

Dlouho neodpovídal.

„Váš případ byl posouzen," řekl nakonec.

Ucítila, jak se jí stáhl žaludek. Zachvěly se jí ruce a několikrát polkla a pevně stiskla rty.

„Poté, co jsme vyslechli Fenka, se sešel senát," pokračoval Dúl. „Všeobecně se věří, že Vak a vy jste v přivolání novokrobuzonského

loďstva nesehráli žádnou vědomou roli. Vaše verze byla přijata. Dopis mi ukazovat nemusíte.“

Bellis přikývla a cítila, jak jí rychle tluče srdce.

„Vzdala jste se,“ dodal ledovým hlasem. „Řekla jste nám, co víte. Já vás znám. Sledoval jsem vás – oba dva. Sledoval jsem vás velmi pečlivě.“

Zase přikývla.

„Věří se vám. A to je všechno. Jestli chcete, budete mít možnost volného pohybu.“ Pak se zarazil, jen na zlomek vteřiny. A Bellis si později na tuto pauzu vzpomněla a nemohla mu odpustit. „Budete si moci vybrat trest.“

Bellis odvrátila zrak a uhladila dopis a chvíli zhluboka dýchala, potom se na něho zase podívala.

„Trest?“ zopakovala. „Řekl jste, že mi věříte…“

„Já ano,“ Dúl na to. „Já jsem byl hlavním důvodem, proč vám bylo uvěřeno.“ Neřekl to, jako by od ní očekával vděčnost. „Proto jsou vaše eventuální tresty takové, jaké jsou. Proto nejste mrtvá, jako bude mrtvý Silas Fenek, jakmile z něho dostaneme, co potřebujeme.

Ale vy jste věděla, že nevyváznete bez trestu. Odkdy úmysl předurčoval rozsudek? Ať už jste si myslela, nebo se přesvědčila, že děláte cokoli, jste zodpovědná za rozpoutání války, která zahubila tisíce *mých lidí.*“ Hlas mu zdrsněl.

„Měla byste se považovat za šťastlivce,“ pokračoval, „že chceme podrobnosti udržet v tajnosti. Kdyby se občané někdy dozvěděli, co jste provedla, bylo by jistojistě po vás. Utajení nám umožní jistý stupeň shovívavosti. Měla byste být ráda, že jsem svědčil ve prospěch vašeho charakteru. Bil jsem se, abych vás oba osvobodil.“ Jeho nádherný hlas ji děsil.

„Povězte mi to,“ slyšela se, jak se ptá, a Dúl se jí při odpovědi zadíval do očí.

„Zastupuji zde senát, abych promluvil s Tannerem Vakem a Bellis Chladnovínou,“ pravil jasně. „Abych vás oba odsoudil k trestu. K deseti letům, tady, o samotě. Nebo k době už odsloužené, plus zmrskání.

Výběr je na vás.“

Dúl záhy poté odešel, a zanechal Bellis velice osamělou.

Fenek ji zradil. Už se nebudou objevovat letáky od Simona Fenče. Nikdo jí nebude naslouchat. Město se neotočí.

Dúl ji ani nepožádal, aby mu ukázala dopis. Nevzal jí jej; nedíval se jí přes rameno, když jej držela; nedal na sobě znát vůbec žádný zájem.

To nechápeš, co jsem ti řekla? pomyslela si Bellis. *Víš, jaká odhalení v tom nalezneš. Toto není žádný běžný druh komunikace, všechna ta soukromá tajemství a podrobnosti a náznaky a narážky, které nemají smysl pro nikoho než oba zúčastněné. Je to něco jedinečného – toto je moje nezkalená komunikace; toto je můj vlastní jasný hlas, všechno, co jsem tady udělala a viděla.*

To si to nechceš přečíst, Dúle?

Dúl odešel, jakmile si vybrala svůj trest, aniž pohlédl na tlustý svazek papírů, který pořád držela v ruce. Veškeré důkazy zůstaly nepřečteny, pořád marně úpěly. Nesděleny.

Bellis otáčela stránky, jednu po druhé, pročítala si, co se jí přihodilo v Armadě. Snažila se uklidnit. Musela se postavit čelem k něčemu velice důležitému. Její plány se hroutily. Je-li Fenek ve vězení, nemá nikoho, kdo by rozšířil informace, které získala, nikoho, kdo by překazil šílený plán Milenců přeplout Skrytý oceán. A na to by měla soustředit myšlenky, měla by vymyslet způsob, jak vyjevit pravdu.

Ale soustředit se na to nedokázala, musela myslet jedině na to, co jí právě sdělil Dúl.

Třásly se jí ruce. Celá vzteklá skřípala zuby, rukama si hladila dozadu sčesané vlasy a zhluboka vydechovala, ale nemohla se přestat chvět. Musela silně tlačit pero na papír, aby slova nebyla chvěním zcela nečitelná. Načmárala jedinou rychlou větu, pak se najednou zarazila, zadívala se na ni, a nedokázala psát dál. Četla si, co napsala, pořád dokola.

Zítra mě zmrskají.

9. mezihra – Brukolak

Nyní, v tomto nejhlubším žlabu noci, kdy vteřiny leží nehnutě jako vyděšená zvěř a my, kteří jsme venku, jsme vymaněni z času, jdu na vycházku.

Moje město se pohybuje. Jeho obrysy se přesunují.

Vížky se shlukují a zase odtahují a lana se stahují jako svaly a ulevují napětí, zatímco se silueta Armady láme, hojí, láme.

Divoká zvířata bdící ve stínech tiší své kňučení, vsávají můj mrtvý pach a rychle a přikrčeně se (na čtyřech či dvou nohou) pohybují nepravidelně zubatým lodním panoramatem, cihlovými a dřevěnými brázdami na přestavěných palubách. Vraky pospojovaných lodí. Po základových deskách pro zadní stěhy, jícnovým roubením, přes západky, kolem člunových jeřábů a výložníků zasazených v nasolených strukturách.

Za každou zdí částečka moře, mumie, oběť, jako služebník zavražděný v základech chrámu. Toto je město duchů. V každé čtvrti straší. Žijeme na svých mrtvých lodích jako hřbitovní červi.

Seschlé květiny a býlí se natahují ke zbytkům slabého světla v žilkách zdí, v betonových a dřevěných rýhách. Život je zarputilý, jak víme my, kteří jsme zemřeli.

Stopy prachu, kousky kostí a cihel, kolem zubatých ran bombové operace: uhlík a suť, smetištní interpunkce v nudném monologu města. Barvy, staroba, veškerý odpad městských osudů cejchuje nízké budovy (na předních palubách) a jednotlivá obydlí (ve stínech čelenu). Květináče a kola jako ubohé tetování, úmyslná zohavení. Nekonečné značky, náhodné a stvořené sochy (šeď posetá známkami života a

preferencí, arkády zanechané napospas osudu, otěže na spícím dobytku).

Kde je sklo, je rozbité a rozryté – propletené stíny. Tma vroubí osvětlená okna. Září stroze a studeně.

Můry a noční ptáci, tvorové pohybující se v měsíčním svitu, vydávají slabé zvuky. Všechny kroky se rozplývají a brzy pozbývají tvaru. Jako tu by byla mlha, i když tu není. My, kteří se dnes procházíme, vycházíme odnikud a zase se tam chvatně vracíme.

Kolem továren, kabaretů, kostelů; přes mosty chřestící jako obratle. Armada tupě a svižně pluje na vlnách jako zrezivělá mrtvola.

Za lištami dřevěných konstrukcí se rozprostírá moře. Vidím sám sebe (zahaleného stíny a nezřetelného) a skrz sebe do černé vody. Do tmy tak hluboké (navzdory nesourodým chymickým světélkům podobným světluškám), že vytváří cizorodý kontakt. Má svou vlastní mluvnici. Slepě se dívám na uměle chované ryby autisticky kroužící v klecích, na rybáky, kýly roury šmouhy štěrbin; prostory, řetězy ojíněné korýši a kluzkou vrstvou chaluh a ohromný neviditelný tvar, který nás táhne, nemyslící a nicotný.

Historie je beztvará a tlačí na mne ze všech stran, noční můra, kterou přetavím do významu.

Rytmus získává smysl (vytlačený ze skrýše), dává této noci tvar, zase jí dodává takt a hodiny vypouštějí zatajený dech.

Přecházím přes střechy na svou měsíční loď. Přes vytrhané tašky a fošny a jejich křížence, nízkým, spoře osvětleným lesem komínů věží vodojemů, v panstvích, která nejsou moje. Tady nevládnu, tady neplatí krevní daň, uběhl den, co jsem se naposledy nakrmil, a nestálo by mne skoro žádné síly sklouznout po tomto okapu k zemi jako kapky vápníku, kterými je ojíněný. Skoro žádné síly by mne nestálo najít nočního chodce plného krve a zbavit se jeho její slupky, ale ty dny jsou pryč, teď jsem úředník, nikoli lovec, a je to mnohem lepší.

Do úsvitu zbývá dlouhá doba, ale něco pominulo. Pohybujeme se dál směrem k ránu. Můj čas vypršel.

Jsem na vlečných člunech a hausbótech a zase mizím (pomíjivé pohyby nohou, jakoby nejisté) Panáčníkem, mezi jeho chalupami a průmyslem (dál k mé vypasené lodi). Suchopádem, kde jsou poškrábané ulice tišší a změkčené prachem.

Odkud přichází? Když jej ustavičně strhává neurotický vítr, kdy dopadne na zem?

V některých světlech (zasněných a přesto pravdivých) ho vidím v hustých vrstvách jako sněhovou pokrývku a pavučiny mi ucpávají cestu domů. O samotě se topím v prachu a dusím se v něm, ve vysušených zplodinách času.

Poznám, kdy se něco rozčeří. Znám všechny rytmy města. Je tady něco nového.

Na měsíčně bílých palubách Uroku *jsou otisky. Nějaká mně neznámá ruka se chytila tohoto ráhnoví.*

Pátrám po nově příchozím.

Uvidíme.

Co jsi zač?

V mých chodbách, směrem k mému obydlí, jsi zanechal stopy. Jednu dvě kapky slané vody. Šmouhy čehosi hlenovitého. Odřel jsi lak a železo. Co jsi zač?

Sotva se přede mnou schováváš. Vítáš mne domů.

A podívejme, tady na prahu jsi mi nechal krev.

Rozprášenou jako cukr.

Slyším tě za dveřmi.

Můj pokoj páchne jako ústí řeky. Říční sedlina a krev z rybích vnitřností. Třeseš se na mne, cizinče, jako vábničkou chrastíš kostmi, které neseš v sobě. Neotevřel jsem žádné propusti, aby mi měsíc ozářil ložnici, avšak světlo je pro živé. Tebe zří oči upíra.

A vítám tě.

Tři na mne čekáte v úděsné scéně: opíráte se o mou postel a před mým oknem a teď už i vedle mne, zavíráte mé dveře, uvádíte mne uctivě do mého domova.

Podívejte se na sebe.

Podívejte se na sebe, jak se přede mnou mihotáte, v několika vrstvách na podlaze složené velké mločí ocasy, tupé, zaoblené lebky jako zmijice, zuby vám trčí jako hrsti hřebíků, oči černé a velké jako jámy s dehtem, vlhká kůže se vám táhne na osvalených kostech jako míza na sukovitém dřevě. Vidím vás, jak se napřimujete v mém pokoji.

A ty, ležíš na mých přikrývkách jako nahá malířova modelka, nezaujatě se na mne zubíš svou rybí tváří, krk máš obalený talismany a kostmi, zdvořile mi kyneš, čí je ta tvář, kterou držíš v ruce?

Čí hlavu jsi to vzal, abys mi přinesl krev? Co to bylo za ženu? Strážkyně, která tě našla? Byla nezvěstná po válečném masakru s Novým Krobuzonem, utopila se nebo byla rozsekána na kusy, byl jsi to ty, kdo jí přeťal krk, aby ukořistil tu zohavenou trofej? Má dosti roztřepený okraj, je to zakrvácená a žilnatá rána.

Z tvé zaťaté pěsti na mne zírá žena se světlehnědými vlasy.

Jen se na sebe podívej!

Upouštíš její mrtvé maso a vstáváš, jak jsem nikdy neviděl nikoho vstávat.

– Seigneur Brukolak, říkáš mi hlasem studenějším, než je ten můj. – Musíme si promluvit.

Nic nenamítám. Promluvím si s tebou. Vím, co jsi zač. Myslím, že jsem tě očekával.

A jak hodiny odplývají k ránu, ach, jaké intriky, ach, jaká tajemství to odhalujeme.

Přišel jsi pozdě, říční tvore. Vodní muži. Přišel jsi pozdě z Moře Studeného pařátu, pátral jsi v těchto slaných proudech po tom, co ti bylo uloupeno. Není mi jasné nic, co mi říkáš tou křečovitě se pohybující, krví potřísněnou čelistí. Jako říční tvor se neklidně vrháš ke smyslu a víříš naplaveninu odteklých slov, jež zastírá tvůj úmysl. Ale už jsem jednal s proroky, básníky a Tkáči a dokáži vysledovat tvé náznaky.

Lovil jsi v proudech. Jako parazit jsi ulpěl na bocích lodí našich nepřátel a pak jsi odkmital ve špíně bitvy a hojně jsi trhal těla mrtvých a umírajících.

A potom, co mám chápat? Ukrýval ses a využil jsi je. Některé jsi nechal naživu, krmil jsi je vzduchem a vyslýchal jsi je (vyslýchal jsi je poté, co zemřeli, je to tak? mám já tohle právo?). Dozvěděl ses, co jsi potřeboval (vystrašení na prahu smrti ti všechno vykoktali, nehybní ve vodě, lapeni pod svými domovy).

Byl jsi tu jen několik dnů a jako ti nejrafinovanější zvědové jsi se dozvěděl skoro všechno o tomto místě.

A proto (a právě to mi říkáš?), a proto jsi přišel za mnou.

Kdosi vzal něco z tvých věží celý svět odsud, něco drahocenného a jedinečného, co chceš zpátky. Kdosi ti unikal mnoho mil, přes celé kontinenty, až sem, do mého města. A tobě to trvalo dlouhou, velmi dlouhou dobu, ale ten kdosi byl bláhový bloud, když se domníval, že ho necháš utéct.

Vystopoval jsi ho. Našel jsi jeho domov.

Ale v patrech nad tebou, zatímco čekáš a připravuješ se a vyptáváš se všech, které můžeš strhnout z armadských palub, dochází k nepokojům. A třebaže jsi prohnaný neohrožený dravec, je jich nad tebou příliš mnoho, neexistuje způsob, jak bys mohl prohledat celé město. Vystoupíš z vody a nic tě neskrývá a stáváš se štvancem.

Nemůžeš najít svou kořist. Zmizel. A nevzdá se toho, pro co jsi sem přišel, ochotně to neudělá, ne bez krveprolití. A kdybys měl požádat o pomoc ty, jež vládnou městu, a oni se nechtěli postavit na tvou stranu, vyložil bys všechny karty, a kdyby se na vás vrhli, nedokázali byste se

jim postavit. Není vás tolik. Nemůžete vést válku. Nemůžete pátrat po tom, kdo vám uprchl.

Ne bez pomoci.

Proč jsi přišel za mnou?

Hlubináči, proč jsi přišel za mnou?

Přišel jsi sem zabíjet můj lid a postavit se mně, Brukolakovi, drze jako vyděrač. Jak víš, že tě nezničím?

Chápu.

Ach, jak jsi rafinovaný, jsi geniální zvěd. Žasnu nad tebou a nad tím, co ses dozvěděl během těchto několika málo dnů a nocí. Dovol mi – no tak –, abych se ti poklonil.

Je vůbec něco, co by ses nedozvěděl? Co bys nepochopil?

Přišel jsi za mnou, protože víš, že mám vztek.

Víš, co přivolali Milenci. Možná dokonce víš, kam máme namířeno.

Víš, že s tím nesouhlasím. Že jsem jediná mocnost, která stojí proti nim.

Možná víš, že zvažuji možnost vzpoury.

Slyšíš neustále moje jméno? Věřím tomu, že k tomu dochází. Víš, že jsem tady nejmocnější člověk, který po něčem dychtí, který má vztek, který si přeje, aby se věci neměly tak, jak se mají.

Víš, že se nechám koupit.

Co navrhuješ, vodiníku?

Jsou činy, které bys mohl provést jen ty, které by mohly zvrátit osud. Které by mohly vytvořit nové okolnosti. Změnit rovnováhu sil, silou zavést změny.

Možná by se tato plavba, tato hloupá pout, dala zastavit.

Ano, kdybys to dokázal. Kdybys zastavil náš postup.

Jen ty mi můžeš pomoci, říkáš mi svým komplikovaným způsobem. Jen ty můžeš zastavit tuto šílenou cestu. Co pak zbývá na mne?

Ani já bych se možná nedokázal probít těmi řadami stráží, které hlídají jejich stroje, jejich nickamínkové vábničky. Nevím, co se musí udělat. Ale existuje jiný způsob – něco jiného, jiná síla –, která nás zpomalí, a zastaví. Ty můžeš zastavit to zvíře.

Kdybys to dokázal.

A na oplátku? (Vidíš? Ptáš se mne a zvláštní hrdost se zableskne jako šupiny, víš všechno o výměnném obchodě, podle jehož zákonů tu žijeme.)

Na oplátku? Pomohu ti najít toho, kdo se skrývá, toho, kdo vám utekl.

Možná nevíš, jaké je to smát se. Určitě nevíš, proč se tak silně a tak dlouho směji.

Nemůžeš to vědět.

Koho jsem držel a zkrvavil. Co jsem ho viděl třímat v ruce. Nemůžeš vědět, že věren Armadě a bez možnosti volby jsem potlačil svůj vztek na Milence a nechal je, aby si ho vzali, jsa zostuzen, zapleten do masakru, který nám přivodil. Tento válečný zločinec není žádný obyčejný zloděj a teď ho drží ve vězení, dokud ho náležitě neodsoudíme. Až skončí naše ztřeštěná cesta.

Přišli jste trochu pozdě.

Ale ne příliš pozdě. Není pozdě, aby se odestálo, co se stalo.

Vím, kde ho drží.

Nemůžeš vědět, že to, co mi nabízíš, by mne v jakékoli jiné době přinutilo tě zabít. Nemůžeš vědět, že dnes večer je to jiné, že jsem unavený tou nebezpečnou bláznivostí, do níž je vlečeno moje město. Že pokud je k návratu zapotřebí vzpoury, pak udělám, co musím, abych ji vyvolal.

Toto není normální doba, hlubináči. Přicházíš ke mně v čase války.

Potřebuješ nastrčenou figurku? Vábničku během pátrání? Něco, čím bys přilákal pozornost?

Mám přesně to, co hledáš.

Pst. Řeknu ti, jak to bude. Co uděláte vy, co udělám já. Pomohu vám ho najít a vy pro mne uděláte zase něco jiného. A já ti řeknu, kde je vaše kořist.

Pustíme se do plánování?

Nezastavuj se.

Musíme to dokončit. Vidíš? Zbývají nám minuty, které potřebujeme, abychom to dokončili.

Obloha se ještě neprosvětlila.

Část sedmá

Vyhlídka

Kapitola čtyřicátá první

Zatímco Armada plula na sever jednotvárným podnebím – mírnými frontami tak klidnými, až se zdálo, že počasí na něco čeká – a zatímco se toto očekávání přenášelo na obyvatelstvo, Bellis ležela v lepkavé horečce.

Uběhly dva dny, kdy vůbec nemyslela. Hořela teplotami natolik prudkými, že když uhýbala před blouznivými vizemi, vyděšená, do záchvatů řevu, na něž se později nepamatovala, ošetřovatelky si o ni dělaly starosti. Avank táhl město svým stabilním tempem, nikterak rychle, ale mnohem rychleji, než jak se plavilo dříve. S proudy se měnily tvary vln.

(Tanner Vak vydrží víc než Bellis. Je propuštěn do péče Šekela, který starostí o něho pláče, který ho popadá a objímá ho se vzlykotem ztrápené úlevy, když spatří jeho trhané šourání. Tanner vyjekne, když mu Šekelovy ruce sevřou rozšvihaná záda, a jejich hlasy se smísí, než Šekel odvede Tannera na místo, kde čeká Angevína.

„Co ti to udělali?“ úpí Šekel pořád dokola. „Proč?“ A Tanner ho konejší a koktá, že měli důvod a že o tom nebudou mluvit, že teď už je po všem.

Jsou to důležité dny. Dochází k zásadním rozhodnutím. Konají se masová shromáždění, na nichž se debatuje o válce a historii města a, avankovi a počasí a budoucnosti.

Bellis o ničem z toho nemá ani ponětí.)

O několik dní později se Bellis posadila; horečka ji skoro opustila. Už dokázala sama jíst i pít, třebaže toho svými prudce se třesoucími prsty ještě hodně rozlila. Když se pohnula, kousala si rty bolestí. Nevěděla, že všechny stráže na chodbě jsou na její řev dávno zvyklé.

Vzchopila se den nato. Pohybovala se pomalu a opatrně jako nesmírně zestárlý člověk. Částečně si svázala vlasy a přehodila si přes sebe dlouhou beztvarou košili.

Dveře nebyly zavřené. Už nebyla vězenkyně. Už jí nebyla celý týden.

Na chodbě, v onom hluboko zasazeném vězeňském křídle na *Velké Východní,* stály stráže. Jednoho z mužů si přivolala a pokusila se mu zadívat do očí. „Teď půjdu domů," řekla a chtěla se rozplakat, když zaslechla svůj vlastní hlas.

K jejímu úžasu ji domů doprovodil Uther Dúl.

Chromolit byl jen dvě lodi na levobok od *Velké Východní,* ale Dúl ji svezl vzdušnou drožkou. V gondole seděla kus od něho, vyděšena přesvědčením, že jí znovu přepadá strach, který v ní vzbuzoval – který v průběhu měsíců zmizel a byl nahrazen jinými city. Prohlížel si ji bez zjevné lítosti.

On ji samozřejmě neodsoudil. Ale pokaždé, když se v myšlenkách vrátila k té protahované, krvavé, vražedné, mučivé hodině před týdnem, s nesouvislými obrazy bolesti, s vlastním výskotem, viděla Uthera jako to, co je, zástupce Armady, mocnosti, která jí to provedla. Muž, který třímal bič, nebyl podstatný.

Když vstoupila do svého příbytku, Dúl ji následoval s jejími věcmi v náručí. Nevěnovala mu pozornost. Obezřele našlapujíc vyhledala zrcadlo.

Připadalo jí, jako by se zběsilost, kterou vytrpěla záda, rozšířila do tváře a zpustošila ji. Vypadala, jako by jí byla vysáta krev. Z vrásek na čele a kolem očí, které ji pozvolna poznamenávaly už více než deset let, se stalo něco na způsob hlubokých šrámů, ran vrytých do tváří Milenců. S hrůzou se dotýkala lící a očí.

Měla naprasklý jeden zub, a když se jej dotkla, oddrolily se z něj drobné kousky. Právě jím skousla dřevěný roubík, který jí poskytli.

Pohnula se. Látka se jí otřela o strupy na rozbrázděných zádech; sykla bolestí.

Dúl stál za ní. Jeho přítomnost, nedokonalost ve skle. Chtěla, aby odešel, ale nedokázala se přinutit, aby ho oslovila. Kulhala po místnosti na horečkou zesláblých nohou. Cítila, jak se jí na záda, tam, kde zaplakaly rány, lepí gáza.

Bolest v zádech byla nepříjemná a vytrvalá, ale příliš se neměnila. Bellis s ní nakládala jako s dotěrným šumem, nevěnovala jí pozornost, dokud jí nepřipadala jako jakési úporné nic. Stanula na prahu a rozhlížela se po vzducholodích a ptácích. Mírný větřík mezitím bezmyšlenkovitě narážel do armadských zdí. Všude se to jen hemžilo

činorodostí, muži a ženy horečnatě pracovali, jako tomu bylo prvního dne, kdy odtáhla závěsy v komínu *Chromolitu* a spatřila své nové město.

Pomalu si uvědomila, že něco je jinak. Ovzduší bylo jiné, způsob, jak město plulo na vlnách… samo moře. Lodě obklopující Armadu už nekličkovaly po svých trasách od obzoru k obzoru: masa plavidel (stále poznamenaných válkou) se za městem sešikovala do těsné formace, jako by se bála, že se ztratí.

S mořem bylo něco jinak.

Otočila se a pohlédla na Dúla.

„Jste volná," řekl s jistou jemností, „a nadbytečná. Krüach Aum vás už dlouhou dobu nepotřebuje. Budete se muset zotavit. S ohledem na město nebyly zveřejněny žádné informace o vaší nezamýšlené roli ve válce. Nepochybuji, že knihovna vás přijme zpátky…"

„Co se stalo?" zeptala se Bellis naříkavě skuhravým hlasem, na který se zmohla po bití a léčbě. „Všechno je tak nějak… jiné. Co se stalo?"

„Před dvěma dny," odpověděl Dúl, „pokud to můžeme tvrdit s nějakou přesností, jsme něčím propluli. Všichni to cítí. Ta flotila…" Ukázal na lodě za městem. „Prožívá teď horké chvilky. Jsou tu podivné proudy. Stroje v nich nejsou spolehlivé.

Vypluli jsme ze Vzdutého oceánu," dodal a netečně se na ni podíval. „Jsme na okraji nového moře. Toto…" Rychlým pohybem ruky obsáhl vodu, od obzoru k obzoru. „Toto je Prázdný, Skrytý oceán."

Tak daleko od domova, pomyslela si Bellis a zarazila se nad svým vlastním vztekem. *Dál a dál, odvážejí nás, mě, pořád dál a dál. Prosadí si svoje.* Kdesi v sobě uslyšela zvuk, jako by jí zvonilo v uších. *Všechno, co jsme udělali – ať dobrého, či špatného –, je k ničemu. Jak snadno nás sem dovlekli, k tomuto zatracenému prázdnému moři, které nepřepluje žádná loď. A teď do něho vplouváme, a můj domov je tentam.*

Děsila ji byť jen myšlenka na Milence: na jejich milostné broukání; zvrhlé, nekonečné zásnuby ostré jako břitva. Je v jejich moci. Sem chtěli doplout. Snažila se je nasměrovat jinam, ale neuspěla.

„Tak nás sem opravdu zavezli?" poznamenala před Utherem Dúlem, ledová a opět beze strachu. Vystrčila bradu. „A já vím, co se stane teď – poplujeme dál k Jizvě."

Pokud ho překvapila, dobře to skrýval. Podíval se jí do očí, bez jakéhokoli výrazu.

Fenek byl se svými letáky a šeptandou příliš pomalý, pomyslela si. *To ale neznamená, že je konec; to neznamená, že na to musíme přistoupit.*

Když Šekel otevřel Bellis dveře, dlouho a mlčky na ni hleděl, a v nesmírném zmatku.

Poznával ji, ale najednou si byl jistý, že se spletl. Připadalo mu, že tato pobledlá žena se suchými tmavými vlasy, které měla zacuchané jako starou trávu, s výrazem, který prozrazoval léta utrpení, nemůže být Chladnovína, musí to být nějaká zbídačená tulačka s podobnou tváří.

„Šekele," oslovila ho Bellis a Šekel nevěřil, že tento hlas patří jí, „musíš mě pustit dovnitř. Potřebuju si promluvit s Tannerem Vakem."

Šekel, oněmělý a vyděšený, ustoupil a Bellis zasípala a vstoupila do přítmí.

Tanner Vak, s očima slzícíma, se obrátil na lůžku, kde si cosi mumlal, pak se náhle napřímil, až shodil na zem lůžkoviny. Namířil na Bellis prst.

„Odveď ji, kurva, pryč, Šekele," zařval. „Odveď ji, kurva, odsaď *pryč*…"

„Poslouchej mě!" zvolala Bellis naléhavým chraplavým hlasem. „Prosím…"

„Od tebe už jsem slyšel *všechno,* děvko!" Tanner se třásl vztekem. Za Bellis se ozvalo vrčení motoru, jak se k nim sunula Angevína.

„Musíš mě vyslechnout," zavrčela Bellis ve snaze zařvat. „Máš přátele, člověče; můžeš to rozkřiknout…" Odmlčela se a zkroutila se bolestí, když jí Angevína položila ruku na záda. „Víš, kam plujeme?" procedila mezi zuby. „Víš, proč jsme v tomto moři, kde se nic nepohybuje tak, jak by mělo?"

Uviděla, jak se Tanner podíval na Šekela a pak na Angevínu, a pozorovala je, jak všichni užasle vytřeštili oči.

„Vyslechni mě," zařvala Bellis, když ji Angevína vytlačila ze dveří za doprovodu posledních Tannerových nadávek.

Než stačila pomalu dojít přes městské mosty do knihovny, obvazy jí prosákla krev a potřísnila košili. Narazila na rozbombardovanou záď *Ubožáka,* kde knihovníci zachraňovali z trosek poslední použitelné svazky.

„Bellis!" Carrianne na ni hleděla s otevřenou pusou.

Bellis opět trochu blouznila. „Teď si mě musíte vyslechnout," blekotala.

A byly najednou venku a Carrianne ji ochranitelsky držela kolem ramen. Bellis příšerně bolela záda a škubala sebou, když říkala Carrianne: „Johannes. Trhomuch. Carrianne, musíš mi pomoct najít *Johanna Trhomucha…*“

Carrianne přikývla. „Já vím, Bellis,“ odpověděla. „Už jsi mi to řekla.“

Ocitly se v místnosti, kterou Bellis nepoznávala, potom v další, a byla tak unavená, že se jí podlamovala kolena. A Carrianne a Bellis visely nad městem v potemnělém vzduchu. Armadská světla pohasínala ve složitém rytmu. Bellis několikrát zaslechla vlastní hlas, ačkoli jí zněl velice cize.

Pocítila extatickou ledovou bolest a vzhlédla a ležela na vlastní posteli ve svém příbytku v komíně a došlo jí – spíše jako náhlá představa než vzpomínka –, že Carrianne jí sundala ze zad obvazy a teď ji potírá mastí. Bellis zavřela oči. Něco slyšela – jakýsi slabý, opakující se zvuk.

„Probohy. Probohy. Probohy. Probohy.“

Byl to Carriannin hlas. Bellis otočila hlavu a zamženýma očima spatřila, jak na ni shlíží tvář její kamarádky, jak sebou cuká, jak si skousává ret, zatímco jí vtírá do kůže lék.

Co se stalo? pokusila se zeptat, protože ji na zlomek vteřiny napadlo, že kamarádka byla zraněna; ale potom si samozřejmě uvědomila, co se stalo, neovládla se a chvilku nad svým stavem kňourala.

Když příště otevřela oči, vedle postele seděla Carrianne s Johannem, popíjeli její čaj a rozpačitě si povídali.

Byla noc. Bellis se pročistila hlava.

Johannes sebou trhl, když spatřil, jak se pohnula.

„Bellis, Bellis,“ řekla Carrianne jemně. „Probohy, holčičko… cos to udělala?“

Carrianne byla zděšená. Bellis jí byla hluboce vděčná za péči, ale svá zranění jí vysvětlovat nehodlala.

„Nechce o tom s námi mluvit,“ poznamenal Johannes nervózně. Vypadal opravdu ustaraně, ale nebyl ve své kůži. „Jak vidíte… ocitla se na nesprávné straně… Nejspíš má štěstí, že tady vůbec je.“

„*Probohy*, Bellis,“ zvolala Carrianne vztekle. „Komu na nich, kurva, záleží.“ Mávnutím rukou dala najevo autoritu. „Pověz nám, za co tě tak zřídili?“

Bellis se musela usmát. *I když je to ustrašený zbabělec a ty jsi, Carrianne, úžasná a smělá a mně věrná (bozivědí proč), on má v*

tomhle pravdu. Neměla by ses do toho plést. Ať se ti to líbí nebo ne, v tomhle ti pomůžu. Dlužím ti to.

„Tak jsi ho našla?“ vysoukala ze sebe.

„Carrianne byla neuvěřitelně vytrvalá,“ odpověděl Johannes. „Podařilo se jí doručit mi vzkaz.“

Bellis se v posteli trochu napřímila a zaťala zuby při pohybu rozedrané kůže.

„Potřebuju s vámi mluvit,“ řekla poněkud silnějším hlasem. Pomalu zavrtěla hlavou. „Byla jsem… Minulý týden… byla jsem sama. Všechno se kolem nás mění. Museli jste si toho všimnout. Ale já vím, co to je; vím, co se děje.“

Zavřela oči a několik vteřin mlčela.

„Víte, kde jsme?“ zeptala se nakonec. „Víte, do jakých vod jsme to vpluli?“

Carrianne a Johannes se na sebe podívali, pak upřeli oči na ni.

„Do Skrytého oceánu,“ řekla Carrianne ostražitě. Bellis se na ni dokázala slabě pousmát.

„Přesně tak,“ přitakala. *Běžte všichni k čertu,* pomyslela si. *Nepotřebuju toho proradného hajzla Fenka. Rozpoutám to sama.* „A víte, kam máme namířeno?“ Zase se odmlčela a v nastalém tichu promluvil Johannes.

„K Jizvě,“ hlesl a Bellis se slova zasekla v hrdle. Zírala na něho, všimla si, jak ji sleduje se znepokojením a zmatkem a jak se dívá na Carrianne, která přikývla.

„K… Jizvě,“ Bellis uslyšela svůj váhavý a hloupě znějící hlas. Nebylo to žádné překvapivé odhalení, nýbrž absurdní ozvěna.

Zlomili ji. Vyhráli. Nezůstalo v ní nic, vůbec nic.

Když Johannes odešel, Bellis s Carrianne seděly ještě dlouho do noci a hovořily. Carrianne jí všechno vypověděla.

To byl týden, opakovala si Bellis neustále s groteskní zdrženlivostí. *To jsem ale propásla týden.*

Oznámili to Milenci.

Před armadskými lodivody, kapitány a nauskopisty se nedalo utajovat, že se mění voda a ovzduší. Nedaly se zastřít nečekané protiproudy, skrytá proudění ženoucí se pod hladinou proti vlnám nad nimi. Začaly se zběsile otáčet kompasy – celé minuty nedokázaly ukázat na sever. Větry byly naprosto nepředvídatelné. Měnila se vzdálenost obzoru. Armadská flotila začala mít potíže.

Avanka tyto síly samozřejmě vůbec nevzrušovaly. Neochvějně si dál razil cestu kupředu s městem za sebou.

Ozvala se spousta domněnek, ale ve městě bylo tolik zkušených, sečtělých mořeplavců, že pravdu nebylo možné skrýt. Avank, řízený ostrovodskými lodivody, táhl Armadu do Skrytého oceánu. A historky o něm se zjevně zakládaly na pravdě.

A potom, před čtyřmi dny, šestého chánde masového kvartu, Milenci svolali v Ostrovodách a spřízněných panstvích sérii masových shromáždění.

„Milenec je zatraceně schopný řečník," podotkla Carrianne. „Slyšela jsem ho v Knihově. 'Když jsem sem přišel, nebyl jsem ničím,' říkal, 'a začal jsem se vytvářet a tento proces zakončila moje partnerka, která stvořila mne, stvořila sebe a *stvořila toto město,*' úplně se mu chvěl hlas. 'A nezískala s námi Armada *moc?*' A lidem se to strašně líbilo. Protože, víš, ono to je pravda. Byly to dobré roky, léta žní a tučných úlovků. A pak *Durrha* – to jsi tady ještě nebyla, co? Nebyla jsi tady, když ji ukořistili." Carrianne se usmála a uznale pokývala hlavou.

„Udělal z nás mocnost, to se nedá popřít. A pak ten avank, do prdele…"

„Myslela jsem, že jsi oddaná Suchopádu," přerušila ji Bellis a Carrianne důrazně přikývla.

„To jsem, ale teď tady říkám, že… myslím si, že Brukolak… nemusí mít ohledně jejich plánů pravdu. Chci říct, že všechno… to do sebe tak nějak zapadá."

Milenec řekl davu, že na konci světa se ukrývá zdroj energie. Je to úžasné místo: trhlina, jíž buší do reality mohutné vlny síly. Jeden člověk na Armadě o tom má důkaz, dodal Milenec, a ví, jak tuto energii čerpat. Ale dlouhou dobu k ní nebyl přístup.

Existuje jedno zvíře, pokračoval Milenec: fantastický tvor, bytost, která občas vnikne do Bas-Lagu a zase se z něj stáhne. A Armada povolala určité slavné muže, kteří by mohli zjistit, jak toto zvíře odchytit.

Žena, která mne vytvořila, hřímal Milenec a ukázala na Milenku, si uvědomila, že druhý fakt znamená, že lze ovlivnit první fakt.

Na opačném konci Skrytého oceánu, tvrdil Milenec, je zdroj této energie. Ale Skrytý oceán prý dosud nepřeplula žádná loď. Přátelé – rozpřáhl vítězoslavně ruce, jak Carrianne Bellis názorně ukázala – avank není žádná loď.

A Bellis si uvědomila, že Milenec takto přiznal pravdu, kterou on a jeho společníci tajili před městem dlouhá léta, plány, které měli rozvržené už tehdy, když zaměstnali Tintinnabula, uloupili *Durrhu*, vypravili se na ostrov anofelů a přivolali avanka. Přiznal pravdu těchto

plánů a učinil tak způsobem, že za svou manipulaci a lži nebyl ukamenován, ale oslavován v bouři potlesku.

My Skrytý oceán dokážeme přeplout, křičel za jásotu davu. *Budeme moci začít čerpat energii z Jizvy.*

„Tehdy jsme se dozvěděli její jméno," řekla Carrianne.

„Ale vždyť je to tak nejisté," namítla Bellis a Carrianne přikývla.

„Ovšem."

„Ty lodě, celá flotila…"

Carrianne opět přikývla. „Některé jsou už připoutané k městu. A jestliže nás ty ostatní nebudou moct následovat, nic se neděje. Naše lodě se vždycky plavily samy celé dlouhé měsíce v kuse a vždycky si k nám našly cestu. Ty, které se teď za námi plaví, vědí, co se děje, a pro ty, které jsou pryč, to není žádná novinka. Město se vždycky pohybovalo, jak se mu zachtělo. My ve Skrytém oceánu nezmizíme, Bellis. Nebudeme tu zůstávat… Jsme tu, abychom našli Jizvu, a pak zase odplujeme."

„Ale co je to, kurva, za místo?" zeptala se Bellis slabým hlasem. „Vůbec netušíme, co tu je, jaké síly, jaké bytosti, jací nepřátelé…"

Carrianne svraštila obočí a zavrtěla hlavou. „To je všechno pravda," řekla. „Rozumím." Pokrčila rameny. „Ta představa se ti nezamlouvá. Dobrá, nejsi sama. Myslím, že za dva dny odplouvá loď. Vrací se do Vzdutého oceánu s těmi, co nesouhlasí, aby vyčkali návratu města. Ačkoli…" Odmlčela se. Obě si uvědomily, že Bellis nepatří k těm, kdo dostanou svolení k opuštění města. „Většina z nás si myslí," pokračovala Carrianne, „že to cenu má."

„Vůbec ne," řekla Carrianne potichu o něco později. „Důvěřuju Brukolakovi a jsem si jistá, že když se staví proti těmto plánům, má k tomu důvod. Ale myslím si, že se mýlí. Vzrušuje mě to, Bellis," dodala. „Proč bychom se o to neměli pokusit? Mohla by to být… mohla by to být ta nejúžasnější chvíle, ten nejlepší okamžik v našich dějinách. Musíme to zkusit."

Bellis cítila něco, co zprvu nepoznávala. Ani zklamání, ani bolest, ani cynismus, jen zoufalství. Pocit, že veškeré plány, veškeré možnosti, ztroskotávají.

Prohrála jsem, pomyslela si bez sentimentu a dokonce bez vzteku.

Carrianne nebyla hlupák s vymytým mozkem, nemyslící člověk, který se nechá strhnout řečnickým uměním. Vyslechla argumenty – i když bezesporu musely být okleštěné a předpojaté. Musela si uvědomit, že tento podnik se plánoval už dlouhou dobu a že ona a lidé v jejím okolí byli podvedeni.

A přesto, i když zvážila všechny tyto skutečnosti, došla k závěru, že plán Milenců je dobrý. Že má cenu.

To byl podlý úskok, vzkazovala Bellis v duchu Milencům. *To byla podpásovka. To jsem nepředvídala. Lži, intriky, manipulace, úplatky, násilí, korupce – to všechno jsem očekávala,* uvažovala. *Ale neočekávala jsem, že budete argumentovat, a vyhrajete.*

Hlavou jí bleskla představa Fenčova nepovedeného letáku a trhla rameny v cynickém pobavení. *PRAVDA!* četla v duchu. *OSTROVODY TÁHNOU ARMADU K JIZVĚ!*

Pravda.

Vyhráváte, pomyslela si a vzdala se naděje. *Budu tady, dokud neumřu. Zestárnu tady, zůstanu jako mrzutá stará babka uvězněná na lodi, budu si škrábat jizvy na zádech (bohové milí, ty budou strašné), budu brblat a stěžovat si. Nebo možná umřu s vámi se všemi a se svými vládci při nějakém hloupém strašlivém neštěstí ve Skrytém oceánu.*

Tak či onak, jsem vaše, ať se mi to líbí, nebo ne. Vyhráli jste.

Odvážíte mě s sebou. Odvážíte mě k Jizvě.

Kapitola čtyřicátá druhá

Tam, kde byl nesmírně dlouhou dobu stín, bylo nyní jasné nebe.

Arogance zmizela.

Na palubě, kde byla vzducholoď připoutána k *Velké Východní*, ležel jen kus lana. Bylo přeťato a loď odletěla.

„Hedrigall," slyšela Bellis kolem sebe. Stála uprostřed shromážděného davu, který civěl na díru v armadské obloze. Gardisté se chvilku snažili držet přihlížející zpátky, ale tváří v tvář jejich počtu své úsilí vzdali.

Bellis se teď mohla pohybovat volněji. Pořád ještě ucukávala, když jí někdo zatlačil na záda, ale už nekrvácela. Některé menší strupy se jí začínaly na okrajích loupat. Pohybovala se zvolna vedle zástupu.

„Hedrigall – a byl sám." Říkali to všichni.

Zatímco Armada klouzala dál do Skrytého oceánu, její plavidla měla stále větší potíže udržet s ní krok. Táhla se za ní jako ustrašená káčata a několik lodí uvázaných k okrajům města vypnulo motory a nechalo se táhnout avankem.

Druhý den po Bellisině šokující, zarážející debatě s Carrianne udělaly čelem vzad poslední lodě a ponorky plavící se kolem Armady. Už se nedokázaly potýkat se Skrytým oceánem. Stáhly se do úzkostného konvoje, křižovaly proti vrtošivým větrům, potom plnou parou odpluly na jih. Držely se u sebe, aby se mohly lépe chránit a navzájem se vléct zpátky do Vzdutého oceánu s jeho bezpečnějšími, pochopitelnějšími vodami, kde budou čekat.

Město se pro ně mělo za měsíc, nanejvýš za dva vrátit.

A kdyby se Armada nevrátila? Pak se měly považovat za svobodné. Toto rozhodnutí přišlo jako dodatečné ustanovení a jeho důsledky nikdo nerozebíral.

Bellis oknem sledovala vzdalující se armadské plavidla. Jiná zůstala, jako klíšťata se na řetězech držela městských boků nebo zajela do přístavů Basilio nebo Spratohřbet. Ustrašeně kroužila mezi loďmi tvořícími hráze a mola, zůstala mezi nimi uvězněna. Příliš dlouho otálela s odplutím a teď se mohla jen bezúčelně pohupovat na vlnách, přivázaná, jako by vykládala nebo nakládala zboží, a čekat.

Armaďané nikdy neviděli své město bez aureoly lodí. Natlačili se k zábradlí krajních plavidel a rozhlíželi se po moři. Prázdnota je ztišila. Ale ani rozlehlá prázdná hladina je nezneklidňovala více než chybějící vzducholoď.

Nikdo si ničeho nevšiml: nikdo nic nezaslechl. *Arogance* odplula potají. Pro Ostrovody to byla nepopsatelná ztráta.

Jak je to možné? ptali se lidé. Vzducholoď byla poničená a o Hedrigallovi se vědělo, že je naprosto loajální.

„Pochyboval," prozradil Tanner Šekelovi a Angevíně. „Řekl mi to. *Byl* jim oddaný, o tom žádná, ale nikdy si nemyslel, že ta záležitost s avankem městu prospěje. Řekl bych, že s Jizvou to bylo ještě horší, ale nedokázal nikoho přesvědčit."

Tannera Hedrigallův odlet vyděsil. Zranil ho. Ale své myšlenky vyslovoval nahlas a zoufale se snažil vidět věci tak, jak je viděl jeho záhadný kamarád. *Musel mít pocit, že už neví kudy kam,* uvažoval Tanner. *Žil tady tolik let a najednou vidí, že město dělá věci úplně jinak. Už nepatřil do Dreer Samheru, a jestli si myslel, že už nepatří ani sem… co za tím mohlo být?*

Představoval si, jak Hedrigall ve volných chvílích, které trávil o samotě na palubě *Arogance,* opravuje porouchané motory. Všichni věděli, že Hedrigall je samotář, který tráví ve vzducholodi mnohem víc času, než je třeba. Uvolnil držáky na kýlovkách? Vyzkoušel písty, které se nepohnuly celá desetiletí?

Jak dlouho jsi to plánoval, Hedrigalle? pomyslel si Tanner Vak.

Nemohl prosadit svou? Měl tak vyhraněný názor? Měl pocit, že nemá cenu ani bojovat za svůj domov? Pochyboval, že je Armada ještě jeho domov?

Kde jsi, chlape?

Tanner si představoval, jak ta velká, těžkopádná vzducholoď míří na jih, s osamoceným Hedrigallem u kormidla.

Vsadím se, že brečí.

Svým způsobem to bylo sebevražedné gesto. Hedrigall nemohl nashromáždit tolik paliva, aby doletěl k pevnině, ať už by byla kdekoliv. Kdyby doletěl k čekající armadské flotile, její posádky by chtěly vědět, co se stalo a proč opustil město, takže těm se raději vyhne.

Větry by ho mohly zanést nad širé moře. Plynové vaky jsou velmi odolné; ty by ho mohly držet ve vzduchu několik let. *Kolik proviantu jsi nahromadil, chlape?* přemýšlel Tanner.

Na mysli mu vytanul obraz *Arogance,* jak celá léta pluje čtyři nebo pět set stop nad hladinou a v kapitánské kajutě pomalu hnije Hedrigallovo tělo. Obraz větrem unášené hrobky.

Nebo by mohl zůstat naživu. Možná vyhodí ze dveří nákladového prostoru *Arogance* ohromný, neuvěřitelně dlouhý vlasec. Tanner si jej představoval, jak se řítí vzduchem jako rozmotávající se pružina, dokud do vody nedopadne háček s návnadou. Kaktusíci volí vegetariánskou stravu, ale když musí, dovedou přežít i na rybách či mase.

Hedrigall by tak mohl sedět na okraji poklopu, nohama by kýval jako dítě a přitahoval by si ryby. Gumovitá těla, která by sebou cestou vzhůru pleskala, která by se zalkla vzduchem, a než by k němu dorazila, byla by dávno mrtvá. Mohl by žít celé roky, nechávat se unášet po celém světě. Klouzal by do větrů, které vanou kolem Vzdutého oceánu, stárnul by a z neměnné stravy by se stával čím dál mrzutějším, vraštila by se mu kůže a šedly mu trny. Byl by sám a propadal by šílenství. Mluvil by s podobiznami a světlotisky na stěnách *Arogance.*

Až jednoho dne by ho nějaká náhoda vytlačila z velikého větrného pásu a jeho plavidlo by protančilo do volného ovzduší a nechalo se unášet na jih nebo na sever nebo bozivědí kam, až by nakonec mohl třeba připlout na dohled pevniny.

Plul by nad horami. Shodil by kotvu, zachytil by se o strom a spustil se dolů. Zase by stanul na zemi.

Je to fakt tak špatný plán, hledat Jizvu, Hedrigalle?

Hedrigall je zrádce, domníval se Tanner. Vzal roha; ukradl armadský strážní koš a obelhal své vládce a přátele.

Byl příliš zbabělý, aby se s nimi pouštěl do diskusí. Je to renegát a Tanner věděl, že jako člověk oddaný Ostrovodám by ho měl odsoudit. Ale nedokázal to.

Hodně štěstí, kamaráde, pomyslel si zanedlouho, váhavě zvedl ruku a přikývl. *Nemůžu ti nepopřát hodně štěstí.*

Zastánci Ostrovod pociťovali Hedrigallovu nepřítomnost jako pokárání.

Vědělo se o něm, že je jim oddaný, a svým odletem rozvířil ještě vášnivější debaty, ještě zvětšil nejistotu a odsudek projektu Milenců, než jaké dosud existovaly.

Několik mil pod hladinou pokračoval avank ve své cestě. Při vplutí do nových vod jen trochu zpomalil.

Tanner Vak plaval v moři a máčel si rozdrásaná záda. V této době bylo v hloubce jen velmi málo potápěčů a u hladiny jen velmi málo plavců. Všechny vyhnal z vody strach, byli celí vyděšení; domnívali se, že by je mohl strhnout nepředvídatelný proud, že by je odnesl do nějaké tůně ve Skrytém oceánu.

Tannerovi připadalo všechno normální. Spolu s rybáky a Parchantem Janem plavali z místa na místo mezi gigantickými řetězy, které se táhly do hlubin. Pohybovali se rychle, dávali si pozor, aby jim město neodplulo, nicméně se jim zdálo, že ve vodě se neskrývají žádná nová nebezpečí. Chaos působil o úroveň výše – postihoval velké vetřelce, jako byly lodě a ponorky. Ani mořští skřaraši nebyli schopni táhnout své najednou neposlušné vozové lodě, a tak odplavali s flotilou lodí ven z Prázdného oceánu.

Nyní ve městě vládl větší klid; Tannera rušilo méně lidí a méně věcí. Většina armadské aktivity ustala.

Přirozeně že farmáři se stále starali o své plodiny a stáda, nad hladinou i pod ní, a sklízeli úrodu vždy, když to bylo možné. Pořád bylo třeba vykonat tisíc drobných oprav a údržeb. Vnitřní mechanismus města pokračoval, jak bylo třeba: pekaři, lichváři, kuchaři a lékárníci vystavovali své cedule a přijímali peníze. Ale Armada byla městem, které upíralo pozornost ven, k pirátství a obchodu. Činnosti spjaté s přístavem, nakládání a vykládání a počítání a opravy a vyzbrojování nyní stagnovaly.

Tanner se teď nepotápěl každý den, aby se věnoval práci na prasklinách, zlomech, chybách či čemkoli podobném. Plaval kvůli potěšení a svým zádům a cítil, jak mu sůl přivádí kůži zpátky k životu.

„Skoč, Šeku," řekl.

Byl si vědomý napětí, které se šířilo Armadou, nejistoty, jako by v ní Hedrigall svým odletem rozlil jed. Tanner chtěl nabídnout Šekelovi místo, kde by se mohl rozptýlit.

Rostoucí obavy obyvatel Armady měly své opodstatnění. Tanner zaslechl podivné zvěsti. Už kolikrát slyšel, že zmizel nějaký muž či žena, gardista nebo ostrovodský technik; dům a věci byly netknuté (v

jednom vyprávění dotyčný ani nedojedl). Někdo tvrdil, že i oni utekli, a druhý zase, že se stali oběťmi útoků přízraků ze Skrytého oceánu.

Když byl Tanner ve vodě, pocit nepatřičnosti, nebezpečí či nejistoty se rozplýval v proudech. Šekelovi nabídl stejnou úlevu. Přesvědčil ho, aby si s ním zaplaval. Vodní plochy mezi armadskými loďmi byly teď skoro prázdné. Šekela vzrušovalo, že je jedním z těch nepočetných odvážlivců, kteří se osmělili a vlezli do vody. Nad nimi a kolem nich se klidně pohybovaly mohutné kýly: město je neopustí. Šekel zápolil se svým agresivním, ošklivým stylem, kdy se jen tak plácal; Tanner se mu pokoušel předvést lepší tempa, ale uvědomil si, že nezná nic, co by se hodilo pro člověka, který musí dýchat vzduch.

Šekel si na oči nasadil těžké brýle a zanořoval hlavu pod hladinu tak dlouho, dokud se mu přes nedokonalé těsnění nedostala voda. Společně s Tannerem se díval na hejna ryb, druhy, které dosud nespatřili. Barevné ryby se složitými soustavami ploutví, nádherné a bizarní jako ryby tropických moří, i tady v těchto mírných vodách. Podobně jako štíři a krysatky měly těla zvrásněná ostrými přívěsky a oči jim žhnuly nepravděpodobnými barvami.

Když Šekel a Tanner zase vylezli ven, čekala na ně Angevína, někdy s láhví piva nebo kořalky. A ačkoli Tanner a Angevína spolu mluvili trochu obezřele a uvědomovali si, že tak tomu bude jednou provždy, to, co spolu měli společné v Šekelovi, a způsob, jak se naučili s tímto společným prvkem zacházet, je spojoval ve zdvořilé vazbě.

Jako bysme byli nějaká rodinka, napadlo Tannera.

Najít Uthera Dúla bylo pro Bellis docela snadné. Musela jen počkat na palubě *Velké Východní*, kde věděla, že se dříve nebo později objeví. Byla strnulá zášti a dopalovaly ji utrpěné rány. Nemohla uvěřit, že ji hodil přes palubu.

Když se přiblížila, Dúl na ni jen hleděl, avšak nikoli s odporem, kterého se obávala. Nikoli s nepřátelstvím, ani se zájmem, ani s nějakým náznakem důvěrnosti či poznání.

Prostě na ni hleděl.

Vypjala hruď. Zase si svázala vlasy. Věděla, že jí z tváře postupně mizí výraz ohromené bolesti. Pořád se pohybovala poněkud toporně, ale skoro dva týdny po zmrskání už byla z větší části opět sama sebou.

Dúla nepozdravila. „Chci navštívit Fenka," bylo jediné, co řekla.

Dúl chvilku uvažoval, potom přikývl. „Dobrá," odpověděl.

A třebaže jí splnil přání, Bellis ho za to proklínala, protože věděla, že jí to umožnil jen proto, že nemůže udělat nebo říci Fenkovi nic, co

by mohlo zkomplikovat armadský postup. Teď, když nepředstavovala žádnou hrozbu, teď, když vyložila na stůl všechny karty.

Byla už naprosto bezvýznamná, takže jí mohl vyhovět.

Mágova ploutev byla Silasu Fenkovi odebrána, ale bylo zřejmé, že Ostrovody se ho pořád bojí. Chodba, na níž byl uvězněn, se hemžila dozorci. Všechny dveře mohly být hermeticky uzavřeny: nacházely se pod čarou ponoru.

Před Fenkovými dveřmi seděli muž se ženou a věnovali pozornost nějakému záhadnému zařízení. Bellis ucítila na kůži suchý thaumaturgický výboj.

Za dveřmi se ocitla v prostorné místnosti, jejíž celistvost narušovalo několik oken, za nimiž byly vidět tmavé víry. Polovina místnosti byla zahrazena železnými mřížemi a za nimi seděl na dřevěné lavici v malém výklenku, co nejdále od oken a vchodu, Silas Fenek. Upřeně ji sledoval.

Bellis mu pohled soustředěně oplatila. Strhl ji rychlý kaleidoskop obrazů, které jí proběhly myslí (čas, který spolu strávili, přátelsky, odtažitě, při sexu, potají). Při pohledu na něho se jí zkřivila ústa a na patře ucítila velice trpkou pachuť.

Byl vyzáblý a měl špinavé oblečení. Podíval se jí do očí. S úlekem si všimla, že má kolem pravého zápěstí pevně omotaný obvaz a že mu zbytek ruky chybí. Fenek uviděl, že zaregistrovala jeho zranění, a než se stačil ovládnout, stáhla se mu tvář.

Povzdechl si a hleděl přímo na Bellis.

„Co tady děláš?“ zeptal se. V hlase mu zaznívala bezbarvá nevraživost.

Bellis neodpověděla. Prohlížela si jeho celu. Spatřila hromadu poházených šatů, papírů, kreslířský uhel, tlustý zápisník. Prohlížela si mříže, které ho od ní dělily. Byly omotány kabely, které se pode dveřmi klikatily ven z místnosti. Fenek ji pozoroval, jak je sleduje ke zdroji.

„Jsou připojené k těm strojům venku,“ vysvětlil jí. Znělo to unaveně. „Je to utlumovač. Nadechni se. Dokonce to uslyšíš. Likviduje to thaumaturgony. Teď by tady nikdo neprovedl ani to nejmenší kouzlo.“ Popotáhl a smutně se usmál. „Pro případ, že bych měl v rukávu nějaký tajný plán. Řekl jsem jim, že zvládnu jen asi tři drobná kouzla a žádné z nich by mi odsud stejně nepomohlo… A víš co? Oni mi nevěří.“

Bellis pod jeho košilí zahlédla podivnou tkáň. Vypadala nekroticky a byla zbarvena tečkami, jaké mají obojživelníci. Pulzovala; Fenek si přitáhl košili k tělu.

Bellis se rozšířily zorničky. Otočila se k němu zády a začala přecházet celou tam a zpátky.

„Ne," vyhrkl najednou Fenek, skoro laskavě.

„Co tím myslíš, do prdele?" zeptala se a byla ráda, že jí vlastní hlas připadá ledový.

Změřil si ji vzteklým, vědoucím pohledem. „Nedělej to," varoval. „Nechoď sem; nevyptávej se mě; nedělej to. Proč jsi tady, Bellis? Nejsi tady, abys mi nadávala – to není tvůj styl. Nepřišla ses chlubit. Chytili mě, tak co? Tebe, do prdele, chytili taky. Co záda?"

To ji na okamžik tak omráčilo, že nemohla popadnout dech. Rychle zamrkala a opět na něho upřela oči. Fenek se na ni díval bez jakékoli krutosti či záludnosti ve tváři.

„Ode mě se nic nedozvíš, Bellis," pokračoval stále stejným hlasem. „Z tohoto setkání nic nezískáš. Nepocítíš žádnou katarzi, a až budeš odcházet, nebudeš se cítit líp. *Ano*, rozumíš? Ano, lhal jsem ti; využil jsem tě. A spoustu jiných lidí. Udělal jsem to bez zaváhání. Udělal bych to zas. Chtěl jsem se vrátit domů. Kdybys byla se mnou a bylo to snadné, vzal bych tě s sebou, ale kdybys se mnou nebyla, nevzal bych tě. Bellis…" Naklonil se na lavici a promasíroval si pahýl zápěstí. „Bellis, nemáš nic, s čím by ses mi mohla postavit." Pomalu zavrtěl hlavou, necítil před ní vůbec žádné rozpaky.

Bellis se třásla nenávistí. Odhadl ji dobře, když jí nepověděl pravdu o tom, co dělá. Nikdy by mu nepomohla, i když zoufale toužila po návratu domů.

„Není na tobě nic zvláštního, Bellis: jsi jednou z mnoha. Nejednal jsem s tebou jinak než s ostatními. Nemyslel jsem na tebe víc ani míň. Jediný rozdíl mezi tebou a kýmkoli z těch ostatních je to, že jsi teď *tady*. A myslíš si, že fakt, že tu jsi, má nějaký *význam. Že* sis to se mnou musela… co? *Vyřídit?"* Silas Fenek, novokrobuzonský prokurátor, lítostivě zavrtěl hlavou.

„Vyřizovat tu není co, Bellis," dodal. „Běž pryč." Lehl si a zadíval se do stropu. „Běž pryč. Chtěl jsem jet domů a tys byla užitečná. Víš, co jsem udělal, a víš proč. Není tu žádné tajemství, nedojdeš k žádnému řešení.

Běž pryč."

Bellis ještě několik vteřin otálela, ale dokázala odejít, aniž ještě promluvila.

Za celou dobu pronesla jen čtyři slova. Cítila, jak se celá chvěje silným pocitem, kterému nedokázala přiřadit jméno.

Jeho nezabijí, pomyslela si bezútěšně. *Dokonce ho ani nepotrestají. Ani ho nezmrskali. Je příliš cenný, příliš děsivý. Myslí si, že je něco naučí, že z něho vypáčí nějaké informace. Možná vypáčí.*

Když odešla, musela si přiznat, že Fenek má pravdu aspoň v jedné věci.

Necítila se o nic lépe.

Bellis překvapilo zjištění, že Johannes v jejím životě přetrvává. Byla doba, kdy se jí zdálo, že je jí znechucen a je mu jedno, jestli ji ještě někdy uvidí.

Pořád jí připadal jako bezpáteřný člověk. I když její vlastní oddanost Novému Krobuzonu byla tak podivná a nesystematická, nemohla se zbavit dojmu, že Johannes je jako korouhvička. Rychlost, s jakou se přizpůsobil Armadě, v ní vzbuzovala odpor.

Ale teď na něm bylo něco tklivého. Jeho znovuobjevená dychtivost přátelit se s ní působila trochu pateticky. A ačkoli Bellis trávila co možná nejvíce času s Carrianne, jejíž neuctivost a náklonnost jí působily opravdové potěšení, a ačkoli Carrianne nechovala Johanna v žádné zvláštní oblibě, občas došlo k tomu, že s ní mohl chvíli pobýt. Bylo jí ho líto.

Protože chytili, zajali a spoutali avanka a jelikož odplula Tintinnabulova skupina, Johannova práce skončila. Nyní, po všem, co Johannes vykonal, pracoval s Utherem Dúlem a ostrovodskými thaumaturgy Krüach Aum, který byl uveden do nového užšího jádra, aby objevil tajemství dolování možností. Bellis se domnívala, že Johannes si uvědomil, kolik let ještě stráví ve městě jako zajatec.

Stále pracoval ve skupině, která dohlížela na avanka: plánovali jeho rychlost, odhadovali biomasu té které oblasti a sílu thaumaturgických proudění. Ale polovinu času strávili bezúčelnými činnostmi. Když se opil, naříkal, jak byl využit a odhozen. Bellis a Carrianne se mu za zády jen pošklebovaly.

Johannes obezřele vyslovoval váhavá stanoviska o trase, kterou se ubírali, a o jejich přítomnosti ve Skrytém oceánu. Když v něm Bellis odhalila náznak nesouhlasu, odporu vůči směřování Milenců, s překvapením na něho začala pohlížet přívětivěji. Částečně i díky tomu tolerovala jeho přítomnost.

Johannes byl příliš velký zbabělec, aby něco takového připustil, ale stejně jako Bellis si přál, aby se vrátili. A jak ubíhaly dny a Armada vplouvala dál a dál do nezmapovaných vod Skrytého oceánu, Bellis zjišťovala (se záchvěvy nečekané naděje), že s Johannem nejsou sami.

Hedrigallova dezerce způsobila ránu, která se nehojila.

Armada se plavila do moří, která se neřídila zákony, jimž by oceánologové rozuměli. Obyvatelstvu stále divoce rozvášněnému

válečným triumfem a rétorikou největších ostrovodských vůdců mohla plavba připadat jako dobrodružství nebo shůry seslaný osud. Avšak pak zběhl oddaný, spolehlivý Hedrigall a to dodalo putování strašlivý nový odstín.

Za *Aroganci* se bleskově našla náhrada. Nad *Velkou Východní* nyní sledovala obzory nová vzducholoď. Nebyla však ani tak velká, ani tak vysoko. Chyběl jí přehled *Arogance* a metafory, které pramenily z této skutečnosti, znepokojovaly jinak loajální občany.

„Co viděl, že se k nám blíží?“ šeptali si. „Co ten Hedrigall viděl, že se k nám blíží?“

Pohyb města byl jeho vlastní hnací silou. Neozývaly se žádné výrazné hlasy nabádající k návratu. I ostatní vládci, kteří nesouhlasili s plány Milenců, ustoupili, nebo svou kritiku vyslovovali s vyloučením veřejnosti. Nicméně Hedrigallův odpadlický duch pořád obcházel jednotlivá panství a radost a vzrušení, jež stály na počátku výpravy, vymizely.

Tanner a Šekel dávali nová jména tvorům, které spatřili pod hladinou: běžběžci a tančící mouchy a žlutohlávci.

Sledovali, jak se nad podivuhodnými novými druhy vznášejí armadští přírodovědci, několik jich chytají do sítí, udržujíce si odstup od velkých tuponosých žlutohlávků, které snímkovali těžkopádnými vodotěsnými aparáty s fosforovými blesky.

Hejna živočichů se prohánělа mezi trubkami a lodními trupy, které vyčnívaly ze dna města pod vodu jako kořeny. Mísili se se známějšími druhy ryb – ve Skrytém oceánu se dalo narazit i na tresky a nástrahové rybky –, které požírali nebo jimi byli požíráni.

Tanner se potápěl a chapadly škádlil několik exemplářů velikých jako lidská pěst.

Šekel se od hladiny díval na Tannerovy jizvy.

A dál a dál do onoho moře.

V noci bylo slyšet zvláštní zvuky: říje neviditelných zvířat s býčími hlasy. Některé dny neplaval vůbec nikdo, ani ti nejotrlejší či nejzvídavější potápěči; dokonce i rybáci se skrývali ve svých malých jeskyňkách u městského dna. Byly to nebezpečné vody. Armada plula nevyzpytatelnými okraji varovírů, loveckými revíry pias, živoucími malstromy, které hladově kroužily kolem města, ale udržovaly si náležitý odstup.

V bezměsíčné tmě pod hladinou pulzovala světla podobající se stokrát zvětšené bioluminiscenci hlubokomořských organismů. Byly chvíle, kdy se mračna nad mořem pohybovala mnohem rychleji než

vítr. Jednoho dne, kdy bylo ovzduší suché jako elyktřina, se za pravobokem města objevily tvary podobné drobným ostrůvkům. Šlo o vory neznámých chaluh, ohromné chuchvalce hybridních měchýřnatých řas, jež se od města znenadání vzdálily za použití nějaké vlastní hybné síly.

Po celé Armadě, v každém panství, v polorozpadlých slumech i těch nejelegantnějších rezidencích panovalo napětí, neurotické očekávání. Lidé spali špatně. Bellis s nástupem této vlny strnula, protože si vzpomněla na utrpení způsobené nočními můrami, které zasáhly Nový Krobuzon a které ji v konečném důsledku dohnaly až sem. *Z jedné řady neklidných nocí do druhé,* pomyslela si po několika bídných hodinách beze spánku.

Během těchto temných chvil se několikrát vydala na palubu *Velké Východní*, aby sledovala plavbu města těmito tajuplnými, sotva se pohybujícími vodami. Zírala na nemilosrdné míle oceánu, až pociťovala strach z jejich rozlehlosti a na základě nějakého nepochopitelného nutkání utíkala do útrob lodě.

Procházela labyrintem prázdných chodeb do zapomenuté části, do malé komůrky, kterou jí ukázal Dúl. A tam sedávala, rozpačitá a vyvedená z rovnováhy, a potají poslouchala šoustání a lascivní hovory Milenců.

Byl to zlozvyk, z něhož jí bylo špatně, ale nedokázala setřást onen zlomyslný pocit moci, který z toho čerpala. *Moje malá vzpoura, můj malý únik – někdo poslouchá a vy to nevíte*, říkala si v duchu a slyšela, jak si Milenci chlípně šeptají a svádějí spolu souboje, nad jejichž bezuzdností musela pořád žasnout.

Nikdy jí v těchto chvílích nic nevyjevili. Nikdy nemluvili o ničem důležitém. Jen se spolu převalovali a leželi a mumlavě se utvrzovali ve svém fetišistickém spojení. Milenka mluvila noc za nocí stále horečnatěji, stále hrdelnějším hlasem, a Milenec se jí kořil a dychtil se v ní rozplynout.

Já tady nechci být, myslela si Bellis vroucně a opakovaně. Nakonec se se svým přáním jednoho večera svěřila Carrianne, i když věděla, že její kamarádka s ní nebude souhlasit.

„Já tady nechci být," Bellis kroužila vínem ve sklenici. „Teď tu máme noční můry a po nich bude následovat ztráta paměti. Už jsem se s tím setkala. A určitě nesměřujeme někam, kde nás čeká něco dobrého – a co se může stát pak? Buď umřeme… nebo Milenci ovládnou tu… nejstrašlivější, úplně nejstrašlivější sílu. Ty bys jim doopravdy důvěřovala, Carrianne?" ptala se podrouše ně. „Tomu rozdrásanému kreténovi a té jeho psychopatce? Důvěřovala bys jim, kdyby měli v rukách takovou sílu? Já tady nechci být."

„Já vím, Bellis," opáčila Carrianne hledajíc vhodná slova. „Ale já *chci vědět*, co tam je. Myslím, že je to něco úžasného, chápeš? Ať se Milenci zmocní… čehokoli, co tam je. A ne, doopravdy jim nedůvěřuju. Jsem ze Suchopádu, pamatuješ si? Ale něco ti řeknu… Myslím si, že co vzal Hedrigall roha, našla bys spoustu lidí, kteří s tebou začínají souhlasit."

A Bellis přikývla v náhlém překvapení a pozvedla sklenku v přípitku. Carrianne zareagovala sardonicky.

Má pravdu, pomyslela si Bellis zničehonic. *Probohy, vždyť ona má, do prdele, pravdu. Něco se mění.*

Avank začal zpomalovat.

Lidé si toho začali všímat asi deset dní poté, co Armada vplula do Skrytého oceánu.

Napřed to byl Parchant Jan, rybáci a raci, Tanner Vak a několik ostatních lidí shora, kteří se ještě koupali. S městem udržovali krok stále snáz. Po několikahodinovém pobytu ve vodě, kdy kličkovali u korýši pokrytého městského dna, je svaly pálily méně, než očekávali. Už se neplavili tak rychle.

Zanedlouho si toho všimli i obyvatelé vdechující vzduch. Bez souše, v neznámém moři, nebylo snadné měřit vzdálenosti, které město urazilo. Ale určité metody existovaly.

S míli dlouhým tvorem skrytým v hlubinách se něco dělo. Něco se změnilo. Avank zpomaloval.

Zpočátku se věřilo, že jde o dočasnou změnu, že avank zase zrychlí. Ale ubíhaly dny a tvor neustále zpomaloval.

Johannes s potěšením a radostí zjistil, že opět získal přízeň vládců. Milenci znovu svolali jeho starou pracovní skupinu, aby přišla na to, co se děje.

Bellis s překvapením zjistila, že i teď, když získal přístup do skupinky zasvěcenců, s ní a s Carrianne pořád mluví o své práci.

„Ve městě by se nenašel nikdo, kdo si toho nevšiml," řekl jim jednoho večera, vyčerpaný a zaražený. „Milenci čekají, až to vypátráme." Zavrtěl hlavou. „Ani Aum tomu nemůže přijít na kloub. Avank je pořád pod vlivem nickamínkového stroje; plave pořád dál… jenomže zpomaluje."

„Může za to něco ve Skrytém oceánu?" zkusila to Bellis.

Johannes si skousl ret. „To nedává smysl," odpověděl. „Do prdele, co může v Bas-Lagu zacloumat *avankem?*"

„Musí nějak chřadnout," namítla Carrianne a Johannes přikývl.

„Myslím, že ano," přitakal pomalu. „Krüach je přesvědčený, že si dokážeme poradit se vším, co se pokazí. Ale nejsem si jistý, jestli toho víme dost na to, abychom ho vyléčili."

Vzduch nad Skrytým oceánem byl suchý a najednou horký. Zemědělské plodiny začaly chřadnout a lámat se.

Všechna panství se stáhla do sebe a směšné zdání normálnosti, které v nich ještě nedávno panovalo, se začalo hroutit. Nevykonávala se skoro žádná práce. Pirátské obyvatelstvo nehybně vyčkávalo ve svých domovech pod zlověstnou oblohou. Město bylo jako vybílené a neurčité. Ponechané napospas osudu. Pohupovalo se jako záchranný člun, skoro bez hnutí.

Brázda za ním byla, jak avank zpomaloval, stále méně zřetelná.

Pozvolna se šířila panika. Byla svolávána shromáždění. Poprvé je neorganizovali vládci, nýbrž lidové výbory působící napříč panstvími. A jestliže je zpočátku skoro výhradně tvořili lidé z Bouďákova a Suchopádu, menšiny ze Žhouru, Knihova a Ostrovod se každým dnem zvětšovaly. Debatovalo se o tom, co se děje, hledaly se odpovědi, které nebyl nikdo schopen poskytnout.

Lidem se v hlavách opakovaně zjevoval přízračný obraz: Armada, bez hybné síly, vydaná napospas vlnám v pustých vodách Skrytého oceánu. Nebo připoutaná k nehybnému avankovi coby nepředstavitelně těžké kotvě.

Rychlost města se neustále zmenšovala.

(Mnohem později si Bellis uvědomila, že den, kdy avankův stav vyšel s děsivou jasností najevo, den, kdy zemřelo tolik lidí, byl v novokrobuzonském vnímání první zrálec – rybek. Když si to později uvědomila, když bylo po zabíjení, vyvolala v ní tato skutečnost zoufalý záchvat čehosi na způsob smíchu.)

Nečistoty se v moři objevily někdy uprostřed dopoledne.

Ti, kdo je spatřili, si nejprve mysleli, že jsou to jen další shluky polomyslících chaluh, rychle však vyšlo najevo, že se jedná o něco jiného. Byly světlejší a vznášely se hlouběji ve vodě – rozplizlé barevné šmouhy; na okrajích se třepily a rozlévaly.

Skvrny se objevily ve vzdálenosti několika mil, přímo městu v cestě. Zatímco se přibližovaly, rozkřikly se první dohady a v Zahradě soch v Panáčníku, na přídi Armady, se shromáždily davy, aby se podívaly, co se to k nim blíží.

Byla to masa nějaké vazké kapaliny, husté jako těžké bahno. Vlny, které narazily na její okraj, zeslábly do podoby ošklivých vlnek, jež se slabě plížily po povrchu hmoty a záhy se v ní rozplývaly.

Masa měla bledou, žlutobílou barvu jeskynního červa.

Bellis se úzkostí udělalo špatně od žaludku, polkla, a pak, když se stočil vítr, si zcela náhle uvědomila, že za to nemůže úzkost. Zasáhl ji puch.

Kolem lodí se převalovalo smrduté mračno. Lidem se z tváří vytrácela barva a neustále zvraceli. Bellis a Carrianne se potácely, dívaly se na sebe, bledly a uprostřed sborového dávení se snažily nevrhnout. Třaslavá bílá masa páchla tou nejhorší, nejzteřelejší hnilobou, masem, které se zkazilo v nevětraném prostředí.

„Drmole, zachraň nás!“ hlesla Bellis. Nad hlavou jí kroužili armadští mrchožraví ptáci, kteří se jako živý oblak vzrušeně snášeli k páchnoucí hmotě, když se k ní však přiblížili, změnili směr a nečekaně odlétali, jako by míra rozkladu byla i nad jejich síly.

Město doplulo k okraji smrduté substance. Táhla se před ním v rozlehlých plochách, houpající se zanícená masa.

Většina z těch, kdo se na ni přišli podívat, utekla do svých příbytků, aby zapálila kadidlo. Bellis a Carrianne zůstaly na místě a sledovaly Johanna a jeho kolegy na okraji parku. Ostrovodští výzkumníci se s cáry navoněných hadrů kolem tváří nakláněli přes zábradlí a do hmoty spouštěli na provaze kbelík. Když jej vytáhli, jali se ji zkoumat.

Pak od ní prudce odskočili.

Když Johannes spatřil Bellis s Carrianne, rychle k nim přiběhl a strhl si masku. Byl celý bílý a třásl se, pokožka se mu leskla potem.

„Je to hnis,“ vyhrkl a rozechvělým prstem ukázal na moře. „Je to kaluž hnisu.“

Kapitola čtyřicátá třetí

Avank je nemocný.

Třebaže se snaží pokračovat v bezmyšlenkovitém pohybu na popud nickamínkového stroje, zpomaluje a zpomaluje. Co je s ním? Krvácí, je zraněný? Má horečku? Odřela ho neznámá okolní realita? Je příliš němý či tupý či poslušný, aby cítil nebo dával najevo bolest, a jeho zranění se nehojí. V hnisavých chuchvalcích z nich odpadává mrtvá tkáň, která volně víří a vznáší se k hladině jako olej, rozlévá se, když se zmírní drtivý tlak hlubin, obaluje a dusí ryby a chaluhy, až s hlenovitým šplouchnutím prorazí vlny v obludné sraženině infekce a zadušeného podmořského života.

Dva až tři tisíce mil po vplutí do Skrytého oceánu avank churaví.

Několik mil pod odpornými močály hnisu se avank zastavil.

Signály z nickamínkového stroje zoufale zesílily, byly opakovaně vysílány do hlubin, ale odpověď nepřicházela. Avank zcela znehybněl.

V hloubce několika mil se vznášel, bez odezvy, neschopný či neochotný se pohnout.

A když bylo uděláno všechno, co avankovi ochránci a lékaři věděli, jak udělat, a nic se nestalo, když byly vyzkoušeny nejrůznější vlnové délky, které měly přimět mohutného tvora k pohybu, a on nezareagoval, zbývala jediná možnost. Nebylo možné nechat město nehnutě shnít.

Avank byl nemocný a nikdo z učenců nevěděl proč. Budou ho muset prohlédnout zblízka.

Ostrovodský batyskafos se jako těžké kyvadlo pohupoval na jeřábu *Uhláčku,* tovární lodi na přídi *Velké Východní.* Ponorku tvořila

useknutá koule, opatřená trubkami a nýty, nahodilými výčnělky z tvrzené oceli. Motor se jí vydouval v zadní části jako podložka pod sukni. Čtyři okna a chymický reflektor pokrývalo sklo o tloušťce ruky.

Hlubokomořská plavidlo spěšně kontrolovaly a upravovaly čety techniků a dělníků.

Posádka batyskafu *Žebernatky* se připravovala na palubě *Uhláčku*, soukala se do kombinéz a prohlížela si knihy a pojednání, které si brala s sebou. Strupobijská pilotka Chion, s tváří zvrásněnou stopami po rituálních secích; Krüach Aum (a Bellis při pohledu na svého někdejšího žáka, jemuž se rozrušením rozevírala úzká svěračovitá ústa, jen nevěřícně zavrtěla hlavou); a vpředu Johannes Trhomuch, jemuž se v obličeji stejnou měrou zračilo vzrušení, pýcha a děs.

Neměl na vybranou – vedle Krüacha Auma rozumí avankovi nejvíce právě on a je svrchovaně důležité, aby tvor byl ošetřen co možná nejodborněji. Bellis věděla, že Johannes by se do hlubin ponořil, i kdyby na něho Milenci nenaléhali.

„Spustíme se dolů," vysvětloval Bellis před akcí a díval se na ni se stejným výrazem, který na něm byl patrný i teď, zatímco se dostrojoval na palubě *Uhláčku.* „Jedeme se podívat. Musíme ho vyléčit." A pokud vypadal vyděšeně, do stejné míry jím cloumalo vzrušení.

Jako vědec byl fascinován. Bellis na něm viděla strach, ale žádné neblahé předtuchy. Vzpomněla si, jak jí popisoval jizvu, která mu na těle zůstala po útoku sarduly. Mohl být naprostý zbabělec, ale jeho ustrašenost byla pouze společenská. Nikdy ho neviděla, že by cukl před nebezpečími, která souvisela s jeho výzkumem. Nezarazil se ani před tímto úděsným úkolem.

„No dobrá," opáčila Bellis obezřele. „Myslím, že se uvidíme za několik hodin." A Johannes byl tak vzrušený, že si nevšiml, jak k němu promlouvá – uměřeným, pečlivě neutrálním hlasem, který podrýval význam jejích slov a poukazoval na nebezpečí, do něhož se vydává. Dětinsky přikývl, v nemotorném gestu jí stiskl rameno a odešel.

Přípravy zabraly hodně času. Kolem zadního okraje města se neshromáždilo příliš mnoho lidí, kteří by se s nimi chtěli rozloučit. Napjaté ovzduší na Armadě lidi odrazovalo – podívaná by je zajímala, ale cítili se zesláblí, jako by je někdo vysál.

Johannes vzhlédl k několika přihlížejícím a zamával jim. Potom si vlezl do kabiny *Žebernatky*.

Bellis se dívala, jak technici na plavidlo pevně našroubovávají poklop; věděla, že se v něm bude posádka cítit stísněně. Dívala se, jak

batyskafos za příšerného kymácení vlečou nad vodou, a vzpomněla si, že stejné pohyby zakusila, když se spouštěla do Salkrikaltoru. Na *Uhláčku* se začalo otáčet obrovské kolo, z něhož se odvíjel vyztuženy pogumovaný kabel. Hlubokomořská ponorka se snášela k hladině.

S tlumeným šplouchnutím se dotkla vody Skrytého oceánu a okamžitě se zanořila. K avankovi dospěje nejdříve za tři hodiny. Bellis se dívala na vlnky za mizejícím batyskafem, až za sebou ucítila čísi přítomnost, otočila se a spatřila Uthera Dúla.

Stiskla čelisti a čekala. Dúl si ji klidně prohlížel a několik vteřin mlčel.

„Děláte si starosti o přítele," pronesl konečně. „*Velká Východní* zůstane po dobu této pohotovostní akce nepřístupná, ale jestli chcete, můžete tam počkat, dokud se nevrátí."

Zavedl ji do malé místnůstky na zádi *Velké Východní*, z jejíhož okna byl výhled na *Uhláček*, na místo, odkud se spouštěla ponorka. Beze slova pak odešel a zavřel za sebou dveře. Zavedl ji do pohodlnější a lépe zařízené kajuty, než bylo její vlastní obydlí, a pět minut po jejím příchodu jí jeden z ostrovodských sloužících bez vyzvání donesl čaj.

Bellis usrkávala ze šálku s očima upřenýma na moře. Byla zaražená a nedůvěřivá. Nechápala, proč jí Dúl vychází vstříc.

Zpočátku bylo v titěrné sférické kabině *Žebernatky*, kde se tlačila tři dýchající těla, jen teplo. Výzkumníci se nepříjemně mačkali, protahovali se jeden kolem druhého, aby se podívali z malinkých oken.

Světlo odumíralo s ohromující rychlostí a Johannes zmenšující se viditelnost vnímal úzkostlivě fascinován. Klesali podél jednoho z gigantických řetězů, jimiž byl avank spoután, klouzali kolem masivních článků, kde se jako svrab drželi korýši a generace chaluh. Reflektor ponorky prozkoumávaly flegmatické ryby s vypoulenýma očima, nahlížely na vetřelce snášející se do hlubin, kroužily kolem trubic, které jim přiváděly vzduch, a uhýbaly před bublinami, linoucími se z plavidla.

Když pod hladinou zesláblo světlo, řetěz vypadal zlověstně. Jeho černé sloupy se řítily skoro kolmo dolů, skládaly se do sebe ve vzorech, které znenadání působily záhadně a neblaze; články vyvolávaly dojem hieroglyfů.

Na prahu absolutní tmy se moře zdálo absolutně klidné; nestrhávaly je dravé proudy Skrytého oceánu. Posádka mlčela. V kabině panovala černočerná tma. Plavidlo si vezlo chymická světla a lucerny, ale nemohli riskovat, že je vyčerpají už při sestupu – vidět

musí především u dna. Jako sardinky v krabičce seděli v té nejhlubší tmě, jakou kdokoli z trojice kdy zažil.

Bylo slyšet jen sípavý dech a slabé bubnování, když si protahovali strnulé končetiny a kopali jimi do kovových stěn nebo jeden do druhého. Ševel čerpaného vzduchu. Motor neběžel – plavidlo stahovala do hlubin přitažlivost.

Johannes naslouchal vlastnímu dýchání a dýchání kolegů a uvědomil si, že se podvědomě sjednotili. To znamenalo, že po každém výdechu následovala odmlka, okamžik, kdy mohl na zlomek vteřiny předstírat, že je úplně sám.

Byli už daleko, mimo dosah slunečních paprsků. Ohřívali moře. Horko procházelo z kotlů do kabiny a kovovým pláštěm batyskafu dál do vody, která je hladově vstřebávala.

Čas nedokázal přežít toto nepřerušované temné horko a monotónní syčení vzduchu a vrzání kůže a posunujících se těl. Byl polámaný a odtékal. Chvilky neústily jedna do druhé, ale okamžitě odumíraly. *Jsem mimo čas,* pomyslel si Johannes.

Na děsivý okamžik se v něm jako žluč zvedla klaustrofobie, ale ovládl se a zavřel oči (tma, kterou za nimi nalezl, mu neposkytla žádnou útěchu, byla stejně hluboká jako ta, před níž zavřel víčka), polkl a zapudil ji. Když natáhl ruku, ucítil okenní sklo a při dotyku toho studeného, vlhkého povrchu se lekl – voda kolem nich byla jako led.

Po bezpočtu minut se tma venku na okamžik projasnila a posádka zalapala po dechu, když se jí do vnímání jako elyktrický šok opět vrátil čas. Míjela je nějaká živá lampa, jakási chapadlovitá bytost, která si v peristaltické vlně obrátila tkáně naruby, zahalila se do světélkujících vnitřností a vystřelila pryč. Prudké záblesky okamžitě pohasly.

Chion zapálila lampu v přední části batyskafu. Reflektor se se zasyčením rozzářil a vyrazil z něj kužel světla. Jeho okraje viděli tak jasně, jako by byly z mramoru. V zorném poli lampy se rozlévala pouze kaše drobných částeček, které vířily vzhůru kolem klesající *Žebernatky.* Jinak nebylo vidět nic: ani oceánské dno, ani žádné organismy, nic. Bezútěšná prázdnota, kterou osvětlili, je sklíčila více než tma. Klesali neosvětlení.

Pod tlakem vody začal skřípat železný plášť. Každých deset či dvanáct vteřin se zničehonic ozvalo burácivé zaskřípění, jako by tlak vzrůstal v náhlých, oddělených zónách.

Opakující se údery s dosaženou hloubkou sílily, až si Johannes znenadání uvědomil, že se nechvěje jen jejich plavidlo, nechvěje se jen okolní kov, ale i moře – celé moře, tuny vody všude kolem –,

vibruje, křečovitě se stahuje rezonančními šoky, v ozvěnách dunivých ran, které vycházejí odkudsi zdola.

Z avankova srdce.

Když obrovské kolo na *Uhláčku* odmotalo míle kabelu, zacvakla bezpečnostní západka a zastavila sestup; *Žebernatka* sebou trhla a třásla se okolním tepenným burácením. Avankovo srdce bylo silně cítit i přes kovové pláty.

Chion zažehla svítilnu. Tři batynauti se rozhlíželi po svých zpocených hnědých tvářích. Vypadali groteskně, utopenci ve stínech. S každým úderem srdce, jímž se zachvěl batyskafos, se jim všem v obličejích mihl záchvěv strachu a úžasu. Těsnou kabinou, po měřidlech a ciferníčích, se mihotala tma.

Chion se pustila do manipulace s pákami, do analytického stroje po svém boku začala zasunovat štítky. Na okamžik zatajila dech, když se nic nedělo, potom se koule začala otřásat zvukem motorů.

„Měl by být pár set yardů pod námi," podotkla. „Půjdeme na to pomalu."

Žebernatka se zahučením zamířila dolů a blížila se k avankovi.

Reflektor se opět rozhořel. Studený paprsek proklál nekonečnou podmořskou noc. Johannes si prohlížel vodu, částice, jež se v ní vznášely, a sledoval, jak se otřásají tlukotem avankova srdce. Při pomyšlení na miliony tun vody, které je chtěly rozdrtit, se mu stáhlo hrdlo.

Pak pod sebou něco zaregistrovali, něco přízračného. Johannovi ztuhla krev v žilách. Sestupovali k obrovské ploché oblasti světlejší tmy – zvrásněnému, zrnitému poli, které se pozvolna vtíralo do jejich zorného pole. Zpočátku bylo naprosto nezřetelné, postupně ale získávalo na kompaktnosti, ve fosforovém kuželu se začaly zjevovat nepravidelné, rozeklané obrysy. Sliznaté a kamenité tvary, které se táhly do všech stran, přerušované skvrnami, lišejníkovým porostem nejhlubšího moře. Byly domovem hlubokomořských forem života. Johannes si všiml slabého mihotání slepé úhořovité sliznatky; podsaditých echuriánů; vypasených bledých trilobitů.

„Jsme na špatném místě," hlesla Chion. „Snášíme se ke dnu oceánu." Ale zatímco pronášela poslední slovo, hlas se jí zadrhl v hrdle a změnil se v rozechvělý šepot, když si uvědomila svůj omyl. Johannes triumfálně a užasle přikyvoval, jako člověk v přítomnosti svého boha.

Avankovi opět zabušilo srdce. Perspektivu zlomil obrovský hřeben; najednou ji přetvořil, zvedl ji o dvacet stop výše a rozvířil prach a částečky bahna. Povrch zbrázděné pláně rozlomil mohutný

val, táhnoucí se až do míst, kam dosvítil reflektor *Žebernatky*, rozvětvil se, rozdělil se do dvou či tří směrů a na pláni vykreslil několik stezek.

Byla to žíla.

Plnila se krví, pulzovala, vydouvala se a zase pomalu klesala.

Ponorka byla umístěna dokonale.

Vznášeli se nad avankovým hřbetem.

Zdálo se, že ohromení se nevyhnul ani zdánlivě necitelný Krüach Aum. Trojice se schoulila a utěšovala se šepotem.

Záhadný tvor pod nimi tvořil celou krajinu.

Žebernatka se pomalu pohybovala dvacet pět stop nad povrchem avanka, nad údolím mezi dvěma žílami. Johannes upíral zrak do husté vody. Byl okouzlen tvorovými barvami. Očekával anemickou bělost, avšak skvrnitou kůži zvířete tvořily proužky stovek nejrůznějších odstínů, jež se stáčely v jasně rozpoznatelných spirálách jako otisky prstů: oblázkové šedi, červené a okrové barvy.

Na několika místech avankovou kůží prostupovaly jakoby kamenné či rohovinové trny – vousy tyčící se kolem *Žebernatky* jako zkamenělé stromy. Chion opatrně navedla ponorku mezi ně.

Plavili se nad otvory – svraštělými kazy v avankově tkáni, které se znenadání a nahodile rozevíraly a odhalovaly zející propasti s hladkými okraji, tepající tunely v útrobách těla, lemované sklípky většími než člověk.

Žebernatka proplouvala nad kůží jako smítko prachu.

„Co to, probohy, děláme?“ zašeptal Johannes.

Krüach Aum si pořizoval chvatné skici a poznámky, zatímco Johannes jen vyjeveně zíral na to, co pomohl přivolat.

„Světla nám zbývá tak nanejvýš na dvě hodiny,“ oznámila jim Chion úzkostlivě.

Ponorka začala stoupat přes malý lesík oněch vysokánských chlupů a zase sklouzla mezi dva výčnělky – možná zakončení žaber či jizev či ploutví. Nesmírná plocha kůže se zvedala a vlnila podpovrchovým pohybem. Její obrysy se zvolna proměňovaly, pláň se svažovala kamsi do hlubin.

„Blížíme se k boku,“ poznamenal Johannes.

Kůže pod nimi se znenadání v zatvrdlém dermálním srázu propadla do neproniknutelné tmy. Johannes slyšel sám sebe, jak začal trhaně dýchat, když povrch avanka zmizel a *Žebernatka* se snášela podél jeho boku do hlubin. Světlo klouzalo přes vrstvy buněk a cizopasného života, které před nimi nečekaně strměly jako stěna organické propasti.

Ve srovnání s horopisem svého pacienta se cítili neuvěřitelně malí.

Objevily se první vrásky, desítky obrovitých záhybů podobných hranám tektonických desek. Avankova kůže se překrývala v plochých vrásách, které se stáčely k částem, jež mohly představovat bok, ploutev či ocas.

„Myslím…“ spustil Johannes a ukázal prstem, aby to viděli i ostatní. „Myslím, že se blížíme k nějaké končetině.“ Voda se chvěla a zklidňovala, pořád dokola. Kožovité vlny byly stále kompaktnější. S každým úderem avankova srdce se objevovaly rozsáhlé sítě gigantických cév složité jako praskliny na skle, jež obepínaly svaly podobné horám. Před světlem cupitavě prchali krabi a ukrývali se v brázdách avankovy kůže.

Voda byla plná nečistot. Světlo se zachytilo na vlně kalné tekutiny připomínající inkoust.

„Co je zas tohle?“ zašeptal Johannes a Krüach Aum mu napsal odpověď.

Krev.

Následoval další úder srdce a vodu prostoupila tmavá hmota. Rychle se rozptýlila, vyprchala všemi směry. Světlo reflektoru prorazilo chapadly krve a za nimi se na něčem zalesklo: na tvrdém, pravidelném povrchu.

Batynauti otevřeli ústa. Byl to ohromný železný okraj armadského postroje. Potažený zbytky přílipek dávno zabitých působením nesmírného tlaku a primitivními organismy původem z těchto hlubin. Jeden roh, jedna přezka obepínala avankovo tělo.

„Probohy,“ hlesla Chion, „možná za to můžeme my. Třeba je to kvůli těm přezkám či ohlávce – asi mu rozdíráme kůži.“

Žebernatka se v proudech vypuzované krve kymácivě vracela přes avankovo tělo. Krev prýštila zpoza kopců v jeho kůži.

„Podívejte támhle!“ vykřikl Johannes znenadání. „Támhle!“

Dvacet stop pod nimi byla avankova kůže rozedřená a mokvala. Místo připomínalo výkop: širokou, zubatou brázdu nejméně třicet stop hlubokou a mnoho yardů dlouhou; klikatila se do tmy. Vnitřní stěny tvořila drolící se masa odumřelých buněk, zalitých zbytky vazkého hnisu. Přímo před očima výzkumníků se chuchvalce husté tekutiny uvolňovaly a vydávaly se na cestu vzhůru. Za nimi se napínaly a trhaly provazce tkání.

V nejhlubší části šrámu, na jeho dně, fosfor ozářil vlhké rudé maso.

„Do Drmolovy prdele,“ sykl Johannes. „Není divu, že zpomalil.“

Krüach Aum něco zběsile psal, a pak papír podržel v záři svítilny. *To není nic,* četl Johannes. *Pomyslete, jak je avank veliký. Musí toho být víc.*

„Podívejte," zašeptala Chion. „Okraje té rány… nedosahují k postroji. To nezpůsobil kov." Rozhostilo se ticho. „Něco nám tady uniká."

Snášeli se do brázdy a kolem nich stoupal avankův rozdrásaný epidermis.

Jako průzkumníci v nějaké ztracené řece sledovali ránu k jejímu počátku. Klín roztrženého masa před nimi mizel v ostré perspektivě, ale dlouho před úběžným bodem jej pohlcovala tma. S každým úderem srdce se kolem nich vyvalila záplava krve a na několik vteřin je oslepila, než se zase rozptýlila.

Pod sebou a na obou úbočích registrovali slabý pohyb, kde obnažené maso okusovali mrchožrouti.

Ponorka se pomalu pohybovala ve stínech masové strže. A všichni v této malé bublině kovu a vzduchu si kladli němou otázku: *Kdo tohle udělal?*

Otočili se, když se před nimi rýha stočila, když se před nimi zvedly ostré hrany poškozené kůže. *Žebernatka* se ve vodě protočila.

„Viděli jste ten pohyb?"

Chion zbledla.

„Tam! Tam! Viděli jste? Viděli jste to?"

Ticho. Úder krve. Ticho.

Johannes se snažil spatřit to, co uviděla Chion.

Strž se rozšiřuje. Ocitli se u okraje hluboké propasti. Její dno tvoří krev a hnis. Táhne se do dálky, jáma dlouhá desítky yardů. Toto je avankova rána.

Něco se pohne. Johannes to spatří a vykřikne a ostatní mu odpoví.

V krvi pod nimi je patrný pohyb.

„Bohové moji milí," zašeptá a hlas mu odumře a stane se myšlenkou. *Probohy.* Odehrává se tu něco nevyhnutelného a velmi zlého.

Žebernatka se kolébá a ozývají se další výkřiky. Něco jí třese.

Jedna část Johannovy mysli je strnulá a uvažuje: *Musíme to najít a vyléčit, musíme najít potíž a vyléčit ji, musíme vyřezat, co je nemocné,*

vyléčit to, ale tuto myšlenku zachvátí a zadusí prudký strach, když vplují do propasti, do srdce neduhu.

(Je ve mně od okamžiku, kdy se nade mnou zavřely vlny.)

Shnilá krev pod nimi pulzuje v podivných vlnách. Ponorka se znovu otřese, když do ní narazí něco těžkého a neviditelného. Chion začne kvílet.

Johannes pomalu pohybuje hlavou náhle ztuhlým časem a sleduje strupobijčiny ruce, neobratné a těžkopádné jako pahýly, jak se potýkají s ovládacím zařízením, jak sebou škubou, jak se snaží silou strhnout ponorku a ovládnout ji; ale opět do ní něco narazí a plavidlo se nejistě zatočí.

Johannes slyší, jak s Chion společně křičí *vypadni vypadni.*

Něco venku tluče na poklop *Žebernatky.*

Johannes vyjekne a vyděšeně shlíží na pláň krve.

V komíhavé záři reflektoru z ní vyrašil temný záhon, háj černých květin, květů, které vyrazily vzhůru ke studenému falešnému slunci na tlustých, svalnatých a žilnatých stoncích, které však nejsou stonky, ale paže; a květy nejsou květy, ale ruce; zahnuté paťáty a doširoka rozevřené dravé náruče, a nyní se zvedají i hrudi a hlavy a trupy, tlačí se zpod olejnaté vrstvy krve, kde drápaly maso a dštily jed.

Těla stoupají jako duchové vylézající ze hřbitovní hlíny, ocasy rozptylují krev, zírají na návštěvníky gigantickýma očima, do nichž Johannes civí s úžasem a hrůzou. Tváře mají stažené v bezděčných úšklebcích, jimiž ho napodobují; ze zubů větších než jeho prsty se jim uvolňují kousky masa.

S úhoří ladností plavou k ponorce, která se pod jejich tíhou kolébá, kterou stahují svýma napřaženýma rukama, jejíž okna se zhoupnou – a najednou plavidlo zamíří vzhůru. Trojice výzkumníků popadá na zem a s vřeštěním zůstane ležet na hromadě, vříská ve zmírajícím světle reflektoru s pohledem upřeným na tváře v oknech, na sápající se ruce.

Johannes cítí, jak se mu doširoka roztahují ústa, nic však neslyší. Rukama tluče do těl zbývajících dvou členů posádky a ti mu rány vyděšeně vracejí; nic nevnímá.

Světlo vzlíná ze *Žebernatky* a mizí v chřtánu propasti. Johannes sleduje, jak se zrůdy tlačí k oknům, a hlavou mu víří smršť myšlenek. *Oni jsou ta nemoc,* opakuje si hystericky. *Oni jsou ta nemoc.*

Nemoc se tlačí kolem ponorky. Rozbíjí fosforový reflektor, který zhasne v záplavě bublin, a teď její šklebící se tváře osvětluje pouze slabé světlo svítilny zevnitř kabiny.

Johannes hledí napříč kabinou do páru očí za oknem, čtyři míle pod hladinou. Na kratičký zlomek vteřiny vidí, naprosto živě a jasně,

jak se musí těmto očím jevit, s tváří po pádu zakrvácenou a zbrázděnou vráskami a se strnulým, panickým výrazem v záři svítilny.

Dívá se, jak se na oknech pod údery objevuje žilnatina prasklin. Dívá se, jak se praskliny hemží přes sebe jako pilná zvířátka, jak vykreslují stezky, jak vytvářejí ve skle pavučinu, která popraská, a ponorka se otřese. Plíží se dál od zničeného okna, jako by ho těch několik pídí mohlo zachránit.

Zatímco se *Žebernatka* otřásá v posledních křečích, zatímco zakrvácené zrůdy a okolní moře víří hladovým očekáváním, zhasíná svítilna; a uprostřed horka a zmatku a tří hlasů, tří svíjejících se těl, zůstává Johannes úplně sám.

Kapitola čtyřicátá čtvrtá

Slunce zapadlo, ale voda byla pořád teplá, skoro nehybná. Souhvězdí račích světelných koulí pod hladinou vykreslovalo spodní stranu Armady.

Tanner a Šekel plavali mezi *Uhláčkem* a zkamenělou velrybou *Doberem* ve čtyřicet stop širokém kanálu. Byli ušetřeni zvuků města a k hlavám, které se jim pohupovaly na hladině jako hlavy tuleňů, se snášely jen útržky.

„Nepoplaveme moc blízko," upozornil Tanner Šekela. „Nemuselo by to být bezpečné. Zůstaneme na této straně lodi."

Šekel se chtěl potopit do hloubky několika stop, na něž se cítil, a podívat se brýlemi na kabel ubíhající do hloubky k batyskafu. Tannerovy popisy avankových řetězů mu vždy vyrážely dech, ale i když sebral síly a podplaval i ty nejhlouběji zanořené kýly lodí, viděl je jen jako nezřetelné tmavé siluety. Chtěl spatřit, jak se takový kabel táhne ze vzduchu do temnoty. Chtěl být konfrontován s jeho velikostí.

„Pochybuju, že ho uvidíš," varoval ho Tanner, zatímco sledoval chlapcova nadšená, leč neúčelná tempa. „Ale podíváme se, jak blízko se k němu dostaneme, platí?"

Tannera omývalo moře. Uvolnil se v něm, rozvinul své dodatečně naroubované končetiny. Pohroužil se do rychle tmavnoucí vody a cítil, jak ho rámují chladná račí světla.

Vdechoval vodu, plaval několik stop pod Šekelem a díval se, jak si mladík razí cestu vodou. Měl dojem, že cítí vibrace. Na slabé mořské chvění už dokázal reagovat. *To musí být ten kabel,* pomyslel si, *jak popouští do hlubin ponorku. Nemůže to být nic jiného.*

Tři sta stop od nich vyrůstaly z vody mohutné traverzové nosníky *Durrhy*. Slunce zapadalo přímo za plošinou a kovová spleť jejích vzpěr a jeřábů tvořila na obloze tmavé švy.

„Moc blízko se nedostaneme," upozornil Tanner opět chlapce, ale Šekel ho neposlouchal.

„Podívej!" zajásal a ukázal rukou; přitom ztratil rychlost a na okamžik se potopil, ale hned se se smíchem vynořil a zase ukázal na vzdálený konec *Uhláčku.* Dívali se na tlustý napjatý kabel, který svisle klesal do vody.

„Nepřibližuj se k němu, Šeku," zvolal Tanner. „Blíž už neplav."

Kabel vnikal do vody jako jehla.

„*Šekele.*" Tanner zavolal s větším důrazem a chlapec se s prskáním otočil. „To by stačilo. Podíváme se, co je vidět, dokud je ještě trochu světla."

Tanner doplaval k Šekelovi, zanořil se pod něho a díval se, jak si hoch nasadil brýle, zhluboka se nadechl, kopl nohama, vklouzl pod hladinu a chytil ho za ruku.

Obrysy města se od nich vzdalovaly zlověstně jako bouřková mračna. Tanner v duchu počítal a nechával chlapci dvacet vteřin, aby spotřeboval zásobu vzduchu. Napínal oči do šera Skrytého oceánu a nadále pátral po čáře kabelu.

Když zamířil k hladině a vytáhl chlapce na vzduch, Šekel se usmíval.

„No to je naprostá *paráda,* Tannere," zvolal, zakašlal a nalokal se mořské vody. „Ještě jednou!"

Tanner ho vzal hlouběji. Vteřiny ubíhaly velmi pomalu a Šekel nepociťoval nic nepříjemného.

Byli deset stop pod hladinou, u zaneseného boku *Uhláčku.* Do vody vnikl kužel měsíčního světla a Šekel ukázal před sebe. Čtyřicet padesát stop před nimi se na okamžik zableskl kabel poutající ponorku.

Tanner přikývl, ale otočil hlavu do tmy, která zhoustla pod tovární lodí. Zaslechl nějaký zvuk.

Je čas vyplavat, pomyslel si a obrátil se k Šekelovi. Dotkl se ho, ukázal nahoru a natáhl ruce. Šekel se pousmál, roztáhl rty a vycenil zuby, mezi nimiž mu z úst vyklouzly bubliny vzduchu.

Najednou se divoce rozproudila voda a Tannerovi se před očima mihlo něco vlnitého a velice hbitého. Zmizelo to a objevilo se to a zase zmizelo jako ryba blížící se k potravě. Tanner ohromeně zamrkal. Šekel z něho nespouštěl oči, ve zmatku se mu hroutil výraz tváře. Náhle se zamračil a otevřel ústa, jako by chtěl něco říci, a v jediném hlubokém říhavém zaryčení ze sebe vyrazil všechen vzduch.

Tanner sebou trhl leknutím, napřáhl ruku a spatřil, že za ženoucími se bublinami Šekel vypouští ze rtů i něco jiného, jakousi tmavou skvrnu. Na okamžik ho napadlo, že to jsou zvratky, ale byla to krev.

Stále s výrazem obrovského zmatku začal Šekel klesat ke dnu. Tanner ho popadl, ovinul ho chapadly a začal kopat nohama, aby vyplul na hladinu. Hlavu mu naplňoval třeštivý zvuk. A krev se Šekelovi zběsile řinula nejen z úst, nýbrž i z obrovské rány na zádech.

Hladina Tannerovi připadala nesmírně daleko.

V hlavě se mu opakovalo jen jedno jediné slovo. *Ne ne ne* ne ne *ne* ne *ne* ne *ne ne ne.*

Nehlasně zaječel, polypovými pažemi s přísavkami sevřel Šekela ještě pevněji a trhavě ho táhl k hladině. Kolem něho ve stínech vířily nezřetelné tvary, zlověstné a dravé jako barakudy, stahovaly se a protáčely, mizely a objevovaly se, pohybovaly se s nenucenou rybí ladností, vedle níž se při manipulaci s chlapcem, při tomto divokém úprku z vody, cítil nemotorný a těžkopádný. Byl vetřelec – polekaný, na útěku – kterého zastrašili skuteční podmořští tvorové. Vlastní přetvořené tělo mu najednou připadalo jako strašlivý žert; zavřeštěl a zazmítal se i se svým břemenem a začal zápasit s vodou, která mu zničehonic připadala naprosto cizí.

Když se vynořil nad hladinu, řval. Šekelova tvář se objevila před ním, škubala sebou, z úst mu vytékala slaná voda a krev, ze rtů se mu dralo slabé úpění.

„*Pomozte mi*!“ křičel Tanner Vak. „*Pomozte mi*!“ Ale nikdo ho neslyšel, a tak se svými směšnými přísavkovitými končetinami přisál k boku *Uhláčku* a pokusil se sám vytáhnout z vody.

„*Pomozte mi*!“

„Něco se stalo! *Něco se stalo!*“

Dělníci na palubě *Uhláčku* už několik hodin dohlíželi na velká parní čerpadla, která sesílala vzduch do *Žebernatky*, a připravovali se, že ji vytáhnou zpátky. Jeden po druhém upadli do jakési otupělosti. Nevšimli si vůbec ničeho, dokud nezačala vřískat kaktusíkovská žena, která olejovala bezpečnostní lanko.

„*Něco se stalo, do prdele*!“ řvala a muži k ní přiběhli, poplašení jejím ječením.

Dívali se na lanko, a v hrudích jim bušilo srdce. Obrovité kolo – nyní skoro prázdné, neboť kabel byl už skoro celý odmotán – se prudce otřásalo, třískalo sebou o palubu a uvolňovalo šrouby, kterými bylo připevněno. Kabel začal skřípat a proklouzl za zajišťovací mechanismus.

„Vytáhněte je," zařval kdosi a obsluha přiběhla ke gigantickému navijáku. Cosi prasklo a bylo slyšet, jak prokluzují převody. Písty do sebe vrážely jako boxeři. Ozubená kola motoru se zakousla a snažila se otočit, ale kabel jim vzdoroval. Byl napjatý jako struna.

„Vytáhněte je *ven*, vytáhněte je *ven*," křičel kdosi marně a potom se s obludným praštěním celý obrovský naviják na stojanu prudce zhoupl. Z motoru se vyvalil dým a pára a ozvalo se z něho dětské pištění, když se jeho útroby volně roztočily. Složitá spleť západek a setrvačníků se napohled rozmazala: točila se tak rychle, že byla neurčitá jako přízraky.

„Uvolnil se!" oznámila kaktusíkovská žena za hysterického jásání. „Stoupá vzhůru."

Ale batyskafos nebyl na tak rychlé vynořování uzpůsobený.

Kolo se absurdně zrychlovalo a kabel vytahovalo závratným tempem. Z převodů se linul suchý zápach zahřátého kovu, vlivem nekontrolovaného otáčení se začaly rozžhavovat do ruda.

Cesta *Žebernatky* ke dnu trvala tři hodiny. Kotouč navíjeného kabelu se zvětšoval tak rychle, že jej přítomní mohli sledovat, a věděli, že se zcela namotá za necelých deset minut.

„Stoupá moc rychle! Utečte!"

V místě, kde z moře šílenou rychlostí vylétal kabel o tloušťce stehna, začal kolotat opar mořské vody. Lano vydřelo v boku *Uhláčku* hlubokou rýhu a v monzunu jisker skučelo.

Technici a dělníci se klopýtavě snažili vzdálit od zařízení, které se vypořádávalo se zbývajícími šrouby jako nějaký šílenec.

Tanner Vak se vyškrábal na palubu *Uhláčku* a vytáhl za sebou Šekelovo promáčené, chladnoucí tělo.

„*Pomozte mi*!" zařval ještě jednou, ale ani teď ho nikdo neuslyšel.

(Na okraji Suchopádu se Brukolak nahýbal přes okraj *Uroku* a soustředěně hleděl do vody. Tu se před ním ve vlnkách objevila klenutá zubatá hlava, jednou přikývla a zmizela. Brukolak se otočil ke svému sboru, který stál za ním na palubě.

„Je čas," řekl.)

Konec kabelu vyrazil z moře v oblém gejzíru vody a přehnal se nad protáčejícím se navijákem; těžké ocelové lano šlehlo přes palubu a jeho roztřepený konec plácl do místa, odkud byla vyzvednuta ponorka.

Posádka *Uhláčku* jen vyděšeně poulila oči.

Utržený konec kabelu narazil do paluby s ohlušujícím třesknutím a zanechal po sobě dlouhý pás roztříštěného dřeva a kovových špon;

naviják se nepřestával otáčet. Konec lana šlehal a opakovaně bičoval Palubu lodi.

„Vypněte to!“ zařval předák čety, ale přes rachocení běsnícího kabelu ho nikdo neslyšel a nikdo se k němu nemohl ani přiblížit. Motor dál točil kolem a mrskal *Uhláček*, dokud neexplodoval kotel.

Když se tak stalo a tovární loď zasypala sprška roztavených kovových kusů, zavládlo na chvilku ohromené ticho. A potom sebou *Uhláček* začal znovu trhat po dalších výbuších a požárech, které mu zuřily v útrobách.

Městem zněly poplašné sirény.

Gardisté a ozbrojení kaktusíci z Ostrovod a Žhouru zaujímali pozice na plavidlech kolem *Uhláčku*, který žhnul a třaskal v souladu s tím, jak se na palubě šířily plameny. Jeho osazenstvo ho zběsile opouštělo po provazových můstcích a prchalo do města. *Uhláček* byl velký a z jeho podpalubí se s dýmem linul nepřerušovaný proud mužů a žen, prchajících z jeho rozvalin.

Na pozadí ohňů se černě rýsovala postava. Šourala se po nezřetelné stezce pomalu k mostu, sehnutá pod břemenem, které se jí převalovalo a mokvalo na zádech. Muž měl doširoka otevřená ústa, ale to, co říkal, slyšet nebylo.

„Víte všichni, co máte dělat?“ zašeptal Brukolak stroze. „Běžte tedy.“

Z *Uroku* se vyhrnul a rozptýlil roj postav, které se pohybovaly příliš rychle na to, aby je mohlo zaregistrovat nezkušené oko.

Běžely jako opice, s nenucenou rychlostí se v naprosté tichosti hnaly přes střechy a ráhnoví. Neurčitá brigáda se drolila na menší oddíly.

„Koupák a Bouďákov nám nepomohou, ale ani nám nebudou překážet,“ oznámil jim Brukolak. „Dynich je mladý a úzkostlivý – ten počká a půjde tam, odkud povane vítr. Panáčník je jediné další panství, před kterým se musíme mít na pozoru. Ale existuje rychlý způsob, jak mu sebrat vítr z plachet.“

Nepočetná skupinka upírů zamířila přízračným krokem k Panáčníku, k *Theriantropu* a Mohylové síni, k vládcově dvoru. Hlavní síla plavně běžela a skákala na záď, horečnatě a vzrušeně natahovala krok a mířila do Ostrovod.

Za nimi se rychlou chůzí ubíral Brukolak; nesnažil se ani spěchat, ani se skrývat.

Uhláček něco zasáhlo. Lidé, kteří z něj utekli a zhroutili se na okolních lodích, lapali po dechu a s vřískáním varovali ostatní.

Cosi prorazilo lodní trup a těsně u dna provrtalo kovem tunel. Zatímco se otáčel motor navijáku a bičoval palubu kabelem z *Žebernatky,* ze skrytých palub se vyřítily jakési bytosti, napadly mužstvo na můstku, v kotelnách a strojovnách a zanechávaly za sebou spoušť. Bytosti, které bylo obtížné popsat – objevovaly se zprávy o jektajících zubech podobných plátům osázeným žiletkami, o ohromných mrtvolných očích.

Velká Východní byla skoro prázdná, jen občas po ní přeběhl nějaký sluha či úředník. Gardisté střežili její vchody, k nimž se zvedaly mosty z nižších lodí – nemohli dovolit, aby se takový zmatek rozšířil i na vlajkovou loď. Davy přihlížejících se shromáždily co možná nejblíže k násilnostem, na střechách a balkonech, ve věžácích, obsadily plavidla, jež obklopovala *Uhláček.* Hnaly se jako vlny. Vzducholodě se blížily k prudkému vzestupnému proudění z ohňů.

Bellis odvíjející se pohromu s hrůzou sledovala, zapomenutá v místnosti na *Velké Východní.*

Johannes to nepřežil, pomyslela si s pohledem upřeným na zničené zbytky navijáku.

Nepřežil to – a jí se nedostávalo slov pro podivný němý šok a ztrátu, které pociťovala.

Shlédla na rybářské čluny, které se přimykaly k *Uhláčku.* Jejich paluby byly poseté zraněnými, vyděšenými lidmi, které ostatní táhli co nejdál od plamenů.

Na jednom z nich zahlédla Uthera Dúla. Křičel, pohyboval se úsporně a neustále těkal očima.

Oheň na *Uhláčku* slábl, i když jej Armaďané neuhasili.

Bellis sevřela okenní římsu. Viděla, jak se za okny tovární lodě pohybují stíny. Viděla, že v ní jsou nějaké bytosti.

Z celého města přibíhali ozbrojení piráti. Zaujímali pozice, kontrolovali si zbraně a shromažďovali se u mostků vedoucích na *Uhláčkem.*

Ze zadýmeného můstku tovární lodě cosi vystřelilo; proud neklidu, který při pohybu zpřehýbal vzduch. Narazil do dřevěného stěžně škuneru těsně za *Uhláčkem.*

Kolem stěžně se ovinuly zvířené částice, vsákly do něj a pak se Bellis vydralo ze rtů ohromené zaúpění. Stěžeň se rozpouštěl, jako by byl z *vosku,* obrovský dřevěný sloup se ohýbal jako had, jeho hmota se ve vrstvách přelévala, zatímco prskala a kanula k zemi, syčivě mizela a zase se objevovala a zanechávala v ovzduší šumění – zpuchýřovatělou skutečnost, za níž Bellis občas zahlédla prázdnotu.

Vlny deformovaného dřeva klouzaly po přeplněné palubě jako jedovaté kaly.

Uther Dúl ukazoval mečem a naváděl skupinku kaktusíků, aby sečnými kušemi zaútočili na okna *Uhláčku,* když tu se zvedlo sborové vřeštění někde *za* tovární lodí, mimo Bellisin výhled. Uviděla, jak lidé pod ní přesouvají pozornost na nový cíl, dívala se, jak jim tváře jako nějaký virus zaplavuje výraz hrůzy a ohromení.

Z přídě města se něco blížilo a hnalo se ke shromážděným pirátům – něco, na co ještě neviděla. Všimla si, jak se ozbrojené skupiny rozštěpily a někteří ozbrojenci se otočili k nové hrozbě s obličeji staženými děsem. Vyběhla z místnosti a zamířila na palubu, aby lépe viděla.

Na *Velké Východní* vládl naprostý zmatek. Mosty pořád střežily nervózní hlídky, nejisté si rozkazy, které obdržely, sledující se zoufalstvím v očích záplavu šípů a dělových ran, které se snášely na *Uhláček.* Piráti opouštěli *Velkou Východní* a hnali se ke svým druhům.

Bellis utíkala k okraji lodě, kolem můstku, a ukryla se ve tmě vedle vyvýšené nástavby na zádi. Byla na úrovni armadských střech. Snažila se zjistit, co se ve městě odehrává.

Na *Uhláček* a na všechno, co obsahoval, se snášela prudká palba. Skrytý nepřítel vysílal další bizarní vražedné thaumaturgické proudy podobné ohňostroji, rozkládal hmotu okolních plavidel i útočící Armaďany. Ale za sousedními loďmi Bellis zahlédla, jak se do města šíří nezřetelná druhá fronta. Sledovala neukázněné, chaotické výpady, slyšela nepravidelný štěkot výstřelů.

Noví útočníci se přiblížili k sevřené změti člunů pod jejíma nohama, kde většina ostrovodských gardistů vyčkávala, až dobudou zpátky *Uhláček.* A najednou spatřila, kdo vede druhý útok ze středu města. Ostrovodské jednotky obklíčili a přepadli suchopádští upíři.

Bellis se s rukou přitisknutou k ústům rozhlížela a lapala po dechu. Nechápala, na co se to vlastně dívá – na zradu důvěry, na pomstu? Na vzpouru vedenou Brukolakem.

Nedokázala se na upíry dívat soustředěně. Pohybovali se jako přízraky. Shlukovali se a rozptylovali a přeskupovali, přemisťovali se s rychlostí divých šelem.

S děsivou ladností se snesli do slepé uličky, kde na ně mohlo zaútočit najednou pouze pět, šest či sedm ozbrojenců, a zabíjeli muže s příšernou zběsilostí. Zatínali jim do hrdel na kost ztvrdlé nehty, trhali je zvířecími zuby, až jim po bradách stékala krev, slintali a krvežíznivě vrčeli. A pak se vytráceli, skákali přes hroutící se těla a

vrhali se na další příhodnou betonovou plošinu či most, střílnu nebo rozvalinu. S ještěrčím šustotem jí záhy zmizeli z očí.

Nedokázala říci, kolik jich je. Připadalo jí, že kam se podívá, všude se strhly nějaké potyčky, ale jasně viděla jen ostrovodské jednotky.

Uvědomila si, že Uther Dúl soustředil pozornost na upíry. Viděla, jak si razí cestu mezi lidmi a uhání na palubu *Velké Východní*, aby se rozhlédl po ohniscích bojů. Otočil se, křikl rozkazy a nasměroval posily k nejrůznějším soubojům. Potom vyrazil k zádi starodávného bitevního trimaranu u boku *Velké Východní*, klesajícího pod cihlovou zástavbou, kde ve změti šňůr s potrhaným prádlem Bellis zahlédla krutý souboj.

Odehrával se jen dvě stě stop od ní. Celou dobu viděla i na Dúla. Sledovala ho, jak klouže po strmém mostu, zapíná Možný meč, který se ještě za běhu zatřpytil a stal se tisícovkou přízračných čepelí. Dívala se, jak Dúl zmizel za třepotajícím se prostěradlem, jako by ho pozřelo. Prostěradlo se zaškubalo a zapleskalo ve větru a za ním se ozvala salva ostrých zvuků.

Zářivě bílé prádlo zezadu potřísnily rudé spršky.

Plátno se dvakrát zachvělo, jako by utrpělo zranění, a potom je strhlo na zem potácející se tělo, které se do něj zhroutilo a ve smrtelných křečích je zmačkalo, zbarvilo ještě mohutnější záplavou krve a zkroutilo je do provizorního rubáše, za nímž se odhalila dosud skrytá scéna. Dúl stál uprostřed zástupu zraněných, kteří jásali a kopali do zabalené mrtvoly upíra.

Radost neměla dlouhého trvání. Z *Uhláčku* jako rozpálený tuk vyprskl proud thaumaturgické energie a kolem mužů a žen se začalo kroutit a roztěkat dřevo a kov. Uther Dúl pokynul zakrváceným mečem a poslal vyčerpané bojovníky okamžitě z lodi pryč.

Upír, jehož nechali ležet, nebyl jediný, který padl. Bellis toho z bojů neviděla příliš – výhled jí narušovaly dlážděné ulice, staveniště, jeřáby a třídy se zakrslými stromky. Ale měla dojem, že tu a tam vidí, jak podléhají i další upíři. Byli děsivě rychlí a silní a ponechávali za sebou haldy roztrhaných, krvácejících a mrtvých těl; bojovali však s obrovskou přesilou.

Jako spojence využívali městskou zástavbu a stíny, ale nedokázali se vyhnout úplně každé kulce a ráně mečem, které je v hojném počtu pronásledovaly. A třebaže je tato zranění nemusela zabít, jak by tomu bylo u obyčejných lidí, útoky je zraňovaly a zpomalovaly. A nevyhnutelně se občas našlo místo, kde vzpírající se a vrčící postavu obklíčila tlupa vyděšených pirátů, kteří jí usekli hlavu nebo ji zmasakrovali tak nemilosrdně, že jí poškodili kosti a vnitřnosti do

takové míry, že je nezhojila ani nadpřirozená upírská schopnost sebeobnovy.

Jednotlivě by snad bylo možné upíry porazit, ale až příliš mnoho ostrovodských bojovníků se potýkalo s neviditelným nepřítelem na *Uhláčku.*

Na vodu se spouštěly malé nízké čluny s děly a katapulty na palubách. Uháněly přes nevelkou zátoku k tovární lodi, aby ji kryly z otevřených stran, aby ji obklopily.

Ale nepřátelé se vynořovali z vody kolem *Uhláčku.*

Moře osvětlovala zář ohňů a zášlehy zbraní a Bellis v hloubce několika stop ve slané vodě rozeznávala obrysy plovoucích tvorů: odulá těla roztřesená jako měchy shnilých tkání; zlomyslná prasečí očka; zakrnělé pahýly ploutví. A vedle nich se doširoka rozevíraly tlamy osázené nepravidelnými, stopu dlouhými zuby z průsvitných chrupavek.

Občas se na kratičký okamžik vynořili nad hladinu. *Co jsou, u Drmola, zač?* přemýšlela Bellis omráčeně. *Jak je může Brukolak ovládat? Co udělal?* Muži, kteří se k nim blížili, po nich vypálili salvu střel a tvorové zase zmizeli.

Ale když se čluny odvážily blíže a posádky se vyklonily, aby mohly lépe zamířit, stačily postřehnout jen rychlé organické zaškubání; vzápětí se s ohromeným úlekem rázem ocitly ve vodě, kde byly v přívalu vln a zablýsknutí zubů rychle staženy pod hladinu.

Armada se trhala na kusy. Bellis zaslechla výstřely z pušek a na hranici Suchopádu a Ostrovod zahlédla mihotání plamenů. Blížil se dav lidí, kteří se pouštěli do šarvátek s ostrovodskými námořníky. Už nebojovalo pouze město proti upírům – když se rozkřikly zprávy o povstání, do bojů vyrazili i ti, kdo se stavěli proti úmyslům Milenců. Hočiové vráželi do lidí trny; kaktusíci se mohutnými těly vrhali v ošklivých potyčkách proti sobě navzájem.

Boj neměl žádný řád. Město hořelo. Vzducholodě se nad bitkami vznášely v nemotorné panice. Nad vším tím chaosem se tyčila *Velká Východní.* Tmavý kov jejího trupu zůstával stále tichý a prázdný, i nadále opuštěný.

Bellis si otupěle uvědomila, na jakou bizarnost se dívá. Zírala na trirému pod sebou. Kdosi přeťal provazový most, který ji poutal k *Velké Východní,* a, jak si uvědomila hned vzápětí, stejný osud potkal i další most za ním.

Opatrně se přitiskla ke stěně, pomaličku se posunovala a z nejhlubších stínů vykoukla na hlavní palubu. Zahlédla tři nezřetelné postavy – pohybovaly se upírskou rychlostí –, jak sekají do řetězů a uzlů, kterými byly mosty přichyceny k lodi. Jedno pouto přesekli a

svrhli je do moře, přičemž vzdálený konec narazil do boku lodi, k níž byl připevněn, a potom bleskově přeběhli k dalšímu a opět se pustili do práce.

Bellis se stáhl žaludek. Upíři jí odřezávali únikovou cestu a ona s nimi zůstane uvězněná na jedné lodi. Přitiskla se ke stěně a nedokázala se pohnout, jako by jí bránila vrstva ledu.

Pod práchnivějící střechou jednoho starého rybářského člunu Uther Dúl komusi mečem proklál tvář. Odvrátil se od rozchlípnuté skučící stvůry, kterou stvořil, a pozvedl hlas nad rámus bitevní vřavy.

„Kde je ten hajzl Brukolak?“ zahřímal.

Když promluvil, natočil se k *Velké Východní.* Na okamžik se při vlastních slovech zarazil, vzhlédl k zábradlí parníku, k jeho neviditelné palubě a mílím chodeb, kde zanechal Milence na mimořádné poradě s jejich vědeckými poradci, a vytřeštil oči.

„*Probohy!*“ zařval a vyrazil.

Bellis zaslechla hlas.

Vycházel odněkud zblízka, zpoza rohu stěny, k níž se tiskla, ode dveří do nástavby. Zatajila dech, srdce jí ztuhlo strachem.

„Chápete?“ slyšela. Hlas hovořil úsečné a chraplavě. Brukolak. „Bude někde v *té* části – nevím přesně kde, ale nepochybuju, že ho najdete.“

„*Chápeme.*“ Jakmile zaslechla onen strašlivý druhý hlas, zavřela oči. Zněl, jako by šeptaná slova, jež pronášel, byla nahodilými ozvěnami v rozevírajícím se proudu slizu. „*Najdeme ho,*“ pokračoval, „*a vezmeme si, co nám bylo ukradeno, a potom odplujeme a avank se bude zase pohybovat volně.*“

„Dobrá, pospíším si tedy,“ opáčil Brukolak. „Jsou tu ještě dva lidé, které musím zabít.“

Kroky se vzdálily. Bellis se odvážila otevřít oči a sotva znatelně pohnout hlavou a uviděla Brukolaka, jak se klidně a rychle plíží k vyvýšené části nástavby, pod níž se na *Velké Východní* nacházely zasedací místnosti.

Zaslechla, jak se otevírají dveře, a potom chvatné vlhké zvuky, jak se o práh otírají vetřelci vstupující do lodi.

Pochopení a ohromení ji zasáhly s takovou prudkostí, že se zapotácela. V náhlém prozření poznala, co jsou tito návštěvníci zač a po čem – a po kom – pátrají.

Tak daleko…? pomyslela si užasle. *Tak daleko?* Ale neměla pochybnosti.

Zadržela dech, aby se neprozradila vyděšeným funěním, a nakoukla za roh. Nikoho nespatřila.

Zoufale se snažila přemýšlet, co udělat. Z lodí pod sebou zaslechla nějaký shon a sérii strašlivých výkřiků. Nedokázala zdusit slabé zaúpění, když spatřila, co vetřelci napáchali thaumaturgií, co se právě odehrávalo s armadskými obyvateli. Zavrtěla hlavou a zasténala, omráčená krví a zohavenými mrtvolami.

Z *Uhláčku* se vzduchem prohnal další výron energie a Bellis se v břiše znenadání usadil kypící hněv, který ji celou roztřásl. Strach v ní přetrvával, ale tento nový vztek byl mnohem silnější.

Byl směrován na Silase Fenka.

Ty zasranej hajzle! honilo se jí hlavou. *Ty jeden zasranej debilní sobeckej kreténe! Podívej, cos sem přitáhl!* Dívala se na masakr. Ruce jí zbělely.

Musím to zastavit.

A věděla jak.

Věděla, co bylo uloupeno, a věděla, kde to najít.

Zatímco upíři pilovali sešlé lano posledního mostu na *Velké Východní*, po prknech se k nim přihnala postava s napřaženým mečem. Upíři užasle ustoupili a zašmátrali po zbraních.

Uther Dúl doběhl na palubu. Upírka, která k němu byla nejblíže, vytáhla křesadlovku a zamířila na něho. Zakomíhala jazykem a vycenila zuby. Tesáky se jí vysunuly jako hadovi. Dúl jí s lehkým pohrdáním uťal hlavu.

Dva upírčini druzi sledovali, jak patami bubnuje do dřeva. Dúl k nim bez váhání vyrazil a dvojice se dala na útěk.

„*Kde je Brukolak*?“ zařval za nimi Uther Dúl.

Bellis bušila do kliky a zámku svícnem, který popadla cestou, rozmachovala se jím s takovou silou, že při každém úderu vyjekla bolestí. Pak svícen zaklínila do štěrbiny a použila jej jako páku. Dřevo se rozštíplo a vyboulilo, ale dveře byly bytelné a kvalitně zhotovené, a tak jí trvalo několik hlučných minut, než zámek konečně povolil. Když se otevřely a na podlahu se z nich snesla sprška třísek, Bellis zavyla radostí.

Prudce pozotvírala Dúlovy skříně, prohrabala se mu pod postelí, zadupala na prkna na podlaze. Hledala sošku. Nebyla ve stojanu se zbraněmi ani vedle podivného zařízení, o němž tvrdil, že je duchohlavským artefaktem. Minuty ubíhaly a jí způsobovalo nesmírné utrpení, když si představila, k jakému krveprolití musí docházet venku.

Sošku našla zcela nečekaně, zabalenou v plátně na dnu válce, kde měl Dúl uložené šípy a oštěpy. V náhlém uctivém strachu popadla

těžký objekt do dlaní a vyrazila do prázdných chodeb *Velké Východní*, v nichž se musela zorientovat, vzpomenout si, kde byla sama vězněna, a najít střežené křídlo starobylé lodi. Vypadala, jako by v rukou držela dítě.

Milenci se v zasedací místnosti setkali s těmi několika málo poradci, které se jim podařilo sehnat. Boje nezačaly ještě ani před hodinou.

Milenka marně ječela na vyděšené vědce; snažila se jim vysvětlit, že Aum a Trhomuch jsou *mrtví* a že něco *ničí jejich město* a že oni musí vědět, co to je, a musí se tomu *postavit*, když tu se náhle otevřely dveře, na nichž se rozletěla západka.

V šokovaném tichu se všichni přítomní obrátili na Brukolaka.

Upír stanul ve dveřích, ztěžka dýchal, rozevíral čelisti a cenil zuby. Hadím jazykem ochutnal vzduch a žlutýma očima přejel po shromážděných lidech. Potom rychle máchl rukou a gestem obsáhl všechny v místnosti kromě Milenců.

„Odejděte," zašeptal.

Hromadný odchod trval jen několik vteřin a Brukolak zůstal s Milenci sám.

Zjizvená dvojice sledovala blížícího se upíra s ostražitým, nikoli však vyděšeným výrazem.

„Teď to skončí," sykl.

Milenci od sebe beze slova a pomalu poodstoupili a udělali tak ze sebe dva terče. Oba vytáhli pistole; nikdo nepromluvil. Brukolak se ubezpečil, že se kolem něho nikdo neprosmýkne ke dveřím.

„Nechci se stát vládcem," řekl a zdálo se, že v jeho hlase zaznívá opravdové zoufalství, „ale teď to končí. Tohle není žádný plán; je to čiré bláznovství. Nedopustím, abyste toto město zničili." Vycenil zuby a přikrčil se ke skoku. Milenci pozvedli zbraně, ale věděli, že nemají šanci. Kradmo se na sebe podívali, ale rychle se zase obrátili na Brukolaka, který se chystal na ně vrhnout.

„*Ani se nehni*."

To tiše promluvil Uther Dúl. Stál ve dveřích a v ruce se mu sněhobíle blyštěl meč.

Brukolak se neotočil. Nespustil Milence z očí.

„Vím o tobě jedno, Uthere," řekl, „alespoň jedno. Armada je tvým domovem a ty ji potřebuješ. A vím, že i přes všechny tvoje formální kecy o *oddanosti*," – hlas mu na vteřinu zdrsněl – „je město jedinou věcí, kterou nezradíš. A víš, že *oni* ho zničí."

Čekal jakoby na odpověď.

„Nehýbej se," zaznělo z Dúlových úst.

„Jestliže ta zasraná Jizva *existuje,"* zašeptal Brukolak stále ve stejné pozici, „a jestliže nás k ní zavezou a my jakýmsi zatraceným zázrakem přežijeme; stejně nás zničí. Nejsme žádná expediční armáda; nejsme na žádné zasrané *výpravě.* Tohle je město, Uthere. Žijeme; nakupujeme; prodáváme; loupíme; obchodujeme. Jsme *přístav.* Tady nejde o žádná *dobrodružství."* Otočil se a vrhl na Uthera Dúla sžíravý pohled. „Víš to. Proto jsi sem, krucinál, přišel, Uthere. Protože máš po krk *dobrodružství.*

Podívejme se na to chvilku racionálně… Tu zkurvenou potvoru nepotřebujeme. Nepotřebujeme si vozit prdele na druhý konec světa – nikdy jsme to neměli zapotřebí. Nejde o to, že nějaký kretén před několika stoletími vytvořil řetězy; jde o to, že zůstaly *prázdné.* A jestliže tohle bláznovství přežijeme, tak dokud budeme připoutaní k tomu debilnímu avankovi, vezmou nás tihle dva na další zasranou plavbu a na další, dokud všichni nechcípneme.

My takhle neuvažujeme, Dúle; Armada takhle nefunguje. Proto jsme na ni nepřišli. Nedovolím, aby to dotáhli do konce."

„Brukolaku," řekl Dúl, „rozhodnutí není na tobě."

Upírovi se pomalu rozšířily zorničky a tvář mu zbrázdil strnulý výraz.

„Probohy… Ty víš, že mám pravdu, Uthere, je to tak? Do prdele, vždyť to na tobě vidím. Co to teda děláš?" hlesl. „Co máš za lubem?"

„Mrtevníku," pokračoval Dúl potichu. „Ani se nehni."

„Co to říkáš, živníku Dúle?" sykl Brukolak. Hrdlo se mu stáhlo potlačovaným vztekem. Z protažených tesáků se mu táhly dlouhé pramínky slin. Když sevřel pěsti, zapraskaly mu kosti v rukou. „Co to říkáš? Jsi výtečný voják, živníku Dúle. Viděl jsem tě v boji. Bil jsem se *vedle tebe…* Ale Dúle, je mi víc než tři sta let. Přibereš si k sobě několik členů mého sboru a už si myslíš, že se mi můžeš *postavit?* Já jsem si probil cestu do tohoto města ještě předtím, než jsi se narodil. Své panství jsem si vydobyl bojem a ohněm. Zabil jsem tvory, které nespatřil žádný smrtelník.

Jsem Brukolak a tvůj meč tě nezachrání. Myslíš si, že se mi můžeš *postavit?"*

Chodby *Velké Východní* byly jako vymetené. Bellis se průchody a po schodištích proplétala k věznici. Vlastní kroky se k ní vracely jako ozvěny.

Opuštěná byla dokonce i chodba, kde byl držen Fenek. Stráže byly povolány k obraně Ostrovod jako všichni ostatní. Taková byla domluva, došlo Bellis náhle. Tak se dohodli. Tyto prázdné chodby byly kořistí, kterou Brukolak poskytl vetřelcům.

Na místě zůstala jen dvojice thaumaturgů před Fenkovou celou, a ta byla mrtvá. Když se k nim Bellis blížila, na podlaze se ještě rozlévala krev. Muž se v poslední chvíli pokoušel o nějaké kouzlo a nyní mu z prstů jako statická elyktřina prskaly a šlehaly slabé výboje energie. Nakonec se však křečovitě zaškubaly, když mu odumřely nervy. Žena ležela vedle něho, jak dlouhá tak široká, a rozkuchaná.

Bellis svazoval nohy strach, který se v ní zvedal jako zvratky, postávala před celou v tratolišti krve, natahovala ruku, aby otevřela, ale paralyzovala ji hrůza. Bojovala sama se sebou a nebyla si vůbec jistá, co má udělat.

Jen ji tam hoď, ozýval se v ní hlas. *Prostě ji nech u dveří, prostě* uteč, *prostě odsud vypadni.* A v tom okamžiku se z cely ozvalo zavřeštění, úděsný výkřik prostoupený děsem. Bellis jej bezduše zopakovala, zavyla hrůzou, prudce otevřela a vstoupila dovnitř.

„*Tady je*!“ zařvala, strhla z obludné sošky látku a podržela ji jako oběť. „*Přestaňte! Mám ji tady. Přestaňte! Vezměte si ji; můžete si ji vzít a jít*!“

Na druhém konci místnosti, za hradbou mříží, se Silas Fenek pomalu šoural dozadu, pak opět vykřikl a vyrazil do kouta. Ani se na ni nepodíval. Drápal stěnu prsty jako dítě a v ochromujícím děsu zíral na to, co si pro něho přišlo.

Bellis hustým vzduchem otočila hlavu a příšerně pomalu sledovala jeho pohled. Zmrazil ji ledový úlek, klopýtla, a spatřila ďasovce.

Byli tři. Upírali na ni oči.

Vysunovali k ní vystouplé dolní čelisti. Zakřivené zuby jim strnuly v nesmyslných šklebech, v ohromných nemrkajících očích se jim zračila naprostá tma. Paže a hrudi měli humanoidní, potažené kompaktním svalstvem a napjatou kůží, šedozelené a černé, lesklé jakoby vrstvou hlenů. V pase se těla ďasovců zužovala, a jako by byli mohutní úhoři, ústila do plochých ocasů několikrát delších než trupy.

Ďasovci plavali ve vzduchu. Trhali sebou, po celé délce natažených ocasů vysílali rychlá esíčka a vláčně jimi vlnili. Končetinami pohybovali v nahodilém tanci jako podmořští plavci usměrňující svou živelnost, zatínali a uvolňovali paťáty pospojované plovacími blánami.

Byli naprosto tiší. I když se k ní natočili ohyzdnými tvářemi, sváděli Bellis svým malátným, neustálým, tichým pohybem. Za víření ocasů, které je drželo nad podlahou, se vzduchem vznášeli ve výšce jejích očí.

Jeden z nich se ozdobil záplavou kamenných a kostěných náhrdelníků, potřísněných lidskou krví.

Probohy a do Drmola, to se podívejme, pomyslela si Bellis se zoufalým zaúpěním. *To se podívejme. Jak kurevsky daleko jste se to vydali…*

Ďasovci vyčkávali.

„Nate…“ hlas jí přeskakoval strachem. Natáhla k nim ruku a sošku opatrně stiskla v obavě, že jí vyklouzne z prudce se třesoucích prstů. „Mám ji tady pro vás,“ zašeptala. „Přinesla jsem ji. Tak už můžete odejít. Můžete jít.“

Ďasovci, studení a tiší jako hlubokomořská ryby, se na ni jen dívali a vlnili ocasy.

„Prosím, vezměte si ji,“ zopakovala. „Prosím, přinesla jsem vám, co vám bylo uloupeno. Vezměte si to a … můžete jít. Zpátky do Džengrů.“ *Nechte nás na pokoji*, zapřísahala je. *Nechte nás být.* Soška jí v natažených rukou pomalu těžkla.

Za bleskového škubnutí ocasem k ní vzduchem připlul ďasovec ověšený náhrdelníky a zůstal viset na dosah jejích prstů.

Když na ni zařval Silas Fenek: *„Bellis, vypadni odsud!“* prudce sebou trhla.

Ďasovec k ní tázavě natočil hlavu. Krev, kterou byl potřísněný, se mu po kůži navzdory přitažlivosti roztekla do všech stran. S malátným zívnutím otevřel čelisti.

Bellis ucukla a vyjekla.

Ale bytosti vyšlo z hrdla hluboké chraplavé zakašlání. Kapičky krve z jejích zubů postříkaly sošku v Bellisiných rukou. Pak přišlo další zakašlání a další, v pečlivém rytmu: *uh… uh…uh.*

Ďasovec se smál.

Strašlivou, neumělou napodobeninou lidského smíchu.

Sledoval ji, aniž hnul brvou, jak spouští roztřesené ruce. S kamenným cvaknutím zaťal zuby, potom je zase uvolnil a otevřenou a nehybnou tlamou, s hrdlem stahujícím se s přesností lidských rtů, promluvil.

„Myslíš toto?“ zašeptal hlas bez jakéhokoli zabarvení a intonace. *„Ty si, ženo, myslíš, že nám vzal toto? Ty si, ženo, myslíš, že plujeme na druhý konec světa kvůli tomuhle?*

My, sourozenci, jsme vypluli z temného chladu jezera, z krmných věží a kádí, z paláce chaluh, z Džengrů. Pronásledujeme toto místo dva čtyři osm mnoho tisíc mil, mnoho tisíc. Jsme unavení a hladoví a velmi rozhněvaní. Mnoho měsíců. My, sourozenci, číháme a čekáme pod vaším městem a pátráme a nakonec se k nám donesou zvěsti; pořád hledáme tohoto muže. Tohoto loupiče, zloděje. Kvůli téhle věci?“

Ďasovec se začal před Bellis vlnit, díval se na ni a neustále ukazoval na figurku.

„Myslíš si, že jsme připluli kvůli ní? Této kamenné věci? Naší kouzelné ploutvi? Myslíš si, že se jako primitivové skláníme před bohy vytesanými do kamene? Před kejklemi z cetek?“

Ďasovec se k ní vrhl a Bellis vyjekla a stáhla ruku, upustila sošku, jako by ji popálila, a ďasovec ji zachytil, než stačila dopadnout na zem. Potěžkal kamenný idol a přitáhl si jej před obličej. Složitými záhyby kůže jej pohladil po tváři.

„Skrývá se v něm podstata, ale přesto, kvůli tomuhle?“ Hlas mu přeskočil. *„Myslíš si, že jsme my sourozenci děti, které přeplují svět kvůli mocné hračce?“*

Ďasovec táhlým, přehnaným, zpomaleným pohybem napřáhl ve velkém oblouku ruku a prudkým, nedůtklivým gestem vymrštil figurku do vzduchu. Musela letět velice rychle, ale Bellis zřetelně viděla, jak s pažemi pevně objímajícími svinutý ocas rotuje k mřížím, skvostně a děsivě vyhotovená, s otevřenou a připravenou oplzlou tlamou; jedním okem šlehla po Bellis ledovým pohledem.

Figurka s hlasitým třesknutím narazila do železa mříže a rozbila se.

Rozletěla se na kusy a studené kapky čehosi, co připomínalo olej.

Bellis nevěřícně zírala. Dívala se, jak částečky dopadají na zem, a ucítila, jak cosi prochvělo éterem a vyhaslo.

Uprostřed podlahy, mezi kamenným prachem a rosolovitými zbytky, ležel proužek masa. Kouzelná ploutev, která teď vypadala jako nějaký shnilý, svraštělý rybí plátek.

Ďasovci jí přestali věnovat pozornost, škubli ocasy a přiblížili se k Silasi Fenkovi za mřížemi.

„Našli jsme, co nám bylo uloupeno,“ zašeptal ďasovec. A potom sebou zvláštně a prudce trhl, prosmekl se vzduchem, jako by se mu vzpíral, natáhl ruku a mříže roztáhl, jako by to byly mořské řasy, rozevřel je, až se zdálo, že se roztrhnou na vláknité úponky. Mříže však vydržely; slily se, vrátily se zpátky a opět byly pevné a vzpřímené a ďasovec byl na druhé straně.

Zůstal zcela nehybně viset nad Silasem Fenkem, který se zmítal v jeho stínu.

Bellis nemohla přihlížet Fenkovu pokoření, nemohla se dívat, jak je ponížený. Nedokázala si představit, že může být tak vyděšený.

„Máme, co nám bylo uloupeno,“ zamumlal ďasovec, natáhl jako nůž ostré paráty a bodl jimi k zemi, a když Bellis neuslyšela výkřik ani žádný vlhký zvuk, zase oči otevřela a spatřila, že se ďasovec

prohrabal cáry, které ležely na podlaze jako svlečené kusy kůže, a vytáhl z nich Silasův deník.

Bellis si na něj dobře vzpomínala: svázaný v černé kůži a tlustý, přetékal vloženými listy papíru. Vybavovala si archy záhadných Poznámek, světlotisků a neumělých nákresů, záznamů, otázek a vzpomínek.

Ďasovec pomalu listoval stránkami. Opakovaně jej obracel, přidržoval u mříží nějakou stránku a ukazoval Bellis něco, co jí vůbec nic neříkalo.

„Kádě se salpami. Farmy na zbraně. Hrad. Naše anatomie. Místopisný seznam druhého města. A pohleďte sem,“ dodal s tajuplným nadšením, *„mapy pobřeží. Hory mezi oceánem a Mořem Studeného pařátu. Kde jsou naše pozice. Kde jsou trhliny, kde je skála nejslabší.“* A Bellis se něco pohnulo v hlavě: první záchvěvy pochopení.

„Řekl bys svým pánům, kde je nejlepší kopat?“ zeptal se. Fenek, tiskna si k hrudi pahýl ruky, se pokoušel ještě více odsunout.

Bellis zahlédla stránku, na níž ďasovec deník otevřel. Viděla ji už dříve, ve svém pokoji a v Krúmově parku, před několika měsíci. Hrubé náčrty vzdáleně připomínající stroje, rudé linie tlaku a vyšrafované pásy jednotlivých typů hornin. Skryté pozice Džengrů na straně Studeného pařátu; zadní náspy a obranná stanoviště; pasti.

Pochopení se v ní roztékalo jako studená voda. Vzpomínala na rozhovory s Fenkem, když se sblížili. Vzpomněla si na jeho historky, neobyčejná líčení cest. Vzpomínala, co říkal.

Jestli se dostaneš přes Studené pařáty, jestli dorazíš k ostrovům a vzdálenému pobřeží, jestli přejdeš ty nekonečné míle vražedného terénu, k třeskynovým dolům a Hinteru, k těm hladovým zákazníkům a nedotčeným mílím přírodních zdrojů, pak máš vyhráno. Ale většina lidí to nezvládne, protože cesta tam je tak strašlivá; protože se tam nemůžeš dostat od jihu, neboť jižní cíp Moře Studeného pařátu kontrolují Džengry a ty tam cizince nevpustí.

Ale co kdybys tam od jihu mohl *přijet, a přímo, přímou cestou?*, pomyslela si Bellis. *Ne na nějakém rozhrkaném, zavšiveném voze, ze kterého v horách a ve stepích vypadává zboží, stroje a lidi jako výtrusy, ale na lodi? Co kdybys mohl vyplout z Nového Krobuzonu, bezpečně bys minul Džengry a zamířil přímo na sever?*

„Moji dobří bohové,“ zašeptala a vytřeštila na Fenka oči. „Kanál. Vždyť oni plánují kanál.“

Bylo to tak logické! Skalnatý hřbet mezi sladkovodním Mořem Studeného pařátu a slanými vodami Vzdutého oceánu byl na některých místech jen třicet čtyřicet mil široký a brázdila jej údolí.

Bellis si celý projekt snadno dokázala představit. Ano, je obrovský, ale jaká by to byla výhra!

Lodě se plaví na sever ze Železné zátoky, proplouvají kolem drsného pobřeží Lubbockých křovin a Bežeku, pak se pustí na širé moře, aby se vyhnuly rozvalinám a zbytkům po torzi v Surochu, minou úžinu mezi Pirátskými ostrovy a pevninou; a pak je čeká týdenní plavba na sever od Nového Krobuzonu, až se vpředu, na západě, zvedne skalnatý hřeben, který chrání Moře Studeného pařátu.

Ale už nebude neproniknutelný. Bude proražený.

Na dně údolí se potáhne široké koryto. Mezi skalními převisy a kamenitými svahy budou zvolna proplouvat plachetnice a parníky.

A budou tam zdymadla. Kanál rozdělí obrovská zdymadla, která budou postupně vyzvedávat poloslanou vodu, a obrovitá dřevěná vrata. Pečlivá technika bude lodě krok za krokem přibližovat Studeným pařátům. Plavidla budou stoupat vrstvami kanálu, zatímco jim na bocích budou ve stále méně slané vodě slábnout a umírat oceánští korýši.

Až – co?

Proplují.

Před loďmi se rozestoupí skalní masivy a kanál vteče do hlubokých vod sladkovodního moře: Moře Studeného pařátu.

Možná Fenkovy záznamy, jeho výzkum, plánovaly trasu, která vyústí na sever od Džengrů a jejich širších hranic. Možná by potom novokrobuzonští obchodníci, průmyslníci a vojáci mohli ďasovce ignorovat, bezstarostně kolem nich proplout k ziskům mimo jejich teritorium a nechat je vzteklé, sklíčené a zapomenuté v jejich malém zákoutí na jihu.

Ale to určitě nebylo všechno. Fenkův diář obsahoval až příliš mnoho pilně a tajně shromážděných podrobností o ďasovských strategiích, zbraních a plánech. Možná by si takový novokrobuzonský vpád vynutil válku a Fenek nasbíral informace, které měly zajistit, že ji vyhrají jeho chlebodárci.

Novému Krobuzonu by se otevřel přístup do seskupení míst, která jsou dosud sotva něčím víc než mýtem. A následovaly by obchody, kolonizace a všechno, co k tomu náleží. Bellis si vzpomněla na příběhy, které slyšela o Nova Esperium, o bohatství a brutalitě.

Ať by se stalo cokoliv, byl by narušen ďasovský monopol na hrůzovládu v Moři Studeného pařátu. Novokrobuzonský kanál by otevřel nový svobodný trh – nad nímž by dokázal získat kontrolu pouze Nový Krobuzon.

Bellis užasle zavrtěla hlavou. To nebylo žádné dramatické, romantické dobrodružství. Fenkova loupež byla pečlivě promyšlená:

analýza nákladů a obtíží, provedená znalcem. A to jí pomohlo pochopit pohnutky ďasovců. Nejsou to žádní pomstychtiví bubáci z příběhů, které četla Šekelovi, co se honí za symboly. Jejich motivace je jasná. Chrání zdroj veškeré své moci, své zájmy a existenci.

„Ta soška je jen taková cetka, co?“ zeptala se Bellis a Fenek se jí i navzdory svému strachu podíval na vteřinu očí. „Nechal sis ji jako takovou zvláštní odměnu? Kvůli ní tě tam Nový Krobuzon nevyslal a kvůli ní sem ďasovci nepřipluli.

Vyhotovoval jsi *studii proveditelnosti…*“

Mohl ji poslat domů. Svá zjištění mohl ukrýt do zprávy, kterou dal Bellis, aby ji místo něho jako pitomec doručila, ale potom by ho samozřejmě jeho chlebodárci nepřijeli zachránit. Tak si výsledky výzkumu ponechal, protože věděl, jakou má hodnotu, protože věděl, že kvůli jeho čmáranicím vyšle Nový Krobuzon loďstvo i na druhý konec světa.

Ale to ani jeho, ani jeho drahocenné poznámky nezachránilo. Žádný kanál se razit nebude, pomyslela si Bellis s pohledem upřeným na ďasovce. Teď ne.

Fenek cosi blekotal. Bellis na okamžik napadlo, že má záchvat a vydává nesouvislé zvuky, ale pak si uvědomila, že mluví jakousi chabou, lidskou verzí ďasovské řeči. Zapřel se o stěnu a s přidušenou panikou v hlase řečnil. Bellis se domnívala, že žadoní o život.

Ale ďásovci dostali, co chtěli, a on jim už neměl co nabídnout.

Postava vlnící se před ním v cele napřáhla paťáty. Pomalu a nahlas promluvila svým jazykem a Silas Fenek zaječel.

Bellis ucítila, jak kolem ní zavířil vzduch, když sebou mrskli zbývající dva ďasovci a od ramen přes napjatá břicha až do protažených ocasů jimi projela vlna. se stejnou podmořskou prudkostí připluli k mřížím. Jejich vůdce divoce a tajemně zagestikuloval, až železo opět změklo a oba tvorové se prosmýkli dovnitř.

Fenek se rozeřval ještě hlasitěji, když ho všichni tři ďasovci obstoupili.

Bellis v odporném návalu znechucení začala věřit, že uvidí, jak ho zmasakrují, a z hrdla se jí vydrala slabá námitka. *Už ne,* říkala si v duchu.

Ale ďasovci natáhli ruce a popadli ho a Silas zaječel a zdravou rukou do nich začal bušit, ale hlubokomořští dravci si s ním svými složitými krutými prsty snadno poradili, a jen co se spojili do děsivého nezřetelného spletence, spoutali ho změtí končetin a začali stoupat.

Viseli nad podlahou. Fenkův řev slábl. Nohama se nedotýkal země – nechával se přes malou celu vynášet ve spleti končetin a tlustých úhořích ocasů.

Ďasovský mág v jedné ruce pevně svíral diář a druhou natáhl, přičemž na okamžik pustil své druhy i zajatce, a ukázal na největší okno, které se otevíralo ve stěně vězení. Bellis uslyšela, jak mu kolem krku zlostně chřestí kosti.

Sklo v okně se začeřilo, jako by bylo tekuté, jako by bylo klidnou tůňkou, do níž někdo vhodil kámen, a když se na skle objevila žilnatina prasklin, Bellis si uvědomila, do čeho se ďasovec pouští. Vytrhla se z omráčenosti – ochromení způsobeného znechucením, šokem a strachem – a hnala se ke dveřím, před nimiž uklouzla v kaluži krve.

Zaslechla jediný Fenkův výkřik, a pak vlhké vydechnutí a mokré mlasknutí, když mág přitiskl svou obrovskou tlamu Fenkovi na ústa, a ve chvíli, kdy mu rozdrásal tvář ostrými zuby, vdechl do mužova krku vzduch. V tom okamžiku očarované sklo puklo jako vřed a do místnosti vtrhlo moře.

Během pár vteřin bylo v místnosti několik palců vody a valící se příliv neslábl. Bellis necitlivými prsty stiskla kliku, zatímco voda už tlačila na dveře. Trhnutím otevřela a na prahu se na zlomek vteřiny ještě otočila. Sukně se na ni mokře lepila a do chodby se jí kolem nohou vyvalila přílivová vlna, která ji na místě zchladila.

Ďasovci se v tomto vířícím oceánu nehnutě vznášeli. Z natěsnané masy ďasovských těl trčely Fenkovy ruce s prsty zatínajícími se v pěst. Když se kolem vetřelců ještě víc zvedla hladina, trojice ďasovců sebou společně ve vzduchu trhla, těsně, neskutečně těsně, se k sobě přimkla a s dokonale načasovaným škubnutím ocasů vyrazila k oknu, kterým se bez zaváhání prosmýkla a vyrazila ven, s Fenkem mezi sebou; brali si do moře to, co jim bylo uloupeno – informace, tajemství.

I když Bellis otočila zámkem na dveřích a zablokovala příval z proražené místnosti, v chodbě kolem ní kroužila voda. V tenké vrstvě se přelévala tam a zpátky a kopírovala pohyby *Velké Východní.*

Opřela se o stěnu a posadila se. Zadkem a stehny pleskla do vody. Zmocnila se jí vlna rozechvění, při níž nic necítila. Neplakala, ale zatímco se jí v těle rozplýval adrenalin, z hrdla se jí zcela nekontrolovatelně linul ten nejzvířečtější chraplavý řev. Bylo jí zle až ke zvracení, neboť z ní vycházel veškerý nahromaděný strach.

Zůstala takto sedět velmi dlouho.

Někde venku, v noci, v chladu a tmě hlubin, byl Silas Fenek. Unesen za účelem výslechu či nepředstavitelného trestu. Stále živý.

Návrat stejnou cestou z vězeňských kobek na *Velké Východní* zabral Bellis velice dlouhou dobu.

Pohybovala se se zaťatými zuby, zatímco jí dlouhá prosolená sukně odírala nohy. Zarputile na nic nemyslela. Ještě nikdy nebyla tak unavená ani promrzlá.

Když pod zlehka se pohupujícím starým ráhnovím a obrovitými železnými stěžni konečně vstoupila do nočního vzduchu, pocítila melancholické překvapení, že všechno je stejně ztichlé, jak bývalo, že všechno je pořád na svém místě.

Byla sama. Pořád slyšela výkřiky a střelbu, ale už zaznívaly z velikánské dálky.

Pomalu, prudce dýchajíc, zamířila k okraji lodi, kde se opřela hlavou o zábradlí, které se jí vtlačilo do tváře, a zavřela oči. Když vzhlédla, došlo jí, že se dívá na *Uhláček.* Zvolna zaostřila na obrysy vypasené lodě. Plameny na ní uhasly.

Zpoza stěn netryskaly žádné spršky záhadné energie. Neviděla žádné hlubokomořská obludnosti, které by loď střežily jako hradní příkop. Na palubách se zvolna, avšak vyčerpaně a sklíčeně pohybovali lidé.

Všimla si vln, které omývaly městské boky, a s citlivostí, o níž ani nevěděla, že se v ní opět probudila, zaregistrovala, že Armada se pohybuje.

Velmi pomalu, prozatím jen rychlostí, kterou měla, když ji táhly spousty vlečných člunů. Ale byla unášena kupředu. Avank plul. Bolest jeho zranění ustupovala.

Ďasovci zmizeli.

(A Silas je naživu.)

Bellis zamířila ke gigantické přídi *Velké Východní.* Cestou pevně rukama svírala hrazení a když obcházela nízkou řadu kajut, zaslechla zvuky. Před ní byli lidé.

Rozhlédla se po Ostrovodách a Suchopádu, Žhouru a Knihově. Šarvátky se ozývaly jen tlumeně. Už neslyšela davový dusot ani neustávající štěkot výstřelů. Jen tu a tam chraptivý výkřik a osamocený výpad.

Bitva skomírala. Vzpoura skončila.

Neslyšela žádná prohlášení povstalců ani obránců; neozývalo se kolem ní nic, co by mohlo naznačit, která strana vyhrála. A přesto, když obešla poslední stěnu a spatřila scénu na příďové palubě, z jakéhosi důvodu nepocítila žádné překvapení.

Kolem okrajů paluby postávali divoce se tvářící muži a ženy všech ras, pořezaní a zkrvavení. V rukou drželi tasené zbraně.

Před nimi ležela hromada mrtvol. Řada z nich byla roztrhaná na kusy, s rozervanými, vypálenými či vyprázdněnými hrudníky. Většině byla odťata hlava. Hlavy se teď bez ladu a skladu povalovaly v tratolištích krve na palubě, s otevřenými ústy, vyceněnými tesáky a volně visícími hadími jazyky.

Upíři. Po desítkách. Poraženi. Popraveni a vyřízeni. Přemoženi, když se obrátila karta, když tajuplní spojenci zmizeli a zmateně se rozptýlily spontánní bojůvky jejich přívrženců. Byla to k nezdaru odsouzená eskapáda, kterou nepodpořili obyvatelé jejich vlastního panství a jíž chyběla dravost povstaleckého hnutí. Ostrovodští bojovníci nakonec přestali mít strach, a jakmile se vytratila opravdová hrůza, upírský teror už nemohl vyhrát.

Nad Bellis se cosi slabě pohnulo. Když vzhlédla k úplně prvnímu stěžni *Velké Východní*, nevěřícně vytřeštila oči. A pomyslela si: *Ouha… tímhle to skončilo.*

Suchopádský sbor prohrál. Teď už nemohl vyhrát. Když tu zavlála tahle příšerná vlajka, děs, který rozsévali, musel odumřít jako ozvěna.

Ve výšce deseti stop, ukřižován na příčném břevnu, s patami a zápěstími pevně spoutanými silnými kusy provazu, s dojemně vyceněnými tesáky, s jazykem vyplazeným jako mrtvé zvíře, se zuby a rty potřísněnými vlastní krví, tu visel Brukolak.

Kapitola čtyřicátá pátá

Za rozbřesku sebral Brukolak síly k výkřiku.

Slunce z něho vysálo veškerou barvu. Zavřel oči a marně kroutil hlavou ve snaze odvrátit oči a uniknout světlu. Začala mu praskat kůže, jako by ho někdo polil nějakou mučivou chymikálií. Mrtvolně bílá tvář mu zrudla, zpuchýřovatěla a zhnisala.

Ošklivě sebou plácal jako mořský tvor uvíznuvší na pláži. Opouštěly ho síly a z hrdla se mu linulo slabé bolestné hekání.

Protože byl odolný, slunce ho ještě nějakou dobu nemuselo zabít: ale ochromovalo ho a více než cokoli jiného ho nemilosrdně zraňovalo. Dvě hodiny po úsvitu nebyl slabostí schopen vydat hlásku. Z úst mu tekly sliny a jed a pozbývaly svých vlastností.

Sluneční světlo rovněž spalovalo tkáně povražděných příslušníků jeho upírského sboru. V průběhu dne na nich vyrazily puchýřky a strnulá těla začala ztrácet tvar. Za soumraku byla smetena na hromadu a vržena do moře.

Tma k Brukolakovi přilnula jako mast. Bolest začala velice zvolna vyprchávat a upír pootevřel hleny a hnisem slepené oči. Tělo se mu začalo obnovovat, nicméně pustošivé působení slunce na něm zanechalo zřetelné stopy, a sílu promluvit Brukolak našel až někdy těsně před půlnocí.

Nikdo jeho zničenému skřehotání nevěnoval pozornost. Nikdo ho neošetřil; nikdo ho nenakrmil. Končetiny mu tvrdly křečí a bolestí. Celou noc vyl o pomoc a slitování; pokoušel se vyhrožovat. Ale slova postupem času a s příchodem kalného úsvitu přešla do zoufalého zvířecího skučení.

Teprve se začal hojit. Když k němu dolétly první sluneční paprsky a vsunuly mu do tkání své sadistické prsty, když znovu nastal den,

jako by se otočilo kolečko v nějakém neúprosném stroji, rány měl pořád otevřené.

Úklid začal klidně. Čety vstoupily na chladnoucí *Uhláček*, posuzovaly rozsah zkázy a snažily se zjistit, kolik věcí lze zachránit.

Horko rozklížilo celé místnosti a chodby, roztekly se jím stěny. Byla nalezena spousta těl: některá nedotčená, jiná v nejrůznějších stadiích zohavení.

V Ostrovodách a na okrajích sousedních panství se střety projevily rozbitými skly, otvory po kulkách a krvavými stopami ve strouhách. Veškeré trosky byly smeteny a odvezeny do sléváren a továren, kde byly rozdrceny a přetaveny.

V ulicích hlídkovaly jednotky věrné Ostrovodám. Koupák a Bouďákov mlčely. Jejich vládci o blížícím se povstání nic nevěděli a strnule vyčkávali, sledovali je, opatrně posuzovali své síly, připraveni přidat se k vítězům proti poraženým Ostrovodám. Ale nakonec byli poraženi upíři. Vládci neřekli nic, báli se Milenců. Ani nedutali.

Velitel Panáčníka byl mrtev. Zabili ho upíři, kteří ho drželi v zajetí a zachovali se takto, když se doslechli, že byl zajat jejich vládce. Sami se poté stali oběťmi vraždění, jež způsobilo velké ztráty strupobijcům. Stěny Mohylové síně byly v místech, kde na ně dopadla krev strupobijců, zohyzděny velkými cákanci temně rudých skulptur.

Nikdo nevěděl přesně, kolik upírů tvořilo Brukolakův sbor, a nikdo si nebyl přesně jistý, kolik jich bylo zavražděno. Nebylo pochyb, že někteří přežili. Po porážce se museli stáhnout do podzemí, museli se stát nevýraznými novými občany. Nastěhovali se do rozvalin, přebývali v barabiznách. Stali se neviditelnými.

Při krmení si museli dávat velký pozor. Museli si pečlivě vybírat, krotit se a uchylovat se k brutalitě – žádnou ze svých obětí nesměli nechat naživu. Protože kdyby byli odhaleni – a odhaleni být měli, jak nesmiřitelně přísahaly ostrovodské jednotky –, čekala by je smrt.

Přestali vzbuzovat strach.

A celou tu dobu byl arcizrádce Brukolak připoután ke kovovému kříži, pomalu sesychal a umíral hlady.

Avank se zase pustil do svého tupého, těžkopádného pohybu. Zůstal však pomalý a netáhl plynule. Plaval, vlekl město, zrychloval, zpomaloval, ale nikdy nedosáhl rychlosti, kterou všichni obdivovali.

S ubíhajícími hodinami a dny nabyli lodivodi přesvědčení, že zranění, která utrpěl za záhadných okolností známých pouze nepočetné skupince Armaďanů, se nehojí. Pořád krvácel, a slábl.

Obyvatelé Suchopádu se nestali terčem pomsty, neboť Milenci stroze vyhlásili, že na nich neulpěla vina jejich vládce. Účastníci povstání se dokonce dočkali amnestie. Bylo to zmatené období, s Milenci u kormidla, kdy nikdo nevěděl, co se děje; všude panoval zmatek. Milenci tvrdili, že nastal čas město usmířit, že obviňovat kohokoli není na místě.

Přesto hlídky ostrovodských gardistů a ozbrojených občanů zůstávaly nejpočetnější a nejlépe vyzbrojené právě v Suchopádu. Suchopádští na ně pohlíželi s nelibostí, sledovali je ze dveří, skrývali zhmožděniny a rány, které utrpěli oné noci, a o milosrdenství Milenců si mysleli své.

Té noci město cosi zaplavilo, cosi podobného dýmu z povstaleckých ohňů, a zůstalo nad ním viset: traumatizující nejistota, zahořklost. A byla jí zasažena i řada těch, kdo usilovně bojovali za svržení Brukolaka.

Zdálo se, že odkazem projektů Milenců se staly krev, násilí a strach. Po staletích míru se Armada v průběhu necelých třiceti dnů dvakrát ocitla ve válce – jednou dokonce v občanské. Ve vášnivé vůli Milenců vzaly za své jemnosti armadské diplomacie, potrhaly se sítě závazků a zájmů, rozpoltilo se celé město.

Milenci všechno podřizovali pátrání po abstraktní moci Jizvy. Zde spočíval odklon od armadské obchodnické úplatnosti: tento druh neohroženosti, tento typ putování byl řízen jinou, starší logikou. Občané Armady byli piráti a s tím, jak postupně chápali projekt Milenců, rostla i jejich odtažitost. Milenci nenavrhovali krádež či lichvu, dokonce ani ne taktiku přežití. Jednalo se o něco velice odlišného.

Dokud byla Armada na koni, dokud se její moc rozrůstala a dařil se jeden hrdinský skutek za druhým, Milenci své občany podněcovali rétorikou a nadšením.

Když byla uloupena *Durrha*, byl to největší armadský vojenský úspěch za poslední dobu a všichni viděli, že město tím získává sílu, že lodím a strojům se dostane lepšího pohonu. Když byl přivolán avank, Milenci promluvili o starobylých řetězech; o splnění tajné, epochální armadské mise; o hbitých přesunech z přístavu do přístavu, které avank umožní; o rychlém pátrání po kořisti v rámci celého světa.

Ale nyní se ukázalo, že tohle všechno byl jeden velký podvod. Účelem bylo naopak toto záhadné putování. A ačkoli se pořád daly najít tisícovky Armaďanů, které tento podnik naplňoval vzrušením, dalším tisícovkám na něm nezáleželo a stále větší počet obyvatel se cítil oklamaný.

A pokud byl nyní avank tak zesláblý – což poznal každý, i ze skutečného důvodu veškerého snažení, hledání Jizvy, nemuselo vzejit vůbec nic. Pokud bude avank i nadále zpomalovat, kdo ví, co se může stát?

V důsledku Brukolakovy vzpoury a zmařených životů a nalomené důvěry, jež byly jejím vyústěním, se v Armadě snížila a zhoršila morálka. Věrné ostrovodské hlídky cítily rostoucí nevraživost, beztvarý hněv – a to i v Ostrovodách.

Stovky Armaďanů byly po smrti. Rozervány na kusy, lapeny v křížové palbě, pokousány, znehybněny a vysáty upíry, rozdrceny hroutícími se budovami, spáleny v ohních, utlučeny k smrti. Bylo jich mnohem méně, než kolik jich bylo zabito v bitvě proti Novému Krobuzonu, ale trauma z těchto úmrtí bylo mnohonásobně větší. Odehrála se tu občanská válka; tito nebožáci byli zabiti vlastními spoluobčany. To lidi ochromovalo a otupovalo.

Našli se tací, kteří letmo zahlédli ďasovce a uvědomili si, že Brukolak sám by žádným způsobem nemohl zastavit avanka a deformovat skutečnost thaumaturgickým vlněním. Avšak jen hrstka lidí na Armadě znala pravdu o dohodě, k níž zde došlo. Většina dělala nejasné, úsečné narážky na podivnou upírskou magii a dál tuto záležitost nerozebírala.

Ďasovci připluli a odpluli a z těch několika málo lidí, kteří je spatřili, nikdo netušil, co byli zač. Jejich přítomnost zůstala nevysvětlená a zastíněná občanskou válkou.

Stovky Armaďanů byly zabity rukama svých bližních.

Krüach Aum byl mrtvý. Bellis ho neoplakávala – svým sociopatickým klidem a mozkem podobajícím se počítacímu stroji v ní vzbuzoval nervozitu –, ale přesto nad jeho smrtí cítila dojetí.

Uprchlík ze střeženého ostrova izolovaného vlastní historií. Vstoupivší do toho nejpodivnějšího města na Bas-Lagu, využitý stejně nemilosrdně jako předtím kettskými úřady, zabitý při výzkumu tvora, kterého pomohl přivolat. Jaký zvláštní, bezkrevný život.

Johannes Trhomuch byl mrtvý. Bellis překvapilo, jak ji jeho smrt zasáhla. Byla opravdu smutná, opravdu jí bylo líto, že odešel. Vzpomínala na něho se sevřeným hrdlem. Způsob jeho smrti byl nepředstavitelný – musela být úděsná, tak tmavá a studená, tak klaustrofobická, tak hluboko pod hladinou světa. Vzpomínala, jak se připravoval k sestupu, vzrušený a okouzlený. Na zbabělce to byl úchvatný výkon.

Šekel byl mrtvý.

To jí silně otřáslo.

Den po vzpouře, kdy jí nohy zesílily natolik, že byla schopna chůze, procházela se otupěle a nazdařbůh po bojištích.

Nic ji nemohlo zastavit na šouravé cestě válečnými výjevy, kolem mrtvol, jejichž krev jí ulpívala na botách.

Na jedné z rybářských bárek u zničeného *Uhláčku*, ve stínu dřevěného skladiště, které se zvedalo nad zakrvácenými kočičími hlavami, narazila na Tannera Vaka. Spatřila ho, zlomeného v pase, u stěny. Vedle něho stála Angevína, přetvořená žena, a nánosem špíny na tváři jí kanuly slzy.

Tehdy si to uvědomila, ale neovládla se a utíkala dál s rukama přitisknutýma k ústům, v rozpacích nad Tannerovým žalem. Jak věděla, hromada v jeho klíně bylo Šekelovo tělo. Vykuchané. Chlapec vypadal ohromeně, zaražený svým vlastním stavem.

Musela se probrat vzpomínkami na něho. Nesnášela to. Nesnášela smutek. Nesnášela sklíčenost, *úžas*, který cítila, když si pomyslela, že je mrtvý. Toho chlapce měla opravdu velice ráda.

Víc než cokoli jiného nesnášela pocit viny. Teď ji úplně prostoupil. Vždyť Šekela využila. Bez zášti, samozřejmě, ale přesto ho využila. Vztekle, ještě ne zcela naplno si uvědomovala, že kdyby neudělala určité věci, Šekel by byl naživu. Kdyby mu nevzala knihu a nepoužila ji; kdyby tu hnusnou věc mrštila do moře.

Aum byl mrtvý, Johannes byl mrtvý, Šekel byl mrtvý.

(Silas Fenek je naživu.)

Mnohem později narazila na Carrianne, jak omráčeně bloumá uličkami kolem svého domova. V noci se skrývala za zavřenými dveřmi, a když vyšla ven, zjistila, že je obyvatelkou neexistujícího panství.

Nemohla uvěřit, že se Brukolak pokusil převzít moc, a nemohla uvěřit, že byl zajat. Byla zmatená jako malá holčička, která je svědkem událostí, jež nemůže pochopit.

Bellis nemohla říci Carrianne nic o tom, co udělala a spatřila v podpalubí *Velké Východní*. Řekla jí pouze to, že umřel Šekel.

Společně se šly podívat na proslov Milenců.

Od povstání uběhly dva dny a ostrovodští vládci svolali na palubu *Velké Východní* veřejné shromáždění. Carrianne napřed odmítala, prohlásila, že nikam nepůjde. Slyšela, co se stalo Brukolakovi, a tvrdila, že takto ho vidět nechce. Stal se obětí násilností, které si nezasloužil. Ať udělal cokoliv, říkala, tohle si nezaslouží.

Ale nakonec ji Bellis přemluvila celkem snadno. Carrianne šla – musela slyšet stanovisko Milenců. Ti věděli, co je v sázce; věděli, co se odehrává ve městě. Byl to jejich pokus o znovunabytí moci.

Na příďové palubě nebylo k hnutí: v řadách se tu v dychtivém očekávání těsnali potlučení a zranění lidé, všichni do jednoho pohublí a zasmušilí.

Nad nimi na slunci blekotal a slabě úpěl Brukolak. Kůži měl zjizvenou popáleninami a posetou skvrnami jako mapu.

Když ho Carrianne spatřila, vyjekla odporem a zoufalstvím, odvrátila hlavu a stroze oznámila Bellis, že bude muset odejít. Ale za minutu na něho opět pohlédla. Nemohla vážně přistoupit na myšlenku, že ta vyzáblá, zhnisaná, zaslintaná postava, která cvaká ochablými čelistmi, je opravdu Brukolak. K pytli kostí, který si něco drmolil, mohla vzhlížet jedině s lítostí.

Milenci stanuli na řečništi, s Utherem Dúlem po boku, a oslovili přítomné. Vypadali ustaraně a strašlivě unaveně a shromáždění občané na ně civěli v podivném rozpoložení, v němž se mísila úcta a vyzývavost.

Jen do toho, sdělovali jim svými pohledy. *Promluvte. Získejte si nás zase na svou stranu. Řekněte nám, že to má cenu.*

A Milenci odvedli vynikající práci. Bellis poslouchala a vnímala, jak napětí povoluje.

Milenci byli chytří. Nezačali s nabubřelostí ani s tvrzeními o své moci a umu, s nímž odvrátili hrozby zrádců.

„Mnozí z těch, kdo jsou mrtví," začal Milenec, „mnozí z těch, které *zabili naši bojovníci*… byli oddaní. Byli to dobří lidé, kteří dělali to, o čem byli přesvědčeni, že je dobré pro naše město." A v tomto duchu, vyjadřuje se uctivě a ohleduplně o tragédii, i pokračoval.

V řeči se střídali a prosili přítomné, aby v této chvíli neklesali na mysli. „Jsme velice blízko," řekla Milenka a do hlasu se jí vkradl náznak vzrušení. Velice blízko silám, které si dříve nedokázal nikdo ani představit. Velice blízko tomu, aby se Armada stala opravdu velkou, dynamem poháněným potencialitou, schopným čehokoliv – schopným dělat vzájemně si odporující věci.

„Přes povstání cesta nevede," pokračovala Milenka. „Pokud tento projekt nenáleží nám všem, nemůže se zdařit." *Vy jste nás sem dovezli,* sdělila davu. *Je to vaše práce a odvedli jste ji skvěle.*

Není čas na rozkoly, nabádali Milenci, a jednota znamená jednotu v cíli, a cílem tohoto okamžiku je najít Jizvu.

Dočkáte se odměny. Celý podnik se nesmírně, neuvěřitelně vyplatí.

S pokračujícími, navzájem se překrývajícími proslovy rétorika nabývala na naléhavosti. Po velebení mrtvých se Milenci dovolávali dětí v zástupech shromážděných – obratně, s přísliby, jak budou vypadat jejich mladé životy a jejich město, jakmile začnou z Jizvy dolovat možnosti.

Byla to dobrá řeč, citlivá a upřímná. Okouzlení Milenců Jizvou bylo působivé. A když proslov skončil, respekt davu, byť tlumený, byl zřetelný a opravdový. Nálada se velmi zlehka zlepšila. Milenci si mohli oddechnout – debata neskončila.

Musí se postarat pouze o to, aby jejich odpůrci nepřešli do akce, pomyslela si Bellis. *Od Jizvy už nebudeme daleko. Jestliže mají pravdu, jestliže existuje, musíme se tam dostat co nevidět.*

Uther Dúl, jenž stál za Milenci, se jí podíval do očí. Bellis si poprvé uvědomila, co vlastně udělala v noci povstání, co všechno riskovala. Vtrhla k němu do pokoje a ukradla mu cizokrajný artefakt, který poté předala nájezdníkům. Ale teď byla jednoduše příliš unavená strachy, aby něco takového vnímala.

Když Milenci domluvili a dav se začal rozptylovat, Dúl přešel palubu a stanul před Bellis bez jakéhokoli náznaku nevraživosti či přátelskosti.

„Co se stalo?“ zeptal se mírně. „V mém pokoji jste byla vy. Vy jste to vzala. Ve vězení jsem našel střepy. Hnila tam i mágova ploutev. Spálil jsem ji. Nakonec o ni nestáli?“

Bellis zavrtěla hlavou.

„Připlavali,“ opáčila, „ale ne pro ni. Myslela jsem, že ano, a proto jsem… Omlouvám se za ty dveře. Pokoušela jsem se jich zbavit. Říkali, že odplují, až získají, co jim bylo vzato. Ale ji nechtěli. Právě oni… Fenka…“

Dúl přikývl.

„Je naživu,“ zašeptala Bellis a zauvažovala, jestli je to pořád pravda.

Dúlovi se na okamžik zablesklo v očích.

Bellis čekala. S vyčerpanou úzkostlivostí přemýšlela, co s ní udělá. Mohl ji potrestat za tolik věcí. Připravila Armadu o ďasovskou sošku, jen tak pro nic za nic. Zbytečně. Nebo v něm cítila stopu staré důvěrnosti?

Ale v jeho chování nezaregistrovala nic než odtažitost a odevzdanost a vůbec ji nepřekvapilo, když nakonec přikývl, odvrátil se a vzdálil se. Při pohledu na něho se cítila prázdná. *Co si o tom myslí Milenci?* uvažovala. Nedokázala si představit, že by se Milenci vzdali mágovy ploutve, aniž by propadli zuřivosti. *To jim na tom nezáleží?*

Vědí to vůbec? napadlo ji znenadání. *A jestliže vědí, že je po ní, vědí, že za to můžu já?*

Té noci přišel k jejím dveřím Tanner Vak. Byla z toho úplně vedle.

Stál na prahu a hleděl na ni očima tak podlitýma krví, zasazenýma v tak popelavě kůži, že vypadal jako feťák. Několik mlčenlivých vteřin na ni nevraživě hleděl, pak jí podal hromádku papírů.

„Vezmi si je," hlesl. Byly to několikrát popsané útržky, na nichž rozeznala Šekelovo nadšené písmo. Seznamy slov, která našel, uviděl a chtěl si zapamatovat, aby si je ověřil, aby si je vyhledal v pohádkových knihách, které ukořistil.

„Učilas chlapce číst," pokračoval Tanner, „a jemu se to moc líbilo." Nespouštěl z ní oči. Ve tváři neměl žádný výraz. „Třeba by sis něco z toho chtěla nechat, jako připomínku."

Bellis cítila šok a rozpaky. Tahle nefungovala. Shromažďovat sentimentální, morbidní vzpomínky na mrtvé se protivilo její povaze. Neudělala to, ani když jí umřela matka či otec a určitě to neudělá po smrti tohoto chlapce, kterého sotva znala, bez ohledu na to, jak jeho ztrátu prožívala.

Papíry skoro odmítla. Málem si vymyslela nějakou pokryteckou frázi, že si je nezaslouží – *jako by si někdo tyhle potrhané cáry zasloužil!* –, ale zastavily ji dvě věci.

Jednou byl pocit viny. *Neutíkej před tím, zbabělče*, kárala se v duchu. Nedovolí si před tím utéci. Říkala si, že její osobní vztah ke smrti zde nehraje roli – jak pohodlné by bylo odmítnout tyto důkazy. A vedle pocitu viny to byla úcta k Tanneru Vakovi.

Stál ve dveřích a podával jí věci, které pro něho musí mít nesmírnou cenu, nabízel je někomu, kdo mu způsobil tolik bolesti. A nikoli proto, že sdíleli nějaký pochybný společný smutek. Nabízel jí ty papíry proto, že je to dobrý člověk a domnívá se, že Šekela ztratila i ona.

Bellis je zahanbeně převzala a přikývnutím mu poděkovala.

„Ještě něco," řekl Tanner. „Zítra ho pohřbíme." Při slově *pohřbíme* mu na okamžik přeskočil hlas. „V Krúmově parku."

„Jak…?" začala Bellis zaraženě. Armaďané své mrtvé pohřbívali do moře. Tanner nad otázkou mávl rukou.

„Šek v srdci nebyl… mořský tvor," odpověděl opatrně. „Především to byl kluk z *města* a já si myslím, že jsou tradice, které už jsem měl za překonané… Chci vědět, kde leží. Když mi řekli, že to nemůžu, řekl jsem jim, ať se mě pokusí zastavit."

„Tannere Vaku," vyhrkla Bellis, když se měl k odchodu, „proč v Krúmově parku?"

„Kdysi jsi mu o něm řekla," vysvětloval. „A on se do něho šel Podívat a zamiloval si ho. Myslím, že mu připomínal Drsnoles."

Když odešel, Bellis se rozplakala, nemohla si pomoci. Zuřivě si Opakovala, že je to naposled.

Byl to krátký obřad, neobratný a bolestný. Směsice teologie, novokrobuzonských a armadských bohů, které ponížen prosili, aby pečovali o Šekelovu duši.

Nikdo si nebyl jistý, jaké bohy, jestli vůbec nějaké, Šekel uctíval.

Bellis donesla květiny, které ukradla z barevných záhonů na jiném místě parku.

Město se sunulo dál na východoseverovýchod a velice zvolna ztrácelo rychlost, jak avank zpomaloval. Nikdo nevěděl, jak vážně je zraněný. Nikdo nechtěl riskovat a poslat k němu další skupinu.

V poválečných dnech a zvláště po Šekelově pohřbu měla Bellis pocit, že se nemůže na nic soustředit. Většinu času trávila s Carrianne, která byla stejně otupělá jako ona a která odmítala sebemenší náznaky debat, kam se vlastně s městem plaví. Bylo těžké soustředit se na plavbu a nemožné představit si, co se stane, až dorazí do cíle.

Pokud se ostrovodští vědci nepletli, město se k němu už blížilo. Zbývaly jim možná dva týdny, možná jeden; to se alespoň šeptalo. Za několik dnů Armada dopluje k trhlině v tomto prázdném moři; a potom se naplno spustí skryté stroje a tajemná věda a začnou se dolovat všechny možnosti, které se nyní rojí kolem Jizvy.

Ovzduší elyktrizovalo očekáváním, a obavami.

Když Bellis ráno otevřela oči, někdy cítila, jak praská éter. Jako by kolem ní proudily jí nepochopitelné síly. Začaly kolovat podivné zvěsti.

Napřed s nimi přišli hazardní hráči, karbaníci z nočních partiček v Tobě-tebe-ti. Bylo možno slyšet historky o kartách, které se měnily v okamžiku, kdy byly zvednuty, na nichž se jako kaleidoskop mihotaly pestré obrazce jednotlivých barev, jen letmo zahlédnuté na zlomek vteřiny, které tuhly v určitém uspořádání až *poté*, co byly rozdány.

Bylo možno slyšet historky o dotěrných přízracích, skřetcích či vodinících, kteří se nikým nespatřeni míhali po městě a posunovali různé věci. Odložené předměty byly opět nacházeny jen několik pídí od svého místa – tam, kde mohly být položeny, ale nebyly. Věci, které někdo upustil, se rozbíjely a pak nerozbíjely, a možná upuštěny ani nebyly, ale čekaly bokem.

Jizva, napadlo Bellis. *Prosakuje.*

Moře a obloha zničehonic představovaly nebezpečí. Objevovala se bouřková mračna, rozběsnila se a znenadání mizela, aniž město zasáhla, vyhnula se mu. Avank táhl Armadu rozbouřenými vodními plochami, kde se najednou v jasně ohraničeném prostoru zvedaly vysoké vlny, kolem nichž byla všude zřetelně vidět pásma tišin.

Tanner už v moři neplaval, jen se každý den krátce smočil. Z delších ponorů měl obavy. Zvuky a světla zpod hladiny dosáhly takové intenzity, že je slyšeli a viděli i lidé z města. Vydávali je neviditelní podmořští tvorové.

Občas kolem Armady propluly chuchvalce myslících chaluh a někdy se na vlnách objevily další tvary – pohybovaly se a nebylo snadné je určit, vypadaly zároveň organicky, neuspořádaně a uměle.

Brukolak se pořád zmítal a neumíral. Paluba pod ním byla potřísněna jeho výměšky.

Při cestách po palubách a chodbami *Velké Východní* Bellis slyšela na pozadí tichých městských zvuků slabou a záhadnou hudbu. Jen stěží se dala sledovat, ztrácela se ve spektru frekvencí, byla slyšitelná jen někdy a někde. Bellis napínala uši a rozeznávala ji jen v útržcích. Byla ošklivá a zlověstná: změť polotónů a mollových akordů, proměňujících se rytmů. Pohřební žalozpěv překrytý brnkáním na struny. Druhou noc, kdy ji zaslechla, nabyla přesvědčení, že vychází z příbytku Uthera Dúla.

Plující kusy, podivné proudy v moři a zvláštní události na Armadě byly s dalším postupem avanka stále častější a výraznější. Když pátého rána po vzpouře hlídky dvě míle od města zahlédly, jak se něco pohupuje na hladině, nikdo nebyl překvapen. Ale jakmile se na objekt zaměřily dalekohledy, strhla se rozrušená, nesmírná a vřeštivá kakofonie. Pozorovatelé na *Velké Východní* se halekáním dožadovali pozornosti obyvatelstva, zběsile přebíhali z místnosti do místnosti a hledali Milence.

Hlášení se po všech panstvích rozkřiklo přímo bleskově a na žhourské zádi se záhy shromáždil početný dav. Z města vyletěla nad zrádné proudy malá vzducholoď a zamířila k tečce, která se točila stále blíže k Armadě. Lidé v zástupu na ni upírali oči, půjčovali si dalekohledy a nevěřícně šeptali, když se začaly rýsovat její obrysy.

Rozbitého voru ze dřeva a okrové plachty se držel uprchlý kaktusík Hedrigall a vyčerpaně hleděl k domovu.

„Přivezte ho sem!“

„Co se to, kurva, stalo?“

„Kams to chtěl odletět, Hede? Kdes *byl?“*

„Přivezte ho sem, *krucinál!“*

Jakmile bylo patrné, že se na *Velkou Východní* vrací vzducholoď, která pro něho vyrazila, ozvaly se vzteklé výkřiky. Skupinky lidí se pokoušely odběhnout z lodí, na kterých se právě nacházely, a proplést se ucpanými ulicemi, aby vzducholoď zastavily. Davy se zmateně mísily.

Bellis vše sledovala z okna a srdce jí bušilo neblahým tušením.

Přidala se k lidem ženoucím se k vlajkové lodi, hnána motivací, které plně nerozuměla. Na příďovou palubu parníku doběhla ještě předtím, než vzducholoď sestoupila dostatečně nízko na to, aby z ní mohl kdokoli vystoupit. Na místě už čekal zástup loajalistů, kteří obklopovali Uthera Dúla a Milence.

Bellis se vmísila do rostoucího davu, strkajícího se a tlačícího na gardisty, a pokoušela se zahlédnout navrátilce.

„Hedrigalle!“ řvali lidé. „Co se, kurva, stalo?“

Jakmile vychrtlý a celý vyčerpaný vstoupil na palubu, bleskově ho obstoupili ozbrojenci. Skupinka se s Dúlem a Milenci v čele vydala ke dveřím, jež vedly na nižší paluby.

„*Řekněte nám to!“* Pokřiky zněly naléhavě a byly čím dál vulgárnější. „Je jedním z nás; vyveďte ho zpátky.“ Stráže podléhaly nervozitě, a jelikož na ně Armaďané dotírali stále silněji, vytáhly křesadlovky. Bellis v prvních řadách spatřila Angevínu a Tannera Vaka.

Bylo vidět Hedrigallovu skloněnou a sluncem sežehlou hlavu se seschlými a polámanými trny. Kaktusík se rozhlížel po shromážděných občanech, upíral na ně oči a napínal k nim ruce, prosebně na ně volal, a pak zaklonil hlavu a začal úpět.

„*Jak to, že jste všichni tady?“* zahřímal. „*Jste mrtví. Viděl jsem vás všechny umřít…“*

Nastalo ohromené ticho a potom se ozvala smršť hlasů. Dav opět zatlačil. Gardisté lidi odstrčili. Masy shromážděných ztichly, čišela z nich výhrůžnost.

Bellis se dívala, jak Uther Dúl odvádí stranou Milence, něco jim ostře šeptá a pak ukazuje na dveře. Milenec přikývl, potom s rozpaženýma rukama vystoupil.

„Armaďané,“ zakřičel, „počkejte, probohy.“ V jeho slovech zaznívalo opravdový vztek. Za zády se mu opět rozeřval Hedrigall jakoby v horečce: „*Jste mrtví, jste všichni mrtví,“* načež ho gardisté vecpali do dveří; sykali, jak je bodaly jeho trny. „Nikdo z nás neví, co se tady stalo,“ zvolal Milenec. „Ale jen se na něho *podívejte*, u

Krúma. Je to troska; je nemocný. Odvedeme ho dolů, do naší vlastní kajuty, aby si odpočal, aby se zotavil.“

Z očí mu čišela nelibost; přešel k Hedrigallovi, který visel v náručích gardistů. Uther Dúl rychle a stroze přejel očima dav.

„To není správný,“ vykřikl kdosi znenadání a začal si lokty razit cestu. Byl to Tanner Vak. „Hede!“ zavolal. „Je to můj kámoš a drmolví, co se s ním chystáte udělat.“

Kolem Tannera zaznělo souhlasné povykování, ale dav ztrácel energii, a i když se ozvalo několik nadávek, nikdo se ho nesnažil následovat a Hedrigalla či Milence zastavit. Panovala příliš velká nejistota – Bellis si uvědomila, že Uther Dúl ji v davu vypátral, a teď ji obezřele sleduje.

„To není *správný,*“ hulákal Tanner a na tváři mu hněvem vyvstaly žíly, když skupinka vklouzla do dveří a cestu za ní zahradily stráže. Uther Dúl na ni pořád upíral zrak. Bellis na něho musela chtěj nechtěj hledět, i když jí byl jeho pohled nepříjemný. „Je to můj *kámoš,*“ volal Tanner. „Mám na to *právo*. Mám *právo slyšet, co nám chce říct…*“

A v tom okamžiku, když promluvil, se stalo něco neobyčejného.

Bellis stále čelila Dúlovu neotřesitelnému pohledu, a zatímco se Tanner dožadoval svého práva vyslechnout Hedrigalla, Dúlovy oči zamžikaly a vytřeštily se s téměř sexuální intenzitou. Bellis omráčeně hleděla, jak sotva patrně naklonil hlavu, jakoby vábivě či souhlasně.

Zíral na ni, i když se jeho společníci vnořili do chodeb. Vydal se pozpátku za nimi, pozornost pořád upřenou jen na ni, zlehka a významně nadzvedl obočí, a zmizel.

Bohové moji drazí.

Bellis se cítila, jako by ji někdo prudce udeřil do solaru plexus.

Přelila se přes ni obrovská vlna, která jí smyla šupiny z očí: ohromené pochopení, uvědomění si vrstev a vrstev a *vrstev* manipulace, v nichž byla polapena, zakonzervována, řízena a zneužívána, využívána a udržována a zrazována.

Pořád nerozuměla prakticky ničemu, co se kolem ní dělo, k čemu docházelo, co bylo plánované a co bylo nahodilé.

Některé věci však zahanbeně a zničehonic poznala.

Své vlastní místo. Tolik energie, tolik plánování, tolik úsilí bylo vynaloženo na to, aby byla v této chvíli přivedena na toto místo, aby vyslechla slova, která právě zazněla. Všechno se setkávalo tady a teď; všechno splynulo a vyjasnilo se.

A ve svém překvapení a úžasu a v ponížení a navzdory vzteku, i když cítila, jak nedůstojně a jako loutka tančí na přidělené místo, sklonila hlavu a přichystala se, neboť věděla, že musí splnit ještě jeden

úkol, vykonat změnu, po níž touží, neboť věděla, že se schválně neuchýlí k pomstě a že to udělá.

„Tannere," zavolala na něho, zatímco se vztekal a klel, zběsile se hádal s většinou a řval na ty, kdo mu říkali, že to se svou reakcí přehání, že Milenci vědí, co dělají.

Zarazil se a ve zlostné zmatenosti se na ni zadíval. Bellis mu pokynula.

„Tannere," zopakovala jeho jméno, které neslyšel nikdo kromě něho. „Já s tebou souhlasím, Tannere," zašeptala. „Myslím, že máš plné právo slyšet, co chce Hedrigall říct… dole v kajutě Milenců.

Pojď se mnou."

Najít cestu v prázdných chodbách *Velké Východní* vůbec nebylo obtížné. Hlídky oddaných gardistů byly rozestaveny na místech, podle nichž člověk mohl dojít k příbytku Milenců v podpalubí parníku. Ale byli jen na těchto chodbách, a tam Bellis s Tannerem namířeno neměli.

Vedla ho jinými průchody, které si velice dobře zapamatovala z týdnů, kdy se oddávala činnosti, kterou mohla označit pouze jako svou úchylku.

Míjeli sklady a stroje a zbrojnice. Bellis vedla Tannera stále níž a níž do spoře osvětlené zóny, rychle, ale nikoli potají; nepohybovali se jako lidé, kteří do lodi vnikli neoprávněně.

Aniž to věděla, nacházeli se nedaleko cesty, jež vedla k nickamínkovým strojům, které vířily a vrněly a jiskřily a hnaly avanka pořád kupředu.

V temné a úzké chodbičce, kde stěny nezdobily zašlé tapety, světlotisky a lepty a naopak je lemovaly propletence potrubí spletitého jako žíly, obrátila se nakonec na Tannera a pokynula mu, aby vstoupil. Stanula ve stísněném prostoru, otočila k němu hlavu a zdviženým prstem ho upozornila, aby byl zticha.

Nějakou dobu stáli bez hnutí. Tanner se díval kolem sebe, na strop, kam upírala oči, na ni.

Když nakonec zaslechli zvuk otevírajících a zavírajících se dveří, byl tak hlasitý a čistý, že Tanner prudce strnul. Bellis místnost nahoře nikdy nespatřila, ale její ozvěny znala velmi dobře. Věděla, kde stojí židle a stoly a postel. Pohledem sledovala nad svou hlavou čtvero kroků – lehké, těžší, těžší a mohutné a pomalé –, jako by stropem viděla na Milenku, Milence, Dúla a Hedrigalla.

Tanner ji napodobil; údivem se mu rozšířily zorničky. Spolu s Bellis sledoval pohyb neviditelných těl. Jedno zůstalo u dveří; dvě se

postavila k posteli a teď usedla na židle; čtvrté mohutné tělo se kolébavě došouralo k protilehlé stěně, kde zakleslo nohy, jak to kaktusíci dělávali ve spánku nebo když byli vyčerpáni, a přeneslo váhu na dřevo, na němž stálo.

„Nuže," pravil Uther Dúl úchvatně jasným hlasem. „Pověz nám, Hedrigalle." Zněl nekompromisně. „Pověz nám, proč jsi uprchl. A jak jsi zase skončil tady."

„Ach, *probohy*." Hedrigall mluvil utahaně a zlomeně. Skoro jakoby cizím hlasem. Tanner užasle zavrtěl hlavou.

„Probohy, pro milované bohy vás prosím, abyste s tím zase nezačínali." Hedrigall měl slzy na krajíčku. „Já vám nerozumím. Já jsem v životě z Armady neuprchl. Nikdy bych to neudělal. *Kdo jste?*" zařval najednou. „*Co jste zač?* To jsem v *pekle? Viděl jsem, jak umíráte…*"

„Co se mu stalo?" zašeptal Tanner vyděšeně.

„Říkáš kurevský nesmysly, Hedrigalle, ty zrádče jeden zasranej," vyhrkl Milenec. „Podívej se na mě, ty pse. Dostals strach, co? Byls posranej strachy, takže jsi potají opravil *Aroganci* a vzals roha. A teď nám řekni, kams letěl a jak ses sem vrátil."

„Já jsem Armadu nikdy nezradil," zařval Hedrigall, „a nikdy bych to neudělal. Krúme, jen se na mě podívej… hádám se s mrtvým člověkem! Jak tady můžete být? Co jste zač? Viděl jsem vás všechny umřít." Byl šílený žalem nebo šokem.

„Kdy, Hedrigalle?" ozval se Dúlův hlas, úsečný a nebezpečný. „A kde? Kde jsme umřeli?"

Hedrigall odpověď zašeptal a cosi v jeho hlase Bellis rozechvělo, ačkoli ji očekávala. Při těch slovech přikývla.

„V Jizvě."

Když ho uklidnili, Uther Dúl a Milenci se od něho vzdálili a začali se tiše radit.

„… blázen…" soudila Milenka, skoro neslyšně. „Buď je to blázen… divné…"

„Musíme se dozvědět pravdu." Dúlův hlas. „Jestli neblázní, je to nebezpečný lhář."

„Nedává to smysl," podotkl Milenec vztekle. „Komu lže? Proč?"

„Buď je to lhář, nebo…" namítla Milenka.

Tanner s Bellis nedokázali určit, zda toho řekla potichu víc, nebo zda se slova neslyšně vytratila.

„Jak se to stalo?"

„Byli jsme ve Skrytém oceánu už měsíc, déle než měsíc."

Uplynulo mnoho minut. Hedrigall dlouho mlčel. Milenci mezitím debatovali o tom, co podniknou, a šeptali si tak potichu, že je Bellis s Tannerem neslyšeli. Když najednou promluvil, učinil tak spontánně a hlasem tak tichým a monotónním a bezelstným, jako by byl pod vlivem drog.

Milenci a Uther Dúl čekali.

Hedrigall promluvil, jako by věděl, co se od něho očekává.

Mluvil dlouho a nikdo ho nepřerušoval. Mluvil s nepřirozeným půvabem, s výmluvností školeného bajkáře; avšak v jeho obezřelé jednotvárnosti zaznívalo váhání a pod ním bylo patrné trauma, které v přítomných probouzelo hrůzu.

Hedrigall se zadrhával a zničehonic, občas, se zajíkal a rozechvěle se nadechoval; mluvil však dlouho. Jeho posluchačstvo – lidé přítomní s ním v místnosti i ti o patro níže – bylo naprosto zticha a soustředěné.

„Byli jsme ve Skrytém oceánu už déle než měsíc.“

Kapitola čtyřicátá šestá

„Byli jsme ve Skrytém oceánu už déle než měsíc a moře byla jedna velká spoušť. Nemohli jsme určit trasu, nemohli jsme uhlídat sever na vrcholku kompasu, nemohli jsme kormidlovat. Každý den jsem se rozhlížel z *Arogance* a pátral jsem po předzvěsti Jizvy, Polámané země, vlastně čehokoliv. A nic jsem nenacházel.

Hnali jste nás pořád dál.

Trvali jste na tom; navnadili jste nás. Řekli jste nám, co budeme dělat, až doplujeme k Jizvě. Jakou moc vám, nám všem, dá. Říkali jste nám, že všichni budeme mít moc.

Nechci předstírat, že se neozvaly protichůdné hlasy. S ubíhající cestou měli lidi pořád větší… strach. A začalo se šeptat, že Brukolak možná udělal dobře, když se vzbouřil. Že možná na tom, jak město fungovalo předtím, nebylo tolik špatného.

Přišli za vámi… přišli jsme za vámi a požádali jsme vás, abyste město otočili. Řekli jsme vám, že jsme byli spokojeni s minulým stavem. Že o tohle nestojíme, že už se toho pokazilo příliš moc a že se bojíme, že to nejhorší nás teprv čeká. Některým z nás se zdály strašné sny. Ve městě vládlo obrovské… napětí. Jako by to byla kočka, které jiskří zježená srst.

Požádali jsme vás, abyste udělali čelem vzad. Než bude příliš pozdě. Báli jsme se.

Nevím, jak jste to dokázali, ale postarali jste se… na dostatečně dlouhou dobu jste se postarali, abychom byli… neřeknu šťastní; neřeknu ochotní. Postarali jste se, abychom byli poslušní; a my jsme čekali a nechali jsme vás, abyste nás odvezli ještě dál, i když jsme měli hrozný strach.

Kdyby to mělo trvat ještě jeden týden, myslím, že bychom na to už nepřistoupili. Myslím, že bychom město obrátili, a potom byste všichni *neumřeli.*

Ale tak to nebylo, co? Už bylo moc pozdě.

V šest hodin ráno, devátého hrade masa, jsem z kabiny na *Arogance* něco spatřil, čtyřicet mil od nás, přímo u obzoru. Velmi slabý, velmi děsivý neklid v ovzduší. A stalo se ještě něco.

Obzor byl příliš blízko.

Za hodinu, po pěti mílích, jsem pochopil, že se rozhodně k něčemu blížíme. A obzor byl pořád příliš blízko a ještě se přibližoval.

Posílal jsem vám zprávy. A viděl jsem, jak se všichni připravují. Shlédl jsem dolů a viděl jsem masu lodí natěsnaných vedle sebe – všemožné barvy, všemožné tvary. Viděl jsem, jak posádky na okraji města vztyčují jeřáby, zapínají stroje a bozívědí, co ještě. Chystaly se společně se všemi vědeckými aparáty, které sestavovaly. Z jednoho konce města na druhý – hluboko pode mnou – se hnaly malé vzducholodě.

Díval jsem se do míst, kde se moře setkávalo s oblohou. Hodně dlouho jsem tomu nemohl uvěřit; pořád jsem si myslel, že mám mžitky a že každou chvíli se mi oči projasní a pohled mi začne dávat smysl, ale to se nestalo. A nakonec jsem to, co jsem viděl, už nemohl popírat.

Obzor byl vzdálený jen dvacet mil. Viděl jsem ji jasně, táhla se klikatě přes hladinu moře. Jizva.

Bylo to jako spatřit boha.

Když jste ji popisovali, skoro nic jste nám neřekli.

Je to velká rána v realitě, kterou otevřeli duchohlavové, tvrdili jste, která se hemží slojemi toho, co může být, všemi možnými způsoby. Velká rána v realitě, tvrdili jste, a já si myslel, že mluvíte… v básnických obrazech.

Když duchohlavové na tom kontinentu přistáli, silou nárazu se rozerval svět, v Bas-Lagu se otevřela trhlina. Průrva. Která se klikatila od okraje světa víc než dva tisíce mil a rozervala celý kontinent.

To je Jizva. Ta puklina. Hemží se tím, jak věci nebyly a nejsou, ale jak by mohly být.

Byli jsme jen několik mil od ní.

Štěrbina v moři.

Byla nepravidelná, uhýbala před námi, jak jsme se k ní blížili, takže se obzor zdál nakloněný. A protože nebyla pravidelná, nebyla rovně vyseknutá, ale *popraskaná,* ujížděla jedním směrem a pak druhým, až se někde její zubaté okraje málem setkávaly a na

některých místech jsem přes ně viděl dovnitř. Viděl jsem stěny průrvy. Řítily se strmě dolů.

Oceán byl rozbouřený, valil se jím silný severní proud, i když foukalo na jih. Všechny vlny se tříštily o město, odnášely ho, a když dospěly k okraji Jizvy, vytvářely stěnu, čirou stěnu. Ostře se lámaly v pravém úhlu a řítily se dolů, svislé a dokonale hladké jako sklo. Temná zvířená voda, která dotírala na prázdný prostor a zůstávala pevně držet. A potom…

Prázdno.

Propast.

A daleko, daleko za ní, desítky mil, sto mil daleko se táhla druhá stěna, na opačné straně té prázdné propasti sotva rozeznatelná. Ztrácela se v oparu. Druhá strana trhliny.

Mezi nimi prázdnota, která, jak jsem cítil, pořád chrlila všemožnou energii. Co prýštila z té zatracené rány. Z Jizvy.

Jen stěží si dovedu představit, jaké to muselo být ve městě. Musela z něj být vidět. Nastala panika? Byli jste rozrušení?“ Samozřejmě že Milenci neodpověděli.

„Věděl jsem, jaký je plán. Při zahlédnutí Jizvy jsme měli zastavit ve vzdálenosti pěti mil. A tam se měla vznést vzducholoď, která měla ověřit, jestli překoná krátký úsek k Jizvě. A já jsem byl na vyhlídce. Při sebemenším náznaku nebezpečí jsem měl vypálit světlice, vyvěsit vlajky a přivolat vzducholoď nazpátek.

Nevím, jakému nebezpečí jste si mysleli, že budeme čelit. Neměli jste o tom ani ponětí. Myslím, že jste nevěděli, co je Jizva zač. Co jste si mysleli, že se může stát? Mysleli jste si, že se bude hemžit Možnými zvířaty? Že ji budou střežit tvorové, kteří se mohli vyvinout, ale nevyvinuli?

Nic takového.

Vůbec, ten rozsah. Ten rozsah té zatracené díry. Byli jsme vedle ní tak malí.

Město nezpomalilo,“ podotkl.

Pak se na několik vteřin odmlčel. Poslední větu pronesl stejným hypnotickým monotónním hlasem, kterým mluvil už hodně dlouho, a Bellis trvalo několik úderů srdce, než si uvědomila, co to znamenalo.

Srdce se jí křečovitě zazmítalo a prudce se jí rozbušilo.

„Nezpomalilo,“ pokračoval Hedrigall. „Avank ani v nejmenším nezpomalil. Zrychloval.

Byli jsme deset mil daleko, pak jsme byli pět mil daleko a pak čtyři a město nezastavovalo a nezpomalilo.

Svět se zkrátil… Obzor od nás byl jen několik tisíc yardů a blížil se a Armada zrychlovala.

Tehdy jsem začal panikařit.“ V Hedrigallově hlase nezaznívaly žádné emoce, jako by z něho vyprchaly na moři. „Začal jsem vystřelovat světlice, snažil se vás varovat před tím, co jste sami určitě věděli.

Nejspíš… nejspíš tehdy zavládla panika,“ usoudil. „Nemohl jsem to vědět; neviděl jsem tam. Možná jste byli všichni uhranutí, stáli jste s nevidoucíma očima, připitomělí. Ale vsadil bych se, že ne. Vsadil bych se, že jste panikařili, když se pomalu blížil konec světa. Nad hlavami vám vybuchovaly světlice, kterých si nikdo nevšímal.

Tři míle, dvě.

Dlouho jsem se nehýbal. Strnul jsem.

Jižní vítr byl prudký, takže *Arogance* klesala, odtahovala se od Jizvy, jako by se jí bála, jako by se jí bála jako já. To mě probudilo.

Kdo ví, co se stalo? Možná jste to poznali, než jste umřeli. Já jsem u toho nebyl.

Možná za to mohl avank. Možná po týdnech poslušnosti přestal reagovat na podněty, kterými byl krmen. Možná se zlomil nějaký hrot, který mu vnikal do mozku, a zvíře se probralo, celé zmatené a spoutané, zaškubalo sebou, aby se vymanilo z postroje, ale hnalo se dál.

Možná selhaly nickamínkové stroje. Možná z Jizvy prosákla nějaká možnost, *možnost*, že stroje přestanou fungovat. Bozivědí, co se stalo.

Když jsem shlédl dolů, spatřil jsem, jak kolem okrajů města padá na vodu flotila člunů, jak se vyplašené posádky opírají do vesel a vztyčují plachty, aby odpluly pryč. Ale moře s nimi bojovalo a viděl jsem, jak se jim plachty nadouvají všemi směry. Záchranné čluny, jachty, plachetničky se v těch vodách začaly zmítat a otáčet kolem města, předjížděly ho na sever, i když se snažily plout opačným směrem. Ale proudy a vlny je stahovaly, jako by měly hlad.

Trvalo jen několik minut, než první z nich dorazily k Jizvě. Sledoval jsem jeden člun, jak rotuje směrem k okraji, a viděl jsem drobné tečky, které musely být lidé uvnitř, jak z něj vyskakují do moře, a pak se záď člunu najednou překotila a začala padat a člun zmizel. Do té vzdušné prázdnoty.

Takových loděk tam byla celá řada, moře mezi městem a Jizvou jimi bylo úplně poseté, všechny k ní klouzaly. A byly tam i vzducholodě. Celé hejno, které se pokoušelo vznést do vzduchu. Viseli na nich lidé, snažili se vydrápat na palubu, drželi se lan, aby se

vyšplhali do bezpečí. Ale všechny byly přetížené, a když odpluly nad okraj města, zřítily se do moře, kde je strhl proud a kde se převracely jako mrtvé velryby, ztrácely posádky a mířily k Jizvě.

Armada začala pomalu rotovat. Obzor se nakláněl, zatímco město se ve vodě otáčelo ve směru hodinových ručiček.

Byli jsme půl míle od ní a tu jsem jakoby vystřízlivěl a najednou jsem věděl, co mám dělat. Utíkal jsem do lodi a podíval se dolů poklopem. Popadl jsem sečnou kuši, opřel jsem se o rám a vypálil jsem na lano, kterým jsem byl uvázán.

Bylo silné jako stehno, k vzducholodi bylo připevněné třicet stop ode mě a svíjelo se jako krajta. Měl jsem šest čakri. Tři jsem vystřelil mimo, hodně mimo. Čtvrtá trefila cíl, ale ne přímo – usekla jen polovinu tloušťky lana. Pátá šla vedle a zbývala mi poslední příležitost.

Ale i když jsem zacílil dobře a zapřel si ruce, netrefil jsem.

A věděl jsem, že je po mně. Kuši jsem odhodil. Měl jsem nemotorné a hloupé prsty. Držel jsem se okraje otvoru a jen se díval. Cloumal mnou vichr, který foukal otevřeným průduchem nahoru, a já se jen díval, jak se lano třepí příliš pomalu na to, aby mě dokázalo zachránit.

Střechy, tašky, věže, vzdušné drožky, vlajky, opice běsnící strachem, který nechápaly. Obyvatelé šíleně běhali z jednoho místa na druhé, jako by některé mělo být ušetřeno.

Sledoval jsem je dalekohledem. Přemýšlel jsem, jaké to musí být pod hladinou. Uvažoval jsem, jak se musí chovat raci a rybáci a Parchant Jan. Možná jsou pořád naživu, kdo ví? Možná odplavali pryč. Možná město, které se řítilo do záhuby, stačili opustit.

Plošina *Durrha*, Krúmův park, *Velká Východní* a já jsme byli u okraje první.

Vítr se na chvilku stočil, *Arogance* se přenesla přes vodní útes a shlédla do propasti.

Zatímco se vznášela nad Jizvou, čas ubíhal velice pomalu. Jen několik málo vteřin, ale ty trvaly pěkně dlouho.

Přeletěl jsem okraj moře a přes kolena, která mi visela z otvoru, jsem pohlédl na vodní stěny. Řítily se do závratných hlubin.

Sluneční světlo zešikma pronikalo hladinou, kde ho filtrovaly a lámaly vlny, a svislým srázem opět vycházelo ven. Viděl jsem, jak se sto stop pod hladinou šinou k okraji, hraničícímu se vzduchem, ryby větší než já. Koupalo se v něm světlo. Kolem okrajů Jizvy musí existovat celá přírodní říše. Dokonce i v hloubce dvou tří mil, kde působí nemilosrdný tlak, je voda prozářena světlem.

Strmá vodní stěna, barvy a víry pohybující se ve vrstvách, se táhly na *míle* hluboko. Perspektiva mi vyrážela dech.

A potom bahno. Viděl jsem ho: silné stlačené pásmo černého bahna na dně moře. A potom skála. Skála, která se táhla do hloubky tolika mil, že v porovnání s nimi i vrstva vody vypadala nepatrně. Rudá a černá a šedá skála, prudce rozčísnutá, s ostrými hranami A mnoho mil pod ní se pohybovala a žhnula zář, ve vzduchu jen sotva viditelná. Magma. Řeky roztaveného kamene, geotermální proudění.

A potom? Pod tím?

Prázdnota.“

Hedrigallův hlas zněl dutě a vyděšeně.

„Musel jsem do ní hledět jen několik vteřin,“ říkal, „ale vzpomínám si na každou vrstvu, vypadaly jako barevné písky nasypané do láhve. Bylo to nad moje chápání. Bylo to příliš velké na pohled.

Armada se zastavila, chvilku balancovala na okraji propasti a potom avank naposledy vyrazil.

Napřed jsem ho spatřil ve vodě. Spatřil jsem ho v hloubce čtyř mil, kousek nad tmavým mořským dnem. Viděl jsem, jak se v hlubinách objevila silueta rozostřená mořem; najednou se přiblížila a bylo jasně vidět, jak se žene dopředu. A pak se s burácivým třeskem začala vynořovat. Pronikat stěnou slané vody.

Míle živé hmoty.

Prorazila hlavou drolící se, tříštící se stěnu vody; kolem se rozdunělY a rozletěly vodopády dlouhé tisíce yardů; vířily a rozpadaly se tam kapky vody o velikosti lidských obydlí a padaly k prázdnotě, do Jizvy.

Zahlédl jsem, jak kolosální první řetěz protrhl vodu ve čtyři míle dlouhé brázdě a rozerval moře mezi avankem a městem nad ním. Následovaly ho další řetězy, takže mořská stěna byla rozdrápaná rovnoběžnými svislými šrámy, jako by do ní sekl pařát šelmy.

Avankovo nepopsatelné tělo se dál probíjelo stěnou, ploutve, trny, brvy, a zatímco se dralo ven, zmocnila se ho přitažlivost a zvíře začalo přepadávat. Řetězy poutající město se napjaly, okraje Armady dospěly k přepadu a byly přes něj přetaženy.

Avank vydal zvuk, který rozbil všechno sklo kolem mě.

Uviděl jsem vraky ponorek, na nichž spočívala *Durrha*, jak se derou k plochému útesu propasti a pak jej proráží, a všude kolem nich stovky stop na každé straně, dospěla na konec moře záď Ostrovod, Koupáku a Bouďákova, vyrazila ven, zachvěla se a přepadla.

Na Armadě je tolik lodí.

Parníky dopluly k okraji plnou parou a úděsně a těžkopádně se přes něj převalily, domy a věže z nich popadaly jako drobty v dešti zdiva a těl, stovek těl, vržených s kopáním a škubáním do vzduchu a dolů, do hloubky mnoha mil. Kolem všech vnitřních vrstev světa.

Dokonce jsem se ani nemodlil. Ztratil jsem vůli. Dokázal jsem se jenom dívat.

Přetrhaly se mosty a provazy. Rozpadaly se rybářské čluny. Barže a záchranné čluny a vlečné čluny a dřevěné bitevní koráby. Tříštily se. Vybuchovaly, explodovaly, stravovaly je plameny, když se roztočily kotle a prohnaly se jimi sprškы do ruda rozžhavených uhlíků. Šest set stop dlouhé a stovky let staré lodě dělaly cestou do hlubin přemety.

A pak nad Jizvu najela záď *Velké Východní* a zůstala trčet ve vzduchu.

Armada se přelila přes hranu oceánu a rozpadla se v nesouvisle se řítící změť částí a lavinou cihel a stěžňů padali živí a mrtví. Neslyšel jsem nic kromě hřmící vody a avankova ryku.

Nad prázdnotou už viselo tři sta stop *Velké Východní* a všude kolem ní se do propasti vrhala mnohem menší plavidla. A najednou se projevila její tíha a já jsem zaslechl praskot, jako by se lámala kost nějakého boha, a zadní třetina lodi, k níž jsem byl připoután, se přelomila a sklopila se dolů, a stáhla mě s sebou, pevně svírajícího trám, dolů, do Jizvy.

Přemýšlíte, jak umřete, co? Odvážně, s výskotem, nevědomky, nebo jak? No já jsem přišel o život v ohromení, s pusou otevřenou jako nějaký pitomec, zatímco mě do hlubin stahoval zadek parníku.

Zvedla se vedle mě stěna vody a já se přes okraj Jizvy vřítil pod hladinu moře.

Chviličku jsem viděl vodou na kýly lodí, které byly *nade* mnou, díval jsem se, jak se ženou vstříc záhubě. Řítil jsem se dolů a ke mně padal zbytek *Velké Východní* a všechny lodě ve městě.

Jednou nebo dvakrát jsem na vteřinku zahlédl vzducholodě. Malé drožky, muže v postrojích, kterým se podařilo vyskočit z palub Svých převracejících se lodí a kteří uvízli ve vzdušných vírech, které se snažily vynést jejich balony někam vzhůru. Byli drceni a umírali, Pořád dokola. Ze vzduchu je strhávaly padající lodní trupy nebo kusy věžáků.

Arogance se řítila se stále větší rychlostí. Zavřel jsem oči a pokoušel se umřít.

A potom se čtyři míle pode mnou pohnul avank.

Musel prožívat strašná muka. Na vzduchu mu pukalo a krvácelo tělo; když se vynořilo z vodní stěny, prohnulo se a jakoby zlomilo. Do Jizvy nyní čnělo půl míle jeho hřbetu. Možná sebou škubal bolestí. A

pak se zničehonic vysmekl ven, vystřelil z moře, vletěl do Jizvy a začal padat dolů.

Ještě jednou zaryčel, když se venku ocitlo celé to jeho zatracené tělo. Trhnutím vypadl do propasti větší rychlostí, než jakou by ho stáhla přitažlivost. Napjal se; řetězy se najednou našponovaly a stáhly přes okraj zbytek města. Trhl také zádí *Velké Východní* a *Arogance* sebou škubla tak prudce, že se přervalo lano, kterým byla připoutána.

Přervalo se.

Rychle jsem otevřel oči, když vzducholoď vystřelila vzhůru, kolem padajícího města, ze stínu té oceánské stěny, kde ji bičovaly kovové kusy a ostré dřevěné úlomky, ven z Jizvy, vzhůru na oblohu.

S křikem jsem vyrazil z průrvy a hnal se do nebe. Prsty jsem měl zaťaté, držel jsem se jako klíště. Měl jsem přežít.

Pode mnou sklouzla do hlubin poslední část Armady. Tržnice U zimní slámy v dešti lodiček. *Urok, Theriantrop*, městský útulek, staré zpuchřelé lodě strašidelné čtvrti – všechno přišlo vniveč. Překlápěly se ve sprškách vodní tříště a padaly dolů, až hladina Skrytého oceánu zase zůstala klidná.

Zatímco jsem stoupal, shlížel jsem přímo do Jizvy a při pádu Armady jsem si všiml jakési interference, jakoby prachového oparu, a daleko pod ní rotujícího avanka, který se obaloval dvaceti mílemi řetězů, dojemně sebou trhal a snažil se vyklouznout z toho děsivého pádu. I on vypadal malý a bezvýznamný.

Nakonec jsem vyčerpaný a omráčený životem, sklouzl na zem, a když jsem se znovu podíval dolů, nebylo už vidět vůbec nic.“

Hedrigallův hlas se zvolna vytratil. Promluvil znovu až po několika vteřinách ticha.

„Stoupal jsem výš než kdykoli předtím. Dost vysoko na to, abych se mohl podívat a spatřit Jizvu, jaká opravdu je. Je to trhlina, nic víc. Trhlina ve světě.

Nevím, jestli se podařilo uprchnout i některým dalším vzduchoplavcům. Ale byl jsem ve výšce víc než jedné míle a nic jsem neviděl.

Tak vysoko foukal prudký vichr, který mě několik hodin hnal na jih. Odvál mě odtamtud. Z toho vražedného místa, odkud všechny proudy směřují k Jizvě. *Arogance* netěsnila. Potrhaly a spálily ji úlomky Armady. Snášel jsem se k hladině.

Odřezal jsem kus kůže ze vzducholodě a přivázal ji ke dřevu z kabiny. Udělal jsem si vor, protože jsem věděl, co mě čeká. Čekal

jsem u poklopu, dokud jsme se rychle nehnali nad vodou, a pak jsem vor vyhodil a skočil na něj.

A *potom*, teprve potom, když jsem se choulil na svém malém voru, jsem si dovolil vzpomenout, co jsem vlastně viděl.

S těmito vzpomínkami jsem byl dva dny úplně sám. Myslel jsem, že umřu.

Chvilku jsem doufal, že kdybych vydržel naživu dostatečně dlouho, mohly by se mě zmocnit proudy a odnést mě do Vzdutého oceánu, kde čekají naše lodě. Ale nejsem blázen. Věděl jsem, že to nepřipadá v úvahu.

A potom… tohle.“

Hedrigall poprvé v průběhu svého neobyčejného vyprávění vypadal, jako by se měl zhroutit.

„Co je to? Co se děje?“ Hysterie v jeho hlasu byla stále patrnější. „Myslel jsem, že umírám. Myslel jsem, že jste přelud umírajícího člověka. *Já jsem vás viděl umírat*…“ Větu zašeptal. „Viděl jsem vás umírat. Co jste zač? Co je to za město? Co se se mnou děje?“

Hedrigall začal být nebezpečný, vyděšeně křičel a třeštil. Milenci se ho pokoušeli ukonejšit, ale uběhla dlouhá doba, než se běsnění v něm zklidnilo a upadl do otupělého spánku.

Následovalo dlouhé ticho – dlouhé, protahované mlčení –, a zatímco pomalu vyprchávalo kouzlo Hedrigallova vyprávění, Bellis se znovu vrátila do svého těla. Elyktrizovala jí kůže; chloupky se jí ježily napětím. Po tomto líčení se cítila opilá úžasem.

„*Co* se stalo?“ sykl Milenec zlověstným hlasem.

„Je to tou Jizvou,“ zašeptal Tanner Bellis. „Já vím, co to je. Když jsme takhle blízko Jizvy, *prosakuje* k nám. A ten Hed tam nahoře…“ zarazil se a zavrtěl hlavou, s tváří strhanou a pobledlou úžasem. Bellis věděla, co řekne.

„To není opravdový Hedrigall,“ dodal Tanner, „není to ten *faktický* Hedrigall, není to ten… odsud. Náš Hedrigall prchl. Tenhle Hedrigall sem prosákl… z jiné možnosti. Z té možnosti, kde s námi zůstal a kde jsme se plavili o něco rychleji a dostali se k Jizvě dřív. Ta je tím, co se stalo… co se *stane*.

Do Drmola, u Drmolovy prdele.“

Nad hlavami se jim hádali Milenci a Uther Dúl. Někdo – Bellis nepostřehla kdo – řekl totéž co Tanner. Milenka zareagovala prudce a odmítavě.

„Kecy!“ vyprskla. „Zasraný *kecy!* Takhle to nefunguje; tohle se neděje. Myslíš si, že z celého moře bychom ho *náhodou našli* zrovna my, i kdyby opravdu prosákl ven? Narafičili to na nás. Tohle je opravdový Hedrigall. Je to *náš* Hedrigall a *nikdy neodletěl.* Narafičili to, aby nás donutili k návratu. Není to žádný *odpad* z Jizvy.“

Běsnila. Nenechala nikoho promluvit. Vztekala se na Uthera Dúla a k Bellisině překvapení i na Milence; ten ji prosil, aby se uklidnila, aby *uvažovala…* Byla tak blízko toho, po čem se pídila, a teď cítila, že její cíl je ohrožen, a tak běsnila.

„Něco vám řeknu,“ pokračovala. „Jsou to kecy a tenhle ulhaný hajzl zůstane pod zámkem, dokud z něho nevypáčíme pravdu. Řekneme, že se zotavuje; počkáme si; zjistíme, co se doopravdy stalo. Na tyhle nesmysly, který na nás vychrlil, neskočíme.“

„To se *zbláznila?*“ sykl Tanner Vak na Bellis. „O čem to mluví?“

„Účelem toho všeho je zjevně vzbudit paniku,“ pokračovala Milenka. „Jde o plán, který má všechno podkopat. Spolčil se bozivědí s kým a my nemůžeme dovolit, aby vyhráli. Uthere, odveď ho. Dej pokyny strážím – a vyber je pečlivě; vyber ty, u kterých máš jistotu. Dej jim pokyny i ohledně lží, které by na ně mohl řvát.

Tohle zadusíme, hned teď,“ dodala nekompromisně. „Nedovolíme, aby tyhle štvavé kecy zvítězily. Tímhle to končí. Jeho historku pohřbíme, hned teď, hned tady, a pokračujeme. Platí?“

Možná Milenec a Uther Dúl přikývli. Bellis nic neslyšela.

Při Milenčiných posledních slovech se otočila k Tannerovi. Dívala se, jak poslouchá svou vládkyni – které se naprosto oddal, které odpřísáhl svou absolutní věrnost –, jak ohlašuje svůj úmysl oklamat všechny obyvatele města. Udržet v tajnosti všechno, co slyšela. A plout dál k Jizvě.

Bellis viděla, jak Tannerovu tvář při těch slovech zastírá chlad, jak se v ní rodí mrtvolný a děsivý výraz. Zaťal čelistní svaly a Bellis poznala, že myslí na Šekela.

Vzpomínal si, jak říkal a jak si myslel, že tohle – to, co se jim stalo, to, že je našla Armada – je požehnání? Bellis si nebyla jistá. Ale v Tannerově tváři něco strnulo; vrhl na ni vražedný pohled.

„*Ona* nic *nepohřbí*,“ hlesl.

Kapitola čtyřicátá sedmá

Tanner Vak byl známou osobností. Byl to muž, který se pustil do souboje s parybou, aby zachránil umírajícího člověka. Nechal se přetvořit do podoby někoho, jako jsou rybáci, aby se mu na Armadě žilo lépe. Přišel o svého chlapce.

Tanner byl známý a lidé ho chovali v úctě.

Tannera poslouchali a věřili mu.

Bellis nikomu nic říci nemohla. Její ústa byla tvrdá a studená jako kámen.

Pokud chtěla, aby se něco rozkřiklo, musela se obrátit na jiné.

Tannera Vaka znali všichni.

Kdyby se pokusila sdělit, co zaslechla v tom neútulném malém kumbálku, kdyby se pokusila sdělit tajemství, která zaslechla, nikdo by jí neuvěřil. Nikdo by ji neposlouchal. Ale do místnůstky pozvala ještě někoho dalšího, aby mluvil za ni a všechno vypověděl.

Musela pokývat hlavou. Musela se studeně pousmát. *Probohy, odvedli jsme dobrou práci*, pomyslela si, sklopila hlavu a uznala, že opravdu odvedli kus práce. Cítila, jak se kolem ní utahují nitky příčin, následků, úsilí a vazeb. Cítila, jak se všechno setkává, vtlačuje ji na toto místo, v této době, aby udělala přesně tohle.

Dobrá práce.

Začalo to skoro hned poté, co společně s Tannerem vyšla z podpalubí.

Zamžikala a rozhlédla se po vlajkách a prádle a mostech a věžích, stále pevně stojících a svázaných maltou. V hlavě jí strašily obrazy z Hedrigallova vyprávění. Tak jasně viděla tříštící se a hroutící se

město, že se jí skutečně ulevilo, když vyšla ven a spatřila, že všechno stojí pevně na svém místě.

Tanner se pustil do svého úkolu. Milenci zůstávali v podpalubí, organizovali a snažili se skrývat Hedrigalla. Zatímco se schovávali před lidmi a kuli pikle, Tanner se pustil do práce.

Nejdříve vyhledal lidi, které dobře znal. Hovořil rychle a naléhavě. Jednou z prvních osob, s nimiž se setkal, byla Angevína, kterou obezřele uvedl do skupiny přístavních dělníků, se kterými si povídal a kteří ji neznali.

Jeho zaujetí bylo opravdové, naprosto bezelstné. Neřečnil.

Bellis ho pozorovala, jak se pohybuje davem lidí, kteří se pořád motali po palubě *Velké Východní* a vztekle se dohadovali o tom, co zaslechli, o tom, co spatřil Hedrigall – jak a proč se vrátil. Na obrovité starobylé lodi byla pořád pěkná řádka pirátů a Tanner si promluvil se všemi.

Třásl se zlostí. Bellis ho následovala po nepravidelné trase, jako by k němu nepatřila. Sledovala ho a užasle si všímala jeho nadšení pro věc. Sledovala, jak se mezi davy lidí jako nemoc šíří ohromené reakce. Sledovala, jak se nedůvěra rychle mění ve víru a vyděšený hněv, jak se lidé zbavují pochybností.

Tanner na ně naléhal – jak dobře slyšela –, že mají právo znát pravdu, a tu se v ní cosi nezřetelného pohnulo.

Nevěděla, jaká je pravda; nebyla si jista, čemu věří. Nevěděla, co se skrývá za Hedrigallovým neobyčejným vyprávěním. Bylo několik možností. Ale na tom nezáleželo. O tom teď přemýšlet odmítala. Ocitla se na tomto místě, udělá, co je třeba, a skoncuje s tím.

Sledovala, jak lidé oslovení Tannerem opakují jeho slova dalším a ti je sdělují dalším, až bylo zakrátko zhola nemožné vystopovat původ všech těchto řečí. Získaly svou vlastní hybnou sílu. Netrvalo dlouho a většina lidí, kteří líčili zkomolený příběh Hedrigallova útěku z Jizvy, nedokázala říci, jak se o něm dozvěděla.

Pravdu o Jizvě, tak jak ji chápali, Milenci sami z velké míry vypověděli populární formou. Na Armadě by se našel málokdo, kdo by nevěděl, že se z ní řinou možnosti a že v nich spočívá zdroj její síly. Několik lidí vidělo v akci meč Uthera Dúla: věděli, co dokáže dolování možností. A tady, tak hluboko ve Skrytém oceánu, tak blízko Jizvě samé, s jejím prosakováním, s možnostmi, které se z ní vylévají jako plazma, nebylo těžké uvěřit, že Hedrigall – *tento* Hedrigall, který právě třeští kdesi v podpalubí parníku – mluví pravdu.

A zatímco jejich vlastní Hedrigall mohl být po útěku, k němuž došlo před několika týdny, tisíce mil daleko a teď se vznáší nad

oceánem, nebo se do něj zřítil, nebo přežívá jako poustevník na nějaké neznámé pevnině, nebo se utopil v moři, Armaďané uznali, že ten, kterého vylovili z vody, je skoro Hedrigall. Uprchlík ze strašlivého Bas-Lagu, v němž Armada došla zkázy.

„Stalo se to před dvěma dny," slyšela Bellis, jak jedna žena říká v příšerném úžasu. „My všichni jsme už dva dny mrtví."

Bylo to varování. To muselo dojít každému.

Než se slunce dokutálelo k nejnižší části oblohy, líčení roztáhlo prsty a vniklo do všech panství. Jeho přítomností všude zhoustla atmosféra.

Hedrigall byl ukryt a Milenci se dopustili hloupé chyby, že zůstali v podpalubí a pokoušeli se vymyslet plán. Nad jejich hlavami si Tanner vyléval zlost, přebíhal z jedné lodě na druhou a šířil svou pravdu.

Bellis čekala na *Velké Východní* a vybavovala si Hedrigallův příběh – vybavovala si jej tak, že jí vstoupil do hlavy, a ona znovu v duchu viděla úděsnou zkázu. Nepokoušela se posoudit, co vlastně řekl. Byl to příběh, úžasný příběh, úžasně vylíčený. Pouze to bylo důležité.

Dívala se, jak ji míjejí Armaďané, jak se baví a potajmu radí. Viděla, že snovají plány; že se věci dávají do pohybu. Že se něco blíží k vyvrcholení.

Čas ubíhal jako voda. Slunce viselo nízko nad obzorem. Po celých Ostrovodách se zavíraly dílny a dělníci se shromažďovali na *Velké Východní.*

V šest hodin se objevili Milenci. I k nim proniklo tušení, že se cosi děje, jakési zárodečné povědomí, že jejich panství a jejich město se ocitají v krizi.

Vystoupili na světlo, následováni Utherem Dúlem, se zatvrzelými a úzkostlivými výrazy. Bellis si všimla, jak polekaně zamrkali, když spatřili zástupy občanů, kteří se před nimi shromáždili. Stovky obyvatel seřazených jako neuspořádané vojsko: hočiové a kaktusíci mezi lidmi, dokonce i ostrovodští llorgissové.

Nad nimi sebou škubal Brukolak, kterému na světle odumíraly nervy. A v čele, trochu vpředu, s vystrčenou bradou, tváří v tvář Milencům, stál Tanner Vak.

Milenci se rozhlédli po svém lidu a Bellis si s jistotou všimla, jak se lekli. Podívala se na ně a potom jim přestala věnovat pozornost,

když sklouzla pohledem za ně a upřela zrak na jejich žoldnéře. Uther Dúl se na ni nepodíval.

„Mluvili jsme s Hedrigallem," ozvala se Milenka a v hlase se jí nezračila žádná úzkost.

A tu ji k údivu všech Tanner Vak přerušil.

„Ušetřete nás toho," zvolal. Lidé okolo se na sebe podívali, spoutaní silou jeho hlasu.

Milenci na něho hleděli se zlehka se rozšiřujícíma očima, s nevyzpytatelnými výrazy v obličeji.

„Lží už bylo dost," pokračoval Tanner. „My známe pravdu. Víme, kde byl Hedrigall – tento asi-Hedrigall, ten, kterého jste dali pod zámek a ukryli ho před námi –, víme, kde byl. Víme, odkud *pochází.*"

Udělal krok a dav se posunul za ním, šouravě, odhodlaně.

„Žadoku," vykřikl Tanner, „Korskalle, Guddrunn, vy všichni, běžte Hedrigalla najít. Je tam někde dole. Doveďte ho sem." Skupinka kaktusíků rozpačitě vystoupila a zamířila k Milencům a Utheru Dúlovi a dveřím za jejich zády.

„*Stůjte!*" zařvala Milenka. Kaktusíci se zastavili a pohlédli na Tannera. Ten vykročil a dav se pohnul spolu s ním. Kaktusíci, povzbuzeni jejich gestem, pokračovali dál.

„Dúle…" řekla Milenka nebezpečně znějícím hlasem. Všichni okamžitě strnuli.

Uther Dúl vstoupil mezi Milence a blížící se Armaďany.

A za okamžik před ním stál Tanner.

„To myslíš jako všechny?" zeptal se dostatečně hlasitě na to, aby ho slyšelo celé okolí. „To si to chceš rozdat se všemi? Myslíš, že to zvládneš? Protože my sem teď dovedeme Hedrigalla, a jestli jim budeš vyhrožovat…" ukázal na kaktusíky, „… pak je doprovodíme my všichni ostatní a budeš vyhrožovat i nám. Myslíš, že si to budeš moct rozdat s námi se všemi? Do prdele, možná že můžeš, možná že můžeš. Ale jestli to, kurva, uděláš… pak co? Komu budou tví šéfové vládnout?"

Za ním se tlačily stovky Armaďanů a ty při jeho slovech přikývly a někteří lidé dali svůj souhlas najevo i pokřikem.

Uther Dúl sklouzl pohledem z Tannera na dav za jeho zády a z něj zpátky na Tannera. A potom dal najevo slabost, jeho sebeovládání polevilo, zaváhal a otočil hlavu. V nejistotě se obrátil na své nadřízené, aby je požádal o vyjasnění. Sotva znatelně pokrčil rameny; naklonil hlavu v otázce: *Má pravdu, co chcete, abych udělal, to chcete, abych je povraždil* všechny…?

Když se Dúl takto odvrátil, když dal najevo pochybnosti, Tanner zvítězil. Zase pohnul rukou a kaktusíci prošli kolem Dúla a Milenců

do chodby; vydali se najít Hedrigalla, rozpačití, ale beze strachu, neboť věděli, že budou v bezpečí.

Milenci se na ně ani nepodívali. Místo toho zírali na Tannera Vaka.

„Co víc byste si mohli přát?“ zeptal se jich Tanner nesmlouvavě. „Viděli jste, co se s námi stane. Ale to jste z toho tak pomatení, to jste se do toho tak zamotali, že to budete *ignorovat?* To pořád chcete plout dál?

A zatajili byste nám to. *Lhali byste nám,* nechali byste nás, němé a pitomé jako toho zasraného avanka, abychom tam zahučeli. To už *stačí.* Tím to hasne. Nikam dál už nás nezavezete. Vracíme se zpátky.“

„Krucinál!“ Milenka prudce ukázala na Tannera a zadívala se mu do očí. Odplivla si před ním na palubu. „Ty zatracenej zbabělče! Ty *blázne!* Opravdu si myslíš, že to, co nám řekl, je pravda? Jen nad tím *uvažuj,* krucinál. Myslíš si, že Jizva je opravdu taková? A myslíš si, že uprostřed oceánu, uprostřed *celýho zkurveného Skrytýho oceánu* ho najdeme jen tak čirou náhodou? Myslíš si, že je to nějaká zasraná *shoda náhod,* že náš vlastní Hedrigall pláchne a my pak potkáme *dalšího Hedrigalla,* z nějakýho jinýho místa, s historkama, co nás mají k smrti vyděsit?

Vždyť je to jeden a tentýž člověk! Už dávno to měl v úmyslu. Copak to nechápeš, kurva? Mysleli jsme, že od nás pláchl, ale on nepláchl. Kam by letěl? Odřezal *Aroganci* a někde se skryl. A teď, když se přiblížíme na dosah, na dosah té nejúžasnější věci v našem světě, vyleze ven, aby nás postrašil. Proč? Protože je to zbabělec, jako ty, jako vy všichni.

Přesně tohle měl v úmyslu. Neměl dokonce ani odvahu zahanbeně uprchnout. Čekal, aby vás všechny vzal s sebou.“

Našli se tací, kteří při jejích slovech zakolísali. I navzdory prudkému vzteku Milenčiny námitky ťaly do živého.

Ale Tanner jí nic nedaroval.

„Chystali jste se nám to zatajit,“ obvinil ji. „Chystali jste se nám lhát. Plavíme se s vámi tak daleko, a vy jste nám chtěli lhát. Protože jste tak zaslepení chtivostí, že byste nemohli riskovat, kdybysme vás chtěli zarazit. O Jizvě vůbec nic nevíte,“ zařval. „Vůbec *nic.* Nemluvte tady o shodách náhod; nemluvte tady o neuvěřitelnosti – možná právě takhle *funguje.* Vždyť to ani nevíte.

My víme jedině to, že jednoho z nejlepších Ostrovoďanů, kterého jsem kdy poznal, držíte dole ve vězení, a zrovna on nás varuje, že jestli se vydáme k Jizvě, umřeme. A já mu věřím. Tím to hasne. Teď budeme říkat, co se stane, *my.* Přebíráme velení. Obracíme město;

vracíme se domů. Vaše rozkazy pokračovat v plavbě *pozbývají platnosti*. Všechny nás uvěznit nebo zabít nemůžete.“

Po těchto slovech se ozvalo hučení, masový výdech vzrušení a mezi lidmi bylo možno občas zaslechnout skandování *Vak Vak Vak.*

Bellis tomu nevěnovala pozornost. Dělo se něco neobyčejného, něco, co bylo pod hlučným přitakáváním davu sotva slyšet.

Milenec, stojící za Utherem Dúlem, celou dobu hleděl a poslouchal se strašlivou nejistotou v očích. Přistoupil k Milence, dotkl se jí, otočil si ji a potom jí potichu a naléhavě cosi řekl, cosi neslyšitelného, na co ona zareagovala nevěřícně a se vztekem.

Milenci se hádali.

Když si dav uvědomil, co se děje, rozhostilo se ticho. Bellis tajila dech. Hluboce ji to šokovalo. Že si spolu mohou šeptat, zatímco jim brunátní tváře, v nichž se jim jizvy hněvem vypalují do běla, že na sebe syčí, úsečné a stále hlasitěji, až se na sebe rozeřvou a přestanou si všímat okolostojících, kteří na ně zůstanou hledět v připitomělém úžasu.

„*…má pravdu,*“ slyšela Bellis, jak vykřikl Milenec. „Má pravdu. Nevíme to.“

„*Co* nevíme?“ vyštěkla na něho Milenka. Tvář se jí stáhla rozběsněným, příšerným výrazem. „*Co* nevíme?“

Nad hlavami se jim přehnalo nepočetné hejno ustrašených městských ptáků a někde mimo dohled očí chvatně přistálo. Armada skřípěla. Ticho se protahovalo. Tanner Vak a jeho vzbouřenci strnule stáli. Pokračující hádku mezi Milenci sledovali s úžasem, který by byl více na místě při nějakém vzácném geologickém jevu.

Zatímco Bellis upínala pozornost k posledním ptákům, očima sklouzla k Brukolakově sežehnuté postavě a zdržela se u ní, i když v ní upír vzbuzoval odpor. Škubání odeznívalo, tělo se zklidňovalo. Otevřel oči vyleptané do bělá a oslepené sluneční září a pomalu otočil hlavu.

Poslouchal. Bellis si tím byla jista.

Milenci svému okolí nevěnovali pražádnou pozornost. Uther Dúl tiše poodstoupil, jako by chtěl přítomným poskytnout lepší výhled.

Kromě hádky nebylo slyšet vůbec nic.

„Nevíme to,“ namítl znovu Milenec. Bellis cítila, jako by Milencům mezi očima přeskočil ohnivý nebo elyktrický oblouk. „Nevíme, co je před námi. Mohl by mít pravdu. Můžeme si být jisti? Můžeme to riskovat?“

„Och…“ hlesla Milenka a hlas se jí vydral z hrdla v nevrlém povzdechu. Dívala se na svého milence s výrazem strašlivého

zklamáni a ztráty. „Och, probohy," vydechla potichu. „Aby tě sprali a osrali bohové."

Znovu se ve vzduchu rozhostilo ticho a skoro hmatatelný údiv. Milenci ze sebe nespouštěli oči.

„Nemůžeme je nutit," řekl nakonec Milenec. Silně se mu třásl hlas. „Nemůžeme vládnout bez svornosti. Tohle není válka. Proti *nim* Dúla poslat nemůžeš."

„Neodvracej se teď od toho," odsekla Milenka rozechvělým hlasem. „Odvracíš se ode mě. Po tom, co jsme dokázali. Po tom, co jsem tě vytvořila. Po tom, co jsme se společně vytvořili. Neupírej mi…"

Milenec se rozhlédl po tvářích, jež se na ně dívaly. Zachvátila ho viditelná panika. Rozhodil ruce. „Pojďme dovnitř."

Milenka stála nehybně. Jizvy jí jen žhnuly. Strnula sebeovládáním. Zavrtěla před ním hlavou v přidušeném vzteku. „Co jsme probohy zač, aby nám záleželo na tom, kdo nás uslyší? Co to má znamenat? Co se ti stalo? To jsi stejný hlupák jako všichni tihle pitomci? Myslíš si, že na těch lživých řečech, co nám navykládal ten vylovený hajzl, něco bude? Opravdu? Věříš mu?"

„Jsem pořád *tebou?*" zařval na ni Milenec. „A jsi ty *mnou?* Nebo ne? To je teď jediná otázka!"

Něco ztrácel. Něco mu klouzalo mezi prsty. Bellis se dívala, jak v něm slábne a chřadne nějaká vazba, důležitá jako pupeční šňůra, jak sesychá a praská. Mával rukama, zuřil a najednou podlehl strachu a poprvé za mnoho let se ocitl sám. Snažil se říci ještě něco.

„To udělat nemůžeme; nemůžeme. Připravíš nás o *všechno…*"

Milenka ho sledovala s kamennou tváří.

„Měla jsem o tobě lepší mínění," poznamenala pomalu. „Myslela jsem, že jsem tebou doplnila svoji duši."

„A to je pravda, to je pravda, doplnila jsi ji," přesvědčoval ji Milenec divoce a působil tak pateticky, že Bellis zahanbeně odvrátila tvář.

Hedrigall byl vynesen z podpalubí, přehozený přes rameno jednoho z kaktusíků, kteří se ho vydali hledat, a na palubě ho přivítala salva radostného povykování.

Všichni na něho pokřikovali otázky, před nimiž uhýbal a na něž nedokázal odpovědět. Dezorientovaný jakousi poblouznělou hrůzou se na ně díval, jak kolem něho tančí a pokřikují a vyvolávají jeho jméno. Popadli ho kaktusíci, kterým nevadily jeho ostny, a nosili ho na ramenou, a on se jen nejistě kymácel a zmateně rozhlížel.

„Otočme to!“ zařval Tanner Vak. „*Otočme* město! Sežeňte Milence! Sežeňte někoho, kdo ví, jak na to. Nažeňte mužstvo k navijákům opratí. Pošleme tomu zasranému avankovi signál; uděláme *čelem vzad.*“ Rozradostněný dav se začal rozhlížet po Milencích, vyzýval je, aby prozradili, jak se ovládá avank, ale po Milencích nebyla ani stopa.

V tlačenici kolem Hedrigalla, v nevázaném veselí, se Milenka divoce otočila a s Milencem v patách odběhla do svého pokoje.

A těsně za nimi, připravena vydat se naposledy jinou trasou, aby se pokusila pochopit, co udělala a co na ní bylo spácháno, je obezřele sledovala Bellis Chladnovína.

Jakmile vstoupila do chodby, zaslechla další výměnu názorů.

„Já tady vládnu,“ slyšela Milence pečlivě pronášet zastřeným hlasem. „Já tomuto místu vládnu; *my* mu vládneme. Přesně to děláme; to jsme, kurva, zač… Nedělej to. O všechno nás připravíš.“

Milenka se k němu otočila a Bellis se jim najednou ocitla v zorném poli. Ale Milenka na ni upírala oči jen asi vteřinu a potom lhostejně odvrátila svou zjizvenou tvář. Bylo jí úplně jedno, kdo je uslyší.

„Máš…“ řekla a dotkla se Milencovy tváře. Zavrtěla hlavou, a když opět promluvila, v hlase se jí ozýval velký smutek a odhodlanost. „Máš pravdu. Už tady nevládneme. Nikdy to nebyl důvod, proč jsem tady.

Nebudu tě prosit, abys šel se mnou.“ Na vteřinu se jí hlas skoro zlomil. „Odcizil ses mi.“

Odvrátila se, a zatímco ji Milenec přemlouval a prosil ji, aby ho vyslechla, aby se nechala přesvědčit jeho rozumnými důvody, aby to pochopila, zvolna odkráčela.

To Bellis stačilo. Dlouho zůstala stát o samotě mezi starými světlotisky zbavenými jakéhokoli smyslu, a poté se vrátila zpátky k oslavám na palubě, kde se Tanner pokoušel rozdávat rozkazy, kde se pokoušel změnit směr pohybu města.

Hlučné partičky, užaslé tím, co dělají, otáčely navijáky, které škubaly avankovým postrojem. A avank pozvolna, v průběhu několika mil, s tupou poslušností otáčel čumák, až město začalo opisovat obrovský oblouk a měnit směr.

Otáčelo se v dlouhé, velice mělké křivce. Obrat byl dokončen při západu slunce. A zatímco se město obracelo zády k jednotvárnému moři, pirátští byrokrati z Ostrovod pobíhali horečnatě po svém panství a pokoušeli se přijít na to, kdo je nyní u moci.

Pravda je vyděsila: v těchto hodinách anarchie nevydával rozkazy nikdo. Ve městě neexistovala hierarchie velení, řád, nic než hrubá, nahodilá demokracie ustanovená Armaďany podle toho, jak ji potřebovali. Na to byrokrati nemohli přistoupit, a tak rozpoznali vůdce v Tanneru Vakovi a Hedrigallovi. Ale tito dva byli pouhými účastníky dění, ničím jiným: jeden nadšený, druhý se zmateným výrazem ve tváři, nesený na ramenou jako maskot.

Takhle to končí?

Bellis je u vytržení vzrušením. Podlamují se jí kolena. Už je noc a ona přebíhá po okraji Žhouru se zástupem usmívajících se obyvatel, aby se podívala na mužstva, která se vracejí z navijákových člunů. Uvědomuje si, že se sama usmívá. Neví, kdy to začalo.

Je konec?

Takhle to končí?

Moc, která velela Ostrovodám a která se rozšířila i mimo jejich hranice, aby uplatnila svou vůli i na zbytek Armady, se zhroutila. Byla tak silná, tak vlivná a vládla tak dlouho; a nyní se rozložila tak rychle a v takové tichosti, že Bellis jen žasne. *Kam se všichni poděli?* ptá se v duchu. Vládci zmizeli a nánosy jejich zákonů a moci, jejich gardy a jejich autorita, zmizely spolu s nimi.

Vládci zbývajících panství zůstali moudře potichu a ve skrytu. Nevyplatilo by se jim pokoušet se využít této situace, tohoto lidového běsnění a veselí. Nejsou tak hloupí, aby se o něco takového pokoušeli. Vyčkávají.

Veškerý strach a nelibost a nejistota, všechno, co v občanech vřelo celé týdny a měsíce, pozůstatky situací, kdy měli pochyby, ale nic neříkali: tohle všechno přiživuje toto hnutí. Přímo vzpouru. Osvobodilo je Hedrigallovo neobyčejné, nepravděpodobné vyprávění, poskytlo jim jistotu, kterou potřebovali.

Obracejí město ke zpáteční cestě.

Bellis nevidí žádné drancování, žádné násilí, žádné ohně ani palbu. Všechno se soustředí na dosažení jediného cíle. Neumřít, uniknout z tohoto úděsného moře se zdravou kůží. Avank je pořád zraněný, ale postupuje a Bellis hledí na hvězdy a ví, že zvíře míří zpátky do Vzdutého oceánu.

Právě tohle chtěla. Každá míle, kterou se vzdalovala od Nového Krobuzonu, pro ni představovala porážku. Vyzkoušela všechno, aby přiměla toto zatracené město k návratu, aby s ní zamířilo zpátky k domovu; a teď, najednou a zcela nečekaně, dosáhla úspěchu.

Jak k tomu došlo? uvažuje a má pocit, že by měla jásat nebo být pyšná, nechovat se jako popletený, šťastný divák.

Ví, proč se trápí. Má otázky a cítí zášť. Pamatuje se, co spatřila v Dúlových očích. *Zase mě využil,* pomyslí si vyděšeně a tázavě. *Zase mě využil.*

Stala se obětí složitého propletence manipulací. Teď jej rozmotat nemůže. Není ta správná doba.

Oblohu v neomalené přehlídce zaplavily světlice, signály, kterými se dorozumívali lodivodi s navijákovými čluny. Zazářily na oslavu a na protest – ty už nepotřebujeme, sdělovali jimi vzbouřenci.

Když se na východě objevily první náznaky úsvitu, venku ještě stále probíhaly horečnaté oslavy.

Bellis stála na *Velké Východní* poblíž vchodu do chodeb, kde se nacházely kajuty Milenců. Čekala už nějakou dobu. Vzpomněla si co řekla Milenka: *Nebudu tě prosit, abys šel se mnou.* Něco končilo a ona toho chtěla být svědkem.

Na palubě byli i další lidé, většinou unavení a opilí, zpívali a pozorovali moře, ale rázem se uklidnili, když se ve dveřích objevila Milenka s Utherem Dúlem po boku. Nastal okamžik, ošklivý okamžik, kdy si okolostojící vzpomněli na hněv Milenců. K něčemu mohlo dojít, ale nic se nestalo.

Milenka si nesla podivně vyboulené tlumoky. Nedívala se na nikoho kromě Dúla. Bellis si všimla, že jedno zavazadlo obsahuje snadián, Dúlův záhadný nástroj.

„To je všechno?“ zeptala se Milenka a Dúl přikývl.

„Všechno, co jsem posbíral,“ odpověděl, „kromě mého meče.“ Milenka byla strnulá. Měla klidný a neoblomný výraz.

„Je loď připravena?“ zeptala se a Dúl přikývl.

Společně, před očima všech pirátů, kteří je nijak neobtěžovali, pak zamířili na levobok *Velké Východní,* do uliček, které se vinuly přes hustou změť plavidel, a do přístavu Basilio za nimi.

Bellis se ohlížela ke dveřím. Očekávala, že se objeví i Milenec, aby svou milou přivolal zpátky nebo aby za ní vyběhl a řekl jí, že s ní přece jen půjde, že je nic nerozdělí, ale neobjevil se.

Nikdy nebyli jeden druhým. Nikdy nedělali totéž. To, že spolu dopluli tak daleko, byla jen náhoda.

U kraje *Velké Východní* Milenka zastavila Uthera Dúla a otočila se, aby se naposledy zadívala na loď. Slunce ještě nevyšlo, ale už bylo světlo a Bellis jí jasně viděla do tváře.

Přes pravou líci od linie vlasů až k čelisti se jí táhl nový šrám. Blyštěl se slabou vrstvou hojivé masti, která vypadala jako lak. Byl

hluboký a rudý a protínal několik dalších starších jizev, jako by je odmítal.

Bellis o této poslední cestě nikdy neslyšela žádné historky, což ji zarazilo. V následujících dnech a týdnech, kdy každý mluvil o noci vzpoury, ani jednou neslyšela o tom, jak Milenka a Uther Dúl klidně procházeli městem opilým povstáním.

Dovedla si to však představit. Viděla je, jak si klidně razí cestu davem, Milenka sklíčená a zamyšlená, rozhlíží se po okolí a vrývá si do paměti podrobnosti města, kterému tak dlouho pomáhala vládnout. Nese si svůj tlumok, cítí tíhu knih o tajných naukách a traktátů o dolování možností a starobylých strojích, které jí poskytl Dúl.

Dúl vedle ní, s rukou připravenou u meče, aby ji ochránil během posledních minut na Armadě.

Bylo to nutné? Musel zasahovat? Bellis neslyšela žádná vyprávění, že by pobíjel Armaďany.

A byla Milenka opravdu sama?

Bylo těžké uvěřit, že by se po všech letech její přítomnosti ve městě nenašel nikdo, kdo by ji nebyl připraven doprovodit. Její narativní logika sice nevyjadřovala surový merkantilismus, který poháněl Armadu, ale mohla být cizí všem jejím obyvatelům? Sama by neukormidlovala žádnou loď, ani malou. Pro Bellis bylo snazší si představit, že zatímco procházela městem, vábila ze skrýší určité lidi, kteří vycítili její průchod a přicházeli k ní, lidi, kteří se odcizili svým sousedům, které hnala jiná motivace; a za Milenkou a Utherem Dúlem se jejich tempem začalo trousit procesí lidí se sbalenými ranci, připravených opustit své město.

Romantici, vypravěči, ztracené existence, sebevrazi a šílenci. Bellis si je představovala, jak kráčejí za Milenkou.

Nedovedla se zbavit myšlenky, že když Milenka vyšla z posledních ulic a prošla opuštěnými skladišti přístavu, měla už na sebe nabalené malé mužstvo. Představovala si, že Milenku muselo doprovodit na palubu připravené lodě, pomohlo jí zatopit pod kotli, odvázalo lana a rozloučilo se.

Ale s jistotou to Bellis nevěděla. Milenka mohla odplout i sama.

Bellis věděla pouze to, že skoro hodinu poté, kdy se slunce zlehka vyhouplo nad hladinu a zalilo ji sytým světlem, proplula úzkým vjezdem do přístavu Basilio plachetnice a nikým nevyrušována pokračovala na širé moře. Nebyla velká. Palubu měla posetou malými jeřáby a navijáky a všemožnými stroji a kotli, jejichž účel zůstával Bellis utajen. Loď se zdála být dobře vybavená a čistá.

Bellis na ni neviděla jasně. Dívala se přes nepravidelné obrysy armadských střech, přes všechny ty šedé a červené plošiny a svahy, přes břidlici, beton, železo. V kalném ranním světle sotva rozeznávala, jak plavidlo míjí další lodě pečlivě uvázané v přístavu a vyjíždí trhlinou v jejich mase ven z města. Viděla kouř, který se z lodi valil, zatímco se jí zmocňovaly silné a podivné proudy Skrytého oceánu.

Kousek od Bellis se díval i Milenec.

Oči měl tak zarudlé slzami, že vypadaly, jako by si do nich vetřel prach. A samozřejmě že na tváři měl pouze své staré jizvy.

Loď odplouvala. Bellis dosud nebyla ve Skrytém oceánu svědkem tak rychlého a přímého pohybu. Plavidlo bez jakéhokoli pozdvižení, bez výstřelů z pušek či ohňostrojů, vklouzlo do brázdy za městem a zamířilo k obzoru, k Jizvě.

Dlouho poté, co definitivně zmizelo z dohledu, se na palubu *Velké Východní* vrátil Uther Dúl. Byl sám.

Stanul pod stěžněm, na němž byl ukřižován Brukolak. S příchodem slunce opět slabě zaznával upírův časně ranní křik.

„Odsekněte ho," přikázal Uther Dúl autoritářsky nedaleko stojící skupince mužů a žen. Ti polekaně vzhlédli, ale na nic se ho neptali. „Odsekněte ho a odveďte ho domů."

A toho mimořádného rána, zatímco město opatrně přecházelo na nová pravidla a nikdo netušil, co je dovolené, normální, přijatelné či správné, byl Dúlův milosrdný příkaz splněn.

Už nejsi Milenka, napadlo Bellis znenadání. Upírala oči k čáře obzoru, kde zmizela loď. Myslela na hádku Milenců a na nový šrám – čerstvou jizvu, která zbrázdila Milenčinu tvář, přetvořila ji a oddělila. *Už nejsi Milenka.*

Pokusila si o Milence udělat novou představu, jak tam kdesi stojí u kormidla své lodi a směřuje k tomu nejúžasnějšímu místu na světě. Pokusila se nad ní znovu zamyslet, aby měla jasno, aby jí v patřičných bodech připsala zásluhy či vinu; pokusila se přemýšlet o ženě, která kormidluje to ztracené plavidlo k okraji světa pouze na základě svých vlastních plánů a tužeb.

Ale pořád o ní uvažovala jako o *Milence Milence Milence*, i když se pokoušela o opak.

Jméno té ženy neznala.

Část pátá

Koda

Tanner Vak

Je tu strašlivý zmatek. Nikdy bys neuvěřil, co dělám.

Už neplujeme k Jizvě. Míříme zpátky do dalekých vod cestou, kterou jsme přijeli. Vracíme se k tomu, jaké to bývalo předtím.

Zvláštní. Tvrdím to, ale toto místo jsem nikdy nepoznal v době, kdy neprahlo po Skrytém oceánu. Ani ty ne. Všechno, co se stalo, bylo podřízeno cestě tam. Nežil jsem tu, když to bylo jen pirátské město.

Ani ty ne.

Trávím čas s tvojí Angevínou. Lhal bych, kdybych říkal, že jsme ti největší přátelé. Dalo by se říct, že se trochu stydíme. Ale setkáváme se a mluvíme o tobě, většinou.

Lhali nám a my jsme toho měli tak akorát, riskovali naše životy, krucinál, takže jsme je přinutili k návratu.

Neopouští mě to, že jsi odešel.

Už tady nežiju. Nežiju nikde. Tohle místo tě zabilo.

Nevím, co to bylo, ty stvůry v té vodě. Vím, že jsme se té noci ve vodě nepotýkali s žádnými upíry. Nikdo o nich nemluví. Nikdo neví, co byly zač. Jenom, že nám pomohly pokusit se o návrat.

Parchant Jan je spatřil. Vidím to v těch jeho prasečích očkách. Ale ten nic neřekne.

Byl jsem to já, kdo obrátil město. Ty stvůry, ty stvůry, co tě chytily, ten upír, co bojoval spolu s nimi, prohráli.

Udělal jsem to místo nich. Obrátil jsem nás nazpátek.

Nevím, jestli je to zvláštní. Vím jedině to, že už tady nechci žít, ale odejít nemůžu.

Je ze mě podmořský tvor. Je to špatný vtip. Oba víme, jaké jsou opravdové podmořské bytosti, jak se pohybují, jak rychle. Ne jako já, který těžkopádně, neohrabaně plácám ukradenými ploutvemi, potím sliz, jsem přetvor.

A teď mám strach. Vnořím se do moře a už se potím. Teď každý malý slizoun vypadá jako jedna z těch stvůr, co mi tě vzaly.

Ale na vzduchu už žít nemůžu. Tu volbu už nemám.

Co budu dělat? Do Nového Krobuzonu se vrátit taky nemůžu, a kdybych mohl, bez slané vody bych shnil.

Přinutím se plavat. Bude to zase snadnější. Zvládnu to.

Nemůžou mě držet. Můžu odejít. Možná se jednoho dne přiblížíme k nějakému pobřeží a já tam nepozorovaně zmizím. Tam budu o samotě žít v mělčinách, abych pod sebou viděl dno, kde se ve vodě setkávají stromy a kamení. Můžu tam žít sám. Už toho mám dost, to ti říkám.

Nemám nic. Nic jsem nezískal.

Prý se časem tak bídně cítit nebudu. Nechci, aby mě zahojil čas. To, proč jsem na tom tak, jak jsem, má svůj důvod.

Chci, aby mě čas zošklivil a pokroutil mě žalem po tobě, aby mě poznamenal. Nevyhladím si tě.

Nemůžu se rozloučit.

Prachdek, 2. tathise 1780. Armada.

Avank zase zpomaluje, už naposledy.

Pořád trpí zraněními, která mu způsobili ďasovci. Ať mu udělali cokoliv, nezahojilo se to ani nezajizvilo, rána zůstává otevřená a bolestivá. Občas zase proplouváme kalužemi jeho hnisu.

Myslím, že mu vypovídá službu srdce.

Všichni víme, že avank umírá.

Možná pátrá po svém domovu. Možná se snaží najít cestu zpátky do vesmíru neprosvětlené slané vody, odkud jsme ho vylovili. A celou dobu chřadne a slábne, houstne mu krev, zahnívá mu a sráží se, její ohromné chuchvalce se vznášejí stále pomaleji.

To nic. Jsme velice blízko okraje Skrytého oceánu. Brzy z něj vyplujeme – každým dnem, možná za několik hodin – a budeme očekáváni armadskou flotilou. Toho okamžiku se avank ještě dožije.

Nebude však trvat dlouho a město se definitivně zastaví.

Zůstaneme vězet na moři, připoutáni k organické kotvě, k mršině o váze milionů tun, která bude hnít na dně propasti.

Pět řetězů, pět pout, která je třeba odtít. Na každý článek dva seky. Každý článek je mnoho stop silný a thaumaturgicky vyztužený. Bude to nějakou dobu trvat, ale nakonec tyto míle kovu jedna po druhé klesnou do hlubin.

Jakou pohromu způsobí obyvatelům dna – jako hněv nebes. Vodou se pořítí tuny kovu, budou zrychlovat čtyři pět mil, až nakonec dopadnou do slizu na mořském dně a zaříznou se do skály pod ním. Dopadnou třeba na tělo ubohého avanka, rozrazí ho a míle jeho střev potřísní tmavé bahno.

Možná se časem kolem tohoto nevídaného bohatství vyvinou celé nové ekosystémy.

To už budeme pryč.

Dorazíme k flotile, která se k nám opět připojí, a Armada bude taková jako předtím. Po masakru Krobuzonské války ji samozřejmě potáhne méně lodí, ale město bude lehčí o bezpočet tisícovek tun řetězů. Vyrovná se to.

Armada bude taková jako předtím.

Poplujeme zpátky přes Vzdutý oceán, zpátky k těm nejbohatším námořním trasám, zpátky k přístavům a obchodníkům. Armadští piráti, kteří museli čekat dlouhé měsíce a pátrat po městě pomocí podivných aparátů, ho opět naleznou. Budeme se vracet k Pánovu moři, Hebdomadu, Gnurr Kettu a Baziliščímu kanálu.

Zpátky k Novému Krobuzonu.

Uplynul už měsíc ode dne, kdy od nás odplula žena, jejíž jméno jsem nepoznala. Situace se změnila.

Netrvalo dlouho a vzbouřenci se vzdali moci. Neměli žádný program, žádnou stranu. Tvořili jen nesourodou skupinu, která zjistila, že se stala obětí lži, která nechtěla umřít. Vlády se zmocnili při anarchistickém a náhlém převratu, a snadno se jí vzdali.

Během několika dnů se znovu objevil Milenec. Vyšel z *Velké Východní* a vydal rozkazy. Lidé je rádi splnili. Nikdo se s ním nehádá.

Je však ztracený. Ví to každý. Má prázdný pohled a pokyny, které vydává, jsou mlhavé. Uther Dúl mu obezřele něco šeptá a Milenec přikyvuje a přikáže cosi smysluplného; Dúlova slova skrze Milencova ústa.

Dúl nepřipustí, aby to tak pokračovalo. Je to žoldnéř: pracuje pro peníze; prodává svou oddanost. Pokud musí mít moc, nevěřím, že chce, aby byla tak patrná. Pokud vládne, skrývá to, kvůli volnosti placené podřízenosti. To jsem se dozvěděla, když už nic jiného.

Nevím, co se mu stalo, že se tolik brání nepokryté moci.

Nikdy jsem nepotkala muže složitějšího nebo, snad, tragičtějšího. Na základě jeho vlastního životního příběhu vyklíčily myšlenky, které nás sem všechny dovedly, tak daleko od toho, co on sám na Armadě hledal. Těžko říct, co bylo jeho úmyslem a co reakcí. Nemůžu uvěřit, že ho to uspokojuje: že se zamyslí nad svou pozicí a pozicí Milence, přikývne a řekne si: „Přesně tohle jsem chtěl.“

Svůj život tráví buď tím, že všechno řídí, nebo že zakouší panický strach. Buď všechno naplánoval do neuvěřitelných podrobností, nebo s námi se všemi zoufale smýká z jedné krize do druhé, aniž dá ve tváři cokoli znát.

Milenec stále upírá prázdný pohled na obzor. Ačkoli na konci lidé ženou opovrhovali a báli se jí jako lhářky, nikdy nevzbuzovala lítost, ale jejímu někdejšímu partnerovi se to stalo. Domnívám se, že to nepřežije. Možná jednoho dne zjistí, že Dúl už nestojí na jeho straně. Obzvláště teď, když Brukolak opět vládne Suchopádu.

Ďasovce ve skutečnosti spatřilo jen velmi málo lidí a ještě méně o nich mluví. Pouze já na ně nemůžu zapomenout.

V noci jsem viděla Brukolaka. Zase se prochází volně.

Je zjizvený sluncem a bude takový navždy. Je pokořený. Carrianne o něm hovoří s jakousi strohou láskou. Jeho občané se k němu přimkli a většina ostatních mu rychle odpustila – dokonce i ti,

kteří během noci, kdy se vzbouřil, přišli o své blízké. Koneckonců svůj sbor vedl proti Ostrovodám, protože řekl, že je třeba otočit město. A měl pravdu, a tak se stalo.

Mezi Suchopádem a Ostrovodami nezuří žádná válka. Carrianne mi vysvětlila, že Dúl v noci navštěvuje Brukolaka na *Uroku*.

S Carrianne trávím většinu svých dní. O své někdejší podpoře projektu Milenců mlčí. Skoro čtrnáct dnů toho vůbec moc neřekla. Možná se styděla, že stála na straně ženy, která byla připravena lhát a dovést nás do záhuby.

Zdá se, že toto je obecně přijímaná verze. Věříme tomu, co nám řekl navrátivší se Hedrigall. Lidé tomu věří; proto se město otočilo.

Tanner Vak a já – vídáme se, občas. Začal opět pracovat pod městem. Nikdy se nezmiňuje o tom, jak jsem ho vzala do kumbálku a podnítila povstání.

Udělala jsem to?

Byla ta vzpoura mým dílem? Že město míří zase na jih, do vod, kterými jsme se už plavili, do míst, která pro mě něco znamenají – můžu za to já?

A znamená to, že jsem vyhrála?

Možná ta žena zvládla cestu bez nehody, připoutala se k okraji vody, spustila nástroje do propasti, načerpala veškerou energii, kterou potřebovala, a nyní je mocná jako bůh.

Možná tam spadla.

Možná spadnout nebylo kam.

Hedrigall je nemocný, prý kdesi v útrobách *Velké Východní* třeští z toho, čím musel projít. Když to slyším, napadá mě: nedozvěděli jsme se pravdu.

Ta žena se nemýlila. Jaképak hloupé, pitomé shodě náhod bychom museli uvěřit – jakémupak řetězci nepravděpodobností –, abychom si mysleli, že *náš* Hedrigall odletí, a v nějakém skorosvětě *jiný* zůstane a ztratí se – a my ho zase najdeme kdesi uprostřed moře. Nedozvěděli jsme se pravdu.

Vzpomínám si, jak se na mě tehdy Dúl podíval.

Na *Velké Východní* po mně pátral, našel mě a pohledem mi nařídil, abych přišla, poslouchala a ukončila to. Tím pohledem mi sdělil tolik, a tolik nechal nevysvětleného. Spousta věcí byla jasná: co udělal. Jeho hry, jeho manipulace.

Představuju si ho, jak se setkává s Hedrigallem, oddaným kaktusíkem, vyděšeným a konsternovaným plánem Milenců. Jak mu

předkládá své návrhy. Jak Hedrigalla ukrývá na nějakém tajném a klidném místě. Jak tiše vyklouzne, jak to umí jenom on, aby odťal *Aroganci;* jak později znovu vyvádí Hedrigalla ven, aby postrašil obyvatelstvo historkami o kaňonech v moři. Aby sám nemusel nic říkat. V bezpečí své loajality.

Nebo možná Hedrigallovo ukrytí navrhl Fenek: jako plán pro případ, že by nás krobuzonská záchranná akce nepřinutila k cestě do domovských vod.

Ale viděla jsem Dúlův pohled. Pokud to byla Fenkova práce, pak o ní Dúl věděl a pomohl ji zrealizovat.

Vzpomínám na všechny příležitosti, kdy se mi Dúl svěřoval, dělal narážky a sděloval mi, kam poplujeme, co uděláme. Přitom věděl, že znám Silase Fenka, Simona Fenče, věděl, že ho budu informovat. A zlobil se, jen když jsem rozpoutala *nesprávnou* vzpouru.

Trávil se mnou čas a vábil mě blíž. A já se přiblížila. Potom mě použil jako vodič.

Vyráží mi dech, kolik toho věděl a pozoroval. Přála bych si vědět, kdy to začalo – zda jsem byla využívána celé dlouhé měsíce, nebo jenom v posledních dnech. Nevím, do jak velké míry je Dúlova činnost promyšlená a do jak velké míry se jedná o reakci. Určitě toho však věděl mnohem, mnohem víc, než jsem si myslela.

Ani nadále si nejsem jistá, jak moc mě využil.

Existuje další možnost. Zneklidňuje mě.

Pořád dokola slyším, od spousty lidí, opakovaně, že tento Hedrigall není úplně stejný jako ten náš. Chová se jinak, mluví váhavěji. Tvář má prý více – nebo snad méně – zjizvenou. Je to uprchlík z jiného světa. Lidé tomu věří.

Je to možné. Je možné, že nám pověděl pravdu.

Ale ani tak zde nemohla zasáhnout pouze náhoda. Viděla jsem Dúla: on na tohoto Hedrigalla čekal, a na mě taky. Příchod tohoto Hedrigalla nemohl být náhodný. Nabízí se jiné vysvětlení.

Možná to byla Dúlova práce. Slyšela jsem hudbu. Možná to byl Dúl, odehrával možnosti, odehrával koncert pravděpodobnosti a nepravděpodobnosti.

Hrál na svůj snadián za nocí, kdy jsme se blížili k Jizvě, kdy možné světy kolem nás byly čím dál neodbytnější? Našel ten, kde Hedrigall přežil, vytáhl ho z něj, přitáhl ho sem, abychom ho našli?

Je to takový chabý řetězec: že tam budu s někým, komu lidé uvěří, že mě Dúl vypátrá pohledem. Tolik náhod: Dúl musí být ten největší šťastlivec na Bas-Lagu. Nebo naplánoval nenaplánovatelné. Připravil mě na daný okamžik.

Mohl odehrávat možnosti jako virtuos, mohl se postarat o to, aby se uskutečnila právě ta, kdy jsem se tam ocitla vedle Tannera, kdy jsme sledovali a poslouchali navrátivšího se Hedrigalla, kdy jsem byla připravená?

A co kdyby tam tehdy faktická Bellis nebyla? Přivedl nějakou jinou? Přivedl mě? Tu, která by byla ve správnou dobu na správném místě, vhodnou pro jeho úmysly?

Jsem skoro-Bellis?

A jestliže ano, co se stalo s tou druhou? S tou faktickou?

Zabil ji? Pluje někde její tělo, hnije a je ohlodáváno? Jsem náhrada? Vytažená do existence, aby nahradila mrtvou ženu – aby byla tam, kde ji Dúl potřeboval mít?

A to všechno proto, aby otočil město a nikdy se nemusel ukázat. Byl to jediný způsob? Všechno tohle by udělal, aby uplatnil svou vůli a aby se neporušilo zdání, že žádnou vůli nemá.

Nikdy si nebudu jistá, co se stalo, jak přesně a do jaké míry jsem byla uprostřed všeho toho chaosu, krveprolití a bojů využita.

O tom, že jsem byla využita, nemám pochyb.

Dúl se o mě už vůbec nezajímá.

Celou dobu, co jsme byli spolu, si se mnou pohrával, dělal ze mě vykonavatele své vůle, díky němuž mohl otočit město, aby to neudělal on sám. Oddaný žoldnéř, který se postaral, aby město bylo zase jen pirátské.

Teď, když jsem udělala, co ode mě požadoval, jsem pro něho míň než vzduch.

Je zvláštní zjistit, že jsem jen figurka. Jsem jím pokořena, ale jsem příliš stará na to, aby mě zranila zrada.

Přesto jsem se s ním už dvakrát pokoušela setkat, abych pochopila, co přesně udělal. Dvakrát jsem zaklepala a přiměla ho, aby mi otevřel dveře. Mlčky se na mě zadíval, jako bych byla cizí člověk. A v obou případech mi slova zhořkla na jazyku.

Není žádné „to“, vzpomínám si, jak mě plísnil Silas Fenek.

To je pravděpodobně nejlepší rada.

Právě v tomto okamžiku existuje hrstka možností, které mohou vysvětlit, co se stalo. Kterákoli z nich by mohla být pravdivá. A pokud by Dúl chtěl tvrdit, že neměl tušení o žádné z nich, měla bych méně podkladů, díky nimž bych mohla situaci porozumět, méně, než kolik jich mám teď. Musela bych se zamyslet nad možností, že žádný plán neexistoval – že nelze nic vysvětlit.

Proč bych to riskovala? Proč bych se vzdávala vědomostí, které mám?

Přišel ke mně Tanner Vak. Angevína ho čekala na palubě *Chromolitu.* Na pásech by po schodech nevyjela.

Věřím, že si jsou navzájem útěchou. Ale to, co jsem mezi nimi zaslechla, znělo nejistě a opatrně, a myslím, že se jeden druhému odcizí. Mám takové tušení, že společná ztráta jim nebude stačit.

Tanner mi donesl jeden světlotisk, který našel: je na něm Šekel, před knihovnou, jak drží dvě knihy a usmívá se. Tanner došel k závěru, že všechno, co se týká Šekela a knih, patří mně. Cítím se trapně. Nevím, jak mu říct, aby s tím přestal.

Když odešel, zadívala jsem se na ten sépiový cár, který mi tu nechal. Nebyl to dobrý tisk. Nejasné náznaky budov a těl vypálené na papír, které jej zjizvily. Zranily jej a zahojily v nové sestavě. Jizvy jsou paměť.

Já si nesu vzpomínku na Armadu na zádech.

Před několika týdny jsem si sňala obvazy a s pomocí natočených zrcadel jsem se podívala, co na mě Ostrovody napsaly. Je to úchvatně šeredný vzkaz, sepsaný odporným písmem.

Na zádech se mi zvedají obliny, přes které se vodorovně táhnou přibližně rovnoběžné linie, kde dopadl bič. Jako by vybíhaly z jedné strany zad, roztrhly mi kůži a na druhé straně se schovávaly.

Jako stehy ke mně přišívají minulost.

Hledím na ně s úžasem. Jako by se mnou neměly nic společného. Armada je pevně přišita k mým zádům a já vím, že si ji s sebou ponesu všude.

Zůstalo mi utajeno tolik pravd. Tato surová, bezvýznamná plavba mokvá krví. Jsem z ní paf a je mi šoufl. A to je všechno: je nahodilá a nesmyslně brutální. K ničemu tu nelze dojít. K žádnému extatickému zapomnění. Na moři není spása. Nesu si Armadu na zádech a vezmu si ji s sebou domů.

Domů.

Když mě Dúl uviděl ve dveřích podruhé, musel si všimnout něčeho v mé tváři. Jednou přikývl a pak promluvil.

Řekl: „Tak to by stačilo. Zavezeme vás zpátky.“

Zase zpátky.

Zalapala jsem po dechu. Sklopila jsem hlavu, přikývla a poděkovala mu.

Dopřál mi to. A nikoli z nějakého zbytkového pocitu toho, co kdysi předstíral, že je mezi námi.

Odměňuje mě. Vyplácí mě.

Za práci, kterou jsem vykonala. Protože mě využil.

Dúl skrze mě posílal vzkazy Fenkovi, aby je Fenek předal městu. Ale Fenek udělal chybu a Milenci nás všechny převezli, když vyšli s pravdou ven. Dúl pro mě tedy našel další použití.

A teď mě zaveze domů. Nikoli z náklonnosti nebo protože je to spravedlivé. Nabízí mi výplatu.

Přijmu ji.

Není hloupý. Ví, že ať už udělám v Novém Krobuzonu cokoliv, Armadu tím nijak nepodkopu ani neohrozím. Kdybych se o ní pokoušela vyprávět parlamentu, nikdo by mě neposlouchal, a proč bych to dělala, když jsem vlastně uprchlice?

Nakonec vyšlou loď s úkolem loupit v Baziliščím kanále. A na ní budu já. Možná mě naloží do nějakého malinkého člunu a nechají mě v té hnusné Qé Bansse, kterou jsem viděla z paluby *Terpsichorie.* A tam budu čekat, dokud se neobjeví novokrobuzonská loď, která popluje do Železné zátoky a k Hrubodehtu a do města.

To mi Uther Dúl neupře. Nic ho to nestojí.

Železnou zátoku jsme opustili před mnoha měsíci. Než do ní budeme zase zavlečeni, uplyne mnohem více než rok. Přijmu jiné jméno.

Terpsichorie zmizela. Město už nemá žádný důvod, aby pronásledovalo Bellis Chladnovínu. A i kdyby si na ni v Novém Krobuzonu vzpomněl nějaký dotěrný trouba, kdyby mě poznal a upozornil na mou přítomnost nějakého uniformovaného hajzla, života na útěku už mám plné zuby. A stejně nevěřím, že se to stane. Tato část mého života skončila. Nastává nová doba.

Po všem, co se stalo – po veškerých mých horečnatých, marných pokusech o útěk –, zjišťuju, že jsem úplně nevědomky udělala to, co bylo nutné, abych se dostala domů, se vzpomínkami na Armadu přišitými k tělu.

Překvapuje mě, že Ti zase píšu tento dopis. Když jsem o něm řekla Utheru Dúlovi, měla jsem pocit, že ztratil smysl.

Když jsem slyšela, jak přiznávám pravdu, cítila jsem se jako osamělé dítě. Našlo by se něco patetičtějšího než tyto kusy papíru, které jsem tak toužebně chtěla odeslat, aniž jsem se rozhodla, komu je vůbec adresuji?

Tehdy jsem je odložila.

Ale toto je nová kapitola. Město se vrací v čase, připravuje se opět pustit do svých prostých pirátských operací u bohatých břehů blízko mé domoviny. Všechno se změnilo a já zjišťuji, že se třesu vzrušením, čekám na příležitost, těším se, až tento dopis dopíšu.

Nepřivádí mě do rozpaků. Otevírá mě.

Je to Možný dopis. Až do poslední vteřiny, když připíšu Tvé jméno vedle slova „Nejdražší“, kterým jsem začala před všemi těmi měsíci a prázdnými listy, je to Možný dopis a kypí potencialitou. Nyní vládnu obrovskou mocí. Jsem připravena zadolovat v možnostech a udělat z jedné z nich fakt.

Nebyla jsem Ti nejlepší kamarádkou a potřebuji, aby mi to bylo odpuštěno. V myšlenkách se vracím ke svým přátelům v Novém Krobuzonu a přemýšlím, kdo z nich budeš.

Pokud budu chtít, aby byl tento dopis vzpomínkou, něčím, kde se budu *loučit*, a nikoliv opět *vítat*, potom budeš Carrianne. Jsi moje nejdražší kamarádka, pokud to tak bude, a skutečnost, že jsem Tě neznala, když jsem ho začala psát, vůbec nic neznamená. Koneckonců je to Možný dopis.

Ať jsi kdokoliv, nebyla jsem Ti nejlepší kamarádkou, a za to se omlouvám.

Nyní se blížíme k flotile, která je jako falanga ustrašených plavidel sešikovaná těsně za vodami Skrytého oceánu, a já Ti píšu tento dopis, abych Ti vylíčila všechno, co se mi stalo. A během psaní mi dochází, že jsem byla zmanipulována, na každém kroku využita, že i když jsem nepracovala jako tlumočnice, předávala jsem informace druhých lidí. Toto pochopení mě teď nechává chladnou.

Není pravda, že je mi to jedno. Ani že ve mně nekypí krev při pomyšlení, jak jsem byla využita, nebo – bohové a Drmole moji – jak děsné, otřesné časy toto mé využití přivodilo.

Ale i když jsem mluvila za jiné (vědomě či nikoliv), dělala jsem věci pro sebe. Tomuto všemu jsem byla přítomná, jako svůj vlastní fakt. A mimoto, když tu tak sedím, deset tisíc mil od Nového Krobuzonu, na opačné straně cizích moří, vím, že pomalu míříme domů. A ačkoli mám smutek a pocit viny nesmazatelně přišity k tělu spolu s jizvami, dvě věci jsou jasné.

První je to, že se všechno změnilo. Dál už být využívána nemůžu. Ty dny skončily. Vím toho příliš mnoho. To, co budu dělat teď, budu dělat pro sebe. A navzdory všemu, co se stalo, cítím, jako by *moje* cesta začínala teprve *teď*, teprve v *těchto* dnech. Cítím, jako by tohle – tohle všechno – byla jen předehra.

Druhou je to, že veškerá moje úzkost spojená s odesláním tohoto dopisu, s jeho doručením někomu – Tobě – proto, abych v Novém Krobuzonu zanechala nějakou stopu, veškerá tato neurotická dychtivost vyvanula. Zoufalství, kterému jsem propadala v Tarmuthu, v Salkrikaltoru, abych ho poslala, abych se na poslední chvíli rozhodla, kdo jsi, a doručila ho na loď, aby si mě někdo třeba všiml, veškerá tato horečnatá beznaděj pominula.

Pozbyl smyslu. Už ho není třeba.

Vracím se domů. Mnohem více věcí, které Ti budu moci vylíčit, vstřebám na zpáteční cestě, která bude dlouhá, ale která *skončí*. Nepotřebuji, aby byl tento dopis doručen. Kdokoli se rozhodnu, že budeš, nejdražší příteli, předám ti ho sama.

Předám ti ho osobně.

Doslov – Zacelené rány

Zrodil se nový fenomén.

Loni rozčeřil naše relativně stojaté vody fantasy literatury rozsáhlý román s názvem *Nádraží Perdido.* Až do této chvíle všichni spokojení čtenáři – a že jich nebylo málo – jen tiše doufali, že si Miéville dalším románem obdivuhodnou reputaci nepokazí. *Jizva* je tady, a nejenže potvrdila nesporné kvality mladého britského spisovatele, ale dokonce předchozí knihu překonala. Autor se totiž vyvaroval většiny drobných problémů, které do předešlého díla vnesl jeho netradiční styl, a v neposlední řadě přinesl silnější příběh.

Je s podivem, ale China je Miévillovo (1972) vlastní jméno. V anglicky mluvících zemích není nic neobvyklého, že rodiče pojmenovávají své děti téměř po čemkoliv, jen aby to znělo „cool“. Zvláště rodiče, které jejich vlastní syn označí za volnomyšlenkářské hipíky. Děti se pak jmenují třeba po zelenině, předmětech denní potřeby nebo zvířatech. V češtině to naštěstí zvykem není. Nebo byste si pojmenovali dítě Mrkev? Nedej bože Baklažán? To moc cool nezní. China ano. Jméno pochází z cockneyského rýmovaného slangu, ve kterém je prý synonymem ke slovu „přítel“. Čeho se dopustili rodiče na něm, toho se on dopouští na svých literárních dětech. Tento i další slangy (například zlodějský argot) používá k vytváření jmen a názvů. Smůla je, že se „China“ i v angličtině tváří jako jméno dívčí. Následkem toho si ho lidé často s dívkou pletli, dokud se s ním nesetkali tváří v tvář. I českému vydavateli napoprvé Miéville unikl, protože při výběru zajímavých novinek na frankfurtském veletrhu nevěnoval ženským jménům dostatečnou pozornost. Miévillova sláva však postupně dorazila i k nám a příště už se nakladatelství Laser-books s výběrem nezmýlilo.

V Miévillově tvorbě se stále promítá hodně z toho, co ho v mládí oslovilo. Vyrůstal na fantastické literatuře a dokonce sám přiznal, že v mládí nebyl schopen přečíst knihu, pokud v ní nebyl alespoň nějaký nadpřirozený prvek. To se už dnes změnilo, ale doposud není přesvědčený, že by byl schopen mainstreamovou literaturu psát.

Ač se pyšní vzezřením barového vyhazovače, patří ke vzdělaným spisovatelům. V osmnácti letech odjel z Londýna na studijní stáž do Egypta. Káhira a egyptské prostředí vůbec na něho mělo velký vliv a zanechalo hluboké stopy i na jeho literární tvorbě. Pobýval také v Zimbabwe či v Havaně, kde bydlí jeho matka. Vystudoval

antropologii na univerzitě v Cambridge, kde získal bakalářský titul. S tím se nespokojil a odjel na roční studium na americký Harvard. Protože měl individuální studijní plán a k dispozici finance z grantu, mohl se vedle studia zároveň věnovat dokončení dlouho rozepsaného debutového románu *King Rat* (Král Krysa, 1998). Když se po roce vrátil do Londýna, podařilo se mu nejen udat své dílo agentovi, ale později také obhájit titul PhD. na London School of Economics v oboru mezinárodních vztahů. Miéville je značně politicky založený a o politiku se aktivně zajímá. Ve dvaceti letech pro sebe objevil kouzlo marxismu, jehož ideálům podlehl. Sám dokonce přikládá význam tomu, že spousta spisovatelů je levicově orientovaných. A v něčem by pravdu mít mohl. Iain Banks je socialista, Steven Burst a Ken MacLeod jsou trockisti, Michael Moorcock či Ursula K. LeGuinová bývají označováni za levicové anarchisty.

Vedle literatury a humanitních věd (zvláště pak sociologie) zapůsobila na nadějného autora moderní taneční elektronická hudba: *„Hudba měla na Krále Krysu očividný vliv. Psal jsem ho v době, kdy jsem byl nejvíce zaujatý stylem drum&bass. Král Krysa byl více než cokoliv jiného román o Londýně, ale když se na něj podíváme zblízka, je to také tak trochu hudební román. Další dva romány už takové nejsou.“* Skladby zmiňovaného hudebního stylu vznikají pomocí tzv. samplů čili vzorků, fragmentů. Podobným způsobem Miéville pracoval i s textem. Nechal se opakujícími melodickými motivy zasazenými v pravidelné osnově rychlých rytmů inspirovat a měnil tok textu podle toku hudby. *„Původně jsem to zamýšlel jako román o vlkodlacích v ulicích Londýna, ale jak jsem psal, město se hrozivě zvětšovalo a zvětšovalo a na vlkodlaky se už tak nějak nedostalo,“* hodnotí nakonec rozdíl mezi prvotní představou a konečným výsledkem. *Král Krysa* sice vyvolal vlnu nadšení, ta se však příliš od břehů britských ostrovů nerozšířila. Miéville za svůj debut získal mimo jiné nominace na dvě nejslavnější hororová ocenění – Bram Stoker Award a International Horror Guild Award.

Zatímco se vliv hudby pomalu s dalšími texty vytrácí, fascinace městským prostředím (vyvolaná jak domácím Londýnem, tak studijní Káhirou) se nadále rozvíjela: *„Jsem městský člověk a miluji města a shledávám je zajímavými, protože v nich jde o mnohem více. Jsem mimochodem fascinován, jak spojují historii, geografii a estetiku. Můžete jít ulicí, vidět kolem sebe směs pěti set různých let architektury a potkat dvacet odlišných etnických kultur, mísících se do jedné zcela nové.“* Po prvním románu se vrhl do mnohem ambicióznějšího projektu, kde plně zúročil svou zálibu. Vytvořil megapolis Nový Krobuzon, ale i celý svět, který ho obklopuje, a v neposlední řadě

obrovské množství ras, kultur a národů, které ho obývá. Prvně své smýšlené město prezentoval v románu *Perdido Street Station* (Nádraží Perdido, 2000, česky 2003).

Tímto románem se poprvé představil českému čtenáři, který tak měl možnost seznámit se nejenom s prostředím Nového Krobuzonu, ale také s nezaměnitelným Miévillovým stylem. Jako by šel zdánlivě proti veškerým současným trendům. Ve fantasy a sci-fi především čtenáři očekávají silný příběh a spisovatelé se jim ho snaží zprostředkovat stále méně popisným stylem. Do popředí se dostávají dialogy jednajících postav, případně myšlenkové monology a akční scény. Miéville svou popularitu založil právě na popisech. Má nevídaný talent chrlit dílčí nápady, které ve čtenáři vyvolávají doslova objevitelské touhy. Zatímco se příběh v Nádraží Perdido (ostatně i ve valné části Jizvy) šine pomalým tempem, tvoří dostatečně nosnou kostru pro všechno to úžasné, co Miéville doslova vybásní. Ano, jeho popisy jsou poetické, jazykově vytříbené a často natolik groteskní, že nenudí. Zatímco v tvorbě spisovatelů předchozích století (srovnejte třeba s Jiráskem) dnešní čtenář zdlouhavé a nudné pasáže raději přeskakuje, v Miévillovi si každý, koho tento nezvyklý způsob narace oslovil, přímo brousí zuby na další a další výpravy po zákoutích obrovské románové mozaiky, která je osázena vpravdě bizarními kamínky. Vždy jsem si myslel, že slovo „fantasmagorie“ je hanlivé. Miévillovy romány jsou ideálním příkladem pozitivního smyslu tohoto slova.

Nic nemůže být úplně dokonalé, zvláště když se jedná o experimenty. Záleží vždy na čtenáři, kolik nedostatků dovede překousnout, aby mohl plně ocenit vše nové, neviděné či modernizující, co dané dílo přináší. A každý má logicky tuhle pomyslnou hranici podle vlastního vkusu položenou jinde. Proto mívají experimenty zároveň punc kontroverze. Pokud má vůbec smysl hledat na Nádraží Perdido nedostatky, je to jednoznačně rozvleklost románu. Mnozí čtenáři také neunesli fakt, že se jedná de facto o dva romány v sobě. V jednom geniální vědec řeší problém s létáním, v druhém, vloženém příběhu se účastní týmového honu na psychomůry, které terorizují město. Je typické, že čtenáři, kterým se líbily oba příběhy, jejich spojení a vzájemné provázání naopak ocenili a berou to jako jeden z hlavních kladů.

Problém však je, že Miéville se v Nádraží Perdido až příliš zamiloval do vlastních popisů a nebyl schopen v důležitý dějový moment alespoň na chvíli předat text plně do služeb příběhu. Toho se v druhém románu ze stejného světa, v *The Scar* (Jizva, 2002, česky 2004), již zkušeně vyvaroval. Sám k tomu jednoznačně dodává: „*V*

případě Jizvy jsem chtěl pracovat s odlišnou estetikou než u Perdida. Zatímco v Perdidu jsem si liboval v rozlehlosti a v odbočkách a věnoval jsem se rozkrývání, Jizva je mnohem střízlivější. Opravdu se vyplatilo, když jsem se vracel k textu a seškrtával rukopis. I když je těžké škrtat v něčem, co opravdu milujete a kde si říkáte: 'Ouha, to tam nechám, protože se mi líbí, jak je to napsáno.' Kvůli celistvosti knihy vám začne docházet, že bude lepší, když to vyhodíte a využijete to k něčemu jinému. Nakonec jsem velice spokojený se třetí (a poslední) verzí.“

Obdivuhodný cit projevil při zvýšení poetičnosti textu, aniž by působil strojeně či dokonce trapně. Zajisté tomu napomáhá i skloubení poetiky s nutným nadhledem, o němž čtenáře přesvědčí množstvím autorsky seberefl exivních pasáží, například touto: *„Nezajímá mě ani tohle město. Já nechci žít v kuriozitě, Johanne. Tohle je pouťová atrakce! Daly by se jí strašit děti! 'Plovoucí pirátské město!' Já to nechci! Nechci žít ve velkém pohupujícím se cizopasníkovi, který jako nějaký zkurvený pavouk vysává svoje oběti.“*

Proč Miéville přemístil dějiště druhého románu mimo ulice Nového Krobuzonu a přinesl nového hrdinu? Je to mimo jiné vydařený strategický tah na čtenáře. Dal jednoznačně najevo, že se mu nejedná o další tuctově koncipovanou ságu, ale prostě o sérii zcela samostatných románů. Po prvním čtenářském šoku v podobě Nádraží Perdida potřeboval přijít s něčím, co ho kvalitativně překoná a nedonutí jej opakovat se. Pirátské město Armada je ještě komplikovanější prostředí – ať už po stránce místopisné, či sociologické a kulturní.

Úspěch Nádraží Perdida položil základy novému literárnímu hnutí, zvanému New Weird. *„Proč právě New Weird?“* ptá se řečnicky Miéville. *„Protože se něco děje. A to něco si zaslouží být pojmenováno a pochopeno.“* New Weird platí za naději pro skomírající žánr fantasy, do kterého přináší mnohé prvky ze science fiction, a zároveň odkazuje na starší proudy: *„Miluji fantasy. Nikdy jsem nesouhlasil s myšlenkou, že existuje striktní hranice mezi fantasy, science fiction a hororem. Pro mě jsou součástí jedné tradice, kterou obvykle nazývám Weird Fiction. Ačkoli v krajních případech lze docela snadno říct, že Isaac Asimov je SF a J. R. R. Tolkien je fantasy, co jsou zač H. P. Lovecraft, David Lindsay nebo Clark Ashton Smith? Ti nikam jednoznačně nezapadají. Zajímají mě reálné konflikty – společenské, politické, osobní – a jejich řešení, byť obvykle nikoli ta elegantní; nesnažím se však psát politický román či román o mezilidských vztazích s příchutí fantasy. Jsem žánrový spisovatel a jsem na to velice hrdý. Tradici miluji.“*

S tou láskou k tradici to nebude až tak žhavé. Stačí vzpomenout na nevybíravé výrazy, jimiž častoval J. R. R. Tolkiena a které prošly i naším tiskem. Miévillovi se obecně příčí stereotypní fantasy ságy, které z Tolkiena vycházejí. Některé tendence ve fantasy v něm vzbuzují odpor: „*Z útěšné fantasy se mi zvedá žaludek. Ovšem, můžete nabídnout jakousi útěchu nebo dokonce jakýsi šťastný konec, ale představa, že účelem knihy by mělo být utěšování, ve skutečnosti znamená, že jejím účelem není provokovat, podkopávat nebo zpochybňovat; je zaměřena jednoznačně na uchování status quo – naprosto, striktně a esteticky – a tato představa je mi proti srsti. Mám za to, že nejlepší fantasy se týká odmítnutí útěchy a vrcholem fantasy jsou surrealisté – což je tradice, kterou čtu s velkým zaujetím a jejímž jsem nadšeným fanouškem, a sám sebe vidím jako produkt 'pulpového křídla' surrealistů –, to znamená využití estetiky fantastiky k vytvoření opaku útěchy.*“ Projevy neutěšenosti a nespokojenosti jsou zakotveny v zápletkách jeho textů – některými úvahami jako by navazoval na motivy kyberpunku a dekadentní temné moderny, zrcadlí se v nich i politické smýšlení a některé sociologické postoje. Vzpomeňme ještě na jeho zmíněnou politickou orientaci a hned je nám jasné, kde mají některá témata románů kořeny. Můžeme mu být ale vděční, že jeho dílo ani náhodou nepřipomíná politickou agitku, což některé umělce značně svádí, například režiséra Olivera Stona.

Vraťme se ale k New Weird. Z výše uvedeného vyplývají důvody, proč se někteří vzepřeli zařazení do tohoto proudu. Nejenže je spojován s Miévillovým dílem jako hlavním pilířem nového subžánru, což jistě autorské ješitnosti jeho kolegů nepřidá, ale New Weird bývá jistě minimálně podvědomě spojováno s Miévillovými názory a kontroverzními prohlášeními. Další dva typičtí představitelé se k New Weird nehlásí: Ian R. MacLeod (The Light Ages) a Jeff VanderMeer (Veniss Underground). Oba však přiznali, že jejich tvorba nese společné prvky. Spisovatelka K. J. Bishopová (The Etched City) se také necítí být součástí New Weird, přesto své zařazení neodmítá tak vehementně jako oba pánové. Budoucnost tohoto literárního proudu je nezřetelná. Pokud se k němu nepřihlásí více spisovatelů, degraduje název na pouhou komerční nálepku.

I když Miéville podle vlastních slov uznává tradice, raději se učinil čelním představitelem nového subžánru, a není divu. Doposud se teoretici trápili, kam vlastně jeho Nádraží Perdido zařadit. Jedni mluvili o steampunku, realitě se blíží označení „science fantasy“, ale typickým představitelům těchto proudů se Nádraží Perdido vzdaluje. Určitě patří bez výhrady do městské fantasy, ale tento pojem se zdá být příliš široký, lépe řečeno špatně specifikovaný, protože není jasné,

jak velkou rolí musí ve fantasy město hrát, aby mohla být označena za městskou.

Jak by řekla Elle Driver, *Jizva* je román gargantuovských rozměrů. Je to opravdové mistrovské umělecké dílo, které sice nemusí být po chuti nejširší čtenářské obci, zato udivuje svou přesvědčivostí, nápaditostí a poetikou. Jeho váha nespočívá v nemalé hmotnosti, ale v obrovském přínosu pro vývoj literatury. V létě roku 2004 vychází v originále již třetí román ze stejného světa. Podaří se Miévillovi navázat na zatraceně dobře rozjetou spisovatelskou kariéru? Ať tak či onak, jeho zásluhy za modernizaci fantasy mu už nikdo nevezme.

Ondřej Jireš

Edward Miller

Autor obálky ke knize, kterou právě držíte v ruce, je Les Edwards, známý to britský výtvarník převážně v žánru hororu. I když si během své třicetileté kariéry vybudoval minimálně na domácí scéně slušné renomé, nejvíce se mu začalo dařit až poté, co změnil výtvarnou techniku. Začal pod pseudonymem Edward Miller malovat převážně akrylovými barvami na plátno, což mu vyneslo nejen několik ocenění, ale také výraznou čtenářskou odezvu. V Británii se stal takřka dvorním malířem spisovatelů nového literárního hnutí New Weird. Kromě Miévillových románů obdařil atmosférickými obálkami i knihy Iana R. MacLeoda či Steph Swainstonové. Když v listopadu roku 2003 přebíral svou třetí British Fantasy Award za nejlepšího výtvarníka roku, prozradil, že celá jeho pseudonymová tvorba byla jen experiment, jehož úspěch ho mile překvapil.

Milan Žáček

Nezapomenutelný český překlad *Nádraží Perdido*, a *Jizvy* je prací nadějného zástupce mladé překladatelské generace. Narodil se v roce 1974 v Holešově. Vystudoval na Univerzitě Palackého v Olomouci anglickou a španělskou filologii se specializací na překladatelství. První oficiální překlady publikoval v roce 1999 a od té doby se živí jako překladatel na volné noze. Výjimkou byl pouze sedmiměsíční pobyt v roli tlumočníka v Salvadoru, odkud ho vyhnala dvě silná zemětřesení. Po doslova otřesných zkušenostech se usadil v tektonicky poklidné Olomouci (poslední velké zemětřesení proběhlo na Velikonoce roku 1495). Zatím se specializuje hlavně na viktoriánskou prózu a kvalitní fantastickou literaturu. Překládal například Ch. Miévilla, C. Barkera *(Utkaný svět)*, H. P. Lovecrafta *(V horách šílenství)*, Jerome K. Jerome, MacDonalda *(Lilith)* a další.

Miéville, China (Tom)

Britský autor fantastiky, narodil se 6. 9. 1972 v Norwichi, krátce poté se jeho rodina odstěhovala do Londýna. V letech 1991 až 1994 studoval antropologii na univerzitě v Cambridge, nějaký čas strávil na pracovním pobytu v Egyptě a v Zimbabwe, vzdělání si dále doplnil studiem mezinárodních vztahů v Londýně a mezitím strávil jeden rok na univerzitě v americkém Harvardu.

Pověst slibného nováčka fantastického žánru mu vynesl nadějný románový debut King Rat (1998, připravuje Laser-books). Kritika nešetřila chválou pro tento ponurý fantastický příběh, kde je neprávem uvězněný hrdina osvobozen tajemným Králem Krysou, aby poté ve stopách série podivných vražd naplnil svůj osud v ulicích nočního Londýna.

Vstup do řad předních autorů žánru překvapivě potvrdil hned následujícím románem Perdido Street Station (2000-Arthur C. Clarke Award a August Derleth Award, nom. Hugo, Nebula a World Fantasy Award, č. Nádraží Perdido/Laser-books 2003), brilantní knihou přijatou vzápětí mezi všeobecně uznávanou klasiku. Obliba velkoměstského prostředí vedla autora k vytvoření multirasové společnosti metropole Nový Krobuzon, kde se geniální vědec Isaac Dan der Grimnebulin živí vyřizováním mnohdy nepříliš korektních zakázek bohatých klientů. Celkem poklidnou atmosféru jeho dosavadního života však naruší příchod záhadného cizince, toužícího obnovit ztracenou schopnost létat.

Město následně zaplaví teror uprchlých nočních můr, po jejichž hodech jsou ulice posety nemyslícími troskami obyvatel. Originální, živá a dosud nevídaná směs žánrů se svým významem dá směle přirovnat například ke Gormenghastu od Mervyna Peaka či k autorově vzoru, sérii Viriconium od M. Johna Harrisona.

A byl to právě M. John Harrison, kdo v předmluvě k jedné z pozdějších autorových prací snad vůbec poprvé použil výraz *New Weird*, ačkoli ten je patrně Miévillovým vynálezem. *New Weird* je možná jen další reklamní nálepkou, ale dnes se pod tímto výrazem shromáždila celá řada pozoruhodných titulů od talentovaných autorů jako jsou Jeff Vander-Meer, Ian R. MacLeod, K. J. Bishopová či Steph Swainstonová. Sám Miéville neskrýval uznání nad plánem nakladatelství Laser-books spojit všechny tyto autory do jedné tématické edice. *New Weird* má být pokusem o reformu fantasy žánru, o její jednolité spojení se science fiction a hororem. Nádraží Perdido bylo dobrým začátkem, vždyť naše domácí Akademie science fiction, fantasy a hororu ocenila toto dílo hned ve třech kategoriích – jako nejlepší zahraniční knihu, nejlepší science fiction i nejlepší fantasy. Není to jediné ocenění, které se románu mimo anglofonní oblast dostalo, jako důkaz jmenujme německou Cenu Kurda Laßwitze.

Široká paleta fantastických motivů, rozmanitá směsice ras, traumaturgie a rozvinuté technologie se staly jednou z hlavních předností i ve volném pokračování The Scar (2002-Locus a August Derleth Award, nom. Hugo a World Fantasy Award, č. Jizva/Laser 2004), kde se nedobrovolný exil Bellis Chladnovíny nečekaně

zkomplikuje po útoku pirátů a následné cestě k Armadě, nevídanému sídlu, které se skládá z nevábné směsice trosek i víceméně funkčních plavidel. Právě tato různorodost ve složení Armady poskytla autorovi příležitost opět zcela využít fascinující schopnosti poutavého popisu prostředí, nemluvě o neméně zajímavých tajných plánech vládců Armady jak aplikovat rozsáhlé znalosti shromážděné mnohaletým pirátským drancováním. Zbývá jmenovat ještě samostatně vydanou novelu The Tain (2002, č. Amalgam-Ikarie 7-8/2004), postapokalyptický příběh ze zpustošeného, téměř opuštěného Londýna, jenž je zde využit jako kulisa k boji s nebezpečnými monstry ohrožujícími lidstvo.

Kratší práce píše velmi sporadicky, ačkoli v poslední době je publikuje přece jen častěji, jmenujme například povídky *An End to Hunger* (New English Library Book of Internet Stories, ed. Maxim Jakubowski 2000), *Details* (The Children of Cthulhu, ed. John Pelan & Benjamin Adams 2002) a *Familiar* (Conjunctions 39: The New Wave Fabulists 2002). Zdá se, že v dohledné době potvrdí dvouletou lhůtu nutnou k napsání dalšího románu – Iron Council (2004, připravuje Laser-books) je k vydání plánován téměř souběžně s naší Jizvou a v českém překladu by se měl objevit již příští rok. Miéville se v něm vrací zpět do ulic Nového Krobuzonu v čase, kdy se město potácí na pokraji chaosu sebezničení, do něhož ho uvrhl válečný konflikt s Tešem spojený s nepřirozeným nárůstem občanských nepokojů. Naději na znovuzavedení pořádku představuje zoufalá výprava za nesmrtelnou legendou skrze zvláštní a neobvyklé kontinenty Bas-Lagu. Podle autora jde o směs milostného příběhu, westernu a politického thrilleru okořeněnou přítomností monster. China Miéville vstoupil nejen do naší fantastiky jako zářící kometa, ale jeho literární dráha získala stabilní oběžnou dráhu; nezbývá než se s nedočkavostí těšit na jeho další, doufejme neméně zdařilé kreace.

Martin Šust

China Miéville

JIZVA

Obálka Edward Miller
Překlad Milan Žáček
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová, Jolana Čermáková
Sazba provedena v LATEXu
Vytiskl PBtisk Příbram s.r.o.
Vydalo Nakladatelství Laser-books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 326 00
tel+fax: 377 246 407
v edici Laser jako 279. publikaci Edice Fantasy svazek 73.
Plzeň 2004, vydání 1.
Prodejní cena včetně DPH 295 Kč